6
30-e
20

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
26 B
32

bliotheca
Coll. Rom.
et. Jesu
0.e 20

18

M. ACCII

PLAVTI COMOEDIAE VIGINTI,

OLIM A [redacted]

NVNC VERO *plus quàm* CC. *verſibus, qui paſſim deſiderabantur, ex* VV.CC. *additis, ſuo quodammodo nitori reſtitutæ;*

OPERA ET DILIGENTIA IOANNIS SAMBVCI Tirnauienſis Pannonij.

ALIQVOT eruditæ C. Langij, Adr. Turnebi, Hadr. Iunij, & aliorum doctorum virorũ, partim margini adſcriptæ, partim in calcem reiectæ, obſeruationes.

Coll. Rom. Societ. Iesu

ANTVERPIAE,

Ex officina Chriſtoph. Plantini. CIↄ.Iↄ.LXVI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IOANNES SAMBVCVS C. PLANTINO SVO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MITTO, *quemadmodum non tu ſolum, ſed multi alij à me petierũt, obſeruationes quaſdã & varias in Plautũ de chirographis vetuſtiſſimis & præcipuè meo illo quo Iouianus Pontanus eſt vſus, collectas ſcripturas, adeoq́; etiam vltra omnes aliorum editiones, ad trecentos penè verſus deſideratos, quos meo, & publico meliore fato reperi. Quæ in marginibus adieci, lectori quod probius videbitur, & ad numeros aptius, deliget, iudiciũ cohibere ipſe volui. Ceteros verò quib. paſſim lacunas, & vacua, notatáq́; aſteriſco loca ſuppleui, vti inueni ſcriptos, ita edo, multa ſine ratione numerorũ Plauto vſitatorum: quod vitium librariorũ negligentia, huic & alijs accidit ſcriptoribus: qui poëtas ſolutæ orationis, ac perpetuæ in modum deſcribebant. Ac quidem ita edere malui, vt quisque in numeros ipſe cogat, quàm vt vlla à me vis, vel fraus propter numeros auctoris verbis, & ſententiæ*

ea ſolicitudine fieret. Ac fortaßis quadam conatus fuiſſem coniecturis etiam, & ex ingenio reſtituere, niſi tu editionem vrſißes; atque ego in tot occupationibus nudiustertius triſtißimum, & acerbißimũ de patris mei obitu nuncium accepiſſem: quo ego caſu vehemẽter ſum perturbatus; ac niſi amici affuißent, qui ſuis me verbis confirmaſſent, etiam confectus fuiſſem. Quis enim animo ingenuo, & liberali educatione huiuſmodi parentis, qualem erga me & alios vulgò Petrum Sambucum fuiſſe omnes norunt, multiq́ testabuntur anni, lenius ferat? Qui per duodeuiginti annos mediocribus ſumptibus ſtudia, & peregrinationes meas, licet auitis ſedibus ac bonis, quæ ad oppidũ Zamboc, ac ipſam Budam ſita erant, eiectus, amanter, ac prolixè ſuſtinuit? Quem tota Tirnauia loco patris coluit, & amauit, ſuaq́ auctoritate vndique accitis bonis ciuibus, & qui manu artem inſignẽ tractare aliquam norant, numerum oppidanorum, atque domiciliorum mirum in modum auxit; qui contentus paucis, alieno ſine incommodo, vi-

tam

tam liberaliter; & copioſè, non auarè, quod vniuerſa Hungaria fatetur, traducebat; amicitia omnium Baronum Regni florebat, delectabatur familiariter: in pauperes & egenos ea benignitate, & prompta ad iuuãdum manu, vt infiniti, qui induſtria ſua nunc locupletes florent, auctorem poſt Deum Sambucum fortunarum ſuarum prædicent. Continuit ille ſe intra mediocres cũ dignitatũ, tum aliorum negociorũ fines: ſæpè à Cæſare Ferdinando ad Cameram Pannonicã Poſonium eſt euocatus, ſæpius ad maiores honores: verũ ciuibus ſuis, itemq; nobiliũ pernicioſis litibus ſuo arbitrio definiendis atq; componendis inſeruire voluit: qua in re plurimum valebat, vſu, & ſingulari Dei beneficio corroboratus. Quot ille negocia à Cæſare delectus publica paßim in Hungaria tractauit! confecit more, vt vocant, Commiſſariorum! Honeſtum ille ociũ ſemper eſt ſecutus, prodeſſe vulgo, quàm opes, aut titulos cumulare maluit: ſufficere ſibi certas immunitates, & quod in comitatũ Cæſaris adſcriptus eſſet, putabat. Litteratos

verò omnes quàm ſit complexus, quàm meis ſtudijs, & lucubratiunculis ſit delectatus, quis in his locis nō omnino inſolēs, ac hoſpes ignorat (licet ipſe vſu longo potius, quàm inſtitutione & ſcholis eruditus, quod exiguū latinè intelligebat, didicerat?) Vnicū me filium habebat, ſed plus litteris, quā amori tribuebat: abeſſe me lōgiſsimè, ac diutiſsimè, vt adipiſci aliquando fructū ac laudem è ſtudijs poßem, quàm domi apud ſe in delitijs hærere, ſatius duxit. Sorores meas quatuor in matrimonio honeſto, nobiliſsimoq́; collocauit; ſed omnes ante ipſum mortuas ſepeliuit: relicto igitur me ſolo, & vnico cuius progreßibus tantopere gaudebat, ſeniumq́; leniebat diuturno oculorum dolore primùm tentatus, mox coxendicis & renum malis afflictus ac proſtratus, anno ætatis ſuæ ſexageſimo & quinto, XIIII. *Auguſti ſub horam à meridie quartam, compoſitiſsimè, atque Chriſtianè ex hominibus, antea rebus mecum benè & cum alijs, quorum intererat, expeditiſsimeq́; confectis, abijt ad immortalitatem, recta via Chriſtoq́; doctore,*

ac

ac teſte præſcripta. Cuius ego manibus ex amore, & pietate, uti decet, omnia beata, læta, conſtantia, perpetuaq́ precor.

Hæc mi Plantine πάρεργα *lachrimæ, recenſq́ mæror, quem multi dies ex animo difficile delebunt, effundere coëgere: ſed tamen quamobrem in hoc tempore Plauti perficere quædam non accuratius ex ingenio attentarim, ſimul excuſare volui. ſatis eſt me adhuc aſteriſcis tantū notata, verbis Plauti proprijs loca ſuppleuiſſe, & trecentas penè lineas, ex vetuſtiſſimis, ac dignis fide codicibus produxiſſe. Qui ampliora poteſt, deinde proferat. quod & nos maiori cum otio facturos aliquando ſperamus. Vale. 10. Kalen. Septemb.* M. D. LXV. *Viennæ.*

CHRISTOPHORVS PLANTINVS TYPOGRAPHVS LECTORI S.

CVM res ſit homine ingenuo parum digna atque adeo nefaria, Lector beneuole, eius qui de nobis optimè ſit meritus, laudes fraudulenter ſupprimere, aut ignauo ſaltem ſilentio præterire; equidem meritò ingratitudinis, piorum ac eruditorũ virorum iudicio, inſimulandus eſſem, ſi ijs maximè qui in hunc præclarum Poëtam emendandũ, omnem operam & ſtudium contulerunt, grata & immortali memoria accepta ſua nõ referrem: in quod quidem turpiſſimũ vitium incurrere ne mihi vnquam vſu veniret, ita, vti ſpero, hactenus caui, vt potius omnes, quotquot bonis auctoribus prælo noſtro committendis aliquid lucis attulerunt, omni animi ſtudio amplexus ſim, coluerim & prædicarim. In primis clariſſimus ac doctiſſimus vir Ioãnes Sambucus pro ſua ſingulari in me & omnes rei litterariæ candidatos beneuolentia, Plauti poſtremam editionem ex vetuſtorum codicum fide quos ille magno precio comparauerat, maxima diligentia & labore recognitam, benignè nobis tranſmiſit: deinde D. Carolus Langius vir eximia pietate & eruditione præſtãs, liberaliter etiam ſui Plauti, cuius priores Comœdias cũ tribus manuſcriptis codicibus cõtulerat, nobis copiam fecit, vt quicquid ex

eo ad

eo ad hunc expoliendũ & Sambuci lectiones ſuorum librorũ fide & auctoritate cõſirmandas depromi poſſet, margini adſcriberemus. Neq; etiam nihil hîc noſtrum inſtitutum adiuuerũt Adrian. Turnebus, & Hadrian. Iunius clariſſima noſtri ſeculi ornamẽta: ille quidem edito ante mortẽ egregio Aduerſariorũ opere, quo cum aliorum multorum, tum Poëtę item noſtri fœdiſſimas aliquot plagas maxima arte perſanauit: hic verò, communicatis amicè, vt ſolet, nobiſcum diligentiſſ. ſuis hoc in genere obſeruationibus. Vt autem ſingulis pro ſua in nos liberalitate & in Plautum diligentia ſatiſfiat, nota litteræ S. Sambuci lectiones marginibus adſcriptas indicari voluimus, quibus quoties Langij exemplaria conſenſerunt, L. litteram appoſuimus: reliquas eiuſdem Langij varias lectiones vnà cum Turnebi, Iunij, Ob. Gifanij, & aliorũ obſeruationibus, quòd ora libri eas non caperet, conſulto in calcem reiecimus. Quicquid verò pręterea præſtitum ſit, ipſum opus ſatis indicabit: non enim vino præſtãti (vt eſt in prouerbio) ſuſpenſa eſt opus hedera. Hoc vnum tamẽ audeo mihi perſuadere, futurum, vt quamplurimis etiam eruditis hominibus præter exſpectationẽ hic Poëta tanquam ex Orco reuocatus eſſe iure cenſeatur. Vale. Antuerpiæ, cIↄ. Iↄ. L X V I.

M. ACCII PLAVTI COMICI AMPHITRVO.

ARGVMENTVM.

IN faciem verſus Amphitruonis Iuppiter,
Dum bellum gereret cum Telebois *hoſtibus,*
Alcmenam vxorem cœpit vſurariam.
Mercurius formam Soſiæ ſerui gerit
Abſentis:his Alcmena decipitur dolis.
Poſtquam rediere veri Amphitruo & Soſia,
Vterque deluduntur dolis mirum in modum.
Hinc *iurgium,tumultus,vxori & viro:*
Donec cum tonitru voce miſſa ex æthere,
Adulterum ſe Iuppiter confeſſus eſt.

ALIVD.

Amore captus Alcumenas Iuppiter,
Mutauit ſeſe in eius formam coniugis,
Pro patria Amphitruo dum cernit cum hoſtibus.
Habitu Mercurius ei ſubſeruit Soſiæ.
Is aduenientis ſeruum & dominum fruſtra habet.
Turbas vxori ciet Amphitruo: atque inuicem
Raptant pro mœchis,Blepharo captus arbiter,
Vter ſit,non quit Amphitruo decernere.
Omnem rem noſcunt; geminos Alcmena enititur.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

PROLOGVS.

MERCVRIVS.

VT vos in voſtris voltis mercimonijs
Emundis, vendundiſq; me lætum lucris
Afficere, atq; adiuuare in rebus omnibus:
Et vt res, rationeſq; veſtrorum omnium
Bene expedire vultis, peregreque & domi,
Bonoq; atq; amplo auctare perpetuo lucro:
Quaſq; incœpiſtis res, quaſq; incœptabitis,
Et vti bonis vos, veſtroſq; omnis nuntijs
Me "afficere' vultis: ea afferam, "eaq;' vt nuntiem, S. affectare S. ea
Quæ maximè in rem voſtram communem ſient.
Nam vos quidem id iam ſcitis conceſſum & datum
Mihi eſſe ab dijs alijs, nuntijs præſim & lucro.
Hæc vt me vultis approbare, annitier
Lucrum vt perenne vobis ſemper "ſuppetat': S.L. ſuperet
Ita huic facietis fabulæ ſilentium,
Itaq; æqui & iuſti hic eritis omnes arbitri.
Nunc "cuius' iuſſu venio, & quamobrem venerim, S. quoius
Dicam: ſimulq; ipſe eloquar nomen meum.
Iouis iuſſu venio, nomen Mercurij eſt mihi.
Pater huc me miſit ad vos oratum meus,
Tametſi pro imperio vobis quod dictum foret,
Scibat facturos, quippe qui intellexerat
Vereri vos "ſe' & metuere, ita vt æquum eſt Iouem: S. ſeſe
Verùm profectò hoc petere me precario
A' vobis iuſſit leniter dictis bonis.
Etenim ille cuius huc iuſſu venio, Iuppiter,
Non minus quàm voſtrûm quiuis formidat malum,
Humana matre natus, humano patre,
Mirari non eſt æquum, ſibi ſi prætimet.
Atq; ego quoq; etiam, qui Iouis ſum filius,
Contagione "meæ matris' metuo malum, S. mei patris
Propterea pace aduenio, & pacem ad vos affero.
Iuſtam rem & facilem eſſe "oratam' à vobis volo. S.L. oratum

 Nam

Nam iuſtè ab iuſtis iuſtus ſum orator datus.
L.S. *ab* Nam iniuſta "à' iuſtis "impetrare' non decet:
S. *impetrari* Iuſta autem ab iniuſtis petere, inſipientia eſt:
Quippe illi iniqui ius ignorant, neq; tenent.
S. - Nunc iam huc animum "oēs' ea quę loquar aduortite.
Debetis velle quæ velimus. meruimus
Et ego, & pater de vobis & republica.
Nam quid ego memorem, vt alios in tragœdijs
* *&* Vidi, Neptunum, Virtutem, *Victoriam,
Martem, Bellonam, commemorare quæ bona
Vobis feciſſent, quis benefactis meus pater
S. *architector* Deûm regnator, "architectus' omnibus.
Sed mos illi nunquam fuit patri meo,
S. *qua bona* Vt exprobraret "quod' bonis faceret "boni'.
Gratum arbitratur eſſe id à vobis ſibi,
Meritoq; vobis bona ſe facere quæ facit.
Nunc quam rem oratum huc veni, primũ proloquar:
Poſt argumentum huius eloquar Tragœdiæ.
Quid contraxiſtis frontem? quia Tragœdiam
Dixi futuram hanc: deus ſum: commutauero
Eandem hanc, ſi voltis: faciam ex Tragœdia,
Comœdia vt ſit omnibus iſdem verſibus.
Vtrum ſit, an non voltis? ſed ego ſtultior,
Quaſi neſciam vos velle, qui Diuus ſiem.
Teneo quid animi voſtri ſuper hac re ſiet.
Faciam vt Commiſta ſit Tragicocomœdia.
Nam me perpetuò facere vt ſit Comœdia,
Reges quo veniant & dij, non par arbitror.
Quid igitur? quoniam hic ſeruos quoq; partes habet,
S. *fit Tragicocomœdia.* Faciam "hanc' proinde, vt dixi, "Tragicocomœdiam'.
Nunc hoc me orare à vobis iuſsit Iuppiter,
Vt conquiſitores ſinguli in ſubſellia
S.I. *fautores.* Eant, per totam caueam: ſpectatoribus,
Si cui "fautores' delegatos viderint,
S. *capiatur* Vt his in cauea pignus "capiantur' togæ.
Siue etiam qui ambiſſent palmam hiſtrionibus,

Seu

Seu *qoiquam' artifici, ſeu per ſcriptas litteras, S. quoiquã
Siue qui *ipſi ambiſſent',ſeu per internuntium, S. ipſi ambiſſit.
Siue adeò ædiles perfidioſè cui duint,
*Similem' rem ipſe in legem iuſſit eſſe Iuppiter, S.L. Similem
Quaſi magiſtratum ſibi alteríve ambiuerit.
Virtute,dixit, vos victores viuere,
Non ambitione,neq; perfidia:qui minus
Eadem hiſtrioni ſit lex, quæ ſummo viro?
VIRTVTE ambire oportet, non fauitoribus.
Sat habet fautorum ſemper, qui rectè facit.
Si illis fides eſt, quibus eſt ea res in manu.
Hoc quoq; etiam mihi in mandatis dedit,* S.*pater.
Vt *conquiſitores' fierent hiſtrionibus, S.ſinguli
Qui ſibi mandaſſent,deligati vt plauderent,
Quíve quo placerent,alter feciſſet minus,
Eius ornamenta & corium vti conciderent.
Mirari nolim vos,quapropter Iuppiter
Nunc hiſtriones curet. ne miremini.
Ipſe hanc acturuſt Iuppiter Comœdiam.
Quid admirati eſtis? quaſi verò nouum
Nunc proferatur Iouem * facere hiſtrioniam. S.*&
Etiam hiſtriones anno cùm in proſcenio hic
Iouem inuocarunt, venit: auxilio *eis' fuit. S.L.his
Præterea certò prodit in Tragœdia,
Hanc fabulam inquam hic Iuppiter hodie ipſe aget:
Et ego vnà cum illo.nunc *vos' animum aduortite, S.L.
Dum huius argumentum eloquar Comœdiæ.
Hæc vrbs, eſt Thebæ: in illiſce habitat ædibus
Amphitruo,natus Argis ex Argo patre,
Quicum Alcumena eſt nupta *Electri' filia. S.Electra
Is nunc Amphitruo *præfectuſt' legionibus. S.profectuſt
Nam cum Telebois bellum eſt Thebano *poplo'. S.L.populo
Is priuſquam hinc abijt,ipſemet in exercitum
Grauidam Alcumenam vxorem fecit ſuam.
Nam ego vos nouiſſe credo iam vt ſit pater meus:
Quàm liber harum rerum *multarum' ſiet; S.inultarũ

Quan-

Quantuſq; amator ſiet, quod complacitum eſt ſemel.
Is amare occœpit Alcumenam clam virum.
Vſuramq; eius corporis cœpit ſibi,
Et grauidam fecit, is eam compreſſu ſuo.
Nunc, de Alcumena vt rem teneatis rectiùs,
Vtrinq; eſt grauida, & ex viro, & ex ſummo Ioue.
Et meus pater nunc intus hic cum illa cubat,
Et hæc ob eam rem nox eſt facta longior,
Dum ille qua cum vult voluptatem capit.
Sed ita aſſimilauit ſe quaſi Amphitruo ſiet.
Nunc ne hunc ornatum vos meum admiremini,
Quod ego huc proceſſi ſic cum ſeruili ſchema.
Veterem atq; antiquã rem nouam ad vos proferam,
Propterea ornatus in nouum inceſſi modum.
Nam meus pater intus nunc eſt, eccum, Iuppiter
In Amphitruonis vertit ſeſe imaginem.
Omneſq; eum eſſe cenſent ſerui, qui vident.
Ita verſipellem ſe facit quando lubet.
Ego ſerui ſumſi Soſiæ mihi imaginem,
Qui cum Amphitruone abiuit hinc in exercitum:
Vt præſeruire amanti meo poſſem patri:
Atq; vt ne qui eſſem, familiares quærerent,
Verſari crebrò hic qum viderent me domi.
Nunc qum eſſe credent ſeruum, & conſeruum ſuum,
Haud quiſquam quæret qui ſiem: aut quid venerim.
Pater nunc intus ſuo animo morem gerit:
Cubat complexus, cuius cupiens maximè eſt.
Quæ illi ad legionem facta ſunt, memorat pater
Meus Alcumenæ. at illa illum cenſet virum
Suum eſſe, quæ cum mœcho eſt. ibi nunc meus pater
Memorat legiones hoſtium vt fugauerit:
Quo pacto ſit donis donatus plurimis.
Ea dona, quæ illic Amphitruoni ſunt data,
Abſtulimus: facilè meus pater quod vult facit.
Nunc hodie Amphitruo veniet huc ab exercitu:
Et Soſia ſeruos, cuius ego hanc fero imaginem.

Nunc internoſſe vt vos poſſitis facilius,
Ego has habebo hic vſq; in petaſo "pinnulas'. S. pennulas.
Tum meo patri autem torulus inerit aureus
Sub petaſo: id ſignum Amphitruoni non erit.
Ea ſigna nemo horunce familiarium
Videre poterit: verùm vos videbitis.
Sed Amphitruonis illic eſt ſeruus Soſia,
A portu illic nunc cum laterna huc aduenit.
Abigam iam ego illunc aduenientem ab ædibus.
Adeſt: ferit: operæ precium hic ſpectantibus
Iouem atque Mercurium facere hiſtrioniam.

ACTVS PRIMVS.

SOSIA, MERCVRIVS.

QVI ME alter eſt audacior homo? aut qui "me' confidentior? S.L. –
Iuuentutis mores qui ſciam: qui hoc noctis ſolus ambulem?
Quid faciam nunc, ſi tres viri me in carcerem compegerint?
Inde "quaſi è promtuaria' cella depromar ad flagrum, S.L. e ...
Nec cauſſam liceat dicere mihi: neque in hero quicquam auxilij ſiet. promptaria
Nec quiſquam ſit, quin me oẽs eſſe dignũ deputent, ita
Quaſi incudẽ me miſerũ hoĩes octo validi cędant, "ita' S. itaque
Peregrè adueniens hoſpitio publicitus accipiar.
Hæc heri immodeſtia coegit me, qui hoc
Noctis à portu ingratis excitauit.
Non'ne idem hoc "luci' me mittere potuit? S.L. lucid
Opulento homini "hoc' "magis' ſeruitus dura eſt, S.L. hac
Hoc magis miſer eſt diuitis ſeruos. S. –.
Noctesq; diesq; aſſiduò ſatis ſuperq; eſt
Quo facto, aut dicto adeſt opus, quietus ne "ſis'. S. fies
Ipſe dominus diues operis, & laboris expers,
Quodcunq; homini accidit, liberè poſſe retur,
Æquum eſſe putat, non reputat laboris quid "ſit', S. ſiet

Nec

Nec æquum,an ne iniquum imperet, cogitabit.

Ergo in ſeruitute "expetunt' multa iniqua: *S. expectant*

Habendum & ferendum hoc "onus' eſt cum labore. *S.L. opus*

ME. Satius eſt me queri illo modo ſeruitutem hodie,

Qui fuerim liber,eum nunc potiuit pater

Seruitutis, hic qui verna natus eſt, queritur.

Sum verò verna "verbo'. SO. nunc verò mihi in mentem fuit, *S.L. verbero*

Dis aduenĕtem gratias pro meritis agere atq; alloqui.

Næ illi edepol, ſi merito meo referre ſtudeant gratias,

Aliquem hominem allegent,qui mi aduenienti os occillet probè:

Quoniam "bene' quę in me fecerunt,ingrata ea habui, atq; irrita. *S. bena*

ME. Facit ille, quod vulgo haud ſolent,vt quid ſe ſit dignum ſciat.

SO. Quod nūquā opinat⁹ fui: neq; alius quiſquā ciuiū

Sibi euenturū id contigit, vt ſalui potiremur "hoſtiū' *S. dem.*

"Victores:victis hoſtibus legiónes reueniunt domum': *S.L.*

Duello extincto maximo, atque internecatis hoſtibus;

"Qui'multaThebano populo acerba"obiecerūt'funera. *S. Quod* *S.L. obiecit*

Id vi & virtute militū victū atq; expugnatū oppidū* *In q.l. hic legitur verſus ſupra poſitus. Victores, victis &c*

Eſt, imperio atque auſpicio heri mei Amphitruonis maximè,

Præda atq; agro adoreaq; affecit populares ſuos,

Regiq; Thebano "Creoni' regnum ſtabiliuit ſuum. *S. Creonti*

Me à portu præmiſit domū, vt hæc nunciē vxori ſuæ:

Vt geſſerit rempublicam ductu, imperio,auſpicio ſuo:

Ea nūc meditabor, quo modo illi dicā, quū illò aduenero.

Si dixero mendacium, ſolens meo more fecero.

Nam cùm "illi' pugnabant maximè, ego tum fugiebam maximè. *S.*

Veruntamē quaſi affuerī ſimulabo,atq; audita eloquar.

Sed quo modo,& verbis quib⁹ me deceat fabularier,

Prius ipſe mecum etiam volo hîc meditari. ſic hoc proloquar.

Prin-

Principiò vt illò aduenimus,vbi primùm terram tetigimus,
Cõtinuò Amphitruo delegit viros primorũ principes.
Eos legat Telebois,iubet ſententiam vt dicant ſuam.
Si ſine vi & ſine bello velint rapta & raptores tradere,
Si quæ aſportaſſent,redderẽt,ſe exercitũ extẽplò domũ
Reducturũ, ⁿabituros Argos' Argiuos,pacẽ atq; ocium S.habitum agros
Dare illis: ſin aliter ſient animati, neq; dent quæ petat,
Seſe igitur ſumma vi,viriſq; eorũ oppidũ expugnaſſere.
Hæc vbi Telebois ordine iterarunt quos præfecerat
Amphitruo, magnanimi viri freti virtute & viribus,
Superbi nimis ferociter legatos noſtros increpant.
Reſpondent, bello ſe & ſuos tutari poſſe: proinde vti
Properè de finibus ſuis exercitus deducerent.
Hæc vbi legati pertulere, Amphitruo * caſtris illicò
Producit omnem exercitum. cõtrà Teleboę ex oppido
Legiones educunt ſuas nimis pulcris armis præditas.
Poſtquam vtrinq; exitum eſt maxima copia,
Diſpertiti viri, diſpertiti ordines,
Nos noſtras more noſtro & modo inſtruximus
Legiones: item hoſtes contrà * ſuas inſtruunt. S.T. legiones
Deinde vtriq; imperatores in medium exeunt.
Extra turbam ordinum colloquuntur ſimul.
Conuenit,victi vtri ſint eo prælio,
Vrbem,agrum,aras, focos,ſeq; * dederent. S.L.vt
Poſtquam id actum eſt; tubæ vtrinq; canunt: contrà
Conſonat terra: clamorem vtrinq; efferunt.
Imperator vtrinq; hinc & illinc Ioui
Vota ſuſcipere, hortari exercitum:
Pro ſe quiſq; , id quod quiſq; poteſt & valet,
Edit: ferro ferit: tela frangunt: boat
Cælum fremitu virûm: ex ⁿſpiritu &' anhelitu S.ſpiritu
Nebula conſtat: cadunt vulneris vi & virium.
Deniq; vt voluimus,noſtra ſuperat manus,
Hoſtes crebri cadunt: noſtri contrà ingruunt.
Vicimus vi feroces.

Sed fugam in ſe tamen nemo conuortitur:
Nec recedit loco, quin ſtatim rem gerat.
S.Animam "Animum' amittunt, priuſquam loco demigrent:
Quiſq; vti ſteterat, iacet, obtinetq; ordinem.
Hoc vbi Amphitruo herus conſpicatus eſt meus,
Illico equites iubet dextra inducere.
Equites parent citi: ab dextera maximo
Cum clamore inuolant, impetuq; alacri
Fedant; & proterunt hoſtium copias iure iniuſtas.
ME. Nunquam etiam quicquam adhuc verborum eſt prolocutus perperam.
Nanque ego fui illic in re præſenti, & meus, quum pugnatum eſt, pater.
SO. Perduelles penetrāt ſe in fugam, ibi noſtris animus eſt additus.
Vortentibus Telebois telis complebantur corpora.
S.Pterelā Ipſuſq; Amphitruo regē "Pterelā' ſua obtrūcauit manu.
S.L.illic Hæc "illi' eſt pugnata pugna vſque à mane ad veſperū,
Hoc adeò hoc cōmemini magis, quia illo die inpranſus fui.
Sed prælium id tandem diremit nox interuentu ſuo.
Poſtridie in caſtra ex vrbe ad nos veniūt flētes prīcipes:
Velatis manibus orant, ignoſcamus peccatum ſuum.
Dedūtq; ſe diuina humanaq; omnia, vrbem & liberos,
S.populo In ditionem atq; in arbitratū, cūcti, Thebano "poplo'.
Pòſt ob virtutem hero Amphitruoni patera donata aurea eſt,
Qui Pterela potitare rex ſolitus eſt. hęc ſic dicam herę.
Nunc pergam heri imperium exequi, & me domum capeſſere.
ME. Attat illic huc iturus eſt: ibo ego illi obuiam.
Neque ego hunc hominem hodie ad ædis has ſinam vnquam accedere,
Quando imago eſt huius in me, certum eſt hominem eludere.
Et enimuero quoniā formā cepi huius in me & ſtatū,

Decet & facta moresq; huius habere me ſimiles item.
Itaq; me malũ eſſe oportet, callidũ, aſtutũ admodum,
Atq; hunc telo ſuo "ſibi" malitia à foribus pellere. S. ſua
Sed quid illuc eſt? cœlũ aſpectat: obſeruabo quã rẽ agat.
SO. Certè edepol ſcio, ſi aliud quicquam eſt quod credam, aut certò ſciam;
Credo ego hac noctu Nocturnũ obdormiuiſſe ebriũ.
Nã neq; ſe ſeptẽtriones quóquam in cælo cõmouent,
Neq; ſe luna quóquã mutat, atq; vti exorta eſt ſemel.
Nec iugula, neq; veſperrugo, neq; virgiliæ occidunt.
"Ita" ſtatim ſtant ſigna, neq; nox quoquã cõcedit "die". S. iſta dici
ME. Perge nox vt occœpiſti. gere patri morem meo,
Optumè optumo optumam operam das: datam pulchrè locas.
SO. Neq; ego hac nocte longiorem me vidiſſe cenſeo.
Niſi itera vnam, verberatus quam pependi perpetem.
Eam quoq; edepol etiam multo hæc vicit lõgitudine.
Credo edepol equidẽ dormire ſolẽ, atq; appotũ probè.
Mira ſunt, niſi inuitauit ſeſe in cœna pluſculum.
ME. Ain verò verbero? deos eſſe tui ſimilis putas?
Ego pol te iſtis tuis pro dictis & malefactis, furcifer,
Accipiam, modò ſis veni huc inuenies infortunium.
SO. Vbi ſunt iſti ſcortatores, qui "ſoli" inuiti cubant? S. ſolii
Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto conducto malè.
ME. Meus pater nunc, pro huius verbis rectè & ſapienter facit,
Qui complexus cum Alcumena cubat amans, animo obſequens.
SO. Ibo, vt herus quod imperauit, Alcumenæ nunciẽ.
Sed quis eſt hic homo, quem ante ædis video? hoc noctis non placet.
ME. Nullus eſt hoc meticuloſus æquè. SO. quum in mentem venit,
Illic hoc homo denuò volt pallium "detexere". S. detrahere
ME. Timet homo: deludam ego illum. SO. "perij", dentes pruriunt. S. pol

Certè aduenientem me hîc hoſpitio pugnæ accepturus eſt.
Credo miſericors eſt, nunc propterea quòd me meus herus
Fecit vt vigilarē, hic pugnis faciet hodie vt dormiam.
Oppidò interij, obſecro herclè quantus & quàm validus eſt?
ME. Clarè aduorſum fabulabor, hic auſcultet quæ loquar.
Igitur magis modũ in maiorem in ſeſe cõcipiet metũ.
Agite pugni, jam diu eſt quod ventri victum nõ datis.
Iampridem videtur factũ heri quòd homines quatuor
In ſoporem collocaſtis nudos. SO. formido malè,
Ne ego hîc nomen meum commutem, & Quintus fiam è Soſia.
Quatuor viros ſopori ſe dediſſe hic autumat,
Metuo ne numerum augeam illum. ME. hem, nunc iam ergo ſic volo,
SO. Cingitur, certè expedit ſe. ME. nõ feret quin vapulet.
SO. Quis homo? ME. quiſquis homo huc profectò venerit, pugnos *edet*.
SO. Apage. nõ placet me hoc noctis eſſe, cœnaui modò.
Proin tu iſtam cœnam largire, ſi ſapis, eſurientibus.
ME. Haud malum huic eſt pondus pugno. SO. perij, pugnos ponderat.
ME. Quid ſi ego illum tractim tangam vt dormiat? SO. ſeruaueris.
Nam continuos has tris noctes peruigilaui. ME. *peſſimum eſt*
Facinus, nequiter ferire malam malè diſcit manus,
Alia forma oportet eſſe quem tu pugno *legeris. *læſeris
SO. Illic homo me interpolabit, meumq; os finget denuò.
ME. Exoſſatum os eſſe oportet, quē probè percuſſeris.
SO. Mirum niſi hic me quaſi murænã exoſſare cogitat.
Vltrò iſtic qui exoſſat homines, perij, ſi me aſpexerit.

ME. Olet homo quidam malo ſuo. SO. hei num'nam ego obolui? S. quidem
ME. Atq; haud longè abeſſe oportet. SO. verùm longè hinc abfuit,
Illic homo ſuperſtitioſuſt. ME. geſtiunt pugni mihi.
SO. Si in me exerciturus, quæſo in parietē vt primùm domes.
ME. Vox mihi ad aures aduolauit. SO. næ ego homo infelix fui,
Qui non alas interuelli: volucrem vocem geſtito.
ME. Illic homo à me ſibi malā rē arceſſit iumento ſuo.
SO. Non equidem vllum habeo iumentum. ME. onerandus eſt pugnis probè.
SO. Laſſus ſum herclè è naui vt vectus huc ſum. etiam nunc nauſeo.
Vix incedo inanis, ne ire poſſe cum onere exiſtimes.
ME. Certè enim hic neſcio quis loquitur. SO. ſaluus ſum, non me videt.
Neſcio quē loqui autumat: mihi certò nomē Soſia eſt.
ME. Hinc enim mihi dextera vox auris, vt videtur, verberat.
SO. Metuo vocis, ne vice hodie hîc vapulem, quę hunc verberat.
ME. Optumè eccum incedit ad me. SO. timeo: totus torpeo.
Non edepol nunc vbi terrarum ſim ſcio, ſi quis roget:
Neque miſer me commouere poſſum præ formidine.
Ilicet mandata heri perierunt vnà & Soſia. S. illic enim
Verùm certom eſt cōfidenter hominē contrà colloqui,
Qui poſsim videri huic fortis, à me vt abſtineat manū.
ME. Quò ambulas tu, qui Vulcanum in cornu concluſum geris?
SO. Quid id exquiris tu, qui pugnis os exoſſas hoībus?
ME. Seruus és ne, an liber? SO. vtcunque animo collibitum eſt meo. S. vtrumque
ME. Ain verò? SO. Aio enimuero. ME. verbero: SO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

mentiris nunc iam.
ME. At iam faciam vt verum diſcas dicere. SO. quid eo eſt opus?
ME. Poſſum ſcire quò profectus, cuius ſis, aut quid veneris?
SO. Huc eo heri mei ſum ſeruꝰ, nũquid nũc es certior?
ME. Ego tibi iſtam hodie ſceleſtam comprimam linguam. SO. haud potes.
Bene pudiceque aſſeruatur. ME. pergin argutarier?
Quid apud haſce ædis negocij eſt tibi? SO. immò quid tibi eſt?
ME. Rex Creo vigiles nocturnos ſingulos ſemper locat.
SO. Bene facit, quia nos eramus peregrè, tutatu'ſt domum.
At nunc abi ſanè, adueniſſe familiares dicito.
S. quantum M. Neſcioⁿquàm tu' familiaris ſis: niſi actutũ hinc abis;
Familiaris accipiêre faxo haud familiariter.
SO. Hîc inquam habito ego, atq; horum ſum ſeruus. ME. at ſcin' quomodo
Faciam ego hodie te ſuperbum, ni hinc abis? SO. quo nam modo?
ME. Auferêre, non abibis, ſi ego fuſtem ſumſero.
SO. Quin me huius eſſe familiæ familiarem prædico.
ME. Videſis, quàm mox vapulare vis, niſi actutũ hinc abis.
SO. Tun' domo prohibere peregrè me aduenientem poſtulas?
ME. Hæccine tua domu'ſt? SO. ita inquam. ME. quis herus eſt igitur tibi?
SO. Amphitruo, qui nunc præfectu'ſt Thebanis legionibus,
Quicum nupta eſt Alcumena. ME. quid ais? quod nomen tibi eſt?
SO. Soſiam vocant Thebani, Dauo prognatum patre.
ME. Næ tu iſtic hodie malo tuo compoſitis mẽdacijs,
Aduenîſti, audaciæ columen conſutis dolis.

SO

SO. Immò eqdē tunicis cōſutis huc aduenio, nō dolis.
ME. At mētiris etiam. certò pedibus, nō tunicis venis.
SO. Ita profectò. ME. nunc profectò vapula ob mendacium.
SO. Non edepol volo profectò. *ME. at pol profectò "ingratijs'. S. ingratiē
Hoc quidem profectò certum eſt, non eſt arbitrarium.
SO. Tuam fidem obſecro. ME. tun' te audes Soſiam eſſe, dicere,
Qui ego ſum? SO. perij. ME. parum etiam præ vt futurum eſt prædicas.
"Qoius' nunc es? SO. tuus, nam pugnis vſu feciſti tuū: S. Quid
Prò fidi Thebani ciues. ME. etiam clamas carnifex?
Eloquere, quid veniſti? SO. vt eſſet quem tu pugnis cæderes.
ME. Cuius es? SO. Amphitruonis inquam Soſia. ME. ergo iſtoc magis,
Quia vaniloquus, vapulabis: ego ſum, non tu, Soſia.
SO. Ita dij faciāt vt tu potius ſis, atq; ego te vt verberē.
ME. Etiam mutis? SO. iam tacebo. ME. Quis tibi heru'ſt? SO. quem tu voles.
ME. Quid igitur? qui nunc vocare? SO. nemo, niſi quē *iuſſeris. S. *tu
ME. Amphitruonis te eſſe aiebas Soſiā? SO. peccauerā.
Nam Amphitruonis "ſociennum' me eſſe volui dicere. S. ſocium
ME. Sciebā equidē nullū eſſe nobis, niſi me, ſeruū Soſiā.
Fugit te ratio. SO. vtinam iſtuc pugni feciſſent tui.
ME. Ego ſum Soſia ille, quē tu dudum eſſe aiebas mihi.
SO. Obſecro vt per pacē liceat te alloqui, vt ne vapulē.
ME. Immò induciæ parumper fiant, ſi quid vis loqui.
SO. Nō loquar niſi pace facta, quādo pugnis plus vales.
ME. Dicito, *quid vis, non nocebo. SO. tuæ fidei credo? ME. meæ. S.L.*ſi
SO. Quid ſi falles? ME. tū Mercurius Soſiæ iratus ſiet.
SO. Animū aduorte: nūc licet mihi liberè quiduis loq.
Amphitruonis ego ſum ſeruus Soſia. ME. etiā denuò?

SO. Pacem feci, fœdus feci, vera dico. ME. vapula.
SO. Vt libet, quid tibi libet fac: quoniam pugnis plus vales.
Verùm vtvt es facturus, hoc quidem herclè haud reticebo tamen.
S.I. viuo ME. Tu me "viuus" hodie nunq̃ facies, quin ſim Soſia.
SO. Certè edepol tu me alienabis nunquam quin noſter ſiem.
Nec nobis præter med alius quiſquã eſt ſeruus Soſia.
Qui cum Amphitruone hinc vnà iui hero meo in exercitum.
ME. Hic homo ſanus non eſt. SO. quod mihi prædicas vitium, id tibi eſt.
Quid malũ? non ego ſum ſeruus Amphitruonis Soſia?
Nónne hac noctu noſtra nauis huc ex portu Perſico
S. adduxit. Venit, quæ me "aduexit"? nónne me huc herus miſit meus?
Nónne ego nunc hîc ſto ante ædes noſtras? non mi eſt laterna in manu?
S.I. modo Non loquor? non vigilo? nónne hic homo, * me pugnis contudit?
Fecit hercle: nam etiam miſero nunc malæ dolẽt mihi.
Quid igitur ego dubito? aut cur non introëo in noſtrã domum?
S. noſtram ME. Quid domum "voſtram"? SO. ita enimuero. ME. quin quæ dixiſti modò,
Omnia ementitus. equidem Soſia Amphitruonis ſum.
Nam noctu hac ſoluta eſt nauis noſtra è portu Perſico.
Et vbi Pterela rex regnauit, oppidum expugnauimus,
S. & Et legiones Teleboarum vi *pugnando cepimus.
S. ipſus Et "ipſius" Amphitruo obtruncauit regem Pterelam in prælio.
SO. Egomet mihi non credo, quum illæc autumare illum audio,
Hic quidem certè, quæ illic ſunt res geſtæ, memorat memoriter.

Sed

Sed quid ais?quid Amphitruoni à Telebois datum eſt?
ME. Pterela rex, qui potitare ſolitus eſt,patera aurea.
SO. Elocutus eſt. vbi patera nunc eſt? ME. in "ciſtula' S.ciſtella
Amphitruonis obſignata ſigno eſt. SO.ſigni dic q̃d eſt?
ME. Cum quadrigis ſol exoriens, quid me captas carnifex?
SO. Argumentis* vincit, aliud nomen quærendum eſt mihi. S.un
Neſcio vnde hæc hic ſpectauit.iam ego hunc decipiam probè.
Nam quod egomet ſolus feci, nec quiſquã alius affuit
In tabernaculo, id quidẽ hodie nũquam poterit dicere.
Si tu Soſia es,legiones quum pugnabant maximè:
Quid in tabernaculo feciſti?victus ſum,ſi dixeris.
ME. Cadus erat vini:inde impleui "hirneam'. SO. ingreſſuſt "viam'. S.cyathum S.iam
ME. Eam ego vt matre fuerat natum vini "eduxi meri'. S.edipſ
SO. Mira ſunt,niſi latuit intus illic in illac "hirnea'. S.cyrnea
Factum eſt illud, vt ego illic vini hirneam ebiberim meri.
ME. Quid nunc?vincon' argumentis te non eſſe Soſiã?
SO. Tu negas med eſſe, ME.quid ego ni negẽ, qui egomet ſiem?
SO. Per Iouem iuro med eſſe: neque me falſum dicere.
ME. At ego per Mercuriũ iuro tibi Iouem nõ credere.
Nã iniurato ſcio plus "credet' mihi,quàm iurato tibi. S.credere
SO. Quis ego ſum ſaltẽ,ſi non ſum Soſia,te interrogo.
ME. Vbi ego Soſia iam nolim eſſe,tu eſto ſanè Soſia:
Nunc quãdo ego ſum,vapulabis,ni hinc abis ignobilis.
SO. Certè edepol quum illum contemplo, & formam cognoſco meam,
Quemadmodum ego * ſæpè in ſpeculum inſpexi', nimis "ſimileſt' mei. S.L.* ſum S.ſimilis eſt
Itidem habet petaſum, ac veſtitum, tam conſimileſt atque ego:
Sura,pes,ſtatura,tonſus, oculi, "naſum' vel labra, S.L. naſus

Malę, mentum, barba, collū: totus, quid verbis opuſt?
Si tergum cicatricoſum, nihil hoc ſimileſt ſimilius.
Sed quū cogito, equidē certò idem ſum qui ſemper fui.
Noui herum, noui ædis noſtras, ſanè ſapio & ſentio,
Non ego illi obtempero quod loquitur, pultabo foris.
ME. Quò agis te? SO. domum. ME. quadrigas ſi nunc inſcendas Iouis,
Atq; hinc fugias, ita vix poteris effugere infortunium.
SO. Non'ne heræ meę nunciare, quod herus meus iuſſit, licet?
ME. Tuæ ſi quid vis nunciare, hāc noſtrā adire nō ſinā,
Nam ſi me irritaſſis, hodie lumbifragium hinc auferes.
SO. Abeo potius: di immortales obſecro voſtrā fidem.
Vbi ego perij? vbi immutatus ſum? vbi ego formam perdidi?
An egomet me illic reliqui ſi fortè oblitus fui?
Nam hic quidem omnem imaginem meam, quæ ante hac fuerat, poſſidet.
Viuo fit, quod nunquam quiſquā mortuo faciet mihi.
Ibo ad portum, atq; hæc vti ſunt facta, hero dicā meo.
Niſi etiam is quoq; me ignorabit, quod ille faciat Iuppiter,
Vt ego hic hodie raſo capite caluus capiam pileum.

MERCVRIVS.

Bene proſpereque hoc die operis proceſſit mihi,
Amoui à foribus maximam moleſtiam:
Patri vt liceret tutò illam amplexarier.
Iam ille illuc ad herū quum Amphitruonē aduenerit,
Narrabit ſeruum hinc ſeſe à foribus Soſiam
Amouiſſe: ille adeò illum mentiri ſibi
Credet: neque credet huc profectum vt iuſſerat.
Erroris ambo ego illos & dementiæ
Complebo, atque omnem Amphitruonis familiam,
Adeò vſque ſatietatem dum capiet pater
Illius quam amat: igitur tum demum omnes ſcient,
Quæ facta. denique Alcumenam Iuppiter

Redi-

Rediget antiquam coniugis in concordiam.
Nam Amphitruo actutum vxori turbas conciet,
Atque inſimulabit eam probri: meus pater
"Eam' ſeditionem illi in tranquillum conferet. S. Iam
Nunc de Alcumena dudum quod "dixi minus', S. diximus.
Hodie illa pariet filios geminos duos,
Alter decimo poſt menſe naſcetur puer,
Quàm ſeminatus, alter menſe ſeptimo.
Eorum Amphitruonis alter eſt, alter Iouis.
Verùm minori puero, maior eſt pater,
Minor maiori: iam'ne hoc ſcitis quid ſiet?
Sed Alcumenæ huius honoris gratia,
Pater curauit vno vt fœtu fieret,
Vno vt labore abſoluat ærumnas duas,
Et ne in ſuſpicione ponatur ſtupri,
Et clandeſtina vt celetur ſuſpicio.
Quanquam, vt iam dudum dixi, reſciſcet tamen
Amphitruo rem omnem. quid igitur? nemo id probro
Profectò ducet Alcumenæ. nam deum
Non par videtur facere, delictum ſuum,
Suamque culpam expetere in mortalem vt ſinat.
Orationem comprimam, crepuit foris.
Amphitruo ſubditiuus eccum exit foras
Cum Alcumena vxore vſuraria.

IVPPITER, ALCVMENA, MERCVRIVS.

Bene vale Alcumena, cura rē cōmunem, quod facis. S.L.At
"Atq; imperce', quæſo: menſes iam tibi "eſſe actos' vides. quin perge S. exactos
Mihi neceſſe eſt ire hinc: verùm quod erit natū, tollito.
AL. Quid iſtuc eſt mi vir negocij, quòd tu tam ſubitò domo
Abeas? IVP. edepol haud quod tui me, neque domī diſtædeat'.
Sed vbi SVMMVS IMPERATOR nō adeſt ad exercitum,
Citius quod non facto eſt vſus fit, quàm quod facto eſt opus.

ME.

ME. Nimis hic ſcituſt ſycophanta, qui quidem meus ſit pater.
Obſeruatote, quàm blandè mulieri palpabitur.
AL. Ecaſtor te experior, quanti facias vxorem tuam.
IVP. Satin' habes ſi fœminarum nulla eſt, quam æquè diligam?
S. ui illa fur his rebus ME. Edepol "ne illa ſi iſtis rebus' te ſciat operam dare,
Ego faxim te Amphitruonē eſſe malis, quàm Iouem.
AL. Experiri iſtuc mauellē me, quàm mi memorarier.
Prius abis, quàm lectus vbi cubuiſti concaluit locus.
S. L. heri "Here' veniſti media nocte, nunc abis. hoccine placet?
ME. Accedam, atque hanc appellabo, & ſupparaſitabor patri.
Nunquam edepol quenquam mortalem credo ego vxorem ſuam
Sic efflictim amare, proindè vt hic te efflictim deperit.
IVP. Carnifex non ego te noui? abin' è conſpectu meo.
S. mutito modò Quid tibi hanc curatio eſt rem, verbero, aut "mutitio?
Quem pol ego iam ſcipione. AL. ah noli. IVP. mutito modò.
ME. Nequiter penè expediuit prima paraſitatio.
IVP. Verùm quod tu dicis mea vxor, non te mi iraſci decet.
Clanculum hinc abiui à legione, operam hanc ſurripui tibi.
Ex me primo prima ſcires rem vt geſſiſſem publicam.
Ea tibi omnia enarraui: niſi te amarem plurimum,
S. palmo Non facerem. ME. facit'ne vt dixi? timidam "palpo' percutit.
IVP. Nunc ne legio perſentiſcat. clàm illuc redeūdum eſt mihi.
S. pro Ne me vxorem præuertiſſe dicant "præ' republica.
AL. Lacrimantem ex abitu concinnas tu tuam vxorem. IVP. tace,
Ne corrumpe oculos, redibo actutum. AL. id actutum diu eſt,

IVP.

IVP. Non ego te hic lubens relinquo , neque abeo abſte. AL. ſentio.
Nam qua nocte ad me veniſti , eadem abis. IVP. cur me tenes?
Tempus eſt , exire ex vrbe priuſquam luceſcat volo.
Nunc tibi hanc pateram , quæ dono mi illic ob virtutem data eſt,
Pterela rex qui potitauit : quem ego mea occidi manu,
Alcumena tibi condono. AL. facis vt alias res ſoles.
Ecaſtor condignum donum, qualeſt qui donum dedit.
ME. Imò ſic condignum , qualeſt qoi dono datum eſt.
IVP. Pergin' autem, nónne ego poſſum furcifer te perdere?
AL. Noli amabo Amphitruo iraſci Soſiæ cauſſa mea.
IVP. Faciam ita vt vis. MER. ex amore hic admodum quàm ſæuus eſt?
IVP. Nunquid vis? AL. vt quum abſim, me ames, *me tuam abſentem *tamen. S. me tuam S.L. te abſente
ME. Eamus Amphitruo : luceſcit hoc iam. IVP. abi præ Soſia,
Iam ego ſequar, nunquid vis? AL. etiam vt actutum aduenias. IVP. licet.
Prius tua hic opinione adero : bonum animum habe modò.
Nunc te nox quæ me manſiſti mitto, vt cedas die,
Vt mortalibus illuceſcas luce clara & candida.
Atque quanto nox fuiſti longior hac proxima,
Tanto breuior dies vt fiat, faciam, vt æquè diſparet,
Et dies è nocte accedat: ibo, & Mercurium ſubſequar.

ACTVS II.

AMPHITRVO, SOSIA.

AM. AGe, i, tu ſecundum. SO. ſequor, ſubſequor te.
AM. Sceleſtiſſimũ te arbitror. SO. nam quamobrẽ?
AM. Quia id quod neq; eſt, neq; fuit, neq; futurũ eſt,
Mihi prædicas. SO. *eccere: iam* tu autem S. ecce rem iam

Facis

Facis, vt tuis nulla apud te ſit fides.
AM. Quid eſt?quo modo?iam quidē herclè ego tibi iſtā
Sceleſtam ſcelus linguam abſcindam. SO. tuus ſum:
Proinde vt commodum eſt & lubet, quicque facias:
Tamen, quin loquar hæc vti facta ſunt hîc,
Nunquam vllo modo me potes deterrere.
AM. Sceleſtiſſime, audes mihi prædicare id,
Domi te eſſe nunc, qui hîc ades? SO. vera dico.
AM. Malum quod tibi dij dabunt, atq; ego hodie dabo.
SO. Iſtuc tibi eſt in manu, nam tuus ſum.
AM. Tu me verbero audes, herum ludificari?
Tun' id dicere audes?quod nemo vnq̄ homo ante hac
Vidit, nec poteſt fieri, tempore vno
Homo idem duobus locis vt ſimul ſit?
SO. Profectò vt loquor, ita res eſt. AM. Iuppiter te ꝑdat.
SO. Quid mali ſum here tua ex re promeritus?
AM. Rogas'ne improbe etiam, qui ludificas me?
SO. Meritò maledicas mihi, ſi id ita factum eſt.
Verùm haud mentior, reſq; vti facta dico.
AM. Homo hic ebrius eſt, vt opinor. SO. Vtinam ita eſſem.
AMPH. Optas quæ facta. SO. ego'ne? AMP. tu iſtic, vbi bibiſti?
SO. Nuſquam equidē bibi. AM. quid hoc ſit hominis?
SO. Equidem decies dixi.
Domi ego ſum inquam,
Ecquid audis? & apud te aſſum Soſia idem.
Satin' hoc planè,
Satin diſertè here nunc videor tibi locutus
Eſſe? AM. vah, apage te à me. SO. quid eſt negotij?
AM. Peſtis te tenet. SO. nam cur iſtuc dicis?
Equidem valeo & ſaluus ſum rectè Amphitruo.
AM. At te ego faciam hodie proinde ac meritus es,
Vt minus valeas, & miſer ſis,
Saluus domum ſi rediero iam.
Sequere ſis, herum qui ludificas dictis delirantibus:

Qui quoniam herus quod imperauit, neglexiſti perſequi,
Nunc venis etiam vltrò irriſum dominum, quæ neq; fieri
Poſſunt, neque fando vnquam accepit quiſquam, profers carnifex.
Qoius ego hodie in tergo faxo iſta "expctant' mendacia. S. expectans
S. Amphitruo miſerrima iſtæc miſeria eſt ſeruo bono,
Apud herum qui verba loquitur, ſi id vi verum vincitur.
AM. Quo id malum pacto poteſt? nam mecum argumentis "puta' S. puta
Fieri? nunc vti tu hîc ſis & domi, id dici volo.
SO. Sum profectò & hîc & illic. hoc cuiuis mirari licet,
Neq; tibi iſtuc mirũ magis videtur, quàm mihi Amphitruo.
AM. Quo modo? SO. nihilo inquam mirum magis tibi iſtuc quàm mihi,
Neq; ita me dij ament, credebã primo mihimet Soſię,
Donec Soſia ille egomet fecit ſibi vti crederem,
Ordine omne vti quicquam actum eſt, apud hoſtes dum ſedimus,
Ediſſertauit, tum formam vnà abſtulit cum nomine.
Neque lac "lacti' magis eſt ſimile, quàm ille ego ſimileſt mei. S. lactū
Nam vt dudũ ante lucẽ à portu me præmiſiſti domũ.
AM. Quid igitur? SO. prius multò ante ædis ſtabam quàm illò adueneram.
AM. Quas malũ nugas? ſatin tu ſanus es? SO. ſic ſum, vt vides.
AM. Huic homini neſcio quid eſt mali mala obiectum manu,
Poſtquam à me abijt. SO. fateor. nam ſum obtuſus pugnis peſſumè.

Quis

AM. Quis te verberauit? SO. egomet memet, qui nunc ſum domi.
AM. Caue quicquam, niſi quod rogabo te, mihi reſponderis.
Omnium primum iſte qui ſit, Soſia hoc dici volo.
SO. Tuus eſt ſeruus. AM. mihi quidem vno te plus etiam eſt quàm volo.
Neq; poſtquam ſum natus, habui niſi te ſeruũ Soſiam.
SO. At ego nunc Amphitruo dico Soſiam ſeruũ tuum.
Præter me alterum, inquam, aduenien's faciam vt offendas domi.
Dauo prognatum patre, eodem quo ego ſum, forma, ætate item
Qua ego ſum. quid opuſt verbis? geminus Soſia hic factuſt tibi.
AM. Nimia memoras mira, ſed vidiſtin' vxorẽ meam?
SO. Quin introire in ædis nunquam licitum eſt. AM. quis te prohibuit?
SO. Soſia ille, quem iamdudũ dico, is qui me contudit.
AM. Quis iſtic Soſia eſt? SO. ego inquam. quoties dicendum eſt tibi?
AM. Sed quid ais? num obdormiuiſti dudum? SO. nuſquam gentium.
AM. Ibi fortè iſtũ ſi vidiſſes quendã in ſomnis Soſiam.
SO. Non ſoleo ego ſomniculoſe heri imperia perſequi.
Vigilans vidi, vigilãs nunc te video, vigilans fabulor,
Vigilantem ille me iamdudũ vigilans pugnis contudit.
AM. Quis homo? SO. Soſia, inquam ego, ille, quæſo nónne intelligis?
AM. Quî malum intelligere quiſquam potis eſt, ita nugas blatis.
S. inquam SO. Verum actutum noſces. AM. *quem? SO. illum noſces, ſeruum Soſiam.
AM. Sequere hàc igitur me: nam mi iſtuc primùm exquiſito eſt opus.
Sed vide ex naui efferantur, quæ iam imperaui omnia.

SO. Et

Et memor ſum, & diligens, vt quæ imperes compareant.
Non ego cum vino ſimitu ebibi imperium tuum.
AM. Vtinam di faxint, infecta dicta re eueniant tua.

ALCVMENA, AMPHITRVO.
SOSIA, THESSALA.

AL. Satin' parua res eſt voluptatum in vita:
Atque in ætate agunda,
Præ quàm quod moleſtum eſt. ita quoiq; comparatum
Eſt in ætate hominum,
Ita dis placitum, "voluptati' vt mæror comes conſequatur: S. L. voluptatem.
Quin incommodi plus malique illico aſſit, boni ſi obtigit quid.
Nam ego id nunc experior "de me', atque ipſa de me S.L. domo
ſcio, cui voluptas
Parumper data'ſt: dum viri mei mihi poteſtas videndi fuit
Noctem vnam modò, atque is repentè abijt à me hinc ante lucem.
Sola hic mihi nunc videor, quia ille hinc abeſt, quem ego amo præter omnes,
Plus ægri ex abitu viri, quàm ex aduentu voluptatis cœpi.
Sed hoc me beat, ſaltē quòd perduelles vicit, & domū
Laudis compos reuenit, id ſolatio eſt. Abſit, dummodò
Laude parta domum recipiat ſe. feram & perferā vſque
Abitum eius animo forti atque obfirmato: id modò ſi mercedis
"Datur' mihi, vt meus victor vir belli "clueat', ſatis S. Detur.
Mihi eſſe "ducam'. VIRTVS præmium eſt optimum. S. redueat S. dicam
Virtus omnibus rebus anteit profectò.
Libertas, ſalus, vita, res, parentes,
Patria, & prognati tutantur, ſeruantur:
Virtus omnia in ſe habet, omnia aſſunt bona, quem penes eſt virtus.

AM. Edepol me vxori exoptatum credo aduenturum domum,
Quæ me amat: quam contrà amo, præſertim re geſta bene.
Victis hoſtibus,quos nemo poſſe ſuperari ratu'ſt:
Eos auſpicio meo atque ductu,primo cœtu vicimus.
Certè enim me illi expectatum optato venturum ſcio.
SO. Quid me non rere expectatū amicæ venturū meæ?
AL. Meus vir hic quidem eſt. AM. ſequere hac tu me. AL. nam quid ille reuertitur?
Qui dudū properare ſeſe aiebat, an ille me tētat ſciens?
Atque id ſi vult experiri,ſuum abitum vt deſiderem,
Ecaſtor med haud inuita ſe domum recipit ſuam.
SO. Amphitruo redire ad nauem meliuſt nos. AM. qua gratia?
S. Quia domi daturus nemo eſt prandiū aduenietibus.
AM. Quî tibi iſtuc in mentem venit? SO. quia enim ſerò aduenimus.
AM. Quî? SO. quia Alcumenam ante ædis ſtare ſaturam intelligo.
S.illam AM. Grauidam ego "illanc' hîc reliqui qom abeo. SO. hei perij miſer.
S.L.- AM. Quid tibi eſt? SO. ad aquam præbendam "commodum' adueni domum,
Decumo poſt menſe vt rationem te dictare intelligo.
AM. Bono animo es. SO. ſcin' quàm bono animo ſim? ſi ſitulam cepero,
Nunquam edepol tu mihi diuini quicquam creduis poſt hunc diem.
S.intra Ni ego illi puteo, ſi occepſo, animā oēm "inter'traxero.
AM. Sequere hàc me modò,alium ego iſti rei alligabo, ne time.
S.facerem AL. Magis nunc meum officium "facere', ſi huic eam aduerſum, arbitror.
AM. Amphitruo vxorem ſalutat lætus ſperatam ſuam,
Quam omniū Thebis vir vnam eſſe optimā diiudicat.

Quamq;

Quamq; adeò ciues Thebani vero rumificant probã.
Valuiſtin' vſque ? expectatus'ne aduenio? SO. haud vidi magis
Expectatum: eum ſalutat magis haud quiſquam, quàm canem.
AM. Et cùm te grauidam, & cùm pulcrè plenam aſpicio, gaudeo.
AL. ⁿObſecro' ecaſtor quid tu me deridiculi ⁿgratia' S. obteſtor
Sic ſalutas? atque appellas quaſi dudum non videris? S. cauſa
Quaſiq; nũc primùm recipias te domũ huc ex hoſtib9?
Atque me nunc proinde appellas, quaſi multo pòſt videris?
AM. Immò equidem te, niſi nunc, hodie nuſquam vidi gentium.
AL. Cur negas? AM. quia vera didici dicere. AL. haud æquum facit,
Qui quod didicit, id dediſcit. an periclitamini
Quid animi habeã? ſed quid huc vos reuortimini tam citò?
An te auſpicium cõmoratum eſt: an tẽpeſtas continet?
Quî non abijſti ad legiones ita vti dudum ⁿdixeras'? S. dixeris
AM. *Quamdudum iſtuc factùm eſt? AL. tentas, iam dudum, pridem, modò. S. L. Dud[illegible]
AM. Quî iſtuc potis eſt fieri quæſo, vt dicis iamdudum, modò?
AL. Quid enim cenſes te vt deludã cõtra luſorẽ meũ,
Qui nunc primùm te aduenisse dicas, modò qui hinc abieris?
AM. Hæc quidem deliramenta loquitur. SO. pauliſper maue,
Dum edormiſcat vnum ſomnum. AM. quæ ne *vigilans ſomniat. S. *vtique
AL. Equidem ecaſtor vigilo, & vigilás id quod factum eſt fabulor.
Nam dudum ante lucem & iſtunc & te vidi. AM. quo in loco?

S. nuſquam

AL. Hîc in ædibus vbi tu habitas. AM. 'nunquam' factum eſt. SO. non taces?
Quid ſi è portu nauis huc nos dormientis detulit?
AM. Etiam tu quoq; aſſentaris huic? SO. quid vis fieri?
Non tu ſcis? bacchæ bacchanti ſi velis aduerſarier,
Ex inſana inſaniorem facies, feriet ſæpius.
Si obſequare, vna reſoluas plaga. AM. at pol quin certa res
Hanc eſt obiurgare, quæ me hodie aduenie͂tem domũ
Noluerit ſalutare. SO. irritabis crabrones. AM. tace.
Alcumena vnum rogare te volo. AL. quid vis, roga.
AM. Nũ tibi aut ſtultitia acceſſit, aut ſuperat ſuperbia?
AL. Quî iſtuc in mente eſt tibi, mi vir, percontarier?
AM. Quia ſalutare venientem me ſolebas antidhac,
Appellare itidem vt pudicæ ſuos viros quæ ſunt, ſole͂t.
Eo more expertem te factam aduenïens offendi domi.
AL. Ecaſtor equidem te certò heri hîc aduenie͂tem illico
Et ſalutaui, & valuiſſes'ne vſque, exquiſiui ſimul,
Mi vir: & manum præhendi, & oſculum tetuli tibi.
SO. Tun' heri hunc ſalutauiſti? AL. & te quoq; etiam Soſia.
SO. Amphitruo, ſperaui ego iſtam tibi paritura͂ filium,
Verùm non eſt puero grauida. AM. quid igitur? SO. inſania.
AL. Equide͂ ſana ſum, & deos queſo vt ſalua paria͂ filiũ.
Verùm tu magnum malum habebis, ſi hic ſuum officium facit,

S. à ment- ominator.

Ob iſtuc "omen ominator' capies quod te condecet.
SO. Enimuero prægna͂ti oportet & malũ & malũ dari,
Vt quod obrodat ſit, animo ſi malè eſſe occœperit.
AM. Tu me heri hîc vidiſti? AL. ego inquam, ſi vis decies dicere.
AM. In ſomnis fortaſſe. AL. Immò vigilans vigilante͂. AM. væ miſero mihi.
SO. Quid tibi eſt? AM. delirat vxor. SO. atra bili percita eſt.

Nulla

Nulla res tam delirantis homines concinnat citò.
AM. Vbi primùm tibi ſenſiſti mulier impliciſcier?
AL. Equidem ecaſtor ſana & ſalua ſum. AM. cur igitur prædicas,
Te heri me vidiſſe, qui hac noctu in portum aduecti ſumus?
Ibi cœnaui, atque ibi quieui in naui noctem perpetem,
Neq; meum pedem huc intuli etiam in ædis, vt cum exercitu
Hinc profectus ſum ad Teleboas hoſtis, eosque vt vicimus.
AL. Immò mecum cœnauiſti, & mecum cubuiſti. AM. quid eſt?
AL. Vera dico. AM. non quidem hercle de hac re, de alijs neſcio.
AL. Primulo diluculo abiuiſti ad legiones. AM. quomodo?
SO. Rectè dicit, vt commeminit, ſomnium narrat tibi.
Sed mulier, poſtquam experrecta es prodigiali Ioui,
Aut mola ſalſa hodie, aut thure comprecatā oportuit.
AL. Væ capiti tuo. SO. tua iſtuc refert, ſi curaueris.
AL. Iterum iam hic in me inclementer dicit, atque id ſine malo.
AM. Tace tu: tu dic, egóne abſte abij hinc hodie °cum' diluculo? S.in
AL. Quis igitur niſi vos narrauit mihi, °illi' vt fuerit prælium? S.L.illud
AM. An etiam id tu ſcis? AL. quippe quæ ex te audiui, vt vrbem maximam
Expugnauiſſes, regemque Pterelam tute occideris.
AM. Egóne iſtuc dixi? AL. tute iſtic etiam aſtante hoc Soſia.
AM. Audiſtin' tu me narrare hoc hodie? SO. vbi ego audiuerim?
AM. Hanc roga. SO. me quidem præſente nunquam factum eſt, quod ſciam.

 AL. Mi-

AL. Mirum quin te aduerſus dicat. AM. Soſia,age me huc aſpice.
SO. Spectо. AM. vera volo loqui,te nolo aſſētari mihi.
Audiuiſtin' tu hodie me illi dicere ea , quæ illa autumat?
SO. Quæſo edepol num tu quoque etiam inſanis,cùm id me interrogas?
Qui ipſus equidem nunc primùm iſtanc tecum conſpicio ſimul.

S. Hæc in alijs deſunt.

AM. Quin nunc mulier audin' illum? AL. ⁿEgo verò, ac falſum dicere.
AM. Neque tu illi,neque mi viro ipſi credis. ALʼ. Eò fit, quia mihi
Plurimum credo , & ſcio iſta hæc facta , proinde vt proloquor.
AM. Tun' me heri aduenilſe dicis? AL. tun' te abiſſe hodie hinc negas?

S. Lego

AM. ⁿEgo' enimuero, & me aduenire nũc primum aio ad te domum.
AL. Obſecro etiã'ne hoc negabis ? te aureã paterã mihi
Dediſſe dono hodie, qua te illic donatum eſſe dixeras?
AM. Neq; edepol dedi,neque dixi: verùm ita animatus fui,
Itaq; nunc ſum,vt ea te patera donē.ſed quis iſtuc tibi
Dixit? AL. ego equidem ex te audiui , & ex tua accepi manu
Pateram. AM. mane mane obſecro te . nimis demiror Soſia,
Quî illæc illic me donatum eſſe aurea patera ſciat,
Niſi tu dudum hãc cõueniſti,& narrauiſti hæc omnia.
SO. Neq; edepol ego dixi,neq; iſtã vidi,niſi tecũ ſimul.
AM. Quid hoc ſit hominis? AL. vin' proferri pateram? AM. proferri volo.
AL. Fiat. tu Theſſala intus pateram proferto foras,
Qua hodie meus vir donauit me. AM. ſecede huc tu Soſia.

Enim-

Enimuero illud præter alia mira miror maximè,
Si hæc habet pateram illam. SO. an etiam id credis, quæ in hac ciſtellula
Tuo ſigno obſignata fertur? AM. ſaluum ſignum eſt. SO. inſpice.
AM. Rectè ita eſt vt obſignaui. SO. quæſo quin tu iſtãc iubes
*Pro cerita' circũferri? AM. edepol quin facto eſt opus. S. præteritã
Nam hæc quidem edepol laruarum plena eſt. quid verbis eſt opus?
THES. Hem tibi pateram, eccam. AL. *cedo' mihi, age aſpice huc ſis nunc iam S.L. Crede
Tu qui quæ facta inficiare, quem ego iam hîc conuincam palàm.
Eſt'ne hæc patera qua donatus illic? AM. ſumme Iuppiter,
Quid ego video? hæc eſt ea profectò patera. perij Soſia.
S. Aut pol hęc pręſtigiatrix mulier multò maxima eſt,
Aut pateram hîc ineſſe oportet. AM. agedum eam ſolue ciſtulam.
SO. Quid ego iſtam exoluam? obſignata'ſt rectè, res geſta eſt bene.
Tu peperiſti Amphitruonẽ, ego alium peperi Soſiam.
Nunc ſi paterá patera peperit, omnes cógeminauimus.
AM. Certum eſt aperire, atque inſpicere. SO. vide ſis ſigni quid ſiet,
Ne poſterius in me culpam trãsferas. AM. aperi modò.
Nam hęc quidem nos delirantes facere dictis poſtulat.
AL. Vnde hæc igitur eſt niſi abs te, quæ mihi dono data eſt?
AM. Opus * mi eſt iſtuc exquiſito. SO. Iuppiter, proh Iuppiter. S. modo
AM. Quid tibi eſt? SO. hic patera nulla in ciſtulaſt. AM. quid ego audio?
SO. Id quod verum eſt. AM. At cum cruciatu iam, ni apparet, tuo.

AL. Hæc quidem apparet. AM. quis igitur tibi dedit?
AL. qui me rogat.
SO. Me captas, quia tute ab naui clanculũ huc alia via
Præcucurriſti: atq; hinc paterã tute exemiſti, atq; eam
Huic dediſti, poſthac rurſus obſignaſti clanculum.
AM. Hei mihi, iam tu quoq; huius adiuuas inſaniam.
Ain heri nos adueniſſe huc? AL. aio, adueniéſq; illico
Me ſalutauiſti, & ego te, & oſculum tetuli tibi.
AM. Iam illud non placet principium de oſculo, pergam exequi.
AL. Lauiſti. AM. quid poſteaquam laui? AL. accubuiſti. SO. euge optime,
Nunc exquire. AM. ne interpella, perge porrò dicere.
AL. Cœna appoſita eſt, cœnauiſti mecum, ego accubui ſimul.
AM. In eodem lecto? AL. in eodem. SO. hei non placet conuiuium.
AM. Sine modò argumenta dicat, quid poſtquam cœnauimus?
AL. Te dormitare aiebas, menſa ablata eſt, cubitũ hinc abijmus.
AM. Vbi tu cubuiſti? AL. in eodem lecto tecum vnà in cubiculo.
AM. Perdidiſti. SO. quid tibi eſt? AM. hæc me modò ad mortem dedit.
AL. Quid iam amabo? AM. ne me appella. SO. quid tibi eſt? AM. perij miſer.
Quia pudicitiæ huius vitiũ me hîc abſente eſt additũ.
AL. Obſecro Ecaſtor, cur iſtuc mi vir ex ted audio?
AM. Vir ego tuꝰ ſim? ne me appella falſò falſo nomine.
SO. Hæret hæc res: ſi quidem hæc iam mulier facta eſt ex viro.
AL. Quid ego feci? qua iſtæc propter dicta dicantur mihi?
AM. Tute edictas facta tua, ex me quæris quid deliqueris.

AL. Quid ego tibi deliqui?ſi cui nupta ſum, tecum fui?
AM. Tun' mecũ fueris: quid illac impudente audacius?
Saltem tute, ſi pudoris egeas, ſumas mutuum.
AL. Iſtuc facinus quod tu inſimulas, noſtro generi non decet.
Tu ſi me impudicitiæ captas, non potes capere.
AM. Proh di immortales, cognoſcin' tu me ſaltẽ Soſia?
SO. Propemodum. AM. cœnaui ego heri in naui in portu Perſico?
AL. Mihi quoque aſſunt teſtes, qui illud quod ego dicam aſſentiant.
AM. Qui teſtes? AL. teſtes. AM. quid teſticulare? AL. enim vno ſat eſt.
Nec nobis præſente aliquis niſi ſeruus Soſia affuit.
SO. Neſcio quid iſtuc negotij dicam, niſi quiſpiam eſt
Amphitruo alius, qui fortè te hîc abſente ſic tamen
Tuã rem curet, teq; abſente hîc munus fungatur tuũ.
Nanque de illo ſubditiuo Soſia mirum nimis eſt.
Certo de iſtoc Amphitruone iã alterũ mirũ eſt magis.
Neſcio quis præſtigiator hanc fruſtratur mulierem.
AL. Per ſupremi regis regnũ iuro, & matremfamilias
Iunonem, quam me vereri & metuere eſt par maximè,
Vt mi extra vnum te mortalis nemo corpus corpore
Contigit, quo me impudicam faceret. AM. vera iſtæc velim.
AL. Vera dico, ſed nec quicquã: quoniã nõ vis credere.
AM. Mulier es, audacter iuras. AL. quæ non deliquit, decet
Audacem eſſe, confidenter pro ſe & proterue loqui.
AM. Satis audacter. AL. vt pudicam decet. AM. *tu' verbis probas. S.L.in
AL. Nõ ego illã mihi dotẽ duco eſſe, quæ dos dicitur:
Sed pudicitiam & pudorem, & ſedatum cupidinem,
Deûm metũ, parentũ amorẽ, & cognatûm concordiã:
Tibi morigera, atque vt munifica ſim bonis, proſim probis.

SO. Næ iſta edepol, ſi hæc vera loquitur, examuſſim eſt
optima.
AM. Delinitus ſum profectò ita, vt me qui ſim neſciã.
SO. Amphitruo es profectò, caueſis ne tu te vſu ꝑduis.
Ita nunc homines immutantur, poſtquam peregrè aduenimus.
AM. Mulier iſtã rem inquiſitam certũ eſt nõ amittere.
AL. Edepol me libente facies. AM. quid ais? reſponde
mihi,
Quid ſi adduco tuum cognatũ huc à naui Naucratẽ,
Qui mecum vnà vectuſt vna naui: atque is ſi denegat
Facta quæ tu facta dicis, quid tibi æquum eſt fieri?
Nunquid cauſſam dicis, quin te hoc multem matrimonio?
AL. Si deliqui, nulla cauſſa eſt. AM. conuenit. tu Soſia
Duc hos intrò, ego huc ab naui mecum abducam
Naucratem.
SO. Nunc quidẽ præter nos nemo eſt. dic mihi verum
ſeriò,
Ecquis alius Soſia intuſt qui mei ſimilis ſiet?
AL. Abin' hinc à me dignus domino ſeruus. SO. abeo,
ſi iubes.
AL. Nimis ecaſtor facinus mirum eſt, qui illi collibitum
ſiet
Meo viro, ſic me inſimulare falſum facinus tam malũ.
Quicquid eſt, iam ex Naucrate cognato id cognoſcam
meo.

ACTVS TERTIVS.

IVPPITER.

S. quias — EGo ſum ille Amphitruo, "cui' eſt ſeruus Soſia,
Idem Mercurius qui ſit, quando commodumſt,
In ſuperiore qui habito cœnaculo.
Qui interdum fio Iuppiter, quando lubet.
S. qui — Huc autem "qom' extemplò aduentum apporto, illico
Amphitruo fio, & veſtitum immuto meum.
Nunc huc honoris veſtri venio gratia,

Ne

Ne hanc *incœatam' tranſigam comœdiam. S. *incœptam*
Simul Alcumenæ, quam vir inſontem probri
Amphitruo accuſat, veni, vt auxilium feram.
Nam mea ſit culpa, quod egomet contraxerim,
Id Alcumenæ ſi innocenti huic expetat.
Nunc Amphitruonem memet, vt occœpi ſemel,
Eſſe aſſimilabo, atq; in horum familiam
Fruſtrationem hodie hic inijciam maximam.
Poſt igitur demum faciam res fiat palàm,
Atq; Alcumenæ in tempore auxilium feram.
Faciamq; vt vno fœtu, & quòd grauida eſt viro,
Et me quòd grauidaſt, pariat ſine doloribus.
Mercurium iuſſi me continuò conſequi,
Si quid vellem, imperarem: nunc hanc alloquar.

ALCVMENA, IVPPITER.

AL. DVrare nequeo in ædibus, ita me probri,
Stupri, dedecoris, à viro argutam meo,
Ea quæ ſunt facta, infecta refert, ac clamitat. ——
Quæ neque ſunt facta, neque ego in me admiſi, arguit.
Atque id me ſuſque deque eſſe habituram putat.
*Non' edepol faciam, neque me perpetiar probri S. *Neque*
Falſo inſimulatam: quin ego illum aut deſeram,
Aut ſatisfaciat mihi, atque adiuret inſuper
Nolle eſſe dicta quæ in me inſontem protulit.
IVP. Faciundum eſt mi illud, fieri quod illæc poſtulat,
Si me illam amantem ad ſe ſtudeam recipere.
Quando ego quod feci, id factũ Amphitruoni obfuit.
Atq; ille dudum meus amor negotium
Inſonti exhibuit: nunc autem inſonti mihi
Illius ira in hanc & maledicta expetent.
AL. Et eccum video illum qui me miſeram arguit
Stupri, dedecoris. IVP. Te volo vxor colloqui.
Quo nam ted auertiſti? AL. ita ingenium meũ eſt,
Inimicos ſemper oſa ſum *obtuerier'. S. *intuerier*
IVP. Eia autem inimicos. AL. ſic eſt, vera prædico,
Niſi etiam hoc falſo dici inſimulaturus es.

IVP.

IVP. Nimis verecunda es. AL. Potin' vt abſtineas manũ?
Nam certò ſi ſis ſanus, aut ſapias ſatis,
Quam tu impudicam eſſe arbitrere & prædicas,
Cum ea tu' ſermonem nec ioco, nec ſerio
Tibi habeas, niſi ſis ſtultior ſtultiſſimo.
IVP. Si dixi, nihilo magis es, neq; eſſe arbitror.
Et id huc reuorti, vti me purgarem tibi.
Nam nunquam quicquam meo animo fuit ægrius,
Quàm poſt quã audiui ted eſſe iratã mihi.
Cur dixiſti? inquies. ego expediam tibi.
Non edepol quo te eſſe impudicam crederem:
Verùm periclitatus animum ſum tuum,
Quid faceres, & quo pacto id ferre induceres.
Equidem' ioco illa dixeram dudum tibi,
Ridiculi cauſſa, id hunc rogato Soſiam.
AL. Quin huc adducis meum cognatum Naucratem?
Teſtem quem dudum te adducturum dixeras
Te huc non veniſſe. IVP. ſi quid dictũ eſt per iocum,
Non æquum eſt id te ſeriò præuortier.
AL. Ego illud ſcio quàm doluerit cordi meo.
IVP. Per dexteram tuam te Alcumena oro, obſecro,
Da mihi hanc veniam, ignoſce, irata ne ſies.
AL. Ego iſtæc feci verba virtute irrita:
Nunc quando factis me impudicis abſtines,
Ab impudicis dictis auorti volo.
Valeas, tibi habeas res tuas, reddas meas.
Iuben mi ire comites? IVP. ſanan es? AL. ſi non iubes,
Ibo egomet, comitem pudicitiam duxero.
IVP. Mane, arbitratu tuo iuſiurandum dabo,
Me meam pudicam eſſe vxorem arbitrarier.
Id ego ſi fallo, tum te ſumme Iuppiter,
Quæſo Amphitruoni vt ſemper iratus ſies.
AL. Ah propitius ſit potius. IVP. confide fore.
Nam iuſiurandum verum te aduerſum dedi.
Iam nunc irata non es. AL. non ſum. IVP. bene facis.
Nam in hominum ætate multa eueniũt huiuſmodi:

Capiunt voluptates,capiunt rurſum miſerias.
Iræ interueniunt,redeunt rurſum in gratiam.
Verùm iræ ſi quæ fortè eueniunt huiuſmodi,
Inter eos rurſum ſi reuentum in gratiam eſt,
Bis tanto amici ſunt inter ſe quàm prius.
AL. Primum cauiſſe oportuit ne diceres;
Verùm eadem ſi idem purgas, mihi patiunda ſunt.
IVP. Iube verò vaſa pura adornari mihi,
Vt, quæ apud legionem vota voui, ſi domum
Rediſſem ſaluus,ea ego exoluam omnia.
AL. Ego iſtuc curabo. IVP. euocate huc Soſiam,
Gubernatorem qui in mea naui fuit,
Blepharonem arceſſat, qui nobiſcum prandeat.
Is adeò impranſus ludificabitur.
Qùum ego Amphitruonē collo hinc obſtricto trahā.
AL. Mirum quid ſolus ſecum ſecretò ille agat.
Atq; aperiuntur ædes, exit Soſia.

SOSIA, IVPPITER, ALCVMENA.

SO. Amphitruo,aſſum,ſi quid opus eſt impera, imperium exequar.
IVP. Optumè aduenis. SO. iam pax eſt inter vos quęſo duos.
Nam quia vos tranquillos video, gaudeo, & volupe eſt mihi.
Atq; ita ſeruum par videtur frugi ſeſe inſtituere.
Proinde heri vt ſint, ipſe item ſit, vultum è vultu comparet:
Triſtis ſit, heri ſi triſtes: hilarus ſit, ſi gaudeant. S. *fuerint*
Sed age reſponde, iam vos rediſtis in concordiam?
IVP. Derides, qui ſcis hæc dudū me dixiſſe per iocum.
SO. An id ioco dixiſti? equidem ſeriò ac verò ratus.
IVP. Habui expurgationē, facta pax eſt. SO. optumè eſt.
IVP. Ego rem diuinā intus faciam, vota quæ ſunt. SO. cenſeo.
IVP. Tu gubernatorem à naui huc euoca verbis meis
Blepharonem, vt re diuina facta, mecum prandeat.

SO.

SO. Iam hîc ero, qum illic cenſebis eſſe me. IVP. actutum huc redi.
AL. Nunquid vis quin abeam iam intrò, vt apparentur quibus opuſt?
S. vt IVP. I ſanè, & quantum potes, parata fac *ſint omnia.
AL. Quin veni, quando vis intrò, faxo haud quicquā ſit moræ.
IVP. Rectè loquere, & proinde diligētē vt vxorē decet.
Iam hi ambo & ſeruus & hera fruſtra ſunt duo,
Qui me Amphitruonem rentur eſſe, errant probè.
Nunc tu diuine fac huc aſſis Soſia.
Audis quæ dico, tametſi præſens non ades.
Fac Amphitruonem aduenientem ab ædibus,
Vt abigas quouis pacto, fac commentus ſies,
Volo deludi illum, dum cum hac vſuraria
Vxore nunc mihi morigero, hæc curata ſint
Fac ſis: proinde adeò, vt me velle intelligis,
Atq; vt miniſtres mihi, mihi cum ſacrificem.

MERCVRIVS.

COncedite atq; abſcedite, omnes de via decedite:
Nec quiſquam tam audax nunc fuat homo, qui obuiam obſiſtat mihi.
Nā mihi quidē herclè quî minus liceat Deo minitarier
Populo, ni decedat mihi, quàm ſeruulo in comœdijs?
Ille aut nauem ſaluam nunciat, aut irati aduentū ſenis.
S. Iouis Ego ſū *Ioui' dicto audiēs, eius iuſſu nūc huc me affero.
Quamobrē mi magis par eſt via decedere, & cōcedere.
Pater vocat me, eum ſequar, eius dicto imperio ſum audiens:
Vt filium bonū patri eſſe oportet, itidē ego ſum patri.
Amanti ſupparaſitor, hortor, aſto, admoneo, gaudeo.
Si quid patri volupeſt, voluptas ea mihi multo maxima eſt.
Amat, ſapit: rectè facit, animo quando obſequitur ſuo.
Quod omnes homines facere oportet, dum id modò fiat bono.

Nunc

Nũc Amphitruonẽ vult deludi meus pater, faxo probè
Iam hic deludatur, ſpectatores, vobis ſpectantibus:
Capiã coronã mi in caput, aſſimulabo med eſſe ebriũ.
Atq; illuc ſurſum aſcendero, inde optumè, ſic ciſpellam virum.
De ſupero quum huc acceſſerit, faciam vt ſit madidus ſobrius.
Deinde ille actutum ſufferet ſuus ſeruus pœnas Soſia.
Eum feciſſe ille hodie arguet, quæ ego fecero hic, quid id mea?
Meo me æquum eſt morigerum patri, eius ſtudio ſeruire addecet.
Sed eccum Amphitruonem, aduenit, iam ille hic deludetur probè.
Siquidem vos vultis auſcultando operam dare.
Ibo intrò, ornatum capiam, qui potius decet.
Dein ſurſum aſcendã in tectũ, vt illum hinc prohibeã.

ACTVS IIII.

AMPHITRVO.

NAucratem, quem conuenire volui, in naui nõ erat.
Neque domi, neque in vrbe inuenio quenquam, qui illum viderit.
Nam omnis plateas perreptaui, gymnaſia, myropolia,
Apud emporium, atque in macello, in palæſtra, atque in foro,
In medicinis, in tonſtrinis, apud omnis ædis ſacras.
Sum defeſſus quęritando: nuſquã inuenio Naucratem.
Nunc ibo domũ, atq; ex vxore hãc rẽ pergã exquirere,
Quis fuerit, quem propter corpus ſuum ſtupri compleuerit.
Nã me quàm illam quęſtionẽ inquiſitã hodie amittere,
Mortuum ſatius eſt. ſed ædis occluſerunt Eugepæ.
Pariter hoc fit, atque vt alia facta ſunt, feriam foris.
Aperite hoc, heus ecquis hic eſt? ecquis hoc aperit oſtium?

MERCVRIVS, AMPHITRVO.

ME. QVis ad fores eſt? AM. ego ſum. MER. quid ego ſum? AM. ita loquor tibi Iuppiter.
ME. Diq; omnes irati certò ſunt, qui ſic frangas fores.
AM. Quomodo? ME. eo modo, vt profectò viuas ætatem miſer.
AM. Soſia. ME. ita ſum Soſia, niſi me eſſe oblitum exiſtimas.
Quid nunc vis? AM. ſceleſte, at etiam quid velim, id tu me rogas.
ME. Ita rogo, penè effregiſti fatue foribus cardines,
An foris cenſebas nobis publicitus præberier?
Quid me aſpectas ſtolide? quid nunc vis tibi? aut quis es tu homo?
AM. Verbero, etiam quis ego ſim me rogitas? vlmorum àcheruns?
Quem pol ego hodie ob iſtæc dicta faciam feruentem flagris.
ME. Prodigum te fuiſſe oportet olim in adoleſcentia.
AM. Qui dum? ME. quia ſenecta in ætate à me mendicas malum.
AM. Cũ cruciatu tuo iſtæc hodie verna verba funditas.
ME. Sacrufico ego tibi. AM. qui? ME. quia enim te macto infortunio.

S. Hic ad 7. verſus videtur in veteri libro deeſſe, qui hic quoq; deſũt.

BLEPHARO, AMPHITRVO, IVPPITER.

BL. VOs inter vos partite, ego abeo, mihi negotium eſt.
Neq; ego vnquam vſquã tanta mira me vidiſſe cenſeo.
AM. Blepharo quæſo vt aduocatus mihi aſſis, ne've abeas. BL. vale.
Quid opuſt me aduocato? q vtri ſim aduocatus neſcio.
IVP. Intrò ego hinc eo, Alcumena parturit. AM. perij miſer,
Quid ago? quem aduocati iam oẽs atq; amici deſerũt?
Nunquam edepol me inultus iſtic ludificabit, quiſquis eſt.

Nam

Nã iam ad regẽ rectà me ducã, reſq; vt facta eloquar.
Ego pol illum vlciſcar hodie Theſſalum veneficum,
Qui peruerſè perturbauit familiæ mentem meæ.
Sed vbi illeſt?intrò edepol abijt, credo ad vxorẽ meã.
Qui me Thebis alter viuit miſerior? quid nunc agam?
Quem omnes mortales ignorant,& ludificãt vt lubet.
Certumſt introrumpam in ædis,vbi quenq; hominem aſpexero,
Siue ancillam,ſiue ſeruum,ſiue vxorẽ,ſiue adulterum:
Seu patrem,ſiue auum videbo,obtruncabo in ædibus.
Neq; me Iuppiter,neq; di oẽs id prohibebunt,ſi volũt.
Quin ſic faciam vti cõſtitui, pergã in "ædis' nunc iam. S.L. ædibus

ACTVS V.

BROMIA, ancilla: AMPHITRVO.

S"Pes' atq; opes vitæ meæ iacent ſepultæ in pectore, S.D. ape
Neq; vllaſt cõfidẽtia iã meo in corde quĩ amiſerim,
Ita mihi videntur omnia,mare,terra, cælum conſequi,
Iã vt opprimar,vt enecer,me miſerã,quid agã neſcio.
Ita tanta mira in ædibus ſunt facta, væ miſeræ mihi,
Animo maleſt, aquam velim,corrupta ſum,atque abſumta ſum.
Caput "dolet',neque audio,nec oculis proſpicio ſatis, S. dolet.
Nec me miſerior fęmina eſt,neq; vlla videatur magis.
Ita heræ meæ hodie contigit.nam vbi parturit,deos ſibi inuocat.
Strepitus,crepitus,ſonitus, tonitrus, vt ſubitò, vt proper è,vt validè tonuit?
Vbi quiſque inſtiterat,concidit crepitu. ibi neſcio quis maxima
Voce exclamat ſic,Alcumena adeſt auxilium,ne time.
Et tibi, & tuis propitius cœli cultor aduenit.
Exurgite,inquit,qui terrore meo occidiſtis præ metu.
Vt iacui exurgo,ardere cenſui ædis,ita tũ conſulgebãt.
Ibi me inclamat Alcumena,tã ea res me horrore afficit.
Herilis præuertit "metus, ocyus accurro vt ſciſcã quid velit, S. me

Atq; illam geminos filios pueros peperiſſe conſpicor,
Neque noſtrûm quiſquam ſenſimus quum peperit, neque præuidimus.
Sed quid hoc ? quis hic eſt ſenex,
Qui ante ædis noſtras ſic iacet ? num'nam hunc percuſſit Iuppiter?
Credo edepol, nam proh Iuppiter ſepultus eſt, quaſi ſit mortuus.
Ibo & cognoſcam quiſquis eſt : Amphitruo hic quidem eſt herus meus.
Amphitruo. AM. perij. BR. ſurge. AM. interij. BR. cedo manum. AM. quis me tenet?
S.L. *nemo* BR. Tua Bromia ancilla. AM. totus *timeo', ita me increpuit Iuppiter:
Nec ſecus eſt, quàm ſi ab Acheronte veniam . ſed quid tu foras
Egreſſa es? BR. eadem nos formido timidas terrore impulit:
In ædibus, vbi tu habitas, nimia mira vidi. væ mihi
Amphitruo, ita mihi animus etiam nunc abeſt. AM. age dum expedi,
Scin' me tuum eſſe herum Amphitruonem? BR. Scio. AM. vide etiam nunc? BR. ſcio.
S.L. *ſeriam* AM. Hæc ſola *ſanā' mentem geſtat mearū familiariū.
BR. Immò omnes ſani ſunt profectò. AM. at me vxor inſanum facit
Suis fœdis factis. BR. at ego faciam, tu idem aliter prædices
Amphitruo, piam & pudicā eſſe tuam vxorē vt ſcias.
De ea re ſigna atq; argumenta paucis verbis eloquar.
Omnium primò Alcumena geminos peperit filios.
AM. Ain' tu geminos? BR. geminos. AM. di me ſeruant. BR. ſine me dicere,
Vt ſcias tibi tuæq; vxori deos eſſe omnes propitios.
AM. Loquere. BR. poſtquam parturire hodie vxor occœpit tua,

Vbi

Vbi vtero exorti dolores, vt ſolent puerperæ,
Inuocat deos immortales,vt ſibi auxilium ferant,
Manibus puris, capite operto. ibi continuò contonat
Sonitu maximo, ædes primò ruere rebamur tuas.
Ædes totæ confulgebant tuæ quaſi eſſent aureæ.
AM. Quæſo abſoluito hinc me extemplò, quando ſatis
deluſeris.
Quid fit deinde? BR. dũ hæc agũtur, interea vxorẽ tuã
Neq; gementem,neque plorantem noſtrûm quiſquam
audiuimus,
Ita profectò ſine dolore peperit. AM. iam iſtuc gaudeo,
Vtvt erga me eſt merita. BR. iſtæc mitte, atque hæc
quæ dicam accipe:
Poſtquam peperit pueros,lauere iuſſit nos. occœpimus.
Sed puer ille quem ego laui, vt magnus eſt, & mul-
tum valet!
Neque eum quiſquam colligare quiuit in cunabulis.
AM. Nimia mira memoras. ſi iſtæc vera ſunt, diuinitus
Non metuo, quin meæ vxori latæ ſuppetiæ ſient.
BR. Magis iam faxo mira dices. poſtquam in cunas
conditu'ſt,
Deuolant angues iubati deorſum in impluuium duo
Maximi,cõtinuò extollunt ambo capita. AM. hei mihi.
BR. Ne paue, ſed angues oculis omnis circumuiſere,
Poſtquam pueros conſpicati,pergunt ad cunas citi.
Ego cunas receſſim rurſum vorſum trahere & ducere
Metuens pueris, mihi formidãs: tantoq; angues acrius
Perſequi. poſtquam conſpexit angues ille alter puer,
Citus è cunis exilit,facit rectâ in anguis impetum.
Alterum altera apprehendit eos manu perniciter.
AM. Mira memoras,nimis formidoloſum facinus præ-
dicas.
Nam mihi horror membra miſero percipit dictis tuis.
Quid fit deinde? porrò loquere. BR. puer"ambo'anguis S. ambo
enecat.
Dum hęc aguntur, voce clara exclamat vxorem tuam.

AM. Quis homo? BR. ſummus imperator diuûm atq; hominum Iuppiter.
Is ſe dixit cum Alcumena clam conſuetum cubilibus:
Eumque filium ſuum eſſe qui illos angues vicerit:
Alterum eſſe tuum dixit puerum. AM. pol me haud pœnitet,
Scilicet boni dimidium mihi diuidere cum Ioue.
Abi domum, iube vaſa pura actutum adornari mihi,
Vt Iouis ſupremi multis hoſtijs pacem expetam.
Ego Tireſiam coniectorem aduocabo, & conſulam
Quid faciundum cenſeat, ſimul hanc rem vt facta eſt eloquar.
Sed quid hoc? quàm validè tonuit, di obſecro veſtram fidem.

IVPPITER.

BOno animo es, aſſũ auxilio Amphitruo tibi & tuis,
Nihil eſt quod timeas. ariolos, aruſpices,
Mitte omnis: quæ futura & quæ facta, eloquar.
Multò adeò melius, quàm illi, quum ſim Iuppiter.
Primùm omnium Alcumenæ vſuram corporis
Cœpi, & concubitu grauidam feci filio.
Tu grauidam item feciſti, quum in exercitum
Profectus, vno partu duos peperit ſimul.
Eorum alter noſtro qui eſt ſuſceptus ſemine,
Suis factis te immortali afficiet gloria.
Tu cum Alcumena vxore antiquam in gratiam
Redi. haud promeruit, quamobrém vitio vorteres.
Mea vi ſubacta eſt facere. ego in cœlum migro.

AMPHITRVO.

FAciam ita vt iubes, & te oro promiſſa vt ſerues tua.
Ibo ad vxorẽ intrò, miſſum faciam Tireſiam ſenem.
Nunc ſpectatores, Iouis ſummi cauſſa clarè plaudite.

FINIS AMPHITRVONIS.

ASINARIA.

DRAMATIS PERSONÆ.

LIBANVS, ſeruos. CLEAERETA lena.
PHILENIVM, meretrix. ARTEMONA vxor.
DEMAENETVS, ſenex. LEONIDA ſeruus.
DIABOLVS, adoleſcens. GREX.
ARGYRIPPVS, adoleſcens. MERCATOR.
PARASITVS.

PROLOGVS.

HOc agite "ſultis' ſpectatores nunc iam, *S. ſi velitis*
Quæ quidem mihi atque vobis res vertat bene,
Gregique huic, & "domino', atque conductoribus. *S. domis*
"Face' iam tu præco nunc omnem auritum poplum. *S. Ecce*
Age nunc reſide, caue modò ne " *S. L. ſin v. c. gratis.*
Nunc quid proceſſerim huc, & quid mihi voluerim,
Dicam, vt ſciretis nomen huius fabulæ.
Nam quod ad argumentum attinet, ſanè breueſt.
Nunc quod me dixi velle vobis dicere,
Dicam: huic nomen Græcè eſt onagros fabulæ,
Demophilus ſcripſit, "Marcus' vortit barbarè. *S. Macrus.*
Aſinariam volt eſſe, ſi per vos licet.
Ineſt lepos, ludusque in hac comœdia.
Ridicula res eſt. date benignè operam mihi:
Vt vos item aliàs, pariter nunc Mars adiuuet.

ARGVMENTVM.

Amanti argento filio auxiliarier,
Sub imperio viuens volt ſenex vxorio.
Itaque ob aſinos relatum precium Saureæ
Numerarier iuſſit ſeruo Leonidæ.
Ad amicam id fertur. cedit noctem filius.
"Riuinus' amens ob præreptam mulierem, *S. Prinnus*
Is rem omnem vxori per paraſitum nunciat.
Accurrit vxor, ac virum "e luſtris rapit'. *S. eius mi-ſte agit.*

ACTVS PRIMVS.

LIBANVS ſeruus. DEMAENETVS ſenex.

SICVT tuum vis vnicum gnatum tuæ
Supereſſe vitę, ſoſpitem & ſuperſtitem:
Ita te obteſtor, tum per ſenectutẽ tuam,
Perq; illã quam tu metuis vxorẽ tuam,
Si quid med erga tu hodie falſum dixeris,
Vt "tibi' ſuperſtes vxor ætatem ſiet:
Atque illa viua, "viuus' vt peſtem oppetas.
DE. Per deum fidium quæ quæris, iurato mihi,
Video neceſſe eſſe eloqui, quicquid roges.
Ita me obſtinatè aggreſſus, vt non audeam
Profectò percunctanti, quin promam omnia.
Proinde actutum iſtud quid ſit, quod ſcire expetis,
Eloquere; vt ipſe ſcibo te faciam vt ſcias.
LI. Dic obſecro hercle feriò, quod te rogem.
Caue mihi mẽdacij quicquã. DE. quin tu ergo rogas?
LI. Num me illuc ducis vbi lapis lapidem terit?
DE. Quid iſtuc eſt? aut vbi eſt iſtuc terrarum loci?
LI. Vbi flent nequam homines, qui polentã "pinſitãt'.
DE. Quid iſtuc ſit, aut vbi iſtuc ſit, nequeo noſcere:
Vbi flent nequam homines, qui polentam pinſitant.
LI. "Apud fuſtitudinas, ferricrepinas inſulas'.
Vbi viuos homines mortui incurſant boues.
DE. Modò pol percepi Libane, quid iſtuc ſit loci:
Vbi fit polenta, te fortaſſe dicere. LI. ah.
Neque hercle ego iſtuc dico, nec dictum volo.
Teque obſecro hercle, vt quæ locutus deſpuas.
DE. Fiat, geratur mos tibi. LI. age age vſque excrea.
DE. Etiam'ne? LI. quæſo hercle vſq; ex penitis faucibus'.
Etiam amplius. DE. nam quouſque? LI. vſque ad mortem volo.
DE. Caueſis malam rem. LI. vxoris dico, non tuam.

DE. Do-

DE. Dono te ob iſtuc dictum, vt expers ſis metu.
LI. Di tibi dẽt quæcunq; optes. DE. redde operã mihi
Cur hoc ego ex te quæram? aut cur miniter tibi?
*Propterea quòd me *non ſcientem' feceris,
Aut cur poſtremò filio ſuccenſeam,
Patres vt faciunt cæteri? LI. quid iſtuc noui eſt?
DE. Equidem ſcio. iam filius quòd amet meus,
Iſtanc meretricem è proximo Philenium.
Eſt'ne hoc vt dico Libane? LI. rectam inſtas viam,
Ea res eſt, ſed eum morbus inuaſit grauis.
DE. Quid morbi eſt? LI. quia non ſuppetũt dictis data.
DE. Tu'ne es adiutor nunc amanti filio?
LI. Sum verò, & alter noſter eſt Leonida.
DE. Bene hercle facitis, & à me initis gratiam.
Verùm meam vxorem Libane neſcis qualis ſit?
LI. Tu primus ſentis, nos tamen prænoſcimus.
DE. Fateor eam eſſe importunam atque incõmodam.
LI. Poſterius iſtuc dicis, quàm credo tibi.
DE. Omnes parentes Libane liberis ſuis,
Qui mihi auſcultabunt, facient obſequelam iam:
Quippe qui mage amico vtantur gnato & beneuolo,
Atque ego me id facere ſtudeo. volo amari à meis,
Volo me patris mei ſimilem, qui cauſſa mea
Nauclerico ipſe ornatu per fallaciam,
Quam amabam, abduxit ab lenone mulierem.
Neque puduit eum id ætatis ſycophantias
Struere, & beneficijs me emere gnatum ſuum ſibi.
Eos me decretum eſt perſequi mores patris.
Nam me hodie orauit Argyrippus filius,
Vti ſibi amanti facerem argenti copiam.
Et id ego percupio obſequi gnato meo.
Volo amori obſecutum illius, volo amet me patrem.
Quanquam illum mater arctè contentéque habet,
Patres vt conſueuerunt, ego mitto omnia hæc.
Præſertim quum is me dignum, qoi concrederet,
Habuit, me habere honorem eius ingenio decet.

S. v. c. quidã inſerit hic 2. verſus infra deletos ſub perſona Libani.
S. neſciente

S. Hic v. c. inſerit DE. Eñãne? LI. age quæſo hercle vſque ex penitus faucibus.

Quum me adijt, vt pudentem gnatũ æquũ eſt, patrem.
Cupio eſſe amicæ quod det argentum ſuæ.
LI. Demiror quid ſit, & quò euadat, ſum in metu.
DE. Equidem ſcio iam, filius quòd amet meus.
LI. Cupis id, quod cupere te nec quicquam intelligo.
Do talem ſeruum Saurean vxor tua
Adduxit, cui plus in manu ſit quàm tibi.
DE. Argentum accepi, dote imperium vendidi.
Nunc verba in pauca conferam, quid te velim,
Viginti iam vſuſt filio argenti minis.
Face id vt paratum iam ſit. LI. Vnde gentium?
DE. Me defraudato. LI. maximas nugas agis.
Nudo detrahere veſtimenta me iubes.
Defrudém te ego? age ſis tu ſine pennis vola.
Te' ne ego defrudem? qoi ipſi nihil eſt in manu?
Niſi quid tu porrò vxorem defraudaueris.
S.v.e.quidā Atrenſem. DE. Qua me, quà vxorem, qua tu *ſeruom Sauream
Potes, circunduce, aufer. promitto tibi,
Tibi non offuturum, ſi id hodie effeceris.
LI. Iubeas vna opera me piſcari in aëre,
Venari autem tete iaculo in medio mari.
DE. Tibi optionem ſumito Leonidam.
Fabricare quiduis, quiduis comminiſcere.
Perficito argentum hodie vt habeat filius,
Amicæ quod det. LI quid ais tu Demænete?
Quid ſi fortè in inſidias deuenero?
Tu redimes me, ſi me hoſtes interceperint?
DE. Redimam. L. tum tu igitur aliud cura quid lubet.
S.fu D. Ego eo ad forũ, niſi quid vis? LI. i, etiã'ne ambulas?
DE. Atque audin etiam? LI. ecce. DE. ſi quid te volam,
vbi eris?
LI. Vbicumq; libitum fuerit animo meo.
Profecto nemo eſt, quem iam dehinc metuam mihi,
Ne quid nocere mihi poſſit, quum tu tuã
Oratione omnem animum oſtendiſti tuum,
Quin te quoque ipſũ facio haud magni, ſi hoc patro.

Pergam

Pergam quò occœpi, atque ibi conſilia exordiar.
DE. Audin tu? apud Archibulũ ego ero argentarium.
LI. Nempe in foro? DE. ibi, ſi quid opus fuerit. LI. meminero.
DE. Non eſſe ſeruus peior hoc quiſquam poteſt,
Nec magis verſutus, nec quo ab caueas ægrius.
Eidem homini, ſi quid rectè curatum velis,
Mandes. moriri ſeſe miſerè mauolet,
Quàm non perfectum reddat quod promiſerit.
Nam ego illud argentum tam paratum filio
Scio eſſe, quàm me hunc ſcipionem contui.
Sed quid ego ceſſo ire ad forum, quò incœperam?
Ibo, atque ibi manebo apud argentarium.

ARGYRIPPVS adoleſcens.

SIccine hoc fit, foras ædibus me eijci?
Promerenti optumè hoccine precij redditur?
Bene merenti mala "es', malè merenti bona es: S. adeo
At malo cum tuo. nam iam ex hoc loco
Ibo ego ad tres viros, veſtraque ibi nomina
Faxo erunt, capitis te perdam ego & filiam:
Perlecebræ, pernicies, adoleſcentum exitium.
Nam mare haud eſt mare, vos mare acerrimum.
Nam in mari repperi, hic elaui bonis.
Ingrata atque irrita eſſe omnia intellego
Quæ dedi, & quod benefeci: ac poſthac tibi,
Malè quod potero facere, faciã, meritoq; id faciã tuo.
Ego pol te redigam eódem vnde orta es, ad egeſtatis terminos.
Ego edepol te faciam, vt quæ ſis nunc, & quæ fueris, ſcias,
Quæ priuſquam iſtam adij, atque amans ego animum meum iſti dedi,
Sordido vitam oblectabas pane, "in pannis, inopia'. S. & in pannis inopia
Atq; ea ſi erant, magnas habebas omnibus dis gratias.
Eadem nunc quum eſt melius, me cuius opera eſt ignoras mala.

Reddam

Reddā ego te ex fera fame manſuetā, me ſpecta modò.
Nam iſti quid ſuccéſeam ipſi nihil eſt, nihil quicquam meret.
Tuo facit iuſſu, tuo imperio paret, mater tu, eadem hera es.
Te ego *vlciſcar, te ego vt digna es, perdam, atque vt de me meres.
At ſceleſta viden' vt ne id quidem me dignum eſſe exiſtumat,
Quem adeat, quem colloquatur, cuiq; irato ſupplicet.
Atq; eccā illecebra exit tādem, opinor hic ante oſtiū.
Meo modo loquar quæ volam, quoniam intus non licitum eſt mihi.

LENA Clearreta. ARGYRIPPVS adoleſcens.

VNumquodque iſtorum verbum nummis Philippeis aureis
Non poteſt auferre hinc à me, ſi quis emtor venerit.
Nec rectè quæ tu in nos dicis, aurum atque argentum meruimſt.
Fixus hic apud nos eſt animus tuus clauo Cupidinis.
Remigio, veloque quantum poteris, feſtina & fuge.
Quàm magis te in altum capeſſis, tam æſtus te in portum refert.
AR. Ego pol iſtum portitorem priuabo portorio.
Ego te dehinc vt merita es de me, & mea re, tractare exequar:
Qō tu me vt merit⁹ ſum nō tractas, quę eijcis domo.
LE. Magis iſtuc percipimus lingua dici, q̄ factis fore.
AR. Solus ſolitudine ego ted atque ab egeſtate abſtuli.
Solus ſi ductem, referre gratiam nunquam potes.
LE. Solus ductato, ſi ſemper ſolus quæ poſcam dabis.
Semper tibi promiſſum habeto hac lege dum ſuperes datis.
AR. Qui modus dandi? nam nunquam tu quidem expleri potes.
Modò quidem accepiſti: haud multò, aliquid poſt

quod

quod poſcas,paras.
LE. Quid modiſt? ductando,amando,nunquam'ne expleri potes?
Modò remiſiſti, cõtinuò iam vt remittam ad te rogas.
AR. Dedi equidem quod mecum egiſti. LE. & tibi ego miſi mulierem,
Par pari datum hoſtimentuſt, opera pro pecunia.
AR. Malè agis mecum. LE. quid me accuſas? ſi facio officium meum.
Nam neque vſquam "fictum,neque' pictum, neq; ſcriptum in poematis, S.L.
Vbi lena bene agat, cum quiquam amante, quæ frugi eſſe volt.
AR. Mihi quidem te parcere æquum eſt tandem,vt tibi durem diu.
LE. Non tu ſcis,quæ amanti parcet, eadem ſibi parcet parum.
Quaſi piſcis itidẽ eſt amator lenę, nequã eſt niſi recens.
Is habet ſuccũ,is ſuauitatẽ, cum quouis pacto condias:
Vel patinarium,vel aſſum, verſes quo pacto lubet.
Is dare volt,"is ſe'aliquid poſci. nam vbi de pleno promitur, S. ipſe
Neq; ille ſcit quid det,quid damni faciat,illi rei ſtudet.
Volt placere ſeſe amicæ,volt mihi, volt pediſequæ,
Volt famulis,volt etiam ancillis,& quoq; catulo meo
Subblanditur nouos amator,ſe vt quũ videat,gaudeat.
Vera dico,ad ſuum quemque hominem quæſtum eſſe æquum, eſt callidum.
AR. Perdidici iſtęc eſſe vera,damno cum magno meo.
L. Si ecaſtor nũc habeas quod des,alia verba perhibeas:
Nunc quia nihil habes, maledictis tu eam ductare poſtulas.
AR. Non meum eſt. LE. nec meum quidem edepol,ad te vt mittam "gratijs'. S.L. gratis
Verùm ætatis atque honoris gratia hoc fiet tui.
Quia nobis lucro fuiſti potius, quàm decori tibi.

Si

Si mihi dantur duo talenta argẽti numerata in manũ,
Hanc tibi noctem honoris cauſſa gratijs dono dabo.
AR. Quid ſi non eſt? LE. tibi non eſſe credam illa, aliò ibit tamen.
AR. Vbi illæc quæ dedi antè? LE. abuſa. nam ſi ea durarent mihi,
Mulier mitteretur ad te, nunquam quicquam poſcerẽ.
Diem, aquã, ſolem, lunã, noctẽ, hæc argento non emo:
Cætera quæque volumus vti, Græca mercamur fide.
Quum à piſtore panem petimus, vinum ex œnopolio:
Si æs habẽt, dãt mercem. eadem nos diſciplina vtimur.
Semper oculatę noſtrę ſunt manus, credũt quod vidẽt.
Vetus eſt, nihili coctio eſt, ſcis, cuius? nõ dico amplius.
AR. Aliam nunc orationem deſpoliato prædicas.
Longè aliã præbes inquã, nunc atq; olim quom dabã.
Aliam atque olim quom illiciebas me ad te blandè ac benedicè:
Tum mihi ædes quoque arridebant, quom ad te veniebam, tuæ.
Me vnicè vnum ex omnibus te, atque illam amare, aiebas mihi.
Vbi quid dederã, quaſi colũbæ pulli in ore ambæ meò
Vſque eratis, meo de ſtudio ſtudia erant voſtra omnia.
Vſque adhærebatis, quod ego iuſſeram, quod voluerã,
Faciebatis: quod nolebam ac vetueram, de induſtria
Fugiebatis, neque conari id facere audebatis prius.
Nunc neque quid velim, neque nolim, facitis magni peſſumæ.
LE. Nõ tu ſcis? hic noſter quæſtus aucupij ſimillimuſt?
Auceps quando concinnauit aream, offundit cibum:
Aues aſſueſcunt. neceſſe eſt facere ſumtum, qui quærit lucrum.
Sæpe edunt: ſemel ſi ſunt captæ, rem ſoluunt aucupi.
Itidẽ hic apud nos. ædis nobis area eſt, auceps ſum ego.
Eſca eſt meretrix, lectus illex eſt, amatores aues.
Bene ſalutando conſueſcunt, compellando blanditer,

Oſcu-

Oſculando oratione vinula venuſtula. S. atque
Si papillam pertractauit, haud id eſt ab re aucupis.
Suauium ſi ſumſit, ſumere eum licet ſine retibus.
Hæccine te eſſe oblitum, in ludo qui fuiſti tamdiu?
AR. Tua iſta culpa eſt, quæ diſcipulum ſemidoctũ abſte amoues.
LE. Remeato audacter, mercedem vbi eris nactus: nũc abi.
AR. Mane, mane, audi: dic quid me æquum cenſes pro illa tibi dare,
Annum hunc ne cum quiquam alio ſit. LE. Téne? viginti minas. S. in
Atque ea lege, ſi alius ad me prius attulerit, tu vale.
AR. At ego, eſt etiam priuſquam abis, quod volo loqui. LE. dic quod lubet. S. atque
AR. Nõ omnino iam perij, eſt reliquum quod peream magis.
Habeo vnde iſtuc tibi quod poſcis dem: ſed in leges meas
Dabo, vti ſcire poſſis, perpetuum annum hunc mihi vti ſeruiat,
Nec quenquam interea alium admittat prorſus, quàm me, ad ſe virum.
L. Quin ſi tu voles, domi ſerui qui ſunt caſtrabo viros.
Poſtremò vt voles nos eſſe, ſyngrapham facito afferas.
Vt voles, vt tibi lubebit, nobis legem imponito.
Modò tecum vnà argẽtum afferto, facilè patiar cætera.
AR. Portitorum ſimillimæ ſunt ianuæ lenoniæ:
Si affers, tum patent: ſi non eſt quod des, ędes nõ patẽt.
Interij, ſi non inuenio ego illas viginti minas.
Et profectò, niſi illud perdo argentum, pereundum eſt mihi.
Nunc pergã ad forũ, atq; experiar opibus omni copia.
Supplicabo, exobſecrabo, vt quenq; amicum videro.
Dignos, indignos adire, atq; experiri certum eſt mihi.
Nam ſi mutuas non potero, certum eſt ſumã fœnore. S. re

ACTVS

ACTVS II.

LIBANVS ſeruus.

S. vel HErcle verò Libane nunc te meliuſt * expergiſcier.
Atque argento comparando fingere te fallaciam.
Iam diu eſt factum qom diſceſti ab herô, atque abijſti ad forum.
Igitur inueniundo argento vt fingeres fallaciam,
S. ad otium Ibi tu ad hoc diei tempus dormitaſti "in otio'.
Quin tu abs te ſocordiam omnem reice, & ſegnitiem amoue.
Atque ad ingenium vetus verſutum te recipis tuum.
Serua herum, caue tu idem faxis alij quod ſerui ſolent,
Qui ad heri fraudationem callidū ingenium gerunt.
Vnde ſumam? quem interuortam? quò hanc celocem conferam?
Impetritum, inauguratumſt quouis amittunt aues.
S.I. porrò Picus, cornix eſt ab læua, coruos "parra' ab dextra.
Conſuadent, cèrtum hercle eſt veſtram conſequi ſententiam.
Sed quid hoc quod picus vlmum tundit? non temerariumſt.
Certè hercle ego quantum ex augurio auſpicij intelligo,
Aut mihi in mundo ſunt virgæ, aut atrienſi Saureæ.
Sed quid illuc, quòd exanimatus currit huc Leonida?
Metuo, quod illic obſcœnauit, meæ falſæ fallaciæ.

LEONIDA. LIBANVS ſeruus.

VBi ego nunc Libanum requiram, aut familiarem filium?
S. Vt 'Vbi' ego illos lubentiores faciam, quàm Lubentiaſt?
Maximam prædam & triumphum eis adfero aduentu meo.
Quando mecum pariter potant, pariter ſcortari ſolét:
Hanc quidem quam nactus prædam, pariter cum illis partiam.

LI. Illic homo ædis compilauit, more ſi fecit ſuo.
Væ illi qui tam indiligenter obſeruauit ianuam.
LE. Ætaté velim ſeruire, Libanũ vt conueniam modò. S. qui
LI. Mea quidem hercle opera liber nũquam fies ocyus.
LE. Etiam de tergo ducentas plagas prægnantis dabo.
LI. Largitur peculium omne, in tergo theſaurũ gerit.
LE. Nam ſi huic occaſioni tempus ſeſe ſubterduxerit,
Nunquam edepol quadrigis albis indipiſcet poſtea.
Herũ in obſidione linquet, inimicũm animos auxerit.
Sed ſi mecum occaſionem opprimere hanc, quæ obuenit, ſtudet,
Maximas opimitates gaudio effertiſſimas
Suis heris ille vnà mecum pariet, gnatoque, & patri.
Adeò vt ætatem ambo, ambobus nobis ſint obnoxij,
Noſtro deuincti beneficio. LI. vinctos neſcio quos ait.
Nõ placet. metuo in cõmune, ne quã fraudẽ frauſus ſit.
LE. Perij ego oppidò, niſi Libanum inuenio, iam vbi vbi eſt gentium.
LI. Illic homo ſociũ ad malã rẽ quęrit, quẽ adiũgat ſibi.
Non placet, pro monſtro extemplò eſt, quando qui ſudat tremit.
LE. Sed quid ego hîc properans conceſſo pedibus, lingua largior?
Quin ego hanc iubeo tacere, quæ loquẽs lacerat diem.
LI. Eu edepol hominẽ infelicẽ, qui patronã cõprimat.
Nam ſi quid ſceleſtè fecit lingua, pro illo peierat.
LE. Approperabo, ne poſt tẽpus prædę præſidiũ parem.
LI. Quæ illæc præda eſt? ibo aduorſum, atque electabo quicquid eſt.
Iubeo te ſaluere voce ſumma, quo ad vires valent.
LE. Gymnaſium flagri, ſalueto. LI. quid agis cuſtos carceris?
LE. O catenarum colone. LI. ô virgarum laſciuia.
LE. Quot pondo te deſſe cenſes nudum? LI. non edepol, ſcio.
LE. Scibam ego te neſcire, at pol ego qui te expẽdi ſcio.

Nudus

Nudus vinctus centũ põdo es, quãdo pẽdes per pedes.
LI. Quo argumento iſtuc? LE. ego dicam, quo argumento & quomodo.
Ad pedes quando alligatum eſt, æquum centupondiũ,
Vbi manus manicæ complexæ ſunt, atque adductæ ad trabem,
Nec dependes, nec propendes, quin malus nequáq; ſis.
LI. Væ tibi. LE. hocce teſtamento ſeruitus legat tibi.
LI. Verbis velitationem fieri "compendi' volo.
Quid iſtuc negocij eſt? LE. certum eſt credere. LI. audacter licet.
LE. Si vis amanti ſubuenire familiari filio,
Tantum adeſt boni improuiſo, verùm comixtũ malo.
Omnes de nobis carnificum concelebrabuntur dies.
Libane nunc audacia vſuſt nobis inuenta & dolis.
Tantũ facinus inueni modò ego, vt nos dicamur duo
Omnium digniſſimi eſſe, quo cruciatus confluant.
LI. Ergo mirabar quod dudum ſcapulę geſtibãt mihi,
Ariolari quæ occeperunt ſibi eſſe in mundo malum.
Quicquid eſt eloquere. LE. magna eſt præda cum magno malo.
LI. Siquidem omnes coniurati cruciamenta cõferant,
Habeo opinor familiare tergum, ne quæram foris.
LE. Si iſtam firmitudinem obtines animi, ſalui ſumus.
LI. Quin ſi tergo res ſoluẽda eſt, rapere cupio publicũ.
Pernegabo, atque obdurabo, periurabo denique.
LE. Hem iſta virtus eſt, quando vſuſt, qui malum fert fortiter.
Fortiter malũ qui patitur, idem pòſt "patitur' bonum.
LI. Quin rem actutum ediſſeris? cupio malũ nãciſcier.
LE. Placidè ergo vnumquidque rogita, vt acquieſcam, non vides
Me ex curſura anhelitum etiam ducere? LI. age age manſero.
Tuo arbitratu, vel adeò vſque dum peris. LE. Vbi nam eſt herus?

LI. Maior

LI. Maior apud forumſt, minor hîc eſt intus. LE. iam
ſatis eſt mihi.
LI. Tũ tu igitur es diues factus? LE. mitte ridicularia.
LI. Mitto, iſtud quod affers aures expectant meæ.
LE. Animum aduerte, vt æquè mecum hæc ſcias. LI.
taceo. LE. beas.
Meminiſtin' aſinos Arcadicos mercatori Pellæo,
Noſtrũ vẽdere atrienſem. LI. memini, quid tũ poſtea?
LE. Hem ergo is argentum huc remiſit, quod daretur
Saureæ
Pro aſinis. adoleſcẽs venit modò, qui id argentũ attulit.
LI. Vbi is homoſt? LE. iam deuorãdum "cenſes', ſi con- S. cenſeres
ſpexeris.
LI. Ita enimuero, ſed tamen tu "nempe' eos aſinos præ- S. inepta
dicas
Vetulos, claudos, quibus ſubtritæ ad femina iam erant
vngulæ.
LE. Ipſos, qui tibi ſubuectabãt rure huc virgas vlmeas.
LI. Teneo, atque ijdem te hinc vexerunt vinctum rus.
LE. memor es probè.
Verùm in tonſtrina vt ſedebam, me infit percontarier:
Ecquem filium Stratonis nouerim Demænetum?
Dico me nouiſſe extemplò, & me eius ſeruum prædico
Eſſe, & ædis demonſtraui noſtras. LI. quid tũ poſtea?
LE. Ait ſe ob aſinos ferre argentum atrienſi Saureæ.
Viginti minas, ſed eũ ſeſe non nouiſſe hominẽ qui ſiet,
Quoniam ille elocutus hæc ſit. LI. "quid tum'? LE. au- S. qui iamro
ſculta ergo, ſcies.
Ipſum verò ſe nouiſſe callidè Demænetum.
Extemplò facio facetum me, atq; magnificum virum,
Dico med eſſe atrienſem. *ſic hoc reſpondit mihi: S. Saureã. Si
Ego pol Sauream non noui, neq; qua facie ſit ſcio.
Te non æquũ mi eſt ſuccenſere, ſi herũ vis Demænetũ:
Quẽ ego noui, adduce, argẽtũ nõ morabor quin feras.
Ego me dixeram adducturũ, & me domi præſto fore,
Ille in balneas iturus eſt, inde huc veniet poſtea.

Quid nũc cõſilij captandũ cenſes? dic. LI. hẽ iſtuc ago.
S. aduectorẽ vt Quomodo argẽtũ interuortã, & ᵃaduentorẽ & ᶜSaureã.
Iam hoc opus eſt exaſceatũ. nam ſi ille argentum prius
Hoſpes huc affert, continuò nos ambo excluſi ſumus.
Nam me hodie ſenex ſeduxit ſolum, ſeorſũ ab ædibus,
Mihi, tibique interminatuſt nos futuros vlmeos,
Niſi hodie Argyrippo viginti eſſent argenti minæ.
Iuſſit vel nos atrienſem, vel nos vxorem ſuam
Defraudare, dixit operam ſeſe promiſſam dare.
S. L. nos Nũc tu abi ad forũ, adq; herũ, & narra hæc, vt * acturi
Te ex Leonida futurũ eſſe atrienſem Sauream, [ſumus
Dum argentum afferat mercator pro aſinis. LE. faciam vti iubes.
LI. Ego illum interea hîc oblectabo prius, ſi forte aduenerit.
LE. Quid ais? LI. quid vis? LE. pugno malam ſi tibi percuſſero.
Mox cùm Sauream imitabor, caueto ne ſuccenſeas.
LI. Hercle verò tu cauebis, ne me attingas, ſi ſapis.
S. xao ᵇNe' hodie malo cum auſpicio nomen commutaueris.
LE. Quæſo æquo animo patitor. LI. patitor tu idem, cùm ego te referiam.
LE. Dico vt vſus fieri. LI. dico hercle ego quoque vt facturus ſum.
LE. Ne nega. LI. quin promitto inquam hoſtire contrà vt merueris.
LE. Ego abeo. tu iam ſcio patiere. ſed quis hîc eſt? is eſt,
Ille eſt ipſus. iã ego recurro huc, tu hũc ĩterea hîc tene.
Volo ſeni narrare. LI. quin tuũ officiũ facis ergo, ac fugis. [gis.

MERCATOR. LIBANVS.

VT demonſtratę ſunt mihi, illaſce ædis eſſe oportet,
Demænetus vbi dicitur habitare. I puere pulta,
Atque Atrienſem Sauream, ſi eſt intus, euocato huc.
LI. Quis noſtras ſic frãgit fores? Ohe inquã, ſi q̃d audis?
ME. Nemo etiam tetigit, ſanus ne es tu? LI. at cenſebam attigiſſe,

—Propterea huc quia habebas iter. nolo ego fores conſeruas meas

A te verberarier, ſanè ego ſum amicus noſtris ædibus.

M. Pol haud periclũ eſt, cardines ne foribꝰ effringãtur.

Si iſtoc extemplo tu omnibus qui quærũt reſpõdebis.* S. ianitor

LI. Ita hæc morata eſt ianua: extemplò ianitorem

Clamat, procul ſi quem videt ire ad ſeſe calcitronem.

Sed quid venis? quid quæritas? ME. Demænetũ volebã.

LI. Si ſit domi, dicam tibi. * ME. quid? eius Atrienſis? S. aliæ.a Idũs: non eſt.

LI. Nihilo magis intus eſt. ME. Vbi eſt? LI. ad tonſorem ire dixit.

ME. Quum veniſſet, pòſt non redijt? LI. non edepol, quid volebas?

ME. Argenti viginti minas, ſi adeſſet, accepiſſet.

LI. Qui pro iſtuc? M. aſinos vendidit Pellæo mercatori Mercatu. LI. ſcio, tu id nunc refers iam hîc credo cum affuturum.

ME. Qua facie noſter Saurea eſt, ſi is eſt, iã ſcire potero.

LI. Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventrioſus,

Truculentis oculis, commoda ſtatura, triſti fronte.

ME. Non potuit pictor rectius deſcribere eius formam.

Atq; hercle ipſum adeò cõtuor, quaſſãti capite incedit.

LI. Quiſq; obuiam huic hîc occeſſerit irato, vapulabit.

ME. Siquidem hercle "Æacidinis' minis expletus, animiſque incedit, S. Cabidinis.

Si me iratus tetigerit, hic iratus vapulabit.

LEONIDA. MERCATOR. LIBANVS.

QVid hoc eſt negotij? "neminẽ' meum dictum" magni' facere? S. nemo magnum

Libanum in tonſtrinã vt iuſſerã venire, is nullus venit.

Nę ille edepol tergo & cruribus cõſuluit haud decorè.

ME. Nimis imperioſus eſt. LI. væ mihi hodie. LE. ſaluere iuſſi

Libanũ libertum. iam manu'ne emiſſus? LI. obſecro te?

LE. Næ tu hercle cum magno malo mihi obuiam occeſſiſti.

Cur non veniſti, vt iuſſeram, in tonſtrinam? LI. hic me moratuſt.
LE. Siquidẽ hercle nũc ſummũ Iouẽ te dicas detinuiſſe,
Atq; is precator aſſiet, malam rem effugies nunquam.
Tu verbero, imperiũ meũ contemſiſti? LI. perij hoſpes.
M. Quęſo hercle noli Saurea mea cauſſa hũc verberare.
LE. Vtinam nunc ſtimulus in manu mihi ſit. ME. quieſce quæſo.
LE. Qui latera conteram tua, quæ occaluere plagis.
Abſcede, & ſine me hunc perdere, qui ſemper me incendit ira,
Cui nunquã vnam rem me licet ſemel præcipere furi,
Quin centies eadem imperem, atque ogganniam. itaq; iam hercle
Clamore ac ſtomacho, non queo labori ſuppeditare.
Iuſſin ſceleſte, ab ianua hoc ſtercus hinc auferri?
Iuſſin columnis deijcier operas aranearum?
Iuſſi'ne in ſplendorem dari bullas has foribus noſtris?
Nihil eſt, tanq̃ ſi claudus ſim, cũ fuſti eſt ambulãdum.
Quia triduum hoc vnum modo foro operã aſſiduam dedi abſens,
Dum reperiã qui quæritent argẽtum in fœnus, hic vos
Dormitis interea domi, atque herus in hara, haud ædibus habitat.
Hem ergo hoc tibi. LI. hoſpes te obſecro defende. ME. Saurea oro
Mea cauſſa vt mittas. LE. eho, ecquis pro vectura oliui
Reſoluit? LI. reſoluit. LE. cui datum eſt? LI. Sticho vicario ipſi
Tuo. LE. vah delenire apparas. ſcio mihi vicariũ eſſe,
Neq; eo eſſe ſeruom in ędibus heri qui ſit pluris, quàm ille eſt.
Sed vina heri quæ vendidi vinario Exareambo
Iam pro ijs ſatisfecit Sticho? LI. feciſſe ſatis opinor.
Nã vidi huc ipſum adducere ad trapezitã Exareambũ.
LE. Sic dedero priꝰ quàm credidi, vix anno pòſt exegi.

Nunc

Nunc ſatagit. adducit domum etiam vltro & reſcribit nummos.
Dromo mercedem retulit. LI. dimidio minus opinor.
LE. Quid reliquom? LI. aiebat reddere quam extemplò redditum eſſet.
Nam retineri, vt quod ſit ſibi operis efficeret locatum.
LE. Scyphos quos vtēdos dedi Philodamo, retulit'ne?
LI. Non etiam. LE. hem non? ſi velis da, commoda homini amico.
ME. Perij hercle. iā hic me abegerit ſuo odio. LI. heus iam ſatis tu.
Audin' quæ loquitur? LE. audio, & quieſco. ME. tandem opinor
Conticuit. nunc adeam optimum eſt, priuſquā incipit tinnire,
Quàm mox mihi operam das? LE. ehem optume, quamdudum tu aduenisti?
Non hercle te prouideram, quæſo ne vitio vortas.
Ita iracundia obſtitit oculis. ME. non mirum factū eſt.
Sed ſi domi eſt, Demænetū volebā. LE. negat eſſe intꝰ.
Verùm iſtuc argentum tamen mihi ſi vis denumerare,
Repromittam iſtoc tibi nomine ſolutā rem futuram.
ME. Sic potius, vt Demæneto tibi hero pręſente reddā.
LI. Herus iſtunc nouit, atq; herum hîc. ME. hero huic præſente reddam.
LI. Da modò meo periculo, rem ſaluam ego exhibebo.
Nam ſi ſciat noſter ſenex fidem nō eſſe huic habitam,
Succēſeat, cui omniū ſummā rerū ipſius ſemper credit.
LE. Non magni pendo ne duit, ſi nō vult, ſic ſine aſtet.
LI. Da inquam, vah formido miſer ne hic me tibi arbitretur
Suaſiſſe, ſibi ne crederes. da quæſo, ac ne formida.
Saluum hercle erit. ME. credam fore, dum quidem ipſe in manu habebo.
Peregrinus ego ſum, Saureā non noui. LI. at noſce ſanè.
ME. Sit non ſit, nō edepol ſcio. ſi is eſt, *eū' eſſe oportet. S. quem

Ego certè me incerto ſcio hoc daturũ nemini homini.
LE. Hercle iſtũ dĩ oẽs perdiunt, verbo caue ſupplicaſſis.
Ferox eſt, viginti minas meas tractare ſeſe (ne ſis.
Nemo accipit, aufer te domum, abſcede hinc moleſtus
ME. Nimis iracũdè, nõ decet ſuperbũ eſſe hominẽ ſeruũ.
LI. Malo hercle iã magno tuo, nunc iſti nec rectè dicis.
S. nobili, alij: atrabilē — Impure, "nihili', non vides iraſci? LE. perge porrò.
LI. Flagitium hominis, da obſecro argentum huic ne malè loquatur.
ME. Malum hercle vobis quæritis. LE. crura hercle diffringentur.
S. pecuties — Age impudice ni iſtũ impudicũ "pcies'. LI. perij hercle.
Sceleſte non audes mihi ſceleſto ſubuenire? (mini
LE. Pergin precari peſſimo? M. quæ res? tun' libero ho-
Malè ſeruos loquere? LE. vapula. ME. id quidem tibi hercle fiet,
Vt vapules, Demænetum ſimulac conſpexero hodie.
In ius voco te. LE. non eo. ME. non is? memento. LE. memini.
ME. Dabitur pol ſupplicium mihi de tergo veſtro. LE. væ, te.
Tibi quidem ſupplicium carnifex de nobis detur?
ME. Atque etiam pro veſtris maledictis pœnæ pendentur mihi hodie.
LE. Quid verbero ain tu furcifer? herum noſmet fugitare cenſes?
I nunc iam ad herũ. quo vocas, iamdudũ quò volebas.
ME. Nunc demum tamen nunquam hinc feres argenti nummum, niſi me
Dare iuſſerit Demænet⁹. LE. ita facito, age ambula ergo.
Tu contumeliam alteri facias. tibi non dicatur?
Tam ego homo ſum, quàm tu. ME. ſcilicet ita res eſt. LE. ſequere hàc ergo,
Proficiſcin... 3, — Proficiſcin hoc nũc dixerim, nemo etiam me accuſauit
Merito meo, neque me Athenis eſt alter hodie quiſquã
Cui credi rectè ęquè putent. ME. fortaſſis. ſed tamen me

Nun-

Nunq̃ hodie induces vt tibi credã hoc argẽtũ ignoto.
Lupus eſt homo homini, non homo, qom qualis ſit non nouit. [dic
LE. Iã nũc ſecũda mihi facis,ſcibã huic te capitulo ho-
Facturũ ſatis pro iniuria,quanquã ego ſum ſordidatus:
Frugi tamen ſum,nec poteſt peculium enumerari.
ME. Fortaſſe. LE. etiam nunc dico? Periphanes Rhodo mercator
Diues, abſente hero ſolus mihi talentum argenti
Soli annumerauit,&mihi credidit,neq; deceptꝰ in eo'. S. mea
M. Fortaſſe.LE.atq; etiã tu quoq; ipſe ſi eſſes ꝑcũctatus
Me ex alijs,ſcio pol crederes,nũc quod fers. ME. haud negaſſim.

ACTVS III.

CLEAERETA læna. PHILENIVM meretrix.

NEqueon' ego te interdictis facere manſuetã meis?
An ita tu es animata,vt q̃ exꝑs matris imperij ſies?
PHI. Vbi piem Pietatem, ſi iſto more moratam tibi
Poſtulem placere? mater mihi quo pacto præcipis?
C. An decorũ eſt aduerſari meis te pręceptis? P. quid eſt?
C. Hoccine eſt pietatẽ colere,matris imperiũ minuere?
P. Neq; quę recte faciũt culpo,neq; quę delĩquũt amo.
C. Satis dicacula es amatrix. P. mater is quæſtuſt mihi,
Lingua poſcit,corpus quærit,animus orat,res monet.
C. Ego te volui' caſtigare, tu mi accuſatrix ades. S. velim
P. Neq; edepol te accuſo,neq; me id facere fas exiſtimo.
Verùm ego meas queror fortunas, quum illo quem amo prohibeor.
C. Ergo vna pars orationis de die dabitur mihi.
P. Et meam partem loquendi,& tuam trado tibi.
Ad loquendũ,atq; ad tacendũ,tu te habeas portiſculũ.
Quin pol ſi repoſiui remum,ſola ego in caſteria
Vbi quieſco, omnis familiæ cauſſa conſiſtit tibi.
C. Quid ais tu,quã ego vnã vidi mulierẽ audaciſſimã?
Quoties te vetui, Argyrippum filium Demæneti
Compellare,aut contrectare: colloquíve,aut contui?

Quid dedit? quid deportari iuſſit ad nos? an tu tibi
Verba blanda eſſe aurum rere? dicta docta pro datis?
Vltro amas, vltro expeteſſis, vltro ad te accerſi iubes.
Illos qui dant, derides eos: qui deludunt, deperis.
Ante id expectare oportet, ſi quis promittat tibi,
Te facturum diuitem, ſi moriatur mater ſua?
Ecaſtor nobis periculũ magnũ & familiæ portenditur,
S. *Damenetí si* Dũ eius' expectamus mortẽ, ne nos moriamur fame.
Nunc adeò niſi mihi huc argenti affert viginti minas,
Næ ille ecaſtor hinc trudetur largus lacrimarũ foras.
Hic dies ſummuſt apud me inopiæ excuſatio.
PHI. Patiar, ſi cibo carere me iubeas mater mea.
CLE. Non veto te amare qui dant, qua amẽtur gratia.
PHI. Quid ſi hîc animus occupatuſt mater? quid faciam? mone. CL. hem
Meum caput contemples, ſi quidem ex re cõſultas tua.
PHI. Etiam opilio qui paſcit, mater, alienas ouis,
S. *qua* Aliquam habet peculiarem, qui ſpem ſoletur ſuam.
Sine me amare vnũ Argyrippũ animi cauſſa quẽ volo.
CL. Intrò abi, nã te quidẽ edepol nihil eſt impudẽtius.
PHI. Audientem dicto mater produxiſti filiam.

LEONIDA. LIBANVS. ſerui duo.

PErfidiæ laudes, gratiasque habemus meritò magnas
Quum noſtris ſycophantijs, dolis, aſtutijsque,
Scapularum confidentia, virtute vlmorum freti,
Qui aduorſum ſtimulos, laminas, crucesq́;, cõpedesq́;
Neruos, catenas, carceris, numellas, pedicas, boias,
Indoctoresque acerrimos, gnaroſque noſtri tergi
Qui ſæpe antè in noſtras ſcapulas cicatrices indiderũt.
Eæ nunc legiones, copiæque exercitus eorum
Vi pugnando periurijs noſtris euge potiti.
Id virtute huius collegæ, meâque comitate,
Factum eſt. LI. qui me vir fortior eſt ad ſufferendas plagas?
LE. Edepol virtutes qui tuas nunc poſſit collaudare,
Sicut ego poſſim, quæ domi duelliq́ue malè feciſti,

Næ illa edepol pro merito nunc tuo memorari multa poſſint.
Vbi ſidentem fraudaueris, vbi hero infidelis fueris:
Vbi verbis conceptis ſciens "libenter' periuraris. S. *libenter*
Vbi parietes perfoderis, in furto vbi ſis præhenſus.
Vbi ſæpe cauſſam dixeris pendens aduerſus octo,
Aſtutos, audacis viros, valentis, virgatores.
LI. Fateor profectò vt prædicas, Leonida, eſſe vera.
Verũ edepol næ etiã tua quoq; malefacta iterari multá
Et verò poſſunt, vbi ſciens fideli infidus fueris.
Vbi præhenſus in furto ſies, & manifeſtò verberatus,
Vbi periuraris, vbi ſacro manus ſis admolitus,
Vbi heris damno, moleſtiæ, & dedecori ſæpe fueris.
Vbi creditum tibi quod ſit, tibi datum eſſe pernegaris.
Vbi amicæ, quàm amico tuo fueris magis fidelis.
Vbi ſæpe ad languorem tua duritia dederis octo,
Validos lictoris vlmeis affectos lentis virgis,
Num malè relata eſt gratia? vt collegam collaudaui.
LE. Vt meq; teq; maximè atq; ingenio noſtro decuit.
LI. Iam omitte iſta, atque hoc quod rogo reſponde. LE. rogita quod vis.
LI. Argenti viginti minas habes'ne? LE. ariolare.
Edepol ſenem Demænetum lepidum fuiſſe nobis.
Vt aſſimulabat Sauream med eſſe, quàm facetè?
Ægrè nimis riſum continui, vbi hoſpitem inclamauit,
Quòd ſe abſente mihi fidem habere noluiſſet.
Vt memoriter me Sauream vocabat atrienſem.
LI. Manedum. LE. quid eſt? LI. Philenium eſt'ne hæc quæ intus exit?
Atque Argyrippus vnà. LE. os opprime, is eſt, ſubauſcultemus.
Lacrimantẽ "lacinia' tenet lacrimãs. quid'nã eſſe dicam? S. *lacrima*
Tacitè auſcultemus. LI. atat enim modò hercle in mentem venit.
Nimis vellẽ habere perticã. LE. qoi rei? LI. q verberarẽ
Aſinos, ſi fortè occœperint clamare hinc ex crumena.

ARGYRIPPVS. PHILENIVM.
LIBANVS. LEONIDA.

AR. CVr me retentas nunc? PH. quia tui amans ab-
euntis egeo.
A. Vale. PH. aliquanto amplius valerem ego, ſi tu hîc
maneres.
A. Salue. P. ſaluere me iubes, qoi tu abiẽs affers morbũ.
A. Mater mihi ſupremum tua dixit, domum ire iuſſit.
P. Acerbum funus filiæ facit, ſi te carendum eſt.
LI. Homo hercle hinc excluſuſt foras. LE. ita res eſt.
AR. mitte quæſo.
PH. Quò nunc abis? quin tu hîc manes? AR. mox ſi
voles manebo.
LI. Audin' tu hunc? opera vt largus eſt nocturna? nũc
Negotioſus interdius. videlicet Solō eſt, [enim hic eſt,
Leges vt conſcribat, quibus ſe populus teneat, gerræ.
Qui ſeſe parêre apparent huius legibus, profectò
Nunquam bonæ frugi ſient, dies noctesq; potent.
LE. Næ iſte hercle ab iſta non pedẽ diſcedat, ſi liceſſit,
Qui nunc feſtinat, atque ab hac minatur ſeſe abire.
LI. Sermoni iam finẽ face tuo, huius ſermonẽ accipiã.
AR. Vale. PH. quò nunc properas? AR. bene vale, apud
Orcum te videbo.
S.L. *poteſt* Nam equidẽ me iam quantũ"potes' à vita abiudicabo.
PH. Cur tu obſecro immerito meo me morti dedere
optas?
AR. Ego te? quam ſi intelligam deficere vita, iam ipſe
Vitam meam tibi largiar, & de mea ad tuam addam.
PH. Cur ergo minitaris tibi te vitam eſſe amiſſurum?
Nam quid me facturũ putas? ſi iſtuc quod dicis, faxis.
S. *tandem* Mihi certum eſt, efficere in me omnia"eadem' quæ tu
in te faxis. [tu vita es
AR. O melle dulci dulcior mihi tu es. PH. certe enim
Mihi. cõplectere. A. facio lubens. P. vtinã ſic efferamur.
LE. O Libane Libane, vt miſer eſt homo qui amat. LI.
imò hercle verò

Qui

Qui pẽdet, multò eſt miſerior. LE. ſcio ꝗ periculũ feci.
Circumſiſtamus alter hinc,hinc alter appellemus.
LI. Here ſalue. LE. ſed num "fumus' eſt hæc mulier S. fume
quam amplexare?
A. Quidũ? LI. qa oculi ſunt tibi lacrimãtes,ego rogaui.
AR. Patronus qui vobis fuit futurus,perdidiſtis.
LI. Equidem hercle nullum perdidi, ideo quia nunquã
vllum habui.
LE. Philenium ſalue. PH. dabunt di quæ velitis vobis.
LI. Noctem tuam & vini cadum velim, ſi optata fiant.
AR. Verbum caue faxis verbero. LI. tibi equidem, non
mihi opto.
AR. Tum tu igitur loquere quod lubet. LI. hunc her-
cle verberare.
LE. Quis'nam iſtuc accredat tibi, cinæde calamiſtrate?
Tun' verberes,qui pro cibo habeas te verberarĩ.
AR. Vt veſtræ fortunæ meis præcedunt Libane longè
Hodie qui nunquam ad veſperum viuam. LI. qua-
propter quæſo?
AR. Quia ego hanc amo, & hæc me amat: huic quod
ego dem, nuſquam quicquam eſt.
Hinc "medamantem' ex ædibus "deiecit' huius mater. S. me clam autem
Argenti viginti minæ me modò ad mortẽ appulerunt, S. delegit
Quas hodie adoleſcens Diabolus ipſi ſe daturum dixit.
Vt hãc ne quoquã mitteret, niſi ad ſe hunc annũ totũ.
"Videtin' viginti minæ quid pollent, quid've poſſunt? S. Videtur
Ille qui illas perdit, ſaluus eſt: ego qui nõ perdo, pereo.
LI. Iam dedit argentum? AR. non dedit. LI. bono ani-
mo es, ne formida.
LE. Secede huc Libane, te volo. LI. ſi quid vis. A. obſe-
Eadẽ iſtac opera ſuauius eſt cõplexos fabulari. (cro vos.
LI. Non omnia eadẽ æquè omnibus here ſuauia eſſe
Vobis eſt ſuaue amantibus cõplexos fabulari. [ſcito, S.
Ego complexum huius nihil moror, meum autem hic
aſpernatur.
Proinde iſtud facias ipſe, quod faciamus nobis ſuades.
AR. Ego

AR. Ego verò & quidẽ edepol lubẽs, interea ſi videtur
Concedite iſtuc. LE. vin' herũ deludi? LI. dignũſt ſanè.
LE. Vin faciã vt me Phileniũ pręſente hoc amplexetur?
LI. Cupio hercle. LE. ſequere hàc. AR. ecquid eſt ſalutis? ſatis locuti.
LE. Auſcultate, atq; operã date, & mea dicta deuorate.
Primùm omnium ſeruos tuos nos eſſe non negamus:
Sed ſi tibi minæ viginti argenti proferentur,
Quo nos vocabis nomine? AR. libertos. LE. non patronos?
S.L.ſunt AR. Id potius. LE. viginti minę hîc "inſunt' in hac crumina.
Has ego, ſi vis, tibi dabo. AR. di te ſeruaſſint ſemper,
Cuſtos herilis, decus popli, theſaurus copiarum,
Salus interioris corporis, amoriſque imperator:
Hîc pone, hîc iſtam colloca cruminam in collo planè.
LE. Nolo ego te, q̃ herus ſis, mihi onus iſtuc ſuſtinere.
AR. Quin tu labore liberas te, atq; iſtam ponis in me.
LE. Ego baiulabo, tu vt decet dominum, ante me ito inanis.
S. tradas hac crumena impreſſum herum. AR. Quid nunc? quid eſt? quin "tradis huc cruminam preſſatum'?
LE. Hãc, cui daturus, hanc iube petere atq; orare mecũ.
Nã iſtuc procliue eſt, quod iubes, me planè collocare.
PHI. Da meus ocellus, da mea roſa, da mi anime, da mea voluptas,
Leonida, argentum mihi, ne nos deiunge amantis.
LE. Dic igitur me tuum paſſerculũ, gallinã, coturnicẽ,
Agnellum, hœdillum me tuum dic eſſe, vel vitellum.
S.auriculas, Præhende "auriculis', compara labella cum labellis.
AR. Ten oſculetur verbero? LE. quàm verò indignum viſum eſt?
Atqui pol hodie non feres, ni genua confricantur.
AR. Quid vis? egeſtas imperat, fricentur, da nunc quod oro.
PHI. Age mi Leonida, obſecro fer amãti hero ſalutem.

Redime

Redime iſtoc beneficio te ab hoc,& tibi eme hunc iſto argento.
LE. Nimis bella es atq; amabilis: & ſi hoc eſſet meum hodie,
Nunq̃ "me orares' quin darē:nūc illū te orare,meliuſt. S. moraret
Illic hanc mihi ſeruandam dedit. "I' ſanè bella belle. S. &
Cape hoc ſis Libane. AR. furcifer etiam me deluſiſti?
LE.Nunq̃ hercle facerē,genua ni tam nequiter fricares.
Ageſis tu in partem nunc iam hunc delude , atq; hanc amplexare.
LI. Taceas , me ſpectes. AR. quin ad hunc Philenium aggredimur:
Virum quidē pol optimum, & non ſimilē furis huius.
LI.Inambulandū eſt,nunc mihi viciſſim ſupplicabunt.
AR. Quęſo hercle Libane ſis,herum tuis factis ſoſpitari.
Da mihi iſtas viginti minas. vides me amantem egere.
LI. Videbitur,factum volo,redito huc conticinio.
Nunc iſtanc tantiſper iube petere atque orare mecum.
PHI. Amando'ne exorarier te vis,an oſculando?
LI. Immò verò vtrunque. PHI. ergo obſecro te, & tu vtrunque noſtrum ſerua.
AR. O Libane mi patrone, mihi trade iſtuc. magis decorumſt,
Libertum potius quàm patronū onus in via portare.
PHI.O Libane ocellus aureus,donum decusq; amoris.
Amabo faciam quod voles. da iſtuc argentum nobis.
LI. Dic igitur me tibi anaticulā,columbā, vel catellū,
Hirundinē,monedulam,putillum paſſerculū" puſillū'. S. –.
Fac proſerpētem beſtiam me, duplicē vt habeā linguā.
Circundatoq; me brachijs. meū collum circumplecte.
AR. Ten' complectatur carnifex? LI. quàm verò indignus videor?
Ne iſtuc nec quicq̃ dixeris tam indignū dictū tu in me.
Vehes pol hodie me,ſiquidē hoc argētum ferre ſperes.
AR. Ten ego veham? LI. tun' hoc feras argentum hinc aliter à me?

AR. Peri

AR. Peri hercle. ſi verum quidem eſt decorum herum
vehere ſeruom,

S. v. c. interſerũt: Adſta igitur vt conſuetus es, puer olim, ſcis vt dicã?

Inſcẽde. LI. ſic iſtuc ſolẽt ſuperbi ſubdomari.* [piens.
Hẽ ſic abi, laudo. nec te equo magis eſt equus vllus ſa-
AR. Inſcende actutum. LI. ego fecero, hem quid iſtuc
eſt? vt tu incedis,
Demã hercle iam tibi de ordeo. tollutim ni 'badiſſas'.
AR. Amabo Libane. iam ſat eſt. LI. nunquam hercle
hodie exorabis.
Nam iam calcari quadrupedẽ agitabo aduorſũ cliuũ,
Tum poſtea ad piſtores dabo, vt ibi cruciere currens.
Aſta vt deſcendam nunc iam in procliui, quanquam
nequam es.
AR. Quid nũc quoniã ambo, vt eſt libitũ, nos deluſiſtis:
Datis'ne argentum? LI. ſiquidem mihi ſtatuam & a-
ram ſtatuis,
Atq; vt Deo mihi hic immolas bouem: nam ego tibi
LE. Etiam tu here iſtunc amoues abſte, [ſalus ſum.
atque ipſe me aggredire.
Atque illa ſibi quæ hic iuſſerat mihi ſtatuis nunc, ſup-
AR. Quem te autem nominem deum? [plicaſque.

Subſequẽtẽ.

LE. fortunam atque 'obſequelam'.
AR. Iam iſtoc es melior. LI. an quid eſt homini ſalute
melius?
AR. Licet laudem fortunã, tamen vt ne ſalutẽ culpem.
PHI. Ecaſtor ambæ ſunt bonæ. AR. ſciam vbi boni quid
dederint.
LE. Opta id quod vt contingat tibi vis. AR. quid ſi op-
taro? LE. eueniet.
AR. Opto annum hũc perpetuum mihi huius operas.
LE. impetraſti.
AR. Ain verò? LE. certè inquam. LI. ad me adi viciſ-
ſim atque experire;
Exopta id quod vis maximè tibi euenire, fiet.
AR. Quid ego aliud exoptem amplius, niſi illud cuius
inopiaſt.

Viginti

Viginti argenti cõmodas minas, huius quas dé matri?
LI. Dabũtur, animo ſis bono,facilè exoptata obtingét.
AR. Vt cõſueuere,homines ſalus fruſtratur & fortuna.
LE. Ego caput huic argento fui hodie reperiundo.
LI. Ego pes fui. AR. quin nec caput, nec pes ſermonum apparet.
Nec quid dicatis, nec me cur ludatis ſcire poſſum.
LI. Satis iam deluſum cenſeo,ré vt eſt nũc eloquamur.
Animũ Argyrippe aduorte ſis.pater nos ferre hoc iuſſit
Argentũ ad te. AR. vt tempore,opportuneq; attuliſtis.
LI. Hic inerunt viginti minæ bonæ mala opera partæ.
Has tibi nos pactis legibus dare iuſſit. AR. quid id eſt quæſo?
LI. Noctem huius & cœnam ſibi vt dares. AR. iube aduenire quæſo.
Meritiſſimo eius quę volet faciemus,qui hoſce amores
Noſtros diſpulſos compulit. LE. patieris Argyrippe
Patrem hanc amplexari tuum. AR. hæc facilè faciet vt patiar.
Leonida curre obſecro,patrem huc orato vt veniat.
LI. Iamdudum eſt intus.hac quidé nõ venit, angiporto
Illac per hortum circuit clam, ne quis ſe videret
Huc ire familiarium,ne vxor reſciſcat metuit.
De argẽto enim ſi mater tua ſciet vt ſit factũ. AR. heia,
Benedicite. ite intrò citò,valete. LE. & vos amate.

ACTVS IIII.

DIABOLVS adoleſcens. PARASITVS.

Agedum iſtum oſtẽde quẽ conſcripſti ſyngraphum
Inter me & amicam & lænam. Leges perlege.
Nam tu poëta es prorſus ad eam rem vnicus.
PA. Horreſcet faxo læna,leges quum audiet.
DI. Age quæſo mi hercle translege. P. audin. DI. audio.
PA. Diabolus Glauci filius Clearetæ,
Lænæ dedit dono argenti viginti minas,
Philenium vt ſecum eſſet noctes & dies
Hunc annum totũ. DI. neq; cum quiquam alio quidẽ.
PA. Addo'ne.

PA. Addo'ne? DI. adde vt ſcribas, vide, planè & probè.
PA. Hominem alienumque intromittat neminem.
Quòd illa aut amicum ſuum, aut patronum nominet.
S. amatorem Aut quòd illa "amicam' ſuam, aut ſororem prædicet.
Fores occluſæ omnibus ſient, niſi tibi
In foribus ſcribat occupatam eſſe ſe. *
S. v.c. interſerũt: Patrē hanc amplexari tuum. DI. Hæc faciet facile vt patiar. PA. * Aut quòd illa dicat peregrè allatam epiſtolam,
"Ne' epiſtola quidem vlla vſpiam ſit in ædibus.
Nec cerata adeò tabula. & ſi qua inutilis
Pictura ſit, eam vendat. ni quatriduo
Abalienarit, quo ex te argentum acceperit,
S. Nec Tuus arbitratus ſit, comburas ſi velis:
Ne illi ſit cera, vbi facere poſſit litteras.
Vocet conuiuam neminem, illam tu voces.
S. forum Ad "eorum' ne quem illa oculos adijciat ſuos.
Si quem alium aſpexit, cæca continuò ſiet.
Tecum vna poſtea æquè pocula potitet.
S. adſtet "Abſted' accipiat, tibi propinet, tu bibas.
Ne illa minus, aut plus quàm tu, ſapiat. DI. ſatis placet.
PA. Suſpiciones omnes ab ſe ſegreget.
Neque illæc vlli ſuo pede pedem homini premat.
Cùm ſurgat, non in lectum inſcendat proximum,
Neque cùm deſcendat, inde det cuiquam manum:
Spectandum ne cui annulum det, neque roget.
S. ſibi Talos ne cuiquam homini admoueat, niſi "tibi'.
Quum iaciet, te, ne dicat, nomen nominet.
Deam ſibi inuocet quam libebit propitiam:
Deum nullum, ſi magis religioſa fuerit.
Tibi dicat. tu pro illa ores, vt ſit propitius.
S. hominum Neque illa vlli "homini' nutet, nictet, annuat.
Pòſt ſi lucerna extincta ſit, ne quid ſui
Membri cõmoueat quicquã in tenebris. D. optimũ eſt,
Ita ſcilicet facturam: verùm in cubiculo
Deme iſtuc, equidem illam moueri geſtio.
Nolo habere illam cauſſam, & votitam dicere.
PA. Scio captiones metuis. DI. verũ. PA. ergo vt iubes
Tol-

Tollã. DI. quid ni? PA. audi reliqua. DI. loquere, audio.
PA. Neque vllum verbum "faciat' perplexabile, S. audax
Neque vlla lingua ſciat loqui niſi Attica.
Fortè ſi tuſſire occœpſit, ne ſic tuſſiat,
Vt quiquam linguam in tuſſiendo proferat.
Quod illa autem ſimulet quaſi grauedo profluat,
Hoc ne ſic faciat: tu labellum abſtergeas
Potius, quàm cuiquam "ſauium' faciat palàm. S. ſaliuam.
Nec mater læna ad vinum accedat interim,
Nec vlli verbo male dicat. ſi dixerit,
Hæc multa ei eſto, vino viginti dies
Vt careat. DI. pulcrè ſcripſti, ſcitum ſyngraphum.
PA. Tum ſi coronas, ſerta vnguenta, iuſſerit
Ancillam ferre ſuam Veneri aut Cupidini,
Tuus ſeruus ſeruet Veneri ne eas det, an viro.
Si fortè purè velle habere dixerit,
Tot * reddat ſpurcas, quot puras habuerit. S. * noctes
Hæc ſunt non nugæ. non enim mortualia.
DI. Placent profectò leges. ſequere intrò. PA. ſequor.

DIABOLVS, PARASITVS.

SEquere hac. egon' hæc patiar? aut taceam? emori
Me malim, quàm hæc non eius vxori indicem.
Ain tu apud amicam? munus adoleſcentuli
Fungare, vxori excuſes te & dicas ſenem,
Præripias ſcortum amanti? atq; argentum obicias
Lenæ? ſuppiles clam domi vxorem tuam?
Suſpendas potius me, quàm tacita hæc auferas.
Iam quidẽ hercle ad illã hinc ibo, quam tu propediem.
Niſi quidem illa antè occupaſſit te, affliges ſcio,
Luxuriæ ſumtus ſuppeditare vt poſſies.
Ego ſic faciundum cenſeo, me honeſtiuſt
Quàm te palàm hanc rem facere, ne illa exiſtimet
Amoris cauſſa percitum id feciſſe te,
Magis quàm ſua cauſſa. DI. at pol quin dixti rectius.
Tu ergo fac vt illi turbas, lites concias,
Cum ſuo ſibi gnato vnà ad amicam de die

Potare, illam expilare iam. PA. ne me mone.
Ego iſtud curabo. DI. at ego te opperiar domi.

ACTVS V.

ARGYRIPPVS adoleſcẽs, DEMAENETVS ſenex.

AR. AGedum decumbamus ſis pater. DE. vt iuſſeris,
Mi gnate, ita fiet. AR. pueri menſam apponite.
DE. Nunquid nam tibi moleſtum eſt gnate mi, ſi hæc
nunc mecum accubat?
AR. Pietas pater oculis dolorem prohibet, quanquam
ego iſtanc amo,
Poſſum equidem inducere animum, ne ægrè patiar,
quia tecum accubat.
DE. Decet verecundum eſſe adoleſcentem Argyrippe.
AR. edepol pater.
Merito tuo facere poſſum. DE. age ergo hoc agitemus
conuiuium
Vino & ſermone ſuaui, nolo ego metui, amari mauolo
Mi gnate me abs te. ARG. pol ego vtrunque facio, vt
æquum eſt filium.
DE. Credam iſtuc, ſi eſſe te hilarem videro. AR. an tu
eſſe me triſtem putas?
DE. Putem ego? quem videam æquè eſſe mœſtum, vt
quaſi dies ſi dicta ſit.
S. dixeris A. Ne dixis iſtuc. D. ne ſic fueris, illico ego nõ dixero.
AR. Hem aſpecta, rideo. DE. vtinam malè qui mihi
volunt, ſic rideant.
AR. Scio equidem quamobrem me pater tu triſtẽ cre-
das nunc tibi,
Quia iſtæc eſt tecum, atque ego quidem hercle vt ve-
rum tibi dicam pater,
Ea res malè habet, ac nõ eo, quin tibi non cupiam quæ
velis.
Verùm iſtam amo, aliam tecum eſſe equidem facilè
poſſim perpeti.
DE. At ego hanc volo. AR. ergo ſunt quæ exoptas, mihi
quæ ego exoptem volo.

DE. Vnum

DE. Vnum hūc diem perpetere, quoniam tibi poteſtatem dedi,
Cum hac annū vt eſſes, atq; amanti argēti feci copiam.
AR. Hem iſtoc me facto tibi deuinxti. DE. quin te ergo hilarem das mihi?

ARTEMONA mulier. PARASITVS. DEMAENETVS, ARGYRIPPVS, PHILENIVM meretrix.

AR. An tu meum virū hic potare obſecro cū filio?
Et ad amicam detuliſſe argenti viginti minas?
Meoque filio ſciente id facere flagitium patrem?
PA. Neque diuini, neq; mi humani poſthac quicquam accreduas
Artemona, ſi huius rei me eſſe mendacem inueneris.
ART. At ſceleſta ego præter alias meum virum fui rata
Siccum, frugi, continentem, amantem vxoris maximè.
PA. At nunc dehinc ſcito illum ante omnes minimi mortales preci,
Madidū, nihili, incontinētem, atq; oſorem vxoris ſuæ.
ART. Pol ni vera iſta eſſent, nunquam faceret ea quæ nunc facit.
PA. Ego quoque hercle illum antehac hominem ſemper ſum frugi ratus.
Verùm hoc facto ſeſe oſtendit, qui quidem cum filio
Potet vnà, atq; vnà amicam ductet decrepitus ſenex.
ART. Hoc ecaſtor eſt quòd ille it ad cœnam cotidie.
Ait ſeſe ire ad Archidemum, Cheream, Chæreſtratum,
Cliniam, Chremē, Cratinū, "Dineam', Demoſthenem, S.Cliniam
Is apud ſcortum corruptelæ, & liberis luſtris ſtudet.
PA. Quin tu illū iubes ancillas rapere ſublimē domū?
ART. Tace modò, næ illum mecaſtor miſerum habebo. PA. ego iſtuc
Ira fore illi, dū quidē cū illo nupta eris. ART. ego cēſeo
Eum etiam hominem aut in ſenatu dare operam, aut clientibus, ſcio
Ibi labore delaſſatum noctem totam ſtertere.

Ille opere foris faciendo laſſus noctu aduenit:
Fundum alienum arat,incultum familiarem deſerit.
Is etiam corruptus,porrò ſuum corrumpit filium.
PA. Sequere hac me modò,iam faxo ipſum hominem
manifeſtò opprimas.
ART. Nihil ecaſtor eſt quod facere mauelim. PA. mane dum. ART. quid eſt?
PA. Poſſis, ſi fortè accubantem tuum virũ conſpexeris,
Cum corona amplexum amicam,ſi videas cognoſcere?
ART. Poſſum ecaſtor. PAR. hem tibi hominem. ART.
perij. PAR. Pauliſper mane.
Aucupemus ex inſidijs clanculum quam rem gerant.
AR. Quid modi pater amplexandi facies? DE. fateor
gnate mi.
AR. Quid fatêre? DE. me ex amore huius corruptum
eſſe oppidò.
PA. Audin' quid ait? ART. audio. DE. egon' vt non
domo vxori meæ
Surripiã in delicijs pallã quã habet,atq; ad te deferam?
Non edepol conduci poſſim vita vxoris annua.
PA. Cenſen' tu illunc hodie primum ire aſſuetum eſſe
in ganeum?
ART. Ille ecaſtor ſuppillabat me, quòd ancillas meas
Suſpicabar,atque inſontis miſeras cruciabam. AR. pater
Iube dare vinũ,iamdudũ factũ eſt,quũ primùm bibi.
DE. Da puere ab ſummo . age tu interibi ab infimo da
ſuauium.
ART. Perij miſera,vt oſculatur carnufex, capuli decus.
DE. Edepol animam ſuauiorem aliquanto quàm vxoris meæ.
PHI. Dic amabo , an fœtet anima vxoris tuæ? DE.
nauteam
Bibere malim,ſi neceſſum eſt,quàm illanc oſcularier.
ART. Miſer ecaſtor es. PA. mecaſtor dignus eſt. AR.
quid ais pater?
AR. Ain'. tandé? Edepol nç tu iſtuc cũ magno malo tuo
Dixiſti.

Dixiſti in me, ſine venias modò domum, faxo vt ſcias,
Quid pericli ſit dotatæ vxori conuicium dicere.
ART. Ecquid matrẽ amas? DE. ego'ne? illam nunc amo, quia non adeſt.
AR. Quid qom adeſt? DE. perijſſe cupio. PA. amat homo te hic, vt prædicat.
ART. Næ ille ecaſtor fœneratò funditat. nam ſi domũ
Redierit hodie, oſculando ego vlciſcar potiſſimum.
AR. Iace pater talos, vt porrò nos iaciamꝰ. D. maxumè.
Te Philenium mihi, atq; vxori mortẽ. hoc Veneriũ eſt.
Pueri plaudite, & mihi ob iactum canthaco mulſum date.
ART. Non queo durare. PA. ſi non didiciſti fullonicã,
Non eſt mirandum. in oculos inuadi nunc eſt optimũ.
ART. Ego pol viuam, & tu iſthæc hodie cum tuo magno malo
Inuocauiſti. PA. ecquis currit pollinctorem accerſere?
AR. Mater ſalue. ART. ſat ſalutiſt. PA. Mortuuſt Demænetus,
Tẽpus eſt ſubducere hinc me pulcrè, hoc gliſcit præliũ.
Ibo ad Diabolum, mandata dicam facta vt voluerit.
Atque interea vt decumbamus ſuadebo, hi dũ litigant.
Poſt ea domum huc cras adducam ad lænam, vt viginti minas
Ei det, in parte hac amanti vt liceat eī potirier.
Argyrippus exorari ſpero poterit, vt ſinat
Seſe alternas cum illo noctes hac frui. nam ni impetro,
Regẽ perdidi, ex amore tantum eſt homini incẽdium.
ART. Quid tibi huc receptio ad te eſt, meum virum?
PH. pol me quidem
Miſerã odio enecauit. ART. age ſurge amator, i domũ.
DE. Nullus ſum. ART. Immò es, ne negato, omnium pol nequiſſimus.
At etiam cubat cuculus. ſurge amator, i domum.
DE. Væ mihi. AR. vera ariolare, ſurge amator, i domũ.
DE. Abſcede ergo paululum iſtuc. ART. ſurge amator, i domum.

DE. Iam obſecro vxor. ART. nunc vxorem me eſſe meminiſti tuam?
Modò qum dicta in me ingerebas, odiũ,nõ vxor eram.
DE. Totus perij. ART. quid tandem, anima fœtet ne vxoris tuæ?
DE. Murrham olet. ART. iam ſurripuiſti pallam,quam ſcorto dares?
AR. Ecaſtor quin ſurrepturum pallam promiſit tibi?
ART. Non taces? AR. ego diſſuadebam mater. ART. bellum filium.
Iſtoſcine patrem æquum mores eſt liberis largirier?
Nihil te ne pudet? DE.pol ſi aliud nihil ſit,tui me vxor pudet.
ART. Cano capite te cuculum vxor ex luſtris domum rapit.
DE. Non licet manere,cœna coquitur,dũ cœnẽ modo?
ART. Ecaſtor cœnabis hodie,vt te dignum eſt, magnũ malum.
D. Malè cubãdũ eſt, iudicatũ me vxor adducit domũ.
AR. Dicebam pater tibi,ne matri conſuleres malè.
PHI. De palla memento amabo. DE. iuben hanc hinc abſcedere?
PHI. Immò intus potius, ſequere hàc me,mi anime. DE. ego ſequor.
ART. I domum. PHI. da ſuauium etiam prius quàm abeas. DE. * malam crucem.

S. *in

GREX.

HIc ſenex ſi quid clã vxorẽ ſuo animo fecit volup,
Neque nouum, neque mirum fecit, nec ſecus quàm alij ſolent.
Nec quiſquam eſt tam ingenio duro, nec tam firmo pectore,
Quin vbi quicquam occaſionis ſit, ſibi faciat bene.
Nunc ſi voltis deprecari huic ſeni ne vapulet,
Remur impetrari poſſe, ſi plauſum clarum datis.

FINIS.

AV-

AVLVLARIA.

S. In quibuſdā codicibus Aulularia octaua eſt.

DRAMATIS PERSONÆ.

LAR Prologus.
EVCLIO Senex.
STAPHYLA Anus.
EVNOMIA Mulier
MEGADORVS Senex.
STROBILVS geminus ſeruus.
ANTHRAX Coquus.
CONGRIO Coquus.
PYTHODICVS Seruos.
LVCONIDES Adoleſcẽs.
PHAEDRA Puella.

ARGVMENTVM.

Senex auarus vix ſibi credens Euclio,
Domi ſuæ defoſſam multis cum opibus,
Aulam inuenit, rurſumq; penitus conditam:
Exanguis, amens, ſeruat. eius filiam
Lyconides vitiarat, interea ſenex
Megadorus à ſorore ſuaſus ducere,
Vxorem auari gnatam depoſcit ſibi.
Durus ſenex vix promittit, atque aulæ timens,
Domo ſublatam varijs abſtrudit locis.
Inſidias ſeruos facit huius Lyconidis,
Qui virginem vitiarat, atque ipſe obſecrat
Auunculum Megadorum ſibimet cedere
Vxorem amanti. per dolum mox Euclio
Quum perdidiſſet, aulam inſperatò inuenit,
Lætusque natam collocat Lyconidi.

ARGVMENTVM ALIVD.

Aulam repertam auri plenam domi Euclio,
Vi ſumma ſeruat miſeris affectus, modis.
Lyconides iſtius vitiat filiam.
Volt hanc Megadorus indotatam ducere:
Lubensq; vt faciat, dat coquos cum obſonio.
Auro formidat Euclio, abſtrudit foris.
Req; omni inſpecta, compreſſoris ſeruulus
Id ſurpit, illic Euclioni rem refert,
Ab eo donatur auro, vxore, & filio.

PROLOGVS

LAR familiaris.

NE quis miretur qui ſim, paucis eloquar.
Ego lar ſum familiaris, ex hac familia,
Vnde exeuntem me aſpexiſtis. hanc demum
S. quam Iam multos annos eſt "cùm' poſſideo, & colo.
Patriq; auoq; iam huius qui nunc hic habet:
Sed mihi auus huius obſecrans concredidit
Auri theſaurum clam omnis, in medio foco
Defodit, venerans me, vt id ſeruarem ſibi.
Is quoniam moritur, ita auido ingenio fuit,
Nunquam indicare id filio voluit ſuo:
Inopemq; optauit potius eum relinquere,
Quàm eum theſaurum commonſtraret filio.
Agri reliquit eij non magnum modum,
Quo cum labore magno, & miſerè viueret.
Vbi is obijt mortem, qui mihi id aurum credidit,
Cœpi obſeruare, ecquid maiorem filius
Mihi honorem haberet, quàm eius habuiſſet pater.
Atq; ille vero minus, minusq; impendio
Curare, minusq, me impartire honoribus.
Item à me contrà factum eſt, nam item obijt diem.
Is ex ſe hunc reliquit, qui hîc nunc habitat filium
Pariter moratum, vt pater auusq; huius fuit.
Huic filia vna eſt: ea mihi cotidie
Aut ture, aut vino, aut aliqui ſemper ſupplicat,
Dat mihi coronas, eius honoris gratia
Feci theſaurum, vt hic reperiret Euclio,
Quo eam facilius nuptum, ſi vellet, daret.
Nam compreſſit eam de ſummo adoleſcens loco,
Is ſcit adoleſcens quæ ſit, quam compreſſerit.
Illa illum neſcit, neq; compreſſam autem pater
Eam ego hodie faciam, vt hic ſenex de proximo
Sibi vxorem poſcat. id ea faciam gratia,
Quo ille eam facilius ducat, qui compreſſerat.
Et hic qui poſcet eam ſibi vxorem ſenex,

Is aduleſcentis illius eſt auunculus.
Qui illam ſtuprauit noctu Cereris vigilijs.
Sed hic ſenex, iam clamat intus vt ſolet,
Anum foras extrudit, ne ſit conſcia.
Credo aurum inſpicere volt, ne ſurreptum ſiet.

Senex EVCLIO. STAPHYLA anus.

EV. EXI inquam, age exi. exeundum hercle tibi hinc eſt forás,
Circunſpectatrix cum oculis emiſſitijs.
ST. Nam cur me miſerã verberas? EV. vt miſera ſis,
Atque vt te dignam mala malam ætatem exigas.
ST. Nam me qua nunc cauſſà extruſiſti ex ædibus?
EV. Tibi ego rationem reddam ſtimulorum ſeges?
Illuc regredere ab oſtio, illuc ſis vide, vt
Incedit. at ſcin' quo modo tibi res ſe habet?
Si hodie hercle fuſtem cepero, aut ſtimulũ in manum,
Teſtudineum iſtum tibi ego grandibo gradum.
STA. Vtinam me diui adaxint ad ſuſpendium
Potius quidem quàm hoc pacto apud te ſeruiam.
EV. At vt ſceleſta ſola ſecum murmurat.
Oculos hercle ego iſtos improba effodiam tibi,
Ne me obſeruare poſſis, quid rerum geram.
Abſcede etiam nunc, etiam nunc, etiam ohe nunc.
Iſtic adeſto, ſi hercle tu ex iſto loco
Digitum tranſuerſum, aut vnguem latum exceſſeris,
Aut ſi reſpexis donicum ego te iuſſero,
Continuò hercle ego te dedam diſcipulam cruci.
Sceleſtiorem me hac anu certè ſcio
Vidiſſe nunquam, nimiſq; ego hanc metuo malè,
Ne mihi ex inſidijs verba imprudenti duit,
Neu perſentiſcat, aurum vbi eſt abſconditum.
Quæ in occipitio quoq; habet oculos peſſima.
Nunc ibo vt viſam, ſit ne ita aurum vt condidi,
Quod me ſollicitat plurimis miſerum modis.

STA. Nec nunc mecaſtor quid hero ego dicam meo
Malæ rei eueniſſe, quàm ve inſaniam,
Queo comminiſci, ità miſeram me ad hunc modum
Decies die vno ſæpe extrudit ædibus.
Neſcio pol quæ illunc hominem intemperiæ tenent:
Peruigilat noctes totas, tum autem interdius
Quaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies.
Neque iam quo pacto celem herilis filiæ
Probrum, propinqua partitudo cui appetit,
Queo comminiſci. neq; quicquam melius eſt mihi,
Vt opinor, quàm ex me vt vnam faciam literam
Longam, meum laqueo collum quando obſtrinxero.

EVCLIO ſenex. STAPHYLA anus.

EV. Nunc deſęcato demum animo egredior domo,
Poſtquam perſpexi ſalua eſſe intus omnia.
Redi nunc iam intrò, atq; intus ſerua. STA. Quippini
Ego intus ſeruem, an ne quis ædes auferat?
Nam hic apud nos nihil eſt aliud quæſti furibus.
Ita inanijs ſunt oppletæ atq; araneis.
EV. Mirum quin tua mé cauſſà faciat Iuppiter
Philippum regem, aut Darium, triueneſica.
Araneas mihi ego illas ſeruari volo.
Pauper ſum fateor, patior: quod di dant fero.
Abi intrò, occlude ianuam, iam ego hic ero:
Caue quenquam alienum in ædis intromiſeris.
Quod quiſpiam ignem quærat, extingui volo,
Ne cauſſæ quid ſit, quod te quiſquam quæritet.
Nam ſi ignis viuet, tu extinguere extempulo.
Tum aquam aufugiſſe dicito, ſi quis petet.
Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium,
Quæ vtenda vaſa ſemper vicini rogant,
Fures veniſſe, atque abſtuliſſe dicito.
Profectò in ædes meas me abſente neminem
Volo intromitti, atque etiam hoc prædico tibi,
Si bona fortuna veniat, ne intromiſeris.
STA. Pol ea, ipſa credo ne intromittatur cauet,

Nam

Nam ad ædis noſtras nuſquam adijt, quanq̃ prope eſt.
EV. Tace, atque abi intrò. STA. Taceo, atque abeo. EV. occlude ſis
Fores ambobus peſſulis, iam ego hic ero.
Diſcrucior animi, quia ab domo abeundnm eſt mihi.
Nimis hercle inuitus abeo, ſi quid agam, ſcio.
Nam noſter noſtræ qui eſt magiſter curiæ,
Diuidere argenti dixit nummos in viros.
Id ſi relinquo, ac non peto, omnes illico
Me ſuſpicentur credo habere aurum domi.
Nam non eſt veriſimile, hominem pauperem
Pauxillum parui facere, quin nummum petat.
Nam nunc quum celo ſedulò omnes, ne ſciant,
Omnes videntur ſcire, & me benignius
Omnes ſalutant, quàm ſalutabant prius:
Adeunt, conſiſtunt, copulantur dexteras.
Rogitant me vt valeam, quid agam, quid rerũ geram?
Nunc quò profectus ſum ibo, poſtidea domum
Me rurſum quantum potero, tantum recipiam.

EVNOMIA, MEGADORVS ſenex.

EV. VElim te arbitrari me hæc verba frater
Meæ fidei, tuæq́, rei hoc cauſſà
Facere, ita vt æquum eſt germanam ſororem.
Quanquam haud falſa ſum, nos odioſas haberi.
Nam multum loquaces meritò omnes habemur.
Nec mutam profectò repertam vllam eſſe
Hodie dicunt mulierem vllo in ſæculo,
Verùm hoc frater vnum tamen cogitato,
Tibi proximam me, mihiq́ue item eſſe te.
Vt æquum eſt, quod in rem eſſe vtrique arbitremur,
Et mihi te, & tibi me conſulere & monere,
Neque occultum id haberi, neque per metum muſſari:
Quin participem pariter ego te, & tu me vt facias.
Eo nunc ego ſecretò te huc foras ſeduxi,
Vt tuam rem ego tecum hic loquerer familiarem.
ME. Da mihi optuma fœmina manum. EV. vbi ea eſt? quis ea

Eſt'nam

Eſt nam optuma? ME. tu. EV. túne ais? ME. ſi negas,
Nego. EV. Decet te equidem vera proloqui.
Nam optuma nulla poteſt eligi: alia alia
Peior, frater eſt. ME. idem ego arbitror, nec tibi
S. Alij ad-dūt, quid vis S. tu aſtute te eloquere
Aduerſari certum eſt de iſtac re vnquam, ſoror.
EV. Da mihi operam amabò. ME. "tua eſt, vtere'
Atque impera, ſi quid vis. EV. id quod in rem tuam
Optumum eſſe arbitror, te id admonitum aduento.
ME. Soror more tuo facis. EV. factum volo. ME. quid
eſt id
Soror? EV. quod tibi ſempiternum ſalutare
Sit liberis procreandis. ME. ita di faxint.
EV. Volo te vxorem domum ducere. ME. hei occidi.
EV. Quid ita? ME. Quia mihi miſero cerebrum ex-
cutiunt
Tua dicta ſoror, lapides loqueris. EV. eia hoc face,
Quod te iubet ſoror. ME. ſi iubeat, faciam. EV. in rem
Hoc tuam eſt. ME. vt quidē emoriar, priuſquā ducam.
S. –
"Sed his legibus, ſi quam dare vis, ducam,' quæ
Cras veniat, perendie foràs feratur ſoror.
His legibus quam dare vis cedo, nuptias adorna.
S. maximā dotem.
EV. Quàm "maxima' poſſum tibi frater dare "dote'.
Sed eſt grandior natu, media eſt mulieris ætas.
Eam ſi iubes frater tibi me poſcere, poſcam.
ME. Num non vis me interrogare te? EV. immò ſi
quid vis, roga.
ME. Poſt mediam ætatē, qui mediā ducit vxorē domū,
Si eam ſenex anum prægnantem fortuitu fecerit,
Quid dubitas, quin ſit paratū nomē puero Poſthumᵒ?
S. tegam
Nunc ego iſtū ſoror laborē "demā', & diminuam tibi.
Ego virtute deûm & maiorū noſtrorū diues ſum ſatis.
Iſtas magnas factiones animos, dotes dapſiles,
Clamores, imperia, eburata vehicula, pallas, purpuram,
Nihil moror, quæ in ſeruitutē ſumtibus redigūt viros.
EV. Dic mihi quæſo, quis ea eſt, quam vis ducere vxo-
rem? ME. eloquar.

Nouiſti

Noniſti hũc ſenem Euclionẽ ex proximo pauperculũ?
EV. Noui hominem haud malum mecaſtor. ME. eius
cupio filiam
Virginem mihi deſponderi. verba ne facias ſoror.
Scio quid dictura es, hanc eſſe pauperem, hæc pauper
placet.
EV. Di bene vertant. ME. idem ego ſpero. EV. quid
me nunc quid vis? ME. vale.
EV. Et tu frater. ME. Ego cõueniam Euclionẽ ſi domi
Eſt. ſed eccum, neſcio vnde ſeſe homo recipit domum.

EVCLIO, MEGADORVS ſenes.

PRæſagibat mihi animus, fruſtra me ire quum exi-
bam domo:
Itaque abibam inuitus. nam neq; quiſquam curialium
Venit, neq; magiſter, quem diuidere argentũ oportuit.
Nunc domum properare propero: nam egomet ſum
hic, animus domi eſt.
ME. Saluus atque fortunatus Euclio ſemper ſies.
EV. Di te ament Megadore. ME. quid tu? recten' atque
vt vis vales?
EV. Nõ temerariũ eſt, vbi diues blãdẽ appellat pauperẽ.
Iã illic homo aurũ me ſcit habere, eo me ſalutat blãdius.
M. Ain' tu te valere? EV. Pol ego haud ã pecunia ꝑbene.
ME. Pol ſi animus eſt æquus tibi, ſatis habes, qui bene
vitam colas.
EV. Anus hercle huic indicium fecit de auro, perſpicuẽ S. hoc
palàm eſt.
Cui ego iã linguã præcidã, atq; oculos effodiam domi.
ME. Quid tu ſolus tecum loquere? EV. meam paupe-
riem conqueror.
Virginem habeo grandẽ, dote caſſam atq; illocabilem,
Neque eam queo locare cuiquam. ME. tace. bonum
habe animum Euclio,
Dabitur, adiuuabere à me, dic ſi quid opus eſt, impera.
EV. Nunc petit quũ pollicetur, inhiat aurũ vt deuoret.
ALTERA manu fert lapidem, panem oſtentat altera.

Nemini credo,qui largè blandus eſt diues pauperi.
Vbi manum inijcit benignè,ibi onerat aliquã zamiam.
Ego iſtos noui polypos,qui vbi quid tetigerint,tenent.
ME. Da mihi operã paumper, paucis Euclio eſt quod te volo,
De communi re appellare mea & tua. EV. hei miſero mihi,
Aurum mihi intus harpagatum eſt. nunc hic eam rem volt,ſcio,
Mecum adire ad pactionem,verùm interuiſam domũ.
ME. Quo abis? EV. Iam ad te reuortar, nam eſt quod viſam domum.
ME. Credo edepol, vbi mentionem ego fecero de filia,
Mihi vt deſpondeat,ſeſe à me derideri rebitur.
Neq; illo quiſquã eſt alter hodie ex paupertate parcior.
EV.Di me ſeruãt,ſalua res eſt,ſaluũ eſt ſi quid nõ perit.
Nimis malè timui, priuſquã intrò redij,exanimatꝰ fui.
Redeo ad te Megadore,ſi quid me vis. M.habeo gratiã.
Quæſo quod te percontabor, ne id te pigeat proloqui.
EV. Dum quidem ne quid perconteris, quod mihi nõ lubeat [b]loqui'.
ſ. proloqui.
ME. Dic mihi, quali me arbitrare genere prognatum? EV. bono.
ME. Quid fide? EV. bona. ME. quid factis? EV. neque malis,neque improbis.
ME. Ætatem meam ſcis? EV. ſcio eſſe grandem itidem vt pecuniam.
M. Certè edepol equidẽ te ciuẽ ſine mala omni malitia
Semper ſum arbitratus, & nunc arbitror. EV. aurum huic olet.
Quid nunc me vis? ME. quoniam tu me, & ego te qualis ſis, ſcio:
Quæ res rectè vortat,mihique,tibique,tuæque filiæ,
Filiam tuam mihi vxorem poſco. promitte hoc fore.
EV.Hei Megadore,haud decorũ facinꝰ tuis factis facis.
Vt inopẽ atq; innoxiũ abs te, atq; abs tuis,me irrideas.

Nam

Nā de te neq; re,neq; verbis merui,vt faceres quod fa-
M. Neq; edepol ego te deriſū venio,neq; derideo, (cis.
Neque dignum arbitror. EV. cur igitur poſcis meam
gnatam tibi?
ME. Vt propter me tibi ſit melius,mihiq; propter te &
EV. Venit hoc mihi in mentem Megadore,te [tuos.
eſſe hominem diuitem,
Factioſum, me item eſſe hominē pauperū pauperrimū,
Nunc ſi filiam locaſſim meam tibi,in mentem venit,
Te bouē eſſe, & me eſſe aſellū, vbi tecū cōiunctus ſiem.
Vbi onus nequeā ferre pariter, iaceā ego aſinus in luto.
Tu me bos magis haud reſpicias, gnatus quaſi nunquā
ſiem.
Et te vtar 'iniquiore', & meus me ordo irrideat. S. nequiore
Neutrubi habeam ſtabile ſtabulū,ſi quid deuortij fuat.
Aſini me 'mordicibus' ſcindāt,boues incurſent cornib. S. mordicus
Hoc magnū eſt periculū,ab aſinis ad boues trāſcēdere.
ME. Quàm ad probos propinquitate proximè te adiū-
Tam optimum eſt.tu conditionem hanc acci- [xeris,
pe,auſculta mihi,
Atque eam deſponde mihi. EV. at nihil eſt dotis quod
dem. ME. ne duis
Dum modò morata rectè veniat,dotata eſt ſatis.
EV. Eò dico,ne me theſaurum repperiſſe cenſeas.
ME. Noui,ne doceas,deſpōde. EV. fiat. ſed prô Iuppiter,
Non ego diſperij? ME. quid tibi eſt? EV. quid crepuit
quaſi ferrum modò.
ME. Hic apud me hortū confodere iuſſi. ſed vbi hic eſt
Abijt,neq; me certiorem fecit,faſtidit mei. [homo?
Quia videt me ſuā amicitiā velle, more hominū facit.
Nam ſi opulentus, it petitum pauperioris gratiam,
Pauper metuit congredi,per metum malè rem gerit:
Idem quando illæc occaſio perit, pòſt ſerò cupit.
EV. Si herclè ego te non elinguandam dedero, vſque
ab radicibus,
Impero,auctorq; ſum,vt tu me cuiuis caſtrandū loces.

ME. Vi-

ME. Video hercle ego te me arbitrari Euclio hominem idoneum,
Quem ſenecta ætate ludos facias, haud merito meo.
EV. Neq; edepol Megadore facio, neq; ſi cupiã, copia eſt.
ME. Quid? nunc etiam mihi deſpondes filiam? EV. illis legibus,
Cum illa dote, quam tibi dixi. ME. ſponden ergo? EV. ſpondeo.
ſ. *dij. Iſtuc di bene vortant. ME. ita * faxint EV. illud facito vt memineris
Conueniſſe, vt ne quid dotis mea ad te afferret filia.
ME. Memini. EV. at ſcio, quo vos pacto ſoleatis perplexarier.
Pactum non pactum eſt, non pactum pactum eſt, quod vobis lubet.
ME. Nulla controuerſia mihi tecum erit. ſed nuptias
Hodie quin facimus, num quæ cauſſa eſt? EV. immò edepol optumè.
ME. Ibo igitur, parabo, nunquid me vis? EV. iſtuc fiet, vale.
ME. Heus Strobile, ſequere properè me ad macellum ſtrenuè.
EV. Illic hinc abijt. di immortales, obſecro aurum quid valet?
Credo ego iã illũ inaudijſſe, mihi eſſe theſaurũ domi:
Id inhiat, ea affinitatem hanc obſtinauit gratia.

EVCLIO ſenex, STAPHYLA anus.

EV. VBi tu es quæ deblateraſti iam vicinis omnibus,
Meæ me filiæ daturum dotem? heus Staphyla te voco.
Ecquid audis? vaſcula intus purè propera, atque elue,
Filiã deſpondi ego hodie, huic nuptũ Megadoro dabo.
STA. Di bene vortant. verùm ecaſtor non poteſt, ſubitum eſt nimis.
EV. Tace atq; abi, curata fac ſint quum à foro redeam domum.

Atque

Atque occlude ædes: iam ego hic adero. ST. quid ego nunc agam?
Nunc nobis propè adeſt exitium, mihi atq; herili filiæ.
Nam probrũ atq; partitudo propè adeſt, vt fiat palàm.
Quod celatum eſt, atque occultatum vſq; adhuc, nunc non poteſt.
Ibo intrò, vt *hęc' quę imperauit, facta cùm veniat ſient. S.I. *hæc*
Nam ecaſtor malum mœroré metuo, ne miſtũ bibam.

STROBILVS ſeruus. ANTRAX, CONGRIO coqui.

STR. Poſtquã obſonauit herus, & conduxit coquos
Tibicinasq; haſce apud forum, edixit mihi,
Vt diſpartirem obſonium hic bifariam.
COC. Me tu quidem hercle, dicam palàm, non diuides.
Si quò tu totum me ire vis, operam dabo.
STR. Bellum & pudicum verò proſtibulum popli.
Pòſt ſi quis vellet te, haud non velles *diuidi'. S. *diuum*
Atqui ego iſtuc Anthrax aliouorſum dixeram,
Non iſtuc, quod tu inſimulas, ſed herus nuptias
Meus hodie faciet. COC. cuius ducit filiam?
STR. Vicini huius Euclionis ſenis è proximo.
Ei adeò obſonij hinc dimidium iuſſit dari,
Cocum alterum, itidemq; alteram tibicinam.
COC. Nempe huic dimidium ducis, dimidium domi?
STR. Sicut dicis. COC. quid hic non poterat de ſuo
Senex obſonari filiæ in nuptijs.
STR. Vah. COC. quid negotij eſt? STR. quid negotij ſit rogas?
Pumex non æquè eſt aridus, atq; hic eſt ſenex.
COC. Ain' tandem ita eſſe vt dicis? STR. tute exiſtima
Suam rem perijſſe, ſeque eradicarier,
Quin diuûm atq; hominum clamat continuò fidem,
De ſuo tigillo fumus, ſi qua exit foràs.
Quin quum it dormitum, follem obſtringit ob gulã.
COC. Cur? STR. ne quid animæ fortè amittat dormiẽs.
COC. Etiam'ne obturat inferiorem gutturem,

Tum'ne quid animæ fortè amittat dormiens?
STR. Hæc te mihi, ſicut tibi me æquum eſt credere.
COC. Imò equidē credo. ST. at ſcin' etiam quo modo?
Aquam hercle plorat, quum lauat, profundere.
COC. Cenſen' talentum magnum exorari poteſt,
Ab iſtoc ſene vt det, quî fiamus liberi?
STR. Famem hercle vtendam, ſi roges, nunquā dabit:
Quin ipſi pridem tonſor vngues demſerat,
Collegit, omnia abſtulit præſegmina.
COC. Edepol mortalem parcè parcum prædicas.
Cenſen' verò adeò eſſe parcum, & miſerè viuere?
STR. Pulmentum pridem eidem eripuit miluius,
Homo ad prætorem plorabundus deuenit,
Infit ibi poſtulare plorans, eiulans,
Vt ſibi liceret miluium vadarier.
Sexcenta ſunt, quæ memorem, ſi ſit otium.
Sed vter veſtrorum eſt celerior, memora mihi.
CON. Ego vt multo melior. STR. cocum ego, non furem rogo.
CON. Cocum ego dico. AN. quid tu ais? CON. ſic ſum, vt vides.
AN. Cocus ille nundinalis eſt, in nonum diem
Solet ire coctum. CON. tu trium litterarum homo
Me vituperas fur. AN. etiam fur trifurcifer.

STROBILVS, ANTHRAX, CONGRIO, COCVS.

TAce nunc iam tu, atque agnum horum vter eſt pinguior.
COC. Licet. STR. tu Congrio eum ſume actutum tibi,
Atq; intrò abi illuc, & vos illum ſequimini.
Vos cæteri illuc ad nos. COC. hercle iniuria
Diſpertiuiſti, pinguiorem agnum iſti habent.
STR. At nunc tibi dabitur pinguior tibicina.
I ſanè cum illo Phrygia, tu autem Eleuſium
Huc intrò, abi ad nos. CON. ô Strobile ſubdole,
Huccine detruſiſti me ad ſenem parciſſimum?

Vbi

Vbi ſi quid poſcas, ad rauim poſcas prius
Quàm quicquam detur. STR. ſtultus & ſine gratia es.
Tibi rectè facere, quando quod facias perit.
CON. Qui verò? STR. cogitas?iam principio in ædibus
Turba iſtuc nulla tibi erit, ſiqui vti voles,
Domo abs te afferto, ne operam perdas poſcere,
Hic apud nos magna turba, ac magna familia eſt.
Supellex, aurum, veſtes, vaſa argentea:
Vbi ſi perierit quippiam, quod te ſcio
Facile abſtinere poſſe, ſi nihil obuiam eſt,
Dicant, coci abſtulerunt, comprehendite,
Vincite, verberate, in puteum condite.
Horum tibi iſtic nihil eueniet; quippe qui [quor.
Vbi quid ſurripiat, nihil eſt. ſequere hac me. CON. ſe-

STROBILVS, STAPHYLA.

HEus Staphyla prodi, atque oſtium aperi. STA. qui vocat?
ST. Strobilus. STA. quid vis? STR. hos vt accipias cocos.
Tibicinamque, obſoniumque in nuptias.
Megadorus iuſſit Euclioni hæc mittere.
STA. Cererin' Strobile iſtas facturi nuptias?
STR. Qui? STA. quia temeti nihil allatum intelligo.
STR. At iam afferetur, ſi à foro ipſus redierit.
STA. Ligna hic apud nos nulla ſunt. STR. ſunt aſſeres?
STA. Sunt pol. STR. Sunt igitur ligna, ne quæras foris.
STA. Quid impurate, quanquam Vulcano ſtudes,
Cœnæ'ne cauſſa aut tuæ mercedis gratia,
Nos noſtras ædes poſtulas comburere?
STR. Haud poſtulo, duc iſtos intrò. STA. ſequimini.

PYTHODICVS ſeruus.

CVrate, ego interuiſam quid faciant coqui,
Quos pol vt ego hodie ſeruem, cura maxima eſt.
Niſi vnum hoc faciam, vt in puteo cœnam coquant,
Coctam inde ſurſum ſubducemus corbulis.
Si autem deorſum comedent, ſi quid coxerint,
Superi incœnati ſint, & cœnati inferi.

Sic verba hic facio, quaſi negotij nihil ſiet,
Rapacidarum vbi tantum ſiet in ædibus.

EVCLIO. CONGRIO.

VOlui animum tandem confirmare hodie meum,
Vt bene haberem meæ me filiæ, in nuptijs.
S.venditant Venio ad macellum, rogito piſces, "indicant"
Caros, agninam caram, caram bubulam,
Vitulinam, cetum, porcinam, cara omnia:
Atque eo fuerunt cariora, æs non erat.
Abeo illinc iratus, quoniam nihil eſt qui emam.
S.illam Ita "illis" impuris omnibus adij manum.
Deinde egomet mecum cogitare inter vias
Occepi, feſto die ſi quid prodegeris,
Profeſto egere liceat, niſi peperceris.
Poſtquam hanc rationem cordi ventriq; edidi,
Acceſſit animus ad meam ſententiam,
Quàm minimo ſumtu filiam vt nuptum darem.
Nunc tuſtulum emi, & haſce coronas floreas,
Hæc imponentur in foco noſtro lari,
Vt fortunatas faciat gnatæ nuptias.
Sed quid ego apertas ædes noſtras conſpicor?
Et ſtrepitus eſt intus, num'nam compilor miſer?
S.L. vicinia CON. Aulam maiorem ſi potes "vicina"
Pete: hæc eſt parua, capere non quit. EV. hei mihi.
Perij hercle, aurum rapitur, aula quæritur.
Nimirũ occidor, niſi ego intrò huc propero currere.
Apollo quæſo ſubueni mihi, atque adiuua,
Confige ſagittis fures theſaurarios.
Cui in te tali iam ſubueniſti ante id hac.
Sed ceſſo prius, quàm prorſus perij currere.

ANTHRAX.

DRomo deſquama piſcis, tu Machærio
Congrum murænam exdorſua quantum potes,
Atq; omnia dum abſum hinc, exoſſata fac ſient.
S.aulam Ego hinc "artoptam" ex proximo vtendam peto
A Congrione: tu iſtum gallum, ſi ſapis,

Glabrio-

Glabriorem reddes mihi, quàm volſus ludius eſt.
Sed quid clamoris oritur hinc ex proximo?
Coqui hercle, credo, faciunt officium ſuum,
Fugiam intrò, ne quid hic turbæ fiat itidem.

CONGRIO.

OPtati ciues, populares, incolæ, accolæ, aduenæ omnes,
Date viã qua fugere liceat, facite totæ plateæ pateant.
Neque ego vnquam niſi hodie, ad bacchas veni in bacchanal coquinatum,
Ita me miſerum et meos diſcipulos fuſtibus malè contuderunt.
Totus doleo, atque oppidò perij, ita me iſte habuit ſenex gymnaſium.
Atat perij heic'e ego miſer, aperitur bacchanal, adeſt. S.L. *aperit*
Sequitur, ſcio quam rem geram, hoc ipſus magiſter me docuit.
Neq; ligna ego vſquam gentiũ præberi vidi pulchrius,
Itaq; omnis exegit foras, me atq; hos onuſtos fuſtibus.

EVCLIO ſenex. CONGRIO.

EV. REdi, quò fugis nunc? tene tene. CON. quid ſtolide clamas?
EV. Quia ad triſuiros iam ego deferam tuum nomen. CON. quamobrem?
EV. Quia cultrum habes. CON. cocum decet. EV. quid comminatus
Mihi. C. iſtuc malefactum arbitror, quia nõ latus fodi.
EV. Homo nullus eſt te ſceleſtior qui viuat hodie,
Neq; cui ego de induſtria amplius malè plus lubẽs faxim.
C. Pol etſi taceas, palàm id quidem eſt, res ipſa teſtis eſt.
Ita fuſtib. ſum mollior miſer magis, quã vllus cinędus:
Sed quid tibi nos mendice homo tactio eſt? quę res eſt?
EV. Etiã rogitas? an quia minus quàm æquũ erat feci?
CON. Sine, at hercle cum malo magno tuo ſi hocce caput ſentit.
E. Pol ego haud ſcio qd pòſt fiat, tuũ nũc caput ſentit. S.

Sed in ædibus quid tibi meis nam erat negotij,
Me abſente? niſi ego iuſſerã, volo ſcire. CON. tace ergo.
Quia venimus coctum ad nuptias. EV. Quid tu malum curas,
Vtrum crudũ an coctum edam, niſi tu mihi es tutor?
CON. Volo ſcire, ſinas an non ſinas nos coquere hic cœnam.
EV. Volo ſcire itẽ ego, meæ domi mea ne ſalua futura?
CON. Vtinã mea mihi modò auferã, quæ attuli, ſalua.
EV. Me haud pœnitet, tua ne expetam? CON. ſcio: ne doce, noui.
Quid eſt, qua prohibeas nunc gratia nos coquere hic cœnam?
Quid fecimus? quid diximus tibi ſecus quàm velles?
EV. Etiã rogitas ſceleſte homo, qui angulos hic omnis
S. peruios Mearum ædium, & cõclauium mihi "peruium' facitis?
Id vbi tibi erat negotium ad focum ſic adeſſes,
Non fiſſile haberes caput, meritò id tibi factum eſt.
Adeò vt tu meam ſententiam iamiam noſcere poſſis,
Si ad ianuam huc acceſſeris, niſi iuſſero, propius
Ego te faciam miſerrimus mortalium vti ſis.
Scis iam meam ſententiam? quo abis? redi rurſum.
CON. Ita me bene amet Lauerna, te iam niſi reddi
Mihi vaſa iubes, pipulo hic differam te ante ædis.
Quid ego nũc agã? næ edepol veni huc auſpicio malo.
S. medio Nummo ſum conductus, plus iam "medico' mercede opus eſt.

EVCLIO. CONGRIO.

HOc quidem hercle quóquo ibo nunc, mecum erit, mecum feram.
Neq; iſtuc in tantis periclis vnquam committã vt ſiet.
Ite ſanè nunc iam intrò omnes, & coqui & tibicinæ.
Etiam huc introduce, ſi vis, vel gregem venalium.
Coquite, facite, feſtinate nunc iam quantum lubet.
CON. "Tẽperi' poſtquã impleuiſti fuſtibus iſtorũ caput.
EV. Intrò abi. opera huc eſt cõducta veſtra, non oratio.

S. vet. co. ita legit: Hem perij. EV. Abi. opera &c.

CON.

CON. Heu ſenex, pro vapulando hercle ego abs te mercedem petam.
Coctum ego,non vapulatum dudum conductus fui.
EV. Lege agito mecũ,moleſtus ne ſis, i & cœnã coque,
Aut abi in malum cruciatum ab ædibus. CON. abi tu modò.

EVCLIO.

ILlic hinc abijt. Di immortales facinus audax incipit,
Qui cũ opulẽto pauper homine cępit habere *negotiũ, S. rem aut
–Aut rem': velut Megadorus tentat me omnibus miſerum modis, S. –
Qui ſimulauit mei honoris mittere huc cauſſa coqos,
Is mea cauſſa miſit,hoc qui ſurriperent miſero mihi.
Condignè etiam meus me intus gallus gallinaceus,
Qui erat anui peculiaris, perdidit peniſſimè.
Vbi erat hæc defoſſa, occœpit ibi ſcalpurire vngulis
Circũcirca.qđ opus eſt verbis?ita mihi pectus peracuit.
Capio fuſtem,obtrũco gallum, furem manifeſtarium.
Credo ego edepol illi mercedẽ gallo pollicitos coqos,
Si id palàm feciſſet. exemi ex manu manubrium.
Quid op⁹ eſt verbis?facta eſt pugna in gallo gallinaceo.
Sed Megadorus meus affinis, eccum incedit à foro,
Iam hunc non auſim prætererire,quin conſiſtam &*colloquar'. S. prologuar.

MEGADORVS, EVCLIO.

NArraui amicis multis conſilium meum
De conditione hac.Euclionis filiam
Laudant,ſapienter factum & conſilio bono:
Nam meo quidem animo ſi idem faciant cæteri
Opulentiores pauperiorum filias
Vt indotatas ducant*vxorem' domum, S.L. uxores
Et multo fiat ciuitas concordior,
Et inuidia nos minore vtamur quàm vtimur.* S. *nimis
Et illæ malam rem metuant, quàm metuunt *magis'. S. minus.
Et nos minore ſumtu ſimus,quàm ſumus.

"In maximam illuc populi partem eſt optimum.
In paucioris auidos' altercatio eſt.
Quorum animis auidis, atq; inſatietatibus
Neque lex, neque tutor capere eſt qui poſſit, modum.
"Nanque' hoc qui dicat, quo illæ nubent diuites
Dotatæ, ſi iſtud ius pauperibus ponitur,
Quo lubeat nubant, dum dos ne fiat comes:
Hoc ita ſi "fiat', mores meliores ſibi
Parent pro dote quos ferant quàm nunc ferunt.
Ego faxim muli precio, qui ſuperant equos,
Sient viliores gallicis canterijs.
EV. Ita me di amabunt, vt ego hunc auſculto lubens,
Nimis lepidè fecit verba ad parſimoniam.
ME. Nulla ergo dicat, equidem dotem ad te attuli
Maiorem multo, quàm tibi erat pecunia.
Enim mihi quidē æquū eſt purpuram atq; aurum dari,
Ancillas, mulos, muliones, pediſſequas.
Salutigerulos pueros, vehicula qui "vehar'.
EV. Vt matronarum hic facta pernouit probè!
Moribus præfectum mulierum hunc factum velim.
ME. Nunc quoquo venias, plus plauſtrorum in ædibus
Videas, quàm ruri, quando ad villam veneris.
Sed hoc etiam pulcrū eſt, præ quàm vbi ſumtus petūt.
Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius,
Caupones, patagiarij, "induſiarij',
"Flammearij', violarij, carinarij,
Aut "manulearij', aut "murrobathrarij',
Propolæ, linteones, calceolarij,
Sedentarij, ſutores, "diabathrarij',
Solearij aſtant, aſtant molochinarij,
Petunt fullones, ſarcinatores petunt.
Strophiarij aſtant, aſtant ſemizonarij.
Iam hoſce abſolutos cenſeas, cedunt, petunt.
Trecenti cùm ſtant phylaciſtæ in atrijs,
Textores, limboſarij, arcularij, ducuntur, datur
Aes, iamque hoſce abſolutos cenſeas,

Cum in-

S. vet. co. ſic: In maxima illac populi parte eſt optima Id pauciori auidos &c.
S. Neque
S. fet
S. vehant.
S. incluſorij
S. Flaminarij
S. mammillarij,
S. mirobatharij
S. cliobatharij

Cùm incedunt infectores *crocotarij', *S.Crocotariũ*
Aut aliqua mala crux ſemper eſt quæ aliquid petat.
EV. Compellarem ego illum, ni metuam ne deſinat
Memorare mores mulierum, nunc ſic ſinam.
ME. Vbi *nugigerulis' res ſoluta eſt omnibus, *S.nugiuẽdis*
Ibi ad poſtremum redit miles, æs petit.
Itur, putatur ratio cum argentario.
Impranſus miles aſtat, æs cenſet dari.
Vbi diſputata eſt ratio cum argentario,* *S.L.v.c.hic inſerit: Etiã plus ipſus vltrò debet argentario.*
Spes prorogatur militi in alium diem.
Hæc ſunt atque aliæ multæ in magnis dotibus
Incommoditates, ſumtuſque intolerabiles:
Nam quæ indotata eſt, ea in poteſtate eſt viri.
Dotatæ mactant & malo & damno viros.
Sed eccum affinem ante ædes. quid ais Euclio?

EVCLIO. MEGADORVS.

EV. NImium lubenter *edi' ſermonem tuum. *S.audiui*
ME. An audiuiſti? EV. vſq; à principio omnia.
ME. Tamen, è meo quidẽ animo, aliquãto facias rectius,
Si nitidior ſies in filiæ nuptijs.
EV. Pro re nitorem, & gloriam pro copia:
Qui habent, meminerint ſeſe vnde oriundi ſient.
Neq; pol Megadore mihi, neq; cuiquam pauperi,
Opinione melius res ſtructa eſt domi.
ME. Immò eſt, & dij faciant vti ſiet diu,
Plus pluſque ſoſpitent iſtuc quod nunc habes.* *S.L.v.c.inſerunt: Illud verbum meum mihi places, quod nunc habes.*
EV. Tam hic ſcit me habere, quàm egomet. anus fecit palàm.
ME. Quid tu te ſolus de ſenatu ſeuocas?
EV. Pol ego te vt accuſẽ meritò meditabar. M. quid eſt?
EV. Quid ſit, me rogitas? qui mihi omnis angulos
Furum impleuiſti in ædibus miſero mihi.
Qui mihi intromiſiſti in ædes quingentos coqos,
Cum ſenis manibus, genere geryonaceo.
Quos ſi Argus ſeruet, qui oculeus totus fuit,
Quem quondam Ioui Iuno cuſtodem addidit, Ioni

Is nunquam ſeruet. præterea tibicinam
Quæ mihi interbibere ſola, ſi vino ſcatet,
Corinthienſem fontem & Pireneum poteſt.
S. Legioni Tum obſonium autem. ME. pol vel *legioni' ſat eſt.
Etiam agnum miſi. EV. Quo quidem agno ſat ſcio
Magis curioſam nuſquam eſſe vllam beluam.
ME. Volo ex te ego ſcire qui ſit agnus curio.
EV. Qui oſſa atq; pellis totus eſt, ita cura macer.
S. & viuo licet Quin exta inſpicere in ſole *etiam viuo licet',
Ita is pellucet quaſi laterna Punica.
ME. Cedundum illum ego conduxi. EV. tum tu idem optimum eſt
Loces efferendum: nam iam credo mortuus eſt.
ME. Potare ego tecum hodie Euclio volo.
EV. Non potē ego quidē me hercle. ME. At ego iuſſero
S. ad Cadum vnum vini veteris *à' me afferrier.
EV. Nolo hercle. nam mihi bibere decretū eſt aquam.
ME. Ego te hodie reddam madidum, ſi viuo, probè,
S. cum Tibi *cui' decretum eſt bibere aquam. EV. Scio quam rem agat:
Vt me deponat vino, eam affectat viam.
Pòſt hoc quod habeo vt commutet coloniam.
Ego id cauebo. nam alicubi abſtrudam foris,
Ego faxo & operam & vinum perdiderit ſimul.
ME. Ego niſi quid me vis, eo lauatum vt ſacruficem.
EV. Edepol næ tu Aula multos inimicos habes.
Atq; iſtuc aurum, quod tibi concreditum eſt,
Nunc hoc mihi factu eſt optumum, vt ted auferam
S. Aulam *Aula' in Fidei phanum, ibi abſtrudam probè.
Fides nouiſti me, & ego te: caue ſis tibi
Ne tu in me mutaſſis nomen, ſi hoc concreduo.
Ibo ad te fretus tua Fides fiducia.

STROBILVS ſeruus Lyconidis.

HOc eſt ſerui facinus frugi, facere quod ego perſequor,
Ne moræ moleſtiæq; imperium herile habeat ſibi.

Nam

Nam qui hero ex ſententia ſeruire ſeruus poſtulat,
In herum matura,in ſe ſera condecet capeſſere.
Sin dormitet,ita dormitet ſeruum ſeſe vt cogitet.
Nam qui amãti hero ſeruituté ſeruit, quaſi ego ſeruio,
Si herum videt ſuperare amoré,hoc ſerui eſſe officium reor,
Retinere ad ſaluté: nõ eum quò incũbat, eò impellere.
Quaſi pueris qui nare diſcunt, ſcirpea inducitur ratis,
Qui laborant minus, facilius vt nent, & moueant manus:
Eodem modo ſeruum ratem eſſe amanti hero æquum cenſeo,
Vt tolleret,ne peſſum abeat tanquam *
Herile imperiũ ediſcat,vt quod ʻfrons'velit,oculi ſciãt. S.L. non es
Quod iubeat,citis quadrigis citius properet perſequi.
Qui ea curabit,abſtinebit ʻcenſione bubula'. S. cenſeo nebulula.
Nec ſua opera rediget vnquã in ſplendoré compedes. alij: nebi-
Nunc herus meus amat filiã huius Euclionis pauperis. bula.
Eam hero nunc renunciatum eſt,nuptum huic Megadoro dari.
Is ſpeculatũ huc miſit me,vt quę fierẽt,fieret particeps.
Nunc ſine omni ſuſpicione,in ara hic aſſidam ſacra.
Hinc ego huc & illuc potero, quid agant arbitrarier.

EVCLIO ſenex, STROBILVS ſeruus.

TV modò caue cuiquam indicaſſis aurum meum eſſe iſtic, Fides,
Non metuo ne quiſquam inueniat, ita probè in latebris ſitum eſt.
Edepol næ illic pulcram prædam agat, ſi quis illam inuenerit
Aulam onuſtam auri. verùm id te quæſo vt prohibeſſis,Fides.
Nunc lauabo,vt rem diuinam faciam,ne affiné morer,
Quin vbi accerſat me, meam extemplò filiam ducat domum.
Vide Fides etiam atque etiam, nunc ſaluam vt aulam abs te auferam.

Tuæ fidei concredidi aurum, in tuo luco & fano modò eſt ſitum.
STR. Di immortales, quod ego hunc hominem facinus audio loqui?
Se aulam onuſtã auri abſtruſiſſe hic intus in fano Fidei.
Caue tu illi fidelis quæſo potius fueris, quàm mihi.
Atque hic pater eſt, vt ego opinor, huius herus meus quam amat.
Ibo hinc intrò, perſcrutabor fanum, ſi inueniam vſpiã
Aurũ, dum hic eſt occupatus: ſed ſi repperero, ô Fides,
Mulſi congialem plenam faciam tibi fideliam.
Id adeò tibi faciã, verùm ego mihi bibã, vbi id fecero.

EVCLIO.

NOn temerè eſt quod coruos cantat mihi nunc ab læua manu,
S.L.Simul *Semel' radebat pedibus terram, & voce grocibat ſua,
Continuò meum cor cœpit artem facere ludicram,
Atque in pectus emicare. ſed ego ceſſo currere.

EVCLIO. STROBILVS.

EV. FOràs, foràs, lumbrice, qui ſub terra erepſiſti modò,
Qui modò nuſquam comparebas, nunc quum compares peris.
Ego edepol te præſtigiator miſeris iam accipiã modis.
STR. Quę te mala crux agitat? quid tibi mecũ eſt commercij ſenex?
Quid me afflictas? quid me raptas? qua me cauſſa verberas?
EV. Verberabiliſſime, etiam rogitas non fur, ſed trifur?
STR. Quid tibi ſubripui? EV. redde huc ſis. STR. quid tibi vis reddam? EV. rogas?
STR. Nihil equidem tibi abſtuli. EV. at illud quod tibi abſtuleras cedo.
STR. Hem quid agis? EV. quid agam? auferre non potes. ST. quid vis tibi?*
Hic v.e. addit: EV. Po- EV. Pone hoc ſis, aufer cauillũ, non ego nũc nugas ago.

STR.

STR. Quid ego ponam, quin tu eloquere quicquid eſt
ſuo nomine.
Non hercle equidem quicquam ſumſi, nec tetigi. EV.
oſtende huc manus.
STR. Hem tibi oſtendi. eccas. EV. video, age oſtende
*etiam tertiam'.
STR. Laruæ hunc atq; intemperiæ, inſaniæque agitant
ſenem.
Facis'ne iniuriã mihi, an non? EV. fateor quia non pen-
des maximam.
Atq; id quoq; iam fiet, niſi fatere. ST. quid fatear tibi?
EV Quid abſtuliſti hinc? STR. Di me perdant, ſi ego
tui quicquam abſtuli;
Nive adeò abſtuliſſe vellẽ. EV. agedũ excutedũ palliũ.
STR. Tuo arbitratu. EV. ne inter tunicas habeas. STR.
tenta quà lubet.
EV. Vah ſceleſtus, quàm benignè, vt ne abſtuliſſe
intelligam.
Noui ſycophantias. age rurſum, oſtende huc manum
Dexteram. STR. hem. EV. nunc læuam oſtende. STR.
equidem ambas profero.
EV. Iam ſcrutari mitto, redde huc. STR. quid reddã?
EV. ah nugas agis.
Certè habes. STR. habeo ego, quid habeo? EV. non
dico, audire expetis.
Id meum quicquid habes redde. STR. inſanis, per-
ſcrutatus es
Tuo arbitratu, neq; tui me quicquam inueniſti penes.
EV. Mane, mane, quis illic eſt, qui hic intus alter erat te-
cum ſimul?
Perij hercle. ille nunc intus turbat, hunc ſi omitto, hic
abierit.
Poſtremò iam hunc perſcrutaui. hic nihil habet, abi
quò lubet.
Iuppiter te dique omnes perdant. STR. haud malè a-
git gratias.

*ne. STR Dij quidẽ pol me data re, credo cõſueſtum ſenex. EV. Pone hoc etc S. etiam atq; etiam.

S. interſtrin-gam EV. Ibo intrò, atque illi ſocienno tuo iam "interſtringam' gulam.
vel. c. caue ſi te videam. Fugin hinc ab oculis? abin hinc an'non? STR. abeo. EV. "caue ſis te videam'.

STROBILVS.

EMortuum ego me mauelim læto malo,
Quàm non ego illi dem hodie inſidias ſeni.
Nanque hic iam non audebit aurum abſtrudere.
Credo referet iam ſecum, & mutabit locum.
Atat foris crepuit, ſenex eccum aurum effert foras.
Tantiſper hic ego ad ianuam conceſſero.

EVCLIO, STROBILVS.

FIdei cenſebam maximam multo fidem
Eſſe, ea ſubleuit os mihi peniſſumè,
Ni ſubueniſſet coruus, periſſem miſer.
Nimis hercle ego illum coruum ad me veniat velim,
Qui indicium fecit, vt ego illi aliquid boni
S. dedit, dicat, iamdiu quā perdiu. Dicam. nam quod "edit tam duim, quàm perduim'.
Nunc hoc vbi abſtrudam, cogito ſolùm locum.
S. auius Syluani lucus extra murum eſt "auius',
Crebro ſalicto oppletus, ibi ſumam locum.
Certum eſt Syluano potius credam, quàm Fidei.
S. L. Fuge, fuge, STR. "Euge, euge', dij me ſaluum & ſeruatum volunt.
Iam ego illuc præcurrā, atq; inſcēdam aliquā in arborē,
Indeque obſeruabo aurum, vbi abſtrudat ſenex.
Quanquam hic manere herus me ſeſe iuſſerat.
Certum eſt, malam rem potius quæram cum lucro.

EVNOMIA mulier, LYCONIDES adoleſcens, VIRGO.

DIxi tibi mater, iuxtà rem mecum tenes,
Super Euclionis filia. nunc te obſecro
Fac mentionem cum auunculo mater mea,
S. Reſectoq; "Reſeroque' mater quod dudum obſecraueram.
S. velle aquè velis. EV. Scis tute facta "velle me quæ tu velis'.
Et iſtuc confido à fratre me impetraſſere.
Et cauſſa iuſta eſt, ſiquidem ita eſt vt prædicas,

Te.

Te eam compreſſiſſe vinolentum, virginem.
LY. Egóne vt te aduorſum mentiar mater mea?
VIR. Perij mea nutrix. obſecro te, vterum dolet,
Iuno lucina tuam fidem. LY. hem mater mea,
Tibi rem potiorem video, clamat, parturit.
EV. I hac intrò mecum gnate mi ad fratrem meum,
Vt iſtuc quod tu me oras, efficiam tibi.
'Vt iſtuc quod me oras', impetratum ab eo auferam.
LY. I, iam ſequor te mater, ſed ſeruum meum
Strobilum miror vbi ſit, quem ego me iuſſeram
Illic operiri. nunc ego mecum cogito,
Si mihi dat operam, me illi iraſci iniurium eſt.
Ibo intrò, vbi de capite meo ſunt comitia.

STROBILVS.

Picos diuitijs, qui aureos montis colunt,
Ego ſolus ſupero. nam iſtos reges cæteros
Memorare nolo, hominum mendicabula
Ego ſum ille rex Philippus, ô lepidum diem.
Nam vt dudum hinc abij, multo illo adueni prior,
Multoque prius me collocaui in arborem,
Inde expectabam vbi aurum abſtrudebat ſenex.
Vbi ille abijt, ego me deorſum duco de arbore.
Effodio aulam auri plenam, 'inde' ex eo loco
Video recipere ſe ſenem, ille me non videt.
Nam ego modò declinaui paulùm me extra viam.
Atat ſenem eccum ipſum, ibo vt hoc cõdam domum.

EVCLIO ſenex, LYCONIDES adoleſcens.

Perij, interij, occidi, quò curram? quò non curram?
Tene, tene, quem? quis? neſcio, nihil video, cæcus eo, atque
Equidem quò eam, aut vbi ſim, aut qui ſim, nequeo cum animo
Certum inueſtigare: obſecro vos ego mihi auxilio
Oro, obteſtor ſitis, & hominẽ demonſtretis, qui eã abſtulerit.
Qui veſtitu & creta occultant ſeſe, atq; ſedent quaſi ſint frugi.

Quid

Quid ais tu?tibi credere certum eſt. nam eſſe bonum è vultu cognoſco.

Quid eſt?quid ridetis? noui omnes, ſcio fures eſſe hic complures,

Hem nemo habet horum,occidiſti, dic igitur quis habet,neſcis.

Heu me miſerum, miſerè perij malè perditus, peſſimè ornatus eo.

Tantum gemitique mali moleſtiæque hic dies mihi obtulit,

Famem & pauperiem,perditiſſimus ego ſum omnium in terra.

S.aurum Nam quid mihi opus eſt vita,qui tãtum auri perdidi?

Quod cuſtodiui ſedulò, egomet me defraudaui,

Animumq́ue meum, geniumq́ue meum, nunc eò alij lætificantur

Meo malo & damno, pati nequeo.

LY. Quinam homo hic ante ædis noſtras eiulans conqueritur mœrens?

Atque hic quidem Euclio eſt, eſt opinor, oppidò ego interij, palàm eſt res.

Scit peperiſſe iam, vt ego opinor,filiam ſuã. nunc mihi incertum eſt,

Quid agam?abeam an maneam?an adeam, an fugiam? quid agam edepol neſcio.

EVCLIO ſenex. LYCONIDES adoleſcens.

EV. QVis homo hic loquitur? LY. ego ſum. EV. immò ego ſum miſer, & miſerè perditus,

Cui tãta mala,mœſtitudoq; obtigit. L. animo bono es.

EV. Quo obſecro pacto eſſe poſſum? LY. quia iſtuc facinus quod tuum

Sollicitat animum, id ego feci & fateor. EV. quid ego ex te audio?

LY. Id quod verum eſt. EV. quid ego de te merui adoleſcens mali,

Quãobrẽ ita faceres,meq; meoſq; perditũ ires liberos?

LY.Deus

LY. Deus mihi impulſor fuit,is me ad illam illexit. EV. quo modo?
L. Fateor me peccauiſſe, & meā culpā cōmeritum ſcio.
Id adeò te oratum aduenio , vt animo æquo ignoſcas [mihi.
EV. Cur id auſus facere?vt id quod non tuum eſſet tangeres?
L. Quid vis fieri?factū eſt illud,fieri infectū nō poteſt.
Deos credo voluiſſe:nam ni vellent,non fieret ſcio.
EV. At ego deos credo voluiſſe , vt apud te me in neruo enecem.
LY. Ne iſtuc dixis. EV. quid tibi ergo meam me inuito tactio eſt?
LY. Quia vini vitio atque amoris feci. EV. homo audaciſſime.
Cum iſtac'ne te oratione huc ad me adire auſum impudens?
Nam ſi iſtuc ius eſt,vt ſic tu iſtuc excuſare poſſies,
Luce claro deripiamus aurum matronis palàm,
Pòſt id ſi præhenſi ſimus,excuſemus ebrios
Nō feciſſe amoris cauſſa . nimis vile'ſt vinū atq; amor,
Si ebrio atq; amanti impunè facere quod lubeat licet.
LY. Quin tibi vltrò ſupplicatum aduenio , ob ſtultitiam meam.
EV. Non mihi homines placent , qui quando malefecerunt,purgitant.
Tu illam ſcibas non tuam eſſe,nō "attactam' oportuit.
LY. Ergo quia ſum tangere auſus , haud cauſſificor, quin eam
Ego habeā potiſſimū. EV. tun' habeas me inuito meā?
LY. Haud te inuito poſtulo , ſed meam eſſe oportere arbitror.
Quin tu eam inuenies inquam,meam illam eſſe oportere Euclio.
EV. Niſi refers. LY. quid tibi ego referam? EV. quod ſurripuiſti meum.
Iam quidē ad prętorē hercle te rapiā,& tibi ſcribā dicā.

LY. Surripui ego tuum?vnde?aut quid id eſt? EV. ita te amabit Iuppiter
Vt tu neſcis. L. niſi quidẽ tu mihi quid quęras,dixeris.
EV. Aulá auri inquã te repoſco,quam tu cõfeſſus mihi,
Te abſtuliſſe. LY. neque edepol ego dixi , neque feci. EV. negas?
L. Pernego,immò neq; ego aurũ,neq; iſta aula quæ ſiet
Scio,nec noui. EV. illam ex Syluani luco quam abſtuleras. cedo,
I refer,dimidiam tecum potius partem diuidam.
S.L. *furi* — Tametſi fur mihi es,moleſtus non ero*. i verò', refer.
LY. Sanus tu non es,qui furem me voces. ego te Euclio
De alia re reſciuiſſe cenſui,quod ad me attinet.
Magna eſt res,quam ego tecum otioſè ſi otium eſt, cupio loqui.
v.c.addit:nõ — EV. Dic bona fide, tu id aurũ nõ ſurripuiſti? L. bona. *
EV. Neque ſcis quis abſtulerit? LY. iſtuc quoque bona. EV. atque id ſi ſcies,
Qui abſtulerit,mihi indicabis? LY. faciam. EV. neque partem tibi
S.v.c.Ab eo quisi ſit indipiſces. — *Ab eo,quiqui eſt,inde poſces',neq; furẽ excipies? L. ita.
EV. Quid ſi fallis? LY. tum me faciat quod volt magnus Iuppiter.
EV. Sat habeo , age nunc loquere quid vis. LY. ſi me nouiſti minus,
S.quo — Genere*q' ſim gnat⁹,hic mihi eſt Megadorus auõcul⁹,
Meus fuit pater Antimachus,ego vocor Lyconides.
Mater eſt Eunomia. EV. noui genus, nunc quid vis? id volo
Noſcere. LY. filiam ex te tu habes. EV. immò eccillam domi.
LY. Eam tu deſpondiſti opinor meo auunculo. EV. omnem rem tenes.
LY. Is me nunc renunciare repudium iuſſit tibi.
EV. Repudium rebus paratis, atque exornatis nuptijs?
Vt illũ di immortales omnes deæq;,quãtũ eſt, pduint,

Quem

Quem propter hodie auri tãtum perdidi infelix miſer.
LY. Bono animo es, & benedice, nunc quæ res tibi & gnatæ tuæ
Bene feliciterque vortat, ita di faxint inquito.
EV. Ita di faciant. L. & mihi ita di faciãt, audi nũc iam.
Qui homo culpã admiſit in ſe, nullus eſt tã parui precij
Quin pudeat, quin purget ſeſe: nũc te obteſtor Euclio,
Si quid ego erga te imprudẽs peccaui, aut gnatã tuam,
Vt mihi ignoſcas, eamq; vxorẽ mihi des, vt leges iubẽt.
Ego me iniuriam feciſſe filiæ fateor tuæ,
Cereris vigilijs per vinum, atque impulſu adoleſcẽtiæ.
E. Hei mihi, quod facin⁹ ego ex te audio? L. cur eiulas?
Quem hodie ego auum feci, iam vt eſſes filiæ nuptijs.
Nã tua gnata peperit, decumo mẽſe poſt, numerũ cape.
Ea re repudium remiſit auunculus cauſſa mea. [pidò.
I intrò, exquire ſit'ne ita, vt ego prædico. EV. perij op-
Ita mihi ad malum malæ res plurimæ ſe agglutinant.
Ibo intrò, vt quid huius veri ſit ſciam. LY. iã te ſequor.
Hęc propemodum iam eſſe in vado ſalutis rȩs videtur.
Nunc ſeruum eſſe vbi dicam meũ Strobilũ, nõ reperio,
Niſi etiam hic operiar tamen pauliſper, poſtea intrò
Hunc ſubſequar, nũc interim ſpaciũ ei dabo exquirẽdi
Meum factum, ex gnatę pediſequa nutrice *anu ea rem nouit'. S.L. *in vera nouit.*

STROBILVS. LYCONIDES.

DI immortales, quibus & quãtis me donatis gaudijs?
Quadrilibrem aulam auro onuſtam habeo, quis me eſt diuitior?
Quis me Athenis nunc magis quiſquam eſt homo, cui di ſint propitij?
LY. Certò enim ego vocem hic loquentis modò me audire viſus ſum.
ST. Herum ne ego aſpicio meum? LY. video ego hunc Strobilum ſeruum meum.
ST. Ipſus eſt. LY. haud alius eſt. ST. congrediar. LY. contollam gradum.

Credo ego illũ vt iuſſi eampſe anum adiſſe huius nutricem virginis.

STR. Quin ego illi me inueniſſe dico hanc prædam, atque eloquor?

Igitur orabo vt manu me mittat, ibo atque eloquar.

Repperi. LY. quid reppeniſti? STR. non quod pueri clamitant

In faba ſe reperiſſe. LY. iam'ne autem vt ſoles deludis?

STR. Here mane, eloquar, iam auſculta. LY. age ergo loquere. STR. repperi hodie

Here diuitias nimias. LY. vbi nam? STR. quadrilibrem inquam aulam auri plenam.

LY. Quod ego facinus audio ex te. STR. Euclioni huic ſeni ſurripui.

LY. Vbi id eſt aurum? ST. in arca apud me, nunc volo me emitti manu.

LY. Egóne te emittam manu ſcelerum cumulatiſſime? STR. abi here, ſcio

Quam rem geras, lepidè hercle animum tuum tentaui, iam

Vt eriperes apparabas. quid faceres, ſi reperiſſem?

LY. Non potes probaſſe nugas, i redde aurum. STR. reddam ego aurum?

LY. Redde inquam, vt huic reddatur. STR. ah vnde? LY. quod modò faſſus es eſſe

In arca. STR. Soleo hercle ego garrire nugas, ita loquor. LY. at ſcin'

Quomodo? STR. vel hercle enica, nunquam hinc feres à me.

FINIS AVLVLARIAE

CAPTEIVEI.

DRAMATIS PERSONÆ.

ERGASILVS paraſitus.	PHILOCRATES captiui.
HEGIO ſenex.	PHILOPOLEMVS.
ARISTOPHONTES.	TYNDARVS.
LORARIVS.	STALAGNVS.
HEGIONIS puer.	GREX.

ARGVMENTVM.

Captus fuit in pugna Hegionis filius,
Alium quadrimum fugiens ſeruos vendidit.
Pater *capteiuos commercatur alteros, S.7.4.Hegio
Tantum ſtudens vti natum recuperet.
Et interibi emit olim amiſſum filium.
Is ſuo cum domino veſte vorſa ac nomine,
Vt amittatur fecit, ipſus plectitur.
Et is reduxit captum & fugitiuum ſimul,
Indicio cuiús alium agnoſcit filium.

PROLOGVS.

HOs quos videtis ſtare hic capteiuos duos,
Illi qui aſtant,ij ſtant ambo,non ſedent.
Vos vos mihi teſteis eſtis, me verum loqui.
Senex qui hic habitat, Hegio eſt huius pater.
Sed is quo pacto ſeruiat ſuo ſibi patri,
Id ego hic apud vos proloquar, ſi operam datis.
Seni huic fuerunt filij nati duo,
Alterum quadrimum puerum ſeruos ſurpuit,
Eumque hinc profugiens vendidit in Aulide
Patri huiuſce. Iam hoc tenetis,optimum eſt.
Negat hercle ille vltimus,accedito.
Si non vbi ſedeas locus eſt, eſt vbi ambules,
Quando hiſtrionem cogis mendicarier.
Ego me tua cauſſa,ne erres, non rupturus ſum.
Vòs qui poteſtis ope veſtra cenſerier,
Accipite reliquom, alieno vti nihil moror.

Fugitiuus ille, vt dixeram antè, huius patri,
Domo quem profugiens dominũ abſtulerat, vendidit.
Hic poſtquam hunc emit, dedit eum gnato ſuo
Peculiarem, quia quaſi vna ætas erat.
Hic nunc domi ſeruit ſuo patri, nec ſcit pater.
Enimuero di nos quaſi pilas homines habent.
Rationem habetis quomodo vnum amiſerit.
Poſtquam belligerant Ætoli cum Aulidis,
Vt in bello fit, capitur alter filius:
Medicus Menarchus emit ibidem in Aulide.
T. Alios. Cœpit captiuos commercarier hic "alios",
Si quem reperire poſſet, cum quo mutet ſuum
Illum captiuum. hunc ſuum eſſe neſcit, qui domi eſt.
Et quoniam heri inde audiuit, de ſummo loco,
T. Aliam Summoq; genere captum, etiam equitem "alterum",
Nihil precio parſit, filio dum parceret,
Reconciliare vt facilius poſſet domum,
Emit hoſce de præda ambos de quæſtoribus.
B. hisce "Hiſce" autem inter ſeſe hunc confinxerunt dolum,
Quo pacto hic ſeruos ſuum herũ hinc amittat domũ.
Itaq; inter ſe commutant veſtem & nomina.
Illic vocatur Philocrates, hic Tyndarus.
Huius illic, hic illius hodie fert imaginem.
Et hic hodie expediet hanc doctè fallaciam,
Et ſuum herum faciet libertatis compotem,
Eodemq; pacto fratrem ſeruabit ſuum.
Reducemq; faciet liberum in patriam ad patrem
Imprudens, itidem vt ſæpe iam in multis locis
S. Plus inſciens quis boni fecit, quàm prudens mali. "Plus inſciens quis fecit, quàm ſciens boni".
Sed inſcientes ſua ſibi fallacia,
Ita compararunt & confinxerunt dolum.
Itaq; hi commenti de ſua ſententia,
Vt in ſeruitute hic ad ſuum maneat patrem,
Ita nunc ignorans ſuo ſibi ſeruit patri.
S. rē cogito. Homunculi quanti ſunt, cùm "recogito",
Hæc res agetur nobis, vobis fabula.

Sed etiam eſt paucis quod monitos vos voluerim.
Profectò expediet fabulæ huic operam dare.
Non pertractatè facta eſt, neque item vt cæteræ.
Neque ſpurcidici inſunt verſus immemorabiles.
Hic neque periurus leno eſt, nec meretrix mala,
Neque miles glorioſus. Etiam ne vereamini
Quia bellum Aetolis eſſe dixi cum Aulidis,
Foris illic extra ſcenam fient prælia.
Nam hoc penè iniquum eſt comico choragiò,
Conari deſubitò nos agere tragœdiam.
Proin' ſi quis pugnam expectat, lites contrahat.
Valentiorem nactus aduerſarium
Si erit, ego faciam vt pugnam inſpectet non bonam,
Adeò vt ſpectare poſtea omneis oderit.
Abeo. valete iudices iuſtiſſimi,
Domi belliq̃ue 'duellatores' optumi. S. duelliq̃ue

ERGASILVS paraſitus.

IUuentus nomen indidit ſcorto mihi,
Eò quia inuocatus ſoleo eſſe in conuiuio.
Scio abſurdè dictum hoc deriſores dicere,
At ego aio rectè. Nam in conuiuio ſibi
Amator talos cùm iacit, ſcortum inuocat.
Eſt'ne inuocatũ, an'nõ eſt? eſt planiſſumè.
Verum hercle verum nos paraſiti planius,
Quos nunquam quiſquã neque vocat neque inuocat,
Quaſi mures ſemper edimus alienum cibum.
Vbi res prolatæ ſunt, cùm rus homines eunt,
Simul prolatæ res ſunt noſtris dentibus.
Quaſi cum 'caletur' cochleæ in occulto latent, S. calent
Suo ſibi ſucco viuunt, ros ſi non cadit:
Item paraſiti rebus prolatis latent
In occulto miſeri, victitant ſucco ſuo:
Dum ruri rurant, homines quos liguriant.
Prolatis rebus paraſiti venatici * S.L. * canes
Sumus, quando res redierunt, moloſſici
Odioſiciq; & multum incommodiſtici.

Et hic quidem hercle, niſi qui colaphos perpeti
S. anſas Potis paraſitus, frangiq; "aulas' in caput,
S. ſacculum Vel extra portam ire trigeminam ad "ſaccum' licet.
Quod mihi ne eueniat, nonnullum periculum eſt.
Nam poſtquam meus rex eſt potitus hoſtium,
Ita nunc belligerant Ætolicum Aulidis.
Nam Ætolia hæc eſt, illic captu'ſt in Aulide
Philopolemus huius Hegionis filius
Senis, qui hic habitat, quæ ædes lamentariæ
Mihi ſunt; quas quotieſcunque conſpicio, fleo.
Nunc hic occœpit quæſtum hunc filij gratia
Inhoneſtum, max. alienum ingenio ſuo.
Homines captiuos commercatur, ſi queat
Aliquem inuenire, ſuum quicum mutet filium.
Nunc ad eum pergam. ſed aperitur oſtium,
Vnde ſaturitate ſæpe ego exij ebrius.

HEGIO ſenex. LORARIVS.
PARASITVS. ERGASILVS.

ADuorte animum ſis tu, iſtos captiuos duos,
S. Heri "Here' quos emi de præda, de quæſtoribus,
His indito catenas ſingularias:
Iſtas maiores, quibus ſunt vincti, demito.
Sinito ambulare, ſi foris, ſi intus volent.
Sed vti aſſeruentur magna diligentia.
Liber captiuus auis ferè conſimilis eſt.
Semel fugiendi ſi data eſt occaſio,
Satis eſt, nunquam pòſt illa poſſis prændere.
LOR. Omnes profectò liberi lubentius
Sumus, quàm ſeruimus. HE. nō videre ita tu quidem.
LOR. Si non eſt quod dem, méne vis dem ipſe in pedes?
HEG. Si dederis, erit extemplò mihi, quod dem tibi.
S. fere LOR. Auis me "ferè' conſimilem faciam, vt prædicas.
HEG. Ita vt dicis. nam ſi faxis, te in caueam dabo.
Sed ſatis verborum eſt, cura quæ iuſſi, atque abi.
S. impetret PA. Quod ego quidē nimis quàm cupio, vt "impetret'.
Nam ni illum recipit, nihil eſt quò me recipiam.

Nulla

Nulla eſt iuuentutis ſpes, ſeſe omnes amant.
Ille demum antiquis eſt adoleſcens moribus,
Cuius nunquam voltum "tranquillaui gratijs'. *S. tranquillauit gratus*
Condignè eſt pater eius moratus moribus.
HEG. Ego ibo ad fratrem, ad alios captiuos meos,
Viſam ne nocte hac quippiam turbauerint,
Inde me continuò recipiam rurſum domum.
PAR. Ægrè eſt mihi hunc facere quęſtum carcerarium,
Propter ſui gnati miſeriam, miſerum ſenem.
Sed ſi vllo pacto ille huc conciliari poteſt,
Vel carnificinam hunc facere, poſſum perpeti.
H. Quis hic loquitur? P. ego qui tuo mœrore maceror,
Maceſco, conſeneſco & tabeſco miſer.
Oſſa atq; pellis ſummiſera macritudine.
Neq; vnquam quicquam me iuuat quod edo domi.
Foris aliquantillum etiam quod guſto, id beat.
HEG. Ergaſile ſalue. PAR. di te bene ament Hegio.
HEG. Ne fle. PAR. "ego ne illum non fleam? egóne non defleam' *S. ego ne illum fleã, ego me nõ defleã*
Talem adoleſcentem? HEG. ſemper ſenſi filio
Meo te eſſe amicum, & illum intellexi tibi.
PAR. TVM deniq; homines noſtra intelligimus bona,
Cùm quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus.
Ego poſtquam gnatus tuus potitu'ſt hoſtium,
Expertus quanti fuerit nunc deſidero.
HEG. Alienus cùm eius incommodum tam ægrè feras,
Quid me patrem par facere eſt? cui ille eſt vnicus.
PAR. Alienus ego? alienus ille? ah Hegio,
Nunquam iſtuc dixis, neq; animum induxis tuum.
Tibi ille vnicu'ſt, mihi eſt vnico magis vnicus.
HEG. Laudo, malum cùm amici tuum ducis malum.
Nunc habe animum bonum. PAR. eheu. HEG. huic illud dolet,
Quia nunc remiſſus eſt edendi exercitus.
PAR. Nullum ne interea nactus qui poſſet tibi
Remiſſum, quem dixti, imperare exercitum?

S. dij addunt: quod obigerat

HEG. Quid credis? fugitant omnes hāc prouinciam.*
Poſteaquam captus eſt Philopolemus tuus.
PAR. Non pol mirandū eſt, fugitare hanc prouinciā,
Multis & multigeneribus opus eſt tibi
Militibus, primum dum opus eſt piſtorienſibus.
Eorum ſunt genera aliquot piſtorienſium.
Opus paniceis, opus placentinis quoque,
Opus turdetanis, opus eſt ficedulenſibus.
Iam maritumi omnes milites opus ſunt tibi.
HEG. Vt ſæpe ſumma ingenia in occulto latent!
Hic qualis imperator, nunc priuatus eſt.
Habe modò bonum animū. nam illū confido domum
In his diebus me reconciliaſſere.
Nam eccum captiuum hic adoleſcētem habeo alium,
Prognatum genere ſummo, & ſummis diuitijs.
Hoc illum me mutare confido fore.
PAR. Ita di deæque faxint. HE. ſed num quò foras
Vocatus ad cœnam? PAR. nuſquā equidem quod ſciā.
Sed quid tu id quæris? HEG. quia mihi natali'ſt dies.
Propterea te vocarier ad cœnam volo.
PAR. Facetè dictum. HEG. ſed ſi pauxillum potes
Contentus eſſe. PAR. *næ perpauxillum modò.
HEG. Nam iſtoc me aſſiduo victu delecto domi.
PAR. Age ſis roga. HEG. emtum. niſi qui meliorē afferet.
PAR. Quæ mihi atque amicis placeat conditio magis.
HEG. Quaſi fundum vendens meis me addicā legibus'.
PAR. Profundum vendis, tu quidē haud fundū mihi.
H. Sed ſi venturus tempori. P. *hem vel iam ociū eſt'.
HEG. *I modò venare leporem. nunc i, rem tenes.
Non meus ſcrupoſam victus commeat viam.
PAR. Nunquam iſtoc vinces me Hegio, ne poſtules.
Cum calceatis dentibus veniam tamen'.
HEG. Aſper meus victus ſanè eſt. PAR. ſentis'ne eſitas?
HEG. Terreſtris cœna eſt. PAR. ſus, terreſtris beſtia eſt.
HEG. Multis oleribus. PAR. curato ægrotos domi.
Nunquid vis? HE. venias tempori. P. memorē mones.

S. Hæc in v. cod. omnia PAR. loquitur.
Hæ aliter diſtinguit Turneb. vide obſeruat.
S. T. amul's iā ocium eſt.
S. Hos quatuor verſus PAR. habet in vet. cod.

HEG. Ibo intrò, atq; intus ſubducam ratiunculam,
Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet.
Ad fratrem quò ire dixeram, mox iuero.

LORARII, PHILOCRATES, TYNDARVS, captiui.

SI di immortales id voluere vos hanc ærumnam exequi,
Decet id pati æquo animo. ſi id facietis, leuior labos erit.
Domi fuiſtis credo liberi.
Nũc ſeruitus ſi euenit, ei vos morigerari mos bonu'ſt:
Eamque herili imperio ingenijs veſtris lenem reddere.
Indigna digna habenda ſunt herus quæ facit. C. ohoho.
LOR. Eiulatione haud opus eſt multa, oculis *multam miſeriam additis'. S. mira mo- dia.
IN RE mala animo ſi bono vtare, adiuuat.
CAP. At nos pudet, quia cum cathenis ſumus. LOR. at pigeat poſtea
Herum noſtrum, ſi vos eximat vinculis,
Aut ſolutos ſinat, quos argento emerit.
CAP. Quid à nobis metuit? ſcimus nos
Noſtrum officium quod eſt, ſi ſolutos ſinat.
LOR. At fugam *fingitis', ſentio quam rem agitis. S. fugiā
CAP. Nos fugiamus? quò fugiamus? LOR. in patriam. CAP. apage haud nos id deceat,
Fugitiuos imitari. LOR. imò edepol ſi erit occaſio, nõ dehortor.
CAP. Vnum exorare vos ſinite nos. LOR. quid'nam id eſt? CAP. vt ſine his arbitris
Atque vobis, nobis detis locum loquendi.
LOR. Fiat, abſcedite hinc, nos concedamus huc. Sed breuem orationem incipeſſe.
PHI. Hem iſtuc mihi certum erat, concedo huc. LOR. abite ab iſtis. TYN. obnoxij ambo
Vobis ſumus propter hãc rẽ, cùm quod volumus nos
Copia eſt, ea facitis nos compotes.
Secede huc nunc iam, ſi videtur, procul,

Ne a-

Ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant:
Néve permânet palàm hæc noſtra fallacia.
NAM doli non doli ſunt,niſi aſtu colas:
Sed malum maximum,ſi id palàm prouenit.
Nam ſi herus mihi es tu , atque ego me tuum eſſe ſeruum aſſimilo:
Tamen viſo opu'ſt , cauto eſt opus, vt hoc ſobriè ſine [arbitris
Accuratè hoc agatur,doctè & diligenter.
Tanta incepta res eſt , haud ſomniculoſe hoc
Agendum eſt. TYN. ero vt me voles eſſe. PHI. ſpero.
Nam tu nunc vides pro tuo raro capite,
Carum offerre meum caput vilitâti.
TYN. Scio. PHI. at ſcire memento , quando id quod voles habebis.
Nam ferè maxima pars , morem hunc homines habẽt, quod ſibi volunt,
Dum id impetrãt, boni ſunt : ſed id vbi iam penes ſeſe [habent,
Ex bonis peſſumi & fraudulentiſſimi
Sunt. nunc vt te mihi volo eſſe, autumo.
TYN. Quod tibi ſuadeo , ſuadeam meo patri.
PHI. Pol ego ſi te audeam , meum patrem nominem.
Nam ſecundum patrem tu es pater proximus.
TYN. Audio. PHI. & propterea ſæpius te vt memineris moneo.
Non ego herus tibi , ſed ſeruus ſum . nunc obſecro te hoc vnum,
Quoniam di immortales animum oſtenderunt ſuum,
Vt qui herum me tibi fuiſſe atq; eſſe cõſeruum velint.
Quod ante hac iure imperitabam meo , nunc oro per precem,
Per fortunã incertã, & per mei te erga bonitatẽ patris,
Perque conſeruitium commune , quod hoſtica euenit manu,
Ne me ſecus honore honeſtes, quàm cũ ſeruibas mihi.
Atque vt qui fueris, & qui nunc ſis, meminiſſe vt memineris.

TYN.

TYN. Scio quidem me te eſſe nunc, & te eſſe me. PHI. hem iſtuc ſi potes
Memoriter meminiſſe, ineſt ſpes nobis in hac aſtutia.

HEGIO. PHILOCRATES. TYNDARVS.

HEG. IAm ego reuertar intus, ſi ex his quæ volo inquiſiuero.
Vbi ſunt iſti, quos ante ædis iuſſi huc produci foras?
PHI. Edepol ubi ne in quæſtione eſſemus cautũ intelli- [go,
Ita vinclis cuſtodijſque "circummœniti ſumus'. S. circũmuniti ſunt
HE. Qui cauet ne decipiatur, vix cauet cùm etiã cauet.
Etiam cùm cauiſſe ratus, ſæpe is cautor captus eſt.
An verò non iuſta cauſſa eſt, vt vos ſeruem ſedulò,
Quos tam grandi ſim mercatus præſenti pecunia?
PHI. Neque pol tibi nos, quia nos ſeruas, æquom eſt "vitio' vortere: S. ſtultitiæ
Neque te nobis, ſi abeamus hinc, ſi fuat occaſio.
H. Vt vos hic, itidẽ illic apud vos meus ſeruatur filius.
PHI. Captus eſt? HE. ita. PH. nõ igitur nos ſoli "ignaui' fuimus. S. ignaui
HEG. Secede huc. nam ſunt ex te quæ ſolo ſcitari volo,
Quarum rerum te falſiloquum mihi eſſe nolo. PHI. non ero,
Quod ſciam. ſi quid neſciui, id neſcium tradam tibi.
TYN. Nũc ſenex eſt in tõſtrina, nũc iam cultros attinet,
Ne id quidem inuolucre inijcere voluit, veſtem vt ne inquinet.
Sed vtrum ſtrictim ne attonſurum dicam eſſe, an per pectinem,
Neſcio: verùm ſi frugi eſt, vſque admutilabit probè.
HEG. Quid tu? ſeruus ne eſſe an liber maueliſ? me[illegible] mihi.
PH. Proximũ quod ſit bono, quodq́; à malo lõgiſſimè,
Id volo. quãquam non multum fuit moleſta ſeruitus:
Nec mi ſecus erat, quàm ſi eſſem familiaris filius.
TYN. Euge pol Thalem talento non emam Mileſium.
Nam ad ſapientiam huius ille nimius nugator fuit.

Vt:

Vt facetè orationem ad ſeruitutem contulit? [ſio,
H. Quo de genere natu'ſt illic Philocrates. P. Polyplu-
Quod genus illic vnum eſt pollẽs atq; honoratiſſimũ.
HEG. Quid ipſus hic? quò honore eſt illic? PHI. ſummo, atque à ſummis viris.
HEG. Tũ igitur ei cũ in alijs tãta gratia eſt, vt prædicas,
Quid diuitiæ ſunt'ne optumæ? PHI. vnde excoquat ſeuum ſenex.
HEG. Quid pater, viuit'ne? PHI. viuum, cùm inde abijmus, liquimus.
At nunc viuat, nec ne, id orcum ſcire oportet ſcilicet.
TYN. Salua res eſt, philoſophatur quoque, non mendax modò eſt.
HEG. Quod erat ei nomen? PHI. Theſaurochryſonicochryſides.
H. Videlicet propter diuitias inditũ id nomen quaſi eſt.
P. Immò edepol propter auaritiã ipſius, atq; audaciã.
Nã ille quidẽ Theodoromedes fuit germano nomine.
HEG. Quid tu ais, tenax'ne pater eius eſt? PHI. imò edepol pertinax.
Quin etiam vt magis noſcas, genio ſuo vbi quando ſacruficat,
Ad rem diuinam quibus eſt opus Samijs vaſis vtitur,
Ne ipſe genius ſurripiat, proinde alijs vt credat vide.
HEG. Sequere hàc me igitur, eadem ego ex hoc quæ volo exquæſiuero.
Philocrates hic fecit hominẽ frugi vt facere oportuit.
Nam ego ex hoc quo genere gnatus ſis ſcio, hic faſſu'ſt mihi.
Hæc tu eadem ſi confiteri vis, tua è re feceris.
Quæ tamen ſcito ſcite me ex hoc. TYN. fecit officium hic ſuum,
Cùm tibi eſt confeſſus verum. quanquã volui ſedulò
Meã nobilitatem occultare, & genus & diuitias meas.
Hegio, quando patriam & libertatem perdidi,
Nõ ego iſtũc me potius, quã te metuere æquũ cenſeo.

Vis

Vis hoſtilis cum iſtoc fecit meas opes æquabiles.
Memini cũ dicto haud audebat, facto nũc lædat licet.
Sed viden'? fortuna humana fingit artatq; vt lubet.
Me qui liber fueram, ſeruum fecit, è ſummo infimum.
Qui imperare inſueuerã, nũc alteri9 imperio obſequor.
Et quidem ſi proinde vt ipſe fui imperator familiæ,
Habeam dominum, non verear ne iniuſtè aut grauiter mihi imperet.
Hegio hoc te monitum, niſi fortè ipſe non vis, voluerã.
HEG. Loquere audacter. TYN. tam ego fui antè liber, quàm gnatus tuus.
Tam mihi, quàm illi libertatẽ hoſtilis eripuit manus.
Tam ille apud nos ſeruit, q̃ ego nũc hic apud te ſeruio.
Eſt profectò Deus, q quæ nos gerimus auditq; & videt.
Is vti tu me hic habueris, proinde illum illic curauerit.
Bene merenti bene profuerit, malè merenti par erit.
Quàm tu filium tuum, tam pater me meus deſiderat.
HEG. Memini ego iſtoc. ſed faterin' eadem quæ hic faſſu'ſt mihi?
TYN. Ego patri meo eſſe fateor ſummas diuitias domi,
Meq; ſummo genere gnatum. ſed te obteſtor Hegio,
Ne tuum animum auariorem faxint diuitiæ meæ.
Ne patri tametſi vnicus ſum, decere videatur magis,
Me ſaturum ſeruire apud te ſumtu & veſtitu tuo,
Potius quàm illi vbi minimè honeſtũ eſt, mendicantem viuere.
H. Ego virtute deûm & maiorũ noſtrûm diues ſũ ſatis.
Non ego oĩno lucrũ omne eſſe vtile homini exiſtimo.
Scio ego multos iã lucrũ "lutulẽtos' homines reddidit. S. lucul ẽtos
Eſt etiã vbi profectò damnũ præſtet facere, quã lucrũ.
Odi ego aurum, multa multis ſæpe ſuaſit perperam.
Nunc hoc animum aduortito, vt ea quæ ſentio pariter ſcias.
Filius meus illic apud vos ſeruit captus Alide,
Eum ſi reddis mihi, prætera vnum nummũ ne duis.
Et te & hũc amittã hinc, alio pacto abire hinc nõ potes.

TYN.

TY. Optumũ & ęquiſſimũ oras, optumuſq; hominũ es homo.
S. illic Sed is priuatã ſeruitutẽ ſeruit *illi', an publicã?
HEG. Priuatam medici Menarchi. PHI. pól hic quidem huius eſt cliens,
Tam hoc quidem tibi in procliui, quàm imber eſt quando pluit.
S. Fac is HEG. *Facis' homo vt redimatur? TYN. Faciam. ſed te id oro Hegio.
HEG. Quid vis, dum ab te ne quid ores, faciam. TYN. auſculta, tum ſcies.
Ego me amitti donicum ille huc redierit, non poſtulo:
Verùm quæſo te vt æſtimatum hunc mihi des, quem mittam ad patrem.
Vt is homo redimatur illi. H. immò aliũ potius miſero
Hinc, vbi erũt induciæ illuc, tuũ qui cõueniat patrem.
Qui tua quæ tu miſeris mandata, ita vt velis, perferat.
TYN. At nihil eſt ignotum ad illũ mittere, operã luſeris.
Hunc mitte, hic omne tranſactũ reddet, ſi illuc venerit,
Nec quenquam fideliorem, neq; cui plus credat, potes
Mittere ad eum, nec qui magis ſit ſeruos ex ſententia,
Neq; adeò quoi ſuum concredat filiũ hodie audacius.
Ne vereare, meo periculo huius ego experiar fidem,
Fretus ingenio eius, quod me eſſe ſcit erga ſe beneuolũ.
HEG. Mittam equidem iſtunc æſtimatum tua fide, ſi vis. TYN. volo,
Quàm citiſſimè poteſt, tam hoc cedere ad factũ volo.
HEG. Num qua cauſſa eſt, quin ſi ille huc non redeat, viginti minas
Mihi des pro illo? TYN. optima: imò. H. ſoluite iſtum nunc iam,
Atq; vtrunq;. T. di tibi omnes omnia optata afferant,
Cũ me tãto honore honeſtas, cumq; ex vinclis eximis.
Hoc quidem haud moleſtũ eſt, ꝙ collus collaria caret.
H. QVOD bonis benefit beneficium, gratia ea grauida eſt bonis.
Nũc tu illũ, ſi illò es miſſurus, dice, monſtra, præcipe,
Quę ad patrẽ vis nunciari. vin' vocẽ hũc ad te? T. voca.

HEGIO.

HEGIO, PHILOCRATES, TYNDARVS.

QVæ res bene vortat mihi, meoq; filio,
Vobiſque, volt te nouus herus operam dare
Tuo veteri domino, quod is velit fideliter.
Nam ego te æſtumatum huic dedi viginti minis,
Hic autem te ait mittere hinc velle ad patrem
Meum, vt illic redimat filium, mutatio
Inter me atque illum vt noſtris fiat filijs.
PH. Vtroque vorſum rectum eſt ingenium meum.
Ad te atque ad illum pro rota vti me licet.
Vel ego huc vel illuc vortar, quò imperabitis.
HEG. Tute tibi ea tuopte ingenio prodes plurimum,
Cùm ſeruitutem ita fers, vti ferri decet.
Sequere hâc, hem tibi hominẽ. TY. gratiam habeo tibi,
Quom copiam iſtam mihi & poteſtatem facis:
Vt ego ad parentes hunc remittam nuncium,
Qui me quid rerum hic agitem, & quid fieri velim,
Patri meo ordine omnem rem illuc perferat.
Nunc ita conuenit inter me atque hunc Tyndare,
Vt te æſtumatum in Aulidem mittam ad patrem.
Si non "rebitas' huc, vt viginti minas S. reditus
Dem pro te. PH. rectè conueniſſe ſentio.
Nam pater expectat aut me, aut aliquem nuncium,
Qui hinc ad ſe veniat. TY. Ergo animũ aduortas volo,
Quæ nunciare hinc te volo in patriam ad patrem.
PHI. Philocrates vt adhuc locorũ feci, faciam ſedulò,
Vt potiſſimum quod in rem rectè conducat tuam,
Id petam, idq; perſequar corde & animo atq; viribus.
T. Facis ita vt te facere oportet. Nunc animũ aduortas [volo,
Omnium primùm ſalutẽ dicito matri ac patri,
Et cognatis, & ſi quem alium beneuolentem videris.
Me hic valere & ſeruitutem ſeruire huic homini optumo,
Qui me honore honeſtiorem ſemper fecit & facit.
PH. Iſtuc ne prçcipias, facile memoria memini. T. tamẽ.

Nam quidem niſi quod cuſtodem habeo, liberum me
eſſe arbitror.
Dicito patri, quo pacto mihi cum hoc conuenerit,
De huius filio. PH. quæ memini, mora mera eſt mone-
TY. Vt eum redimat, & remittat noſtrum huc [rier.
amborum vicem.
PHI. Meminero. HE. at quamprimum poteris, id in
rem vtrique eſt maxumè.
PHI. Non tuum tu magis videre, quàm ille ſuum gna-
tum cupit.
HEG. Meus mihi, ſuus cuique eſt carus. PH. nunquid
aliud vis patri
Nunciari. TY. Me hic valere, & tute audacter dicito,
Tyndare, inter nos fuiſſe ingenio haud diſcordabili,
Neq; te commeruiſſe culpam, neq; me aduerſatũ tibi,
Benéque hero geſſiſſe morem in tantis ærumnis tamen.
Neq; medunquam deſeruiſſe te, neque factis neq; fide,
Rebus in dubijs egenis. hæc pater quando ſciet,
Tyndare, vt fueris animatus erga ſuum gnatum atq; ſe,
Nunquã erit tam auarus, quin te gratijs emittat manu.
S. redibo Et mea opera, ſi hinc "rebito', faciam vt faciat facilius.
Nam tua opera, & comitate, & virtute, & ſapientia,
Feciſti vt redire liceat ad parentes denuò:
Cùm apud hunc cõfeſſus es & genus & diuitias meas.
S. emiſiſti Quo pacto "emiſti' è vinclis tuum herum, tua ſapiẽtia.
PHI. Feci ego iſta vt commemoras: & te meminiſſe id
gratum eſt mihi.
Meritò tibi ea euenerunt à me. nam nunc Philocrates,
Si ego item memorẽ quæ mederga multa feciſti bene,
Nox diẽ adimat. nam ſi ſeruus meus eſſes, nihilo ſecius
Obſequioſus mihi ſemper fuiſti. HE. di voſtrã fidem,
Hominũ ingenium liberale, vt lacrimas excutiũt mihi.
Videas corde amare inter ſe, quantis laudibus ſuũ herũ
Seruus collaudauit? PH. pol iſtuc haud me centeſimam
Partẽ laudat, quã ipſe meritus eſt, vt laudetur laudibus.
HEG. Ergo cùm optimè feciſti, nunc adeſt occaſio

Benefacta cumulare, vt erga hunc rem geras fideliter.
PHI. Magis non factum poſſum velle, quàm opera experiar perſequi.
Id vt ſcias, Iouem ſupremum teſtem laudo Hegio,
Me infidelẽ nõ futurũ Philocrati. HE. prob⁹ es homo.
PHI. Nec me ſecus vnquam ei facturum quicquam quàm memet mihi.
TY. Iſtæc dicta te experiri & operis & factis volo.
Et quo minus dixi de te, q̃ volo, animũ aduortas volo.
Atq; horunc verborum cauſſa, caueto mihi iratus fuas:
Sed te quæſo cogitato, hinc mea fide mitti domum,
Te æſtimatũ, & meã eſſe vitã hic pro te poſitã pignori.
Ne tu me ignores, cum extemplò meo è conſpectu abſceſſeris.
Quom me ſeruom in ſeruitute pro te hic dereliqueris,
Tuque te pro libero eſſe *ducas, pignus deſeras*. S.v.e.pign⁹ deſideret.
Neque des operam pro me, vt huius reducem facias filium.
Scito te hinc minis viginti æſtimatum mittier?
Fac fidelis ſis fideli, caue fidem fluxam geras.
Nam pater ſcio faciet, quæ illum facere oportet omnia.
Serua tibi in perpetuum amicum me, atque hunc inuentum inueni.
Hæc per dextram tuam te dextera retinens manu
Obſecro, infidelior mihi ne fuas, quàm ego ſum tibi.
Tu hoc age, tu mihi nũc herus es, tu patronus, tu pater.
Tibi cõmendo ſpes opesq; meas. PH. mandauiſti ſatis.
Satin' habes mandata, quæ ſunt facta, ſi refero? TY. ſatis.
PHI. Et tua, & tua, huc ornatus reueniam ex ſententia.
Nunquid aliud? TYN. vt quamprimum poſſis redeas. PH. res monet.
HEG. Sequere me, viaticũ vt dem hinc à trapezita tibi,
Eadem opera à prætore ſumam ſyngraphũ. TYN. quem ſyngraphum?
HEG. Quem hic ferat ſecum ad legionẽ, hinc ire huic vt liceat domum.

Tu intrò abi. TYN. bene ambulato. PH. bene vale. HE. edepol rem meam
Conſtabiliui, cùm illos emi de præda à quæſtoribus.
Expediui ex ſeruitute filium, ſi dis placet.
At etiam dubitaui hos homines emerem, an non emerem, diu.
Seruate iſtum ſultis intus ſerui, ne quoquam pedem
Efferat ſine cuſtode, iam ego apparebo domi,
Ad fratrem modò capteiuos alios inuiſo meos.
Eadem percontabor, ecquis hunc adoleſcẽtem nouerit.
Sequere tu te vt amittam, ei rei primùm prǫuorti volo.

ERGASILVS paraſitus.

Miſer homo eſt, qui ipſe ſibi quod edit quærit, & id ægrè inuenit.
SED ille eſt miſerior, qui & ægrè quærit, & nihil inuenit.
Ille miſerrimus eſt, qui cùm eſſe cupit, quod edit non habet.
Nam hercle ego huic diei ſi liceat oculos effodiã libẽs,
Ita malignitate onerauit omnes mortales mihi.
S. effictum Neque ieiunioſorem, neque magis "effertum' fame
Vidi: nec cui min⁹ procedat, quicquid facere occeperit.
Itaque venter, gutturque reſident eſuriales ferias.
Ilicet paraſiticę arti in maxumam malam crucem,
Ita iuuentus iam ridiculos inopeſque ab ſe ſegregat.
Nihil morantur iam Laconas imi ſubſellij viros,
S. verbera Plagipatidas, quibus ſunt "verba' ſine penu & pecunia.
Eos requirunt, qui libenter cùm ederint, reddant domi.
Ipſi obſonant, quæ paraſitorum ante erat prouincia.
Ipſi de foro tam aperto capite ad lenones eunt,
In tribu quàm aperto capite ſontes condemnant reos.
S. tam Neque ridiculos "iam' teruncij faciunt * ſeſe oẽs amant.
S. * quam Nam vt dudũ hinc abij, acceſſi ad adoleſcentes in foro:
Saluete inquam. Quò imus, vnà inquam ad prandium? atque illi tacent.
Quis ait hoc, aut quis profitetur inquam? quaſi muti ſilent.

Neque

Neq; me rident,vbi cœnamus inquã?atq; illi abnuunt.
Dico vnum ridiculum dictum,de dictis melioribus,
Quibus ſolebam menſtruales epulas antè adipiſcier,
Nemo ridet. ſciui extemplò rem de compacto geri.
Ne canem quidem irritatam voluit quiſquã imitarier.
Saltem ſi non arriderent, dentes vt reſtringerent.
Abeo ab illis,poſtquam video me ſic ludificarier.
Pergo ad alios, venio ad alios,deinde ad alios:vna res.
Omnes compacto rem agunt, quaſi in velabro olearij.
Nunc redeo inde,quoniam me ibi video ludificarier.
Item alij paraſiti fruſtra obambulabant in foro.
Nunc Barbarica lege certum eſt ius meum omne perſequi.
Qui concilium iniere,quo nos victu & vita prohibeãt;
His diem dicam,irrogabo multam,vt mihi cœnas decẽ
Meo arbitratu dent, cùm cara annona ſit.ſic egero.
Nunc ibo ad portũ hinc . Eſt illic mihi vna ſpes cœnatica.
Si ea decollabit,redibo huc ad ſenem,ad cœnam aſperam.

HEGIO.

QVid eſt ſuauius, quàm bene rem gerere bono publico?ſicut ego feci heri,
Cùm emi hoſce homines.vbi quiſq; vidẽt, eunt obuiã,
Gratulanturq́ue eam rem : ita me miſerum reſtitando,
Retinendoq́ue laſſum reddiderunt.
Vix ex gratulando miſer iam "eminebam'. S.etumebã
Tandem abij ad prætorem, "ibi' vix requieui,rogo ſyngraphum: S. vbi
Datur mihi,ilico dedi Tyndaro, ille abijt domum.
Inde ilico reuortor domum.poſtquam id actum eſt, eo
Protinus ad fratrem.inde abij,mei vbi ſunt alij captiui.
Rogo Philocratem ex Aulide ecquis omnium nouerit?
"Tandẽ hic exclamat', eũ ſibi eſſe ſodalẽ, dico eſſe eum S. quidam
Apud me. hic extẽplò orat,obſecratq́; eum ſibi vt liceat eod. Hic Ariſtophontes
Videre.iuſſi ilico hunc exolui. nunc tu ſequere me, exclamat.
Vt quod me orauiſti, impetres,hominem vt cõuenias.

TYNDARVS.

NVnc illud eſt,cùm me fuiſſe quàm eſſe nimio mauelim:
Nunc ſpes, opes, auxiliaq́ue à me ſegregant, ſpernuntque me.
Hic ille eſt dies,cùm nulla vitę meæ ſalus ſperabilis eſt.
Neque exilium eſt, neque adeò ſpes, quæ mihi hunc "aſpellat' metum.
S. cispellat
Nec mendacijs ſubdolis mihi vſquã mantellũ eſt meis.
Nec ſycophantijs,nec fucis vllum mãtellum obuiã eſt.
Neq; deprecatio perfidijs meis,nec malefactis fuga eſt.
Nec confidentiæ vſquam hoſpitium eſt, nec diuerticulum dolis.
Operta quæ fuere, aperta ſunt, patent præſtigiæ.
Omnis res palàm eſt: neque de hac re negotium eſt, quin malè
Occidam,oppetamq́ue peſtem heri vicem, meamq́ue.
Perdidit me Ariſtophontes hic qui intrò venit modò.
Is me nouit,is ſodalis Philocrati & cognatus eſt.
Neq; iam ſeruare Salus, ſi volt,me poteſt:nec copia eſt,
Niſi ſi meo aliquam corde machinor aſtutiam.
"Quàm' malum quid machiner? quid comminiſcar?
S. Quid.
Nugas,ineptiasq́ue incipiſſo,hæreo. [maximas

HEGIO. TYNDARVS, ARISTOPHONTES.

QVò illum nunc hominem proripuiſſe foràs ſe dicam ex ædibus?
TY. Nunc enimuerò ego occidi,eunt ad te hoſtes Tyndare, quid loquar?
Quid fabulabor?quid negabo?aut quid fatebor?mihi
Res omnis in incerto ſita eſt. quid rebus confidã meis?
Vtinam te di prius perderent,quàm perijſti è patria tua
Ariſtophontes,qui ex parata re imparatã omnem facis.
Occiſa eſt hæc res,niſi reperio atrocem mihi aliquam aſtutiam.
HEG. Sequere. hem tibi hominem. adi,atque alloquere. TY. quis homo eſt me hominum miſerior?

AR. Quid iſtuc eſt, quod meos te oculos dicam fugitare Tyndare?
Proq; ignoto me aſpernari, quaſi me nunquā noueris?
Equidē tam ſū ſeruus, quàm tu. etſi ego domi liber fui,
Tu vſque à puero ſeruitutem ſeruiuiſti in Aulide. [os,
H. Edepol minimè miror, ſi te fugitat, "aut' oculos tu- S.ac
Aut ſi te odit qui iſtum appelles Tyndarum pro Philocrate.
TYN. Hegio hic homo rabioſus habitus eſt in Aulide,
Ne tu quod iſtic fabuletur aures immittas tuas.
Nam iſtic haſtis inſectatus eſt domi matrē & patrem.
Et illic iſti qui ſputatur morbus interdum venit.
Proin tu ab iſtoc procul recedas. HEG. vltro iſtum à me. AR. ain verbero
Me rabioſum? atque inſectatum eſſe haſtis meum memoras patrem?
Et eum morbum mihi eſſe, vt qui me opus ſit inſputarier?
HEG. Ne verere, multos iſte morbus homines macerat,
Quibus inſputari ſaluti fuit, atque aliis profuit.
AR. Quid tu autem, etiam huic credis? HE. quid ego credam huic? AR. inſanum eſſe me.
TYN. Viden' tu hunc, quàm inimīco voltu intuetur, concedi optumum eſt.
Hegio, fit quod ego tibi dixi, gliſcit rabies, caue tibi.
HEG. Credidi eſſe inſanum extemplò, vbi te appellauit Tyndarum.
TYN. "Quia' ſuum ipſe interdum ignorat nomen, neque ſcit qui ſciet. S.Quia
HE. At etiam te ſuum ſodalem eſſe aiebat. TYN. "haud vidi magis'. S.L. audivi dii magni.
Et quidem "Alcmæo' atq; Oreſtes & Lycurgus poſtea, S.L.Alcum.
Vna opera mihi ſunt ſodales, qua iſte. AR. at etiam furcifer
Malè mihi loqui audes? non ego te noui? HEG. pol "planum' id quidem eſt S.vanum

Non nouiſſe,qui iſtū appelles Tyndarū pro Philocrate.
Quem vides, eum ignoras:illū nominas, quē nō vides.
AR. Immo iſte eum ſeſe ait qui nō eſt,eſſe: & qui verò eſt, negat.
TY. Tu enim repertus Philocratem , qui ſuperes veriuerbio.
AR. Pol ego vt rem video, tu inuētus vera vanitudine
Qui conuincas.ſed quęſo hercle agedum aſpice ad me. TY. hem. AR. dic modò,
Te negas Tyndarum eſſe? TY. nego inquam. AR. tun te Philocratem eſſe ais?
TY. Ego inquam. AR. tûne huic credis? HE. plus quidem,quàm tibi aut mihi.
Nam ille quidem, quem tu hunc memoras eſſe , hodie hinc abijt Alidem
Ad patrem huius. AR. quem patrem , qui ſeruus eſt? TY. & tu quidem
Seruus,& liber fuiſti , & ego me confido fore,
Si huius huc reconciliaſſo in libertatem filium.
AR. Quid ais furcifer ,tun' te gnatum memoras eſſe liberum?
TY. Non equidem me liberum , ſed Philocratem eſſe aio. AR. quid eſt?
Vt ſceleſtus Hegio nunc iſte ludos hic facit.
Nam is eſt ſeruus ipſe , neque præter ſe vnquam ei ſeruus fuit.
TY. Quia tute ipſe eges in patria, nec tibi qui viuas domi eſt,
Omnis inueniri ſimiles tibi vis.non mirum facis.
Eſt miſerorū,vt maleuolētes ſint, atque inuideāt bonis.
AR. Hegio vide ſis, ne quid tu huic temerè inſiſtas credere.
S.ꝓſpicio Atq; vt ꝓſpicio,profectò iā aliquid pugnę edidit.
Filium tuum quod redimere ſe ait, id neutiquam mihi placet.
TY. Scio te id nolle fieri : efficiam tamen id ego , ſi di adiuuant.

Illum

Illum reſtituam huic, hic auté in Aulidé me meo patri
Propterea ad patrem hinc amiſi Tyndarum. AR. quin tute is es?
Neq; prçter te in Aulide vllus ſeruus iſtoc nomine eſt.
TY. Pergin ſeruum me exprobrare eſſe, id quod vi hoſtili obtigit?
AR. Enimuero iam nequeo contineri. TY. heus audin' quid ait, quin fugis?
Iam illic hic nos inſectabit lapidibus, niſi illum iubes
Comprehendi. AR. crucior. TY. ardent oculi, °fit opus' Hegio. S.L. *fune*
Viden tu illi maculari corpus totum maculis luridis?
Atra bilis agitat hominem. AR. at pol te, ſi hic ſapiat ſenex,
Atra pix agitet apud carnificem, tuoq; capiti illuceat.
TY. Iam deliramenta loquitur, laruæ ſtimulant virum.
HE. Quid? quid ſi hunc comprehendi iuſſerim? TY. Sapias magis.
AR. Crucior lapidem non habere me, vt illi maſtigiæ
Cerebrũ excutiam, qui me inſanũ verbis cõcinnat ſuis.
TY. Audin' lapidé quæritare? AR. ſolus te ſolum volo
Hegio. H. iſtinc loquere ſi quid vis, procul tamé audiã.
TY. Nanque edepol ſi adbites propius, os denaſabit tibi
Mordicus. AR. neq; pol me inſanũ Hegio eſſe creduis,
Neq; fuiſſe vnquã, neq; eſſe morbũ quẽ iſtic autumat.
Verùm ſi quid metuis à me, iube me vinciri, volo,
Dum iſtic itidẽ vinciatur. TY. immò enimuero Hegio,
Iſtic q́ volt vinciatur. AR. tace modò, ego te Philocrates
Falſe faciam, vt verus hodie reperiare Tyndarus. * S. * *vet. cod. addit, lõgius*
Quid mi abnutas? TY. tibi ego abnuto? quid agat, ſi abſis longius?
HE. Quid ais? quid ſi adeam hunc inſanum? TY. nugas ludificabitur.
Garriet quòd neq; pes vnquam, neq; caput compareat.
Ornamenta abſunt. Aiacẽ hũc cùm vides, ipſum vides.
H. Nihil facio, tamẽ adibo. T. nũc ego omnino occidi.

[illegible] neq; quid faciá ſcio.
[illegible] ſi quid eſt quod
[illegible]
[illegible] Hegio.
[illegible] me inſaniá
[illegible] quòd ſeruio.
[illegible] ſunt patriæ
[illegible]
[illegible] an ego aut tu.
[illegible]
[illegible] dixi à princi-
[illegible]
[illegible] quin mihi
[illegible]
[illegible] & te meum
[illegible]
[illegible] fuit, nugas
[illegible]
[illegible] obſtetrix,
[illegible] te vi-
[illegible]
[illegible] tibi
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] probè.
[illegible]
[illegible]
[illegible] ſer-
[illegible]
[illegible] quin
[illegible]
[illegible] plus &
[illegible]
[illegible]

Huius ſceleſti technis, qui me vt lubitum eſt ductauit dolis.
Sed vide ſis? AR. Quin exploratum dico & prouiſum hoc tibi.
HE. Certon'? AR. Quin nihil vnquam inuenies magis hoc certo certius.
Philocrates iā inde vſq; amicus fuit mihi à puero puer.
HE. Sed qua facie eſt tuus ſodalis Philocrates? AR. dicam tibi.
Macilēto ore,naſo acuto,corpore albo,& oculis nigris,
Subrufus,aliquantū criſpus,cincinnatus. H. conuenit.
TY. Vt quidem hercle in medium ego hodie peſſimè proceſſerim,
Væ illis virgis miſeris, quæ hodie in tergo morientur meo.
HE. Verba mihi data eſſe video. TY. quid ceſſatis compedes
Currere ad me?meaq; amplecti crura, vt vos cuſtodiā?
HE. Satin' me illi hodie ſceleſti captiui cæperunt dolo?
Illic ſeruum ſe aſſimulabat, hic ſeſe autem liberum,
Nucleum amiſi, reliquit pignori putamina.
Ita mihi ſtolido ſurſum verſum os ſubleuere offucijs.
Hic quidem me nunquam irridebit. Colaphe, Cordalio,Corax,
Ite iſtuc,atq; efferte lora. LO. *num lignatū mittimur? S.*Colaphe

HEGIO, TYNDARVS, ARISTOPHONTES.

INijcite huic actutum manicas maſtigiæ.
TY. Quid hoc eſt negotij?quid ego deliqui? HE. rogas?
Sator, ſartorque ſcelerum, & meſſor maxume.
TYN. Non occatorem dicere 'audebas' prius? S.L.debebas
Nam ſemper occant prius quàm ſarriunt ruſtici.
HEG. At vt confidenter mihi contrà aſtitit.
TYN. Decet innocentem ſeruum atque innoxium
Confidentem eſſe ſuum apud herum potiſſimum.
HEG. Aſtringite iſti ſultis vehementer manus.
TYN. Tuus ſum, 'tuas' quidem vel præcidi iube. S.L.in hac
Sed quid negotij eſt quamobrem ſuccenſes mihi?

TY. Optumũ & ęquiſſimũ oras, optumuſq; hominũ es
S. illic Sed is priuatã ſeruitutẽ ſeruit *illi', an publicã? [homo.
HEG. Priuatam medici Menarchi. PHI. pól hic quidem huius eſt cliens,
Tam hoc quidem tibi in procliui, quàm imber eſt quando pluit.
S. Fac is HEG. *Facis' homo vt redimatur? TYN. Faciam. ſed te id oro Hegio.
HEG. Quid vis, dum ab re ne quid ores, faciam. TYN. auſculta, tum ſcies.
Ego me amitti donicum ille huc redierit, non poſtulo:
Verùm quæſo te vt æſtimatum hunc mihi des, quem mittam ad patrem.
Vt is homo redimatur illi. H. immò aliũ potius miſero
Hinc, vbi erũt induciæ illuc, tuũ qui cõueniat patrem.
Qui tua quæ tu miſeris mandata, ita vt velis, perferat.
TYN. At nihil eſt ignotum ad illũ mittere, operã luſeris.
Hunc mitte, hic omne tranſactũ reddet, ſi illuc venerit,
Nec quenquam fideliorem, neq; cui plus credat, potes
Mittere ad eum, nec qui magis ſit ſeruos ex ſententia,
Neq; adeò quoi ſuum concredat filiũ hodie audacius.
Ne vereare, meo periculo huius ego experiar fidem,
Fretus ingenio eius, quod me eſſe ſcit erga ſe beneuolũ.
HEG. Mittam equidem iſtunc æſtimatum tua fide, ſi vis. TYN. volo,
Quàm citiſſimè poteſt, tam hoc cedere ad factũ volo.
HEG. Num qua cauſſa eſt, quin ſi ille huc non redeat, viginti minas [nunc iam,
Mihi des pro illo? TYN. optima: imò. H. ſoluite iſtum
Atq; vtrunq;. T. di tibi omnes omnia optata afferant,
Cũ me tãto honore honeſtas, cumq; ex vinclis eximis.
Hoc quidem haud moleſtũ eſt, ꝙ collus collaria caret.
H. QVOD bonis benefit beneficium, gratia ea grauida eſt bonis.
Nũc tu illũ, ſi illò es miſſurus, dice, monſtra, præcipe,
Quę ad patrẽ vis nunciari. vin' vocẽ hũc ad te? T. voca.

HEGIO, PHILOCRATES, TYNDARVS.

Quæ res bene vortat mihi, meoq; filio,
Vobiſque, volt te nouus herus operam dare
Tuo veteri domino, quod is velit fideliter.
Nam ego te æſtumatum huic dedi viginti minis,
Hic autem te ait mittere hinc velle ad patrem
Meum, vt illic redimat filium, mutatio
Inter me atque illum vt noſtris fiat filijs.
PH. Vtroque vorſum rectum eſt ingenium meum.
Ad te atque ad illum pro rota vti me licet.
Vel ego huc vel illuc vortar, quò imperabitis.
HEG. Tute tibi ea tuopte ingenio prodes plurimum,
Cùm ſeruitutem ita fers, vti ferri decet.
Sequere hâc, hem tibi hominē. TY. gratiam habeo tibi,
Quom copiam iſtam mihi & poteſtatem facis:
Vt ego ad parentes hunc remittam nuncium,
Qui me quid rerum hic agitem, & quid fieri velim,
Patri meo ordine omnem rem illuc perferat.
Nunc ita conuenit inter me atque hunc Tyndare,
Vt te æſtumatum in Aulidem mittam ad patrem.
Si non *rebitas' huc, vt viginti minas — S. reditum
Dem pro te. PH. rectè conueniſſe ſentio.
Nam pater expectat aut me, aut aliquem nuncium,
Qui hinc ad ſe veniat. TY. Ergo animū aduortas volo,
Quæ nunciare hinc te volo in patriam ad patrem.
PHI. Philocrates vt adhuc locorū feci, faciam ſedulò,
Vt potiſſimum quod in rem rectè conducat tuam,
Id petam, idq; perſequar corde & animo atq; viribus.
T. Facis ita vt te facere oportet. Nunc animū aduortas [volo,
Omnium primùm ſalutē dicito matri ac patri,
Et cognatis, & ſi quem alium beneuolentem videris.
Me hic valere & ſeruitutem ſeruire huic homini optumo,
Qui me honore honeſtiorem ſemper fecit & facit.
PH. Iſtuc ne pręcipias, facile memoria memini. T. tamē.

Nam quidem niſi quod cuſtodem habeo, liberum me
eſſe arbitror.
Dicito patri, quo pacto mihi cum hoc conuenerit,
De huius filio. PH. quæ memini, mora mera eſt mone-
TY. Vt eum redimat, & remittat noſtrum huc [rier.
amborum vicem.
PHI. Meminero. HE. at quamprimum poteris, id in
rem vtrique eſt maxumè.
PHI. Non tuum tu magis videre, quàm ille ſuum gna-
tum cupit.
HEG. Meus mihi, ſuus cuique eſt carus. PH. nunquid
aliud vis patri
Nunciari. TY. Me hic valere, & tute audacter dicito,
Tyndare, inter nos fuiſſe ingenio haud diſcordabili,
Neq; te commeruiſſe culpam, neq; me aduerſatū tibi,
Benéque hero geſſiſſe morem in tantis ęrumnis tamen.
Neq; medunquam deſeruiſſe te, neque factis neq; fide,
Rebus in dubijs egenis. hæc pater quando ſciet,
Tyndare, vt fueris animatus erga ſuum gnatum atq; ſe,
Nunquā erit tam auarus, quin te gratijs emittat manu.
S. redibo Et mea opera, ſi hinc "rebito', faciam vt faciat facilius.
Nam tua opera, & comitate, & virtute, & ſapientia,
Feciſti vt redire liceat ad parentes denuò:
Cùm apud hunc cōfeſſus es & genus & diuitias meas.
S. emiſiſti Quo pacto "emiſti' è vinclis tuum herum, tua ſapiētia.
PHI. Feci ego iſta vt commemoras: & te meminiſſe id
gratum eſt mihi.
Meritò tibi ea euenerunt à me. nam nunc Philocrates,
Si ego item memorē quæ mederga multa feciſti bene,
Nox diē adimat. nam ſi ſeruus meus eſſes, nihilo ſecius
Obſequioſus mihi ſemper fuiſti. HE. di voſtrā fidem,
Hominū ingenium liberale, vt lacrimas excutiūt mihi.
Videas corde amare inter ſe, quantis laudibus ſuū herū
Seruus collaudauit? PH. pol iſtuc haud me centeſimam
Partē laudat, quā ipſe meritus eſt, vt laudetur laudibus.
HEG. Ergo cùm optimè feciſti, nunc adeſt occaſio

Bene-

Benefacta cumulare, vt erga hunc rem geras fideliter.
PHI. Magis non factum poſſum velle, quàm opera experiar perſequi.
Id vt ſcias, Iouem ſupremum teſtem laudo Hegio,
Me infidelẽ nõ futurũ Philocrati. HE. probꝰ es homo.
PHI. Nec me ſecus vnquam ei facturum quicquam quàm memet mihi.
TY. Iſtæc dicta te experiri & operis & factis volo.
Et quo minus dixi de te, q̃ volo, animũ aduortas volo.
Atq; horunc verborum cauſſa, caueto mihi iratus ſuas:
Sed te quæſo cogitato, hinc mea fide mitti domum,
Te æſtimatũ, & meã eſſe vitã hic pro te poſitã pignori.
Ne tu me ignores, cum extemplò meo è conſpectu abſceſſeris.
Quom me ſeruom in ſeruitute pro te hic dereliqueris,
Tuque te pro libero eſſe *ducas, pignus deſeras*. S. v. c. pignꝰ deſideret.
Neque des operam pro me, vt huius reducem facias filium.
Scito te hinc minis viginti æſtimatum mittier?
Fac fidelis ſis fideli, caue fidem fluxam geras.
Nam pater ſcio faciet, quæ illum facere oportet omnia.
Serua tibi in perpetuum amicum me, atque hunc inuentum inueni.
Hæc per dextram tuam te dextera retinens manu
Obſecro, infidelior mihi ne ſuas, quàm ego ſum tibi.
Tu hoc age, tu mihi nũc herus es, tu patronus, tu pater.
Tibi cõmendo ſpes opeſq; meas. PH. mandauiſti ſatis.
Satin' habes mandata, quæ ſunt facta, ſi refero? TY. ſatis.
PHI. Et tua, & tua, huc ornatus reueniam ex ſententia.
Nunquid aliud? TYN. vt quamprimum poſſis redeas. PH. res monet.
HEG. Sequere me, viaticũ vt dem hinc à trapezita tibi,
Eadem opera à prætore ſumam ſyngraphũ. TYN. quem ſyngraphum?
HEG. Quem hic ferat ſecum ad legionẽ, hinc ire huicꝰ vt liceat domum.

Tu intrò abi. TYN. bene ambulato. PH. bene vale. HE. edepol rem meam
Conſtabiliui, cùm illos emi de præda à quæſtoribus.
Expediui ex ſeruitute filium, ſi dis placet.
At etiam dubitaui hos homines emerem, an non emerem, diu.
Seruate iſtum ſultis intus ſerui, ne quoquam pedem
Efferat ſine cuſtode, iam ego apparebo domi,
Ad fratrem modò capteiuos alios inuiſo meos.
Eadem percontabor, ecquis hunc adoleſcẽtem nouerit.
Sequere tu te vt amittam, ei rei primùm præuorti volo.

ERGASILVS paraſitus.

MIſer homo eſt, qui ipſe ſibi quod edit quærit, & id ægrè inuenit.
SED ille eſt miſerior, qui & ægrè quærit, & nihil inuenit.
Ille miſerrimus eſt, qui cùm eſſe cupit, quod edit non habet.
Nam hercle ego huic diei ſi liceat oculos effodiã libẽs,
Ita malignitate onerauit omnes mortales mihi.
S. eſſactum Neque ieiunioſorem, neque magis "effertum' fame
Vidi: nec cui min⁹ procedat, quicquid facere occeperit.
Itaque venter, gutturque reſident eſuriales ferias.
Ilicet paraſiticę arti in maxumam malam crucem,
Ita iuuentus iam ridiculos inopeſque ab ſe ſegregat.
Nihil morantur iam Laconas imi ſubſellij viros,
S. verbera Plagipatidas, quibus ſunt "verba' ſine penu & pecunia.
Eos requirunt, qui libenter cùm ederint, reddant domi.
Ipſi obſonant, quæ paraſitorum ante erat prouincia.
Ipſi de foro tam aperto capite ad lenones eunt,
In tribu quàm aperto capite ſontes condemnant reos.
S. tam Neque ridiculos "iam' teruncij faciunt * ſeſe oẽs amant.
S. *quam Nam vt dudũ hinc abij, acceſſi ad adoleſcentes in foro:
Saluete inquam. Quò imus, vnà inquam ad prandium? atque illi tacent.
Quis ait hoc, aut quis profitetur inquam? quaſi muti ſilent.

Neque

Neq; me rident,vbi cœnamus inquã?atq; illi abnuunt.
Dico vnum ridiculum dictum,de dictis melioribus,
Quibus ſolebam menſtruales epulas antè adipiſcier,
Nemo ridet. ſciui extemplò rem de compacto geri.
Ne canem quidem irritatam voluit quiſquã imitarier.
Saltem ſi non arriderent, dentes vt reſtringerent.
Abeo ab illis,poſtquam video me ſic ludificarier.
Pergo ad alios,venio ad alios,deinde ad alios:vna res.
Omnes compacto rem agunt,quaſi in velabro olearij.
Nunc redeo inde,quoniam me ibi video ludificarier.
Item alij paraſiti fruſtra obambulabant in foro.
Nunc Barbarica lege certum eſt ius meum omne perſequi.
Qui concilium iniere,quo nos victu & vita prohibeãt;
His diem dicam,irrogabo multam,vt mihi cœnas decẽ
Meo arbitratu dent, cùm cara annona ſit.ſic egero.
Nunc ibo ad portũ hinc . Eſt illic mihi vna ſpes cœnaticã.
Si ea decollabit,redibo huc ad ſenem,ad cœnam aſperam.

HEGIO.

QVid eſt ſuauius, quàm bene rem gerere bono publico?ſicut ego feci heri,
Cùm emi hoſce homines.vbi quiſq; videt, eunt obuiã,
Gratulanturque eam rem: ita me miſerum reſtitando,
Retinendoque laſſum reddiderunt.
Vix ex gratulando miſer iam "eminebam'. S.etumebã
Tandem abij ad prætorem,"ibi' vix requieui,rogo ſyngraphum: S. vbi
Datur mihi,ilico dedi Tyndaro, ille abijt domum.
Inde ilico reuortor domum.poſtquam id actum eſt, eo
Protinus ad fratrem.inde abij,mei vbi ſunt alij captiui.
Rogo Philocratem ex Aulide ecquis omnium nouerit?
"Tandẽ hic exclamat', eũ ſibi eſſe ſodalẽ, dico eſſe eum S. quidam cod. Hic Ariſtophontes exclamat.
Apud me. hic extẽplò orat,obſecratq; eum ſibi vt liceat
Videre.iuſſi ilico hunc exolui. nunc tu ſequere me,
Vt quod me orauiſti, impetres,hominem vt cõuenias.

TYNDARVS.

NVnc illud eſt, cùm me fuiſſe quàm eſſe nimio mauelim:
Nunc ſpes, opes, auxiliaq́ue à me ſegregant, ſpernuntque me.
Hic ille eſt dies, cùm nulla vitę meæ ſalus ſperabilis eſt.
Neque exilium eſt, neque adeò ſpes, quæ mihi hunc
S. cispellat "aſpellat' metum.
Nec mendacijs ſubdolis mihi vſquã mantellũ eſt meis.
Nec ſycophantijs, nec fucis vllum mãtellum obuiã eſt.
Neq; deprecatio perfidijs meis, nec malefactis fuga eſt.
Nec confidentiæ vſquam hoſpitium eſt, nec diuerticulum dolis.
Operta quæ fuere, aperta ſunt, patent præſtigiæ.
Omnis res palàm eſt: neque de hac re negotium eſt, quin malè
Occidam, oppetamq́ue peſtem heri vicem, meamq́ue.
Perdidit me Ariſtophontes hic qui intrò venit modò.
Is me nouit, is ſodalis Philocrati & cognatus eſt.
Neq; iam ſeruare Salus, ſi volt, me poteſt: nec copia eſt,
Niſi ſi meo aliquam corde machinor aſtutiam.
S. Quid. "Quàm' malum quid machiner? quid comminiſcar?
Nugas, ineptiasq́ue incipiſſo, hæreo. [maximas

HEGIO, TYNDARVS, ARISTOPHONTES.

QVò illum nunc hominem proripuiſſe foràs ſe dicam ex ædibus?
TY. Nunc enimuerò ego occidi, eunt ad te hoſtes Tyndare, quid loquar?
Quid fabulabor? quid negabo? aut quid fatebor? mihi
Res omnis in incerto ſita eſt. quid rebus confidã meis?
Vtinam te di prius perderent, quàm perijſti è patria tua
Ariſtophontes, qui ex parata re imparatã omnem facis.
Occiſa eſt hæc res, niſi reperio atrocem mihi aliquam aſtutiam.
HEG. Sequere. hem tibi hominem. adi, atque alloquere. TY. quis homo eſt me hominum miſerior?

AR.

AR. Quid iſtuc eſt, quod meos te oculos dicam fugi-
tare Tyndare?
Proq; ignoto me aſpernari, quaſi me nunquã noueris?
Equidẽ tam ſũ ſeruus, quàm tu. etſi ego domi liber fui,
Tu vſque à puero ſeruitutem ſeruiuiſti in Aulide. [os,
H. Edepol minimè miror, ſi te fugitat, "aut' oculos tu- S. ae
Aut ſi te odit qui iſtum appelles Tyndarum pro Phi-
locrate.
TYN. Hegio hic homo rabioſus habitus eſt in Aulide,
Ne tu quod iſtic fabuletur aures immittas tuas.
Nam iſtic haſtis inſectatus eſt domi matrẽ & patrem.
Et illic iſti qui ſputatur morbus interdum venit.
Proin tu ab iſtoc procul recedas. HEG. vltro iſtum à
me. AR. ain verbero
Me rabioſum? atque inſectatum eſſe haſtis meum me-
moras patrem?
Et eum morbum mihi eſſe, vt qui me opus ſit inſpu-
tarier?
HEG. Ne verere, multos iſte morbus homines macerat,
Quibus inſputari ſaluti fuit, atque alijs profuit.
AR. Quid tu autem, etiam huic credis? HE. quid ego
credam huic? AR. inſanum eſſe me.
TYN. Viden' tu hunc, quàm inimico voltu intuetur,
concedi optumum eſt.
Hegio, fit quod ego tibi dixi, gliſcit rabies, caue tibi.
HEG. Credidi eſſe inſanum extemplò, vbi te appellauit
Tyndarum.
TYN. "Quia' ſuum ipſe interdum ignorat nomen, neque S. Quia
ſcit qui ſciet.
HE. At etiam te ſuum ſodalem eſſe aiebat. TYN. "haud S. L. audiui
vidi magis'. dij magis.
Et quidem "Alcmæo' atq; Oreſtes & Lycurgus poſtea, S. L. Alcmaeo
Vna opera mihi ſunt ſodales, qua iſte. AR. at etiam
furcifer
Malè mihi loqui audes? non ego te noui? HEG. pol
"planum' id quidem eſt S. vanum

Non nouiſſe, qui iſtū appelles Tyndarū pro Philocrate.
Quém vides, eum ignoras: illū nominas, quē nō vides.
AR. Immo iſte eum ſeſe ait qui nō eſt, eſſe: & qui verò eſt, negat.
TY. Tu enim repertus Philocratem, qui ſuperes veriuerbio.
AR. Pol ego vt rem video, tu inuẽtus vera vanitudine
Qui conuincas. ſed quęſo hercle agedum aſpice ad me. TY. hem. AR. dic modò,
Te negas Tyndarum eſſe? TY. nego inquam. AR. tun te Philocratem eſſe ais?
TY. Ego inquam. AR. túne huic credis? HE. plus quidem, quàm tibi aut mihi.
Nam ille quidem, quem tu hunc memoras eſſe, hodie hinc abijt Aulidem
Ad patrem huius. AR. quem patrem, qui ſeruus eſt? TY. & tu quidem
Seruus, & liber fuiſti, & ego me confido fore,
Si huius huc reconciliaſſo in libertatem filium.
AR. Quid ais furcifer, tun' te gnatum memoras eſſe liberum?
TY. Non equidem me liberum, ſed Philocratem eſſe aio. AR. quid eſt?
Vt ſceleſtus Hegio nunc iſte ludos hic facit.
Nam is eſt ſeruus ipſe, neque præter ſe vnquam ei ſeruus fuit.
TY. Quia tute ipſe eges in patria, nec tibi qui viuas domi eſt,
Omnis inueniri ſimiles tibi vis. non mirum facis.
Eſt miſerorū, vt maleuolētes ſint, atque inuideāt bonis.
AR. Hegio vide ſis, ne quid tu huic temerè inſiſtas credere.
S. proſpicio Atq; vt ꝓſpicio, profectò iā aliquid pugnę edidit.
Filium tuum quod redimere ſe ait, id neutiquam mihi placet.
TY. Scio te id nolle fieri: efficiam tamen id ego, ſi di adiuuant.

Illum

Illum reſtituam huic, hic autẽ in Aulidẽ me meo patri
Propterea ad patrem hinc amiſi Tyndarum. AR. quin
tute is es?
Neq; prȩter te in Aulide vllus ſeruus iſtoc nomine eſt.
TY. Pergin ſeruum me exprobrare eſſe, id quod vi ho-
ſtili obtigit?
AR. Enimuero iam nequeo contineri. TY. heus audin
quid ait, quin fugis?
Iam illic hic nos inſectabit lapidibus, niſi illum iubes
Comprehendi. AR. crucior. TY. ardent oculi, *fit opus S.L. *fune*
Hegio.
Viden tu illi maculari corpus totum maculis luridis?
Atra bilis agitat hominem. AR. at pol te, ſi hic ſapiat
ſenex,
Atra pix agitet apud carnificem, tuoq; capiti illuceat.
TY. Iam deliramenta loquitur, laruæ ſtimulant virum.
HE. Quid? quid ſi hunc comprehendi iuſſerim? TY. Sa-
pias magis.
AR. Crucior lapidem non habere me, vt illi maſtigiæ
Cerebrũ excutiam, qui me inſanũ verbis cõcinnat ſuis.
TY. Audin' lapidẽ quæritare? AR. ſolus te ſolum volo
Hegio. H. iſtinc loquere ſi quid vis, procul tamẽ audiã.
TY. Nanque edepol ſi adbites propius, os denaſabit tibi
Mordicus. AR. neq; pol me inſanũ Hegio eſſe creduis,
Neq; fuiſſe vnquã, neq; eſſe morbũ quẽ iſtic autumat.
Verùm ſi quid metuis à me, iube me vinciri, volo,
Dum iſtic itidẽ vinciatur. TY. immò enimuero Hegio,
Iſtic q volt vinciatur. AR. tace modò, ego te Philocrates
Falſe faciam, vt verus hodie reperiare Tyndarus. * S.*vet. cod. *addit, longius*
Quid mi abnutas? TY. tibi ego abnuto? quid agat, ſi
abſis longius?
HE. Quid ais? quid ſi adeam hunc inſanum? TY. nugas
ludificabitur.
Garriet quòd neq; pes vnquam, neq; caput compareat.
Ornamenta abſunt. Aiacẽ hũc cùm vides, ipſum vides.
H. Nihil facio, tamẽ adibo. T. nũc ego omnino occidi.

Nunc ego inter ſacrũ ſaxumq; ſto, nec quid faciã ſcio.
HEG. Do tibi operam Ariſtophontes; ſi quid eſt quod me velis.
AR. Ex me audibis vera, quæ nunc falſa opinare Hegio.
Sed hoc primùm me expurgare tibi volo, me inſaniã
Neq; tenere, neq; mihi eſſe morbum, niſi quòd ſeruio.
At ita me rex deorum atque hominum faxit patriæ compotem,
Vt iſtic Philocrates non magis eſt, quàm aut ego aut tu. HE. eho dic mihi:
Quis illic igitur eſt? AR. Quem dudum dixi à principio tibi.
Hoc ſi ſecus reperies, nullam cauſſam dico, quin mihi
Et parentum & libertatis apud te deliquio ſiet.
HE. Quid tu ais? TY. me tuum eſſe ſeruum, & te meum herum. HE. haud iſtuc rogo.
Fuiſtin' liber? TY. fui. AR. enimuero non fuit, nugas agit.
T. Quî tu ſcis? an tu fortaſſe fuiſti meæ matri obſtetrix,
Qui id tam audacter dicere audes? AR. puerum te vidi puer.
T. At ego te video maior maiorem. hem rurſum tibi
Meã rem non cures, ſi rectè facias. num ego curo tuam?
HE. Fuit' ne huic pater theſauro Chryſonico Chryſides?
AR. Non fuit, neque ego iſtuc nomen vnquam audiui ante hunc diem.
Philocrati Theodoromedes fuit pater. TY. pereo probè.
Quin quieſcis dierectum cor meum, ac ſuſpende te.
Tu ſuſſultas, ego miſer vix aſto præ formidine.
HE. Satin' iſtuc mihi exquiſitum eſt fuiſſe hunc ſeruum in Aulide?
Neque eſſe hunc Philocratem. AR. tam ſatis, quàm nunquàm hoc inuenies ſecus.
Sed vbi is nunc eſt? HE. vbi ego minimè atque ipſus ſe volt maximè.
Tum igitur ego ærumnatus deartuatus ſum miſer

Huius ſceleſti technis, qui me vt lubitum eſt ductauit
dolis.
Sed vide ſis? AR. Quin exploratum dico & prouiſum
hoc tibi.
HE. Certon'? AR. Quin nihil vnquam inuenies magis
hoc certo certius.
Philocrates iã inde vſq; amicus fuit mihi à puero puer.
HE. Sed qua facie eſt tuus ſodalis Philocrates? AR. dicam tibi.
Macilẽto ore,naſo acuto,corpore albo,& oculis nigris,
Subrufus,aliquantũ criſpus,cincinnatus. H. conuenit.
TY. Vt quidem hercle in medium ego hodie peſſimè
proceſſerim, [meo.
Væ illis virgis miſeris, quæ hodie in tergo morientur
HE. Verba mihi data eſſe video. TY. quid ceſſãtis compedes
Currere ad me?meaq́; amplecti crura, vt vos cuſtodiã?
HE. Satin' me illi hodie ſceleſti captiui cæperunt dolo?
Illic ſeruum ſe aſſimulabat, hic ſeſe autem liberum,
Nucleum amiſi, reliquit pignori putamina.
Ita mihi ſtolido ſurſum verſum os ſubleuere offucijs.
Hic quidem me nunquam irridebit. Colaphe, Cordalio,Corax,
Ite iſtuc,atq; efferte lora. LO. *num lignatũ mittimur? S.*Colaphe

HEGIO, TYNDARVS, ARISTOPHONTES.

INijcite huic actutum manicas maſtigiæ.
TY. Quid hoc eſt negotij?quid ego deliqui? HE. rogas?
Sator, ſartorque ſcelerum, & meſſor maxume. [gas?
TYN. Non occatorem dicere *audebas' prius? S.L.debebas
Nam ſemper occant prius quàm ſarriunt ruſtici.
HEG. At vt confidenter mihi contrà aſtitit.
TYN. Decet innocentem ſeruum atque innoxium
Confidentem eſſe ſuum apud herum potiſſumum.
HEG. Aſtringite iſti ſultis vehementer manus.
TYN. Tuus ſum, *tuas' quidem vel præcidi iube. S.L.in hac
Sed quid negotij eſt quamobrem ſuccenſes mihi?

HEG.

HE. Quia me, meamq; rem, quod in te vno fuit,
Tuis ſceleſtis falſidicis fallacijs
Delaceraviſti, deartuauiſtique opes.
Confeciſti omnes res ac rationes meas.
Ita mi exemiſti Philocratem fallacijs.
Illum eſſe ſeruom credidi, te liberum.
S. *vos Ita voſmet aiebatis, itaque * nomina
Inter vos permutaſtis. TYN. fateor omnia
Facta eſſe ita, vt tu dicis, & fallacijs
Abijſſe eum abs te mea opera atque aſtutia.
An obſecro hercle te, id nunc ſuccenſes mihi?
HEG. At cum cruciatu maximo id factum eſt tuo.
TYN. Dum ne ob malefacta peream, parui id æſtimo.
Si ego hic peribo, at ille vt dixit, non redit.
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile,
Meum herum captiuum ex ſeruitute atque hoſtibus
Reducem feciſſe liberum in patriam, ad patrem,
Meumque me potius caput periculo
Præoptauiſſe, quàm is periret, ponere.
S. ducas HEG. Facito ergo vt Acherunti *clueas gloria.
TYN. Qui per virtutem peritat, non interit.
HEG. Quando ego te exemplis excruciauero peſſumis,
Atque ob ſutelas tuas te morti miſero,
Vel te interijſſe vel perijſſe prædicent,
Dum pereas nihil interdico, dicant viuere.
TYN. Pol ſi iſtuc faxis, haud ſine pœna feceris.
Si ille huc redibit, ſicut confido affore.
AR. Prò di immortales, nunc ego teneo, nunc ſcio
Quid ſit hoc negotij. meus ſodalis Philocrates
In libertate eſt ad patrem, in patria bene eſt.
Nec eſt quiſquam mihi æquè melius cui velim.
Sed hoc mihi ægrè eſt, me huic dediſſe operam malã,
Qui nunc propter me, meaque verba vinctus eſt.
HE. Vetuin' te quicquam hodie mihi falſum proloqui?
TYN. Vetauiſti. HEG. cur es auſus mentiri mihi?
TYN. Quia vera obeſſent illi, cui operam dabam,
Nunc

Nunc falſa proſunt. HEG. at tibi obcrũt. T. optimè eſt.
At herum ſeruaui, quem ſeruatum gaudeo,
Cui me cuſtodem addiderat herus maior meus.
Sed male'ne id arbitrare factum? HEG. peſſumè.
TYN. At ego aio rectè, qui abs te ſeorſum ſentio.
Nam cogitato, ſi quis hoc gnato tuo
Tuus ſeruus faxit, qualem haberes gratiam?
Emitteres'ne, nec ne, cum ſeruum manu?
Eſſet'ne apud te is ſeruus acceptiſſimus?
Reſponde. HEG. opinor. TY. cur ergo iratus mihi es?
HEG. Quia illi fuiſti, quàm mihi, fidelior.
TYN. Quid tu vna nocte poſtulauiſti & die,
Recens captum hominem nuperum & nouitium,
Te perdocere, vt melius conſulerem tibi
Quàm illi, qui cum vnà puero ætatem exegeram.
HE. Ergo ab eo petito gratiam iſtam. ducite,
Vbi ponderoſas craſſas capiat compedes.
Inde ibis porrò in latomias lapidarias.
Ibi quom octonos alij lapides effodint,
Niſi cotidianos ſeſquiopus confeceris,
Seſcenteplago nomen indetur tibi.
AR. Per deos atque homines ego te obteſtor Hegio,
Ne tu iſtunc hominem perduis. HE. curabitur.
Nam noctu neruo vinctus cuſtodibitur,
Interdius ſub terra lapides eximet.
Diu ego hunc cruciabo, non vno abſoluam die.
AR. Certum'ne eſt tibi iſtuc? HE. non moriri certiu'ſt.
Abducite iſtum actutum ad Hippolytum fabrum,
Iubete huic craſſas compedes impingier.
Inde extra portam ad meum libertum Cordalum,
In lapidicinas facite deductus ſiet.
Atque hunc ita velle me dicite curarier,
Ne "qui' deterius huic ſit, quàm cui peſſumè eſt. S. quid
TYN. Cur ego te inuito me eſſe ſaluum poſtulem?
Periculum vitæ meæ, ſtat tuo periculo.
Poſt mortem in morte nihil eſt quod metuam mali.

Etſi peruiuo vſque ad ſummam ætatem, tamen
Breue ſpacium eſt perferundi quæ minitas mihi.
Vale atque ſalue, etſi aliter vt dicam meres.
Tu Ariſtophontes, de me vt meruiſti, ita vale.
Nanque mihi propter te hoc obtigit. HE. abducite.
TY. At vnum hoc quæſo, ſi huc rebitet Philocrates,
Vt mihi eius facias conueniundi copiam.
HEG. Perijſtis, niſi hunc iam è conſpectu abducitis.
TY. Vis hæc quidem hercle eſt, & trahi & trudi ſimul.
HEG. Illic abductuſt rectà in phylacam, vt dignus eſt,
Ego illis captiuis alijs documentum dabo,
Ne tale quiſquam facinus incipere audeat.
Quod abſque hoc eſſèt, qui mihi hoc fecit palàm.
Vſque offerre natum, ſuis me ductarent dolis.
Nunc certum eſt nulli poſt hæc quicquam credere.
Satis ſum ſemel deceptus. ſperaui miſer
Ex ſeruitute me exemiſſe filium.
Ea ſpes elapſa eſt, perdidi vnum filium
Puerum quadrimum, quem mihi ſeruus ſurpuit.
Neque eum ſeruum vnquam repperi, neque filium.
Maior potitus hoſtium eſt. quod hoc eſt ſcelus?
S. filios Quaſi in orbitatem 'liberos' produxerim.
Sequere hac, reducam te vbi fuiſti. neminis
Miſereri certum eſt, quia mei miſeret neminem.
S. Ex au- AR. 'Exauſpicaui' ex vinculis. nunc intelligo
ſpicatu Redauſpicandum eſſe in cathenas denuò.

ERGASILVS paraſitus.

IVppiter ſupreme ſeruas me, meaſque auges opes.
Maximas opimitates, opiparaſque offers mihi:
Laudem, lucrum, ludum, iocum, feſtiuitatem, ferias,
Pompam, penum, potationes, ſaturitatem, gaudium.
Nec cuiquam homini ſupplicare nũc certum eſt mihi.
Nam vel prodeſſè amico poſſum, vel inimicũ perdere,
S. mihi Ita hic me amœnitate amœna amœnus onerauit 'dies'.
S. ſacris Sine 'ſacris' hæreditatem ſum aptus effertiſſimam.
Nunc curſũ ad ſenem capeſſã hunc Hegionẽ, cui boni
Tan-

Tantum affero, quantum ipſe adipiſci optat, atq; etiam amplius.
Nunc res certa eſt eodem pacto, vt comici ſerui ſolent,
Conijciam in collum pallium, primò ex me hanc rem vt audiat.
Speroq́; me ob hunc nunciū æternum adepturū cibū.

HEGIO ſenex, ERGASILVS paraſitus.

QVanto in pectore hanc rem meo magis voluto,
Tanto mihi ægritudo auctior eſt in animo.
Ad illum modum ſublitum mihi os eſſe
Hodie mihi, neque id perſpicere quiui.
Quod cùm ſcibitur, per vrbem irridebor.
Cùm extemplò ad forum aduenero, omnes loquentur:
Hic ille eſt ſenex ductus, qoi verba data ſunt.
Sed Ergaſilus eſt ne hic procul quem video?
Collecto quidem eſt pallio, quid'nam acturu'ſt?
ER. Moue abs te moram, atque Ergaſile age hanc rem.
Eminor, interminorq́;, ne quis mi obſtiterit obuiam:
Niſi quis ſat diu vixiſſe ſeſe homo arbitrabitur.
Nam qui obſtiterit, ore ſiſtet. HEG. hic homo pugillatum incipit.
ER. Facere certum eſt. proinde vt omnes itinera inſiſtant ſua,
Ne quis in hac platea negotij conferat quicquam ſui.
Nā meus eſt baliſta pugnus, cubitus catapulta eſt mihi,
Humerus aries: tū genu vt quemq; icero, ad terrā dabo.
Dentilegos omnes mortales faciā, quemq; offendero.
HEG. Quæ illæc eminatio eſt? nam nequeo mirari ſatis.
ER. Faciā vt eius diei, lociq́; meiq́; ſemper meminerit.
Qui mihi in curſu obſtiterit, faxo vitæ is extemplò obſtiterit ſuæ.
HEG. Quid hic homo tantum incipiſſit facere cum tantis minis?
ER. Prius edico, ne quis propter culpam capiatur ſuā.
Continete vos domi, prohibete à vobis vim meam.
H. Mira edepol ſunt, ni hic in ventrē ſumſit confidētiā.

Væ

Væ miſero illi, cuius cibo iſte factu'ſt imperioſior.
ER. Tum piſtores ſcrophipaſci qui alunt furfuri ſues,
Quarum odore præterire nemo piſtrinum poteſt.
Eorum ſi quoiuſquã ſcropham in publico conſpexero,
Ex ipſis dominis meis pugnis exculcabo furfures.
HEG. Baſilicas edictiones atque imperioſas habet.
Satur homo eſt, habet profectò in ventre confidentiã.
ER. Tum piſcatores, qui præbẽt populo piſces fœtidos,
Qui aduehuntur quadrupedanti crucianti cantherio,
Quorum odos ſubbaſilicanos omnes abigit in forum:
Eis ego ora verberabo ſurpiculis piſcarijs,
Vt ſciant alieno naſo quam exhibeant moleſtiam.
Tum lanij autem qui concinnant liberis orbas oues,
Qui locant cedũdos agnos, & duplã agninam danunt,
Qui petroni nomen indunt verueci ſectario,
Eum ego ſi in via petronem publica conſpexero,
Et petronem & dominũ reddam mortales miſerrimos.
HEG. Euge edictiones ædilitias hic habet quidem.
Mirumq; adeò eſt, ni hũc fecere ſibi Ætoli agoranomũ.
ER. Non ego nunc paraſitus ſum, ſed regũ rex regalior,
S. I. in porcicibus al. portacib. — Tantus ventri commeatus meo adeſt in "poſtu cibus'.
S. *cur — Sed ego* ceſſo hunc Hegionem onerare lætitia ſenem?
Qui homine hominũ adæquè nemo viuit fortunatior.
HE. Quæ illæc eſt lætitia, quã hic lætus largitur mihi?
ER. Heus vbi eſtis vos? Ecquis hoc aperit oſtium? HEG. hic homo
Ad cœnã recipit ſe ad me. E. aperite haſce ambas fores,
S. aſſulatim — Priuſquam pultãdo "aſſulatim' foribus exitium affero.
HEG. Perlubet hunc hominem colloqui, Ergaſile. ER. Ergaſilum qui vocat?
H. Reſpice. ER. fortuna quod tibi nec faciet, nec facit,
Hoc me iubes. ſed qui eſt? HEG. reſpice, ad me, Hegic ſum. ER. oh mihi.
Quantum eſt hominum optumorum, optumè in tempore aduenis.
H. Neſcio quẽ ad portũ nactus es vbi cœnes, eo faſtidis.

ER. Ce-

ER. Cedo manum. HE. manum? ER. manum inquam
cedo tuam actutum. HE. tene.
ER. Gaude. HE. quid ego gaudeam? ER. quia ego impero. age gaude modò. [iraſcier,
HEG. Pol mœrores mi anteuortunt gaudijs. ER. noli
Iā ego ex hoc corpore exigā oēs maculas mœrorū tibi.
Gaude audacter. HEG. gaudeo, etſi nihil ſcio, quod
gaudeam.
ER. Bene facis, iube. HEG. quid iubeam? ER. ignem
ingentem fieri.
HEG. Ignem ingentem? ER. ita dico, magnus vt ſit. HE.
quid in eo volt vrier?
Tuan' cauſſa me ędeis incēſurū cēſes? ER. noli iraſcier.
Iuben' an non iubes aſtitui aulas? patinas elui?
Laridum atque epulas foueri foculis feruentibus,
Aliū piſces præſtinatū abire? HE. hic vigilans ſomniat.
ER. Alium porcinā, atq; agninā, & pullos gallinaceos.
H. Scis bene eſſe, ſi ſit vnde. E. pernā atq; "ophthalmia", s. optalmiā
Horæum, ſcombrum & trigonum, & cetum, & mollem caſeum.
H. Nominādi iſtorū tibi erit magis, quā edundi copia,
Hic apud me Ergaſile. ER. mean' me cauſſa hoc cenſes
dicere?
HEG. Nec nihil hodie, nec multo plus tu hic edes, ne
fruſtra ſies.
Proin' tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas.
ER. Quin ita faciam, vt te cupias facere ſumtum, etſi
ego vetem.
HEG. Ego ne? ER. tute. HEG. tum tu mibi igitur herus
es. ER. imò bene volens.
Vin' te faciam fortunatum? HEG. malim, quàm miſerum quidem.
ER. Cedo manum. HEG. hem manum. ER. di te omnes adiuuant. HEG. nihil ſentio.
ER. Non enim es in ſenticeto, eò non ſentis. ſed iube
Vaſa tibi pura apparatier ad rem diuinam citò,

Atque agnum afferri proprium, pinguem. HEG. cur? ER. vt ſacrufices.
HEG. Cui deorum? ER. mihi hercle. nam ego tibi nũc ſum ſummus Iuppiter.
Idem ego ſum ſalus, fortuna, lux, lætitia, gaudium:
Proin tu deum huncce ſaturitate facias trãquillũ tibi.*
H. Eſurire mihi videre. ER. mihi quidẽ eſurio, nõ tibi.
HEG. Iuppiter te dique perdant. ER. te hercle mihi æquum eſt gratias
Agere ob nuncium, tantum ego nunc porto à portu tibi boni.
Nunc tu mihi places. HE. abi ſtultus, poſt tẽpus venis.
ER. Igitur olim ſi adueniſſem, magis tu tũ iſtuc diceres.
Nunc hanc lætitiam accipe à me quam fero. nã filium
Tuum modò in portu Philopolemum viuum, ſaluum & ſoſpitem
Vidi in publica celoce, ibidemq; illum adoleſcentulum
Alium vnà, & tuũ Stalagmũ ſeruũ qui aufugit domo.
Qui tibi ſurripuit quadrimũ puerum filiolum tuum.
HE. I in malam rem. ludis me. ER. ita me amabit ſancta ſaturitas
Hegio, itaque ſuo me ſemper condecoret cognomine,
Vt ego vidi. HE. meum gnatum? ER. tuum gnatum, & genium meum.
HE. Et captiuum illum Aulidenſem? ER. μὰ τὸν ἀπόλλω. HE. & ſeruolum
Meum Stalagmum, meum qui gnatum ſurripuit? ER. νὴ τὰν σόραν.
HE. Iamdiu? ER. νὴ τὰν πραινέστην. HE. venit. ER. νὴ τὰν σιγνίαν.
HE. Cetron'? ER. νὴ τὰν φρουσινῶνα. HE. vide ſis. ER. νὴ τὸ ἀλάτριον.
HE. Quid tu per barbaricas vrbes iuras? ER. quia enim item aſperæ
Sunt, vt tuum victũ autumabas eſſe. HE. væ ætati tuę.
ER. Quippe quãdo mihi nihil credis, quod ego dico ſedulò. Sed

S.L.v.c. addit: Tuo arbitratu facilè patior. HE. Conſuetus puer. PA. Credo

Sed Stalagmus qoius erat tūc nationis, cùm hinc abijt?
HE. Siculus. ER. at nunc Siculus non eſt, Boius eſt, Boiam terit,
Liberorum quærūdorum cauſſa ei credo vxor data eſt.
H. Dic bonan' fide tu mihi iſtęc verba dixiſti? ER. bona.
H. Di immortales iterū gnatus videor, ſi vera autumas.
ER. An tu dubium habebis, etiam ſanctè cùm iurē tibi?
Poſtremò Hegio, ſi parua iurijurando eſt fides,
Viſe ad portum. HE. facere certum eſt, tu intus cura quod opus eſt.
Sume, poſce, prome quiduis, te facio cellarium.
ER. Nam hercle niſi manuſcinatus probè ero, fuſti plectito.
HE. Æternum tibi dapinabo cibum, ſi vera autumas.
ER. Vnde id? HE. à me meóque gnato. ER. ſponde tu iſtud. HE. ſpondeo.
ER. At ego tuum tibi 'adueniſſe' filium reſpondeo. S. aduolaſſe
HE. Cura quàm optumè potes. ER. bene ambula & redambula.

ERGASILVS.

ILlic hinc abijt, mihi rem ſummā credidit cibariam.
Di immortales iā vt ego collos prætrūcabo tergorib.
Quanta pernis peſtis veniet, quanta labes larido:
Quanta ſumini abſumedo, quanta callo calamitas?
Quanta lanijs laſſitudo? quanta porcinarijs?
Nam ſi alia memorem, quæ ad ventris victum conducunt, mora eſt.
Nunc ibo ad meam præfecturam, vt ius dicam larido,
Et quæ pendēt indemnatæ pernæ, eis auxiliū vt feram.

PVER HEGIONIS.

DIeſpiter te dīque Ergaſile perdant, & vētrem tuum,
Paraſitosque omnes, & qui poſthac cœnam paraſitis dabit.
Clades calamitasque, intemperies, modò in noſtram aduenit domum.
Quaſi lupus eſuriens, metui ne in me faceret impetum.

Nimiſq; hercle ego illum malè formidabam, ita frendebat dentibus.
Aduenięs deturbauit totum cum carne carnarium.
Arripuit gladiũ, prætruncat tribus tergoribus glandia.
Aulas, calicesq; oẽs confregit, niſi quæ modiales erant.
Cocum percontabatur, poſſent'ne ſeriæ ferueſcere?
Cellas refregit omnes intus, recluſitq; armarium.
Aſſeruate iſtunc ſultis ſerui, ego ibo vt conueniã ſenẽ.
Dicam vt ſibi penũ aliud ornet, ſiquidẽ ſeſe vti volet.
Nam hic quidem vt adornat, aut iam nihil eſt, aut iam nihil erit.

HEGIO, PHILOPOLEMVS, PHILOCRATES, STALAGMVS.

IOui dijſque ago gratias meritò magnas,
Quom te reducem tuo patri reddiderunt,
Quomque ex miſerijs plurimis me exemerunt,
Quæ adhuc te carens dum hic fui ſuſtentabam.
Quomque hunc conſpicio in poteſtate noſtra,
Quomque hæc reperta eſt fides firma nobis.
Satis iam dolui ex animo, & cura me ſat
Et lacrimis maceraui. ſatis iam audiui
Tuas ærumnas, ad portum mihi quas memoraſti,
Hoc agamus. PHILOCR. quid nunc quoniam tecum ſeruaui fidem,
Tibiq; hunc reducẽ in libertatem feci? H. feciſti vt tibi,
Philocrates, nunquam referre gratiam poſſim ſatis:
Proinde vt tu promeritus de me & filio meo. PHILOP. immò potes
Pater, & poteris, & ego potero, & di eam poteſtatem dabunt,
Vt beneficium benemerenti noſtro meritò muneres,
Sicut tu huic potes pater mi facere. meritò maxume.
HEG. Quid opu'ſt verbis? lingua nulla eſt, qua negem quicquid roges.
PHILOC. Poſtulo abs te, vt mihi illum reddas ſeruom, quem hic reliqueram:

Pignus

Pignus ꝑ me,qui mihi melior, quàm ſibi ſemper fuit.
Pro benefactis eius vti ei precium poſſim reddere.
HEG. Quod benefeciſti,referetur gratia,id quod poſtu-
Et id,& aliud,quod me orabis,impetrabis,atq; te [las.
Nolim ſuccenſere,quod ego iratus ei feci male.
PHILOC. Quid feciſti? HEG. in lapidicinas cõpeditum condidi,
Vbi reſciui mihi data eſſe verba. PHILOC. væ miſero mihi,
Propter meum caput labores homini eueniſſe optumo.
HEG. At ob eam rẽ mihi libellã pro eo argenti ne duis.
Gratis à me, vt ſit liber, abducito. PHILOC. edepol Hegio
Facis benignè. ſed quæſo hominem vt iubeas arceſſi.
HE. licet.
Vbi eſtis vos?ite, actutum Tyndarum huc arceſſite.
Vos ite intrò.interibi ego ex hac ſtatua verberea volo
Erogitare, meo minore quid ſit factum filio.
Vos lauate interibi. PHILOP. ſequere hàc Philocrates me intrò. PHILOC. ſequor.
HEG. Age tu illuc procede bone vir, lepidum mancupium meum.
STA. Quid me oportet facere, vbi tu talis vir falſum autumas.
Fui ego bellus,lepidus,bonus vir nunquam,neque frugi bonæ.
Neque ero vnq̃,ne tu ſpem ponas me bonæ frugi fore.
HEG. Propemodum vbi loci fortunæ tuæ ſint, facile intelligis.
Si eris verax, tua ex re facies, ex mala meliuſculam.
Recta & vera loquere,ſed neque verè,neq; rectè adhuc
Feciſti vnquam. STA. quid ego fatear, credin' pudeat cùm autumes?
HEG. At ego faciam vt pudeat: nam in ruborem te totum dabo.
STA. Eia credo ego imperito plagas minitaris mihi.

Tandem iſta aufer, dicq́; quid fers, vt feras hinc quod petis.

HEG. Satis facundus. ſed fieri dictis compendium volo.

STA. Vt vis fiat. HEG. bene morigerus fuit puer, nunc non decet.

Hoc agamus, iam animum aduorte, ac mihi quæ dicam ediſſere.

Si eris verax, e tuis rebus feceris meliuſculas.

ST. Nugæ iſtæc ſunt, nō me cēſes ſcire quid dignus ſiē?

HEG. At ea ſubterfugere potis es pauca, ſi non omnia.

STA. Pauca effugiam ſcio. nam multa euenient, & merito meo.

Quia & fugi, & tibi ſurripui filium, & eum vendidi.

S. Theodoro medico.

S. Hic verſu inſerit: Pauca eff. ciam ſcio, nā multa euenient & merito meo.

HEG. Cui homini? STA. "Theodoromedi' in Aulide Polyplusio"

Sex minis. HEG. prô di immortales, is quidem huius eſt pater

Philocratis. STA. quin melius noui, quàm te, & vidi ſæpius.

HE. Serua Iuppiter ſupreme & me, & meū gnatū mihi.

Philocrates per tuum te genium obſecro exi, te volo.

PHILOCRATES, HEGIO, STALA.

HEgio aſſum, ſi quid me vis, impera. HE. hic gnatum meum

Tuo patri ait ſe vendidiſſe ſex minis in Aulide.

PHI. Quàm diu id factum eſt? STA. hic annus incipit viceſimus.

PHI. Falſa memorat. ST. aut ego, aut tu. nam tibi quadrimulum

Tuus pater peculiarem paruulum puero dedit.

PHI. Quid erat ei nomē, ſi vera dicis, memora dū mihi.

S. Pæcilium

ST. "Pægniū' vocitatu'ſt, pôſt vos indidiſtis Tyndaro.

PHI. Cur ego te non noui? STA. quia mos eſt obliuiſci hominibus,

S. facunda

Neque nouiſſe, cuius nihili ſit "faciunda' gratia.

PHI. Dic mihi, is'ne iſtic fuit, quē vendidiſti meo patri,

Qui

Qui mihi peculiaris datus eſt huius filius?
HE. Viuit'ne is homo? STA. argentum accepi, nihil curaui cæterum.
HEG. Quid tu ais? PHIL. quin iſtic ipſu'ſt Tyndarus tuus filius?
Vt quidem hic argumenta loquitur. nam is mecum à puero puer
Bene,pudiceque educatu'ſt, vſque ad adoleſcentiam.
HE. Et miſer ſum & fortunatus,ſi vos vera dicitis.
Eò miſer ſum,quia malè illi feci, ſi gnatus meu'ſt.
Eheu qur ego plus,minusque feci, quàm æquom fuit.
Quod malè feci,crucior modo,ſi infectũ fieri poſſiet.
Sed eccum incedit huc ornatus,audax ſuis virtutibus. S. viribus

TYNDARVS, HEGIO, PHILOCRATES, STALAGMVS.

Vidi ego multa ſæpe picta, quæ Acherunti fierent Cruciamenta: verùm enimuero nulla adæquè eſt Acheruns.
Atque vbi ego fui in lapicidinis,illic demum eſt locus,
Vbi labore laſſitudo omniſt exigunda ex corpore.
Nã vbi illò adueni, quaſi patricijs pueris, aut monedu-
Aut anates, aut coturnices dantur,qui cum luſitét, [lç,
Itidem hæc mi aduenienti vpupa, qui me delectet, data eſt.
Sed herus, eccum ante oſtium, & herus alter eccum ex Aulide
Redijt. HEG. ſalue exoptate gnate mi. TY. hem quid gnate mi?
Atat ſcio cur te patrem aſſimiles eſſe & me filium,
Quia mihi item vt parentes lucis das tuendæ copiam.
PHI. Salue Tyndare. TY. & tu quoius cauſſa hanc ærumnam exigo.
PHI. At nunc liber in diuitias faxo venies. nam tibi
Pater hic eſt, hic ſeruus, qui te huic hinc quadrimum ſurpuit,
Vendiditque patri meo te ſex minis. is te mihi

Paruulum peculiarem paruulo pucro dedit.
Illic indicium fecit.nã hunc ex Aulide huc reducimus.
TYN. Quid huius filium? PHI. intus eccum fratrem germanum tuum.
TYN. Quid tu ais? adduxtin illum huius captiuũ filiũ?
PHI. Quin inquam intus hic eſt. TY. feciſti edepol & rectè & bene.
PHI. Nunc tibi pater hic eſt, hic fur eſt tuus qui paruum hinc te abſtulit.
TYN. At ego hunc grandis grãdem natu ob furtum ad carnificem dabo.
PHI. Meritus eſt. TYN. ergo edepol huic meritam mercedem dabo.
Sed dic oro,pater meus tûne es? HE. ego ſum gnate mi.
TYN. Nunc ego demum in memoriam redeo,cùm mecum cogito,
Nunc edepol demũ in memoriã regredior,audiſſe me,
Quaſi per nebulã, Hegionẽ patrẽ meum nominarier.
HEG. Ego ſum. PHI. compedibus quæſo vt tibi ſit leuior filius.
Atque hic grauior ſeruus. HE. certum eſt principium id præuortier.
Eamus intrò, vt acceſſatur faber, vt iſtas compedes
Tibi adimam,huic dem. ST. cui peculij nihil eſt, rectè feceris.

GREX.

S.ſubitae cogitationes

SPectatores ad pudicos mores facta hæc fabula eſt,
Neq; in hac "ſubagitationes' ſunt,neq; vlla amatio,
Nec pueri ſuppoſitio,nec argenti circumductio,
Neque vbi amans adoleſcens ſcortum liberet clam "patrem ſuum'.

S.ſuo patre

Huiuſmodi paucas poëtæ reperiunt comœdias,
Vbi boni meliores fiant.nunc vos, ſi vobis placet,
Etſi placuimus,neque odio fuimus,ſignũ hoc mittite:
Qui pudicitiæ eſſe voltis præmium, plauſum date.

FINIS.

CVR-

CVRCVLIO.

DRAMATIS PERSONÆ.

PALINVRVS ſeruos.
PHAEDROMVS adoleſcens.
LENA anus.
PLANESIVM virgo.
CAPPADOX leno.
COQVVS
CVRCVLIO paraſitus.
LYCO trapezita.
CHORAGVS.
THERAPONTIGONVS miles.

ARGVMENTVM.

Curculio miſſus à Phædromo it in Cariam,
Vt petat argentum. ibi ille eludit annulo
Riualem, ſcribit atq; obſignat litteras.
Cognoſcit ſignum Lyco vbi vidit militis.
Vt amicam mittat precium lenoni dedit.
Lyconem miles ac lenonem in ius rapit.
Ipſus ſororem quam peribat repperit,
Oratu cuius Phædromo nuptum locat.

ACTVS I.

PALINVRVS ſeruus, PHAEDROMVS adoleſcés.

Quò te hoc noctis dicã proficiſci foràs,
Cum iſtoc ornatu, cumq́ue hac pompa Phædrome?
PH. Quo Venus cupidoq́ue imperat, ſuadetq́ue amor.
Si media nox eſt, ſiue eſt prima veſpera:
Si ſtatus condictus cum hoſte intercedit dies,
Tamen eſt eundum quò imperant ingratijs.
PA. At tandem tandem. PH. tandem es odioſus mihi.
PA. Iſtuc quidem nec bellum eſt, nec memorabile,
Tute tibi puer es lautus, ⁵luces' cereum. 5 duces
PH. Egon' apicularum opera congeſtum non feram,
Ex dulci oriundum, melliculo dulci meo?
PA. Nam quò te dicam ego ire? PH. ſi tu me roges,

Dicam, vt ſcias. PA. ſi rogitem, quid reſpondeas?
PHæ. Hoc Æſculapij fanū eſt. PA. plus iam anno ſcio.
PHæ. Huic proximum illud oſtium occluſiſſimum.
Salue, valuiſtin' oſtium occluſiſſimum?
S. heri PA. Caruit ne febris te "here', vel nudiuſtertius?
Et heri cœnauiſtí'ne? PHæ. derides'ne me?
PA. Quid tu ergo inſane rogitas, valeat'ne oſtium?
PHæ. Belliſſimum hercle vidi, & taciturniſſimum.
Nunquam vllum verbum "mutit', qum aperitur tacet:
S. mutit Cumque illa noctu clanculum ad me exit, tacet.
PA. Nunquid tu quod te aut genere indignum ſit tuo
Facis, aut inceptas facinus facere Phædrome?
Num tu pudicæ cuipiam inſidias locas?
Aut quam pudicam oportet eſſe? PHæ. nemini.
Nec me ille ſinit Iuppiter. PA. ego item volo.
Ita tuum conferto amare ſemper, ſi ſapis,
Ne id quod ames, populus ſi ſciat, tibi ſit probro.
Semper curato ne ſis inteſtabilis.
Quod amas, amato teſtibus præſentibus.
PH. Quid iſtuc eſt verbi? PA. cautè vt incedas via.
PH. Quin leno hîc habitat. PA. nemo hic prohibet, nec vetat,
Quin quod palàm eſt venale, ſi argentum eſt, emas.
Nemo ire quenquam publica prohibet via,
Dum ne per fundum ſeptum facias ſemitam,
Dum tete abſtineas nupta, vidua, virgine,
Iuuentute, pueris liberis. ama quid lubet.
PH. Lenonis hæ ſunt ædes. PA. malè iſtis eueniat.
PH. Qui? PA. quia ſceleſtam ſeruitutem ſeruiunt.
PH. Obloquere. PA. fiat maximè. PH. etiam tu taces?
S. quidā codex ſic habet: veto inductas. PA. occepi dicere. PHI. ei ancillula eſt.
PA. Nempe obloqui me iuſſeras. PH. at nunc "veto,
Id vti occœpi dicere, ei ancillula eſt'.
PA. Nempe huic lenoni, qui hîc habitat? PH. rectè tenes.
PA. Nimis formido ne exedat. PH. odioſus es.
Eam volt meretricem facere, ea me deperit.
Ego autem cum illa facere nolo mutuum.
PA. Quid

PA. Quid ita? PH. quia proprium facio, amo pariter
ſimul.
PA. Malus clandeſtinus eſt amor, damnumſt merum.
PH. Eſt hercle ita vt tu dicis. PA. iam ne ea fert iugum?
PH. Tam à me pudica eſt, quaſi ſoror mea ſit, niſi
Si eſt oſculando quippiam 'impudicior'. S. impudicius.
PA. ſemper tu ſcito, flamma fumo eſt proxima.
Fumo comburi nihil poteſt, flamma poteſt.
Qui è nuce nucleum eſſe volt, frangit nucem.
Qui volt cubare, pangit ſaltem ſuauium.
PH. At illa eſt pudica, neque dum cubitat cum viris.
PA. Credam, pudor ſi cuipiam lenoni ſiet.
PH. Immò vt illum cenſes? vt quæque illi occaſio eſt
Surripere ſe ad me, vbi ſauium oppegit, fugit.
Id eò fit, quia hic leno ægrotus incubat,
In Æſculapij fano. is me excruciat. PA. quid eſt?
PH. Aliàs me poſcit pro illa triginta minas,
Aliàs talentum magnum, neque quicquam queo
Æqui boniquе ab eo impetrare. PA. 'iniurius': S.L. iniuriũ eſt.
Qui quod lenoni nulliſt, id ab eo petas.
PH. Nunc hinc paraſitum in Cariam miſi meum,
Petitum argentum à meo ſodali mutuum:
Quod ſi non affert, quò me vortam neſcio.
PA. Si deos ſalutas, dextrouorſum cenſeo.
PH. Nunc ara Veneris hæc eſt ante horum fores,
Mé inferte Veneri vouі iam ientaculum.
PA. Quid antepones Veneri à ientaculo?
PH. Me, te, atque hoſce omnes. PA. tum tu Venerem
vomere vis?
PH. Cedo puere ſinũ. PA. Quid facturus? PH. iam ſcies.
Anus hîc ſolet cubitare cuſtos, ianitrix:
Nomen ei eſt lenæ, multibiba atque merobiba.
PA. Quaſi tu lagenam dicas, vbi vinum ſolet
Chium eſſe. PH. Quid opuſt verbis? vinoſiſſima eſt.
Eaque extemplo vbi vino has conſperſi fores,
De odore adeſſe me ſcit, aperit illico.

PA. Eï

PA. Ei ne hic cum vino ſinus fertur. PH. niſi me vls.
PA. Nolo hercle. nam iſtunc qui fert, afflictum velim.
Ego nobis afferri cenſui. PH. Quin tu taces?
Si quid ſuper illi fuerit, id nobis ſat eſt.
PA. Quiſnam iſtic fluuius eſt, quē non recipiat mare?
S. ſi obſequeris
PH. Sequere hac Palinure me ad fores, "ſi mi obſequēs'.
PA. Ita faciam. PH. agite, bibite feſtiuæ fores,
Potate, ſite mihi volentes, propitiæ.
PA. Voltis'ne oliuas, aut pulpamentum, aut capparim?
PH. Exuſcitate voſtram huc cuſtodem mihi.
PA. Profundis vinum. quæ te res agitant? PH. ſine,
Viden' vt aperiuntur ædes feſtiuiſſimæ?
Non mutit cardo? eſt lepidus. PA. quin das ſauium.
PH. Tace, occultemus lumen & vocem. PA. licet.

LENA anus, PHAEDROMVS, PALINVRVS.

FLos veteris vini meis naribus obiectus eſt.
Eius amos cupidam me huc prolicit per tenebras.
Vbi vbi eſt, prope me eſt, euax habeo: Salue anime mi,
Liberi lepos. vt veteris vetuſti cupida ſum:
Nam omnium vnguentûm odor præ tuo nautea eſt,
Tu mihi ſtacte, tu cinnamomum, tu roſa,
Tu crocum & caſia es, tu bdelium. nam vbi
Tu profuſus, ibi ego me peruelim ſepultam.
Sed quum adhuc naſo odos obſecutus eſt meo,
Da viciſſim meo gutturi gaudium.
Nihil ego tecum, vbi eſt ipſus? ipſum expeto
Tangere, inuergere in me liquores tuos
Sino ductim. ſed hàc abijt, hàc perſequar.
PH. Sitit hæc anus. PA. quantulū ſitit? PH. modica eſt.
Capit quadrantal. PA. pol vt tu prædicas,
Vindemia hæc huic anui non ſatis eſt ſoli.
Canem eſſe hanc quidem magis par fuit, ſagax
Naſum habet. AN. amabo cŭia vox ſonat procul?
PH. Cenſeo hanc appellandam anum, Adibo. redi,
Et reſpice ad me huc lena. AN. imperator quis eſt?
PH. Vini pollens, lepidus, liber,

Tibi

Tibi qui ſcreanti ſiccæ, ſemiſomnæ,
Affert potionem, & ſitim ſedatum it.
AN. Quàm longè abeſt à me? PH. lumen hoc vide.
Grandiorem gradum ergo fac ad me obſecro.
Salue. AN. egon' ſalua ſim? quæ ſiti ſicca ſum?
PH. At iam bibes. AN. diu fit. PH. hem tibi anus lepida.
AN. Salue oculiſſime homo. PA. age effunde hoc citò,
In baratrum, propere, prolue cloacam. PH. tace.
Nolo huic maledici. PA. faciam igitur malè potius.
AN. Venus de paulo, paululum hoc tibi dabo,
Haud libenter. nam tibi amantes propinantes,
Vinum potantes dant omnes, mihi haud ſæpe
Eueniunt tales hæreditates. PA. hoc vide vt
Ingurgitat impura in ſe merum auariter,
Faucibus plenis. PH. perij hercle, huic quid primum dicam
Neſcio. PA. hem iſtuc quod mihi dixti. PH. quid id eſt?
PA. Perijſſe vt te dicas. PH. malè tibi di faciant.
P. Dic iſti. A. ah. PA. quid eſt? ecquid lubet? AN. lubet.
PA. Etiam mihi quoque ſtimulo fodere lubet te.
PH. Tace noli. PA. taceo. ecce autem bibit arcus. pluet
Credo hercle hodie. PH. iam'ne ego huic dico? PA. quid dices?
PH. Me perijſſe. PA. age dice. PH. anus audi. hoc volo
Scire te, perditus ſum miſer. AN. at pol ego oppidò
Seruata. ſed quid eſt? quid 'lubet' perditum S.iubet
Dicere te eſſe? PH. quia id quod amo, careo.
AN. Phædrome mi ne plora amabò, tu me
Curato ne ſitiā, ego tibi quod amas iam huc adducā.
PH. Tibi'ne ego, ſi fidem ſeruas mecum,
Vineam pro aurea ſtatua ſtatuam, quæ tuo
Gutturi ſit monimentum: qui me in terra æquè
Fortunatus erit, ſi illa ad me 'bitet' S.bibet
Palinure? PA. edepol qui amat, ſi eget, miſera afficitur
Ærumna. PH. non ita res eſt. nam confido
Paraſitum hodie aduenturum cum argento ad me.

PA.

PA. Magnum inceptas, ſi id expectas, quod nuſquamſt.
PH. Quid ſi adeam ad fores, atque occentem? PAL. ſi lubet,
Neque veto, neque iubeo, quando ego te video
Immutatis moribus eſſe here, atque ingenio.
PH. Peſſuli heus peſſuli, vos ſaluto lubens,
S. colo Vos amo, vos "volo', vos peto, atque obſecro,
Gerite amanti mihi morem amœniſſimi.
Fite cauſſa mea Lydi barbari,
Suſſilite obſecro, & mittite iſtanc foràs,
Quæ mihi miſero amanti ebibit ſanguinem.
Hoc vide vt dormiunt peſſuli peſſumi,
Nec mea gratia commouent ſe ocyus,
Reſpicio nihili meam vos gratiam facere.
Sed tace, tace. PA. taceo hercle, quid eſt? PH. ſentio ſonitum,
Tandem edepol mihi morigeri peſſuli fiunt.

ANVS, PLANESIVM virgo, PHAEDROMVS, PALINVRVS.

PLacidè egredere, & ſonitum prohibe forum, & crepitum cardinum:
Ne quod hîc agimus, herus percipiat fieri mea Planeſium,
Mane, ſuffundam aquulam. PA. viden' vt anus tremula medicinam facit?
S. condidicit Eapſe merum "qum didicit' bibere, foribus dat aquam quam bibant.
S. mecũ vadatus PL. Vbi tu es? qui "me conuadatus' Veneriis vadimonijs,
Vbi tu es? qui me libello Venerio citauiſti. ecce me.
Siſto ego tibi me, & mihi contrà itidẽ vt ſiſtas ſuadeo.
PH. Aſſum. nam ſi abſim, haud recuſem quin mihi malè ſit mel meum.
PLA. Anime mi procul quidem amantem abeſſè haud conſentaneum eſt.
PHÆ. Palinure, Palinure. PA. eloquere, quid eſt quòd Palinurum voces?

PHÆ.

PH. Eſt lepida. PA. nimis lepida. PHÆ. ſum Deus. PA. immo homo haud magni preci.
PHÆ. Quid vidiſti, aut quid videbis magis dijs æquiparabile?
PAL. Malè valere te, quod mihi ægrè eſt. PH. malè mihi morigerus, tace.
PAL. Ipſus ſe excruciat, qui homo quod amat videt, nec potitur dum licet.
PHÆ. Rectè obiurgat, ſanè haud quicquamſt magis quod cupiam tandiu.
PLA. Tene me, amplectere ergo. PH. hoc etiã eſt quamobrem cupiam viuere,
Quia te prohibet herus, clàm hero potior. PLA. prohibet, nec prohibere quit:
Nec prohibebit, niſi mors meum animum abſte abalienauerit.
PAL. Enimuero nequeo durare, quin ego herum accuſem meum:
Nam bonum eſt pauxillum amare ſanè, inſanè non bonum eſt.
Verùm totum inſanum amare, hoc eſt, quod meus herus facit.
PL. Sibi ſua habeant regna reges, ſibi diuitias diuites:
Sibi honores, ſibi virtutes, ſibi pugnas, ſibi prælia,
Dum mihi abſtineant inuidere, ſibi quiſque habeant quod ſuum eſt.
PA. Quid tu Veneri peruigilare te vouiſti Phædrome?
Nam hoc quidẽ edepol haud multo pòſt luce lucebit. PH. tace.
PA. Quid taceam, quin tu is dormitum? PH. dormio, ne occlamites.
PA. Tu quidem vigilas. PH. at meo more dormio, hic ſomnuſt mihi.
PA. Heus tu mulier, malè mereri de immerente inſcitia eſt.
PLA. Iraſcere, ſi te edentem hìc à cibo abigat. PA. ilicet.

Pari-

Pariter hos perire amando video. vterque inſaniunt.
Viden' vt miſerè moliuntur, nec queũt complecti ſatis.
Etiam diſpertimini. PL. NVLLI eſt homini perpetuum bonum.
Iam huic voluptati hoc adiunctum eſt odium. PAL. quid ais propudium,
S: ueſtarnis Tun' etiam cum "noctuinis' oculis, odium me vocas?
Ebriola perſolæ nugæ. PH. Tun' meam Venerem vituperas?
Quod quidẽ mihi pollutus virgis ſeruus ſermonem ferat.
At ne tu hercle cum cruciatu magno dixiſti id tuo.
Heus tibi maledictis ꝑ iſtis, dictis moderari vt queas.
PAL. Tuam fidẽ Venus noctuuigila. PH. Pergin' etiam verbero?
PLA. Noli amabo verberare lapidem, ne perdas manũ.
PAL. Magnum flagitium probrumque Phædrome expergefacis.
Bene monſtrantem pugnis cædis, hanc amas, nugas meras.
Hoccine fieri, vt immodeſtis te hîc moderere moribus?
PH. Auro contra cedo modeſtum amatorem, à me aurum accipe.
PAL. Cedo mihi contra oricalco cui ego ſano ſeruiam.
PLA. Bene vale ocule mi. nam ſonitum & crepitum clauſtrorum audio,
Æditumm aperire fanũ: quouſq; quæſo ad hũc modũ
Inter nos vtimur amore ſemper ſurrepticio?
PH. Minimè. nam Paraſitũ miſi nudiuſquartus Cariã,
Petere argentum, is hodie hîc aderit. PLA. nimium conſultas diu.
PH. Ita me Venus amet, vt ego te hoc triduum nunquam ſinam
In domo eſſe iſtac, quin ego te liberalem liberem.
PLA. Facito vt memineris, tene etiam priuſquam hinc abeo ſauium.

Siqui-

PH. Siquidem hercle mihi regnum detur, nunquam id potius perſequar,
Quando ego te videbo. PL. Ehem iſtoc verbo vindictam para:
Si amas, eme: ne rogites: facito vti precio peruincas tuo.
Bene vale. PH. iam ne ego relinquor? pulcrè Palinure occidi.
PA. Ego quidem qui & vapulando, & ſomno pereo. PH. ſequere me.

ACTVS II.

CAPPADOX leno, PALINVRVS ſeruus.

MIgrare certumſt iam nunc è fano foras,
Quando Æſculapij ita ſentio ſententiam.
Vt qui me nihili faciat, nec ſaluom velit.
Valetudo decreſcit, accreſcit labor.
Nam iam quaſi zona liene cinctus ambulo.
Geminos in ventre habere videor filios.
Nihil metuo, niſi ne medius diſrumpar miſer.
PAL. Si rectè facias Phædrome; auſcultes mihi,
Atque iſtam exturbes ex animo ægritudinem.
Paues, paraſitus quia non redijt Caria.
Afferre argentum credo. nam ſi non ferat,
Tormento non retineri potuit ferreo,
Quin reciperet ſe huc eſum ad præſepim ſuam.
CAP. Quis hic eſt qui loquitur? PAL. qoiā vocē audio?
CAP. Eſt'ne hic Palinurus Phędromi? PAL. Qui hîc eſt [homo?
Cum collatiuo ventre, atque oculis herbeis?
De forma noui, de colore non queo
Nouiſſe. iam iam noui, leno eſt Cappadox,
Congrediar. CA. ſalue Paſinure. PA. ô ſcelerum caput,
Salueto. quid agis? CA. viuo. PA. nempe vt dignus es.
Sed quid tibi eſt? CAP. lien necat, renes dolent,
Pulmones diſtrahuntur, cruciatur iecur,
Radices cordis pereunt. *Chiræ' omnes dolent. S. criæ
PAL. Tum te igitur morbus agitat hepatarius.

L CA. Fa-

CA. Facileſt miſerum irridere. PA. quin tu aliquot dies
Perdura, dum inteſtina exputeſcunt tibi.
Nunc dum ſalſura ſat bonaſt, ſi id feceris,
Venire poteris inteſtinis vilius.
9. *diſruptus* CA. Lien [9]dierectuſt'. PA. ambula,id lieni optimumſt.
CA. Aufer iſtæc quæſo, atq; hoc reſponde quod rogo.
Potin coniecturam facere, ſi narrem tibi
Hac nocte quod ego ſomniaui dormiens?
PA. Vah, ſolus hic homoſt, qui ſciat diuinitus.
Quin coniectores à me conſilium petunt,
Quod eis reſpondi, ea omnes ſtant ſententia.

COQVS, CAPPADOX, PALINVRVS, PHAEDROMVS.

Palinure quid ſtas, quin depromuntur mihi,
Quæ opus ſunt, paraſito vt ſit parato prandium,
Qom veniat. PA. maneſis dum huic conijcio ſomniũ.
CO. Tute ipſe, ſi quid ſomniaſti, ad me refers.
PAL. Fateor. CO. abi deprome. PA. age tu interea huic ſomnium
Narra, meliorem quàm ego ſum, ſuppono tibi.
Nam quod ſcio,omne ex hoc ſcio. CA. operam vt det. PAL. dabit.
C. Facit hic quod pauci,vt ſit magiſtro ſuo obſequens.
Da mihi igitur operam. CO. tametſi non noui, dabo.
CA. Hac nocte in ſomnis viſus ſum viderier,
Procul ſedere longè à me Æſculapium,
Neque eum ad me adire, neque me magnipendere
Viſuſt. CO. item alios deos facturos ſcilicet,
Sanè illi inter ſe congruunt concorditer.
Nihil eſt mirandum melius, ſi nihil ſit tibi.
Nanque incubare ſatius te fuerat Ioui,
Tibi qui auxilium in iureiurando tulit.
CA. Siquidem incubarè velint, qui periurauerint,
Locus non præberi potis eſt in Capitolio.
5. Huc CO. [5]Hoc' animum aduorte, pacem ab Æſculapio
Petas, ne fortè tibi eueniat magnum malum,

Quod

Quod in quiete tibi portentumſt. CA. benefacis.
Ibo atque orabo. CO. quæ res malè vortat tibi.
Prò di immortales quem conſpicio, qui illic eſt?
Eſt'ne hic paraſitus, qui miſſuſt in Cariam?
Heus exi Phædrome, exi exi, exi *inquam* ocyus. S. quàm
PH. Qui iſtic clamorem tollis? CO. paraſitum tuum
Video currentem, ellum vſque in platea vltima.
Hinc auſcultemus quid agat. PH. ſanè cenſeo.

CVRCVLIO, PHAEDROMVS, PALINVRVS ſeruus.

Date viam mihi noti atque ignoti, dum ego hîc officium meum
Facio. fugite omnes, abite, & de via ſecedite:
Ne quem in curſu capite, aut cubito aut pectore offendam, aut genu.
Ita nunc ſubitò, properè & celere obiectumſt mihi negocium.
Nec quiſquam ſit tam opulentus, qui mihi obſiſtat in via.
Nec ſtrategus, nec tyrannus quiſquā, nec agoranomus,
Nec demarchus, nec comarchus, nec cum tanta gloria,
Quin cadat, quin capite ſiſtat in via de ſemita.
Tum iſti Græci palliati capite operto qui ambulant,
Qui incedunt ſuffarcinati cum libris, cum ſportulis,
Conſtant, conferunt ſermones inter ſeſe drapetæ.
Obſtant, obſiſtunt, incedunt cum ſuis ſententijs,
Quos ſemper videas bibentes eſſe in Hermopolio,
Vbi quid ſurripuere operto capitulo calidum bibunt,
Triſtes atque ebrioli incedunt: eos ego ſi offendero,
Ex vno quoque eorum excutiam crepitum polentariū.
Tum iſti qui ludunt datatim ſerui ſcurrarum in via,
Et datores, & factores omnis ſubdam ſub ſolum.
Proinde ſe domi contineant, vitent infortunia.
PH. Rectè hic monſtrat, ſi imperare poſſit: nam ita nunc mos viget,
Ita nunc ſeruitiumſt. profectò modus haberi nō poteſt.

CV. Ecquis eſt, qui mihi commonſtret Phædromum genium meum?
Ita res ſubita, celeriter mihi hoc homine conuento eſt opus.
PA. Te ille quærit. PH. quid ſi adeamus ? heus Curgulio, te volo.
CV. Quis vocat, quis nominat me? PH. qui te conuentum cupit.
CV. Haud magis cupis, quàm ego te cupio. PE. ô mea opportunitas,
Curgulio exoptate ſalue. C. ſalue. PH. ſaluum gaudeo
Te aduenire. cedo tuã mihi dextrã, vbi ſunt ſpes meæ,
Eloquere obſecro hercle. CV. eloquere ted obſecro, vbi ſunt meæ?
PH. Quid tibi eſt? CV. tenebræ oboriuntur, genua inedia ſuccidunt.
PH. Laſſitudine hercle credo. CV. retine retine me obſecro.
PH. Viden' vt expalluit? datin iſti ſellã, vbi aſſidat, citò,
Et aqualem cum aqua? properatin' ocyus? CV. animo malè eſt.
PH. Vin' aquam. CV. ſi fruſtulenta eſt, da obſecro hercle, obſorbeam.
PH. Væ capiti tuo. CV. obſecro hercle facite ventum vt gaudeam.
PH. Maximè. CV. quid facitis quæſo? PA. ventum. CV. nolo equidem mihi
Fieri ventulum. PH. quid igitur vis? CV. eſſe vt ventum gaudeam.
PH. Iuppiter te diq; perdãt. CV. perij, proſpicio parũ,
Os amarũ habeo, dentes plenos, lippiunt fauces fame,
Ita cibi vacuitate venio laſſis lactibus.
PH. Iam edes aliquid. CV. nolo hercle aliquid, certum quàm aliquid mauolo.
PH. Immò ſi ſcias, reliquiæ quæ ſint. CV. ſcire nimis lubet

Vbi

Vbi ſient. nã illis cõuentus ſanè opus eſt meis dentibus.
PH. Pernam, abdomen, ſumen, ſuis glandium. CV. ain' tu omnia hæc?
In carnario fortaſſe dicis. PH. immò in lancibus,
Quæ tibi ſunt parata, poſtquam ſcimus venturum. CV. vide,
Ne me ludas. PH. ita me amabit, quam ego amo, vt ego haud mentior.
Sed quò te miſi, nihilo ſum certior. CV. nihil attuli.
P. Perdidiſti me. C. inuenire poſſim, ſi mihi operã datis.
Poſtquam tuo iuſſu profectus ſum, perueni in Cariã.
Video tuum ſodalem, argenti rogo vti faciat copiam.
Scires velle gratiam tuam noluit fruſtrarier,
Vt decet velle hominẽ amicũ amico, atq; opitularier.
Reſpondit mihi paucis verbis, atque adeò fideliter,
Quod tibi eſt, item ſibi eſſe magnam argenti inopiã.
P. Perdis me tuis dictis. C. immò ſeruo, & ſeruatũ volo.
Poſtquam mihi reſponſum eſt, abeo ab illo mœſtus ad forum.
Me illò fruſtra deueniſſe, fortè aſpicio militem.
Aggredior hominẽ, ſaluto adueniẽs. ſalue, inquit mihi.
Præhendit dextram, ſeducit, rogat quid veniam Cariã?
Dico me illò adueniſſe animi cauſſa. ibi me interrogat,
Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam nouerim?
Dico me nouiſſe. quid lenonem Cappadocem? annuo
Viſitaſſe. ſed quid eum vis? quia de illo emi virginem
Triginta minis, veſtem, aurum, & pro ijs decem coaccedunt minæ.
Dediſti tu argentum? inquam, immò apud trapezitam ſitum eſt.
Illum quem dixi Lyconem: atque ei mandaui, qui annulo meo
Tabulas obſignatas attuliſſet, vt daret operam,
Vt mulierẽ ille à lenone cum auro & veſte abduceret.
Poſtq̃ hoc mihi narrauit, abeo ab illo. reuocat me illico,
Vocat ad cœnam: religio fuit, denegare nolui.

Quid ſi adeamus, ac decumbamus? inquit. conſilium placet,
Neque diem decet me morari, neque nocti nocerier.
Omnis res parataſt, & nos quibus paratum eſt aſſumus.
Poſtquã cœnati, atq; appoti, talos poſcit ſibi in manũ.
Prouocat me in aleam, vt ego ludam: pono pallium.
Ille ſuum annulum oppoſuit, inuocat Planeſium.
PH. Meos'ne amores. CV. tace parumper, iacit voltorios quatuor.
Talos arripio, inuoco almam meã nutricẽ. Herculem
Iacto baſilicum. propino magnum poculum, ille ebibit.
Caput deponit, condormiſcit. ego ei ſubduco annulũ.
Deduco pedes de lecto clàm, ne miles ſentiat.
Rogãt me ſerui, quò eam? me dico ire quò ſaturi ſolẽt.
Oſtium vbi conſpexi, exinde me illico protinam dedi.
PH. Laudo. CV. laudato, quando illud quod cupis, effecero.
Eamus nunc intrò, vt tabellas conſignemus. PH. non moror.
CV. Atque aliud prius obtrudamus, pernam, ſumen, glandium,
Hæc ſunt ventri ſtabilimenta, panem & aſſa bubula.
Poculum grande, aula magna, vt ſatis conſilia ſuppetãt.
Tute tabellas cõſignato, hic mihi miniſtrabit, ego edã.
Dicam quemadmodum conſcribas. ſequere me hac intrò. PH. ſequor.

ACTVS III.

LYCO, CVRCVLIO, LENO.

BEatus videor, ſubduxi ratiunculam,
Quantum æris mihi ſit, quantumque alieni ſiet.
Diues ſum, ſi non reddo eis, quibus debeo:
Si reddo illis quibus debeo, plus alieni ineſt.
Verùm "hercle verò cùm verè recogito', *S. enimuero non conuelſere cogito.*
Si magis me inſtabunt, ad prætorem ſufferam.
Habent hunc morem plerique argentarij,
Vt alius alium poſcant, reddant nemini.

Pugnis

Pugnis rem ſoluant, ſi quis poſcat durius.
Qui homo maturè quæſiuit pecuniam,
Niſi eam maturè parſit, maturè eſurit.
Cupio aliquem emere puerum, qui vſurarius
Nunc mihi quæratur. vſus eſt pecunia.
CV. Nil tu me ſaturum monueris. memini & ſcio.
Ego hoc effectum lepidè tibi tradam. tace.
Edepol ne ego hîc me intus expleui probè,
Et quidem reliqui in ventre cellæ vni locum,
Vbi reliquiarum reliquias reconderem.
Quis hîc eſt, qui operto capite Aeſculapium
Salutat? Attat quem quærebam. ſequere me.
Simulabo quaſi non nouerim. heus tu, te volo.
LY. Vnocule ſalue. CV. quæſo, derides'ne me?
LY. De Coclitum proſapia te eſſe arbitror:
Nam ij ſunt vnoculi. CV. Catapulta hoc ictum eſt mihi
Apud Sicyonem. LY. nam quid id refert mea,
An aula quaſſa cum cinere effoſſus ſiet.
CV. Superſtitioſus hic quidem eſt, vera prædicat.
Nam illæcce catapultæ ad me crebrò commeant.
Adoleſcens ob rempublicam hoc intus mihi
Quod inſigne habeo, quæſo ne me incomities.
LY. Licet'ne inforare, ſi incomitiare non licet?
CV. Non inforabis me quidem. non mihi placet
Tuum profectò neque forum, nec comitium.
Sed hunc quem quæro, commonſtrare ſi potes,
Inibis à me ſolidam & grandem gratiam.
Lyconem quæro trapezitam. LY. dic mihi,
Quid eum nunc quæris, aut cuiatis? CV. eloquar,
Ab Therapontigono Platagidoro milite.
LY. Noui edepol nomen. nam mihi iſtoc nomine,
Dum ſcribo, expleui totas ceras quatuor.
Sed quid Lyconem quæris? CV. mandatumſt mihi,
Vt has tabellas ad eum ferrem. LY. quis tu homo es?
CV. Libertus illius, quem omnis Summanum vocant.
LY. Summane ſalue: qui Summanus? fac ſciam.

CV. Quia veſtimenta, vbi obdormiui ibi ebrius,
Summano, ob eam rem me omnes Summanũ vocant.
LY. Alibi te meliuſt quærere hoſpitium tibi:
Apud me profectò nihil eſt Summano loci:
Sed iſtum, quẽ quæris, ego ſum. CV. quæſo tu'ne is es
Lyco trapezita? LY. ego ſum. CV. multam me tibi
S.ire Salutem iuſſit Therapontigonus *dicere,
Et has tabellas dare me iuſſit. LY. mihin? CV. ita.
Cape, ſignum noſce. noſtin'? LY. quid ni nouerim?
Clipeatus elephantum vbi machæra diſicit.
CV. Quod iſtic ſcriptum eſt, id te orare iuſſerat,
Profectò vt faceres, ſuam ſi velles gratiam.
LY. Concede, inſpiciam quid ſit ſcriptum. CV. maximè,
Tuo arbitratu, dum auferam abs te id quod peto.
LY. Miles Lyconi in Epidauro hoſpiti ſuo,
Therapontigonus Platagidorus plurimam
Salutem dicit. CV. Meus hic eſt, hamum vorat.
LY. Tecum oro, & quæſo, qui has tabellas afferet
Tibi, vt ei detur, quam iſtic emi virginem,
Quod te præſente iſtic egi, teque interprete,
Et aurum, & veſtem: iam ſcis, vt conuenerit.
Argentum des lenoni, huic des virginem.
LY. Vbi ipſus? cur non venit? CV. ego dicam tibi,
Quia nudiuſquartus venimus in Cariam
Ex India: ibi nunc ſtatuam volt dare auream,
Solidam faciundam ex auro Philippeo, quæ fiet
Septempedalis, factis monumentum ſuis.
LY. Quamobrem iſtuc? CV. dicam, quia enim Perſas, Paphlagonas,
Synopeas, Arabes, Caras, Cretanos, Syros,
Rhodiam atque Lyciam, Perediam & Perbibeſiam,
Centauromachiam & Claſſiam, Vnomammiam,
Libyamque oram omnem Conterebromniam,
Dimidiam partem nationum vſque omnium,
Subegit ſolus intra viginti dies.
L. Vah. C. quid mirare? L. quia enim in cauea ſi forẽt,

Con-

Concluſi itidem vti pulli gallinacei,
Ita non potuere vno anno circumirier.
Credo hercle te eſſe ab illo · nam ita nugas blatis.
CV. Immò etiam porrò (ſi vis) dicam. LY. nihil moror,
Sequere hac, te abſoluam, qua aduenisti gratia.
Atque eccum video, leno ſalue. LE. Di te ament.
LY. Quid hoc, quòd ad te venio? LE. dicas quid velis.
LY. Argentum accipias, cum illo mittas virginem.
LE. Quid quòd iuratus ſum? LY. Quid id refert tua?
Dum argentū accipias. LE. qui monet, quaſi adiuuat.
Sequimini. CV. leno caue in te ſit mihi mora.

ACTVS IIII.

CHORAGVS.

EDepol nugatorem lepidum, lepidè hunc nactuſt
Phædromus. [cam neſcio.
Halophantam, an ſycophantam, hunc magis eſſe di-
Ornamenta, quæ locaui metuo vt poſſim recipere.
Quanq̄ cū iſtoc mihi negotij nihil eſt: ipſi Phædromo
Credidi; tamen aſſeruabo. ſed dum hic egreditur forâs.
Cōmōſtrabo, quo in quéq; hoīem facilè inueniatis loco.
Ne nimio opere ſumat operā, ſi quem conuentū velit,
Vel vitioſum, vel ſine vitio, vel probū, vel improbum.
Qui piurū conuenire vult hominē, mitto in Comitiū.
Qui mendacem, & glorioſum, apud Cloacinæ ſacrū.
Ditis damnoſos maritos ſub baſilica quærito.
Ibidem erunt ſcorta exoleta, quique ſtipulari ſolent.
Symbolarum collatores apud forum piſcarium.
In foro infimo boni homines, atque dites ambulant.
In medio propter canalem ibi oſtentatores meri.
Confidentes, garrulique, & maleuoli ſupra lacum.
Qui alteri de nihilo audacter dicunt contumeliam,
Et qui ipſi ſat habent, quod ipſis poſſit verè dicier.
Sub veteribus, ibi ſunt qui dāt, quiq; accipiunt fœnore.
Pone ædē Caſtoris, ibi ſunt ſubitò quibus credas malè.
In Tuſco vico, ibi ſunt homines, qui ipſi ſeſe venditāt,
In Velabro vel piſtorem, vel lanium vel aruſpicem,

Vel qui ipſi vortant,vel qui alij ſubuerſentur prębeant.
Ditis damnoſos maritos apud Leucadiam Oppiam.
Sed interim fores crepuere, linguę moderãdũ eſt mihi.

CVRCVLIO, CAPPADOX, LYCO.

I Tu præ virgo, non queo quod pone me eſt, ſeruare.
Et aurum, & veſtem omnem ſuam aiebat, quicquid hæc haberet.
CA. Nemo it inficias. LY. attamẽ meliuſculũ eſt monere.
Memento promiſiſſe te, ſi quiſquam hanc liberali
Cauſſa manu aſſereret, mihi omne argentũ redditũ iri,
Minas triginta. CA. meminero, de iſtoc quietus eſto.
Et nunc idẽ dico. LY. & cõmeminiſſe hæc ego volo te.
CA. Memini, & mancipio tibi dabo. CV. egon' vt ab lenone quicquam
Mancipio accipiã? quibus ſui nihil eſt, niſi vna lingua.
Qui abiurant, ſi quid creditũ eſt, alienos mancupatis,
Alienos manu mittitis, alieniſque imperatis.
Nec vobis autor vllus eſt, nec voſmet eſtis vlli.
Itẽ genus eſt lenonũ inter homines,meo quidẽ animo,
Vti muſcæque culiceſque pedeſque puliceſque.
Odio & malo & moleſtiæ, bono vſui eſtis nulli.
Nec vobiſcum quiſquã in foro frugi conſiſtere audet.
Qui conſtitit, culpant eum, conſpuitur, vituperatur:
Eum rem fidemque perdere, tametſi nihil fecit, aiunt.
LY. Edepol lenones meo animo nouiſti luſce lepide.
CV. Eodẽ hercle vos pono & paro, pariſſimi eſtis ijbus.
Hi ſaltem in occultis locis proſtant, vos in foro ipſo.
Vos fœnore, hi malè ſuadendo, & luſtris lacerant homines.
Rogitationes plurimas propter vos populus ſciuit,
Quas vos rogatas rumpitis, aliquam reperitis rimam.
Quaſi aquam feruentem frigidam eſſe, ita vos putatis leges.
LY. Tacuiſſe mauellẽ. LE. haud malè meditate, malè dicax es.
CV. Indignis ſi malè dicitur, maledictum id eſſe dico:

Verùm

Verùm ſi dignis dicitur, benedictumſt meo quidem animo.
Ego mancipem te nihil moror, nec lenonem alium quenquam.
Lyco nunquid vis? LY. bene vale. CV. vale. CA. heus tu tibi ego dico.
CV. Eloquere, quid vis? CA. quæſo vt hanc cures, bene vt ſit iſti.
Bene ego iſtam eduxi meæ domi & pudicè. CV. ſi huius miſeret,
Ecquid das, qui bene ſit? CA. malum. CV. tibi opus eſt hoc, qui te procures.
CA. Quid ſtulta ploras? ne time, bene hercle vendidi ego te.
Fac ſis bonæ frugi ſies. ſequere iſtum bella belle.
LY. Summane nunquid nunc iam me vis? CV. Vale atque ſalue:
Nam & operam & pecuniam benignè præbuiſti.
LY. Salutem multam dicito patrono. CV. nunciabo.
LY. Nunquid vis leno? CA. iſtas minas decem, qui me 'procurem', — s. procurem
Dum melius ſit mihi, des. CV. dabũtur. cras peti iubeto.
CA. Quãdo bene geſſi rem, volo hîc in fano ſupplicare.
Nam illã minis olim decem puellam, paruolam emi.
Sed eũ, qui mihi vendidit illã, nunquam poſt illa vidi:
Perijſſe credo. quid id mea refert? ego argentũ habeo.
Quoi homini dei ſunt propicij, lucrum ei profectò obijciunt.
Nunc rei diuinę operã dabo: certũ eſt bene me curare.

Miles THERAPONTIGONVS,
LYCO trapezita.

NOn ego nunc mediocri incedo iratus iracundia,
Sed eapſe illa, qua excidionem facere condidici oppidis.
Nunc niſi tu mihi properè properas dare iam triginta minas,

Quas

S. deponere

Quas ego apud te depoſiui, vitam propera "ponere".
LY. Nõ edepol nũc ego te mediocri macto infortunio.
Sed eo ipſe illo, quo mactare ſoleo, quoi nihil debeo.
Nec te mihi facias ferocem, aut ſupplicare cenſeas.
Nec tu me quidẽ vnquã ſubiges redditũ vt reddã tibi,
Nec daturus ſum. MI. idem ego iſtuc qum credebam credidi,
Te nihil eſſe redditurũ. TR. qur nũc à me igitur petis?
MI. Scire volo qoi reddidiſti. TRA. Luſco liberto tuo,
Is Summanum ſe vocari dixit, eij reddidi,
Qui has tabellas obſignatas attulit. M. quas tu tabulas?
Quos tu mihi Luſcos libertos, quos Summanos ſomnias?
Nec mihi quidem libertuſt vllus. TR. facis ſapientius;
Quàm pars lenonũ, libertos qui habent, & eos deſerũt.
MI. Quid feciſti? LY. Quod mandaſti, feci tui honoris gratia,
Tuum qui ſignũ ad me attuliſſet nunciũ, ne ſpernerẽ.
MI. Stultior ſtulto fuiſti, qui ijs tabellis crederes.
L. Quîs reſpublica & priuata geritur, nónne ijs crederẽ?
Ego abeo. tibi res ſolutaſt rectè. bellator vale.
MI. Quid valeam? TR. at tu ægrota, ſi lubet per me, ætatem quidem.
M. Quid ego nũc faciã? quid refert me feciſſe regibus,
Vt mihi obedirent, ſi hic me hodie vmbraticus deriſerit?

CAPPADOX leno, MILES.

S. heminum

QOi "homini' dij ſũt propicij, ei nõ eſſe iratos puto.
Poſtquam rem diuinã feci, venit in mentẽ mihi,
Ne trapezita exulatum abierit, argentum vt petam,
Vt ego potius comedim, quã ille. M. iuſſerã ſaluere te.
C. Therapontigone platagidore: ſalue, ſaluus qũ aduenis
In Epidaurum, hîc hodie apud me nunq̃ delinges ſalẽ.
MI. Bene vocas, verùm vocata res eſt, vt ſit malè tibi.
Sed quid agit meum mercimonium apud te? CA. nihil apud me quidem.

Ne

Ne facias teſtis, neque equidem debeo quidquam. MI. quid eſt?
CA. Quod fui iuratus feci. M. reddin an non virginem,
Priuſquam te huic meæ machæræ obijcio maſtigia?
CA. Vapulare ego te vehementer iubeo. ne me territes,
Illa abducta eſt. tu auferère hinc à me, ſi perges mihi
Malè loqui profectò, cui ego niſi malum nihil debeo.
MI. Mihin' malum minitare? CA. atq; edepol non minitabor, ſed dabo,
Mihi ſi pergis moleſtus eſſe tu. M. leno minitatur mihi.
Meæque pugnæ, prælia, res plurimæ
Obtritæ iacent.
At ita me machæra & clypeus bene iuuent pugnãtem
In acie, niſi mihi virgo redditur.
Iam ego te faciam vt hic formicæ fruſtillatim differãt.
CA. At ita me Volſellæ, pecten, ſpeculum, calamiſtrum meum
Bene me amaſſint, meaque axicia linteumq; exterſum,
Vt ego tua magnifica verba, neque iſtas tuas magnas minas
Non pluris facio, quàm ancillam meam, quæ latrinam lauat.
Ego illam reddidi, qui argentum à te attulit. MI. quis is eſt homo?
CA. Tuum libertũ ſeſe aiebat eſſe Summanũ. MI. meũ?
Atat Curculio hercle verba mihi dedit, cum cogito.
Is mihi annulum ſurripuit. CA. perdidiſtin tu annulũ?
Miles pulcrè centuriatus eſt expuncto in manipulo.
MI. Vbi nunc Curculionem inueniam? CA. in tritico facillimè,
Vel quingentos curculiones pro vno ſaxo reperias.
Ego abeo. vale atque ſalue. MI. malè vale, malè ſit tibi.
Quid ego faciam, maneam an abeam, ſiccine mihi eſſe os oblitum?
Cupio dare mercedem, qui illunc vbi ſit commonſtret mihi.

ACTVS

ACTVS V.

PARASITVS.

ANtiquom poetam audiui ſcripſiſſe in tragœdia,
Mulieres duas peiorȩs eſſe, quàm vnam. res ita eſt.
Verùm mulierẽ peiorẽ, quã hæc amica eſt Phædromi,
Non vidi, neque audiui, neq; pol dici, nec fingi poteſt
Peior quàm hæc eſt, quæ vbi me hunc habere conſpicata eſt annulum,
Rogat vnde habeam. quid id tu quæris? quia mihi quæſitoſt opus.
Nego me dicere. vt eum eriperet, manum arripuit mordicus.
Vix foràs me arripui, atque effugi. apage iſtãc caniculã.

PLANESIVM virgo, PHAEDROMVS adoleſcens, CVRCVLIO, MILES.

PHædrome propera. PH. quid properem? PL. paraſitum ne amiſeris.
Magna res eſt. PH. nulla eſt mihi. nam quam habui, abſumſi celeriter.
PL. Tene. PH. quid negotij eſt. PL. rogita vnde iſtunc habeat annulum:
Pater iſtum meus geſtauit. CV. at mea matertera.
PL. Mater ei vtendum dederat. C. pater tuus rurſũ tibi.
PL. Nugas garris. C. ſoleo. nã propter eas viuo facilius.
Quid nũc? PL. obſecro parẽtes ne meos mihi prohibeas.
CVR. Quid ego ſub gemmam abſtruſos habeo tuam matrem & patrem?
PLA. Libera ego ſum nata. CV. & alij multi, qui nunc ſeruiunt.
PLA. Enimuero iraſcor. CV. dixi equidem tibi, vnde ad me hic peruenerit.
Quoties dicendum eſt? eluſi militem inquam in alea.
MIL. Saluos ſum, eccom quem quærebam. quid ais bone vir? CV. audio,
Si vis tribus bolis, vel in chlamydem. MIL. quin tu is in malam crucem

Cum

ᵃCum boletis, cum bulbis'. redde etiam argentum, aut virginem. S. Cũ boletis, cum bulbis.
PH. Quod argentum, quas tu mihi tricas narras? quam tu virginem
Me repoſcis? MIL. quam ab lenone abduxti hodie, ſcelus viri.
PH. Nullam abduxi. MIL. certè ecciſtam video. PH. virgo hæc libera eſt.
MI. Mean' ancilla libera vt ſit? quam ego nunquam emiſi manu.
PH. Quis tibi hanc dedit mancipio, aut vnde emiſti? fac ſciam.
MI. Ego quidem pro iſtac rem ſolui ab Trapezita meo.
Quam ego pecuniam quadruplicem abs te & lenone auferam.
PH. Qui ſcias mercari furtiuas atq; ingenuas virgines,
Ambula in ius. MIL. non eo. PH. licet anteſtari? MIL. non licet.
PH. Iuppiter tete malè perdat, inteſtatus viuito.
MI. At ego quem licet te. PH. accede huc. CV. ſerum anteſtari, vide.
MI. Hem vt ſcias me liberum eſſe, ergo ambula in ius. hem tibi.
CV. O ciues, ciues. MI. quid clamas? PH. quid iſtum tibi tactio eſt?
MI. Quia mihi libitum eſt. PH. accede huc, tu: ego illum tibi dedam: tace.
CV. Phædrome obſecro ſerua me. PH. tanquam me genium meum.
Miles, quæſo vt mihi dicas, vnde illúc habeas annulũ,
Quem paraſitus hic te eluſit. PL. per tua genua te obſecro,
Vt nos facias certiores. MI. quid iſtuc ad vos attinet?
Quæratis chlamydem, & machæram hanc, vnde ad me peruenerit.
C. Vt faſtidit glorioſus. M. mitte iſtũ, ego dicã omnia.

CVR.

CV. Nihil eſt quicquid ille dicit. PH. fac me certiorem obſecro.
MI. Ego dicam, ſurge: hanc rem agite, atque animum aduortite.
Pater meus habuit Periphanes Planeſium,
Is priuſquam moritur, mihi dedit tanquam ſuo,
Vt æquum fuerat, filio. PL. prô Iuppiter.
MI. Et iſte me heredem fecit. PL. pietas mea,
Serua me, quando ego te ſeruaui ſedulò.
Frater mi ſalue. MI. qui credam iſtuc ego? cedo,
Si vera memoras, quæ fuit mater tua?
PL. Cleobula. MI. Nutrix quæ fuit? PL. Archeſtrata.
Ea me ſpectatum tulerat per Dionyſia.
Poſtquam illò ventum eſt, iam vt me collocauerat,
S. ſpectatores Exoritur ventus turbo, "ſpectacula" ibi ruunt.
Ego pertimeſco: tum ibi me neſcio quis arripit,
Timidam atque pauidam, nec viuam, nec mortuam:
Nec, quo me pacto abſtulerit, poſſum dicere.
MI. Meminiſti hanc turbam fieri? ſed tu dic mihi, vbi
Is eſt homo, qui te ſurripuit? PL. neſcio.
Verùm hunc ſeruaui ſemper mecum vnà annulum.
Cum hoc olim perij. M. cedo vt inſpiciã. P. ſanan es?
Quę iſti committas. PL. ſine modò. M. proh Iuppiter,
Hic eſt quem ego tibi miſi natali die.
Tam facilè noui, quàm me. ſalue mea ſoror.
PL. Frater mi ſalue. PH. deos volo bene vortere
Iſtam rem vobis. CV. & ego nobis omnibus,
Tu vt hodie adueniens cœnam des ſororiam:
Hic nuptialem cras dabit. PH. promittimus.
MI. Tace tu. CV. non taceo, quando res vortit bene.
Tu iſtanc deſponde huic miles, egó dotem dabo.
P. Quid dotis? C. egóne? vt ſemper dũ viuat, med alat.
S. iubente MI. Verùm hercle dico, me "lubente" feceris.
Et leno hic debet nobis triginta minas.
PH. Quamobrem iſtuc? MI. quia ille repromiſit mihi,
Si quiſquam hanc liberali aſſeruiſſet manu,

Sine

Sine controuerſia omne argentum redderet.
PH. Nunc eamus ad lenonem. MI. laudo. PH. hic prius volo
Meam rem agere. MI. quid id eſt? PH. vt mihi hanc deſpondeas.
CV. Quid ceſſas miles, hanc huic vxorem dare?
M. Si hęc volt. PL. mi frater cupio. M. fiat. C. bene facis.
PH. Spondéſne miles mihi hanc vxorem? M. ſpondeo.
C. Et ego hoc idem vnum ſpondeo. M. lepidè facis.
Sed eccum lenonem, incedit, theſaurum meum.

LENO Cappadox, MILES, PHAEDROMVS, PLANESIVM.

ARgentarijs malè credi, qui aiunt, nugas prædicant.
Nam & bene & malè credi dico, id adeò hodie ego expertus ſum.
Non male creditur, qui nunq̃ reddũt, ſed prorſus perit.
Velut decem minas dum ſoluit, omnis menſas tranſijt.
Poſtquam nihil fit, clamore hominem poſco, ille in ius me vocat.
Peſſumè metui, ne mihi hodie apud prætorē ſolueret.
Verùm amici compulerunt, reddit argentum domo.
Nunc domum properare certumſt. MI. heus tu leno, te volo.
PH. Et ego te volo. CA. at ego vos volo ambos. MI. ſtatis illico.
Atque argentum properè propera vomere. CA. quid mecum eſt tibi?
Aut tecum? aut? MI. quia ego ex te faciam pilum catapultarium.
Atq; ita te neruo torquebo, itidem vti catapultæ ſolēt,
Delicatum te hodie faciam cum catello, vt accubes,
Ferreo ego dico. C. at ego vos ambo in robuſto carcere
Vt pereatis. MI. collum obſtringe, abduce iſtũ in malam crucem.
PH. Quicquid eſt? ipſe ibit potius. CA. prô deûm atq; hominum fidem,

Hoccine paĉto indemnatum atq; inteſtatũ me arripi?
Obſecro Planeſium,& te Phædrome,auxiliũ vt feras.
PL. Frater obſecro te, noli hunc condemnatũ perdere.
Bene & pudicè me domi habuit. MI. haud voluntate id ſua.
Æſculapio huic habeto, quòd pudica es, gratiam.
Nam ſi valuiſſet iampridem,quoquo poſſet, mitteret.
PH. Animaduortite, ſi potiſſũ hoc inter vos cõponere.
Mitte iſtunc.accede huc leno, dicam meam ſentẽtiam.
Siquidem vultis,quod decrero facere. CA. tibi permittimus,
Dum quidem hercle ita iudices,ne quiſquam à me argentum auferat.
MIL. Quod'ne promiſti. CA. quod promiſi? PH. lingua. CA. eadem nunc nego.
Dicendi,non rem perdendi hæc gratia nata eſt mihi.
MIL. Nihil agit,collũ obſtringe homini. PH. iamiam faciam vt iuſſeris.
MIL. Quando vir bonus es, reſponde quod rogo. CA. roga quod lubet.
MI. Promiſiſtin, ſi liberali quiſquã hãc aſſereret manu,
Te omne argẽtum redditurum? CA. non commemini dicere.
MIL. Quid?negas? CA. nego hercle verò. quo præſente?quo in loco?
MI. Me ipſo prẹſente,& Lycone trapezita. C. nõ taces?
MI. Nõ taceo. CA. nõ ego te floccifacio,ne me territes.
MIL. Meipſo præſente, & Lycone factum eſt. PH. ſatis credo tibi.
Nunc adeò,vt tu ſcire poſſis leno meam ſententiam,
Libera hæc eſt. hic huius frater eſt, hæc autem illius ſoror.
Hæc mihi nubet,tu huic argentũ redde. hoc iudicium meum eſt.
MIL. Tu autem in neruo iam iacebis, niſi mihi argentum redditur.

CA. Hercle iſtam rem iudicaſti perfidioſè Phædrome.
Et tibi oberit, & te miles di deæque perduint.
Tu me ſequere. MI. quò ſequar ego te? CA. ad trapezitam meum,
Ad prętorē.nam inde rē ſoluo omnibus,quibus debeo.
MIL. Ego te in neruom,haud ad prætorē hinc rapiam, ni argentum refers.
CA. Ego te vehementer perire cupio, ne tu me neſcias.
MI. Itáne verò? CA. ita hercle verò. MI. noui ego hos pugnos meos.
CA. Quid tum? MI. quid tum rogitas? hiſce ego, ſi tu me irritaueris,
Placidum te hodie reddam. CA. age ergo recipe actutum. PH. licet.
Tu miles apud me cœnabis, hodie fient nuptiæ.
MI. Quæ res bene vortat mihi & vobis, ſpectatores, plaudite.

FINIS.

CASINA.

DRAMATIS PERSONÆ.

PROLOGVS.	MYRRINA mulier.
CHALINVS ſeruos.	STALINO ſenex.
OLYMPIO villicus.	ALCESIMVS ſenex.
CLEOSTRATA vxor.	COQVS. ANCILLAE.
PARDALISCA ancilla.	GREX.

PROLOGVS.

SAluere iubeo ſpectatores optumos,
Fidem qui maximi facitis,& vos fides.
Si verum dixi,ſignum clarum date mihi,
Vt vos mihi æquos iam inde à principio ſciam.
Qui vtuntur vino vetere,ſapientes puto,

Et qui libenter veteres ſpectant fabulas.
Antiqua opera & verba quum vobis placent,
Aequum placere eſt antè veteres fabulas.
Nam nunc nouæ quæ prodeunt comœdiæ,
Multo ſunt nequiores, quàm nummi noui.
Nos poſtquam populi rumorem intelleximus,
Studioſè expetere vos Plautinas fabulas.
Antiquam illius edimus comœdiam,
Quam vos probaſtis, qui eſtis in ſenioribus.
L. iuniores, Nam *iuniorum*, qui ſunt, non norunt ſcio.
Verùm vt cognoſcant, dabimus operam ſedulò.
Hæc quum primum acta eſt, vicit omnes fabulas.
Ea tempeſtate flos poetarum fuit,
Qui nunc abierunt hinc in communem locum,
Sed abſentes tamen proſunt præſentibus.
Vos omnes opere magno eſſe oratos volo,
Benignè vt operam detis ad noſtrum gregem.
Eijcite ex animo curam atque alienum æs,
Ne quis formidet flagitatorem ſuum.
Ludi ſunt, ludus datuſt argentarijs.
Tranquillum eſt, Alcedonia ſunt circum forum.
Ratione vtuntur, ludis poſcunt neminem,
Secundùm ludos reddunt autem nemini.
Aures votiuæ ſi ſunt, animum aduortite,
Comœdiæ iam nomen dare vobis volo.
Clerumene vocatur hæc comœdia
Græcè, Latinè ſortientes. Diphilus
Hanc Græcè ſcripſit, pòſt id rurſum denuò
Latinè Plautus cum latranti nomine.
Senex hic maritus habitat, ei eſt filius.
Is vnà cum patre in illiſce habitat ædibus.
Eſt ei quidam ſeruus, qui in morbo cubat,
Immò hercle verò in lecto, ne quid mentiar.
Is ſeruus, ſed abhinc annos factum eſt ſedecim,
Quum conſpicatus eſt primo crepuſculo
Puellam exponi, adit extemplò ad mulierem

Quæ

Quæ illam exponebat: orat vt eam det ſibi.
Exorat, aufert, detulit rectà domum.
Dat heræ ſuæ, orat vt eam curet, educet.
Hera facit, educauit magna induſtria,
Quaſi ſi eſſet ex ſe nata, non multo ſecus.
Poſteaquam adoleuit ad eam ætatem, vti viris
Placere poſſet. At puellam eam hic ſenex
Efflictim amat, & item huius contra filius.
Sibi nunc vterque contra legiones parat:
Paterque filiuſque clam alter alterum.
Pater allegauit villicum qui poſceret
Sibi iſtam vxorem: is ſperat, ſi ei ſit data,
Sibi fore paratas clam vxore excubias foris.
Filius autem armigerum allegauit ſuum,
Qui ſibi eam vxorem poſcat. ſcit, ſi id impetret,
Futurum quod amat intra præſepis ſuas.
Vxor ſenis ſenſit virum amori operam dare,
Propterea ea vnà conſentit cum filio.
Ille autem poſtquam ſenſit filium ſuum
Eandem illam amare, & eſſe impedimento ſibi,
Hinc adoleſcentem peregrè ablegauit pater.
Sciens eius mater, ei dat operam, abſenti tamen.
Is, ne expectetis, hodie in hac comœdia
In vrbem non redibit, Plautus noluit:
Interrupit pontem, qui erat ei in itinere.
Sunt hic quos credo nunc inter ſe dicere:
Quæſo hercle quid iſtuc eſt? ſeruiles nuptiæ,
Serui'ne vxorem ducent? aut poſcent ſibi?
Nouum attulerunt, quod ſit nuſquam gentium.
At ego aio hoc fieri in Græcia & Carthagini,
Et hic in noſtra terra etiam in Apulia.
Maioréque opera ibi ſeruiles nuptiæ,
Quàm liberales etiam curari ſolent.
Id ni fit, mecum pignus, ſi quis volt, dato,
In vrnam mulſi, Pœnus dum iudex ſiet,
Vel Græcus adeò vel mea cauſſà Apulus.

Quid nunc? nihil agitis ſentio, nemo ſitit.
Reuortar ad illam puellam expoſititiam,
Quam ſerui ſumma vi ſibi vxorem expetunt.
Ea inuenietur & publica & libera,
Ingenua Athenienſis:neque quicquam ſtupri
Faciet profectò in hac quidem comœdia.
Mox hercle verò pòſt tranſacta fabula
Argentum ſi quis dederit, vt ego ſuſpicor,
Vltrò ibit nuptum,non manebit auſpices.
Tantum eſt,valete,bene rem gerite, & vincite
S. voſtra Virtute "vera', quod feciſtis antidhac.

ARGVMENTVM CASINAE.

Conſeruam vxorem conſerui duo expetunt.
Alium ſenex allegat,alium filius.
Sors adiuuat ſenem, verùm decipitur dolis.
Ita ei ſubijcitur pro puella, ſeruulus
Nequam,qui dominum multat,atque villicum.
Adoleſcens ducit ciuem Caſinam cognitam.

ACTVS I.

CHALINVS. OLYMPIO.

NOn mihi licere meam rem me ſolùm, vt volo
Loqui atque cogitare, ſine ted arbitro?
Quid tu malum me ſequere? OL. quia certum eſt mihi
Quaſi vmbra quoquò ibis tu,te perſequi.
Quin edepol etiam, ſi in crucem vis pergere,
Sequi decretum eſt.dehinc conijcito cæterum,
Poſſis'ne, nec ne, clam me ſutelis tuis
Præripere Caſinam vxorem,proinde vt poſtulas.
CH. Quid tibi negotij mecũ eſt? OL. quid ais impudẽs?
S. reſtas CH. Quid in vrbe "reptas' villice hic magni precij?
OL. Libet. CH. quin ruri es in præfectura tua?
Quin potius quod legatum eſt tibi negotium,
Id curas,atque vrbanis rebus te abſtines?
Quid huc veniſti ſponſam præreptum meam?

Abi

Abi rus, abi directus tuam in prouinciam.
OL. Chaline,non ſum oblitus officium meum.
Præfeci rure recte qui curet, tamen
Ego huc,quod veni in vrbem, vbi impetrauero,
Vxorem vt iſtanc ducam,quam tu deperis,
Bellam & tenellam Caſinam,conſeruam tuam:
Quando ego eam mecum rus vxorem abduxero,
Rure' incubabo vſque in præfectura mea. S.iure
CH. Tun' illam ducas?hercle me ſuſpendio,
Quàm tu eius potitor fias,ſatius eſt mortuum.
OL. Mea præda eſt illa, proin tu te in laqueũ 'induas'. S.ne duas
CH. Ex ſterquilinio effoſſe,tua illæc præda ſit?
OL. Scies hoc ita eſſe. CH. væ tibi. OL: quot te modis,
Si viuo,habebo in nuptijs miſerum meis?
CH. Quid tu mihi facies? OL. egóne quid faciam tibi?
Primum omnium huic lucebis nouæ nuptæ facem.
Poſt illa , vt ſemper improbus nihiliq́ue ſis.
Poſt id locorum,quando ad villam veneris,
Dabitur tibi amphora vna, & vna ſemita,
Fons vnus,vnum ahenum,& octo dolia:
Quæ niſi erunt ſemper plena, ego te implebo flagris.
Ita te aggerunda 'cernum' aqua faciam probè, S.I. caruum
Vt poſtilena poſſit ex te fieri.
Poſt autem niſi ruri tu eruum comederis,
Aut quaſi lumbricus terram, quod te poſtules
Guſtare quicquam,nunquam edepol ieiunium
Ieiunium eſt,æquè atque ego ruri redibo te.
Poſt id qum laſſus fueris & famelicus,
Noctu vt condignè te cubes curabitur.
CH. Quid facies? OL. cõcludere in feneſtram firmiter,
Vnde auſcultare poſſis, quum ego illanc oſculer,
Quum mihi illa dicet, mi animule,mi Olympio,
Mea vita,mea medulla , mea feſtiuitas,
Sine tuos ocellos deoſculer voluptas mea,
Sine amabo tedamari, meus feſtus dies,
Meus pullus paſſer,mea columba,mi lepus.

Quum mihi hæc dicentur dicta, tum tu furcifer,
Quaſi mus in medio pariete verſabere.
CHA. Nunc ne tute mihi reſpondere poſtules,
Abeo intrò: tædet ſermonis tui. OL. te ſequor
Hic quidem pol. certo nihil ages ſine me arbitro.

CLEOSTRATA, PARDALISCA ancilla.

OBſignate cellas, referte annulum ad me,
Ego huc tranſeo in proximum, ad meam vicinam.
Vir ſi quid volet me, facite hinc me accerſatis.
PAR. Prandium iuſſerat ſenex ſibi parari.
CLE. St, tace, atque abi, neque paro, neque hodie
Coquetur, quando is mihi & filio aduorſatur
Suo, animíque amoriſque cauſſa ſui.
Flagitium illud hominis, ego illum fame, ego illum
Siti, maledictis, malefactis, amatorem
Vlciſcar, ego pol illum probè incommodis
Dictis angam: faciam vti proinde eſt dignus,
Vitam colat, Acheruntis pabulum, flagitij
Perſequentem, ſtabulum nequitiæ. Nunc hinc
Meas fortunas eo quæſtum ad vicinas.
Sed foris concrepuit. atque ea ipſa eccam egreditur
Foràs, non pol per tempus iter incœpi.

MVRRINA, CLEOSTRATA.

SEquimini comites in proximum me huc.
Heus vos, ecquis hæc quę loquar audit? ego hic ero,
Vir, ſi aut quiſpiam quæret. nam vbi domi ſola ſum,
Sopor manus caluitur, iuſſin' colum
Ferri mihi? CL. Murrina ſalue. MV. ſalue
S. Mea Cleoſtrata *Mecaſtor'. ſed quid tu es triſtis amabo?
CLE. Ita ſolent omnes, quæ ſunt malè nuptæ.
Domi & foris ægrè quod ſit, ſatis ſemper eſt.
Nā ego ibā ad te MV. & pol ego iſtuc ad te. ſed qd eſt,
Quod tuo nunc animo ægrè eſt? nam quod tibi eſt
Ægrè, idem mihi eſt diuiduæ. CL. credo ecaſtor.
Nam vicinam neminem amo meritò magis, quàm te:
Nec qua cum plura ſunt mihi, quæ ego velim.

MV. Amo

MV. Amo te, atque iſtuc expeto ſcire quid ſit.
CL. Vir me habet peſſumis deſpicatam modis,
Nec mihi ius meum obtinendi *copia eſt*. S. optio
MV. Hem quid eſt?dic idẽ hoc.nam pol haud ſatis meo
Corde accepi querelas tuas, obſecro.
CL. Vir me habet peſſumis deſpicatam modis.
MV. Mira ſunt, vera ſi prædicas. nam viri
Ius ſuum ad mulieres obtinere haud queunt.
CL. Quin mihi ancillulã ingratis poſtulat,quę mea eſt,
Quæ meo educata ſumtu eſt,villico ſuo dare.
Sed ipſus ęam amat. MV. obſecro tace. nam hic nunc
Licet dicere.nos ſumus. CL. ita eſt. MV.vnde ea tibi eſt?
Nam peculi probam nihil habere addecet
Clam viro: & quod habet partum,ei haud cõmodi eſt,
Quin viro aut ſubtrahat, aut ſtupro inuenerit.
Hoc viri cenſeo eſſe omne, quicquid tuum eſt.
CL. Tu quidẽ aduerſum tuam amicã omnia loqueris.
MV. Tace ſis ſtulta, & mihi auſculta: noli ſis tu illi
Aduorſari, ſine amet, ſine quod libet, id faciat,
Quando tibi nil domi *deliquium* eſt. S. reliquum
CL. Satin' ſana es? nam tu quidẽ aduorſus tuã iſtã rem
Loquere. MV. inſipiens ſemper tu huic verbo vitato
Abs tuo viro. CL. cui verbo? MV. i foras, * mulier es.* S. vet. co. intro abi, tace
CL. Tace*. MV. quid eſt? CL. hem. MV. quis eſt, quem
vides? CL. vir eccum it.
MV. Intrò abi, appropera age amabo. CL. impetras.
Abeo. MV. mox magis cùm otium mihi & tibi erit,
Igitur tecum loquar. nunc vale. CL. valeas.

STALINO ſenex, CLEOSTRATA vxor.

OMnibus rebus ego amorem credo, & nitoribus nitidis anteuenire.
Nec potis quicquam commemorari, quod plus ſalis, plusque lepôris hodie
Habeat. cocos equidem nimis demiror, qui vtuntur condimentis.
Eos eo condimẽto vno non vtier, omnib. quod pręſtat.

Nanque vbi amor condimentum inerit, cuiuis placiturum credo.
Neque ſalſum, neque ſuaue eſſe poteſt quicquam, vbi amor non admiſcetur.
Fel quod amarum eſt, id mel faciet. hominem ex triſti lepidum & lenem.
Hanc ego de me cōiecturam domi facio, magis quàm ex auditis,
Qui poſtquam amo Caſinam, magis initio munditijs munditiam antideo.
Myropolas omnes ſolicito, vbicunque eſt lepidum vnguentum vngor,
Vt illi placeam: & placeo, vt videor. ſed vxor me excruciat, quia viuit.
Triſtem aſtare aſpicio, blandè hęc mihi mala res eſt appellanda:
Vxor mea, meaq́ue amœnitas, quid tu agis? CL. abi, atque abſtine manum.
ST. Eia mea Iuno, non decet te eſſe tam triſtē tuo Ioui.
Quò nunc abis? CL. mitte me. ST. mane. CL. non maneo. ST. at pol ego te ſequar.
CL. Obſecro ſanus'ne es? ST. ſanus "quando tedamo'. CL. nolo ames. ST. non

S. qui te deamo.

Poteſt impetrari. CL. enecas. ST. vera dicas velim. CL. credo ego
Iſtuc tibi? ST. reſpice ò mi lepos. CL. nempe ita vti tu mihi es.
Vnde hic amabo vnguenta "dolent'? ST. oh perij, manifeſtò miſer

S. L. olent

Teneor. ceſſò caput pallio detergere. vti te bonus
Mercurius perdat Myropola, quia hęc mihi "decidiſti'. CL. eho tu

S. dediſti

Nihili cana culex. vix teneor, quin quæ decent te, dicā.
Senecta ætate vnguentatus per vias incedis ignaue.
ST. Pol amico dedi cuidam operam dum emit
Vnguenta. CL. vt citò commentatus eſt.

Ecquid

Ecquid te pudet? ST. omnia quæ tu vis. CLE. vbi in
lustra iacuiſti?
ST. Egóne in luſtra? CL. ſcio plus, quàm tu me arbitrare. ST. quid id eſt?
Quid tu ſcis? CL. te ſene omnium ſenem neminem
eſſe ignauiorem
Vnde is nihili? vbi fuiſti? vbi luſtratus? vbi bibiſti?
Adeſt mecaſtor, vide palliolum vt rugat. ST. di me &
te infelicent,
Si ego in os meum hodie vini guttam indidi. CL. imò
age vt lubet.
Bibe, es, diſperde rem. ST. ohe iam ſatis vxor eſt, comprime te, nimium tinnis.
Relinque aliquantũ orationis, cras quod mecũ litiges.
Sed quid ais? iam domuiſti animum potius, vt quod
vir velit,
Fieri id facias, *quàm aduerſere contra? CL. qua de re? S. v. c. por
ST. rogas?
Super ancilla Caſina, vt detur nuptum noſtro villico,
Seruo frugi, atq; vbi illi bene ſit, ligno, aqua calida, cibo,
Veſtimentis, vbique educat pueros quos pariat bene.
Potius q̃ illi ſeruo nequã des armigero, *atq; improbo, S. v. r. mihi
Cui homini hodie peculi nummus nõ eſt, niſi plũbeus. nihilo
CL. Mirum mecaſtor te ſenecta ætate officium tuum
Non meminiſſe? ST. quid ais? CL. quia ſi facias rectè
& commodè,
Me ſinas curare ancillas, quæ mea eſt curatio.
ST. Qui malum, homini ſcutigerulo dare lubet? CL.
quia enim filio
Nos oportet opitulari vnico. ST. at quanquã vnicuſt,
Nihilo magis vnicus eſt ille mihi filius, q̃ ego illi pater:
Illũ mihi æquius eſt, quàm me illi, quæ volo, cõcedere.
CL. Tu ecaſtor tibi homo malã rem quæris, ſubolet ſentio.
ST. Ego'ne? CL. tu. nam quid friguttis? quid iſtuc
tam cupidè cupis?
S. Vt enim frugi ſeruo detur, potius q̃ ſeruo improbo.
CL.

c. Quid ſi ego impetro, atq; exoro à villico, cauſſa mea,
Vt eam illi permittat? st. quid ſi ego autem ab armigero impetro
Eam illi permittat? atque me hoc credo impetraſſere.
c. Cõuenit. vis tuis Chalinũ huc euocem verbis foras?
Tu cum orato, ego autem orabo villicũ. st. ſanè volo.
c. Iã hic erit, nũc experiemur noſtrûm vter ſit blãdior.
st. Hercules, diq; iſtam perdãt, quod nũc liceat dicere.
Ego diſcrucior miſer amore: illa autẽ quaſi ob induſtriã
Mihi aduorſatur. ſubolet hoc iam vxori, quod ego machinor,
Propter eam rẽ magis armigero dat operã de induſtria.

STALINO ſenex, CHALINVS ſeruus.

S.V. QVi' illum dij omnes deæq; perdant. ch. te vxor aiebat tua
Me vocare. sta. ego enim vocari iuſſi ch. eloquere quid velis.
st. Primùm ego te porrectiore fronte volo mecũ loqui.
c. Stultitia eſt ei te eſſe triſtẽ, cuius poteſtas plus poteſt.
st. Perbonæ frugi hominem iampridem eſſe arbitror. ch. intelligo.
Quin ſi ita arbitrare, emittis me manu. s. quin id volo,
Sed nihil eſt, cupere me factum, niſi tu factis adiuuas.
ch. Quod velis modò id velim me ſcire. st. auſculta, ego loquar:
Caſinam ego vxorem promiſi villico noſtro dare.
ch. At tua vxor, filiuſque promiſerunt mihi. st. ſcio,
Sed vtrum nunc tu, cœlibem eſſe te mauis liberum,
An maritum ſeruum ætatem degere & gnatos tuos.
Optio hæc tua eſt, vtrũ harũ vis conditionem accipe.
ch. Liber ſi ſim, meo periculo viuam, nunc viuo tuo.
De Caſina certum eſt concedere homini nato nemini.
st. Intrò abi, atq; actutum vxorẽ huc euoca ante ædis
Et ſitulam huc tecum efferto cum aqua & ſortis. [citò ch. ſatis placet.
st. Ego pol iſtam iam aliquouorſum tragulã decidero.

Nam

Nam ſi ſic nihil impetrare potero, ſaltem ſortiar.
Ibi ego te & ſuffragatores tuos vlciſcar. CH. attamen
Mihi obtinget ſors. ST. vt quidem pol pereas cruciatu malo. [do.
CH. Mihi illa nubet, machinare quod lubet quouis mo-
ST. Abin hinc ab oculis? C. inuitus me vides, viuã tamẽ.
ST. Sum'ne ego miſer homo? ſatin'omnes res ſunt aduorſæ mihi?
Iam metuo, ne Olympionem mea vxor exorauerit,
Ne Caſinã ducat. ſi id factũ eſt, ecce me nullum ſenem:
Si non impetrauit, etiam ſpecula in ſorti reſtat mihi.
Si ſors autem decollaſſit, gladium faciam culcitram,
Eumq́ue incumbam. ſed progreditur optimè, eccum Olympio.

OLYMPIO villicus, STALINO ſenex.

VNã edepol opera in furnum calidum condito,
Atque ibi torreto me pro pane rubido hera:
Quàm iſtam operam à me impetres, quod poſtulas.
STA. Saluus ſum, ſalua ſpes eſt, vt verba audio.
OLY. Quid tu me *vero' libertate territas? S. bene
Quid ſi tu nolis, filiuſque etiam tuus,
Vobis inuitis, atque amborum ingratijs,
Vna libella liber poſſum fieri.
STA. Quid iſtuc eſt? qui cum litigas Olympio?
OLY. Cum eadẽ, qua tu ſemper. ST. cum vxore'ne mea?
OLY. Quã tu mihi vxorem? quaſi venator tu quidẽ es:
Dies atque noctes cum cane *ætatem' exigis. S. vitam
ST. Quid ait? quid loquitur tecum? OL. orat, obſecrat,
Ne Caſinam vxorem ducam. ST quid tu poſtea?
OLY. Negaui enim ipſi me conceſſurum Ioui,
Si is mecum oraret. ST. di te ſeruaſſint mihi.
OLY. Nunc in fermento tota eſt, ita turget mihi.
STA. Edepol ego illam mediam diruptam velim.
OLY. Credo edepol eſſe, ſi quidem tu frugi bonæ es:
Verùm edepol tua mihi odioſa eſt amatio.
Inimica eſt tua vxor mihi, inimicus filius,

Inimi-

Inimici familiares. ST. quid id refert tua?
Vnus tibi hic, dum propitius ſit Iuppiter,
S. inimicos Tu iſtos ᵃminutos' caue deos flocciſeceris.
OLY. Nugæ ſunt iſtæ magnæ. quaſi tu neſcias
Repentè vt emoriantur humani Ioues.
Sed tandem ſi tu Iuppiter ſis emortuus,
Quum ad deos minores redierit regnum tuum,
Quis mihi ſubueniet tergo, aut capiti, aut cruribus?
STA. Opinione melius res tibi habet tua,
Si hoc impetramus, vt ego cum Caſina cubem.
OLY. Non hercle opinor poſſe, ita vxor acriter
Tua inſtat, ne mihi detur. ST. at ego ſic agam,
Conijciam ſortis in ſitellam, & ſortiar
S. natam Tibi & Chalino, ita rem ᵇnatam' eſſe intelligo.
Neceſſum eſt vorſis gladijs depugnarier.
OLY. Quid ſi ſors aliter, quàm voles, euenerit?
STA. Benedice. Dis ſum fretus, deos ſperauimus.
S. q. e. vt tibi eſt Stalino. OLY. Non ego iſtud verbum emiſſim ᶜtitiuilitio'.
Nam omnes mortales deis ſunt freti, ſed tamen
S. diferos Vidi ego ᵈdis fretos' ſæpe multos decipi.
ST. Tace parumper. OL. quid vis? ST. eccum exit foras,
Chalinus intus cum ſitella & ſortibus.
Nunc nos collatis ſignis depugnabimus.

CLEOSTRATA VXOR, CHALINVS, STALINO, OLYMPIO.

FAce Chaline me certiorem, quid meus vir me velit?
CH. Illum edepol videre ardentem te extra portam Metiam,
Credo ecaſtor velle. CL. at pol ego haud credo, ſed certò ſcio.
ST. Plus artificum eſt mi quàm rebar, ariolum hunc habeo domi.
Quid ſi propius attollamus ſigna, eamusque obuiam?
Sequere. qd vos agitis? CH. aſſunt quæ imperauiſti oĩa,
Vxor, ſortes, ſitula, atque egomet. ST. te vno adeſt pluſquam ego volo.

CH.

CH. Tibi quidem edepol ita videtur, ſtimulus ego nũc ſum tibi.
Eo ꝗ corculum aſſudaſſit iam ex metu. ST. maſtigia.
CL. Tace Chaline. CH. cõprime iſtum. OL. imò illunc.
ST. Depone hic ſitellam, ſortis cedo mihi, animum aduortite,
Atque ego cenſui abs te poſſe hoc mecum impetrare vxor mea,
Caſina vt vxor mihi daretur, & nunc etiam cenſeo.
CL. Tibi daretur illa? ST. mihi enim, ah non id volui dicere.
Dum mihi volui, huic dixi: atque adeò dum mihi cupio, perperam
Iãdudũ hercle fabulor. CL. pol tu quidẽ atq; etiã facis.
ST. Huic, immò hercle mihi. vah, tandem redij vix veram in viam.
CL. Perpol ſæpe peccas. ST. ita fit, vbi quid tantopere expetas.
Sed te vterque tuo pro iure, ego atque hic oramus. CL. quid eſt?
ST. Dicam enim mea mulſa, de iſtac Caſina huic noſtro villico
Gratiam facias. CL. at pol ego neq; facio, neq; cenſeo.
ST. Tum igitur ego ſortis vtrinque iam mittam. CL. quis vetat?
ST. Optimum atq; æquiſſimum iſtud eſſe, iure iudico:
Poſtremò ſi illud quod volumus eueniet, gaudebimus.
Sin ſecus, patiemur animis æquis. CH. tene ſortẽ, tene,
Vide quid ſcriptum eſt. OL. vnum. CH. iniquum eſt, quia iſti priuſquam mihi eſt.
ST. Accipe hanc ſis. CH. cedo, mane, vnum venit in mentem modò.
Vide, ne qua illic inſit alia ſortis ſub aqua. ST. verbero,
Men te cenſes eſſe? nulla eſt, habe quietũ animũ modò.
Quod bonũ atq; fortunatũ ſit mihi, tuũ magnũ malũ.
OL. Tibi quidẽ edepol credo eueniet, noui pietatẽ tuã.

Sed

Sed manedum, num iſta aut populna ſors, aut abiegna eſt tua?

CH. Quid tu id curas? OL. quia enim metuo in aqua, ne ſumma natet.

ST. Euge caue, conijcite ſortis, nūc iā ambo huc, eccere

Vxor æqua. OL. noli vxori credere. ST. habe animum bonum.

OL. Credo hercle hodie deuorabit ſortis, ſi attigerit. CH. tace.

OL. Taceo, deos quæſo tu vt quidem hodie canem & furcam feras.

S. hodie C. Mihi vt ſortitio eueniat, vt quidem "hercle' pedibus pendeas.

O. At tu, vt oculos emungare ex capite per naſū tuos.

Quid times? paratum oportet eſſe iam laqueum tibi.

ST. Perijſti, animum aduortite amabo. OL. taceo. ST. nunc tu Cleoſtrata,

Ne à me memores malitioſè de hac re factum, aut ſuſpices.

Tibi permitto, tute ſorti. OL. perdis me. CH. lucrum facit.

CL. Benefacis. CH. deos quæſo, vt tua ſors ex ſitella effugerit.

OL. Ain' tu? quia tute es fugitiuus, oēs te imitari cupis:

Sed vtinam tua quidem ſicut Herculeis prædicant

Quondam prognatis, iſta in ſortiendo ſors delicuerit.

S. vet. c. magis calefacto aëre. C. Tu vt liqueſcas ipſe actutum, "virgis calefactabere'.

ST Hoc ageſis Olympio. OL ſi hic litteratus me ſinat.

ST. Quod bonum atque fortunatum mihi ſit. OL. ita verò & mihi.

CL. Non, imò hercle. CH. imò mihi, hercle. ST. hic vincet. tu viues miſer.

Præcide os tu illi hodie. age, ecquid fit? CL. ne oblexis manum.

OL. Compreſſan' palma an porrecta ferio? ST age vt vis. OL. hem tibi.

CL. Quid tibi iſtunc tactio eſt? OL. Quia Iuppiter iuſſit meus.
CLE. Feri malam tu illi rurſum. OL. perij, pugnis cædor Iuppiter.
STA. Quid tibi tactio hunc fuit? CH. Quia iuſſit hæc Iuno mea.
STA. Patiundum eſt, ſiquidem me viuo mea vxor imperium exhibet.
CLE. Tam huic loqui licere oportet, quàm iſti? OL. cur omen mihi
Vituperat? STA. malo Chaline tibi cauendum cenſeo.
CHA. Tempori poſtquam oppugnatum eſt os. ST. age vxor mea nunc iam
Sorti. vos aduortite animum. præbe tu. OL. vbi ſim neſcio.
Perij. cor lienoſum opinor habeo, iamdudum ſalit,
De labore pectus tundit. C. teneo ſortē. ST. effer foras.
CHA. Iam' ne mortuus? OL. oſtende, mea eſt. CH. mala crux ea eſt quidem.
C. Victus es Chaline. ST. tum nos diu viuere Olympio
Gaudeo, pietate factũ eſt mea, atq; maiorum meûm.
Intrò abi vxor, atq; adorna nuptias. C. faciam vt iubes.
STA. Scin' tu ruri eſſe ad villam longè quò ducat? CL. ſcio. ST. intrò abi.
Et quanquam hoc tibi eſt ægrè, tamen fac accures. CL. licet.
STA. Eamus nos quoq; intrò, hortemur vt properent. OL. nunquid moror?
Nam præſente hoc plura verba fieri non deſidero.

CHALINVS ſeruus.

SI nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim,
Et præter operam reſtim ſumti fecerim,
Et meis inimicis voluptatem creauerim.
Quid opus eſt? qui ſic mortuus, equidem tamen
Sorti ſum victus. Caſina nubet villico.
Atque id non tam ægreſt iam viciſſe villicum,

Quàm id expetiuiſſe opere tam magno ſenem,
Ne ea mihi daretur, atque vt illi nuberet.
Vt ille trepidabat, vt feſtinabat miſer,
Vt ſuſſultabat, poſtquam vicit villicus.
Atat concedam huc, audio aperiri fores
Mihi beneuolentis. atque à me prodeunt,
Hinc ex inſidijs, hiſce ego inſidias dabo.

OLYMPIO villicus, STALINO ſenex, CHALINVS.

SIne modò rus veniat, ego remittam ad te virum
Cum furca in vrbem, tanquam carbonarium.
STA. Ita fieri oportet. OL. factum & curatum dabo.
STA. Volui Chalinum, ſi domi eſſet, mittere
Tecum obſonatum, vt etiam in mœrore inſuper
Inimico noſtro miſeriam hanc adiungerem.
CHA. Receſſim cedam ad parietem. imitabor nepam.
Captandus eſt horum clanculum ſermo mihi.
Nam illorum me alter cruciat, alter macerat.
At candidatus cedit hic maſtigia,
Stimulorum loculi, protollo mortem mihi.
Certum eſt hunc Acherunrem præmittam prius.
OLY. Vt tibi ego inuentus ſum obſequens. quod maximè
Cupiebas, eius copiam feci tibi.
Erit hodie tecum, quod amas clàm vxorem. ST. tace.
Ita me di bene ament, vt ego vix reprimo labra
Ob iſtam rem, quin te deoſculer, voluptas mea.
CHA. Quid deoſculer? quæ res eſt? quæ voluptas tua?
S. ex vet. co. hic vnum verſ. addit.
Effodere hercle, hic vult credo veſicam villico.
OLY. Ecquid amas nunc me? STA. immò ædepol me, quàm te minus.
Licet'ne amplecti te? CH. quid amplecti? OL. licet.
STA. Vt quia te tango, mel videor lingere.
CHA. Vltrò te amator, apage te à me. hoc ſis vide,
S. L. ex. v. c. hic duos verſus addunt.
Apage te à dorſo meo. illuc eſt illuc quod hic hunc fecit villicum, & idem me.

Pridem

Pridem quom ei aduorſum veneram, facere Atrienſem volue rat ſub ianua.
OLY. Vt tibi morigerus hodie, vt voluptati fui?
STA. Vt tibi dum viuam, bene velim pluſquam mihi.
CHA. *Hodie hercle opinor is conturbabit pedes:* *S. ex vet. co. hîc duos verſus addit.*
Solet hic barbatos ſanè ſectari ſenex.
ST. Vt ego hodie Caſinam deoſculabor, vt mihi
Bona multa faciam clam meam vxorem. CH. Attate.
Nunc pol ego demum in rectam redij ſemitam,
Hic ipſus Caſinam deperit. ST. abeo rus. iam
Hercle amplexari, iam oſculari geſtio.
OLY. Sine prius deduci. quid malum properas? STA. amo.
OLY. At non opinor fieri hoc poſſe hodie. ST. poteſt,
Siquidem cras cenſes, te poſſe emitti manu.
CH. Enimuero huc aures magis ſunt adhibendæ mihi.
Iam ego vno in ſaltu lepidè apros capiam duos.
ST. Apud hunc ſodalem meum, atque vicinum mihi
Locus eſt paratus, ei ego amorem omnem meum
Concredui, is mihi ſe locum dixit dare.
OL. Quid eius vxor? vbi erit? ST. lepidè repperi,
Mea vxor vocabit huc eam ad ſe in nuptias,
Vt hîc ſit ſecum, ſe adiuuet, ſecum cubet.
Ego iuſſi, & dixit ſe facturam vxor mea.
Illa hic cubabit, * vir aberit faxo domo, S.L.*ſ
Tu rus vxorem duces, id rus hoc erit,
Tantiſper dum ego cum Caſina faciam nuptias,
Hinc tu ante lucem rus, cras duces poſtea.
Satin' aſtutè? OL. doctè. CH. age modò, fabricamini
Malo hercle voſtro tam vorſuti viuitis.
ST. Scin quid nunc facias? OL. loquere. ST. tene marſupium,
Abi atque *obſona*, propera: ſed lepidè volo *L. obſonia*
Molliculas eſcas, vt ipſa mollicula eſt. OL. licet.
ST. Emito ſepiolas lepidas lolliginnculas
Hordeias. CH. immo triticeias, ſi ſapis.

ST. Soleas. CH. qui quæſo potius, quàm ſculponeas,
Quibus batuatur tibi os ſenex nequiſſime.
OL. Vin' lingulacas? ST. quid opus eſt, quando vxor [domi eſt?
Ea lingulaca eſt nobis, nam nunquã tacet.
OL. In re præſenti, ex cópia piſcaria
Conſulere potero, quid emam. ST. æquum oras, abi.
Argento parci nolo, obſonato ampliter.
Nam mihi vicino hoc etiam conuento eſt opus,
S. manducabis Vt quod "mandaui' curet. OL. iam' ne abeo? ST. volo.
CH. Tribus non conduci poſſim libertatibus,
Quin ego illis hodie comparem magnum malum.
Quinq; hanc omnẽ rem meæ heræ iam faciam palàm.
Manifeſtò teneo in noxia inimicos meos:
Sed ſi nunc facere volt hera officium ſuum,
Noſtra omnis lis eſt, pulcrè præuortar viros.
Noſtro omine it dies, iam victi vicimus.
Ibo intrò, vt id quod alius condiuit cocus,
Ego nunc viciſſim vt alio pacto condiam.
S.L. Quo id quod paratũ "Quicquid paratum' eſt, vt paratum ne ſiet:
Sietque paratum, quod paratum non erat.

STALINO, ALCESIMVS, ſenes.

NVnc amici an' ne inimici, ſis imago Alceſime mihi,
Sciam: nunc ſpecimen ſpecitur, nunc certamen
S. certatur. "cernitur.
AL. Cura enim me, curam exime, Curam erue, exime', caſtigare, id ponito ad compẽdiũ.
Cano capite ætate aliena, eo addito ad compendium.
Cui ſit vxor, id quoque illuc ponito ad compendium.
AL. Miſeriorem ego ex amore, quàm te, vidi neminẽ.
S. Fac vacẽt ædes. A. quin edepol ſeruos, ancillas domo
Certum eſt omnis mittere ad te. ST. eho nimium ſcitè ſcitus es.
S. à quorſo Sed facito, "dum memineris verſus' quos cantat Colax, cum cibo
Tum quiqui facito vti veniant, quaſi eant Sutrium.
AL. Meminero. ST. hem nunc enim, tu demum nullo ſcito ſcitus es.

Cura,

Cura, ego ad forum modò ibo, iam hic ero. AL. bene
ambula.
ST. Fac habeant linguam tuæ ædes. AL. quid ita? STA.
quum veniam vocent.
AL. Attate cædundus tu homo es, nimias delicias facis.
S. Quid me amare refert, niſi ſim doctus & dicax nimis?
Sed tu caue, inquiſitioni mihi ſis. AL. vſq; adero domi.

CLEOSTRATA, ALCESIMVS.

VT properarē arceſſere hanc ad me vicinam meam,
hoc erat.
Ecaſtor quòd me tanto vir opere orabat meus,
Liberæ ædes vt ſibi eſſent, Caſinam quò deduceret,
Nunc adeò nequaquam arceſſam, ne qua ignauiſſumis
Liberi loci poteſtas ſit vetulis veruecibus.
Sed eccum egreditur ſenati columen, præſidium popli,
Meus vicinus meo viro, qui liberum præbet locum.
Non ecaſtor vilis emtuſt modius, qui venit ſalis.
AL. Miror huc iam non arceſſi in proximū vxorē meā,
Quæ iamdudum ſi arceſſatur, ornata expectat domi.
Sed eccam opinor accerſit: ſalue Cleoſtrata. CL. & tu
Alceſime.
Vbi tua vxor? AL. intus illa te, ſi ſe arceſſas, manet:
Nam tuus vir me orauit, vt eam iſtuc ad te adiutum
mitterem.
Vin' vocē? CL. ſine. nolo, ſi illa occupata eſt. AL. ociū eſt.
CLE. Nihil moror, moleſta ei eſſe nolo: pòſt cōuenero.
A. Non ornatis iſtic apud vos nuptias? C. orno & paro.
ALC. Non ergo opuſt adiutrice? CL. ſatis domi eſt.
vbi nuptiæ
Fuerint, tum iſtā conuenibo. nunc vale, atq; iſtā iube.
A. Quid ego nunc faciam? flagitiū maximū feci miſer,
Propter operam illius hirqi improbi & edentuli,
Qui hoc mihi contraxit. operā vxoris polliceor foras.
Quaſi 'catillatum', flagitium hominis, qui dixit mihi s. cat'llu,
Suam vxorem hanc arceſſituram eſſe, ea ſe eam negat cim
morarier.

ST. Soleas. CH. qui quæſo potius, quàm ſculponeas,
Quibus batuatur tibi os ſenex nequiſſime.
OL. Vin' lingulacas? ST. quid opus eſt, quando vxor
Ea lingulaca eſt nobis, nam nunquā tacet. [domi eſt?
OL. In re præſenti, ex copia piſcaria
Conſulere potero, quid emam. ST. æquum oras, abi.
Argento parci nolo, obſonato ampliter.
Nam mihi vicino hoc etiam conuento elt opus,
S. manducabit Vt quod "mandaui' curet. OL. iam' ne abeo? ST. volo.
CH. Tribus non conduci poſſim libertatibus,
Quin ego illis hodie comparem magnum malum.
Quinq; hanc omnē rem meæ heræ iam faciam pàlàm.
Manifeſtò teneo in noxia inimicos meos:
Sed ſi nunc facere volt hera officium ſuum,
Noſtra omnis lis eſt, pulcrè præuortar viros.
Noſtro omine it dies, iam victi vicimus.
Ibo intrò, vt id quod alius condiuit cocus,
Ego nunc viciſſim vt alio pacto condiam.
S.L. Quo id quod paratū "Quicquid paratum' eſt, vt paratum ne ſiet:
Sietque paratum, quod paratum non erat.

STALINO, ALCESIMVS, ſenes.

NVnc amici an' ne inimici, ſis imago Alceſime mihi,
Sciam: nunc ſpecimen ſpecitur, nunc certamen "cernitur.
S. certatur. AL. Cura enim me, curam exime, Curam erue, exime', caſtigare, id ponito ad compédiū.
Cano capite ætate aliena, eo addito ad compendium.
Cui ſit vxor, id quoque illuc ponito ad compendium.
AL. Miſeriorem ego ex amore, quàm te, vidi neminē.
S. Fac vacēt ædes. A. quin edepol ſeruos, ancillas domo
Certum eſt omnis mittere ad te. ST. eho nimium ſcitè ſcitus es.
S. à quorſa Sed facito, "dum memineris verſus' quos cantat Colax, cum cibo
Tum quiqui facito vti veniant, quaſi eant Sutrium.
AL. Meminero. ST. hem nunc enim, tu demum nullo ſcito ſcitus es.

Cura,

Cura, ego ad forum modò ibo, iam hic ero. AL. bene ambula.
ST. Fac habeant linguam tuæ ædes. AL. quid ita? STA. quum veniam vocent.
AL. Attate cædundus tu homo es, nimias delicias facis.
S. Quid me amare refert, niſi ſim doctus & dicax nimis?
Sed tu caue, inquiſitioni mihi ſis. AL. vſq; adero domi.

CLEOSTRATA, ALCESIMVS.

VT properarē arceſſere hanc ad me vicinam meam, hoc erat.
Ecaſtor quòd me tanto vir opere orabat meus,
Liberæ ædes vt ſibi eſſent, Caſinam quò deduceret,
Nunc adeò nequaquam arceſſam, ne qua ignauiſſimis
Liberi loci poteſtas ſit vetulis veruecibus.
Sed eccum egreditur ſenati columen, præſidium popli,
Meus vicinus meo viro, qui liberum præbet locum.
Non ecaſtor vilis emtuſt modius, qui venit ſalis.
AL. Miror huc iam non arceſſi in proximū vxorē meā,
Quæ iamdudum ſi arceſſatur, ornata expectat domi.
Sed eccam opinor accerſit: ſalue Cleoſtrata. CL. & tu Alceſime.
Vbi tua vxor? AL. intus illa te, ſi ſe arceſſas, manet:
Nam tuus vir me orauit, vt eam iſtuc ad te adiutum mitterem.
Vin' vocē? CL. ſine. nolo, ſi illa occupata eſt. AL. ociū eſt.
CLE. Nihil moror, moleſta ei eſſe nolo: pòſt cōuenero.
A. Non ornatis iſtic apud vos nuptias? C. orno & paro.
ALC. Non ergo opuſt adiutrice? CL. ſatis domi eſt. vbi nuptiæ
Fuerint, tum iſtā conuenibo. nunc vale, atq; iſtā iube.
A. Quid ego nunc faciam? flagitiū maximū feci miſer,
Propter operam illius hirqi improbi & edentuli,
Qui hoc mihi contraxit. operā vxoris polliceor foras.
Quaſi 'catillatum', flagitium hominis, qui dixit mihi s. cat'lla, cim
Suam vxorem hanc arceſſituram eſſe, ea ſe eam negat morarier.

Atq; edepol mirũ, ni ſubolet iam hoc huic vicinę meę.
Verùm autem altrouorſum cum eam mecum rationem puto,
Si quid eius eſſet, eſſet mecum poſtulatio.
CL. Ibo intrò, vt ſubducã nauim rurſum in puluinariũ.
Iam hic eſt lepidè ludificatus, miſeri vt feſtinant ſenes.
Nũc ego illũ nihili decrepitũ meũ virũ veniat velim,
Vt eum ludificem viciſſim, poſtq̃ hunc deluſi alterum.
Nã ego aliquid contrahere cupio litigij inter eos duos.
Sed eccum incedit: at quũ aſpicias triſtẽ, frugi cenſeas.

STALINO ſenex, CLEOSTRATA.

STultitia magna eſt, mea quidem ſententia,
Hominem amatorem vllum ad forum procedere,
In eum diem, cui quod amet in mundo ſiet,
Sicut ego feci ſtultus. contriui diem,
Dum aſto aduocatus cuidam cognato meo:
Quem hercle ego litem adeò perdidiſſe gaudeo,
Ne me nec quicquam ſibi hodie aduocauerit.
Rogitare oportet prius & percontarier,
Aſſit'ne animus ei, nec ne aſſit, quem aduocet.
Si neget adeſſe, exanimatum amittat domum.
Sed vxorem ante ædis eccam. hei miſero mihi.
Metuo, ne non ſit ſurda, atque hæc audiuerit.
CLE. Audiui ecaſtor cum malo magno tuo.
STA. Accedam propius. quid agis mea feſtiuitas?
CLE. Te ecaſtor præſtolabar. ST. iámne ornata res eſt?
Iámne hanc traduxti huc ad nos vicinam tuam?
Quæ te adiutaret? CL. accerſiui vt iuſſeras.
Verùm hic ſodalis tuus, amicus optimus,
Neſcio quid ſe ſufflauit vxori ſuæ.
Negauit poſſe, quando arceſſo mittere.
STA. Vitium tibi iſtuc maximum eſt: blãda es parum.
CLE. Non matronarum eſt officium, ſed meretricum,
Viris alienis, mi vir, ſubblandirier.
I tu, atque arceſſe illam: ego intus quod facto eſt opus,
Volo accurare, mi vir. ST. propera ergo. CL. licet.

Iam

Iam pol ego huic aliquem in pectus inijciam metum,
Miſerrimum hodie ego hunc habebo amaſium.

ALCESIMVS ſenex, STALINO.

VIſo huc, amator ſi à foro redijt domum,
Qui me atque vxorem latua ludificatus eſt. * S.vet.cod.1 larua.
Sed eccum ante ædis. ad te hercle ibam commodùm.
ST. Atque ego hercle ad te. quid ais vir minimi precî?
Quid tibi mandaui? quid tecum oraui? AL. quid eſt?
STA. Vt bene vaciuas ædis feciſti mihi?
Vt traduxiſti huc ad nos vxorem tuam?
Satin propter te pereo, ego atque occaſio?
ALC. Quin tu ſuſpendis te: nempe tute dixeras,
Tuam arceſſituram eſſe hinc vxorem meam.
STA. Ergo arceſſiuiſſe ait ſeſe, & dixiſſe te,
Eam non miſſurum. AL. quin ea ipſa vltrò mihi
Negauit eius operam ſe morarier.
STA. Quin ea ipſa me allegauit, qui iſtam accerſerem.
AL. Quin nihili facio. STA. quin me perdis. AL. quin bene eſt,
Quin etiam diu morabor, quin cupio tibi,
Quin aliquid ægrè facere, quin faciam libens.
Nunquam tibi hodie, quin erit plus, quàm mihi,
Quin hercle dei te perdant poſtremò quidem.
ST. Quid nunc? miſſurus ne es ad me vxorem tuam?
AL. Ducas eaſque in maximam malam crucem,
Cumque hac, cumque iſtac, cumque amica etiam tua.
Abi & aliud cura: ego iam per hortum iuſſero
Meam iſtuc tranſire vxorem ad vxorem tuam.
ST. Nunc tute amicus mihi es in Germanum modum.
Qua ego hunc amorem mihi eſſe autem dicam datũ?
At quod ego vnquam erga Venerem iniquè fecerim,
Cui ſic tot amanti mihi obuiam eueniant moræ?
Atat quid illud clamoris obſecro in noſtra domo eſt?

PARDALISCA ancilla, STALINO ſenex.

NVlla ſum, nulla ſum, tota tota occidi, cor metu mortuum eſt,

Membra miſeræ tremunt: neſcio vnde auxilij, præſidij,
Perfugij mihi, aut opum copiam comparē, aut expetā.
Tanta factis modò mira miris modis intus vidi,
Nouam atque integram audaciam. caue tibi Cleoſtrata, abſcede
Ab iſta obſecro, ne quid in te malè faxit ira percita.
Eripite iſti gladium, quæ ſui eſt impos animi.
ST. Nam quid eſt, quòd hæc huc timida atque exanimata exiluit foras?
Pardaliſca. PA. perij, vnde meæ vſurpant aures ſonitū?
ST. Reſpice modò ad me. PA. here mi. S. quid tibi eſt?
Quid timida es? PA. perij.
ST. Quid, periſti? PA. perij, & tu periſti. ST. aperi, quid tibi? PA. væ tibi.
ST. Imò iſtuc tibi ſit. PA. ne cadam, amabo tene me. ST. quicquid eſt,
Eloquere mihi citò. PA. contine pectus, face ventulum amabo
Pallio. STA. timeo hoc negocium. quid eſt niſi hæc meraclo
Se vſpiam percuſſit flore Libyco. PAR. obtine aures amabo.
ST. I in malam crucem, pectus, auris, caput, teque di perduint:
Nam niſi ex te ſcio, quicquid hoc ſit citò, iam tibi iſtuc
Cerebrū diſpercutiā execrata, ludibrio peſſima adhuc
Quæ me habuiſti. PA. here mi. ST. quid vis mea ancilla? PA. nimium ſæuis.
S. *Nam hero* STA. "Numero' dicis, ſed hoc quicquid eſt loquere, in pauca refer.
Quid intus tumulti fuit? PA. ſcibis audi, malum peſſimum,
Quod hîc modò intus apud nos tua ancilla hoc pacto exordiri
Cœpit, quod haud Atticam addecet diſciplinam. ST. quid eſt id?

PA. Timor præpedit dicta linguæ. ST. quid eſt? poſſum ſcire ego iſtuc
Ex te? quid negocij eſt? PA. dicã, tũa ancilla, quam tuo
Villico vis dare vxorẽ, ea intus? S. quid intus? quid eſt?
P. Imitatur malarũ malã diſciplinã, viro ſuo quæ inter
Minatur vitam. ST. quid ergo? PA. ah. ST. quid? PA. interimere ait velle
Vitam, gladium. ST. hem. PA. gladium. ST. quid eum gladium? PA. habet. ST. hei miſero mihi.
Cur habet? PA. inſectatur omnis domi per ædis, nec quenquam
Propè ad ſe ſinit adire, ita omnis ſub arcis, ſub lectis
Latẽtes metu muſſitant. S. occidi, atq; interij. quid illi
Obiectum eſt mali tam repentè? PA. inſanit. ST. ſceleſtiſſimum
Me eſſe credo. PA. imò ſi ſcias dicta, quæ dixit hodie. ST. iſtuc
Expeto ſcire, quid dixit? PA. audi, per omnes deos, & deas
Deiurauit, occiſurũ eum hac nocte, qui cum cubaret.
STA. Me occidet. PA. an quicquam ad te attinet? STA. vah. PA. quid cum ea negocij
Tibi eſt? ST. peccaui, illunc dicere villicum volebam. PA. ſciens
De via in ſemitã regredere. ST. nunquid mihi minatur?
PA. Tibi infeſta ſoli eſt plus quàm cuiquam. ST. quamobrem? PA. quia ſe des
Vxorem Olympioni, neque ſe tuam, nec ſe ſuam,
Neque viri vitam ſinet in craſtinum protolli. id huc miſſa ſum
Tibi vt dicerem, ab ea vt caueas tibi. STA. perij hercle miſer.
Neque eſt, neque fuit me ſenex quiſquam amator adæquè miſer.
PA. Ludon' ego hunc facetè. nam quæ facta dixi, omnia huic

Falſa dixi, hera, atque hæc dolum ex proximo hunc protulerunt.
Ego huc miſſa ſum ludere. STA. heus Pardaliſca. PA. quid eſt, quid?
STA. Eſt quod volo exquirere à te. PA. moram offers mihi. ST. at tu
Offers mœrorem. ſed etiámne habet & nunc Caſina
Gladium? PA. habet, ſed duos. ST. quid, duos? PA. altero te occiſurum ait,
Altero villicum hodie. ST. occiſiſſimus ſum omnium qui viuunt.
Loricã induam mihi, optumũ eſſe opinor. quid vxor
Mea non adijt, atque ademit? PA. nemo audet propè accedere.
STA. Exoret. PA. orat. negat ponere alio modo vllo profectò,
Ni ſe ſciat villico non datum iri. ST. atq; ingratijs, quia
Non vult, nubet hodie. nam cur non ego id perpetrem quod cœpi,
Vt nubat mihi? illud quidem volebam, non, ſed noſtro villico.
PA. Sæpicule peccas. ST. timor præpedit verba: verùm
Obſecro, dic me vxorem orare, vt exoret illã gladium
Vt ponat, & redire me intrò vt liceat. PA. nunciabo.
STA. Et tu orato. PA. & ego orabo. ST. at blandè orato vt ſoles. ſed audin?
Si effexis hoc, ſoleas tibi dabo, & annulum in digito
Aureum, & bona plurima. PA. operam dabo. ST. face vt impetres.
PA. Eo nunc iam, niſi quippiam remorare me. ST. abi, & cura.
PA. Redit eccum tandem obſonatu eius adiutor, pompam ducit.

OLYMPIO, COCVS, & STALINO.

VIde fur, vt ſentis ſub ſignum ducas. CO. qui verò ſunt ſentes?

OLY. Quia quod tetigere, illico rapiunt: ſi eas ereptum, illico ſcindunt.
Ita quoquò adueniunt, vbi vbi ſunt, duplici damno dominos multant.
COC. Eia. OL. Atat ceſſo magnificè, patriceque amiceque ita hero
Meo ire aduorſum. ST. bone vir, ſalue. OL. fateor. ST. quid fit? OL. tu amas,
Ego eſurio & ſitio. STA. lepidè excuratus inceſſiſti.
OLY. Ah hodie. STA. mane verò, quanquam faſtidis. OL. hei hei fœtet
Tuus mihi ſermo. ST. quæ res? OL. hæc res. ST. etiámne aſtas? OLY. enimuero
πράγματά μοι παρέχεις. STA. dabo ϗ κακὸν (vt ego opinor)
Niſi reſiſtis. OL. ὦ ζεῦ potin à me abeas, niſi me vis vomere
Hodie. ST. mane. OL. quid eſt? quis hic homo eſt? ST. herus ſum. OL. qui herus?
STA. Cuius tu ſeruus es. OL. ſeruus ego? STA. atque meus. OL. Non ſum ego liber?
Memento, memento. ST. mane atque aſta. OL. omitte, ſeruus ſum tuus.
Optimè eſt. STA. obſecro Olympiſce mi, mi pater, mi patrone.
OLY. Hem ſapis ſanè. ST. tuus ſum equidem. OL. quid mihi ſeruo opus eſt tam nequam?
STA. Quid nunc? quàm mox recreas me? OL. cœna modò ſi ſit cocta.
STA. Intrò ergo abeant. OL. properè cito, introite, & citò deproperate.
STA. Ego iam intus ero, facite cœna mihi vt ebria ſit.
Cœnare lepidè nitidéque volo, nihil moror barbarico ritu
S ınè eſſe iam. i, ſis, ego hic habito. nũc * quidẽ gladium
Ancilla' Caſinam intus habere ait, qui me atque te interimat.

S.L. Quidã legunt ita: *quid eſt? cæterum quid mora ſit. OL. Caſinã &c.

OLY.

OLY. Scio. ſic ſine habere. nugas agunt. noui ego illas malas merces.
Quin tu, i modò mecum domum. ST. at pol malum metuo. i tu modò,
Perſpicito prius, quid intus agatur. OL. tam mihi mea vita, quàm tua
Tibi cara eſt. ST. verùm modò. OL. ſi tu iubes, inibitur tecum.

ANCILLA.

NEc pol ego Nemeæ credo, neque ego Olympiæ
Neque vſquam ludos tam feſtiuos fieri,
Quàm hîc intus fiunt ludi ludificabiles
Seni noſtro, & noſtro Olympioni villico.
Omnes feſtinant intus totis ædibus:
Senex in culina clamat, hortatur cocos,
Quin agitis, hodie quin datis, ſi quid datis,
Properate: cœnam iam eſſe coctam oportuit.
Villicus hic autem cum corona candidè,
Veſtitus lautè, exornatuſque obambulat.
Illæ autem in cubiculo armigerum ornant mulieres,
Quem dent pro Caſina nuptum noſtro villico.
Sed nimium lepidè diſſimulant
Fore huius quod futurum eſt: dignè autem coqui
Nimis lepide ei rei dant operam, ne cœnet ſenex.
Aulas peruortunt, ignem reſtingunt aqua.
Illarum oratu faciunt: illæ autem ſenem
Cupiunt extrudere incœnatum ex ædibus,
Vt ipſæ ſolæ ventres diſtendant ſuos.
Noui ego illas ambas æſtrices, corruitant, vbi
Comeſſe poſſunt. ſed aperitur oſtium.

STALINO, ANCILLA.

SI ſapitis vxor, vos tamen cœnabitis,
Cœna vbi erit cocta, ego ruri cœnauero.
Nam nouum maritum ego, & nouam nuptam volo
Rus proſequi. noui hominum mores maleficos,
Nequis eam abripiat, facite voſtro animo volupe.

Sed

Sed properate, iſtum atque iſtam actutum emittere,
Tandem vt veniamus luci: ego cras hic ero,
Cras habuero vxor ego tamen conuiuium.
AN. Fit, quod futurum dixi, incœnatum ſenem
Foras extrudunt mulieres. ST. quid tu hic agis?
AN. Ego eo, quò me ipſa miſit. ST. Veron'. AN. ſeriò.
ST. Quid hic ſpeculare? AN. nihil equidem ſpeculor. ST. abi
Tu hinc, cunctas? intus alij feſtinant. AN. eo.
ST. Abi hinc, ſis ergo peſſumarum peſſuma.
Iam'ne abijt illæc, dicere hic quiduis licet:
Qui amat tamen hercle ſi eſurit, nullum eſurit.
Sed eccum progreditur cum corona & lampade
Meus ſocerus, compar, commaritus villicus.

OLYMPIO, STALINO.

AGe tibicen, dum illam educunt huc nouam nuptam foras,
Suaui cantu concelebra omnem hanc plateam hymenæo,
Io hymē hymenæe, Io hymē. ST. quid agis mea ſalus?
OL. Eſurio hercle, atque adeò haud ſitio. ST. at ego amo. OL. at ego hercle
Nihil facio tibi amor, pericli: mihi inanitate
Iamdudum inteſtina murmurant. ST. nam quid illæc nunc
Tam diu intus remoratur, quaſi ob induſtriam: quanto ego
Plus propero, tanto minus. OL. quid ſi etiam occentem hymenæum?
ST. Cenſeo, & ego te adiuuabo in nuptijs cōmunibus.
OL. Hymen hymenæe, Io hymen. ST. perij hercle ego miſer, dirupi
Cantando Hymenæum, licet illo morbo, quo dirumpi cupio,
Non eſt copia. OL. edepol nę tu ſi eſſes equus, eſſes *indomabilis*. S. admirabilis

Quo

S.vet.co.hic tres verſus addit.

Quo argumento? CH. *Nimis tenax es.*
ST. *Num me expertus vſpiam?* CH. *Dij melius faciant.*
Sed crepuit hoſtium, exitur foras.
STA. Di hercle me cupiunt ſeruatum, iam oboluit Caſina procul.

ANCILLAE duæ, OLYMPIO, STALINO.

SEnſim ſuperattolle limen pedes noua nupta, ſoſpes
Iter incipe hoc, at viro tuo ſemper ſis ſuperſtes. atq;
Vt potior pollentia ſit, vincasque virum, victrixq; ſies,
Superetque tuum imperium: vir te veſtiat, tu virum diſpolies.
Et diu vt viro ſubdola ſies obſecro memento.
OL. Malo maximo ſuo hercle illico, vbi tantulum peccaſſit.
ST. Tace. OL. Non taceo. ST. quæ res? OL. mala, malæ malè monſtrant.
ST. Perij. iſtæ facient hanc rē mihi ex parata imparatā.
Id quærunt, volunt hæc, vt infecta faciant. AN. age Olympio.
Quando vis vxorem, accipe hanc à nobis. ST. date ergo, daturæ
Vnquam ſi eſtis hodie vxorem. OLY. abite intrò. AN. "amabo' integræ atque
Imperitæ huic impercito. ST. futurum eſt, valete, ite.
Iam valete. iam ne abſceſſit vxor? OL. domi eſt, ne time. ST. euax.
Nunc pol demum ego ſum liber, meum corculum, melliculum,
Verculum. OL. heus tu malo ſi ſapis cauebis, mea eſt hæc. ST. ſcio.
Sed meus fructus eſt prior. OL. tene hanc lampadem. ST. imò ego illam tenebo.
Venus multipotens bonam vitam mihi
Dediſti, huius quum copiam mihi dediſti
Corpuſculum mellitulum. OL. mea vxorcula.

S.adinuabo

STA.

STA. Quid eſt? OL. inſtitit plantam. ST. quaſi iocabo.
Nebula haud eſt mollis,atque cutis huius eſt.
OLY. Edepol papillam bellulam,hei miſero mihi.
STA. Quid eſt? OL. pectus mihi agit nunc hæc cubito.
STA. Quid tu ergo hanc quæſo tractas tam?
At mihi qui bellè hanc tracto non agit. OL. vaha.
STA. Quid negocij eſt? OL. obſecro vt valentula eſt.
Penè expoſiuit cubito. ST. cubitum ergo ire vult.
OLY. Quin imus ergo. ST. bella bella tu mea.

PARDALISCA ancilla. MVRRINA.

ACceptæ bene & commodè eximus intus,
Ludos viſere huc in via nuptialeis.
MVR. Nunquam ecaſtor vllo die riſi adæquè,
Neque hoc quod reliquum eſt,plus riſuram opinor.
Lubet Chalinum,quid agat ſcire, nouum
Nuptum,cum nouo marito:nec fallaciam
Aſtutiorem vllus fecit poëta, atque
Vt hæc eſt fabrefacta à nobis. obtunſo
Ore nunc peruelim progrediri ſenem,
Quo ſenex nequior nullus viuit, ni illum
Quidem nequiorem arbitrarier eſſe,qui locum
Præbet illi.nunc præſide hic Pardaliſca
Etiam qui hinc exeat,eum vt ludibrio habeas.
PAR. Lubés fecero,& ſolens, MV. ſpectato hinc omnia
Intus,quid intus agant. PA. pone me amabo.
MVR. Et illi audaciùs licet,quæ vis liberè
Proloqui. PA. tace: voſtra foris crepuit.

OLYMPIO eadem.

NEque quò fugiam , neque vbi lateam , neque hoc dedecus quomodo celem,
Scio.tantum "herus' atq; ego flagitio ſuperauimus,nuptijs noſtris. S.fratr
Ita nunc pudeo , atque ita nunc paueo , atque ita "irridiculum' ſumus amabo. S.irridiculo
Sed ego inſipiens noua nunc facio : pudet quod prius non puditum vnquam eſt.

Operam

Operam date, dum mea facta itero, eſt operæ auribus percipere.

S. tuli — Ita ridicula auditu, iteratu, ea ſunt quæ ego intus "turbaui".

S. ex vet. co. hîc decem verſ. addit. L. hîc paulò aliter. Vide obſeruat.

Vbi intrò hanc nouam deduxiſti via recta, clauem
*Abduxi, ſed tamen tenebræ ibi erant * * tanquam*
*Colloco, fulcio, mollio, * * * Senex ad te decumbem*
Vt prior quàm ſenex nup
Tardus eſſe illico cœpi quoniam.
Reſpecto identidem ne ſemel
Illecebram ſtupri, principio eam ſuauium poſco.
Reppulit mihi manum, nec quietum dare ſibi ſuauiũ me ſinit:
Enim iam magis iam appropero magis iam lubet in Caſinam irruere,
Cupio illam operam ſeni ſurripere, forem abdo ne ſenex me opprimat.

MY. Agedum tu adi hunc. CL. vbi tua noua nupta eſt?
OL. Perij hercle. manifeſta res eſt. CL. omnẽ ordine rẽ
Fateri ergo æquum eſt. quid intus agitur? quid agit
Caſina? ſatin morigera eſt? OL. pudet dicere me.
CL. Memora ordine vt occœperas. OL. pudet hercle. CL. age audacter
Quàm debuiſti, inde volo memorare, quid eſt factum?
OL. At flagitiũ eſt. CL. cauebunt qui audierint, faciant.

S. ex vet. co. hîc vndecim verſ. addit. L. hîc paulò aliter. Vide obſeruat.

*Hoc magnum eſt * * pergis quin tu pergis.* SERVVS.
*Vbi * * us ſumptus porro*
** * Quid pape * * quid * * pape*
** * eſt. * * * Adherat maximum*
Haberet metui vt quæreret occœpi
Dum gladium quæro ne habeat arripio capulum:
Sed quom cogito nõ habuit gladiũ, nã & eſſe frigidius eloquere
SER. *At pudet.* MY. *Num radix fuit?* SER. *Non fuit.* MY. *Num cucumis?*
SER. *Profecto hercle non fuit quicquam olerum,*
Niſi quicquid erat calamitas profectò attigerat nunquam:
Ita quicquid erat grande erat.

MY.

MY. Quid ſit denique ediſſerta. OL. vbi appello Caſinam, inquam,
Amabo mea vxorcula, cur virum tuum ſic me ſpernis?
Nimis tu quidẽ hercle immerito meo mihi hæc facis,
Quia te mihi expetiui: illa haud verbum facit.
Illa haud verbum facit, & ſepit veſte id qui eſt iu, S. ex. vet. co. hic octo verſus addit.
Vbi illum ſaltum video obſeptum, rogo vt alterò ſinat ire:
Volo vt obuertam "cubiti ſim' I.. cubitos
Illum mittite ſurge vt
*Surgo vt meam vi * * * * atque illa vi* meã ſ. ani.
Perlepide narrat reliqua de-
Suauium let.
Ita quaſi "ſentis' labra mihi compungit barba. S. ſetis
Continuò aſtanti pectus mihi pedibus percutit.
Decido de lecto præceps ſubſilijt, obtundit os mihi.
Inde foras tacitus ꝓficiſcẽs, exeo hoc ornatu quo vides.
Vt ſenex hoc eodem poculo, quo ego bibi, biberet. CL. optumè eſt.
Sed vbi eſt palliolum tuum? OL. hic intus reliqui.
CL. Quid nunc? ſatin lepidè adita eſt vobis manus me.
Sed concrepuerunt fores. OL. num illa me nunc ſ[?]ritò? ſequitur?

STALINO Eidem.

MAximo ego ardeo flagitio, nec quid agam meis rebus ſcio,
Nec meam vt vxorẽ aſpiciam cõtrà oculis, ita diſperij.
Omnia palàm ſunt probra, omnib. modis occidi miſer.
Ita manifeſto faucibus teneor S. ex vet. co. hic ſex verſus addit.
" Quibus modis purgem ſcio me mea vxori
*Quæ expaliatus ſum miſer ** L. " Nec
Clandeſtinæ nuptiæ L. * palam
► Cenſeo mihi optumum eſt L. ►.
Ea dux vxorem meam'.
Sed ecquis eſt? qui homo munus velit fungier pro me.
Quid nunc agam neſcio, niſi vt improbos famulos imiter, ac domo fugiam.

Nam ſalus nulla eſt ſcapulis, ſi domum redeo.
Nugas iſtuc dicere licet. vapulo ego hercle mutus tamen.
Etſi malum merui hac dabo protinam me in fugam.
OL. heus Stalino
Amator. ST. occidi, reuocor. quaſi non audiam adibo.
CH. Vbi tu es, qui colere mores Maſſylienſes poſtulas?
S.L.v.c. ſine his ſubicitare — Nunc tu "ſi vis me' proba eſt occaſio.
* "perijſſe' hercle age, accede huc.
* *
S. perijſti
S.v.c. penit "ST'. Hac ibo. caninam cœnam ſpero meliorem fore.
MVR. — CL. Quid agis tu marite, mi vir: vnde ornatu hoc aduenis?
Quid feciſti? ſcipionem, aut quod habuiſti pallium?
A. In adulterio dum mœchiſſat, Caſinā credo perdidit.
ST. Occidi. CH. etiam ne imus cubitum, Caſina ſum.
ST. in malam crucem.
CH. Non amas me? CL. quin reſponde, tuo quid factum eſt pallio?
ST. Bacchæ ergo hercle vxor. CL. Bacchæ? STA. hercle vxor. CL. quid eſt?
AN. Nugatur ſciens. nam ecaſtor nunc Bacchæ nullæ ludunt.
ST. Oblitus fui, ſed tamen Bacchæ. CL. quid Bacchæ? fieri non poteſt,
Times ecaſtor. ST. egóne? haud mentire hercle: nam palàm eſt.
* * *
S.L. * vel — Non taces? OL. non hercle "taceo'. nam tu maxumo
Me obſecrauiſti opere, Caſinā vt poſcerem vxorē mihi.
ST.) Tui amoris cauſſa ego iſtuc feci. CL. Immò ecaſtor illius,
Te quidem oppreſſi. ST. feci ego iſtæc dicta quæ vos dicitis?
CL. Rogitas etiam. ST. ſiquidem hercle feci, feci nequiter.

CL.

CL. Redi modò huc intrò, ᵃmanebo', ſi quidem meminiſti minus. *S. manebo.*
ST. Hercle opinor potius vobis credam, quod vos dicitis.
Sed vxor da viro hanc veniã. Murrina ora Cleoſtratã,
Si vnquam poſthac, aut amaſſo Caſinam, aut occœpſo modò,
Nedum vt eam amaſſo, ſi ego vnquam adeo poſthac tale admiſero,
Nulla cauſſa eſt, quin pendentem vxor virgis verberes.
MV. Cenſeo ecaſtor, veniam huic hanc dandam. CL. faciam vti iubes.
Propter eam rem hanc tibi nunc veniam minus grauatè proſpero,
Hanc ex longa longiorem ne faciamus fabulam.
ST. Non irata es? CL. non ſum irata. ST. tuæ fidei credo. CL. meæ?
ST. Lepidiorem vxorem nemo quiſquam quàm ego habeo hanc habet.
CL. Age tu, redde huic ſcipionem & pallium. CH. tene. ST. libet.
CH. Mihi quidem edepol inſignitè facta eſt magna iniuria.
Duobus nupſi, neuter fecit, quod ᵃnouæ nuptæ ſolet'. *S. nuptiæ ſolent*

GREX.

SPectatores, quod futurum eſt intus, hic memorabimus.
Hæc Caſina huius reperietur filia eſſe è proxumo,
Eaque nubet Teuchonico noſtro herili filio.
Nunc vos æquum eſt, manibus meritis meritam mercedem dare.
Qui faxit, clàm vxorem ducat ſcortum ſemper quod volet.
Verùm qui non manibus clarè quantũ poterit pluſerit,
Ei pro ſcorto ſupponetur hircus vnctus nautea.

FINIS.

DRAMATIS PERSONÆ.

SILENIVM meretrix.	LAMPADIO ſeruos.
GYMNASIVM meretrix.	PHANOSTRATA vxor.
LENA.	HALISCA ancilla.
AVXILIVM Prologus.	DEMIPHO ſenex.
MELAENIS lena.	CATERVA.
ALCESIMARCHVS adoleſcens.	

ARGVMENTVM.

Comprimit adoleſcens Lemnius Sicyoniam.
Is redit in patriam, & gnatam generat nuptijs.
Sicyonia parit æquè puellam, hanc ſeruolus
Tollit, atque exponit, & ex inſidijs aucupat.
Eam ſublatam meretrix alij detulit.
Lemno pòſt rediens ducit quam compreſſerat,
Lemniq́ue natam deſpondit adoleſcentulo
Amore capto illius proiecticiæ.
Requirens ſeruos, reperit, quem proiecerat.
Itaque lege hanc, & ritè ciuem cognitam
Alceſimarchus, vt erat nactus, poſſidet.

SILENIVM, GYMNASIVM, meretrices. LENA.

Cum ego antehac te amaui, & mihi amicam eſſe creui
Mea Gymnaſium, & matrē tuam: tum id mihi hodie
Aperuiſtis, tu atque hæc ſoror ſi mea eſſes.
Qui magis potueris mihi honorem ire habitum
Neſcio, niſi vt meus eſt animus, fieri
Non poſſe arbitror, ita omnibus relictis rebus
Mihi frequentem operam dediſtis. eò ego vos
Amo, & eò à me magnam iniſtis gratiam.

GY. Pol

GY. Pol iſtoc quidem nos precio eſt facilè
Frequentare tibi, vtileſque haberi,
Ita in prandio nos lepidè atque nitidè
Accepiſti apud te, vt ſemper meminerimus.
SI. Lubentiq́ue edepol animo factum, & fiet à me
Quæ vos arbitrabor velle, ea vt expetam.
GY. Quod ille dixit, qui ſecundo vento vectus eſt,
Tranquillo mare, ventum gaudeo ecaſtor ad te.
Ita hodie hic acceptæ ſumus ſuauibus modis.
Hæc niſi diſciplina apud te fuit quicquam,
Ibi quin mihi placeret. SI. quid ita amabo?
GY. Rarò "nimium' dabat quod biberem, id merum S. vinum
"Infuſcabat'. LE. amabo hiccine iſtud decet? S. infuſcabat
GY. Iuſque faſque eſt. nemo alienus hic eſt. SI. merito
Veſtro amo vos, quia me colitis & magnificatis.
LE. Decet pol mea Silenium, hunc eſſe ordinem
Beneuolentem inter ſe, beneq́ue amicitia vtier:
Vbi iſtas videas ſummo genere natas,
Summatis matronas, vt amicitiam colunt,
Atque vt eam "iunctam' bene habent inter ſe. S. vinctam
Si idem iſtud nos faciamus, ſi idem imitemur,
Ita tamen vix viuimus cum inuidia ſumma.
Suarum opum nos volunt eſſe indigentes,
Noſtra copia nihilo volunt nos poteſſe,
Suiq́ue omnium rerum nos indigere,
Vt ſibi ſimus ſupplices. eas ſi adeas,
Abitum, quàm aditum malis: ita noſtro ordini
Palàm blandiuntur: clam ſi occaſio vſquam eſt,
Aquam frigidam ſubdolè ſuffundunt.
Viris cum ſuis prædicant nos "ſolere', S. olere,
Suas pellices eſſe aiunt, eunt depreſſum.
Quia nos libertinæ ſumus, & ego & tua mater ambæ
Meretrices fuimus, illa te, & ego hanc mihi educaui,
Ex patribus "conuētus', ego neq; hanc ſuperbiæ cauſſa S. conuictis
Repuli ad meretricium quæſtū, niſi vt ne ego eſurirē.
SI. At ſatius fuerat eā viro dare nuptū potius. LE. etiā

Hæc quidem ecaſtor cotidie viro nubit,nupſitq́; hodie,
Nubet mox noctu, nunquã ego hãc viduã cubare ſiui.
Nã ſi hæc nõ nubat,lugubri mihi ſame familia pereat.
G. Neceſſe eſt,quo tu me modo voles eſſe,ita eſſe,mater.
LE. Ecaſtor haud me pœnitet,ſi vt dicis,ita futura es.
Nam ſi quidẽ ita eris,vt volo,nunquã:ætate hecata fies,
Semperque iſtã quam nunc habes ætatulam obtinebis,
Multiſq́; dãno,&mihi lucro ſine meo ſçpe eris ſumtu.
GY. Dij faxint. LE. ſine opera tua nihil di horunc facere poſſunt.
GY. Equidem hercle addam operam ſedulò . ſed tu inter iſtæc verba
Meus oculus,mea Silenium, nunquam ego te triſtiorẽ
Vidi eſſe. quid cedo te obſecro tã abhorret hilaritudo?
Neq; mũda adæquè es , vt ſoles. hoc ſis vide,vt petiuit
Suſpirium alte? & pallidula es. eloquere nobis vtrunq;
Et quid tibi eſt, & quid velis noſtram operam , vt nos ſciamus.
Noli obſecro lacrimis tuis mihi "exercitum" imperare.
SI. Mea excrucior mea Gymmaſium , malè mihi eſt: malè maceror,
Doleo ab animo,doleo ab oculis,doleo ab ægritudine.
Quid dicam,niſi ſtultitia mea me "in mœrorem" rapit.
GY. Indidem vnde oritur facito , vt facias ſtultitiam ſepelibilem.
SI. Quid faciam? GY. in latebras abſcondas pectore penitiſſimo
Tuã ſtultitiã ſola facito,vt ſcias ſine arbitris. S. at mihi.
Cordolium eſt. GY. quid id? vnde eſt tibi cordolium, commemora obſecro.
Quod neque ego habeo, neque quiſquam alia mulier, vt perhibent viri.
SI. Si quid eſt, quod doleat , dolet : ſi autem non eſt, tamen hoc hic dolet?
GY. Amat hæc mulier, SI. eho an amare occipere amarum eſt ? obſecro.

S. excruciatum

S. in mœrorem

GY. Nam

G. Nā ecaſtor amor & melle & felle eſt fœcundiſſimus:
Guſtu qui dat dulce,amarū ad ſatietatem vſq; oggerit.
SI. Ad iſtam faciem eſt morbus,qui me,mea Gymmaſium, macerat.
G. Perfidioſus eſt amor. SI. ergo in me peculatum facit,
G. Bono aīo es, erit iſti morbo melius. SI. confidā fore,
Si medicus veniat, qui huic morbo facere medicinam poteſt.
GY. Veniet. SI. ſpiſſum iſtud amanti eſt verbum,veniet, niſi venit:
Sed ego mea culpa & ſtulticia peius miſera maceror.
Quia ego illum vnum mihi exoptaui, qui cum ætatem degerem.
GY. Matronæ magis conducibile eſt iſtuc,mea Sileniū,
Vnum amare, & cum eo ætatem exigere, cui nupta eſt ſemel.
Verùm enim meretrix fortunati eſt oppidi ſimillima,
Non poteſt ſuam rem obtinere ſola ſine multis viris.
SI. Hoc volo agatis, qua accerſitæ cauſſa ad me eſtis eloquar.
Nam mea mater, quia ego nolo me meretricem dicier,
Obſecuta eſt, de ea re geſſit morem morigeræ mihi,
Vt me, quē ego amarē grauiter, ſineret cum eo viuere.
LE. Stultè ecaſtor fecit: ſed tun' vnquā cū quiquā viro
Conſueuiſti? SI. niſi quidē cum Alceſimarcho nemine,
Neque pudicitiam meam mihi alius quiſquam imminuit. LE. obſecro
Quo is homo inſinuauit pacto ſe ad te? SI. per Dionyſia.
Mater pompam me ſpectatū duxit: dum redeo domū,
Cōſpicillo cōſecutus eſt clanculum me vſque ad fores.
Inde in amicitiā inſinuauit cum matre, & mecū ſimul
Blandicijs, muneribus, donis. GY. mihi iſtum hominem vellem dari,
Vt ego illum vorſarem. SI. quid opus eſt verbis? conſuetudine

Cœpi amare contrà ego illum, & ille me. LE. ô mea Silenium. SI. quid eſt?
LE. Aſſimulare amare oportet. nam ſi ames extemplò,
Melius illi multò, quem ames, conſulas, quàm rei tuæ.
SI. At ille conceptis iurauit verbis apud matrẽ meam,
Me vxorẽ ducturũ eſſe: ei nunc alia ducẽda eſt domũ,
Sua cognata Lemnienſis, quæ habitat hic in proximo.
Nam eum pater eius ſubegit: nunc mea mater irata eſt mihi:
Quia non redierim domum ad ſe, poſtquam eam rem reſciuerim,
Eum vxorem ductu rum eſſe aliam. LE. nihil amare iniurium eſt.
SI. Nunc tu amabo, vt hanc triduum hoc ſolùm ſinas
Eſſe, & hic ſeruare apud me: nam ad matrem accerſita ſum.
LE. Quanquam mihi iſtud erit moleſtum triduum, & damnum dabis,
Faciam. SI. facis benignè & amicè. ſed tu Gymnaſium mea,
Si me abſente Alceſimarchus veniet, nolito acriter
Eum inclamare: vtut erga me eſt meritus, mihi cordi eſt tamen.
Sed amabo tranquillè, ne quid, quod illi doleat, dixeris.
Accipias: clauis, ſi quid tibi opus eſt, erit promtu, promito.
Ego volo ire. GY. vt mihi exciuiſti lacrumas. SI. Gymnaſium mea
Bene vale. GY. cura te amabo. ſiccine immunda obſecro
Ibis? SI. immũdas fortunas æquum eſt ſqualorẽ ſequi.
GY. Amiculum hoc ſuſtolle ſaltem. SI. ſine trahi, cùm egomet trahor.
GY. Quando ita tibi lubet, vale atque ſalue. SI. ſi poſſim, velim.
metuis GY·Nũquid *me vis' mater intrò quin eã? ecaſtor mihi
Viſa

Viſa amare. LE. iſtoc ergo auris grauiter obtŭdo tuas,
Ne quem ames, abi intrò. GY. nunquid me vis? LE. vt
valeas. GY. vale.

LENA.

IDem mihi, magnę quod parti eſt vicium mulierum,
Quæ nũc quæſtũ facimus, quę vbi ſaburratæ ſumus,
Largiloquæ extemplò ſumus: plus loquimur, q̃ ſat eſt.
Nam illanc ego olim, quæ hinc flens abijt, paruolam
Puellam, proiectam ex angiportu ſuſtuli.
Adoleſcens quidam hic eſt apprimè nobilis.
Quin ego nunc quia ſum onuſta mea ex ſententia,
Quiaque adeò me compleui flore Liberi,
Magis libera vti lingua conlibitum eſt mihi,
Tacere nequeo miſera, quod tacito vſus eſt.
Sicyone ſummo genere ei viuit pater,
Is amore miſerè hanc deperit mulierculam,
Quæ hinc modò flẽs abijt. cõtrà amore hæc perditaſt.
Eam meæ ego amicæ dono huic meretrici dedi.
Quæ ſæpe mecum mentionem fecerat,
Puerum aut puellam alicunde vt reperirem ſibi,
Recens natum eapſe, quod ſibi ſupponeret,
Vbi mihi poteſtas primùm euenit illico
Feci eius eij, quod me orauit, copiam.
Poſtquam puellam eam à me accepit, illico* S. vet. cod. * fraude
Eandem puellam peperit, quam me acceperat,
Sine obſtetricis opera, & ſine doloribus:
Item vt aliæ pariunt, quæ malum quærunt ſibi.
Nam amatorem aiebat eſſe peregrinum ſibi,
Suppoſitionem eius rei facere gratia.
Id duæ nos ſolæ ſcimus, ego quæ illi dedi,
Et illa quæ à me accepit, præter vos quidem.
Hæc ſic res geſta eſt. ſi quis vſus venerit,
Meminiſſe ego hanc rem vos volo. ego abeo domum.

AVXILIVM, Prologus.

VTrunq; hæc, & multiloqua, & multibiba eſt anus,
*Satíne' vix reliquit, deo quod loqueretur, loci: S. Sat

Ita properauit de puellæ proloqui
Suppoſitione. quod ſi tacuiſſet, tamen
Ego eram dicturus deus, qui poteram planius.
Nam mihi eſt Auxilio nomen. nunc operam date
Vt ego argumentum hoc, vobis planè perputem.
Fuere Sicyoni iamdiu Dionyſia.
Mercator venit huc ad ludos Lemnius,
Iſque hic compreſſit virginem adoleſcentulus,
Vinolentus in tenebris, multa nocte in via.
Is vbi malam rem ſcit ſe meruiſſe, illico
Pedibus perfugium peperit, in Lemnum aufugit,
Vbi habitabat tum: at illa quam compreſſerat,
Decumo pòſt menſe èxacto hic peperit filiam.
ſ.rem Quoniam"reum' eius facti neſcit qui ſiet,
Paternum ſeruum ſui participat conſilij,
Dat eam puellam ei ſeruo exponendam ad necem.
Is eam proiecit, hæc puellam ſuſtulit.
Ille clàm obſeruauit ſeruus, qui eam proiecerat,
Quò aut quas in ædis hæc puellam deferat,
Vt eam ſe vos audiſtis confiterier.
Dat eam puellam meretrici Melænidi,
Eaque educauit eam ſibi pro filia
Benè ac pudicè. tum illic autem Lemnius
Propinquam vxorem duxit, cognatam ſuam.
Ea diem ſuum obijt, facta morigera eſt viro.
Poſtquam ille vxori iuſta fecit, illico
Huc commigrauit, duxit vxorem hic ſibi
Eandem, quam olim virginem hic compreſſerat.
Et eam cognoſcit eſſe quam compreſſerat.
Illa illi dicit, eius ex iniuria
Peperiſſe ſe gnatam, atque eam ſe ſeruo illico
Dediſſe exponendam. ille extemplò ſeruolum
Iubet illum eundem perſequi, ſi qua queat
Reperire quæ ſuſtulerit. ei rei nunc ſuam
Operam vſque ſeruus dat, ſi poſſiet
Meretricem illam inuenire, quam olim tollere,

Quum ipſe exponebat, ex inſidijs viderat.
Nunc quod reliquum reſtat volo perſoluere,
Vt expungatur nomen, ne quid debeam.
Adoleſcens hic eſt Sicyoni, ei viuit pater,
Is amore proiecticiam illam deperit,
Quæ dudum flens hinc abijt ad matrem ſuam,
Et illa hunc contrà, qui eſt amor ſuauiſſimus.
Vt ſunt humana, nihil eſt perpetuum datum.
Pater adoleſcenti dare vult vxorem. hoc vbi
Mater reſciuit, iuſſit accerſi eam domum.
Hæc res ſic geſta eſt. bene valete, & vincite
Virtute vera, quod feciſtis antidhac.
Seruate voſtros ſocios, veteres & nouos,
Augete auxilia veſtris iuſtis legibus,
Perdite perduelles, parite laudem, & lauream,
Vt vobis victi Pœni pœnas ſufferant.

ALCESIMARCHVS adoleſcens, MELAENIS lena.

Credo ego amorem primùm apud homines carnificinam commentum,
Hanc ego de me coniecturã domi facio, ne foras quærã,
Qui omnes homines ſupero, atque antideo cruciabilitatibus animi,
Iactor, crucior, agitor, ſtimulor, verſor in amoris rota [miſer,
Exanimor, feror, differor, diſtrahor, deripior, ita nullam mentem
Animi habeo: vbi ſum, ibi non ſum: vbi non ſum, ibi eſt animus.
Ita mihi omnia ingenia ſunt: quod lubet, non lubet iam id continuò.
Ita me amor lapſum animi ludificat, fugat, agit, appetit,
Raptat, retinet, iactat, largitur: quod dat, non dat, deludit:
Modò quod ſuaſit, diſſuaſit: quod diſſuaſit, id oſtẽtat.
Maritumis moribus mecum experitur, ita meum frangit amantem

Ani-

Animum: neque niſi quia miſer non eo peſſum, mihi vlla abeſt
Perdito pernicies, ita pater apud villam detinuit me hos dies ſex.
Ruri continuos,neque licitum interea eſt,meam amicam viſere.
Eſt'ne hoc miſerum memoratu?
M. Eo facetus,quia tibi alia eſt ſpōſa locuples Lemnia,
Habeas,neque nos factione tanta,quanta tu,ſumus,
Neq; opes noſtræ tam ſunt validæ q̃ tuæ. veruntamen
Haud metuo,ne iuſiurandum noſtrum quiſquam
Culpiter: tu iā ſi qd tibi dolebit,ſcias qua doleat gratia.
AL. Di me perdant. ME. quodcunque optes velim tibi contingere.
AL. Si illam vxorem duxero mihi vnquam, quam deſpondit pater.
ME. Et me,ſi vnquam tibi vxorē filiam dedero meam.
AL. Periurare me patiere? ME. atq; aliquando facilius,
Quàm me meamque rem perire, & ludificari filiam.
Abi quære: vbi iuriiurando tuo ſatis ſit ſubſidij.
Hic apud nos iam Alceſimarche confregiſti teſſeram.
AL. Face ſemel periclum. ME. ſæpe feci: quod factum queror.
AL. Redde mihi illam. ME. inter nouam rem verbum vſurpabo vetus.
Quod dedi,datū non vellē: quod reliquū eſt,nō dabo.
AL. Non remiſſura es mihi illam? ME. pro me reſponſa tibi.
AL. Non remittes? ME. ſcis iamdudum omnem meam ſententiam.
AL. Satin' tibi iſtuc in corde certum eſt? ME. quin ego commentor quidem.
Non edepol iſtæc tua dicta nunc in auris recipio.
AL. Non?hem quid agis? ME. igitur animum aduorte, vt quid agas, ſcias.
AL. At ita me di deæq;, ſuperi atq; inferi, & medioxumi,

Itaque

Itaq; me Iuno regina, & Iouis ſupremi filia,
Itaque me Saturnus patruus eius & Caſtor pater,
Itaque me Ops opulenta illius auia. ME. immò mater quidem.
AL. Iuno filia, & Saturnus patruus, & ſumm9 Iuppiter,
Tu me delenis. propter te hæc pecco. ME. perge dicere.
AL. An'ne vt etiam quid cõſultura ſis ſciam? ME. perge eloqui,
Nõ remittã, definitũ eſt. AL. enimuero ita me Iuppiter:
Itaque me Iuno, & Saturnus [S.] ita' quid dicam neſcio. S. Rex
Iam ſcio, immò mulier audi, meam vt ſcias ſentẽtiam.
Dei me omnes magni, minutique, & patellarij
Faxint, ne ego dem viuus hodie ſauium Silenio,
Niſi ego te, tuamque filiam, meq; hodie obtruncauero:
Poſtea autem cum primo luci cras niſi ambo occidero,
Et equidem hercle niſi perdatu tertio omnis afflixero,
Niſi tu illam remittis ad me. dixi quæ volui, vale.
ME. Abijt intrò iratus. quid ego nunc agam? ſi redierit
Illa ad hunc, ibidem loci res erit. vbi odium occœperit,
Illam extrudet, quum hanc vxorem Lemniam ducet domum.
Sed tamen ibo & perſequar, amans ne quid faciat, cauto opuſt.
Poſtremò, quando æqua lege pauperi cum diuite
Non licet, perdam operam potiùs, quàm carebo filia.
Sed quis hic eſt, qui recta platea curſum hîc tendit ſuũ?
Et illud paueo, & hoc formido, ita tota ſum miſera in metu.

LAMPADISCVS.

ANum ſectatus ſum clamore per vias.
Miſerrimam habui. vt illæc hodie quot modis
Sibi moderatrix fuit? atque immemorabilis
Quot illi blanditias? quid illi promiſi boni?
Quot admoui illi fabricas? quot fallacias?
In quæſtione vix exculpſi vt diceret,
Quia ei promiſi me dolium vini dare.

PHA-

PHANOSTRATA, MELAENIS, LAMPADISCVS.

AVdire vocem viſa ſum ante ædis modò
Mei Lampadiſci ſerui. LA. non ſurda eſt hera.
Rectè audiuiſti. PH. quid agis hîc? LA. quod gaudeas.
PH. Quid eſt? LA. hinc ex hiſce ædibus paulò prius,
Vidi exeuntem mulierem. PH. illam quæ meam
Gnatam ſuſtulerat? LA. rem tenes. PH. quid poſtea?
LA. Dico ei quo pacto eam ab Hippodromo viderim,
Herilem filiam noſtram ſuſtollere.
P. Extimuit tum illa? ME. iam horret corpus, cor ſalit.
Nam mihi ab Hippodromo memini afferri paruulam
Puellam, eamque me mihi ſupponere.
PH. Age perge quæſo, animus meus audire expetit,
Vt res geſta ſit. ME. vtinam exaudire non queas.
LA. Pergo illam his alloqui dictis: illæc anus
Fortuitò matrem ne ſe deſeras, vocat.
Nam illæc tibi nutrix eſt, ne matrem cenſeas.
Ego te reduco, & voco ad diuitias, vbi
Tu collocere in luculentam familiam.
Vnde tibi talenta magna viginti pater
Det dotis. non enim hic vbi ex Tuſco modò
Tute tibi indignè dotem quæras corpore.
PH. An amabo meretrix illa eſt, quæ illam ſuſtulit?
LA. Immò meretrix fuit. ſed vt ſit, de ea re eloquar.
Iam perducebam illam ad me ſuadela mea,
Anus ei amplexa eſt genua, plorans, obſecrans,
Ne deſerat ſe, eam ſuam eſſe filiam,
Seque eam peperiſſe ſanctè adiurabat mihi.
Iſtanc quam quæris, inquit, ego amicæ meæ
Dedi, quæ educaret eam pro filiola ſua.
Et viuit, inquit. vbi ea eſt, inquam extempulò.
PH. Seruate me dei obſecro. ME. at me perditis.
PH. Quoi illam dediſſet, exquiſiſſe oportuit.
LA. Quæſiui, & dixit meretrici Mælenidi.
ME. Meum elocutus eſt nomen, interij, peri.

LA.

LA. Vbi locuta eſt, ego continuò anum interrogo,
Vbi habitat, inquam, duc ac demonſtra mihi.
Auecta eſt, inquit, peregrè hinc habitatum. M. obſipat
Aquulam. LA. quò auecta eſt, eò ſequemur. ſiccine
Agis nugas? perijſti, ni hercle hoc ediſſeris.
Inſtare vſque adeò donec ſe adiutat anus
Iam mihi monſtrare. PH. at non miſſam oportuit.
LA. Seruatur, ſed illæc ſe quandam aiebat mulierem
Suam beneuolentem conuenire etiam prius,
Commune qua cum id eſſet ſibi negocium.
Et ſcio venturam. ME. me indicabit, & ſuas
Ad meas miſerias addet. PH. fac me conſciam,
Quid nũc vis facere me? L. intro abi, atq; aio bono es.
Vir tuus ſi veniet, iube domi opeririet,
Ne in quæſtione mihi ſit, ſi quid eum velim.
Ego ad anum recurro rurſum. PH. Lampadio obſecro
Cura. LA. perfectum ego hoc dabo negotium.
PH. Deos teque ſpero. LA. eoſdem ego vti abeas domũ.
M. Adoleſcens aſta, atque audi. L. men' mulier vocas?
M. Te. L. quid negocij eſt? nã occupatus ſum ampliter.
ME. Quis iſtic habitat? LA. Demipho dominus meus.
ME. Nempe iſtic eſt, qui Alceſimarcho filiam
Suam deſpondit in diuitias maxumas?
LA. Is ipſuſt. ME. eo tu, quam vos igitur filiam
Nunc quæritatis alteram? LA. ego dicam tibi,
Non ex vxore gnatam, vxoris filiam.
ME. Quid iſtuc eſt verbi? LA. ex priore muliere
Nata inquã meo hero filia eſt. ME. certè modò
Huius quæ locuta eſt, quærere aiebas filiam.
LA. Huius ego quæro. ME. quo modo igitur obſecro,
Hæc eſt prior, quæ nupta nunc eſt? LA. conteris
Tu tua me oratione mulier quiſquis es.
Medioxuma quam duxit vxorem, ex ea
Nata eſt hæc virgo, Alceſimarcho quæ datur,
Ea vxor diem obijt. ſcis? ME. teneo iſtuc ſatis.
Sed ego illud quæro confragoſum, quo modo

Prior

Prior poſterior ſit, poſterior ſit prior?
LA. Prius hâc compreſſit, quàm vxorem duxit domũ.
Prius grauida facta eſt, priuſque peperit filiam.
Eam poſtquam peperit, iuſſit paruam proijci.
Ego proieci eam, alia mulier ſuſtulit:
Ego inſpectaui, herus hanc duxit pôſt ibi.
Eam nunc puellam filiam eius quærimus.
Quid nunc ſupina ſic iam cælum conſpicis?
ME. I nunc iam iſtuc quò properabas, nihil moror.
Nunc intellexi. LA. dijs hercle habeo gratiam:
Nam ni intellexes, nunquam credo amitteres.
ME. Nunc mihi bonæ neceſſumſt eſſe in gratijs,
Quanquam eſſe nolo, rem palàm eſſe intelligo.
Nunc egomet potius hanc inibo gratiam
Ab illis, quàm illæc indicet me. ibo domum
Atque ad parentes redducam Silenium.

MELAENIS, ALCESIMARCHVS, SILENIVM.

Rem elocuta ſum tibi omnẽ, ſequere me mea Sileniũ:
Vt eorum curã eſſe oportet te, ſis potius quàm mea.
Quanquã inuita te carebo, animum ego indurã tamẽ,
Vt illud, quod tuam in rem bene cõducat conſulam.
Nam hic crepundia inſunt, quibus cum te illa olim ad me detulit,
Quæ mihi dedit, parentes te vt cognoſcant facilius.
Accipe hanc ciſtellã Haliſca, agedum pulta illas fores.
Dic me orare, vt aliquis intus prodeat. propera ocyus.
AL. Recipe me ad te mors, amicum & beneuolum.
SI. mater mea,
Perimus miſeræ. AL. vtrùm hâc me feriam, an ab læua latus.
ME. Quid tibi eſt? SI. Alceſimarchum non vides ferrum tenentem manu?
AL. Ecquid agis? remorare, lumen linque. SI. amabo accurrite,
Ne ſe interimat. AL. ô ſalute mea ſalus ſalubrior.

Tu

Tu nũc ſiue ego volo, ſeu nolo, ſolam me vt viuã facis.
ME. Hau voluiſti iſtuc ſeuerum facere? AL. nihil mecum tibi,
Mortuus tibi ſum, hãc vt habeo certũ eſt nõ amittere,
Nam hercle iam ad me agglutinandam totam decretum eſt dare.
Vbi eſtis ſerui? occludite ædis peſſulis, repagulis,
Vbi hanc ego tetulero intra limen. ME. abijt, abſtulit
Mulierem: ibo, perſequar iam illum intrò, vt hæc ex me ſciat:
Eadem ſic poſſum tranquillum facere ex irato mihi.

ACTVS IIII.

LAMPADISCVS ſeruus, PHANOSTRATA mulier.

NVllam ego me vidiſſe credo magis anum excruciabilem,
Quàm illæc eſt, quæ dudum faſſa eſt mihi, quę ne inficias eat?
Sed eccam heram video. ſed quid hoc eſt, hæc quòd ciſtella hic iacet
Cum crepundijs? nec quenquam conſpicor aliũ in via.
Faciundum eſt puerile officiũ, conquiniſcã ad ciſtulã.
PH. Quid agis Lampadio? LA. hæc ciſtella num'nam hinc à nobis domo eſt?
Nam hinc ab oſtio iacentem ſuſtuli. PH. quid nuncias
Super anu? LA. ſceleſtiorem in terra nullam eſſe alterã.
Omnia inficias ire ea quæ dudum confeſſa eſt mihi.
Nam hercle ego illam anum irridere me vt ſinam? ſatius eſt mihi,
Quouis exitio interire. PH. di obſecro voſtram fidem.
LA. Quid deos obſecras? PH. ſeruate nos. LA. quid eſt? PH. crepundia
Hæc ſunt, quibuſcũ tu extuliſti noſtrã filiolã ad necẽ.
LA. Sana'ne es? PH. hæc ſunt profectò. LA. pergin? PH. hæc ſunt. LA. ſi mihi
Alia mulier iſtoc pacto dicat, dicam eſſe ebriam.

PH. Non ecaſtor falſa memoro. nam obſecro vnde hęc gentium?
Aut quis deus obiecit hanc ante oſtium noſtrum? quaſi
Dedita opera in tẽpore ipſo, ſpes mihi ſancta ſubuenit.

HALISCA ancilla, LAMPADISCVS ſeruus, PHANOSTRATA mulier.

Niſi quid mihi opis
Di dãt, diſperij, neq; vnde auxilium expetã habeo,
Itaque petulantia mea me animi miſeram habet.
Quæ in tergum meum ne veniat, malè formido.
Si hera mea ſciat, tam ſocordem eſſe quàm ſum,
Quámne in manibus tenui atque accepi hic ante ædis
Ciſtellam, vbi ea ſit neſcio, niſi, vt opinor,
Loca hæc circiter excidit mihi. mi homines,
Mi ſpectatores facite indicium, ſi quis
Vidit, ſi quis eam abſtulerit, quiſ'ue
Suſtulerit, & vtrum hàc, an illac iter inſtiterit.
Non ſum ſcitior, quæ hos rogem, aut quæ fatigem,
Quî ſemper malo muliebri ſunt lubentes.
Nunc veſtigia ſi quæ ſunt, noſcitabo.
Nam ſi nemo hàc præterijt, poſtquam intrò abij,
Ciſtella hic iaceret. quid hîc perijt opinor,
B.L. infelici Actum eſt, ilicet me 'ilicem' & ſceleſtam.
Nulla eſt, neq; ego ſum vſquam, perdita perdidit me.
Sed pergam vt cœpi, tamen quæritabo.
Nam & intus paueo, & foris formido, ita nunc
Vtrobique me metus agitat, illo ſunt hominis miſerè
Miſeri. ille nunc lætus eſt, quiſquis eſt, qui illam habet.
Quæ neque illa illi quicquam vſui'ſt, mihi eſſe poteſt.
Sed memet moror, quum hoc ago ſecordius.
Haliſca hoc age, ad terram aſpice, & diſpice,
Oculis inueſtiges, aſturè augura. LA. hera.
PH. Hem, quid eſt? LA. hæc eſt. PH. quis? LA. qoi hæc excidit ciſtella?
Certè eccum locum ſignat vbi ea excidit. PH. apparet.
HA. Sed is hàc ijt, hàc ſocci video veſtigium

In

In puluere: perſequar hàc.in hoc iam loco cum altero
Conſtitit. hic meis turbo oculis modò ſe obiecit.
Neque prorſum ijs hac,hic ſtetit, hinc illuc exijt,hîc
Concilium fuit,ad duos attinet. hi qui ſunt?
Atat ſingulum video veſtigium, ſed is hàc abijt.
Contemplabor.hinc huc ijt, hinc nuſquam abijt.
Actam rem ago.quod perijt,perijt.meum corium
Ciſtella,redeo intrò. PH. Mulier mane, ſunt
Qui volunt te conuentam. HA. quis me reuocat?
LA. Bona fœmina , & malus maſculus volunt te. HA. poſtremò ille
Plus qui vocat, ſcit quod velit , quàm ego quæ vocor. reuertor.
Ecquem vidiſti quærere hîc, amabo,in hac regione
Ciſtellam cum crepundijs, quam ego hîc amiſi miſera?
Nam dudum vt accurrimus ad Alceſimarchum , ne ſuam vitam
Interimeret,tum mihi puto præ timore hîc excidiſſe
Ciſtellam. LA. hæc mulier noſtra eſt, quin operam damus hera parumper.
HA. Diſperij miſera . quid ego heræ meæ dicam , quæ me opere tanto
Seruare iuſſit,qui ſuos Silenium parentes
Facilius poſſet noſcere : quæ heræ meæ ſuppoſita eſt parua,
Quam quædam meretrix ei dedit. LA. noſtram hæc rem fabulatur.
Hanc ſcire oportet filia tua vbi ſit, ſigna vt dicit.
HA. Nunc eam volt ſuæ matri & patri , quibus nata eſt reddere vltrò.
Mi homo obſecro alias res geris,ego tibi meas res mando.
L. Iſtuc ago,atq; iſtic mihi cibus eſt quod fabulare.
Sed inter rem iſtam agendam, heræ huic reſpōdi quod rogabat.
Nunc ad te redeo, ſi quid eſt opus dic, impera:& tu
Quid quæritabas? HA. mi homo,& mea mulier vos ſaluto.

PH. Et nos te. ſed quid quæritas? HA. veſtigium hic requiro,
Quà aufugit quædam neſcio quò mihi. PH. quid id, quid id nam eſt?
HA. Alienum quod damnum afferat, & mœrorem familiarem.
S.mens LA. Mala "merx' hera hęc,& callida eſt. PH. ecaſtor ita videtur.
LA. Imitatur nequam beſtiam, & damnificam. PH. quam nam amabo?
L. Inuoluolũ quæ in pampini folio intorta,implicat ſe,
Itidem hæc exorditur ſibi intortam hic orationem.
Quid quęritas? HA. ciſtellã hic mihi adoleſcẽs euolauit.
LA. In caueam latam oportuit. HA. non edepol præda magna.
LA. Mirum quin grex venalium in ciſtella infuerit vnà.
PH. Sine dicat. LA. ſi dicat quidem. PH. age loquere tu quid ibi infuerit.
HA. Crepundia vna. LA. eſt quidam homo, qui illam ait ſe ſcire vbi ſit.
HA. At pol ille à quadam muliere, ſi eam monſtret, gratiam ineat.
LA. At ſibi ille quidam volt dari mercedem. HA. at pol illa quædam
Quæ illã ciſtellã perdidit, cuidam negat eſſe quod det.
LA. At enim ille quidam argentum expetit. HA. at necquicquam argentum expetit.
LA. At pol ille quidã, mulier, in nullá opera gratuita eſt.
Cõmoda loquelã tu tibi, nunc prodimus & cõfitemur
Ciſtellã habere. H. at vos ſalus ſeruaſſit. vbi ea nũc eſt?
PH. Saluã eccam. ſed ego rem meã magnã cõfabulari
Tecum volo: ſociam te mihi adopto ad meam ſalutẽ.
H. Quid iſtuc negocij eſt? aut quis es? PH. ego ſum illius mater,
Quæ hæc geſtitauit. HA. hiccine tu ergo habitas? PH. ariolare.

Sed

Sed quæſo ambages mulier mitte, atque hoc age,
Eloquere vnde hæc ſunt tibi citò crepundia.
HA. Mea hæc herilis geſtitauit filia.
LA. Mentiris. nam mea geſtitauit, non tua.
PH. Ne obloquere. LA. taceo. mulier perge dicere,
Vbi ea eſt, quæ geſtitauit? HA. hic in proximo.
PH. Iſtic quidam edepol mei habitat viri gener.
LA. Næ. PH. obloquere, turſus perge porrò dicere.
Quot annos nata dicitur? HA. ſeptem & decem.
PH. Mea eſt. LA. ea eſt, vt numerus annorum attulit. S.v.c.tertia
Quid qua " ' * * iam quæro meam. S.v.c.At pol
"Pol' * * ſunt quæro tertiam.
• PH. Quod quæritabam, filiam inueni meam.
HA. Æquum eſt tenere per fidem quod creditum eſt.
Ne bene merenti ſit malo benignitas
Noſtra, hæc alumna eſt profectò filia.
Et redditura hera eſt tibi tuam, & ea gratia
Domo profecta eſt: cæterùm ex ipſa obſecro
Exquiritote, ego ſerua ſum. PH. æquum poſtulas.
Illius ego iſtanc eſſe malo gratiam.
HA. Sed iſtanc ciſtellam te obſecro vt reddas mihi.
PH. Quid fit Lampadio? LA. quod tuũ eſt, teneas tuũ.
PH. At me huius miſeret. LA. ſic faciundum cenſeo.
PH. Da ciſtellam tu. & intrò abi cum iſtac ſimul.
LA. Tibi auſcultabo, tene tu ciſtellam tibi.
Abeamus intrò. ſed quod nomen eſt tuæ
Dominæ? HA. Melænis. PH. i præ, iam ego te ſequar.

ACTVS V.

DEMIPHO ſenex, LAMPADIO ſeruus.

QVid hoc negocij eſt, quod omnes homines fabulantur per viam
Mihi eſſe filiam inuentam, & Lampadionẽ me in foro
Quæſiuiſſe aiunt? LA. here vnde is? DE. ex ſenatu. LA. gaudeo
Tibi mea opera liberorum eſſe amplius. DE. etenim non placet.

Nihil moror aliena mihi opera fieri pluris liberos.
Sed quid iſtuc eſt? LA. propera ire intrò huc ad affinem tuum,
Filiam tuam iam cognoſces. intus ibidem vxor tua eſt.
DE. Abi citò, præuorti hoc certumſt rebus alijs oībus.

CATERVA.

S. exeant NE exſpectetis ſpectatores, dum illi huc ad vos ’eāt’.
Nemo exibit, omnes intus conficient negocium.
Vbi id erit factum, ornamenta ponent. poſt id ea loci
Qui deliquit, vapulabit: qui non deliquit, bibet.
Nunc quod ad vos ſpectatores reliquum relinquitur,
More maiorum date plauſum poſtrema in comœdia.

FINIS.

EPIDICVS.

DRAMATIS PERSONÆ.

EPIDICVS ſeruos.
THESPRIO ſeruos.
STRATIPPOCLES adoleſcens.
CHERIBVLVS adoleſcens.
APOECIDES ſenex.
PERIPHANES ſenex.
MILES.
MVLIER.
VIRGO.
FIDICINA.
DANISTA.
GREX.

ARGVMENTVM.

EMit fidicinam, filiam credens ſenex
Perſuaſu ſerui aliam qui conductitiam
Iterum pro amica ei ſubiecit, filio
Dat herili argentum, eo ſororem deſtinat,
Imprudens iuuenis. mox compreſſæ, ac militis,
Cognoſcit opera ſibi ſenex os ſublitum,
Vt ille amicam, hæc quæritabat filiam.
Sed inuenta gnata, ſeruolum emittit manu.

EPIDICVS, THESPRIO, ſerui duo.

HEvs adoleſcens. TH. quis properantem me præhendit pallio?
EP. Familiaris. TH. Fateor,nã odio es, nimium familiariter.
EP. Reſpice verò Theſprio. TH. oh. Epidicum ne ego conſpicor?
EP. Certè oculis vteris. TH. ſalue. EP. dij dent quæ velis.
Venire ſaluom gaudeo. TH. quid cæterum? EP. quod eo aſſolet,
Cœna tibi dabitur. TH. ſpondeo. EP. quid? TH. me accepturum, ſi dabis.
EP. Quid tu? agis vt velis? TH. exemplum adeſſe intelligo. EP. euge.
Corpulentior videre atq; agilior. TH. huic gratia.
EP. Quam quidem,te iamdiu deperdidiſſe oportuit.
THE. Minus iam furtificus ſum, quàm antehac. EPI. quid ita? THE. rapio propalàm.
EP. Di immortales inſelicẽt,vt tu es gradibus grãdibus.
Nam vt apud portũ te cõſpexi,curriculo occœpi ſequi:
Vix adipiſcẽdi poteſtas modò fuit. T. ſcurra es E ſcio
Te eſſe quidem hominem militarem. TH. audacter 'quamuis' dicito. S. quoduis
EPI. Quid agis? perpetuon' valuiſti? TH. variè. TH. qui variè valent,
Caprigenum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus.
TH. Quid tibi vis dicam, niſi quod eſt? EPI. vt illi reſponde. TH. probè.
EPI. Quid herilis noſter filius valet? THE. pugilicè atque athleticè.
EPI. Voluptabilem mihi nuncium tuo aduentu attuliſti:ſed vbi
Eſt is? THE. adueni ſimul. EPI. vbi is ergo eſt?niſi ſi in vidulo,

Aut ſi in mellina attuliſti. T. dij te perdant. EP. te volo
Percontari, operam mihi da, opera redibitur tibi.
THE. Ius dicis. EP. me decet. TH. iam tu autem nobis
præturam geris?
EPI. Quem me dicis digniorem eſſe hominem hodie
Athenis alterum?
THE. At enim vnum à prætura tua Epidice abeſt. EPI.
quid nam? THE. ſcies.
Lictores duo, duo viminei faſces virgarũ. EP. væ tibi.
Sed quid ais? TH. quid rogas? EP. vbi arma ſunt Stra-
tippocli?
THE. Pol illa ad hoſtes tranſfugerunt. EPI. arma'ne?
TH. atque quidem citò.
EP. Serio'ne dicis hæc tu? T. ſeriò inquã hoſtes habẽt.
EP. Edepol facinus improbum. TH. at iam antè alij fe-
cerunt idem,
Erit illi illa res honori. EP. qui? T. quia antea alijs fuit.
Mulciber credo arma fecit, quæ habuit Stratippocles,
Trauolauerũt ad hoſtes. EP. tum ille prognatus Theti,
Sine perdat, alia apportabunt eij Nerei filiæ.
Id modò videndum eſt, vt materies ſuppetat ſcutarijs,
Si in ſingulis ſtipendijs is ad hoſtis exuuias dabit.
S. tum TH. Superſede iſtis rebus iam. EP. "tu' ipſe vbi lubet,
finem face.
TH. Deſiſte percontarier. EP. eloquere, vbi ipſe eſt Stra-
tippocles?
TH. Eſt cauſſa, qua cauſſa ſimul mecum ire veritu'ſt.
EP. quidnam id eſt?
TH. Patrem videre ſenem, non volt etiam nunc. EPI.
quapropter? TH. ſcies.
Quia forma lepida & liberali, captiuã adoleſcentulam
De præda mercatu'ſt. EPI. quid ego ex te audio? TH.
hoc quod fabulor.
EP. Cur eam emit? TH. animi cauſſa. EP. quot illic ho-
S. animos mo "animos' habet?
Nam certò priuſquam hinc ad legionem abijt domo,
Ipſe

Ipſe mandauit mihi, ab lenone quædam vt fidicina,
Quam amabat, emeretur ſibi: id ei impetratũ reddidi.
T. Vtcunq; in alto vẽtꝰ eſt, Epidice, exin' velũ vortitur.
EP. Væ miſero mihi, malè perdidit me. TH. quid'nam iſtuc? quid eſt?
EP. Quid? iſtanc quam emit, quanti eam emit? TH. vili. EP. haud iſtuc te rogo.
TH. Redde igitur. EP. quot minis emit? TH. tot, quadraginta minis.
Id adeò argentũ ab Daniſta, apud Thebas ſũſit fœnore,
In dies minaſque argenti ſingulas, numis. EP. papæ.
TH. Et is Daniſta aduenit vnà cum eo, qui argẽtũ petit.
EPI. Di immortales, vt ego interij baſilicè. TH. quid iam, aut quid eſt
Epidice? EP. perdidit me. TH. quis? EP. ille qui perdidit arma. TH. nam
Quid ita? EP. q̃a cotidie ipſe ad me ab legione epiſtolas
Mittebat: ſed taceam optumum eſt. PLVS ſcire ſatius eſt, quàm loqui
Seruum hominem, ea ſapientia eſt. TH. neſcio edepol quid tu timidus es.
Trepidas Epidice, ita voltum tuum videor videre commeruiſſe,
Hinc me abſente, in te aliquid mali. EP. potin' vti moleſtus'ne ſies?
TH. Abeo. EP. aſta, abire hinc non ſinam. TH. quid nunc me retines?
EP. Amátne iſtam, quam emit de præda? TH. rogas? deperit.
EP. Detegetur corium de tergo meo. TH. pluſq; amat, quàm te vnquam amauit.
EP. Iuppiter te perduit. TH. mitte nunc iam me. nam ille me ad vos ire vetuit domum,
Venire ad Chæribulum iuſſit huc in proximum, ibi manere iuſſit,
Eò vẽturus eſt ipſe. EP. quid ita? TH. dicã, quia patrẽ

Prius ſe conuenire non volt, neque conſpicari, quàm
id argentum
Quod debetur pro illa, dinumerauerit. EP. heu edepol res turbulenta eſt.
TH. Mitte me vt eam nunc iam. EP. hæccine vbi ſcibit
ſenex puppis
Pereunda eſt probè. TH. quid iſtuc ad me attinet, quo
tu intereas modò?
EP. Quia perire ſolus nolo, te cupio perire mecum,
Beneuolens cum beneuolente. TH. abi in malam rem
maximam à me
Cum iſtac cõditione. EP. i ſanè, ſi quid feſtinas magis.
TH. Nunquam hominem quenquam conueni, vnde
abierim lubentius.
EP. Illic hinc abijt, ſolus nunc es: quo in loco hæc res
ſit, vides
Epidice. niſi quid tibi in tete auxilij eſt, abſumtus es.
Tantæ in te impendent ruinæ, niſi ſuffulcis firmiter,
Non potes ſubſiſtere. itaq; in te irruunt montes mali.
Neq; ego nunc, quomodo me expeditũ ex impedito fa-
Conſiliũ placet, ego miſer perpuli meis dolis ſenẽ, [ciã,
Vt cenſeret ſuam ſeſe emere filiam. is ſuo filio
Fidicinã emit, quã ipſe amat, quã abiẽs mãdauit mihi.
Is ſibi nunc alteram ab legione adduxit animi
Cauſſà, corium perdidi. nam iam vbi ſenex ſenſerit
Sibi data eſſe verba, virgis dorſum deſpoliet meum.
At enim tu præcaue, nihil eſt iſtuc planè. hoc corruptum 'ſt caput.
Nequã homo es Epidice. qui tibi libido 'ſt malè loqui?
Quia tute tete deſeris, quid faciam? men' tu rogas?
Tu quidem antehac alijs ſolebas dare conſilia mutua.
Quid quid? aliquid reperiundum eſt. ſed ego ceſſo ire
obuiam
Adoleſcenti, vt quid negotij ſit ſciam? atq; ipſe illic eſt.
Triſtis eſt. cum Cheribulo incedit æquali ſuo.
Huc concedam, orationẽ vnde horũ placidè perſequar.

STRATIPPOCLES, CHERIBVLVS adoleſcens, EPIDICVS ſeruus.

REm tibi ſum elocutus omnem Cheribule, atque admodum
Meorũ mœrorũ, atq; amorũ, ſummam edictaui tibi.
CH. Præter ætatẽ & virtutem ſtultus es Stratippocles,
Id'ne pudet te? quia captiuam genere prognatam bono
In præda es mercatus? quis erit vitio qui id vortat tibi?
S. Qui inuident, oẽs inimicos mihi iſtoc facto repperi:
At pudicitiæ eius nũquam nec vim, nec vitium attuli.
CH. Iam iſtoc probior es meo quidem animo, cùm in amore temperes.
ST. Nihil agit qui diffidentem verbis ſolatur ſuis.
Is eſt amicus, qui in re dubia re iuuat, vbi re eſt opus.
CH. Quid tibi me vis facere? ST. argenti dare quadraginta minas,
Quod Daniſtæ detur, vnde ego illud ſumſi fœnore.
CH. Si hercle haberem, non negarem. ST. nam quid te igitur rettulit,
Beneficũ eſſe oratione, ſi ad rem auxilium emortuũ eſt?
CH. Quin edepol egomet clamore defatigor, differor.
S. Malim iſtiuſmodi mihi amicos furno merſos, q̃ foro.
Sed operã Epidici nũc me emere precio precioſo velim,
Quẽ quidẽ ego hominem irrigatũ plagis piſtori dabo,
Niſi hodie prius comparaſſit mihi quadraginta minas,
Quàm argenti fuero elocutus ei poſtremam ſyllabam.
EP. Salua res eſt, bene promittit, ſpero ſeruabit itidem.
Sine meo ſumtu, paratæ iam ſunt ſcapulis ſymbolæ.
Aggrediar hominem. aduenientem peregrè herum ſuum Stratippoclem
Salua impertit ſalute ſeruus Epidicus. ST. vbi is eſt? EP. adeſt.
Saluum te gaudeo aduenifſe. ST. tam tibi iſtuc credo quàm mihi.
EP. Bene'ne vſque valuiſtin'? ST. à morbo valui, ab animo æger fui.

EP.

Prius ſe conuenire non volt, neque conſpicari, quàm id argentum
Quod debetur pro illa, dinumerauerit. EP. heu edepol res turbulenta eſt.
TH. Mitte me vt eam nunc iam. EP. hæccine vbi ſcibit ſenex puppis
Pereunda eſt probè. TH. quid iſtuc ad me attinet, quo tu intereas modò?
EP. Quia perire ſolus nolo, te cupio perire mecum,
Beneuolens cum beneuolente. TH. abi in malam rem maximam à me
Cum iſtac cōditione. EP. i ſanè, ſi quid feſtinas magis.
TH. Nunquam hominem quenquam conueni, vnde abierim lubentius.
EP. Illic hinc abîjt, ſolus nunc es: quo in loco hæc res ſit, vides
Epidice. niſi quid tibi in tete auxilij eſt, abſumtus es.
Tantæ in te impendent ruinæ, niſi ſuffulcis firmiter,
Non potes ſubſiſtere. itaq; in te irruunt montes mali.
Neq; ego nunc, quomodo me expeditū ex impedito fa-
Conſiliū placet, ego miſer perpuli meis dolis ſenē, [ciā,
Vt cenſeret ſuam ſeſe emere filiam. is ſuo filio
Fidicinā emit, quā ipſe amat, quā abiēs mādauit mihi.
Is ſibi nunc alteram ab legione adduxit animi
Cauſſà, corium perdidi. nam iam vbi ſenex ſenſerit
Sibi data eſſe verba, virgis dorſum deſpoliet meum.
At enim tu præcaue, nihil eſt iſtuc planè. hoc corruptum'ſt caput.
Nequā homo es Epidice. qui tibi libido'ſt malè loqui?
Quia tute tete deſeris, quid faciam? men' tu rogas?
Tu quidem antehac alijs ſolebas dare conſilia mutua.
Quid quid aliquid reperiundum eſt. ſed ego ceſſo ire obuiam
Adoleſcenti, vt quid negotij ſit ſciam: atq; ipſe illic eſt.
Triſtis eſt. cum Cheribulo incedit æquali ſuo.
Huc concedam, orationē vnde horū placidè perſequar.

STRA-

STRATIPPOCLES, CHERIBVLVS adoleſcens, EPIDICVS ſeruus.

REm tibi ſum elocutus omnem Cheribule, atque admodum
Meorũ mœrorũ, atq; amorũ, ſummam edictaui tibi.
CH. Præter ætatẽ & virtutem ſtultus es Stratippocles,
Id'ne pudet te? quia captiuam genere prognatam bono
In præda es mercatus? quis erit vitio qui id vortat tibi?
S. Qui inuident, oẽs inimicos mihi iſtoc facto repperi:
At pudicitiæ eius nũquam nec vim, nec vitium attuli.
CH. Iam iſtoc probior es meo quidem animo, cùm in amore temperes.
ST. Nihil agit qui diffidentem verbis ſolatur ſuis.
Is eſt amicus, qui in re dubia re iuuat, vbi re eſt opus.
CH. Quid tibi me vis facere? ST. argenti dare quadraginta minas,
Quod Daniſtæ detur, vnde ego illud ſumſi fœnore.
CH. Si hercle haberem, non negarem. ST. nam quid te igitur rettulit,
Beneficũ eſſe oratione, ſi ad rem auxilium emortuũ eſt?
CH. Quin edepol egomet clamore defatigor, differor.
S. Malim iſtiuſmodi mihi amicos furno merſos, q̃ foro.
Sed operã Epidici nũc me emere precio precioſo velim,
Quẽ quidẽ ego hominem irrigatũ plagis piſtori dabo,
Niſi hodie prius comparaſſit mihi quadraginta minas,
Quàm argenti fuero elocutus ei poſtremam ſyllabam.
EP. Salua res eſt, bene promittit, ſpero ſeruabit itidem.
Sine meo ſumtu, paratæ iam ſunt ſcapulis ſymbolæ.
Aggrediar hominem. aduenientem peregrè herum ſuum Stratippoclem
Salua impertit ſalute ſeruus Epidicus. ST. vbi is eſt? EP. adeſt.
Saluum te gaudeo adueniſſe. ST. tam tibi iſtuc credo quàm mihi.
EP. Bene'ne vſque valuiſtin'? ST. à morbo valui, ab animo æger fui.

EP. Quod ad me attinuit, ego curaui: quod mandaſti mihi,
Impetratū eſt, emta ancilla'ſt, quod tu te ad me literas
Miſſiculabas. ST. perdidiſti omnem operam. EP. nam quid perdidi?
ST. Quia meo neque cara eſt cordi, neque placet. EP. quid retulit
Mihi tantopere te mādare, & mittere ad me epiſtolas?
ST. Illā amabā olim, nunc iā alia cura impēdet pectori.
S. mirum *S. gratum* EP. Hercle "miſerum' eſt "ingratum' eſſe hominem, id quod facias bene:
Ego quod benefeci, malefeci: quia amor mutauit locū.
ST. Deſipiebā mentis, cùm illas ſcriptas mittebam tibi.
EP. Men' piacularem oportet fieri ob ſtultitiam tuam?
Vt meum tergum ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccidaneum.
CH. Quid iſtic verba facimus? huic homini opus eſt quadraginta minis,
Celeriter calidis, Daniſtæ quas reſoluas, & citò.
E. Dic modò, vnde auferre me vis? à quo trapezita peto?
ST. Vnde libet. nam ni ante ſolis occaſum elo * *
Meam domum ne imbitas. tu te in piſtrinum *
EP. Facile tu iſtuc ſine periculo, & cura, corde libero
S. tergum Fabulare: noui ego "noſtros', mihi dolet quū ego vapu-[lo.
ST. Quid tu nunc? patierin' vt ego me interimam? EP. ne feceris.
Ego iſtuc accedam periculum potius atque audaciam.
ST. Nunc places, nunc ego te laudo. EP. patiar ego iſtuc quod lubet.
S. Quid de illa fiet fidicina igitur? E. aliqua reperebitur:
Aliqua ope exoluam, extricabor aliqua. ST. plenus conſilij es,
Noui ego te. EP. Euboicus miles locuples multo auro potens,
Qui vbi tibi iſtam emtam eſſe ſcibit, atque hanc adductam alteram,
Continuò te orabit vltrò, vt illam tranſmittas ſibi.

Sed

Sed vbi illa eſt,quam tu adduxiſti tecum? ST. iam faxo, hic erit.
CH. Quid hic nunc agimus? ST. eamus intrò ad te, vt hunc hodie diem
Luculentè habeamus. EP. ite intrò,ego de re argentaria
Iam ſenatum conuocabo, in corde conſiliarium,
Cui potiſſimũ indicatur bellũ, vnde argentũ auferam.
Epidice vide quid agas, ita res ſubitò obiecta eſt tibi.
Non enim nunc tibi dormitandum, neque contandi copia eſt.
At eundem ſenem oppugnare, certũ eſt cõſilium mihi:
Ibo intrò, atque adoleſcenti dicam noſtro herili filio,
Ne hic foras ambulet, néue vſquam veniat obuiã ſeni.

APOECIDES, PERIPHANES, ſenes duo.

PLerique homines, quos quum nihil refert, pudet; vbi pudendum eſt,
Ibi eos deſerit pudor quum vſus eſt vt pudeat. is adeò tu es. qui
Des quod pudendum ſiet, genere natam bono, pauperem domum
Ducere vxorẽ, præſertim eam qua ex tibi cõmemores.
Hanc quæ domi eſt familiam prognatam. PE. reuereor filium.
AP. At pol ego te credidi vxorem quam tu 'extuliſti' pudore exequi, S. expuliſti
Cuius quoties ſepulcrum vides, ſacruficas illico horeo hoſtijs:
Neque adeò iniuria, quia licitum eſt eam tibi viuendo vincere:
PE. Oh Hercules ego fui, dum illa mecum fuit: neque ſexta ærumna
Acerbior Herculi,quàm illa mihi eſt obiecta. A. pulcra
Edepol dos pecunia eſt. PE. quæ quidem pol non maritata eſt.

EPIDICVS ſeruus: APOECIDES, PERIPHANES, ſenes duo.

ST.

ST, tacete, habete animum bonum liquidò exeo foras
Auſpicio: aui ſiniſtra, acutum cultrum habeo, ſenis qui exenterem
Marſupium. ſed eccum ipſum ante ædis conſpicor Apœcidæ,
Qualis volo vetulos duos. iam ego me conuortam in hirudinem,
Atq; eorũ exugebo ſanguinẽ, ſenati qui columẽ cluent.
AP. Continuò vt maritus fiat. PE. laudo conſiliũ tuũ.
Nam ego illum audiui in amore hærere, apud neſcio quam fidicinam.
PE. Id ego excrucior. EP. di hercle me omnes adiuuant, augent, amant.
Ipſi hi quidem mihi dant viam, quo pacto ab ſe argentum auferam.
Age nunc iam orna te Epidice, & palliolum in collum conijce,
Atque diſſimulato, quaſi per vrbem totam hominem quæſiueris.
Age ſi quid agis, dij immortales, vtinã conueniã domi
Periphanem, per omnem vrbem, quem ſum defeſſus quærere:
Per medicinas, per tõſtrinas, in gymnaſio, atq; in foro,
Per myropolia, & lanienas, circumque argentarias.
Rogitando ſum raucus factus, penè in curſu concidi.
AP. Epidice. EP. Epidicum quis eſt qui reuocat? PE. Ego ſum Periphanes.
AP. Et ego Apœcides ſum. EP. & ego quidem ſum Epidicus, ſed here optuma
Vos video ambo aduenire opportunitate. PE. quid rei eſt?
AP. Mane, ſine reſpirem quæſo. PE. imò acquieſce. EP. animo malè eſt.
Recipiam anhelitum. AP. clementer acquieſce. EP. animum aduortite.
A legione oẽs remiſſi ſunt domũ Thebis. AP. quis hoc

Scit

Scit factum? EP. ego ita factum eſſe dico. PE. ſcin tu iſtuc? EP. ſcio.
PE. Quî tu ſcis? EP.quia ego ire vidi milites plenis vijs,
Arma referunt,& iumenta ducunt. PE. nimis factum bene.
Tum captiuorũ quid ducũt ſecũ? EP. pueros virgines,
Binos,ternos,alius quinque,fit concurſus per vias.
Filios ſuos quiſque viſit. PE. hercle rem geſtam bene.
EP. Tum meretricum numerus tantus, quantum in vrbe omni fuit.
Obuiam ornatæ occurrebant ſuis quæque amatoribus:
Eos captabant. id adeò quàm maximè animum aduorterim,
Pleræq; hæ ſub veſtimentis ſecum habebant retia.
Quum ad portum venio, atque ego illam illic video præſtolarier,
Et cũ ea tibicinæ ibãt quattuor. PE. qui cum Epidice?
EP. Cũ illa quam tuus annos multos deamat, deperit?
Vbi fidemq́ue,remq́ue, ſeq́ue, teq́ue properat perdere,
Ea præſtolabatur illum apud portam. PE. viden' veneficam.
EP. Sed veſtita aurata, ornata, vt lepidè, vt concinnè, vt nouè?
PE. Quid erat induta, an regillã induculam, an mendiculam?
EP. Impluuiatam,vt iſtæc facimus veſtimẽtis nomina.
Vt in impluuiũ induta erat. PE. quid iſtuc mirabile'ſt,
Quaſi non fundis exornatæ multæ incedant per vias,
At tributus cùm imperatus eſt, poteſſe pendi negant:
Illis quibus tributus maior penditur, pendi poteſt.
Quid iſtę quę veſti quotannis nomina inueniũt noua?
Tunicam rallam, tunicã ſpiſſam, linteolum cæſicium,
Induſiatam, patagiatam, caltulam, aut crocotulam,
Supparũ, aut ſubniniã, ricã,baſilicum, aut exoticum,
Cumatile aut plumatile, cerinum aut melinum, gerræ maximæ.

Cani quoque etiam ademptum'ſt nomen. EP. qui? PE. vocant Laconicum.
EP. Hæc vocabula auctiones ſubigunt, vt faciant viri.
PE Quin tu vt occœpiſti loquere. EP. occœpere aliæ mulieres
Duæ poſt me ſic fabulari inter ſeſe, ego abſceſſi ſolens,
Paulum ab illis diſſimulabam me harum ſermoni operam dare,
Nec ſatis exaudiebam, nec ſermonis fallebar tamen,
Quæ loquerentur. PE. Id lubido eſt ſcire. EP. ibi illarum altera
Dixit illi, qui cum ipſa ibat. PE. quid? EP. tace ergo vt audias.
Poſtquã illã ſunt conſpicatæ, quã tuus gnatus deperit,
Quàm facilè & quàm fortunatè euenit illi, obſecro, mulieri?
Liberare quã vult amator. quis'nam is eſt? inquit altera
Illi. ibi nominat Stratippoclē Periphanæ filiũ. PE. perij
Hercle. quid ego ex te audio? EP. hoc quod actum. egomet pòſt vbi illas audiui loqui,
Cœpi rurſum vorſum ad illas pauxillatim accedere,
Quaſi retruderet hominũ me vis inuitum. P. intelligo.
EP. Ibi illa interrogauit illã, qui ſcis? quis id dixit tibi?
Quin hodie allatæ ſunt tabellæ ad eã à Stratippocle, eũ
Argentum ſumſiſſe apud Thebas ab Daniſta fœnore,
Id paratum, & ſeſe ob eam rem id ferre. PE. cedo, ego occidi.
EP. Hæc ſic aiebat, ſic audiuiſſe ſe ab ſe, atque epiſtola.
P. Quid ego faciã nũc? cõſiliũ à te expeteſſo Apœcides.
AP. Reperiamus aliquid callidi conducibilis conſilij.
Nam ille quidem, aut iam hic aderit credo hercle, aut iam adèſt. EP. ſi æqunm ſiet
Me plus ſapere quàm vos, dederim vobis conſiliũ catũ,
Quod laudetis, vt ego opinor, vterque. PE. Ergo vbi eſt Epidice?
E. Atq; ad eã rē cõducibile. A. quid iſtuc dubitas dicere?

EP. Vos priores eſſe oportet, nos poſterius dicere,
Qui plus ſapitis. A. eia verò, age dic. E. at deridebitis.
AP. Non edepol faciemus. EP. imò ſi placebit vtitor.
Conſilium ſi non placebit, reperitote rectius.
Mihi iſtic nec ſeritur, nec metitur, niſi ea quæ tu vis vo-
PE. Gratiã habeo, fac participes nos tuæ ſapientiæ. [lo.
EP. Cõtinuò arbitretur vxor tuo gnato, atq; vt fidicinã
Illã quam is volt liberare, quæ illum corrumpit tibi,
Vlciſcare: atq; ita curetur, vſq; ad morté vt ſeruiat.
AP. Fieri oportet. PE. facere cupio quiduis, dum id fiat
modò. EP. hem.
Nunc occaſio'ſt faciũdi, priuſquam in vrbem aduenit.
Sicut cras hic aderit, hodie non venerit. PE. qui ſcis?
EP. ſcio.
Quia mihi alius dixit qui illinc venit, manè hic affore.
PE. Quin tu eloquere, quid faciemus? EP. ſic faciun-
dum cenſeo.
Quaſi tu cupias liberare fidicinam animi gratia,
Quaſique ames vehementer tu illam. PE. quam ad
rem iſtuc refert? EP. rogas?
Vt enim præſtines argento priuſquam veniat filius,
Atq; vt eam te in libertatem dicas emere. PE. intelligo.
E. Vbi erit emta, vt aliquò ex vrbe amoueas, niſi qd tua
Secus ſententia eſt. PE. Imò doctè. EP. quid tu autem
Apœcides?
A. Quid ego iam, niſi te cõmẽtũ nimis aſtutè intelligo.
EP. Iam tunc igitur amota eij erit omnis conſultatio
Nuptiarum ne grauetur, quòd velis. AP. vt ſapis? &
placet.
EP. Tũ tute igitur callidè iam quicquid acturus es, age.
PE. Rem hercle loquere. EP. & repperi hæc te qui ab-
ſcedat ſuſpicio. [re.
P. Sine me ſcire. E. ſcibis, audi. AP. ſapit hic pleno pecto-
EP. Opus eſt homine, q illò argentũ deferat ꝑ fidicina.
Nam telo non æquè opus facto'ſt. PE. quid iam? EP.
ne te cenſeat

Filij cauſſa facere. PE. doctè. EP. quò illum ab illa prohibeas,
Ne qua ob eam ſuſpicionem difficultas eueniat.
PE. Quem hominem inueniemus ad eam rem vtilem? AP. hic erit optimus,
Hic poterit cauere rectè, iura qui & leges tenet.
PE. Epidice habeas gratiam. EPI. ſed ego iſtuc faciam ſedulo.
Ego illum conueniam, atque adducã huc ad te, qoia'ſt fidicina,
Atque argentum ego cum hoc feram. PE. quanti emi poteſt minimo? EP. illáne?
At quadraginta fortaſſe eam poſſe emi minimo minas.
Verùm ſi plus dederis, referam, nihil in ea re captio eſt.
Atque id non decem occupatum tibi erit argentũ dies.
PE. Quidum? EP. quia enim mulierem illam alius adoleſcens deperit,
Auro opulẽtus, magnus miles, Rhodius, raptor hoſtiũ,
Glorioſus, hic emet illam de te, & dabit aurum, vbi eam emtam ſciet.
Tace modò, eſt lucrum hic tibi amplum. PE. deos quidem oro. EP. impetra.
S. huic AP. Quin tu is intrò, atque "huc' argentum promis? ego viſam ad forum,
Epidice eò veni. E. ne abeas, priuſquã ego ad te venero.
AP. Vſque opperiar. PE. ſequere tu intrò. EP. i, numera: nihil ego te moror.

EPIDICVS.

NVllum eſſe opinor ego agrum in agro Attico
Æquè feracem, quàm hic eſt noſter Periphanes:
Quin ex occluſo atque obſignato armario
Decutio argenti tantum, quantum mihi lubet.
Quod pol ego metuo, ſi ſenex reſciuerit,
Ne vlmos paraſitos faciat, quæ vſque attondeant:
Sed me vna turbat res, ratioque Apœcidi
Quam oſtendam fidicinam aliquam conductitiam,

Atque

Atque id quoque habeo, manè me iuſſit ſenex
Conducere aliquam fidicinam ſibi huc domum,
Dum rem diuinam faceret, cantaret ſibi.
Ea conducetur, atque ei præmonſtrabitur,
Quo pacto fiat ſubdola aduerſus ſenem.
Ibo intrò, argentum accipiam ab damnoſo ſene.

STRATIPPOCLES, CHERIBVLVS.

Expectando exedor miſer, atque exenteror, quomodo mihi
Epidici blanda dicta eueniant, nimis diu maceror.
Sit ne quid, nec'ne ſit ſcire cupio. CH. per illam tibi copiam,
Copiam parare aliam licet: ſciui equidem in principio,
Illico nullam tibi eſſe in illo copiam. ST. interij hercle ego.
CH. Abſurdè facis, qui angas te animi. ST. ſi hercle ego illum ſemel præhendero,
Nunquam irridere nos illum inultum ſinam ſeruum hominem.
Quid illũ ferre vis? qui tibi cui diuitiæ domi maximè
Sunt, is nummum nullum habes, nec ſodali tuo in te copia'ſt.
CH. Si hercle habeam, pollicear lubens: verùm aliquid aliqua aliquo modo,
Alicunde ab aliqui, aliqua tibi ſpes eſt fore mecum fortunam.
ST. Væ tibi mutcide homo. CH. qui tibi lubet mihi malè loqui?
ST. Quippe tu mihi aliquid aliquo modo, alicunde ab aliquibus blatis.
Quod nuſquam'ſt, neq; ego id immitto in aures meas,
Nec mihi plus adiumenti ades, quàm ille qui nunquam etiam natu'ſt.

EPIDICVS, STRATIPPOCLES, CHERIBVLVS.

Feciſti iam officium tu tuum,me meum nunc facere oportet.
Per hanc curam quieto tibi licet eſſe. hoc quidem iam perijt.
Niſi quid tibi hinc in ſpē referas.hoc oppido politū eſt.
Crede modò tu mihi, ſic ego ago, ſic egere noſtri.
Proh di immortales,mihi hunc diē dediſtis luculentū,
S.ceſſet Vt facilē atq; impetrabilē. ſed ego hinc migrare "ceſſo'?
Vt importem in coloniam , hunc auſpicio commeatū.
Mihi ceſſo quū ſto,ſed q̇d hoc?ante ædis duos ſodales,
Herū & Cheribulū cōſpicor. quid agitis?accipe hoc ſis.
ST. Quantum hic ineſt? EP. quantum ſat eſt , & plus ſatis,ſuperſit.
Decem minis plus attuli,quàm tu Daniſtæ debes.
Dum tibi ego placeam,atque obſequar,meum tergum flocifacio.
ST. Nam quid ita? EP. quia ego tuum patrem faciam perenticidam.
ST. Quid iſtuc eſt verbi? EP. nihil moror vetera & vulgata verba.
Peratim ductitate, at ego follitim ductitabo.
Nā leno omne argētū abſtulit pro fidicina, ego reſolui,
Manibus his dinumeraui , pater ſuam natā quam eſſe credit.
Nunc iterū vt fallatur pater,tibiq; auxilium apparetur,
S.intelligā "Inueniam'. ita ego ſuaſi ſeni, atq; hāc habui orationē,
Vti tu quum rediſſes , ne tibi eius copia eſſet.
S.v.c. *praeſta ST. Euge euge. EP. ea iam domi eſt pro illa. ST. * teneo. EP. nunc autorem
Dedit mihi ad hanc rem Apœcidem,is apud forum manet me.
Quaſi quæ amaret,caueat. ST. haud malè. EP. iam ipſe cautor captu'ſt.
Ipſe in meo collo tuus pater cruminam collocauit.
Is adornat aduenians,domi extemplò vt maritus fias.
ST. Vno ꝑſuadebit modo,ſi illā quæ adducta eſt mecū,

Mihi

Mihi ademſit Orcus. EP. nunc ego hác aſtutiam etiam inſtitui.
Deueniam ad lenonem domũ egomet ſolus, eum ego docebo.
Si qui ad eum aduenia͂t,vt ſibi datũ eſſe argentũ dicat
Pro fidicina,argenti minas ſe habere quinquaginta.
Quippe ego qui nudiuſtertius meis manibus dinumeraui.
Pro illa tua amica,quam pater ſuam filiam eſſe retur,
Ibi leno ſceleratum caput ſuum imprudens alligabit,
Quaſi pro illa argentum acceperit quæ tecum adducta nunc eſt.
CH. Vorſutior es quàm rota figularis. EP. iã ego parabo
Aliquam doloſam fidicinã, nummo conducta quæ ſit,
Quæ ſe emtã ſimulet,quę ſenes duo docta ludificetur.
Eam ducet ſimul Apœcides ad tuũ patrẽ. ST. vt parate.
EP. Eam permeditatam meis dolis, aſtutijsq; onuſtam
Mittã.ſed nimis lõgum loquor, diu me eſtis demorati.
Hæc ſcitis iam vt futura ſint,abeo. ST. bene ambulato.
CH. Nimis doctus ille eſt ad malefaciendum. ST. me quidem certò
Seruauit conſilijs ſuis. CH. abeamus intrò hinc ad me.
ST. Atq; aliquando lubentius quàm abs te ſum egreſſus intus.
Virtute atq; auſpicio Epidici cũ præda in caſtra redeo.

PERIPHANES, APOECIDES, ſenes duo. SERVVS.

[a]Non oris[*] cauſſa modò homines æquum fuit — S. Honoris
Sibi habere ſpeculum, vbi os contẽplarent ſuum:
Sed qui perſpicere poſſent cor ſapientiæ,
Igitur perſpicere vt poſſint cordis copiam,
Vbi id inſpexiſſent, cogitarent poſtea,
Vitam vt vixiſſent olim in adoleſcentia.
Vel [*]quaſi[*] egomet, qui dum filij cauſſa cœperam — S. quam
Ego me excruciare animi, quaſi quid filius
Meus deliquiſſet me erga,aut quaſi non plurimum

8. ſalua Malefacta mea eſſent, "ſolida' in adoleſcentia,
Profectò deliramus interdum ſenes:
Fuit conducibile hoc mea quidem ſententia.
Sed meus ſodalis it cum præda Apœcides.
Venite"ſaluum mercatorem gaudeo.
Quid fit? AP. dij deæque te adiuuant, res proſperæ.
PE. Omen placet. AP. Qoi homini omnis ſuppetunt
res proſperæ.
Sed tu hanc iubeas intrò abducier. PE. heus foras
Exire huc aliquis, duce iſtam intrò mulierem, *
S.re.eo.concludi volo Atq; audin'. "Atque audin'"? SER. quid vis? PE. caue ſiris cum filia
Mea copulari hanc, neque conſpicere: iam tenes?
In ædiculam iſtanc ſeorſum concludi volo.
Diuortunt mores virgini longè, ac lupæ.
AP. Doctè & ſapienter dicis. non nimis poteſt
Pudicitiam quiſquam ſuæ ſeruare filiæ:
Edepol næ iſtam tempore gnato tuo ſumus
Præmercati. PE. quid iam? AP. quia dixit mihi,
Iamdudum ſe alius tuum vidiſſe hic filium.
PE. Hanc edepol rem apparabat. AP. planè hercle hoc
quidem eſt.
Næ tu habes ſeruom graphicum, & quantiuis precij,
Non caru'ſt auro contrà. vt ille fidicinam
Fecit neſcire prorſus, ſe eſſe emtam tibi,
Ita ridibundam atque hilaram huc adduxit ſimul.
PE. Mirum hoc, quod potuit fieri. AP. te pro filio
Facturum dixit rem eſſe diuinam domi,
Quia Thebis ſaluus redierit. PE. rectè inſtitit.
AP. Immò ipſus illi dixit, conductam eſſe eam,
Quæ hic adminiſtraret, ad rem diuinam tibi,
Facturum hoc dixit rem eſſe diuinam te domi.
Ego illic me autem ſic aſſimulabam quaſi
Stolidum, cùm bardũ me faciebã. PE. immò ita decet.
AP. Res magna amici apud forum agitur, ei volo
Ire aduocatus. PE. at quæſo, vbi erit ocium,
Reuortere ad me extemplò. APO. continuò hic ero.

PE.

PE. Nihil homini amico eſt opportuno amicius.
Sine tuo labore quod velis actum eſt tamen.
Ego ſi allegaſſem aliquem ad hoc negocium
Minus hominẽ doctũ, minuſque ad hanc rem callidũ,
Os ſublitum eſſet. itaque me albis dentibus
Meus derideret filius meritiſſimo.
Atque hæc ſtulticia'ſt, me illi vicio vortere,
Egomet quod factitaui in adoleſcentia
Quum militabam pugnis memorandis meis,
Eradicabam hominum aureis, quando occœperam.
Sed hic quis eſt? quem huc aduenientem conſpicor,
Suam qui vndantem chlamydem quaſſando facit.

MILES, PERIPHANES, FIDICINA.

CAue præterbitas vllas ædis, quin roges
Senex vbi habitat Periphanes Platenius:
Incertus tuum caue ad me retuleris pedem.
PE. Adoleſcens ſi iſtunc hominem quem tu quæritas,
Tibi commonſtraſſo, ecquam abs te inibo gratiam?
MI. Virtute belli armatus promerui, vt mihi
Omnes mortalis deceat agere gratias.
PE. Non repperiſti adoleſcens tranquillum locum,
Vbi tuas virtutes explices, vt poſtulas.
Nam ſtrenuiori deterior ſi prædicat
Suas pugnas, de illius ore fiunt ſordidæ.
Sed iſtum quem quæris Periphanem Platenium,
Ego ſum, ſi quid vis. M. nempe quem in adoleſcentia
Memorant apud reges armis arte duellica,
Diuitias magnas indeptum? PE. immò ſi audias
Meas pugnas, fugias manibus demiſſis domum.
MI. Pol ego magis vnum quæro, meas cui prædicem,
Quàm illum qui memoret ſuas mihi. PE. hic non eſt
*Proin' tu alium quæras, cui centones farcias. [locus, *I.L.Quum
M. Animũ aduorte, vt quod ego ad te venio intelligas.
Meam amicam audiui te eſſe mercatum. PE. attate.
Nunc demũ ſcio ego hunc, qui ſit quem dudũ Epidicus

Mihi prædicauit militem. adoleſcens ita'ſt
Vt dicis, emi. MI. volo te verbis pauculis,
Si tibi moleſtum non eſt. PE. non edepol ſcio,
Moleſtum non eſt mihi ſi dicis quid velis.
MI. Mihi illanc vt tramittas argentum accipias.
PE. Habeas. MI. nã quid ego apud te parcã proloqui?
Ego illam hodie volo facere libertam meam,
Mihi concubina quæ ſit. PE. te abſoluam breui,
Argenti quinquaginta mihi illa emta eſt minis.
Sexaginta mihi ſi denumerantur minæ,
Tuas poſſidebit mulier faxo ferias:
S. auro Atque ita profectò, vt eam ex hoc exoneres *agro*.
MI. Eſt'ne emta mihi hęc? PE. iſtis legibus habeas licet.
MI. Conciliauiſti pulcrè. PE. heus foras educito
Quam introduxiſti fidicinam, atque etiam fides,
Et quæ acceſſère tibi addam dono gratijs.
Age accipe hanc ſis. MI. quæ intemperiæ te tenent?
Quas tu mihi tenebras trudis? quin tu fidicinam
Produci intus iubes? PE. hæc ergo eſt fidicina.
Hic alia nulla'ſt. MI. non mihi nugari potes,
Quin tu huc producis fidicinam Acropoliſtidem?
PE. Hæc inquam eſt. MI. non hæc inquam eſt, non
    nouiſſe me
Meam rere amicam poſſe? PE. hanc inquam filius
Meus deperibat fidicinam. MI. hæc non eſt ea.
PE. Quid non eſt? MI. non eſt? PE. vnde hæc igitur
    gentium eſt?
Equidẽ hercle argentũ pro hac dedi. MI. ſtultè datum
Reor, atque peccatum largiter. PE. immò hæc ea'ſt.
Nam ſeruum miſi, qui ſectarier ſolet
Meũ gnatũ, ipſe hãc emit fidicinã. MI. hem iſtic homo
Articulatim te concidit ſenex tuus
Seruus. PE. quid concidit? MI. nihil, ſic ſuſpicio'ſt.
Nam pro fidicina illac hæc ſuppoſita eſt tibi,
Senex tibi os eſt ſublitum planè & probè.
Ego illam requiram iam vbi vbi eſt, bellator vale.

PE.

PE. Euge euge Epidice, frugi es, pugnauiſti. homo es,
Qui me emunxiſti mucidum minimi precij,
Mercatus te hodie eſt de lenone Apœcides?
FI. Ehodum ego iſtunc hominē nūquam audiui ante
hunc diem.
Neque me quidem emere quiſquam vlla pecunia
Potuit, quæ plus iam ſum libera quinquennium.
PE. Quid tibi negotij eſt meæ domi igitur? FI. audies.
Conducta veni, vt fidibus cantarem ſeni,
Dum rem diuinam faceret. PE. fateor me omnium
Hominum eſſe Athenis Atticis minimi precij.
Sed tu nouiſtin fidicinam Acropoliſtidem?
FI. Tam facile quàm me. PE. vbi habitat? FI. poſtquā
libera'ſt vbi
Habitet, dum incertò ſcio. PE. eho quis eā liberauerit,
Volo ſcire, ſi ſcis. FI. id quod audiui, audies.
Stratippoclem audiui Periphani filium
Abſentem curauiſſe vt fieret libera.
PE. Perij hercle, ſi iſtæc vera ſunt, planiſſimè.
Meum exenterauit Epidicus marſupium.
FI. Hæc ſic audiui, nunquid me vis cæterum?
PE. Malo cruciatu vt pereas, atque abeas citò.
FI. Fides non reddis? PE. neque fides, neque tibias.
Propera igitur fugere hinc, ſi te dij amant. FI. abiero.
Flagitio cum maiore pòſt reddes tamen.
PE. Quid nunc? qui in tantis poſitus ſum ſententijs.
Eam'ne ego ſinam impune? immò etiamſi alterum
Tantum perdundum eſt, perdam potius quàm ſinam
Me impunè irriſum eſſe habitum depeculatum eis,
Sic mihi data eſſe verba præſenti palàm.
Atque me minoris facio præ illo, qui omnium
Legum atque iurium fictor conditor cluet.
Is etiam ſeſe ſapere memorat malleum
Sapientiorem * * * manubrio. S.vct.co. eſt manubrio mulier.

MVLIER, PERIPHA-
NES ſenex.

SI quid eſt homini miſeriarum, quod miſereſcat, miſer ex animo eſt,
Id ego experior, qoi multa in vnum locum confluunt, quæ meum
Pectus pulſant ſimul, multiplex ærumnam exercitam habet paupertas,
Pauor territat mētē animi: neque vbi meas collocē ſpes,
Habeo vſquam munitum locum, ita gnata mea hoſtium eſt potita.
Neque ea nunc vbi ſit neſcio. PE. quis illæc eſt mulier, timido
Pectore peregrè aduenien, quæ ipſa ſe miſeratur? MV. in his dictus eſt
Locis habitare mihi Periphanes. PE. me nominat hæc, credo ego
Illi hoſpitio vſus inuenit. MV. peruelim mercedē dare
Qui mōſtret eum mihi hominem, aut vbi ille habitet. PE. noſcito ego hanc.
Nam videor neſcio vbi me vidiſſe prius. eſt'ne ea, an non?
Eſt, quam animus retur meus? MV. di boni viſitaui antidhac.
PE. Certè ea eſt quam in Epidauro pauperculam memini comprimere.
MV. Planè hic ille eſt, qui mihi in Epidauro primus pudicitiam
Pepulit. PE. quæ meo cōpreſſu peperit filiā, quā domi
Nunc habeo? MV. quid ſi adeam? PE. haud ſcio an congrediar, ſi hæc ea eſt.
MV. Sin eſt is homo, ſicut anni multi me dubiam dant. PE. longa
Dies meum incertat animum. ſin ea eſt, quam incertò autumo, hanc
Congrediar aſtu. MVL. muliebris adhibenda mihi malitia nunc eſt.
PE. Compellabo. MV. orationis aciem contrà conferā.

PE. Salua ſis. MV. ſalutem accipio mihi & meis. PE. quid cæterum?
M. Saluus ſis, quod credidiſti reddo. P. haud accuſo fidē.
Nouin ego te? MV. ſi ego te noui, animum inducam vti noueris.
PE. Vbi te viſitaui? MV. iniquè iniurius. PE. quid iam? MV. quia
Tuæ memoriæ interpretari me æquum cenſes. PE. commodè
Fabulata es. MV. Mira memoras. PE. hem iſtuc rectius*
Meminiſtin'? MV. memini id. PE. in Epidauro. MV. ah guttula
Pectus ardens mihi aſperſiſti. PE. virgini pauperculæ
Tuæq; matri me leuare paupertatem. MV. tun is es?
Qui per voluptatem tuam in me ærumnam obſœuiſti grauem.
PE. Ego ſum, ſalue. MV. ſalua ſum, quia te eſſe ſaluum ſentio.
PE. Cedo manum. MV. accipe. ærumnoſam & miſeriarum compotem
Mulierem retines. PE. quid eſt, quod vultus te turbat tuus?
MV. Filiam quam ex se ſuſcepi. PE. quid eam? MV. eductam perdidi.
Hoſtium eſt potita. PE. habe animum lenem & tranquillum face.
Domi meæ eccam ſaluam & ſanam. nam poſtquam audiui illico
Ex meo ſeruo illam eſſe captā, continuò argentū dedi
Vt emeretur. ille eam rem adeò ſobriè & frugaliter
Accurauit, vt alias res ille eſt impenſè improbus.
MV. Fac videam, ſi me vis viuere. PE. eho Canthara. ſtatim iube
Acropoliſtidem prodire filiam ante ædis meam,
Vt ſuam videat matrem. MV. remigrat animus nunc *demum mihi*. S. demum

FIDI-

FIDICINA, PERIPHANES ſenex, MVLIER.

QVid eſt pater, quod me exciuiſti ante ædis? PE. vt matrem tuam
Videas, adeas, aduenienti des ſalutem, atque oſculum.
FID. Quam meam matrē? PE. quæ exanimata exequitur aſpectum tuum.
MV. Quis iſtæc eſt, quam tu oſculum mihi ferre iubes? PE. tua filia.
MV. Hæccine? PE. hæc. MV. egóne oſculum huic dem? PE. cur non? quæ ex te nata ſit.
MV. Tu homo inſanis. PE. egóne? MV. tute. PE. qur? MV. quia ego hanc quæ ſiet
Neque ſcio, neque noui, neque ego hanc oculis vidi ante hunc diem.
PE. Scio quid erres, quia veſtitum atque ornatum immutabilem
Habet hæc. MV. aliter catuli lōgè olent, aliter ſues. nego
Eam me nouiſſe quę ſit. PE. prô deū atq; hominū fidē,
Quid ego lenocinium facio? qui habeam alienos domi,
Atque argentum egurgitem domo prorſum. quid tu quæ patrem
Tuum vocas me, atque oſculare? quid ſtas ſtupida? quid taces?
FI. Quid loquar vis? PE. hæc negat ſe tuam eſſe matrem. FI. non fuat.
Si non volt, equidem hac inuita tamen ero matris filia.
Non me iſtanc cogere æquum eſt meam eſſe matrem, ſi ne volt.
PE. Cur me igitur patrem vocabas? FI. tua iſtæc culpa eſt, non mea.
Nō patrem ego nominē, vbi tu tuā me appelles filiam?
Hanc quoq; etiam ſi me appellet filiam, matrē vocem.
Negat hæc filiam me ſuam eſſe, non ergo hæc mater mea eſt.
Poſtremò hæc mea culpa non eſt: quæ didici, dixi oīa.

Epidicus mihi magiſter fuit. PE. Perij, auſtrū "perculi'. S. pertuli.
FI. Nunquid ego ibi peccaui? PE. ſi hercle te vnquam audiuero patrem
Me vocare, vitā tuā ego interimā peſſima. FI. nō voco,
Vbi voles pater eſſe, ibi eſto: vbi noles, ne fueris pater.
MV. Quid? ob eam rem hanc emiſti, quia tuam gnatam ratus? quibus
De ſignis agnoſcebas? PE. nullis. MV. quare ergo filiam
Credidiſti noſtram? PE. ſeruus Epidicus dixit mihi.
MV. Quid ſi ſeruo aliter viſum eſt, non poteras nouiſſe obſecro?
PE. Quid ego, qui illam vt primum vidi, nunquam vidi poſtea.
MV. Perij miſera. PE. ne fle mulier, intrò abi, habeto animum bonum.
Ego illam reperiam. MV. hinc Athenis ciuis eam emit Atticus:
Adoleſcentē equidē dicebant emiſſe. PE. inueniā, tace.
Abi modò intrò, atq; hanc aſſerua Circam Solis filiam.
Ego relictis rebus Epidicum operam quærendo dabo:
Si inuenio, exitiabilē ego illi faciam hunc, vt fiat, diem.

STRATIPPOCLES adoleſcens, EPIDICVS ſeruus, DANISTA, VIRGO.

MAlè morigerus mihi eſt Daniſta, qui de me argentum non petit,
Neque illam adducit quę emta ex prędа eſt. ſed eccum incedit Epidicus.
Quid illuc eſt, quòd illic "caperat' frons ſeueritudine? S. capeſſeres
EP. Si vndecim deos præter ſeſe ſecū adducat Iuppiter,
Ita non omnes ex cruciatu poterūt eximere Epidicum.
Periphanem emere lora vidi, aderat ibi vnà Apœcides.
Nunc homines me quæritare credo ſenſerunt, ſciunt
Sibi data eſſe verba. ST. quid agis mea commoditas?
EP. quod miſer.
ST. Quid eſt tibi? EP. quin tu mihi adornas ad fugam viaticum

Prius quàm pereo. nam per vrbẽ duo defloccati ſenes
Quæritant me, in manibus geſtant copulas ſecum.
ST. Habe bonum animum. EP. quippe ego, cui liber-
tas in mundo ſita'ſt.
ST. Ego te ſeruabo. EP. edepol me illi melius, ſi nacti
fuant.
Sed qs eſt hæc muliercula, & illic grauiſtellus q̃ venit?
ST. Hic eſt Daniſta, hæc illa eſt autem quam emi ex
præda. EP. hæccine'ſt?
STR. Hæc eſt. eſt'ne vt tibi dixi? aſpecta. EP. hæc. STR.
contempla Epidice.
Vſq; ab vnguiculo ad capillũ ſummũ eſt feſtiuiſſima.
Eſt'ne? conſidera, vide, ſignum pictum pulchrè videris.
E. Ex tuis verbis meũ futurũ coriũ pulchrum prædicas:
Quẽ Apelles atque Zeuſis duo pingẽt pigmẽtis vlmeis.
S. Dij ĩmortales ocioſè iſtc admiror, pedibus pulmoneis
Qui perhibetur, prius veniſſet quàm tu aduenisti mihi.
DA. Hæc edepol remorata me eſt. ST. ſiquidem iſtius
gratia
Es remoratus, quod iſta voluit, nimiũ aduenisti citò.
DA. Age age. abſolue me atque argentum numera, ne
comites morer.
ST. Pernumeratu'ſt. DA. tene cruminam, huc inde. ST.
ſapienter venis.
Opperire dum effero ad te argentum. DA. matura. EP.
domi eſt.
Satin' ego oculis vtilitatem obtineo ſyncerè, an parũ?
E Philippa matre natam ac Thebis, Epidauri ſatam,
Videon' ego Teleſtidem te, Periphani filiam?
VI. Quis tu homo es, qui meum parentum nomen
memoras, & meum?
EP. Non me nouiſti? VI. quod quidem nunc veniat in
mentem mihi.
EP. Lunulam atque anellum aureolum in digitum.
VI. memini mi homo.
EP. Non meminiſti me auream ad te afferre natali die?
VI. Túne

VI. Túne is es? EP. ego ſum, & iſtic frater tuus eſt, alia matre, vno patre.
VIR. Quid pater meus, viuu'ſt? EP. animo liquido & tranquillo es, tace.
VIR. Dij me ex perdita ſeruatā cupiūt, ſi vera autumas.
E. Non habeo vllā occaſionē, vt apud te falſa fabuler.
ST. Accipe argentum hoc Daniſta. hic ſunt quadraginta minæ.
Si quid erit dubiū, immutabo. D. benefeciſti, bene vale.
ST. Nunc enim tu mea es? VI. ſoror quidem edepol, vt tu æquè ſcias.
Salue frater. ST. Sanan' hæc eſt? EP. ſana, ſi appellat ſuū.
ST. Quid ego modò huic frater factus ſum, dum intrò eo atque exeo?
EP. Quod boni eſt, id tacitus taceas tute tecum, & gaudeas.
ST. Perdidiſti & repperiſti me ſoror. EP. ſtultus tace,
Tibi quidem quod ames domi præſto'ſt fidicina opera mea.
Et ſororem in libertatem idem opera concilio mea.
ST. Epidice fateor. EP. abi intro, ac iube huic aquam calefieri.
Cætera hæc poſterius faxo ſcibis, vbi erit ocium.
ST. Sequere hac me mea ſoror. EP. ego ad vos Theſprionem iuſſero
Huc tranſire. ſed memento, ſi quid ſæuiunt ſenes,
Suppetias mihi cum ſorore ferte. ST. facile iſtuc erit.
EP. Theſprio exi iſtac per hortum, affer domum auxilium mihi.
Magna eſt res. minoris multo facio, quàm dudū, ſenes.
Remeabo intrò, vt accurentur aduenientes hoſpites.
Eadem hęc intus edocebo, quę ego ſcio Stratippoclem.
Non fugio, domi adeſſe certum'ſt. neque ille haud obijciet mihi
Pedibus ſeſe prouocatum. abeo intrò, nimis longum loquor.

PERI-

PERIPHANES, APOECIDES, ſenes duo, EPIDICVS.

Satin' ille homo ludibrio nos vetulos decrepitos duos
Habet? AP. immò edepol tu quidem miſerum me habes miſeris modis.
PE. Tace ſis modò, ſine me hominem apiſci. AP. dico ego tibi iam vt ſcias,
Aliũ tibi te comitẽ melius quærere, ita dum te ſequor
Laſſitudine me inuaſerunt miſerum in genua flemina.
PE. Quot illic hodie me exemplis ludificatu'ſt atq; te!
Vt illic autem exenterauit mihi opes argentarias!
AP. Apage illum à me. nam ille quidem Vulcani irati eſt filius.
Quaqua tãgit, omne amburit: ſi propè aſtes, ęſtu calefacit.
EP. Duodecim deis pluſquam in cælo eſt deorum immortalium,
Mihi nunc auxilio adiutores ſunt, & mecum militant.
Quicquid ego maleſeci, auxilia mihi & ſuppetiæ ſunt domi.
Apolactizo inimicos omnis. PE. vbi illũ quærã gentiũ?
AP. Dum ſine me quęras, quæras mea cauſſa vel medio in mari.
EP. Quid me quæris? quid laboras? quid hunc ſolicitas? ecce me.
Num te fugi? num ab domo abſum? num oculis conceſſi tuis?
Nec tibi ſupplico. vincire vis, hem oſtendo manus.
Tu habes lora. ego te emere vidi, quid nunc ceſſas? colliga.
PE. I licet. vadimonium vltro mihi hic facis. AP. quid colligas?
PE. Edepol mancipiũ ſceleſtũ. EP. te profectò Apœcides
Nihil moror mihi precatorẽ. A. facilè exoras Epidice.
EP. Eò quid agis? PE. tuón' arbitratu? EP. meo hercle verbo, atque haud tuo

Col-

Colligandæ hæ ſunt tibi hodie. PE. at non lubet, non colligo.
At mihi magis lubet ſolutum te rogitare. EP. at nihil ſcies.
AP. Tragulam in te inijcere adornat, neſcio quam fabricam facit.
EP. Tibi moram facis, cum ego ſolutus aſto, alliga inquam, colliga.
PE. At mihi magis lubet ſolutum te rogitare. EP. at nihil ſcies.
PE. Quid ago? AP. quid agas? mos geratur. EP. frugi es tu homo Apœcides.
PE. Cedo manus igitur. EP. morantur nihil. atq; arctè colliga,
Nihil verò obnoxioſe. PE. facto opere arbitraminor.
EP. Bene hoc habet, age nunc iam ex me exquire, rogita quod lubet.
PE. Qua fiducia auſus primùm quę emta eſt nudiuſter
Filiam meam dicere eſſe? EP. lubuit, ea fiducia. [tius,
PE. Ain' tu libuit? EP. aio. vel da pignus, ni ea ſit filia.
PE. Quam negat nouiſſe mater. EP. ni ergo matris filia eſt,
In meum nummum, in tuum talentum pignus da. PE. enim iſtæc captio'ſt.
Sed quis ea eſt mulier? EP. tui gnati amica, vt omnem rem ſcias.
PE. Dedin tibi minas triginta ob filiã? E. fateor datas:
Et eo argento illam me emiſſe amicam filij fidicinam.
Pro tua filia, iſtis adeò te tetigi triginta minis.
PE. Quomodo me ludos feciſti de illa conductitia
Fidicina? EP. factũ hercle verò, & rectè factum iudico.
PE. Quid poſtremò argento factum eſt quod dedi? EP. dicam tibi.
Neq; malo homini, neq; benigno tuo dedi Stratippocli.
PE. Cur dare auſus? EP. quia mihi libitum eſt. PE. quæ hæc, malum, *

EP. Etiam inclamitor quaſi ſeruus. PE. cum tu es liber gaudeo.
EP. Merui vt fierem. PE. tu meruiſti? EP. viſe intrò, ego faxo ſcies
Hoc ita eſſe. PE. quid eſt negocij? EP. iam ipſa res dicet tibi.
Abi modò intrò. PE. hei non illuc temere'ſt, aſſerua iſtum Apœcides.
AP. Quid illuc Epidice eſt negotij? EP. maxima hercle iniuria
Vinctus aſto, cuius hæc hodie opera inuenta eſt filia.
AP. Ain' tu te illius inueniſſe filiam? EP. inueni, & domi eſt.
Sed vt acerbũ eſt, ꝓ benefactis cũ mali meſſem metas.
AP. Quã ne hodie per vrbẽ vterq; ſumꝰ defeſſi quęrere?
EP. Ego ſum defeſſus reperire, vos defeſſi quærere.
PE. Quid iſtis oratis opere tanto? meruiſſe intelligo,
Vt liceat merito huius facere. cedo tu vt exoluã manus.
EP. Ne attigas. PE. oſtende verò. EP. nolo. PE. non æquum facis.
EP. Nunquam hercle hodie niſi ſupplicium mihi das, me ſolui ſinam.
PE. Optimũ atq; æquiſſimũ oras, ſoccos, tunicã, palliũ
Tibi dabo. EP. quid deinde porrò? PE. libertatem. EP. at poſtea?
Nouo liberto opus eſt quod pappet. PE. dabitur, præbebo cibum.
EP. Nunquam hercle hodie niſi me oraſſis, ſolues. PE. oro te Epidice,
Mihi ignoſcas, ſi quid imprudens culpa peccaui mea.
At ob eam rẽ liber eſto. EP. inuitus do hãc veniã tibi,
Niſi neceſſitate cogar. ſolue ſanè, ſi lubet.

GREX.

HIc is homo eſt, qui libertatem malitia inuenit ſua.
Plaudite & valete. lumbos porgite, atq; extollite.

FINIS.

DRAMATIS PERSONÆ.

PISTOCLERVS adoleſcens.
LYDVS pædagogus.
BACCHIDES meretrices.
CHRYSALVS ſeruos.
NICOBVLVS ſenex.
MNESILOCHVS adoleſcens.
PARASITVS.
MILITIS puer.
PHILOXENVS ſenex.
CLEOMACHVS miles.
GREX.

BACCHIDES & PISTOCLERVS.

QVID ſi hoc potiu'ſt,vt taceas, ego loquar? BA. lepidè licet.
BA. Vbi me fugiet memoria, ibi tu facito,vt ſubuenias ſoror.
BA.Pol magis metuo mihi,in monẽdo ne deſuat oratio.
BA. Pol ego quoq; metuo,luſciniolæ ne deſuat cantio.
Sequere hac. PI. quid agunt duæ germanæ meretrices cognomines?
Quid in concilio conſuluiſtis? BA. bene pol. PI. haud meretricium eſt.
BA. Miſerius nihil eſt quàm mulier. PI. quid eſſe dicis dignius?
BA. Hæc ita me orat ſibi, qui caueat aliquem vt hominem reperiam,
Ab iſtoc milite,vt vbi emeritum ſibi ſit, ſe vt reuehat domum.
Id amabo te huic caueas. PI. quid iſti caueam? BA. vt reuehatur domum.
Vbi ei dederit operas, ne hanc ille habeat pro ancilla ſibi.
Nam hæc ſi habeat aurum,quod ille renumeret, faciat lubens.

PI. Vbi is homo eſt? BA. iam hic credo aderit. ſed hoc idem apud nos rectius
Poteris agere: atq; is dum veniat ſedẽs hic opperibere.
Eadem biberis: eadem dedero tibi, vbi biberis ſauium.
PI. Viſcus meus veſtra eſt blanditia. BA. quid iam? PI. quia enim intelligo,
Duæ vnum expetitis palumbem. perij, arundo alas verberat.
Non ego iſtuc facinus mihi mulier conducibile eſſe arbitror.
BA. Qui amabo? PI. quia Bacchis, bacchas metuo & Bacchanal tuum.
BA. Quid eſt, quod metuis ne tibi lectus maliciam apud me ſuadeat?
PI. Magis illectum tuum, quàm lectum metuo. mala tu es beſtia:
Nã huic ætati non conducit, mulier, latebroſus locus.
BA. Egomet apud me, ſi quid ſtultè facere cupias prohibeam.
Sed ego apud me te eſſe ob eã rẽ miles cũ veniat, volo.
Quia cùm tu aderis huic, mihíque haud faciet quiſquam iniuriam.
Tu prohibebis, & eadem opera tuo ſodali operã dabis.
Et ille adueniens tuam me eſſe amicam ſuſpicabitur.
Quid amabo obticuiſti? PI. quia iſtæc lepida ſunt memoratui.
Eadem in vſu, atq; vbi periculum facias, aculeata ſũt,
Animum fodicant, bona deſtimulant, facta & famam ſauciant.
Apage à me, apage. BA. ah, nimium ferus es. PI. mihi ſum. BA. malaciſſandus es.
Quid ab hac metuis? PI. quid ego metuam rogitas? homo adoleſcentulus
Penetrare huiuſmodi in palæſtram, vbi damnis deſudaſcitur,
Vbi pro diſco damnum capiam, pro curſura dedecus?

BA.

BA. Lepidè memoras. PI. vbi ego capiam pro machæra turturem,
Vbiq;imponat in manũ alius mihi pro ceſtu cantharũ:
Pro galea ſcaphium, pro inſigni ſit corolla plectilis,
Pro haſta talus, pro lorica malacum capiam pallium.
Vbi mihi ꝓ equo lectus detur,ſcortũ ꝓ ſcuto accubet.
Apage à me, apage. BA. ah, nimium ferus es. PI. mihi ſum. BA. malaciſſandus es,
Equidem tibi do hanc operam. PI. ah nimium precioſa es operaria.
BA. Simulato me amare. PI. vtrum ego ioco aſſimulem iſtud, an ſerio? [volo
BA. Eia hoc agere meliu'ſt, miles quũ huc adueniat, te
Me amplexari. PI. quid eo mihi opus eſt? BA. vt ille te videat volo.
Scio quid ago. PI. & pol ego ſcio quid metuo. ſed quid ais? BA. quid eſt?
PI. Quid ſi apud te eueniat deſubitò prandium, aut potatio.
Forte, aut cœna, vt ſolet in iſtis fieri conciliabulis:
Vbi ego tum accubem? BA. apud me, mi anime, vt lepidus cum lepida accubet.
Locus hic apud nos, quamuis ſubitò venias, ſemper liber eſt.
Vbi tu lepidè voles eſſe tibi, mea roſa mihi dicito.
Dato qui bene ſit. ego vbi bene ſit, tibi locum lepidum dabo.
P. Rapidus fluuiꝰ eſt hic, nõ hac temerè tranſiri poteſt.
BA. Atque ecaſtor, apud hunc fluuium aliquid perdundum eſt tibi.
Manum da, & ſequere. PI. aha minimè. BA. quid ita?
PI. Quia iſtoc illecebroſius
Fieri nihil poteſt: nox, mulier, vinum homini adoleſcentulo.
BA. Age igitur. equidẽ pol nihili facio, niſi cauſſa tua.
Ille quidẽ hãc abducet. tu nullus affueris, ſi non lubet.

PI. Sum'ne autem nihili, qui nequeam ingenio moderari meo?
BA. Quid eſt quod metuas? PI. nihil eſt. nunc ego mulier tibi me emancupo,
Tuus ſum, tibi dedo operam. BA. lepidus es. nunc ego te facere hoc volo.
Ego ſorori meæ cœnam hodie dare volo viaticam,
Ego tibi argentum iubebo iam intus efferri foras.
Tu facito obſonatum nobis ſit opulentum obſonium.
PI. Ego obſonabo. nam id flagitiũ ſit meũ, mea te gratia
Et operam dare mihi, & ad eam operam facere ſumtum de tuo.
BA. At ego nolo dare te quicquam. PI. ſine. BA. ſino equidem, ſi lubet.
Propera amabo. PI. prius hic adero, quàm te amare deſinam.
BA. Bene me accipis aduenientem mea ſoror. BA. quid ita obſecro?
BA. Quia piſcatus meo quidem animo hic tibi hodie euenit bonus.
BA. Meus ille quidem eſt. tibi nunc operam dabo, de Mneſilocho ſoror,
Vt hic accipias potius aurum, q̃ hinc eas cum milite.
BA. Cupio. BA. dabitur opera. aqua calet. eamus hinc intrò vt laues.
Nam vt in naui vecta es, credo timida es. BA. aliquantum ſoror.
*Simul hinc neſcio, qui turbat qui huc it, decedamus ſoror.

S. ve. co. Simul hic neſcio quid turbæ. BA. Quin hinc decedamus.

BA. Sequere hàc igitur me intrò in lectum, vt ſedes laſſitudinem.

LYDVS ſeruus, PISTOCLERVS adoleſcens.

IAmdudum Piſtoclere tacitus te ſequor,
Spectans quas tute res hoc ornatu geras.
Nam ita me dij ament, vt Lycurgus mihi quidem
Videtur poſſe hic ad nequitiam adducier.

Quò

Quò nunc capeſſis tete hinc aduerſa via,
Cū tanta pōpa? PI. huc. LY. quid huc? quis iſtic habet?
PI. Amor, voluptas, venus, venuſtas, gaudium,
Iocus, ludus, ſermo, ſuauis ſuauiatio.
LY. Quid tibi commercij eſt cum dijs damnoſiſſimis?
PI. Mali ſunt homines, qui bonis dicunt malè.
Tu dîs nec rectè dicis, non æquum facis.
LY. An deus eſt vllus ſuauis ſuauiatio?
PI. An non putaſti eſſe vnquam? ô Lyde es barbarus,
Quem ego ſapere nimio cenſui plus quàm Thalem,
Idem ſtultior es barbaro poticio.
Qui tantus natu deorum neſcis nomina.
LY. Non hic placet mihi ornatus. PI. nemo ergo tibi
Hæc apparauit, mihi paratum eſt, cui placet.
LY. Etiam me aduerſus exordire argutias?
Qui ſi decem habeas linguas, mutum eſſe addecet.
PI. Non omnis ætas, Lyde, ludo conuenit.
Magis vnum in mente eſt mihi nunc, ſatis vt cōmodè
Pro dignitate obſonij hæc concuret coquus.
LY. Iam perdidiſti te atque me atque operam meam.
Qui tibi nequicquam ſæpe monſtraui bene.
PI. Ibidem ego meam operam perdidi, vbi tu tuam.
Tua diſciplina nec mihi prodeſt nec tibi.
LY. O præligatum pectus. PI. odioſus mihi es,
Tace atque ſequere Lyde me. LY. illuc ſis vide,
Non pædagogum iam me, ſed Lydum vocat.
PI. Non par videtur, neque ſit conſentàneum,
Cùm herus hic intus ſit, & cum amica ſua accubet,
Cumque oſculetur, & conuiuæ alij accubent.
Præſentibus illis pædagogus vnà vt ſiet.
LY. An hoc ad eas res obſonatum eſt obſecro?
PI. Sperat quidē animus: quò eueniat, dijs in manu eſt.
LY. Tu amicam habebis? PI. cum videbis, tum ſcies.
LY. Immò neq; habebis, nec ſinā: iturus ſum domum
PI. Omitte Lyde, ac caue malo. LY. quid caue malo?
PI. Iam exceſſit mihi ætas ex magiſterio tuo.

LY. O'barattum, vbi nunc es, vt ego te vſurpem lubés?
Video nimio iam multo pluſquam volueram.
Vixiſſe nimio ſatiu'ſt, quàm viuere.
Magiſtron quenquam diſcipulum minitarier?
Nihil moror diſcipulos mihi eſſe iam plenos ſãguinis,
Valens afflictat me vaciuom virium?
PI. Fiam, vt ego opinor, Hercules, tu autem Linus.
LY. Pol metuo magis, ne Phœnix tuis factis fuam,
Teq́ue ad patrem eſſe mortuum renunciem.
PI. Satis hiſtoriarum eſt. LY. hic vereri perdidit.
Compendium edepol haud ætati optabile
Feciſti, cum iſtanc nactus impudentiam.
S. Occiſus. "Occiſus' hic homo eſt, ecquid in mente eſt tibi
Patrem tibi eſſe? PI. tibi ego aut tu mihi ſeruus es?
LY. Peior magiſter te iſtæc docuit, non ego.
Nimio es tu ad iſtas res diſcipulus docilior,
Quàm ad illa quæ te docui, vbi operam perdidi.
PI. Iſtactenus tibi Lyde libertas data eſt
Orationis. ſatis eſt, ſequere me hac, ac tace.
LY. Edepol feciſti furtum in ætate malum,
Qum iſtæc flagitia me celauiſti, & patrem.

CHRYSALVS ſeruus.

HErilis patria ſalue: quam ego biennio,
Poſtquã hinc in Epheſum abij, conſpicio lubens.
Saluto te vicine Apollo, qui ædibus
Propinquus noſtris accolis, venerorq́ue te,
Ne Nicobulum me ſinas noſtrum ſenem
Prius conuenire, quàm ſodalem viderim
Mneſilochi Piſtoclerum, quem ad epiſtolam
Mneſilochus miſit ſuper amica Bacchide.

PISTOCLERVS adoleſcens, CHRISALVS ſeruus.

MIrum eſt me vt redeam té opere tanto quæſere,
Qui abire hinc nullo pacto poſſim, ſi velim,
Ita me vadatum amore, vinctumque attines.
CH. Proh dij immortales, Piſtoclerum conſpicor.
O Piſto-

O Piſtoclere ſalue. PI. ſalue Chryſale.
CH. Compendio verba multa iam faciam tibi.
Venire tu me gaudes, ego credo tibi.
Hoſpitium & cœnam pollicere, vt conuenit
Peregrè aduenienti: ego autem venturum annuo.
Salutem ab ſodali ſolidam nuncio.
Rogabis me vbi ſit? viuit. PI. nempe rectè valet.
CH. Iſtuc volebam ego ex te percontarier.
PI. Qui ſcire poſſum? CH. nullus plus. PI. quem nam
ad modum?
C. Quia illa inuēta eſt, quā ille amat, viuit, rectè & valet:
Si non inuenta eſt, minus valet, moribundus eſt.
Anima eſt amica amanti. ſi abeſt, nullus eſt:
Si adeſt, res nulla'ſt, ipſus eſt nequam & miſer.
Sed tu quid factitaſti mandatis ſuper?
PI. Egon? vt, quod ab illo attuliſſet nuncius,
Non impetratum id aduenienti ei redderem:
Regiones colere mauellem Acherunticas.
CH. Eho an inueniſti Bacchidem? PI. Samiam quidem.
CH. Vide quæſo, ne quis tractet illam indiligens.
Scis tu, vt confringi vas citò Samium ſolet.
PI. Iámne vt ſoles? CH. dic vbi ea nunc eſt obſecro?
PI. Hic, exeuntem me vnde aſpexiſti modò.
CH. Vt iſtuc eſt lepidum, proximè viciniæ
Habitat. ecquid nam meminit Mneſilochi? PI. rogas?
Immò vnicè vnum plurimi pendit. CH. papæ!
PI. Immò vt eum credis, miſera amans deſiderat.
CH. Scitum iſtuc. PI. immò Chryſale hem nō tantulū
Vnquam intermittit tempus, quin eum nominet.
CH. Tanto hercle melior Bacchis. PI. immò. CH. immò hercle abiero
Potius. PI. num inuitus rem bene geſtam audis heri?
CH. Non herus, ſed actor mihi cor odio ſauciat.
Etiā Epidicū, quā ego fabulā æquè ac me ipſum amo,
Nullam æquè inuitus ſpecto, ſi eam agit pellio.
Sed Bacchis etiam fortis tibi viſa eſt? PI. rogas?

Ni nactus Venerem eſſem, hanc Iunonem dicerem.
CH. Edepol Mneſiloche vt rem hāc natā eſſe intelligo,
Quod ames, paratum eſt: quod des, inuento eſt opus.
Nam iſtic fortaſſe auro opus eſt. PI. Philippeo quidē.
CH. Atq; eo fortaſſe iā opus eſt. PI. immò etiā prius.
Nam iam huc adueniet miles, & miles quidem
Qui de amittenda Bacchide aurum hic exigit.
CH. Veniat quando vult, atque ita ne mihi ſit moræ.
Domi eſt, non metuo, nec cuiquam ſupplico,
Dum quidem hoc valebit pectus perfidia meum.
Abi intrò, ego hic curabo. tu intus dicito
Mneſilochum adeſſe Bacchidi. PI. faciam vt iubes.
CH. Negocium hoc ad me nunc attinet aurarium.
S. Philippeos — Mille & ducentos 'Philippos' attulimus aureos
Epheſo, quos hoſpes debuit noſtro ſeni.
Inde ego hodie aliquam machinabor machinam,
Vnde aurum efficiam amanti herili filio.
Sed foris concrepuit noſtra, qui'nam exit foras?

NICOBVLVS ſenex. CHRYSALVS ſeruus.

IBo in Piræeum, viſam ecquæ aduenerit
In portum ex Epheſo nauis mercatoria.
Nam meus formidat animus noſtrum tam diu
Ibi deſidere, neque redire filium.
CH. Extexam ego illum pulcrè iam, ſi dij volunt.
Haud dormitandum eſt, eſt opus chryſo Chryſale.
Adibo hunc, quem quidē ego hodie faciam hic arietē
Phryxi. itaque tondebo auro vſque ad viuam cutem.
Seruus ſalutat Nicobulum Chryſalus.
NI. Proh di immortales, Chryſale, vbi mihi eſt filius?
CH. Quin tu primùm ſalutem reddis quam dedi?
NI. Salue, ſed vbi'nam eſt Mneſilochus? CH. viuit, valet.
NI. Venit'ne? CH. venit. NI. euax, aſperſiſti aquam.
Bene ne vſque valuit? CH. pancraticè atq; athleticè,
NI. Quid hoc, qua cauſſa cum hinc in Epheſum miſerā,
Accepit'ne aurum ab hoſpite Archidemide?
CH. Heu cor meum & cerebrum Nicobule finditur,

Iſtius

Iſtius hominis vbi fit quaque mentio.
Tun' hoſpitem illum nominas, hoſtem tuum?
NI. Quid ita hercle obſecro? CH. quia edepol certè ſcio,
Vulcanus, ſol, luna & dies, dei quattuor,
Sceleſtiorem nullum hoc illuxere alterum.
NI. Quem'ne? Archidemidem? CH. quam, inquam, Archidemidem.
NI. Quid fecit? CH. quid nō fecit? quin tu id me rogas?
Primùm dum inficias ire cœpit filio,
Negare ſe debere tibi triobulum,
Continuò antiquum ibi hoſpitem noſtrum ſibi
Mneſilochus aduocauit, Pelagonem ſenem:
Eo præſente homini extemplò oſtendit ſymbolum,
Quem tute dederas ad eum, vt ferret, filio.
NI. Quid vbi ei oſtendit ſymbolum? CH. infit dicere
Adulterinum, & non eum eſſe ſymbolum.
Quotque innocenti ei dixit contumelias?
Adulterare eum aiebat rebus cæteris.
NI. Habet in aurum? id mihi primùm dici volo.
CH. Poſtquam quidem prætor recuperatores dedit,
Damnatus demum, vi coactus reddidit
Ducentos, & mille Philippûm. NI. tantum debuit.
CH. Porrò etiam auſculta pugnam, quam voluit dare.
NI. Etiam'ne eſt quid porrò? CH. hem accipe, trina hęc nunc erit.
NI. Deceptus ſum. Autolyco hoſpiti aurum credidi.
CH. Quin tu audi? NI. immò ingenium auidi haud pernoram hoſpitis.
CH. Poſtquam aurum abſtulimus, in nauem conſcendimus,
Domum cupientes. fortè vt aſſedi in ſtega,
Dum circumſpecto, atq; ego tum lembum conſpicor:
Longum eſt rigorem maleficum exornarier.
NI. Perij hercle. lembus ille mihi lædit latus.
CH. Is erat communis cum hoſpite & prædonibus.
NI. Adeon' me fuiſſe fungum, vt qui illi crederem.

Cum mihi ipſum nomen eius Archidemldis
Clamaret demturum eſſe ſi quid crederem.
CH. Is noſtræ naui lembus inſidias dabat.
Occœpi ego obſeruare eos, quam rem gerant.
Interea è portu noſtra nauis ſoluitur.
Vbi portu exijmus, homines remigio ſequi,
Neque aues, neque venti citius: quoniam ſentio
Quæ res gererentur, nauem extemplò ſtatuimus.
Quoniam vident nos ſtare, occeperunt ratem
Turbare in portu. NI. heu edepol mortalis malos.
Quid deniq; agitis? CH. rurſum in portum recipimus.
NI. Sapienter factum à vobis. quid illi poſtea?
CH. Reuorſionem ad terram faciunt veſperi.
NI. Aurum hercle auferre voluere, ei rei operā dabant.
CH. Non me fefellit, ſenſi, eo exanimatus fui.
Poſtquam nos vidimus auro inſidias fieri,
Capimus conſilium continuò poſtridie,
Auferimus inde aurum omne illis præſentibus,
Palàm atque apertè, vt illi id factum ſciſcerent.
NI. Scitè hercle. cedo quid illi? CH. triſtes illico,
Quando extemplò à portu ire nos cum auro vident,
Subducunt lembum capitibùs quaſſantibus.
Nos apud Theotimum omne aurum deponimus,
Qui illic ſacerdos eſt Dianæ Epheſiæ.
NI. Qui iſtic Theotimus eſt? CH. Megalobuli filius,
Qui nunc in Epheſo eſt Epheſijs cariſſimus.
NI. Næ ille hercle mihi ſit multo tanto carior,
Si me illoc auro tanto circumduxerit.
CH. Quin ipſa in æde Dianæ conditum eſt ibi,
Ibidem publicitus ſeruant. NI. occidiſtis me,
Nimio hic priuatim ſeruaretur rectius.
Sed vos nihil'ne attuliſtis inde auri domum?
CH. Immò etiam. verum quantum attulerit, neſcio.
NI. Quid neſcis? CH. quia Mneſilochus noctu clanculū
Deuenit ad Theotimum: nec mihi credere
Nec cuiquam in naui voluit, eò ego neſcio
Quan-

Quantillum attulerit, verùm haud permultum attulit.
NI. Etiam dimidium cenſes? CH. non edepol ſcio,
Verùm haud opinor. NI. fert'ne partem tertiam?
CH. Non hercle opinor, verùm verum neſcio.
Profectò de auro nihil ſcio, niſi neſcio.
Næ tibimet illuc naui capiundum eſt iter,
Vt illud reportes aurum ab Theotimo domum.
Atque heus tu? NI. quid vis? CH. annulum gnati tui
Facito vt memineris ferre. NI. quid opu'ſt annulo?
CH. Quia id ſignũ eſt cũ Theotimo, qui eũ illi afferet,
Ei aurum vt reddat. NI. meminero, & rectè mones.
Sed diues'ne eſt iſtic Theotimus? CH. etiam rogas?
Qui ſoccis habeat auro ſuppactum ſolum.
NI. Cur ita faſtidit? CH. tantas diuitias habet:
Neſcit quid faciat auro. NI. mihi dederit velim.
Sed qui præſente id aurum Theotimo datum eſt?
CH. Populo præſente nullu'ſt Epheſi quin ſciat.
NI. Iſtuc ſapienter ſaltem fecit filius,
Cùm diuiti homini id aurum ſeruandum dedit,
Ab eo licebit quamuis ſubitò ſumere.
CH. Immò hem tantiſper nunquam te morabitur,
Quin habeas illud quo die illuc veneris.
NI. Cenſebam me effugiſſe à vita maritima,
Ne nauigarem tandem hoc ætatis ſenex,
Id mihi haud vtrum velim licere intelligo,
Ita bellus hoſpes fecit Archidemides.
Vbi nunc eſt ergo meus Mneſilochus filius?
CH. Deos atque amicos iit ſalutatum ad forum.
NI. At ego hinc ad illum, vt conueniam quantũ poteſt.
CH. Ille eſt oneratus rectè, & plus iuſto vehit.
Exorſa hæc tela non malè eſt omnino mihi,
Vt amantem herilem copem facerem filium,
Ita feci, vt aurum quantum vellet ſumeret.
Quantum autem lubeat reddere, vt reddat patri.
Senex in Epheſum hinc ibit aurum arceſſere,
Hic noſtra agetur ætas in malacum modum.

Siquidem hic relinquet, nec ſecum abducet ſenex
Medet Mneſilochum. quas ego hic turbas dabo?
Sed quid futurum eſt, cum hoc ſenex reſciuerit?
Quom ſe excucurriſſe illuc fruſtra ſciuerit.
Noſq́ue aurum abuſos, quid mihi fiet poſtea?
Credo hercle adueniens nomen mutabit mihi,
Facietq́ue extemplo cruciſalum me ex Chryſalo.
Aufugero hercle, ſi magis vſus venerit.
Si ero reprehenſus, macto ego illum infortunio:
Si illi ſunt virgæ ruri, at mihi tergum domi eſt.
Nunc ibo, herili filio hanc fabricam dabo,
Super auro, amicaq́ue eius inuenta Bacchide.

LYDVS ſeruus.

PAndite atque aperite properè ianuam hanc orci obſecro,
Nam equidem haud aliter eſſe duco, quippe qui nemo aduenit,
Niſi quem ſpes reliquere omnes, eſſe vt frugi poſſiet.
Bacchides non Bacchides, ſed Bacchæ ſunt acerrimæ.
Apage iſtas à me ſorores: quæ hominum ſorbent ſanguinem,
Omnis ad perniciem inſtructa domus opimè atque opiparè.
Quæ vt aſpexi, me continuò contuli protinam in pedes.
Egóne vt hæc concluſa geſtem clanculum? vt celem patrem
Piſtoclere, tua flagitia, aut damna, aut deſidiabula?
Quibus patrem, & me, teq́ue, amicoſq́ue omnes affectas tuos
Ad probrum, damnum, flagitium appellere vnà, & perdere?
Neque mei, neque te tui intus puditum eſt factis, quæ facis,
Quibus tuum patrem, meq́; vnà, amicos, affines tuos,
Tua infamia feciſti geruli figulos flagitij.

Nunc

Nunc priuſquam malum iſtoc addis, certum eſt iam dicam patri,
De me culpam hanc demolibor iam, & ſeni faciam palàm,
Vt eum ex lutulento cœno properè hinc eijciat foras.

MNESILOCHVS adoleſcens.

MVltimodis meditatus egomet mecum ſum, & ita eſſe arbitror:
Homini amico, qui eſt amicus, ita vti nomen poſſidet,
Niſi deos, ei nihil præſtare. id opera expertus ſum eſſe ita.
Nam vt in Epheſum hinc abij, hoc factum eſt fermè abhinc biennium,
Ex Epheſo huc ad Piſtoclerum meum ſodalem literas
Miſi, amicam vt mihi inueniret Bacchidem. illum intelligo
Inueniſſe, vt ſeruus meus mihi nunciauit Chryſalus.
Condignè is quam technam de auro aduerſum meum fecit patrem,
Vt mihi amanti copia eſſet. ſed eccum video incedere.
Nam pol quidem meo animo ingrato homine nihil impenſiu'ſt.
Malefactorem amitti ſatius, quàm relinqui beneficum.
Nimio præſtat impēdioſum te, quàm ingratum dicier.
Illum laudabunt boni, hoc etiam ipſi culpabunt mali.
Qua me cauſſa magis cum cura eſſe ac obuigilato'ſt opus.
Nunc Mneſiloche ſpecimen ſpecitur, nunc certamen cernitur:
Sis'ne nec ne, vt eſſe oportet, malus, bonus, cuiuſmodi,
Iuſtus, iniuſtus, malignus, largus, commodus, incommodus.
Caue ſis te ſuperare ſeruum ſiris faciundo bene.
Vtut eris, moneo, haud celabis. ſed eccos video incedere
Patrem ſodalis, & magiſtrum. hinc auſcultabo quam rem agant.

LYDVS ſeruus, PHILOXENVS ſenex, MNESILOCHVS adoleſcens.

NVnc experiar ſit'ne acetũ tibi cor acre in pectore.
Sequere. PH. quò ſequar? quò ducis nunc me? LY.
ad illam quæ tuum
Perdidit, peſſundedit tibi filium vni vnicum.
PH. Eia Lyde, leniter qui ſæuiunt, ſapiunt magis.
Minus mirandum eſt, illæc ætas ſi quid illorum facit,
Quam ſi nõ faciat: feci ego iſtæc itidem in adoleſcẽtia.
LY. Hei mihi, hei mihi, iſtæc illum perdidit aſſentatio.
Nam abſque te eſſet, ego illum haberem rectum ad ingenium bonum,
Nunc propter te tuamq́ue prauus factus eſt fiduciam
Piſtoclerus. MN. dij immortales, meum ſodalem hic nominat.
Quid hoc negocij eſt, Piſtoclerum Lydus, quod herum tam ciet?
PH. Pauliſper Lyde eſt libido homini, ſuo animo obſequi:
Iam aderit tẽpus, cùm ſeſe etiã ipſe oderit: morẽ geras,
Dum caueatur præter æquum ne quid delinquat, ſine.
LY. Nõ ſino. neq; equidẽ illum me viuo corrũpi ſinam.
Sed tu, qui tam pro corrupto dicis cauſſam filio,
Eadem ne erat hæc diſciplina, cùm tu adoleſcens eras?
Nego tibi hoc annis viginti fuiſſe primis copiæ,
Digitum longè à pædagogo pedem vt efferres ædibus.
Ante ſolem exorientem niſi in palæſtram veneras,
Gymnaſij præfecto haud mediocris pœnas penderes.
Id quoi obtigerat, hoc etiam ad malũ accerſebatur malũ,
Et diſcipulus & magiſter perhibebantur improbi.
Ibi curſu, luctando, haſta, diſco, pugillatu, pila,
Saliẽdo ſeſe exercebant magis, quàm ſcorto, aut ſauijs:
Ibi ſuam ætatem extendebant, non in latebroſis locis.
Inde de hippodromo & palæſtra, vbi reueniſſes domũ,
Cincticulo præcinctus in ſella apud magiſtrũ aſſideres:
Tum librum legeres. ſi vnam peccauiſſes ſyllabam,
Fieret coriũ tam maculoſũ, quàm eſt nutricis pallium.

MN.

MN Propter me hæc nunc meo ſodali dici diſcrucior miſer,
Innocens ſuſpicionem hanc ſuſtinet cauſſa mea.
P. Alij Lyde nunc ſunt mores. L. id equidē certò ſcio.
Nam olim populi prius honorem capiebat ſuffragio,
Quàm magiſtri deſinebat eſſe dicto obediens.
At nunc priuſquā ſeptuennis eſt, ſi attingas cum manu,
Extemplò puer pædagogo tabula dirumpit caput.
Cùm patrem adeas poſtulatum, puero ſic dicit pater:
Noſter eſto, dum te poteris defenſare iniuria.
Prouocatur pædagogus, eho ſenex minimi precij,
Ne attigas puerum iſta cauſſa, quando fecit ſtrenuè.
It magiſter quaſi lucerna vncto expretus linteo.
Itur illinc iure dicto iſtoccine hic pacto poteſt
Inhibere imperium magiſter, ſi ipſus primus vapulet?
MN. Acris poſtulatio hæc eſt, cū huius dicta intelligo.
Mira ſunt, ni Piſtoclerus Lydum pugnis contudit.
PH. Sed quis hic eſt quem aſtantem video ante oſtium?
LY. ò Philoxene.
M. Deos propitios me videre, quàm illū mauellē mihi.
PHI. Quis illuceſt? LY. Mneſilochus, gnati tui ſodalis Piſtocleri:
Haud conſimili ingenio atque ille eſt, qui in lupanari accubat.
Fortunatum Nicobulum, qui illum produxit ſibi.
PH. Saluus ſis Mneſiloche. ſaluum te aduenire gaudeo.
MN. Dij te ament Philoxene. LY. hic enim ritè productu'ſt patri.
In mare it, rem familiarém curat, cuſtodit domum,
Obſequens obedienſq; eſt moræ atque imperijs patris.
Hic ſodalis Piſtoclero iam puer puero fuit.
Triduum non inter eos eſt ætatis vter maior ſiet.
Verùm ingenium plus triginta annis maius eſt, q̄ alteri.
PH. Caue malum, & compeſce in illum dicere iniuſtè.
LY. tace.
Stultus es, qui illi malè ægrè patere dici, qui facit.

Nã illũ meũ malũ promtare malim, quam peculium.
PH. Qui dum? LY. quia malum ſi promtet, indies ſaciat minus.
MN. Quid ſodalẽ meũ caſtigas Lyde diſcipulum tuum?
L. Perijt tibi ſodalis. M. ne diſirint'. L. ſic eſt vt loquor,
Quin ego cum peribat vidi, non ex auditu arguo.
MN. Quid factum eſt? LY. meretricem indignè deperit.
MN. non tu taces?
LY. Atque accerrimè ac æſtuoſè abſorbet, vbi quemque attigit.
MN. Vbi ea mulier habitat? LY. hic. MN. vnde eam eſſe aiunt? LY. ex Samo.
MN. Quæ vocatur? LY. Bacchis. MN. erras Lyde, ego omnem rem ſcio
Quemadmodum eſt. tu Piſtoclerum falſo atque inſontem arguis.
Nam ille amico & beneuolenti ſuo ſodali ſedulò
Rem mãdatã exequitur. ipſus nec amat, nec tu creduas.
LY. Ita'ne oportet rem mandatam gerere amici ſedulò,
Vt ipſus in gremio oſculantẽ mulierem teneat ſedens?
Nullon' pacto res mandata poteſt agi, niſi identidem
Manus ferat ad papillas, labra à labris nuſquã auferat?
Nanq; alia memorare, quæ illum facere vidi, diſpudet:
Cum manũ ſub veſtimẽta ad corpus detulit Bacchidi,
Me præſẽte, neq; pudere quicquã. quid verbis opus eſt?
Mihi diſcipulus, tibi ſodalis perijt. huic filius.
Nam ego illum periſſe duco', cui quidẽ perijt pudor.
Quid opu'ſt verbis? ſi opperiri vellem pauliſper modò,
Vt opinor, illius inſpectandi mihi eſſet maior copia,
Plus vidiſſẽ quàm deceret, q̃ me atq; illo æquũ foret.
MN. Perdidiſti me ſodalis. egóne illam iam mulierem
Capitis non perdam? perire me malis malim modis.
Satin vt quem tu habeas fidelem tibi, aut cui credas neſcias?
LY. Vidin' vt ægrè patitur hic gnatũ eſſe corruptũ tuũ,
Suum ſodalem, vt ipſus ſeſe cruciat ægritudine?

PH.

PH. Mneſiloche hoc tecum oro, vt illius animum atq; ingenium regas.
Serua tibi ſodalem, & mihi filium. MN. factum volo.
PH. In te ergo hoc onus omne impono. Lyde ſequere hàc me. LY. ſequor.
Melius eſſet me quoque vnà ſi cum illo relinqueres.
PH. Affatim eſt. Mneſiloche cura, & concaſtiga hominem probè,
Qui dedecorat te, me, amicoſque alios flagitijs ſuis.

MNESILOCHVS adoleſcens.

A'Miciorem nunc vtrum credam magis' *S. v.c. Non video nunc vtrum credã amiciorem magis*
Sodalẽne eſſe an Bacchidẽ, incertũ admodum eſt.
Illum exoptauit potius, habeat, optimè eſt.
Næ illa illud hercle cum malo fecit ſuo meo.
Nam mihi diuini nunquam quiſquam creduat,
Ne ego illam exemplis plurimis planeque amo.
Ego faxo haud dicet nactam, quem derideat.
Nam iam domum ibo, atque aliquid ſurrupiam patri,
Id iſti dabo, ego iſtanc multis vlciſcar modis,
Adeò ego illam cogam, vſque vt mendicet meus pater.
Sed ſatin ego animum men te ſincera gero?
Qui ad hunc modum hæc hic quæ futura fabulor.
Amo hercle, opinor, vt pote quod certo ſciam.
Verùm quàm illa vnquam de mea pecunia
Ramenta fiat plumea propenſior,
Mendicum malim mendicando"vincere'. *S. vincere*
Nunquam edepol viua me irridebit. nam mihi
Decretum eſt renumerare iam omne aurum patri.
Igitur mihi inani atque inopi ſubblandibitur,
Tum, cum mea illud nihilo pluris referet,
Quàm ſi ad ſepulcrum mortuo dicat iocum.
Sed antequam illa vnquam meis opulentijs
Ramenta fiat grauior aut propenſior,
Mori me mauelim excruciatum inopia.
Profectò ſtabile eſt me patri aurum reddere.
Eadem exorabo Chryſalo cauſſa mea

Pater ne noceat, neu quid ei ſuccenſeat
Mea cauſſa de auro, quòd eum ludificatus eſt.
Nam illi æquum eſt me conſulere, qui cauſſa mea
Mendacium dixit: nunc vos me ſequimini.

PISTOCLERVS.

REbus alijs anteuortar Bacchis, quæ mandas mihi,
S.mecum Mneſilochum vt requiram, atq; vt eum "medicum' ad te ducam ſimul.
Nã illud animus meus miratur, ſi à me tetigit nuncius.
Quid remoratur? ibo, & viſam huc ad eum ſi fortè eſt domi.

MNESILOCHVS, PISTOCLERVS.

REddidi patri omne aurum, nunc nunc ego illam me velim
Conuenire, poſtquam inanis ſum, contemtricẽ meam.
Sed veniam mihi q̃ grauatè pater dedit de Chryſalo?
Verùm poſtremò impetraui, vt ne quid ei ſuccenſeat.
PI. Eſt'ne hic meus ſodalis? MN. eſt'ne hic hoſtis quem aſpicio meus?
PI. Certè is eſt. MN. is eſt, adibo contrà, & contollam gradum.
PI. Saluus ſis Mneſiloche. MN. ſalue. PI. ſaluus cùm peregrè aduenis,
Cœna detur. MN. non placet mihi cœna, quæ bilem mouet.
PI. Num quæ aduenienti ægritudo obiecta eſt? MN. atque acerrimè.
PI. Vnde? MN. ab homine quem mihi amicum eſſe arbitratus ſum antidhac.
PI. Multi more iſto atq; exẽplo viuũt, quos cùm cẽſeas
Eſſe amicos, reperiuntur falſi falſimonijs,
S: ſubſiſta Lingua factioſi, inertes opera, "ſubleſta' fide.
Nullus eſt qui non inuideat rem ſecundam obtingere:
Sibi ne inuideatur, ipſi ignaui rectè cauent.
MN. Edepol næ tu illorum mores perq̃ meditatè tenes.
Sed etiã vnũ hoc ex ingenio malo malũ inueniũt ſuo:

Nulli

Nulli amici ſunt, inimicos ipſi in ſeſe omnis habent.
Atq; ij ſe cũ fruſtrãtur, fruſtrari alios ſtolidi exiſtimãt.
Sicut eſt hic, quem eſſe amicum ratus ſum, atque ipſus ſum mihi,
Ille quod in ſe fuit accuratũ habuit, quod poſſet mali
Facere, & in me inconciliare copias omnis meas.
PI. Improbum iſtunc eſſe oportet hominem. MN. ego ita eſſe arbitror.
PI. Obſecro hercle loquere quis is eſt. MN. beneuolens viuit tibi.
Nam ni ita eſſet, tecum orarem, vt ei quod poſſes mali
Facere, faceres. PI. dic modò hominẽ q ſit: ſi non fecero
Ei malè aliquo pacto, me eſſe dicito ignauiſſimum.
MN. Nequam homo eſt, verùm hercle amicus eſt tibi. PI. tanto magis,
Dic quis eſt, nequam hominis ego paruipẽdo gratiam.
MN. Video non poteſſe, quin tibi eius nomen eloquar.
Piſtoclere perdidiſti me ſodalem funditus.
PI. Quid iſtuc eſt? MN. quid eſt? miſi ne ego ad te ex Epheſo epiſtolam
Super amica, vt mihi inuenires? PI. fateor factum, & repperi.
MN. Qui, tibi nõ erat meretricũ aliarũ Athenis copia,
Quibus cum haberes rem, niſi cũ illa quam ego mandaſſem tibi,
Occiperes tu te amare, & me ires conſultum malè?
PI. Sanun' es? MN. rem repperi omnem ex tuo magiſtro. ne nega.
Perdidiſti me. PI. etiámne vltrò tuis me proiectas pro[bris?
MN. Quid "amas' * Bacchidem? PI. duas ergo hic intus eccas Bacchides.
MN. Quid duæ? PI. atque ambas ſorores. MN. loqueris nunc nugas ſciens.
PI. Poſtremò ſi pergis parum mihi fidem arbitrarier,
Tollam ego te in collum, atque intrò hinc auferam. MN. imò ibo, mane.

S. clamat S.v.c. MN. hîc inſerit, & in principio lineæ delet.

PI. Non maneo, neque tu me habebis falſo ſuſpectum MN. ſequor.

PARASITVS, PVER.

PAraſitus ego ſum nequam hominis atque improbi
Militis, qui amicam ſecum auexit ex Samo.
Nunc me ire iuſſit ad eam, & percontarier,
Vtrum aurum reddat, an'ne eat ſecum ſimul.
Tu dudum puer cum illac vſque iuiſti ſimul,
Quæ harum ſunt ædes pulta. adi actutum ad fores,
Recede hinc dierectè. vt pulſat propudium.
Comeſſe panem tris pedes latum potes,
Fores pultare neſcis: ecquis in ædibus eſt?
Heus ecquis hic eſt? ecquis hoc aperit hoſtium?
Ecquis exit?

PISTOCLERVS, PARASITVS.

QVid iſtuc? quæ iſtæc eſt pulſatio?
Quæ te mala crux agitat? ad iſtunc qui modum
Alieno vires tuas extentes oſtio?
Fores penè effregiſti. quid nunc vis tibi?
PA. Adulescens ſalue. PI. ſalue. ſed quem quæritas?
P. Bacchidẽ. PI. vtrã ergo? PA. nihil ſcio niſi Bacchidẽ.
Paucis me miſit miles ad eam Cleomachus,
Vel vt ducentos Philippos reddat aureos,
Vel vt hinc in Elatiam hodie eat ſecum ſimul.
PI. Non it. negato eſſe ituram. abi & renuncia.
Alium illa amat, non illum. duc te ab ædibus.
PA. Nimis iracundè. PI. at ſcin' quàm iracundus ſiem?
Næ tibi hercle haud longè eſt os ab infortunio,
Ita dentifrangibula hæc meis manibus geſtiunt.
PA. Cum ego huius verba interpretor, mihi cautio eſt
Ne nucifrangibula excuſſit ex malis meis.
Tuo ego iſtæc igitur dicam illi periculo.
PI. Quid ais tu? PA. ego iſtuc illi dicam. PI. dic mihi
Quis tu es? PA. illius ſum integumentum corporis.
PI. Nequã eſſe oportet, cui tu integumẽtũ improbus es.
PA. Sufflatus ille huc veniet. PI. diruptum velim.

PA.

PA. Num quid vis? PI. abeas celeriter, facto eſt opus.
PA. Vale dentifrangibile, PI. & tu integumentũ vale.
In eum num hæc venit res locum, vt quid conſilij
Dem meo ſodali ſuper amica, neſciam,
Qui iratus renumerauit omne aurum patri,
Neque nummus vllu'ſt qui reddatur militi.
Sed huc concedam. nam concrepuerunt fores.
Mneſilochus eccum mœſtus progreditur foras.

MNESILOCHVS, PISTOCLERVS.

PEtulans, proteruo, iracundo animo, indomito, incogitato,
Sine modo & modeſtia ſũ, ſine bono iure atq; honore.
Incredibilis, impoſq; animi, inamabilis, illepidus viuo,
Maleolente ingenio natus. poſtremò id mihi eſt quod nolo
Ego eſſe alijs, credibile hoc eſt: nequior nemo eſt, neq; indignior,
Qoi dij benefaciant, neque quem quiſque homo aut amet, aut adeat,
Inimicos quàm amicos æquum eſt me habere, malos quàm bonos
Par magis me iuuare. omnibus probris, quæ improbis viris
Digna ſunt, dignior nullus eſt homo, qui patri reddidi omne aurum amans,
Quod fuit præ manu. ſum'ne ego homo miſer? *
* * Perdidi me, atque operam Chryſali.
PI. Conſolandus hic mihi eſt. ibo ad eum. Mneſiloche quid fit? MN. perij.
PI. Dij melius faciant. MN. perij. PI. non taces inſipiens. MN. taceam?
PI. Sanus ſatis non es. MN. perij. multa mala mihi in pectore
Nunc acria atque acerba eueniunt. Criminin'me habuiſſe fidem?
Immeritò tibi iratus fui. PI. eia bonum habe animum.

MN. Vnde habeam? mortuus pluris precij'ſt quam ego ſum. PI. militis
Paraſitus modò venerat, aurũ petere: hinc eũ ego meis
Dictis malis his foribus atq; hac repuli, reieci hominẽ.
MN. Quid mihi id prodeſt? quid faciam, nihil habeo miſer. ille quidem
Hanc abducet ſcio. PI. ſi mihi ſit, non pollicear. MN. ſcio dares,
Noui. ſed niſi ames, non habeam tibi fidem tantam.
Nunc agitas ſat tute tuarũ rerum. egóne vt opem mihi
Ferre putem poſſe inopem te? PI. tace modò, deus *reſpiciet nos aliquis.

S.*ſecundus

MN. Nugæ. PI. mane. MN. quid eſt? PI. tuam copiam eccum Chryſalum video.

CHRYSALVS ſeruus. MNESILOCHVS. PISTOCLERVS adoleſcens.

HVnc hominem decet auro expendi, huic decet ſtatuam ſtatui ex auro.
Nam duplex hodie facinus feci, duplicibus ſpolijs ſum affectus.
Herum maiorem meum, vt ego hodie luſi lepidè, vt ludificatus eſt?
Callidum ſenem callidis dolis cõpuli, & perpuli mihi omnia vt crederet.
Nunc amanti hero, filio ſenis, qui cum ego bibo, qui cum edo & amo,
Regias copias aureaſque obtuli, vt domo ſumeret, neu foris quæreret.
Non mihi iſti placent Parmenones, Syri, qui duas aut tres minas
Auferunt heris. nequius nihil eſt, quàm egens conſilij ſeruus, niſi habet
Multipatens pectus, vbicunque vſus ſiet, pectore expromat ſuo.
Nullus frugi eſſe poteſt homo, niſi qui & bene & maleſacere tenet.

Im-

Improbis, cum improbus ſit, harpaget: furibus furetur quod queat.
Verſipellem frugi côuenit eſſe hominẽ, pectus cui ſapit.
Bonus ſit bonis, malus ſit malis. vtcunq; res ſit, ita animum habeat.
Sed lubet ſcire, quantum aurum herus ſibi demſit, & quid ſuo reddidit patri.
Si frugi eſt, Herculẽ fecit ex *patre*, decumam partẽ ei *S. parem*
Dedit, ſibi nouem abſtulit. ſed quem quæro optimè ecce obuiam
Mihi eſt. num qui nummi exciderunt here tibi, quod ſic terram
Obtuere? quid vos mœſtos tam triſtesq; eſſe conſpicor?
Non placet, nec eſt temerè etiam quin mihi reſpôdetis?
*MN. Chryſale óccidi. CH. fortaſſis tu auri dẽſiſti parũ. *S. v. c. tranſpoſitos habet hos duos verſus.*
*MN. Qui, malũ, parũ? immò verò nimio minus multo parum.
CH. Quid igitur ſtulte, quoniã occaſio ad eã rem fuit,
Mea virtute parta, vt quantum velles, tantum ſumeres,
Sic hoc digitulis duobus ſumebas primoribus?
An neſciebas, quam eiuſmodi homini rarò tempus ſe daret?
MN. Erras. CH. at quidem tute erraſti, cum parum immerſti ampliter.
MN. Pol tu quàm nunc me accuſes magis, ſi magis rem noueris.
CH. Occidi. iã animus iſtoc dicto plus præſagitur mali.
MN. Perij. CH. quid ita? MN. quia patri omne cum ramento reddidi.
CH. Reddidiſti? MN. reddidi. CH. omnéne? MN. oppidò. CH. occiſi ſumus.
Qui in mentẽ venit tibi iſtuc facinus facere, tam malũ?
MN. Bacchidem, atque hunc ſuſpicabar propter crimen Chryſale,
Me malè conſuluiſſe, ob eam rem omne aurum iratus reddidi

Meo patri. CH. quid, vbi reddebas aurum, dixiſti patri?
MN. Id aurum accepiſſe extemplò ab hoſpite Archidemide. CH. hem
Hoc dicto dediſti hodie in cruciatum Chryſalum:
Nam vbi me aſpiciet, ad carnificẽ rapiet cõtinuò ſenex.
MN. Ego patrem exoraui. CH. nempe ergo hoc vt faceret, quod loquor?
MN. Imò tibi ne noceat, neu quid ob eam rẽ ſuccenſeat.
Atq; ægrè impetraui. nũc hoc tibi curãdũ eſt Chryſale
CH. Quid vis curẽ? MN. vt ad ſenẽ etiã alterã facias viã.
Compara, fabricare, finge quod lubet, conglutina,
Vt ſenem hodie doctum doctè fallas, aurumq; auferas.
C. Vix videtur fieri poſſe. M. perge, ac facilè hęc feceris.
CH. Quàm, malũm, facilè? quem mendacij prehendit manifeſto modo.
Quem ſi orẽ, vt mihi nihil credat, id nõ auſit credere.
MN. Immò ſi audias, quæ dicta dixit me aduerſũ tibi.
CH. Quid dixit? M. ſi tu illum ſolẽ, ſibi ſolẽ eſſe dixeris,
Se illum lunam credere eſſe, & noctẽ qui nunc eſt dies.
CH. Emungam hercle hominẽ probè hodie, ne id nequicquam dixerit.
MN. Nunc quid nos vis facere? CH. enim nihil, niſi vt ametis imperò.
Cæterum quantumlibet me poſcitote aurũ ego dabo.
Quid mihi refert Chryſalo eſſe nomẽ, niſi factis probo?
Sed nũc quantulũ vſu'ſt auri tibi Mneſiloche? dic mihi.
M. Militi nummis ducentis iam vſus eſt pro Bacchide.
CH. Ego dabo. MN. tum nobis opus eſt ſumtu. CH. ah, placidè volo
Vnum quidq; agamus: hoc vbi egero, tum iſtuc agam.
De ducẽtis nummis primùm intẽdã baliſtã in ſenem.
Ea baliſta ſi peruortam turrim, & propugnacula,
Recta porta inuadã extemplò in oppidum antiquum & vetus:
Si id capſo, geritote amicis voſtris aurum corbibus,
Si cui animus ſperat. P. apud te eſt animus noſter Chriſale.

CH.

CH. Nunc tu abi intrò Piſtoclere ad Bacchidem, atque
eſſer citò.
PI. Quid? CH. ſtilum, ceram, & tabellas, & linum. PI.
iam faxo hic erunt.
MN. Quid nunc es facturus? id mihi dice. CH. coctum
eſt prandium.
Vos duo eritis, atque amica tua erit tecum tertia.
MN. Sicut dicis? CH. Piſtoclero nulla amica eſt. MN.
immò adeſt.
Alteram ille amat ſororé, ego alterã, ambas Bacchides.
CH. Quid tu loqueris? MN. hoc vt futuri ſumus. CH.
vbi eſt biclinium
Vobis ſtratum? MN. cur id exquiris? CH. res ita eſt,
dici volo.
Neſcis quid ego acturus ſim, neque facinus quantum
exordiar.
MN. Cedo manum, ac ſubſequere propius me ad fores.
intro inſpice.
C. Euax nimis bellus, atq; vt eſſe maximè optabã, locus.
PI. Quæ imperauiſti, imperatum bene bonis factum
illico eſt.
CH. Quid parauiſti? PI. quæ parare tu iuſſiſti omnia.
CH. Cape ſtilum propere, & tabellas "tu has' tibi. MN. S. tua
quid poſtea?
C. Quod iubebo, ſcribito iſtic. nam propterea te volo
Scribere, vt pater cognoſcat litteras, quando legat.
Scribe. MN. quid ſcribam? CH. ſalutem tuo patri ver-
bis tuis.
PI. Quid ſi potius morbum & mortem ſcribat? id erit
rectius.
MN. Ne interturba. iam imperatum in cera ineſt. CH.
dic quemadmodum?
MN. Mneſilochus ſalutem dicit ſuo patri. CH. aſcribe
hoc citò.
Chryſalus mihi vſq; quaque loquitur, nec rectè pater,
Quia tibi aurũ reddidi, & quia non te defraudauerim.

PI.

PI. Mane dum ſcribit. CH. celerem oportet eſſe amatoris manum.
PI. Atque idem hercle eſt, ad perdundum magis, quàm ad ſcribendum citus.
MN. Loquere, hoc ſcriptum eſt. CH. nunc pater mi, proin tu ab eo vt caueas tibi,
Sycophantias componit, aurum vt abs ted auferat,
Et profectò ſe ablaturum dixit. planè aſcribito
MN. Dic modò. CH. atque id pollicetur ſe daturum aurum mihi,
Quod dem ſcortis, quodq; in luſtris comedim, & congræcem pater.
Sed pater mi, ne tibi hodie verba det, quæſo caue.
MN. Loquere porrò. CH. aſcribe dum. MN. etiam loquere quid ſcribam modò.
CH. Sed pater, quod promiſiſti mihi, id quæſo vt memineris,
Ne illum verberes, verùm apud te vinctum aſſeruato domi.
Cedo tu cerã ac linum actutũ. age obliga, obſigna citò.
MN. Obſecro quid iſtis ad iſtũc vſu'ſt cõſcriptis modũ?
Vt tibi ne quid credat, atq; vt vinctũ te aſſeruet domi.
CH. Quia mihi ita lubet. potin vt cures te, atq; ne parcas mihi?
Mea fiducia opus conduxi, & meo periculò rem gero.
MN. Æquum dicis. CH. cedo tabellas. MN. accipe. CH. animum aduortite
Mneſiloche, & tu Piſtoclere, iam facite in biclinio
Cum amica ſua vterq; accubitum eatis. ita negotiũ eſt.
Atque ibidem vbi nunc ſunt lecti ſtrati, potetis citò.
PI. Nunquid aliud? CH. hoc, atque etiam vbi erit accubitum ſemel,
Ne quoquam exurgatis, donec à me erit ſignũ datum.
PI. O imperatorem probum, iam bis bibiſſe oportuit.
S. veſtrum MN. Fugiamus. CH. °voſtrum' curate officium, ego efficiam meum.

CHRY-

CHRYSALVS.

INſanum magnum molior negotium,
Metuoque vt hodie poſſiem emolitier.
Sed nunc truculento mihi, atque ſæuo vſus ſene eſt.
Nam non conducit nunc huic ſycophantiæ
Senem eſſe tranquillum, qui vbi me aſpexerit,
Verſabo ego illunc hodie, ſi viuo probè.
Tam frictum ego illum reddam, quàm frictũ eſt cicer.
Adambulabo ad oſtium, vt quando exeat
Extemplò aduenienti tabellas dem in manum.

NICOBVLVS. CHRYSALVS.

NImio illæc res eſt magnæ diuidiæ mihi,
Subterfugiſſe ſic mihi hodie Chryſalum.
CH. Saluus ſum, iratus eſt ſenex. nunc eſt mihi
Adeundi ad hominem tẽpus. NI. quis loquitur propè?
Atque hic quidem opinor Chryſalu'ſt. CH. acceſſero.
Bone ſerue ſalue. quid fit? quàm mox nauigo
In Epheſum, vt aurum repetã ab Theotimo domum?
Tace, per omnes deos adiuro, vt ni meum
Gnatum tam amem, atque ei facta cupiam quę is velit,
Vt tua iam virgis latera lacerentur probè,
*Ferratusque in priſtino ætatem conteras.
Omnia reſciui ſcelera ex Mneſilocho tua.
CH. Men' criminatus eſt. optimè eſt, ego ſum malus.
Ego ſum ſacer, ſceleſtus, ſpecta rem modò.
Ego verbum faciam. NI. etiámne carnifex
Minitare? CH. noſces tu illum actutum qualis ſit.
Nunc haſce tabellas ferre me iuſſit tibi.
Orabat, vt quod iſtic eſſet ſcriptum, fieret.
NI. Cedo. CH. noſce ſignũ. NI. noui, vbi ipſe eſt? CH. ne-
Nihil iam me oportet ſcire, oblitus ſum omnia. [ſcio.
Scio me eſſe ſeruum. neſcio etiam id quod ſcio.
Nunc ab traſenna hic turdus lumbricum petit,
Pendebit hodie pulcrè, ita intendi tenus.
NI. Mane dum parũper, iam iam ad te exeo Chryſale.
CH. Vt verba mihi dat, vt neſcio quam rem gerat:

S. Ferrea, vt vſquam in piſtrino.

Seruos

Nã illũ meũ malũ promtare malim, quam peculium.
PH. Qui dum? LY. quia malum ſi promtet, indies faciat minus.
MN. Quid ſodalẽ meũ caſtigas Lyde diſcipulum tuum?
L. Perijt tibi ſodalis. M. ne ʿdiſirint'. L. ſic eſt vt loquor,
Quin ego cum peribat vidi, non ex auditu arguo.
MN. Quid factum eſt? LY. meretricem indignè deperit.
MN. non tu taces?
LY. Atque accerrimè ac æſtuoſè abſorbet, vbi quemque attigit.
MN. Vbi ea mulier habitat? LY. hic. MN. vnde eam eſſe aiunt? LY. ex Samo.
MN. Quæ vocatur? LY. Bacchis. MN. erras Lyde, ego omnem rem ſcio
Quemadmodum eſt. tu Piſtoclerum falſo atque inſontem arguis.
Nam ille amico & beneuolenti ſuo ſodali ſedulò
Rem mãdatã exequitur. ipſus nec amat, nec tu creduas.
LY. Ita'ne oportet rem mandatam gerere amici ſedulò,
Vt ipſus in gremio oſculantẽ mulierem teneat ſedens?
Nullon' pacto res mandata poteſt agi, niſi identidem
Manus ferat ad papillas, labra à labris nuſquã auferat?
Nanq; alia memorare, quæ illum facere vidi, diſpudet:
Cum manũ ſub veſtimẽta ad corpus detulit Bacchidi,
Me præſẽte, neq; pudere quicquã. quid verbis opus eſt?
Mihi diſcipulus, tibi ſodalis perijt. huic filius.
Nam ego illum periſſe "duco', cui quidẽ perijt pudor.
Quid opu'ſt verbis? ſi opperiri vellem pauliſper modò,
Vt opinor, illius inſpectandi mihi eſſet maior copia,
Plus vidiſſẽ quàm deceret, q̃ me atq; illo æquũ foret.
MN. Perdidiſti me ſodalis. egóne illam iam mulierem
Capitis non perdam? perire me malis malim modis.
Satin vt quem tu habeas fidelem tibi, aut cui credas neſcias?
LY. Vidin' vt ægrè patitur hic gnatũ eſſe corruptũ tuũ,
Suum ſodalem, vt ipſus ſeſe cruciat ægritudine?

PH.

PH. Mneſiloche hoc tecum oro, vt illius animum atq; ingenium regas.
Serua tibi ſodalem, & mihi filium. MN. factum volo.
PH. In te ergo hoc onus omne impono. Lyde ſequere hàc me. LY. ſequor.
Melius eſſet me quoque vnà ſi cum illo relinqueres.
PH. Affatim eſt. Mneſiloche cura, & concaſtiga hominem probè,
Qui dedecorat te, me, amicoſque alios flagitijs ſuis.

MNESILOCHVS adoleſcens.

A ᵃMiciorem nunc vtrum credam magisᵃ *S. v.c. Non video nunc vtrum credā amiciorem magis*
Sodalē'ne eſſe an Bacchidē, incertū admodum eſt.
Illum exoptauit potius, habeat, optimè eſt.
Næ illa illud hercle cum malo fecit ſuo meo.
Nam mihi diuini nunquam quiſquam creduat,
Ne ego illam exemplis plurimis planeque amo.
Ego faxo haud dicet nactam, quem derideat.
Nam iam domum ibo, atque aliquid ſurrupiam patri,
Id iſti dabo, ego iſtanc multis vlciſcar modis,
Adeò ego illam cogam, vſque vt mendicet meus pater.
Sed ſatin ego animum mēn te ſincera gero?
Qui ad hunc modum hæc hic quæ futura fabulor.
Amo hercle, opinor, vt poie quod certo ſciam.
Verùm quàm illa vnquam de mea pecunia
Ramenta fiat plumea propenſior,
Mendicum malim mendicandoᵇvincereᵇ. *S. vincere*
Nunquam edepol viua me irridebit. nam mihi
Decretum eſt renumerare iam omne aurum patri.
Igitur mihi inani atque inopi ſubblandibitur,
Tum, cum mea illud nihilo pluris referet,
Quàm ſi ad ſepulcrum mortuo dicat iocum.
Sed antequam illa vnquam meis opulentijs
Ramenta fiat grauior aut propenſior,
Mori me mauelim excruciatum inopia.
Profectò ſtabile eſt me patri aurum reddere.
Eadem exorabo Chryſalo cauſſa mea

Pater ne noceat, neu quid ei ſuccenſeat
Mea cauſſa de auro, quòd eum ludificatus eſt.
Nam illi æquum eſt me conſulere, qui cauſſa mea
Mendacium dixit: nunc vos me ſequimini.

PISTOCLERVS.

REbus alijs anteuortar Bacchis, quæ mandas mihi,
S. mecum Mneſilochum vt requiram, atq; vt eum "medicum' ad te ducam ſimul.
Nã illud animus meus miratur, ſi à me tetigit nuncius.
Quid remoratur? ibo, & viſam huc ad eum ſi fortè eſt domi.

MNESILOCHVS, PISTOCLERVS.

REddidi patri omne aurum, nunc nunc ego illam me velim
Conuenire, poſtquam inanis ſum, contemtricé meam.
Sed veniam mihi q̃ grauatè pater dedit de Chryſalo?
Verùm poſtremò impetraui, vt ne quid ei ſuccenſeat.
PI. Eſt'ne hic meus ſodalis? MN. eſt'ne hic hoſtis quem aſpicio meus?
PI. Certè is eſt. MN. is eſt, adibo contrà, & contollam gradum.
PI. Saluus ſis Mneſiloche. MN. ſalue. PI. ſaluus cùm peregrè aduenis,
Cœna detur. MN. non placet mihi cœna, quæ bilem mouet.
PI. Num quæ aduenienti ægritudo obiecta eſt? MN. atque acerrimè.
PI. Vnde? MN. ab homine quem mihi amicum eſſe arbitratus ſum antidhac.
PI. Multi more iſto atq; exẽplo viuũt, quos cùm cẽſeas
Eſſe amicos, reperiuntur falſi falſimonijs,
S. ſubſiſta Lingua factioſi, inertes opera, "ſubleſta' fide.
Nullus eſt qui non inuideat rem ſecundam obtingere:
Sibi ne inuideatur, ipſi ignaui rectè cauent.
MN. Edepol næ tu illorum mores perq̃ meditatè tenes.
Sed etiã vnũ hoc ex ingenio malo malũ inueniũt ſuo:

Nulli amici ſunt, inimicos ipſi in ſeſe omnis habent.
Atq; ij ſe cũ fruſtrãtur, fruſtrari alios ſtolidi exiſtimãt.
Sicut eſt hic, quem eſſe amicum ratus ſum, atque ipſus
ſum mihi,
Ille quod in ſe fuit accuratũ habuit, quod poſſet mali
Facere, & in me inconciliare copias omnis meas.
PI. Improbum iſtunc eſſe oportet hominem. MN. ego
ita eſſe arbitror.
PI. Obſecro hercle loquere quis is eſt. MN. beneuolens
viuit tibi.
Nam nì ita eſſet, tecum orarem, vt ei quod poſſes mali
Facere, faceres. PI. dic modò hominẽ q ſit: ſi non fecero
Ei malè aliquo pacto, me eſſe dicito ignauiſſimum.
MN. Nequam homo eſt, verùm hercle amicus eſt tibi.
PI. tanto magis,
Dic quis eſt, nequam hominis ego paruipẽdo gratiam.
MN. Video non poteſſe, quin tibi eius nomen eloquar.
Piſtoclere perdidiſti me ſodalem funditus.
PI. Quid iſtuc eſt? MN. quid eſt? miſi ne ego ad te ex
Epheſo epiſtolam
Super amica, vt mihi inuenires? PI. fateor factum, &
repperi.
MN. Qui, tibi nõ erat meretricũ aliarũ Athenis copia,
Quibus cum haberes rem, niſi cũ illa quam ego man-
daſſem tibi,
Occiperes tu te amare, & me ires conſultum malè?
PI. Sanun' es? MN. rem repperi omnem ex tuo magi-
ſtro. ne nega.
Perdidiſti me. PI. etiámne vltrò tuis me proiectas pro-
MN. Quid "amas' * Bacchidem? PI. duas ergo [bris? S. clamas? S.v.c. MN. hîc inſerit, & in principio lineæ delet.
hic intus eccas Bacchides.
MN. Quid duæ? PI. atque ambas ſorores. MN. loque-
ris nunc nugas ſciens.
PI. Poſtremo ſi pergis parum mihi fidem arbitrarier,
Tollam ego tedm collum, atque intrò hinc auferam.
MN. imò ibo, mane.

PI. Non maneo, neque tu me habebis falſo ſuſpectum
MN. ſequor.

PARASITVS, PVER.

PAraſitus ego ſum nequam hominis atque improbi
Militis, qui amicam ſecum auexit ex Samo.
Nunc me ire iuſſit ad eam, & percontarier,
Vtrum aurum reddat, an'ne eat ſecum ſimul.
Tu dudum puer cum illac vſque iuiſti ſimul,
Quæ harum ſunt ædes pulta. adi actutum ad fores,
Recede hinc dierectè. vt pulſat propudium.
Comeſſe panem tris pedes latum potes,
Fores pultare neſcis: ecquis in ædibus eſt?
Heus ecquis hic eſt? ecquis hoc aperit hoſtium?
Ecquis exit?

PISTOCLERVS, PARASITVS.

QVid iſtuc? quæ iſtæc eſt pulſatio?
Quæ te mala crux agitat? ad iſtunc qui modum
Alieno vires tuas extentes oſtio?
Fores penè effregiſti. quid nunc vis tibi?
PA. Adulefcens ſalue. PI. ſalue. ſed quem quæritas?
P. Bacchidē. PI. vtrā ergo? PA. nihil ſcio niſi Bacchidē.
Paucis me miſit miles ad eam Cleomachus,
Vel vt ducentos Philippos reddat aureos,
Vel vt hinc in Elatiam hodie eat ſecum ſimul.
PI. Non it. negato eſſe ituram. abi & renuncia.
Alium illa amat, non illum. duc te ab ædibus.
PA. Nimis iracundè. PI. at ſcin' quàm iracundus ſiem?
Næ tibi hercle haud longè eſt os ab infortunio,
Ita dentifrangibula hæc meis manibus geſtiunt.
PA. Cum ego huius verba interpretor, mihi cautio eſt
Ne nucifrangibula excuſſit ex malis meis.
Tuo ego iſtæc igitur dicam illi periculo.
PI. Quid ais tu? PA. ego iſtuc illi dicam. PI. dic mihi
Quis tu es? PA. illius ſum integumentum corporis.
PI. Nequā eſſe oportet, cui tu integumētū improbus es.
PA. Sufflatus ille huc veniet. PI. diruptum velim.

PA.

PA. Num quid vis? PI. abeas celeriter, facto eſt opus.
PA. Vale dentifrangibile, PI. & tu integumentũ vale.
In eum num hæc venit res locum, vt quid conſilij
Dem meo ſodali ſuper amica, neſciam,
Qui iratus renumerauit omne aurum patri,
Neque nummus vllu'ſt qui reddatur militi.
Sed huc concedam. nam concrepuerunt fores.
Mneſilochus eccum mœſtus progreditur foras.

MNESILOCHVS, PISTOCLERVS.

PEtulans, proteruo, iracundo animo, indomito, incogitato,
Sine modo & modeſtia ſũ, ſine bono iure atq; honore.
Incredibilis, impoſq; animi, inamabilis, illepidus viuo,
Maleolente ingenio natus. poſtremò id mihi eſt quod nolo
Ego eſſe alijs, credibile hoc eſt: nequior nemo eſt, neq; indignior,
Qoi dij benefaciant, neque quem quiſque homo aut amet, aut adeat,
Inimicos quàm amicos æquum eſt me habere, malos quàm bonos
Par magis me iuuare. omnibus probris, quæ improbis viris
Digna ſunt, dignior nullus eſt homo, qui patri reddidi omne aurum amans,
Quod fuit præ manu. ſum'ne ego homo miſer? *
* * Perdidi me, atque operam Chryſali.
PI. Conſolandus hic mihi eſt. ibo ad eum. Mneſiloche quid fit? MN. perij.
PI. Dij melius faciant. MN. perij. PI. non taces inſipiens. MN. taceam?
PI. Sanus ſatis non es. MN. perij. multa mala mihi in pectore
Nunc acria atque acerba eueniunt. Criminin'me habuiſſe fidem?
Immeritò tibi iratus fui. PI. eia bonum habe animum.

MN. Vnde habeam? mortuus pluris precij'ſt quam ego ſum. PI. militis
Paraſitus modò venerat, aurũ petere: hinc eũ ego meis
Dictis malis his foribus atq; hac repuli, reieci hominẽ.
MN. Quid mihi id prodeſt? quid faciam, nihil habeo miſer. ille quidem
Hanc abducet ſcio. PI. ſi mihi ſit, non pollicear. MN. ſcio dares,
Noui. ſed niſi ames, non habeam tibi fidem tantam.
Nunc agitas ſat tute tuarũ rerum. egóne vt opem mihi
S.*ſecundus Ferre putem poſſe inopem te? PI. tace modò, deus *reſpiciet nos aliquis.
MN. Nugæ. PI. mane. MN. quid eſt? PI. tuam copiam eccum Chryſalum video.

CHRYSALVS ſeruus. MNESILOCHVS. PISTOCLERVS adoleſcens.

HVnc hominem decet auro expendi, huic decet ſtatuam ſtatui ex auro.
Nam duplex hodie facinus feci, duplicibus ſpolijs ſum affectus.
Herum maiorem meum, vt ego hodie luſi lepidè, vt ludificatus eſt?
Callidum ſenem callidis dolis cõpuli, & perpuli mihi omnia vt crederet.
Nunc amanti hero, filio ſenis, qui cum ego bibo, qui cum edo & amo,
Regias copias aureasque obtuli, vt domo ſumeret, neu foris quæreret.
Non mihi iſti placent Parmenones, Syri, qui duas aut tres minas
Auferunt heris. nequius nihil eſt, quàm egens conſilij ſeruus, niſi habet
Multipatens pectus, vbicunque vſus ſiet, pectore expromat ſuo.
Nullus frugi eſſe poteſt homo, niſi qui & bene & malefacere tenet.

Improbis,cum improbus ſit,harpaget: furibus furetur quod queat.
Verſipellem frugi cōuenit eſſe hominē,pectus cui ſapit.
Bonus ſit bonis,malus ſit malis. vtcunq; res ſit,ita animum habeat.
Sed lubet ſcire, quantum aurum herus ſibi demſit, & quid ſuo reddidit patri.
Si frugi eſt, Herculē fecit ex "patre", decumam partē ei *S. parto*
Dedit, ſibi nouem abſtulit. ſed quem quæro optumè ecce obuiam
Mihi eſt.num qui nummi exciderunt here tibi, quod ſic terram
Obtuere?quid vos mœſtos tam triſteſq; eſſe conſpicor?
Non placet,nec eſt temerè etiam quin mihi reſpōdetis?
"MN. Chryſale óccidi" CH. fortaſſis tu auri dēſiſti parū. *S. v. c. tranſpoſitos habes hos duos verſus.*
"MN. Qui,malū, parū? immò verò nimio minus multo parum.
CH. Quid igitur ſtulte, quoniā occaſio ad eā rem fuit,
Mea virtute parta,vt quantum velles,tantum ſumeres,
Sic hoc digitulis duobus ſumebas primoribus?
An neſciebas, quam eiuſmodi homini rarò tempus ſe daret?
MN. Erras. CH. at quidem tute erraſti,cum parum immerſti ampliter.
MN. Pol tu quàm nunc me accuſes magis,ſi magis rem noueris.
CH. Occidi.iā animus iſtoc dicto plus præſagitur mali.
MN. Perij. CH. quid ita? MN. quia patri omne cum ramento reddidi.
CH. Reddidiſti? MN. reddidi. CH. omnéne? MN. oppidò. CH. occiſi ſumus.
Qui in mentē venit tibi iſtuc facinus facere,tam malū?
MN. Bacchidem,atque hunc ſuſpicabar propter crimen Chryſale,
Me malè conſuluiſſe, ob eam rem omne aurum iratus reddidi

Meo patri. CH. quid, vbi reddebas aurum, dixiſti patri?
MN. Id aurum accepiſſe extemplò ab hoſpite Archidemide. CH. hem
Hoc dicto dediſti hodie in cruciatum Chryſalum:
Nam vbi me aſpiciet, ad carnificẽ rapiet cõtinuò ſenex.
MN. Ego patrem exoraui. CH. nempe ergo hoc vt faceret, quod loquor?
MN. Imò tibi ne noceat, neu quid ob eam rẽ ſuccenſeat.
Atq; ægrè impetraui. nũc hoc tibi curãdũ eſt Chryſale
CH. Quid vis curẽ? MN. vt ad ſenẽ etiã alterã facias viã.
Compara, fabricare, finge quod lubet, conglutina,
Vt ſenem hodie doctum doctè fallas, aurumq; auferas.
C. Vix videtur fieri poſſe. M. perge, ac facilè hęc feceris.
CH. Quàm, malũm, facilè? quem mendacij prehendit manifeſto modo.
Quem ſi orẽ, vt mihi nihil credat, id nõ auſit credere.
MN. Immò ſi audias, quæ dicta dixit me aduerſũ tibi.
CH. Quid dixit? M. ſi tu illum ſolẽ, ſibi ſolẽ eſſe dixeris,
Se illum lunam credere eſſe, & noctẽ qui nunc eſt dies.
CH. Emungam hercle hominẽ probè hodie, ne id nequicquam dixerit.
MN. Nunc quid nos vis facere? CH. enim nihil, niſi vt ametis impero.
Cæterum quantumlibet me poſcitote aurũ ego dabo.
Quid mihi refert Chryſalo eſſe nomẽ, niſi factis probo?
Sed nũc quantulũ vſu'ſt auri tibi Mneſiloche? dic mihi.
M. Militi nummis ducentis iam vſus eſt pro Bacchide.
CH. Ego dabo. MN. tum nobis opus eſt ſumtu. CH. ah, placidè volo
Vnum quidq; agamus: hoc vbi egero, tum iſtuc agam.
De ducẽtis nummis primùm intẽdã baliſtã in ſenem.
Ea baliſta ſi peruortam turrim, & propugnacula,
Recta porta inuadã extemplò in oppidum antiquum & vetus:
Si id capſo, geritote amicis voſtris aurum corbibus,
Si cui animus ſperat. P. apud te eſt animus noſter Chriſale.

CH.

CH. Nunc tu abi intrò Piſtoclere ad Bacchidem, atque effer citò.

PI. Quid? CH. ſtilum, ceram,& tabellas, & linum. PI. iam faxo hic erunt.

MN. Quid nunc es facturus? id mihi dice. CH. coctum eſt prandium.

Vos duo eritis, atque amica tua erit tecum tertia.

MN. Sicut dicis? CH. Piſtoclero nulla amica eſt. MN. immò adeſt.

Alteram ille amat ſororē, ego alterā, ambas Bacchides.

CH. Quid tu loqueris? MN. hoc vt futuri ſumus. CH. vbi eſt biclinium

Vobis ſtratum? MN. cur id exquiris? CH. res ita eſt, dici volo.

Neſcis quid ego acturus ſim, neque facinus quantum exordiar.

MN. Cedo manum, ac ſubſequere propius me ad fores. intro inſpice.

C. Euax nimis bellus,atq; vt eſſe maximè optabā, locus.

PI. Quæ imperauiſti, imperatum bene bonis factum illico eſt.

CH. Quid parauiſti? PI. quæ parare tu iuſſiſti omnia.

CH. Cape ſtilum propere, & tabellas tu has' tibi. MN. quid poſtea? S. tuas

C. Quod iubebo, ſcribito iſtic. nam propterea te volo

Scribere, vt pater cognoſcat litteras, quando legat.

Scribe. MN. quid ſcribam? CH. ſalutem tuo patri verbis tuis.

PI. Quid ſi potius morbum & mortem ſcribat? id erit rectius.

MN. Ne interturba. iam imperatum in cera ineſt. CH. dic quemadmodum?

MN. Mneſilochus ſalutem dicit ſuo patri. CH. aſcribe hoc citò.

Chryſalus mihi vſq;quaque loquitur, nec rectè pater,

Quia tibi aurū reddidi,& quia non te defraudauerim.

PI. Mane dum ſcribit. CH. celerem oportet eſſe amatoris manum.
PI. Atque idem hercle eſt, ad perdundum magis, quàm ad ſcribendum citus.
MN. Loquere, hoc ſcriptum eſt. CH. nunc pater mi, proin tu ab eo vt caueas tibi,
Sycophantias componit, aurum vt abs ted auferat,
Et profectò ſe ablaturum dixit. planè aſcribito
MN. Dic modò. CH. atque id pollicetur ſe daturum aurum mihi,
Quod dem ſcortis, quodq́; in luſtris comedim, & congræcem pater.
Sed pater mi, ne tibi hodie verba det, quæſo caue.
MN. Loquere porrò. CH. aſcribe dum. MN. etiam loquere quid ſcribam modò.
CH. Sed pater, quod promiſiſti mihi, id quæſo vt memineris,
Ne illum verberes, verùm apud te vinctum aſſeruato domi.
Cedo tu cerã ac linum actutũ. age obliga, obſigna citò.
MN. Obſecro quid iſtis ad iſtũc vſu'ſt cõſcriptis modũ?
Vt tibi ne quid credat, atq; vt vinctũ te aſſeruet domi.
CH. Quia mihi ita lubet. potin vt cures te, atq; ne parcas mihi?
Mea fiducia opus conduxi, & meo periculò rem gero.
MN. Æquum dicis. CH. cedo tabellas. MN. accipe. CH. animum aduortite
Mneſiloche, & tu Piſtoclere, iam facite in biclinio
Cum amica ſua vterq; accubitum eatis. ita negotiũ eſt.
Atque ibidem vbi nunc ſunt lecti ſtrati, potetis citò.
PI. Nunquid aliud? CH. hoc, atque etiam vbi erit accubitum ſemel,
Ne quoquam exurgatis, donec à me erit ſignũ datum.
PI. O imperatorem probum, iam bis bibiſſe oportuit.
S. veſtrum MN. Fugiamus. CH. "voſtrum' curate officium, ego efficiam meum.

CHRY-

CHRYSALVS.

INſanum magnum molior negotium,
Metuoque vt hodie poſſiem emolitier.
Sed nunc truculento mihi,atque ſæuo vſus ſene eſt.
Nam non conducit nunc huic ſycophantiæ
Senem eſſe tranquillum , qui vbi me aſpexerit,
Verſabo ego illunc hodie, ſi viuo probè.
Tam frictum ego illum reddam, quàm frictũ eſt cicer.
Adambulabo ad oſtium , vt quando exeat
Extemplò aduenienti tabellas dem in manum.

NICOBVLVS. CHRYSALVS.

NImio illæc res eſt magnæ diuidiæ mihi,
Subterfugiſſe ſic mihi hodie Chryſalum.
CH. Saluus ſum,iratus eſt ſenex.nunc eſt mihi
Adeundi ad hominem tẽpus. NI. quis loquitur propè?
Atque hic quidem opinor Chryſalu'ſt. CH. acceſſero.
Bone ſerue ſalue.quid fit? quàm mox nauigo
In Epheſum,vt aurum repetã ab Theotimo domum?
Tace,per omnes deos adiuro, vt ni meum
Gnatum tam amem,atque ei facta cupiam quę is velit,
Vt tua iam virgis latera lacerentur probè,
*Ferratusque in priſtino' ætatem conteras. *S. Ferrea, vt vſquam in piſtrino.*
Omnia reſciui ſcelera ex Mneſilocho tua.
CH. Men' criminatus eſt.optimè eſt,ego ſum malus.
Ego ſum ſacer,ſceleſtus,ſpecta rem modò.
Ego verbum faciam. NI. etiámne carnifex
Minitare? CH. noſces tu illum actutum qualis ſit.
Nunc haſce tabellas ferre me iuſſit tibi.
Orabat,vt quod iſtic eſſet ſcriptum,fieret.
NI. Cedo.CH. noſce ſignũ. NI. noui,vbi ipſe eſt? CH. ne-
Nihil iam me oportet ſcire,oblitus ſum omnia. [ſcio.
Scio me eſſe ſeruum.neſcio etiam id quod ſcio.
Nunc ab traſenna hic turdus lumbricum petit,
Pendebit hodie pulcrè , ita intendi tenus.
NI. Mane dum parũper , iam iam ad te exeo Chryſale.
CH. Vt verba mihi dat , vt neſcio quam rem gerat:

Seruos arceſſit intus, qui me vinciant.
Bene nauis agitatur, pulcrè hæc confertur ratis.
Sed conticiſcam, nam audio aperiri fores.

NICOBVLVS. CHRISALVS.

COnſtringe tute illi Artamo actutum manus.
CH. Quid feci? NI. impinge pugnum ſi mutiuerit.
Quid hæ loquuntur litteræ? CH. quid me rogas?
Vt ab illo accepi, ad te obſignatas attuli.
NI. Eò tu loquitatúsne es gnato meo malè
Per ſermonem, quia mihi id aurum reddidit?
Et te dixiſti id aurum ablaturum tamen
Per ſycophantias? CH. egóne iſtuc dixi? NI. ita.
CH Quis homo eſt, qui dicat me dixiſſe iſtuc? NI. tace.
Nullus homo dicit. hæ tabellæ te arguunt,
Quas tu attuliſti. hem hæ te vinciri iubent. CH. aha,
Bellerophontem iam tuus me fecit filius.
Egomet tabellas detuli, vt vincirer? ſine.
NI. Propterea hoc facio, vt ſuadeas gnato meo
Vt pergræcetur tecum, ter venefice.
CH. O ſtulte ſtulte, neſcis nunc venire te:
Atque in eo ipſo aſtas lapide, vbi præco prædicat.
NI. Reſponde. quis me vendit? CH. quem di diligunt,
Adoleſcens moritur, dum valet ſentit, ſapit.
Hunc ſi vllus deus amaret, plus annis decem,
Plus iam viginti, mortuum eſſe oportuit:
Qui terræ odium inambulat, & iam nihil ſapit,
Nec ſentit. tanti eſt, quanti eſt fungus putidus.
NI. Tun' terræ me odium eſſe autumas? abducite hunc
Intrò, atque aſtringite ad columnam fortiter.
Nunquã auferes hinc aurũ. CH. atqui vltro iam dabis.
NI. Dabo? C. atque orabis me quidem vltrò vt auferã,
Cum illum reſciſces criminatorem meum
Quanto in periculo, & quanta in pernicie ſiet.
Tum libertatem Chryſalo largibere,
Ego adeò nunquam accipiam. NI. dic ſcelerum caput,
Dic quo in periculo eſt meus Mneſilochus filius?

CH. Seque-

CH. Sequere hac me, faxo iam ſcies. NI. quo gentium?
C. Tres vnos paſſus. N. vel decem. CI. agedũ tu Artamo
Forem hanc pauxillulum aperi placidè, ne crepa, * S.v.c.* faxo iam ſcies
Sat eſt. accede huc tu, viden' conuiuium?
NI. Video. exaduorſum Piſtoclerum & Bacchidem.
CH. Qui ſunt in lecto illo altero? NI. interij miſer.
CH. Nouiſti'ne hominẽ? NI. noui. CH. dic ſodes mihi,
Bellán' videtur ſpecie mulier? NI. admodum.
CH. Quid illam, meretricẽ'ne cenſes eſſe? NI. quippini.
C. Fruſtra es. NI. quis igitur obſecro eſt? CH. inueneris,
Ex me quidem hodie nunquam fies certior.

CLEOMACHVS, NICOBVLVS, CHRYSALVS.

MEàm ne hic Mneſilochus Nicobuli filius
Per vim vt retineat mulierem? quæ hæc factio eſt?
NI. Quis ille eſt? CH. per tempus hic venit miles mihi.
CL. Non me arbitratur militem, ſed mulierem,
Qui me meoſque non queam defendere.
Nam neque Bellona mihi vnquam, neq; Mars creduat,
Ni illum exanimalem faxo, ſi conuenero,
Ni've exhæredem fecero vitæ ſuæ.
NI. Chryſale, quis ille eſt, qui minitatur filio?
CH. Vir hic eſt illius mulieris, qua cum accubat.
NI. Quid vir? C. vir inquã. NI. nupta eſt illan obſecro?
CH. Scies haud multo pòſt. NI. oppidò interij miſer.
CH. Quid nunc ſceleſtus tibi videtur Chryſalus?
Age nunc, vincito me, auſcultato filio.
Dixin tibi illum inuenturum te qualis ſit?
NI. Quid nunc ego faciam? C. iube ſis me exolui citò.
Nam niſi exoluor, iam manifeſtò hominem opprimet.
CL. Nihil eſt lucri, quod me hodie facere mauelim,
Quàm illũ cubantẽ cũ illa opprimere, ambo vt necem.
CH. Audin quæ loquitur? quin tu me exolui iubes?
NI. Exoluite iſtum. perij, pertimui miſer.
CL. Tum illam, quæ corpus publicat vulgò ſuum,
Faxo ſe haud dicat nactam quem derideat.

CH. Pa-

CH. Paciſci cum illo paulula pecunia
Potes. NI. paciſcere ergo obſecro, quid tibi lubet,
Dum ne manifeſto hominem opprimat, ne've enicet.
CL. Nunc niſi ducenti Philippi redduntur mihi,
Iam illorum ego animam amborum exorbebo oppido.
NI. Hem illoc paciſcere, ſi potes perge obſecro,
Paciſcere quid vis? CH. ibo & faciam ſedulò.
Quid clamas? CL. vbi herꝰ tuus eſt? CH. nuſquã, neſcio.
Vis tibi ducentos nummos iam promittier,
Vt ne clamorem hic facias, neu conuicium?
CL. Nihil eſt quod malim. CH. atque vt tibi mala multa ingeram?
CL. Tuo arbitratu. NI. vt ſubblanditur carnifex.
CH. Pater hic Mneſilochi eſt. ſequere, is promittet tibi.
Tu aurum rogato, cæterum verbum ſat eſt.
NI. Quid fit? CH. ducẽtis Philippis rẽ pepigi. N. vah ſalus
Mea ſeruauiſti me, quam mox dico dabo.
CH. Roga hũc tu, tu promitte huic. N. promitto, roga.
CL. Ducentos nummos aureos Philippos probos
S. inquam Dabin? CH. dabuntur, "inque', reſponde. NI. dabo.
CH. Quid nunc impure, nunquid debetur tibi?
Quid illi moleſtus, quid illum morte territas?
Et ego te & ille mactamus infortunio.
Si tibi eſt machæra, & nobis veruina eſt domi,
Qua quidem te faciam, ſi tu me irritaueris,
S. porcina nænia Confoſſiorem "ſoricina' nænia.
Iam dudum hercle equidem ſentio, ſuſpicio
Quæ te ſolicitet, eum eſſe cum illa muliere.
CL. Immò eſt quoq;. CH. ita me Iuppiter, Iuno, Ceres,
Minerua, Latona, Spes, Opes, Virtus, Venus,
Caſtor, Polluces, Mars, Mercurius, Hercules,
Summanus, Sol, Saturnus, dijque omnes ament,
Vt ille cum illa neque cubat, neque ambulat,
Neque oſculatur, neque illud quod dici ſolet.
NI. Vt iurat, ſeruat me ille ſuis periurijs.
CL. Vbi nunc Mneſilochus ergo? CH. rus miſit pater.

Illa

Illa autem in arcem abiuit, ædem viſere
Mineruæ: nunc aperta eſt. i viſe, eſt ne ibi?
CL. Abeo ad forũ igitur. CH. vel hercle in malã crucẽ.
CL. Hodie exigam aurũ hoc? CH. exige, ac ſuſpende te,
Ne ſupplicare cenſeas homo nihili.
Ille eſt amotus, ſine me. per te here obſecro
Deos immortalis, ire huc intrò ad filium.
NI. Quid eò introibis? CH. vt eum dictis plurimis
Caſtigem, cùm hæc ſic facta ad hunc faciat modum.
NI. Immo oro vt facias Chryſale, & ted obſecro.
Caue parſis in eum dicere. CH. etiam me mones?
Satin eſt, ſi plura ex me audiet hodie mala,
Quàm audiuit vnquam Clinia ex Demetrio.
NI. Lippi illic oculi ſeruus eſt ſimillimus,
Si non eſt, nolis eſſe, neque deſideres:
Si eſt, abſtinere, quin attingas, non queas.
Nam ni illic hodię fortè fortuna hic foret,
Miles Mneſilochum cum vxore opprimeret ſua,
Atque obtruncaret mœchum manifeſtarium.
Nunc *quaſi' ducentis Philippis emi filium, S.quem
Quos dare promiſi militi, quos non dabo
Temerè: & iam priuſquam filium conuenero,
Nunquam edepol quicquam temerè credam Chryſalo:
Verùm libet etiam mihi has perlegere denuò,
Aequum eſt tabellis conſignatis credere.

CHRYSALVS, NICOBVLVS.

ATridæ duo fratres *cluẽt' feciſſe facinus maximũ: S.dicuntur
Cũ Priami patriã Pergamũ, diuina mœnitũ manu,
'Armis, equis exercitu atq; eximijs bellatoribus, [rũt. Hi tres ver-
'Millenũm numero nauiũ, decumo anno pòſt ſubege- ſus in ve.c.
'Non Pelides tormento fuit, præut ego herum expug- transponuntur.
nabo meum
Sine claſſe, ſineq; exercitu, & tanto numero militum,
Cæpi', expugnaui amãti herili filio aurũ ab ſuo patre.
Nũc priuſquã huc ſenex venit, libet lamẽtari dũ exeat:
O Troia, ô patria, ô Pergamum, ô Priame, periſti ſenex,

Qui miſerè malè multabere quadringentis Philippis aureis:
Nam ego has tabellas obſignatas cõſignatas, quas fero,
Non ſunt tabellæ,ſed equus,quẽ miſere Achiui ligneũ.
Epius eſt Piſtoclerus , ab eo hæc ſumta . Mneſilochus Sinon eſt,
Relictus ille non in buſto Achilli , ſed in lecto accubat,
Bacchidem habet ſecum : ille olim habuit ignem qui ſignum daret,
Hunc ipſum exurit . ego ſum Vlyſſes , cuius conſilio hæc geruntur.
Tum quæ hic ſunt ſcriptæ litteræ , hoc in equo inſunt milites
Armati atque animati probè. ita res ſucceſſit , meliuſq; adhuc:
Atque hic equus non in arcem , verùm in arcam faciet impetum:
Excidium,exitium,exlecebra fiet hic equus hodie auro ſenis.
Noſtro ſeni huic ſtolido, ei profectò nomen facio ego Ilio.
Miles Menelau'ſt, ego Agamemnon, idem Vlyſſes Laertius.
Mneſilochus eſt Alexander, qui erit exitium rei patriæ ſuæ:
Is Helenam abduxit,cui cauſſā nũc facio obſidium Ilio.
Nam illic eidem audiui Vlyſſem, vt ego ſum, fuiſſe & audacem, & malum.
Dolis ego deprenſus ſum , ille mendicans pænè inuentus interijt,
Dum ibi exquirit fata illorum . aſſimiliter mihi hodie obtigit.
Vinctus ſum,, ſed dolis exemi. itẽ ſe ille ſeruauit dolis.
Ilio tria fuiſſe audiui fata , quæ illi forent exitio:
Signum ex arce ſi periſſet,alterũ etiam eſt Troili mors,
Tertium cum portæ Scææ limen ſuperum ſcinderetur.

Paria

Paria item tria eis tribus ſunt fata noſtra, huic Ilio.
Nam dudum primò vt dixeram noſtro ſeni mendaciũ
Et de hoſpite, & de auro, & de lembo, ibi ſignum ex arce iam abſtuli.
Iam duo reſtabant fata tum, nec magis id cæperam oppidum.
Pòſt vbi tabellas ad ſenem detuli, ibi occidi Troilum.
Cum *cēſuit' Mneſilochũ cum vxore eſſe dudũ militis, S. ſenſit
Ibi vix me exolui, atq; id periculum aſſimilo Vlyſſem vt prædicant,
Cognitum ab Helena eſſe, proditumque Hecubæ. ſed vt olim ille ſe
Blanditijs exemit, & perſuaſit ſe *vt amitteret, S. vti amitteret
Item ego dolis me illo expuli periculo, & decepi ſenē.
Poſtea cum magnifico milite, vrbes verbis qui inermis capit,
Conflixi, atq; hominē repuli, dein pugnā conſerui ſeni.
Ego eū adeò vno mēdacio deuici, vno ictu extempulò
Cæpi ſpolia. is nunc ducentos nūmos Philippos militi
Quos dare ſe promiſit, dabit.
Nunc alteris etiam ducentis vſus eſt, qui diſpenſentur
Ilio capto, vti ſit mulſum, qui triumphent milites.
Sed Priamus hic multo illi præſtat, non quinquaginta modò,
Quadringentos filios habet, atque equidem omnis lectos ſine probro:
Eos ego hodie omnes contrūcabo duobus ſolis ictibus.
Nūc Priamo noſtro, ſi eſt quis emtor, *coëtionalē' ſenē S. comitialē?
Vendam ego, venalem quem habeo, extemplò vbi oppidum expugnauero.
Sed Priamum aſtantem eccum ante portā video. adibo atque alloquar.
NI. Cuiánam vox prope me ſonat? CH. ô Nicobule.
NI. quid fit? quid
Quod te miſi, ecquid egiſti? CH. rogas? congredere.
NI congredior.

CH. Optimus ſum orator. ad lacrumas coegi hominem caſtigando,
Maleque dictis, quæ quidem quiui comminiſci. NI. quid ait? CH. verbum
Nullum fecit. lacrumans tacitus auſcultabat, quæ ego loquebar.
Tacitus conſcripſit tabellas, obſignatas mihi has dedit,
Tibi me iuſſit dare. ſed metuo, ne idem cantent quod priores.
Noſce ſignum, eſt'ne eius? NI. noui. liber perlegere has. CH. perlege.
Nunc ſuperum limen ſcinditur, nunc adeſt exitiũ Ilio.
Turbat equus lepidè ligneus. NI. Chryſale ades, dum ego has pellego.
CH. Quid tibi me adeſſe opus eſt? NI. volo vt quod iubeo facias.
Vt ſcias quæ hic ſcripta ſient. CH. nihil moror, neque ſcire volo.
NI. Tamen ades. CH. quid opus eſt? NI. taceas. quod iubeo, id facias. CH. adero.
NI. Euge litteras minutas. CH. qui quidẽ videat parũ,
Verùm qui ſatis videat, grandes ſatis ſunt. NI. animum aduorte igitur.
CH. Nolo inquam. NI. at volo inquam. CH. quid opus eſt? NI. at enim quod iubeo facias.
CH. Iuſtum eſt, tuus tibi ſeruus tuo arbitratu ſeruiat.
NI. Hoc ageſis iam nunc. CH. vbi lubet recita, aurium operam tibi dico.
NI. Ceræ quidem haud parſit, neque ſtilo. ſed quicquid eſt, perlegere certum eſt.
Pater ducentos Philippos quæſo Chryſalo.
Da, ſi eſſe ſaluum vis me, aut vitalem tibi.
CH. Malũ quidẽ hercle magnũ, tibi dico. NI. quid eſt?
CH. Non prius ſalutem ſcripſit? NI. nuſquam ſentio.
CH. Non dabis, ſi ſapies. verùm ſi das maxumè,
Næ ille alium gerulum quærat, ſi ſapiet, ſibi.

Nam

Nam ego non laturus ſum, ſi iubeas maxumè.
Sat ſic ſuſpectus ſum, cùm careo noxia.
NI. Auſculta porrò, dum hoc quod ſcriptũ eſt pellego.
CH. Inde à principio iam impudens epiſtola eſt.
NI. Pudet prodire me ad te in conſpectum, pater,
Tantum flagitium te ſcire audiui meum,
Quod cum peregrini cubui vxore militis.
NI. Pol haud derides. nam ducentis aureis
Philippis redemi vitam ex flagitio tuam.
CH. Nihil eſt illorum, quin ego illi dixerim.
NI. Stultè feciſſe fateor. ſed quæſo pater,
Ne me in ſtulticia, ſi deliqui deſeras.
Ego animo cupido, atque oculis indomitis fui:
Perſuaſum eſt facere, cuius nunc me facti pudet.
NI. Prius te cauiſſe ergo, quàm pudere æquum fuit.
CH. Eadem iſtæc verba dudum illi dixi omnia.
NI. Quæſo vt ſat habeas id pater, quòd Chryſalus
Obiurgauit me plurimis verbis malis,
Et me meliorem fecit præceptis ſuis,
Vt te eij habere gratiam, æquum ſit, bonam.
CH. Eſt'ne iſtuc iſtic ſcriptũ? NI. hem ſpecta, tum ſcies.
CH. Vt qui deliquit, ſupplex eſt vltrò omnibus.
NI. Nunc ſi me fas eſt obſecrare abs te, pater,
Da mihi ducentos nummos Philippos, te obſecro.
CH. Ne vnum quidem hercle, ſi ſapis. NI. ſine pellegã:
Ego iuſiurandum verbis conceptis dedi,
Daturum id me hodie mulieri, ante veſperum,
Priuſquam à me abiret. nunc pater, ne peierem
Cura, atque abduce me hinc ab hac quantum poteſt,
Quam propter tantum damni feci & flagitij.
Caue tibi ducenti nummi diuidiæ fuant.
Sexcenta tanta reddam ſi viuo tibi.
Vale, atque hæc cura. quid nunc cenſes Chryſale?
CH. Nihil ego tibi conſilij hodie quicquam dabo:
Neq; ego haud committam, vt ſi quid peccatum ſiet,
Feciſſe dicas de mea ſententia.

Verùm vt ego opinor, ſi ego in iſtoc ſiem loco,
Dem potius aurum, quàm illum corrumpi ſinam.
Duæ conditiones ſunt, vtram tu accipias vide.
Vel vt aurum perdas, vel vt amator peieret.
Ego neque te iubeo, neque vero neque ſuadeo.
NI. Miſeret me illius. CH. tuus eſt, non mirum facis.
Si plus perdundum ſit, periſſe ſuauius eſt,
Quàm illud flagitium volgo diſpaleſcere.
NI. Næ ille edepol Epheſi multo mauellem foret,
Dum ſaluus eſſet, quàm reueniſſet domum.
Quid ego iſtic quod perdundū eſt properem perdere?
Binos ducentos Philippos iam intus efferam:
Et militi quos dudum promiſi miſer,
Et iſtos. mane iſtic, iam exeo ad te Chryſale.
CH. Fit vaſta Troia, ſcindunt proceres Pergamum.
S.Pergamo. Sciui ego iamdudum fore me exitium * Pergamum.
Edepol qui me eſſe dicat cruciatu malo
Dignum, næ ego cum illo pignus haud auſim dare,
Tantas turbellas facio. ſed crepuit foris,
Effertur præda ex Troia, taceam nunc iam.
NI. Cape hoc aurum Chryſale. i fer filio.
Ego ad forum autem hinc ibo, vt ſoluam militem.
CH. Non equìdem accipiā. proin tu quæras qui ferat.
Nolo ego mihi credi. NI. cape verò, odioſè facis.
CH. Non equidem capiam. NI. at quæſo. CH. dico, vt res ſe habet.
NI. Morare. CH. nolo inquam aurum concredi mihi.
Vel da aliquem qui me ſeruet. NI. ohe odioſè facis.
C. Cedo, ſi neceſſe eſt. NI. cura hoc, iam ego reuenero
CH. Curatum eſt eſſe te ſenem miſerrimum.
Hoc eſt incepta efficere pulcrè, veluti nunc mihi
Euenit, vt ouans præda onuſtus incederem.
Salute noſtra, atque vrbe capta per dolum,
Domum reduco integrum omnem hinc exercitum.
Sed ſpectatores vos nunc ne miremini,
Quod non triumpho. peruulgatum eſt, nihil moror.
Verun-

Veruntamen accipientur mulſo milites.
Nunc hanc prædam omnem iam ad quæſtorẽ deferã.

PHILOXENVS.

QVàm magis in pectore meo foueo, quas meus filius turbas turbet.
Quàm ſe ad vitam, & quos ad amores præcipitem inſcitus capeſſat,
Magis curæ eſt, magiſque afformido, ne is pereat, neu corrumpatur.
Scio, ego fui illa ætate, & feci illa omnia, ſed more modeſto.
Neque placitant mores, quibus video volgo gnatis eſſe parentes.
Duxi, habui ſcortum, potaui, dedi, donaui & enim id rarò.
Ego dare me ludum meo nato inſtitui, vt animo obſequium
Sumere poſſit, æquum eſſe puto. ſed nimis nolo deſidię
Ei dare ludum. nũc Mneſilochum, quod mãdaui, viſo,
Ecquid eum ad virtutem, aut ad frugẽ opera ſua compulerit:
Sic vt eum ſi conuenit, ſcio feciſſe: eo eſt ingenio natus.

NICOBVLVS. PHILOXENVS.

QVicunque vbi ſunt, qui fuere, quique futuri ſunt poſthac,
Stulti, ſtolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, bucones,
Solus ego omnes longè anteeo ſtultitia, & moribus indoctis.
Perij. pudet hoccine ætatis ludũ bis factũ eſſe indignè.
Magis quàm id repeto, tam magis vror, quæ meus filius turbauit.
Perditus ſum atque etiam eradicatus ſum, omnibus exemplis crucior.
Omnia me mala conſectantur, omnibus exitijs interij,
Chryſalus me hodie lacerauit, Chryſalus me miſerum ſpoliauit:

Is me ſcelus vſque attondit dolis doctis, indoctum vt libitum eſt.
Ita miles memorat meretricem eſſe, quam ille vxorem eſſe aiebat:
Omniaque, vt quicquid actum eſt, memorauit. eam ſibi hunc annum conductam,
Reliquum id auri factum, quod ego ei ſtultiſſimus homo promiſiſſem.
Hoc hoc eſt, quod peraceſcit, hoc eſt demum quod [percrucior,
Me hoc ætatis ludificari: immò edepol ſic ludos factũ
Cano capite, atque alba barba, ſic miſerum me auro eſſe emunctum,
Perij, hoc ſeruum meum non nauci facere eſſe auſum. atque ego ſi alibi
Plus perdiderim, minus ægrè habeam, minuſque id mihi "damno' ducam.

S. damnum

PH. Certò hic prope me mihi neſcio quis loqui viſus eſt. ſed quem video,
Hic quidem pater Mneſilochi eſt. NI. euge, ſocium ærumnæ & mei mali video.
Philoxene ſalue. PH. & tu, vnde agis? NI. vnde homo miſer, & infortunatus.
PH. At pol ego ibi ſum, eſſe vbi miſerum hominem decet, atque infortunatum.
NI. Igitur pari fortuna, ætate vt ſumus, vtimur. PH. ſic eſt. ſed tu,
Quid tibi eſt? NI. pol mihi par idem eſt quod tibi. PH. nunquid nam ad filium
Hæc ægritudo attinet? NI. admodum. PH. idem mihi morbus in pectore eſt.
NI. At mihi Chryſalus optimus homo * * *
* * * Perdidit filium, me atque rem omnem

In q.e. nihil deeſſe videtur.

Meam. PH. quid tibi ex filiónam obſecro ægrè eſt? NI. ſcies id, perijt.
Cum tuo atque ambo æquè amicas habent. PH. qui ſcis? NI. vidi. PH. hei mihi, diſperij.

NI.

NI. Quid dubitamus pultare, atq; huc euocare ambas
PH. Haud moror. NI. heus Bacchis. iube ſis [foras.
aſtutum aperiri fores,
Niſi mauoltis fores & poſtes comminui ſecuribus.

BACCHIDES duæ ſorores. NICOBVLVS, PHILOXENVS, ſenes.

QVis ſonitu ac "tumultu tanto' nomine nominat S. tumul. tanti
Me, atq; pultat ædes? N. ego atq; hic. B. quid hoc eſt
Negotij? nam amabo quis has huc ouis adegit?
NI. Ouis nos vocant peſſumæ. SO. paſtor harum
Dormit, cùm hæ eunt ſic à pecu palitantes.
BA. At pol nitent, haud ſordidæ videntur ambæ.
SO. At tonſæ hæ quidem ambæ vſq; ſunt. P. vt videtur
Deridere nos? NI. ſine ſuo vſque arbitratu.
BA. Rerin' ter in anno tu has tonſitari? SO. pol hodie
Altera iam bis detonſa certò eſt. BA. vetulæ
Sunt, thymianæ. SO. at bonas fuiſſe credo.
Viden' limulis obſecro vt intuentur?
BA. Ecaſtor ſine omni arbitror malicia eſſe.
PH. Meritò hoc nobis fit, qui quidem huc venerimus.
B. Cogantur quidē intrò. SO. haud ſcio quid eo opus ſit,
Quę nec lactam, nec lanam vllam habēt, ſic ſine aſtent.
Exoluere, quanti fuere. omnis fructus
Iam illis decidit, non vides vt palantes
Solæ liberè craſſentur? quin ætate credo eſſe mutas:
Ne balant quidem, cùm à pecu cætero abſunt. SO.
ſtultæ atque haud malæ videntur.
BA. Reuortamur intrò ſoror. NI. illico ambæ manete.
hæ oues volunt vos.
BA. Prodigium hoc quidem eſt, humana nos voce appellant oues.
P. Hæ oues vobis malā rem magnā quā debent dabūt.
BA. Si quam debes, te condono, tibi habe, nunquam abs te petam.
Sed quid eſt quapropter nobis vos malū minitamini?
PH. Quia noſtros agnos cōcluſos iſtic eſſe aiunt duos.

NI. Et præter eos agnos, meus eſt iſtic clá mordax canis:
Qui niſi nobis producuntur, iamq́; emittuntur foras,
Arietes truces nos erimus, iam in vos incurſabimus.
BA. Soror, eſt quod te volo ſecretò. SO. ehò amabo. NI. quò illæ abeunt? BA. ſenem illum
Tibi dedo vlteriorẽ, lepidè vt lenitũ reddas: ego ad hũc
Iratum aggrediar. poſſumus nos hos intrò illicere huc? SO. meum
Penſum ego lepidè accurabo, quanquam odioſum eſt mortem amplexari.
BA. Facito vt facias. SO. taceas, tu tuum facito, ego quod dixi haud mutabo.
NI. Quid illæc illic in conſilio duæ ſecretò conſultant?
PH. Quid ais tu homo? NI. quid me vis? PH. pudet dicere me tibi quiddam.
NI. Quid eſt quod pudeat? PH. ſed amico homini tibi quod volo credere certum eſt:
Nihili ſum. NI. iſtuc iampridem ſcio. ſed quid nihili ſis memora.
PH. Tactus ſum vehementer viſco, cor ſtimulo foditur. NI. pol tibi
Multo æquius eſt coxendicem.
Sed quid iſtuc eſt? etſi iam ego ipſe quid ſit propè ſcire puto me,
Verùm audire etiam ex te ſtudeo. PH. viden hanc? NI. video. PH. haud mala eſt mulier.
NI. Pol verò iſta mala, & tu nihili. PH. quid multa? ego amo. NI. an amas? PH. necas.
NI. Tu homo putidus amator iſtac fieri ætate audes? PH. qui non?
NI. Quia flagitium eſt, PH. quid opus verbis eſt? meo filio non ſum iratus,
Neque te tuo eſt æquum eſſe iratum. ſi amant, ſapienter faciunt.
BA. Sequere hàc. NI. eunt. eccas tandem probri perlecebræ & perſuaſtrices.

Quid

Quid nunc etiam redditis nobis filios & ſeruũ?an ego
Experior tecum vim maiorem? PH. abin hinc?
Non homo tu quidem es,qui iſtoc pacto tam lepidam illepidè appelles.
BA. Senex optimè, quantum eſt in terra , ſine hoc exorare abs te,
Vt iſtuc delictum deſiſtas tantopere ire oppugnatum.
NI. Niſi abeas,quanquam tu bella es,malum tibi magnum dabo iam. BA. patiar,
Non metuo ne quid mihi doleat, quod ferias. NI. vt blandiloqua eſt,
Hei mihi metuo. SO. hic magis tranquilluſt.
I hac mecum intrò: atque 'ibi', ſi quid vis,filium conſtigato. S. ibi
NI. Abin à me ſcelus. BA. ſine mea pietas exorem. NI. exores tu me?
BA. Ego quidem ab hoc certè exorabo. PH. immò ego te oro , vt me intrò abducas.
SO. Lepidum te. PH. at ſcin, quo pacto me ad te intrò abducas? BA. mecum vt ſis.
PH. Omnia quæ cupio cõmemoras. N. vidi ego nequã
Hominem, verùm te neminè deteriorem. PH. ita ſum.
BA. I hac mecũ intrò, vbi ſit tibi lepidè victibus, vino atque vnguentis.
NI. Satis ſatis iam voſtri eſt conuiuij,me nihil pœnitet, vt ſim acceptus.
Quadringẽtis Philippis filius me & Chryſalus circunduxerunt,
Quem quidem ego, vt non excruciem,
Alterum tantum auri 'non' meream. S. non
BA. Quid tandem , ſi dimidium auri redditur? is ne tu hac mecum
Intrò, atque vt eis delicta ignoſcas? PH. faciet.
NI. Minimè. nolo , nihil moror. ſine ſic. malo illos vlciſci ambo.
PH. Etiam tu homo nihili , quod dij dant boni , caue culpa tua amiſſis.

Dimi-

Dimidium auri datur, accipias, poteſque, & ſcortum accumbas.
NI. Egon vbi filius corrumpatur meus, ibi potem? PH. potandum eſt.
NI. Age iam id, vtut eſt, & ſi eſt dedecorum, patiar facere, inducam
Animum, egon cùm hæc, cum illo accumbet, inſpectem? BA. immò equidem pol tecum
Accumbam, te amabo, & te amplexabor. NI. caput prurit, perij.
Vix negito. BA. non tibi venit in mentem, amabo, ſi dum viuas,
Tibi bene facias, iam pol id quidem eſſe haud perlonginquum.
Neque ſi hoc hodie amiſeris, pòſt in morte id euenturum eſſe vnquam?
NI. Quid ago? PH. quid agas, rogitas etiam? NI. libet, & metuo. BA. quid metuis?
NI. Ne obnoxius filio ſim, & ſeruo. BA. mel meum amabo. iſtæc fiunt.
Tuus eſt. vnde illum cenſes ſumere, niſi quod tu te illi dederis?
Hanc veniam illis ſine te vxorem. NI. vt terebrat? ſatin offirmatum
Quod mihi erat, id me exorat. tua ſum opera & propter te improbior.
BA. Nuſquam tu me à te auelles, ſatin ego iſtuc habeo offirmatum.
NI. Quod ſemel dixi, haud mutabo. BA. it dies, ite intrò accubitum.
Filij vos expectant intus. NI. quàm quidem acturum emorimur.
BA. Veſper hic eſt, ſequimini. PH. ducite nos quo lubet, tanquam quidem "addictos". S. adductos.
BA. Lepidè ipſi hi ſunt capti, ſuis qui filijs fecere inſidias. ite.

GREX.

GREX.

HI ſenes niſi fuiſſent nihil iam inde ab adoleſcentia,
Non hodie hic tantum flagitium facerent canis capitibus:
Neq; adeò hæc faceremus, ni antehac vidiſſemus fieri,
Vt apud lenones riuales filijs fierent patres.
Spectatores, vos valere volumus, & clarè applaudere.

FINIS.

MOSTELLARIA.

DRAMATIS PERSONÆ.

TRANIO ſeruus.
GRVMIO ſeruus.
PHILOLACHES adoleſcens.
PHILEMATIVM meretrix.
SCAPHIA ancilla.
CALLIDAMATES adoleſcens.
DELPHIVM meretrix.
THEVROPIDES ſenex.
SIMO ſenex.
DANISTA.
PHANISCVS aduorſitor.
SERVVS alius.
PVER.

ARGVMENTVM.

Manu miſit emptos ſuos amores Philolaches,
Omnemque abſente rem ſuo abſumit patre.
Senem, vt reuenit, ludificatur Tranio,
Terrifica monſtra ait videri in ædibus,
Et inde primùm emigratum eſſe, interuenit
Lucripeta fœnus fœnerator poſtulans.
Ludusque rurſum fit ſenex. nam mutuum
Acceptum dicit pignus emtis ædibus,
Requirit quæ ſunt, ait vicini proxumi,
Inſpectat, illas pòſt ſe deriſum dolet,
Ab ſui ſodale gnati exoratur tamen.

ACTVS I.

GRVMIO, TRANIO, ſerui duo.

EXi è culina ſis foras maſtigia,
Qui mihi inter patinas exhibes argutias.
Egredere herilis pernicies ex ædibus.
Ego pol te ruri, ſi viuam, vlciſcar probè.
Exi inquam nidor è culina, quid lates?
TR. Quid tibi, malùm, hic ante ædes clamatio eſt?
An ruri cenſes te eſſe? abſcede ab ædibus.
Abi rus. abi directè, abſcede ab ianua.
En hoccine volebas? GR. perij, cur me verberas?
TR. Quia tu vis. GR. patiar, ſine modò adueniat ſenex.
Sine modò venire ſaluom, quem abſentem comes.
TR. Nec veriſimile loquere, nec verum, frutex,
Comeſſe quenquam vt quiſquam abſentem poſſiet.
GR. Tu vrbanus verò ſcurra, deliciæ populi,
Rus mihi tu obiectas? ſanè credo Tranio
Quòd te in piſtrinum ſcis actutum tradier.
Cis hercle paucas tempeſtates Tranio.
Augebis ruri numerum, genus ferratile.
Nunc dum tibi lubet, licetque, pota, perde rem,
Corrumpe herilem filium, adoleſcentem optimum,
Dies noctesque bibite, pergræcamini,
Amicas emite, liberate, paſcite
Paraſitos, obſonate pollucibiliter.
Hæccine mandauit tibi cum peregrè hinc ijt ſenex?
Hoccine modo hic rem curatam offendet ſuam?
Hoccine boni eſſe officium ſerui exiſtimas,
Vt heri ſui corrumpat & rem & filium?
Nam ego illum corruptũ duco, quom his factis ſtudet,
Quo nemo adæquè iuuentute ex omni Attica
Antehac eſt habitus parcus, nec magis continens:
Is nunc in aliam partem palmam poſſidet,
Virtute id factum tua & magiſterio tuo.
TR. Quid tibi, malùm, mea, vt quid ego agã, curatio'ſt?

An

An ruri quæſo non ſunt quos cures boues?
Lubet potare, amare, ſcorta ducere,
Mei tergi facio hoc, non tui fiducia.
GR. Quàm confidenter loquitur? væ. TR. at te Iuppiter
Dijque omnes perdant, oboluiſti allium.
Germana illuuies, ruſticus, hircus, hara ſuis,
Canem capra commiſta. GR. quid tu vis fieri?
Non omnes poſſunt olere vnguenta exotica,
Si tu oles: neque ſuperior quàm herus accumbere,
Neque tam facetis, quàm tu viuis, victibus:
Tu tibi iſtos habeas turtures, piſces, aueis,
Sine me alliato fungi fortunas meas.
Tu fortunatus, ego miſer: patiunda ſunt.
TR. Meum bonum me, te tuum maneat malum.
Quaſi inuidere mihi hoc videre Grumio.
Quia mihi bene eſt, & tibi malè eſt, digniſſimum eſt.
Decet me amare, & te bubulcitarier:
Me victitare pulcrè, te miſeris modis.
GRV. O' carnificinum cribrum, quod credo fore,
Ita te forabunt patibulatum per vias
Stimulis, ſi huc reueniat ſenex.
TR. Qui ſcis an tibi iſtuc prius eueniat, quàm mihi?
GR. Quia nunquam merui, tu meruiſti & nunc meres.
TR. Orationis operam compendi face,
Niſi te mala re magna mactari cupis.
GR. Eruom daturin' eſtis bubus quod feram?
Date æs, ſi non eſtis agite porrò, pergite.
Quomodo occepiſtis, bibite, pergræcamini,
Eſte, effertite vos, ſaginam cedite.
TR. Tace atque rus abi, ego ire in Piræum volo,
In veſperum parare piſcatum mihi.
Eruom tibi aliquis cras faxo ad villam afferat.
Quid eſt? quid tu me nunc obtuere furcifer?
GR. Pol tibi iſtuc credo nomen actutum fore.
TR. Dum intereas, ſic ſit iſtuc actutum ſino.
GR. Ita'ſt. ſed vnum hoc ſcito, nimio celerius

Venire

Venire quod moleſtū eſt, quàm id quod cupidè petas.
TR. Moleſtus ne ſis, nunc iam i rus, teque amoue.
Ne tu erres, præter hac mihi non facies moram.
GR. Satin abijt, neque quod dixi flocci æſtumat.
Proh di immortales, obſecro voſtram fidem,
Facite huc vt redeat noſter quàm primùm ſenex,
Triennium qui iam hinc abeſt, priuſquam omnia
Periere, & ædeis, & ager, qui niſi huc redit,
Paucorum menſium ſunt relictæ reliquiæ.
S.* etiam Nunc rus abibo. nam *herilem filium
Video corruptum hic ex adoleſcente optumo.

PHILOLACHES adoleſcens.

RECordatus multum & diu cogitaui,
Argumentaque in pectus multa inſtitui
Ego, atque in meo corde, ſi eſt quod mihi cor,
Eam rem volutaui, & diu diſputaui,
S. *his Hominem quoius rei * quando natus eſt,
Similem eſſe arbitrarer, ſimulacrumque habere.
Id repperi iam exemplum.
Nouarum ædium eſſe arbitror ſimilem ego hominem,
Quando hic natus eſt. ei rei argumenta dicam.
Atque hoc haud videtur verſimile vobis,
At ego id faciam eſſe ita vt credatis.
Profectò ita eſſe, vt prædico, vero vincam.
Atque hoc voſmetipſi ſcio,
Perinde vti nunc ego eſſe autumo, quando
Dicta audietis mea, haud aliter dicetis.
Auſcultate, argumenta dum dico ad hanc rem,
S.L. quidā habēt: gnatari ſuo velitem hanc rem mecum. Simul * volo eſſe hanc rem mecum.
Aedes quom extemplò ſunt paratæ, expolitæ,
Factæ probè, examuſſim,
Laudant fabrum, atque ædes probant, ſibi quiſque
Inde exemplum expetunt, ſibi quiſque ſimile,
Suo vſque ſumtu, operæ ne parcunt ſuæ.
Atque vbi illò immigrat nequam homo, indiligenſque
Cum pigra familia, inmundus, inſtrenuus,

Hic

Hic iam ædibus vitium additur,
Bonæ cum curantur malè.
Atque illud ſæpe fit, tempeſtas venit,
Confringit tegulas, imbriceſque ibi
Dominus indiligens reddere alias ne volt,
Venit imber, lauit parietes, perpluunt
Tigna, putrefacit aer operam fabri,
Nequior iam factus eſt vſus ædium:
Atque haud fabri culpa, ſed magna pars
Morá hanc induxerunt. ſi quid nummo ſarciri poteſt,
Vſque dum *mantant*, neque id faciunt, donicum S. *mantado*
Parietes ruunt, ædificantur ædes totæ denuò.
Hæc argumenta ego ædificijs dixi. nunc etiam volo
Dicere, vt homines ædium eſſe ſimiles arbitremini,
Primùm dum parentes fabri liberûm ſunt,
Et fundamentum ſubſtruunt liberorum,
Extollunt, parant ſedulò infirmitatem,
Et vt in vſu boni, & in ſpeciem populo
Sint, ſibique *aut* materiæ ne parcunt, S. &
Nec ſumtus ibi ſumtui eſſe ducunt.
Expoliunt, docent literas, iura & leges,
Sumptu ſuo & labore nituntur, vt
Alij ſibi eſſe illorum ſimiles expetant.
Ad legionem quom itant, adminiculum eis danunt.
Tum aliquem cognatum ſuum, S. *Iam*
Eatenus abeunt à fabris.
Vnum vbi emeritum eſt ſtipendium igitur, tum
Specimen cernitur, quo eueniat ædificatio.
Nam ego ad id frugi vſque & probus fui, in fabrorum
poteſtate dum fui.
Poſteaquam immigraui in ingenium meum,
Perdidi operam fabrorum illico oppidò.
Venit ignauia, ea mihi tempeſtas fuit,
Ea mihi aduentu ſuo grandinem, imbremque attulit,
Hæc verecundiam mihi & virtutis modum
Deturbauit, detexitque me illico,

Pôſt illa obtigere, eam negligens fui,
Continuò pro imbre amor aduenit in cor meum.
Is vſque in pectus permanauit, permadefecit
Cor meum. nunc ſimul res, fides, fama, virtus,
8.Deniq; [b] Decusque [c] deſeruerunt: ego ſum in vſu
Factus nimio nequior. atque edepol ita
Hæc tigna humidè putent, non videor mihi
Sarcire poſſe ædeis meas, quin totæ
Perpetuæ ruant, quin cum fundamento
Perierint, nec quiſquam eſſe auxilio queat,
Cor dolet, quom ſcio nunc vt ſum, atque vt fui,
Quo neque induſtrior de iuuentute erat,
Arte gymnaſtica, diſco, haſtis, pila,
Curſu, armis, equo. victitabam volupe.
Parſimonia & duricia, diſciplinæ alijs eram,
Optumi quique expetebant eam doctrinam ſibi,
Nũc poſtq̃ nihili ſum, id verò meopte ingenio repperi,

PHILEMATIVM mulier, SCAPHA ancilla, PHILOLACHES adoleſcens.

IAm pridem ecaſtor frigida non laui magis lubenter,
Nec vnde me melius mea Scapha rear eſſe defœcatã
SCA. Euẽtus rebus omnibus, velut horno meſſis magna
Fuit. PHI. quid ea meſſis attinet ad meam lauationẽ?
SC. Nihilo plus, quàm lauatio tua ad meſſim. PHILO.
O Venus venuſta.
Hęc illa eſt tempeſtas mea, mihi quę modeſtiam omnẽ
Detexit, tectus qua fui, quam mihi amor & cupido
In pect⁹ perpluit meũ, neq; iam vnq̃ obtigere poſſum.
Madent in corde parietes, periere hæc oppidò ædes.
PHILE. Contempla amabo mea Scapha, ſatin hæc me
veſtis deceat.
Volo meo placere Philolachi meo ocello, meo patrono.
SCA. Quin tu te exornas moribus lepidis, qum lepida
tute es.
Non veſtem amatores mulieris amant, ſed veſtis fartũ.
PHILO. Ita me di ament, vt lepida Scapha ſapit ſceleſta
multum,

Vt lepidè res omnes tenet, ſententiaſque °amantum°. S. dorantis.
PHILE. Quid nunc? SCA. quid eſt? PHILO. Quin me
aſpice & contempla, vt hæc me deceat. [habeas
SCA. Virtute formæ id euenit, te vt deceat, quicquid
PHILO. Ergo hoc ob verbũ te Scapha donabo ego pro-
fectò hodie aliqui:
Neq; patiar te gratis hanc laudaſſe, quæ placet mihi.
PHILE. Nolo ego te aſſentari mihi. SCA. nimis tu qui-
dem ſtulta es mulier.
Ehò mauis vituperari falſò, quàm verò extolli?
PHILE. Equidẽ pol, vel falſò tamẽ laudari multo malo,
Quàm verò culpari, aut alios meam ſpeciem irridere.
Ego verum amo, verum volo mihi dici, mẽdacem odi.
SCA. Ita tu me ames, ita Philolaches tuus te amet, vt
venuſta es.
PHILO. Quid ais ſceleſta? quomodo adiuraſti, ita ego
iſtam amarem?
Quid ita hæc me? id cur nõ additũ eſt? infecta dona fa-
Periſti, quod iã promiſerã tibi dono, perdidiſti. [cio:
SCA. Equidem pol miror tam catam, tam doctam te, &
bene eductam,
Non ſtultam ſtultè facere. PHILE. quin mone quæſo,
ſi quid erro.
SCA. Ecaſtor erras. quæ quidẽ illũ expectes vnũ, atq; illi
Morem præcipuè ſic geras, atq; alios aſperneris.
Matronę, nõ meretricũ eſt, vnũ vni inſeruire amantem.
PHILO. Prò Iuppiter. nam quod malum verſatur meę
domi illud?
Dij deæque omnes me peſſumis exemplis interficiant,
Niſi ego illam anum interfecero ſiti, fameq; atq; algu.
PHILE. Nolo ego mihi malè te Scapha præcipere. SCA.
ſtulta es planè, quæ
Illum tibi æternũ putes fore amicũ, & beneuolentem.
Moneo ego te, te deſeret illa ætate & ſatietate.
PHILE. Non ſpero. SCA. inſperata accidunt magis ſæ-
pe quàm quæ ſperes.

Poſtremò ſi dictis nequis perduci, vt vera hæc credas,
Mea dicta ex factus noſce. rem vide, quæ ſim, & quę fui antè,
Nihilo ego, quàm nunc tu amata ſum, atq; vni modò geſſi morem,
Qui pol me, vbi ætate hoc caput colorem cõmutauit,
Reliquit, deſeruitque me, tibi idem futurum credo.
PHILO. Vix comprimor, quin inuolem illi in oculos ſtimulatrici.
PHILE. Solã illi me ſoli cenſeo eſſe oportere obſequẽtẽ,
Solam ille me ſoli ſibi ſuo quom liberauit.
PHILO. Proh di immortales, mulierem lepidam, & pudico ingenio,
Bene hercle factum, & gaudeo mihi nihil eſſe huius cauſſa.
SCA. Inſcita ecaſtor tu quidem es. PHILO. quapropter? SCA. quæ iſtuc cures,
Vt te ille amet. PH. cur obſecro non curem. SCA. libera es iam,
Tu iam quod quærebas habes, ille te niſi amabit vltrò,
Id pro capite tuo quod dedit, perdiderit tantũ argenti.
PHILO. Perij hercle, ni ego illã peſſumis exẽplis enicaſſo.
Illa hanc corrumpit mulierem maleſuada vitij lena,
Nunquam ego illi poſſum gratiã referre, vt meritu'ſt de me.
Scapha id tu mihi ne ſuadeas, vt illũ minoris pendam.
SCA. At hoc vnũ facito, cogites ſi illum inſeruibis ſolũ,
Dum tibi nũc hęc ætatula eſt, in ſenecta malè querere.
PHILO. In anginam ego nunc me velim verti, vt veneficæ illi
Fauces pręhendam, atq; enicem ſceleſtam ſtimulatricẽ.
PHILE. Eundem animum oportet nunc mihi eſſe gratum vt impetraui,
Atq; olim, priuſquã id extudi, quom illi ſubblãdiebar.
PHILO. Dij me faciãt quod volunt, ni ob iſtã orationẽ
Te liberaſſo denuò, & niſi Scapham enicaſſo.

SCA.

SCA. Si tibi ſat acceptũ eſt, fore amicũ tibi ſempiternũ,
Atq; illum amatorem tibi proprium futurum in vita,
Soli gerundum cenſeo morem,& capiundas crines.
PHILE. Vt fama eſt homini,exinde ſolet pecuniã iuue-
Ego ſi bonã famam mihi ſeruaſſo,ſat ero diues. [nire.
PHILO. Si quidem hercle vendundum eſt, pater venibit multo potius,
Quàm te,me viuo,vnq̃ ſinã aut egere, aut mendicare.
SCA. Quid illis futurum eſt cæteris, qui amant te? PH. magis amabunt
Qom videbunt gratiam 'referri'. S. *referentur.*
PHILO. Vtinã meꝰ nũc mortuus pater ad me nũcietur,
Vt ego exhæredẽ meis bonis me faciã,atq; hęc ſit hęres.
SCA. Iam iſta quidem abſumta res erit, dieſque noctesque eſtur,
Bibitur,neque quiſquam parſimoniam adhibet, ſagina planè eſt.
PHILO. In te hercle certum'ſt principium, vt ſim parcus,experiri.
Nã neq; edes quicquã, neq; bibes apud me ijſce diebꝰ.
PHILE. Si quid tu in illum bene voles loqui, id loqui licebit.
Nec rectè ſi illi dixeris,iam ecaſtor vapulabis.
PHILO. Edepol ſi ſummo ego Ioui illoc argento ſacrificaſſem,
Pro illius capite quod dedi, nunquam æquè id bene collocaſſem,
Vt videas eam medullitus me amare. oh probus homo ſum,
Quæ pro me cauſſam diceret, patronum liberaui.
SCA. Video te nihili pendere, præ Philolachete, omnes homines,
Nunc ne eius cauſſã vapulem,tibi potius aſſentabor.
Si acceptũ ſat habes,tibi fore illum amicũ ſempiternũ.
PHILE. Cedò mihi ſpeculum, & cum ornamentis arculam actutum Scapha,

Ornata vt ſim quom huc veniat Philolaches, voluptas mea.
SCA. Mulier quæ ſe ſuamque ætatem ſpernit, ſpeculo ei vſus eſt.
Quid opu'ſt ſpeculo tibi, quæ tate ſpeculo ſpeculum es maximum?
PHILO. Ob iſtuc verbum, ne necquicquam Scapha tam lepidè dixeris.
Dabo aliquid hodie tibi peculi Philematium mea.
PHILE. Suo quicque loco, viden'? capillus ſatis compoſitu'ſt commodè?
SCA. Vbi tu cõmoda es, capillũ commodũ eſſe credito.
PHILO. Vah quid illa pote peius quicquam muliere memorarier?
Nunc aſſentatrix ſceleſta eſt, dudum aduerſatrix erat.
PHILE. Cedò ceruſſam. SCA. quid ceruſſa opus eſt? PHILE. nam qui malas oblinam.
SCA. Vna opera ebur atramento candefacere poſtules.
PHILO. Lepidè dictum de atramento atque ebore, euge plaudo Scaphæ.
PHILE. Tum tu igitur cedò purpuriſſum. SCA. non do, ſcita es tu quidem,
Noua pictura interpolare vis opus lepidiſſimum,
Non iſtanc ætatem oportet pigmentũ vllum attingere,
Neq; ceruſſam, neq; melinũ, neq; vllam aliam offuciã.
Cape igitur ſpeculum. PHILO. Hei mihi miſero, ſauium ſpeculo dedit.
Nimis velim lapidẽ, q̃ ego illi ſpeculo diminuã caput.
SCA. Linteum cape, atque exterge tibi manus. PHILE. quid ita obſecro?
SC. Vt ſpeculũ tenuiſti, metuo ne oleãt argentũ manus.
Ne vſquam argentũ te accepiſſe ſuſpicetur Philolaches.
PHILO. Non videor vidiſſe lænã callidiorẽ vllã alterã.
Vt lepidè atq; aſtutè in mẽtem venit de ſpeculo malæ.
PHILE. Etiámne vnguentis vnguendam cenſes? SCA. minimè feceris.

PHI-

PHILE. Quapropter? SCA. quia ecaſtor mulier rectè olet, vbi nihil olet.
Nā iſtæc veteres quę ſe vnguentis vnctitant Interpoles,
Vetulæ edentulæ, quæ vitia corporis fuco occulunt,
Vbi ſeſe ſudor cum vnguentis conſociauit, ilico
Itidem olent, quaſi quom vnà multa iura confundit coqos.
Quid oleas neſcias, niſi id vnū, vt malè olere intelligas.
PHILO. Vt perdoctè cuncta callet, nihil hac docta doctius.
Verùm illud eſt, maximaq́; pars veſtrorum intelligit,
Quibus anus domi vxores ſunt, quæ vos dote meruerunt.
PHILE. Agedum contempla aurum & pallam, ſatin' hæc me deceat Scapha?
SCA. Non me curare iſtuc oportet. PHILO. quem obſecro igitur? SC. eloquar.
Philolachem, is ne quid emat, niſi quod tibi placere cenſeat.
Nam amator meretricis mores ſibi emit auro & purpura.
Quid opus eſt, quod ſuū eſſe nolit, ei vltrò oſtentarier?
Purpura ætas occultanda eſt, aurum turpe mulieri.
Pulcra mulier nuda erit, quàm purpurata, pulcrior.
Poſtea nequicquā exornata eſt benè, ſi morata eſt malè.
Pulcrum ornatum turpes mores peius cœno collinunt.
Nam ſi pulcra eſt, nimis ornata eſt. PHILO. nimis diu abſtineo manum.
Quid hic vos duæ agitis? PHILE. tibi me exorno vt placeam. PHILO. ornata es ſatis.
Abi hinc tu intrò, atque ornamenta hæc aufer. ſed voluptas mea,
Mea 'Philematium' potare tecum collubitū eſt mihi. S. Philola-
PHILE. Lubet & edepol mihi tecum. nam quod tibi libet, idem mihi lubet, maſum.
Mea voluptas. PHILO. Hem iſtuc verbum vile eſt viginti minis.

Cedò amabo decũbe.nę emtũ tibi dare hoc verbũ volo,
Etiam nunc decẽ minæ apud te ſunt , vel rationẽ puta.
Triginta minas pro capite tuo dedi. PHILE. cur exprobras?
PHILO. Egóne id exprobrem , qui mihimet cupio id opprobrarier.
Nec quicquã argenti locaui iam diu vſquã æquè bene.
PHILE. Certè ego,quod te amo,operam nuſquam melius potui ponere.
PHILO. Bene igitur ratio accepti atque expenſi inter nos conuenit.
Tu me amas,ego te amo, meritò id fieri vterque exiſtimat,
Hæc qui gaudẽt, gaudeant perpetuo ſuo ſemper bono.
PHILE. Age acumbe igitur , cedò aquã manibus puer, appone hic menſulam.
PHILO. Qui inuident , ne vnquam eorum quiſquam inuideat prorſus commodis.
PHILE. Vide tali vbi ſint,vbi vnguenta. PHILO. quid opus eſt,cum *ſtacta accubo*.

S. ſic apud te accubo

Sed eſt'ne hic meus ſodalis,q̃ huc incedit cũ amica ſua?
Is eſt,eſt Callidamates, cum amica incedit,euge oculus meus,
Conueniũt maniplares, eccos prædã participes petunt.

CALLIDAMATES, SCAPHA, DELPHIVM, PHILOLACHES, PHILEMATIVM.

ADuorſum venire mihi ad Philolachem
Volo tempori,audi,hem tibi imperatum eſt,
Nam illic vbi fui,inde effugi foras.
Ita me ibi malè conuiuij ſermoniſque
Pertęſum eſt.nunc comeſſatum ibo ad Philolachem,
Vbi nos hilari ingenio & lepidè accipiet.
Ecquid tibi videor mammam adire. DE. ſemper
Iſtoc modo moratus viuere debebas.
CA. Vis ne ego te,ac tute me amplectare?
DE. Si tibi cordi eſt facere,licet. CA. lepida es,
Duce me amabo. DE. caue ne cadas,aſta.

CA. Oh ocellus es meus, tuus ſum alumnus, mel meũ.
DE. Caue modò ne prius in via accumbas,
Quàm illic,vbi lectus eſt ſtratus,coimus.
CA. Sine cadere me. DE. ſino,ſed & hoc quod mihi in
Si cades, non cades quin cadam tecum, [manu eſt.
Iacentes tollet poſtea nos ambos aliquis.
Madet homo. CA. tun meam vis mammam adire?
DE. Cedò manum,nolo equidem te affligi.
CA. *Hem' tene, age i ſimul quòd ego eam,an ſcis? S. Ea
DE. Scio,in mentẽ venit modò. CA. nempe domũ eo
Comeſſatum. DE. immò iſtuc quidem iam memini.
PHILO. Num non vis obuiam me hiſce ire,anime mi?
Illi ego ex omnibus optimè volo : iam
Reuortar. PHILE. diu eſt iam id mihi. CA. ecquis hic
PHILO. Adeſt. C. eu Philolaches,ſalue amiciſſime [eſt?
Mihi hominum omnium. PHILO. dij te amẽt, accuba
Callidamates. vnde agis te? CA. vnde homo ebrius.
PHILO. Probè, quin amabo accubas Delphium mea.
CA. Date illi quod bibat, dormiam ego iam.
PHILO. Nũ mirũ his aut nouom quippiã facit? q̃d ego
Hoc faciam poſtea mea? DE. ſic ſine eum quieſcere.
PHILO. age tu
Interim da ab Delphio citò cantharum circum.
TRANIO, PHILOLACHES, CALLIDAMATES, DELPHIVM, PHILEMACIVM, Puer.
IVppiter ſupremus ſummis opibus , atq; induſtrijs
Me perijſſe,& Philolachetem cupit herilem filium.
Occidit ſpes noſtra, nuſquam ſtabulum eſt confidẽtiæ.
Nec ſalus nobis ſaluti iam eſſe,ſi cupiat,poteſt,
Ita mali mœroris montẽ maximum ad portum modò
Conſpicatus ſum.herus aduenit peregrè,perijt Tranio.
Ecquis homo eſt,qui facere argenti cupiat aliquantum
lucri,
Qui hodie ſeſe excruciari *meam vicem' poſſit pati? S. me animo
Vbi ſunt iſti plagipatidæ ferritribaces viri? * S. vel
Iſti,qui haſtis trium nummorũ cauſſa ſubeũt ſub falas?

Vbi aliqui quindenis haſtis corpus transfigi ſolent?
Ego dabo ei talentū, primus qui in crucē excucurrerit.
S. obſtringantur. Sed ea lege, vt "affigantur' bis pedes, bis brachia.
Vbi id erit factum, à me argētum petito præſentarium.
Sed ego ſum'ne infelix, qui nō curro curriculo domū?
PHILO. Adeſt obſonium. eccū Tranionē, à portu redit.
TR. Philolaches. PHILO. quid eſt? TR. ego & tu. PHILO. quid & ego & tu? TR. perijmus.
PHILO. Quid ita? TR. pater adeſt. PHILO. quid ego ex te audio? TR. abſumti ſumus.
Pater inquam tuus venit. PHILO. vbi eſt is obſecro te? TR. adeſt.
PHILO. Quis id ait? quis vidit? TR. egomet inquam vidi. PHILO. væ mihi.
PHILO. Quid ego agam? TR. nunquid tu malum me rogitas, quid agas? accubas.
PHILO. Tun' vidiſti? TR. egomet inquam. PHILO. certè? TR. certè inquam. PHILO. óccidi,
Si tu vera memoras. TR. quid mihi ſit boni, ſi mentiar?
PHILO. Quid ego nunc faciam? TR. iube hæc hinc omnia amolirier.
Quis iſtic dormit? PHILO. Callidamates. TR. ſuſcita iſtum Delphium.
DE. Callidamates Callidamates vigila. CA. vigilo, cedo vt bibam.
DE. Vigila, pater aduenit peregrè Philolache. CA. valeat pater.
PHILO. Valet ille quidem, atque ego diſperij. CA. diſperiſti? qui poteſt?
PHILO. Quæſo edepol exurge, pater aduenit. CA. tuus venit pater?
Iube abire rurſum, quid illi reditio huc etiam fuit?
PHILO. Quid ego agam? pater iam hic me offendet miſerum adueniens ebrium,
Ædes plenas conuiuarum, & mulierum. miſerum eſt opus

Igitur

Igitur, demum fodere puteum, vbi ſitis fauces tenet,
Sicut ego aduentu patris nunc quæro, quid faciã miſer.
TR. Ecce autem hic depoſuit caput, & dormit, ſuſcita.
PHILO. Etiam vigilas? pater inquã aderit iam hic meus.
CA. ain tu pater?
Cedò ſoleas mihi, vt arma capiam, iam pol ego occidã patrem.
PHILO. Perdis rem, tace, amabo abripite hunc intrò actutum inter manus.
CA. Iam hercle ego vos pro matula habebo, niſi mihi matulam datis.
PHILO. Perij. TR. habe bonum animum, ego iſtum lepidè medicabor metum.
PHILO. Nullus ſum. TR. taceas: ego, qui iſtæc ſedem *meditabor* tibi, S. medicabo
Satin habes, ſi aduenientem ego ita patrẽ faciam tuum,
Non modò ne introeat, verùm etiam vt fugiat longè ab ædibus?
Vos modò hinc abite intrò, atque hæc hinc properè amolimini.
PHILO. Vbi ego ero? TR. vbi maximè eſſe vis, cum hac: tu cum iſtac eris.
DE. Quid eſt igitur? abeamus hinc nos. TR. non hoc longe Delphium.
Namq; intus potate, haud tantillo hàc quidem cauſſa minus. S. Nam melius potare,
PHILE. Hei mihi quàm iſtæc blanda dicta, quò eueniant, madeo, metu.
Potin' animo vt ſies quieto, & facias quod iubeo?
PHILO. poteſt.
TR. Omnium primum *Philematium* intrò abi, & tu Delphium. S. Philematium.
DE. Morigeræ tibi erimus ambæ. PHILE. ita ille faxit Iuppiter.
TR. Animũ aduortito nũc tu iam, quæ volo accurarier,
Omnium primum dum, ædes iam fac occluſæ ſient.

Intus caue mutire quenquã ſiueris. PHILO. curabitur.
TR. Tanquam ſi intus natus nemo in ædibus habitet. PHILO. licet.
TR. Neu quiſquam reſponſet, quando haſce ædes pultabit ſenex.
PHILO. Nunquid aliud? TR. clauim mihi haruncce ædium "Laconicam'
S. hæc omni cauſſa.
Iã iube efferri intus, haſce ego ædeis occludã hinc foris.
PHILO. In tuã cuſtodiã me, & meas ſpes trado Tranio.
TR. Pluma haud intereſt, patronus, an cliẽs propior ſiet
Homini, cui nulla in pectore eſt audacia:
Nam cuiuis homini, vel optumo, vel peſſumo,
Quamuis deſubitò facile eſt facere nequiter:
Clauim cedò, atque abi intrò, atque occlude oſtium.
Verùm id videndumſt, id viri docti eſt opus,
Quæ deſignata ſint, & facta nequitia,
Ne quid patiantur, quamobrem pigeat viuere.
Tranquillè cuncta, & vt proueniant ſine malo,
Sicut ego efficiam, quæ facta hic turbabimus,
Profectò vt liqueant omnia & tranquilla ſint,
Neque quicquam nobis pariant ex ſe incommodi.
Sed quid tute egrederis? perij. iam iam optumè
Præceptis paruiſti. PV. herus iuſſit maxumo
Opere orare, vt patrem aliquo abſterreres modo,
Ne introiret ædes. TR. quin etiam illi hoc dicito,
Facturum me, vt ne etiam aſpicere ædes audeat,
Capite obuoluto vt fugiat cum ſummo metu.
Clauim cedò, atq; abi hinc intrò, atq; occlude oſtium.
Et ego hinc occludam. iube venire nunc iam.
Ludos ego hodie viuo præſenti hic ſeni
Faciam, quod credo mortuo nunquam fore.
Concedam à foribus huc. hinc ſpeculabor procul,
Vnde aduenienti ſarcinam imponam ſeni.

THEVROPIDES ſenex. TRANIO ſeruus.

HAbeo Neptune magnam gratiam tibi,
Quom me amiſiſti vix à te viuom modò.

Verùm

Verùm ſi poſthac me pedem latum modò,
Scies impoſuiſſe in vndam, haud cauſſa'ſt illico,
Quod nunc voluiſti facere, quin facias mihi.
Apage, apage te à me, nunc iam poſt hunc diem
Quod crediturus tibi fui, omne credidi.
TR. Edepol Neptune peccauiſti largiter,
Qui occaſionem hanc amiſiſti tam bonam.
TH. Triennio pòſt Ægypto aduenio domum,
Credo expectatus veniam familiaribus.
TR. Nimio edepol ille potuit expectatior
Venire, qui te nunciaret mortuum.
TH. Sed quid hac? occluſa ianua eſt interdius? S. hoc
Pultabo. heus ecquis iſtas aperit mihi fores?
TR. Quis homo eſt, qui noſtras ædes acceſſit propè?
TH. Meus ſeruos hic qdē eſt Tranio. TR. ô Teuropides.
Here ſalue, ſaluum te aduenisſe gaudeo.
Vſq;ne valuiſti. TH. vſq;, vt vides. TR. factū optimè.
TH. Quid vos, inſani'ne eſtis? TR. qui dū? TH. ſic quia
Foris ambulatis, natus nemo in ædibus
Seruat, neque qui recludat, neque qui reſpondeat.
Pultando pedibus penè confregi 'aſſulas'. S. haſce amare.
TR. Eho an tu tetigiſti has ædes? TH. cur non tangerē?
Quin pultando inquam penè confregi fores.
TR. Tetigiſtin? TH. tetigi inquam, & pultaui. TR. vah.
TH. quid eſt? [poteſt
TR. Malè hercle factum. TH. quid eſt negocij? TR. non
Dici, quàm indignum facinus feciſti, & malum.
TH. Quid iā? TR. fuge obſecro atq; abſcede ab ædibus.
Fuge huc, fuge ad me propius, tetigiſti foreis?
TH. Quomodo pultare potui, ſi non tangerem?
TR. Occidiſti hercle. T. quem mortalē? TR. omnes tuos.
TH. Di te deæque omnes perduaxint cum iſto omine.
TR. Metuo, te atque iſtos expiare vt poſſies.
TH. Quamobrē? aut quā ſubitò rē mihi apportas nouā?
TR. Eheus iube illos illinc amabo abſcedere.
TH. Abſcedite. TR. ædes ne attigatis, tangite

Vos

Vos quoq; terrã. TH. obſecro hercle quin eloquere iã.
TR. Quia ſeptem menſes ſunt, cum in haſce ædes pedẽ
Nemo intrò tetulit, ſemel vt emigrauimus.
TH. Eloquere quid ita? TR. circumſpice dũ nunquis eſt
Sermonẽ noſtrum qui aucupet. TH. tutum probè eſt.
TR. Circunſpice etiam. TH. nemo eſt, loquere nunc iã.
S. Quid eſt TR. Capitalis cædes facta eſt. TH. * non intelligo.
TR. Scelus inquã factumſt iamdiu antiquom & vetus.
Antiquom id adeò, nos nunc factum inuenimus.
TH. Quid iſtuc eſt ſceleſte? aut quis id fecit? cedò.
TR. Hoſpes necauit hoſpitem captum manu,
Iſte, vt ego opinor, qui has tibi ædeis vendidit.
TH. Necauit? TR. aurumque ipſi ademit hoſpiti,
Eumque hic defodit hoſpitem ibidem in ædibus.
TH. Quapropter id vos factum ſuſpicamini?
TR. Ego dicam, auſculta. vt foris cœnauerat
Tuus gnatus, poſtquam redit à cœna domum,
Abimus omnes cubitum, condormiuimus,
Lucernam fortè oblitus fueram extinguere,
Atque ille exclamat derepentè maximum.
TH. Quis homo? an gnatus meus? TR. ſt, tace. auſcultã
Ait veniſſe illum in ſomnis ad ſe mortuum. [modò,
TH. Nẽpe ergo in ſomnis? TR. ita. ſed auſculta modò.
Ait illum hoc pacto ſibi dixiſſe mortuum.
TH. In ſomnis? TR. mirum quin vigilanti diceret,
Qui abhinc ſexaginta annis occiſus foret.
Interdum ineptè ſtultus es.
TH. Taceo. TR. ſed ecce quæ ille inquit:
Ego tranſmarinus hoſpes ſum Diapontius,
Hic habito, hæc mihi dedita eſt habitatio.
Nam me Acheruntem recipere orcus noluit,
Quia præmaturè vita careo. per fidem
Deceptus ſum, hoſpes hic me necauit, iſque me
S. inſepulchrum, Defodit 'inſepultum', clàm ibidem in hiſce ædibus,
Sceleſtus auri cauſſà. nunc tu hinc emigra,
S. Simpla Sceleſtæ hæ ſunt ædes, 'impia' eſt habitatio.
Quæ

Quæ hic monſtra fiunt, anno vix poſſim eloqui.
Secede. TH. Quid obſecro factu'ſt? TR. cōcrepuit foris,
*Hiccine' percuſſit? TH. guttam haud habeo ſanguinis, S. Hic me
Viuom me accerſunt ad Acheruntem mortui.
TR. Perij illiſce hodie, hanc conturbabunt fabulam.
Nimis quàm formido, ne manifeſtò hic me opprimat.
Quid tute tecum loquere? TR. abſcede ab ianua.
*Euge' obſecro hercle? TH. quò fugiam? etiam tu fugis. S. Fuge
TR. Nihil ego formido, pax mihi eſt cum mortuis.
TH. Heu Tranio. TR. non me appellabis, ſi ſapis.
Nihil ego commerui, neque iſtas percuſſi foreis.
TH. Quæſo quid ægrè eſt, quæ res te agitat Tranio?
Quicum iſtæc loquere? TR. an quæſo tu appellaueras?
Ita me di amabunt, mortuum illum credidi
Expoſtulare, quia percuſſiſſes foreis.
Sed tu etiam ne aſtas, nec quod dico obtéperas? [put.
TH. Quid faciā? TR. caue reſpexis. fuge atq; operi ca-
TH. Cur non fugis tu? TR. pax mihi eſt cum mortuis.
TH. Scio, quid modò igitur cura tantopere extimueras?
TR. Nihil me curaſſis inquam. ego mihi prouidero.
Tu vt occœpiſti, tantum quantum quis, fugies,
Atque Herculem inuocabis. TH. Hercules te inuoco.
TR. Et ego, tibi hodie vt det ſenex magnum malum.
Proh di immortales, obſecro voſtram fidem,
Quid ego hodie negotij confeci, malum.

DANISTA, THEVRO, ſenex,
TRANIO ſeruus.

SCeleſtiorem ego *annum' argento fœnori, S. animam
Nunquā vllum vidi, quàm hic mihi annus obtigit,
A manè ad noctem vſque in foro dego diem,
Locare argenti nemini nummum queo.
TR. Nunc pol ego perij planè in perpetuum modum.
Daniſta adeſt, qui dedit argentum fœnori,
Qui amica eſt emta, quoque opus in ſumtus fuit.
Manifeſta res eſt, niſi quod occurro prius,
Ne hoc nunc ſenex reſciſcat. ibo huic obuiam.

Sed

Sed quid'nam hic ſeſe tam citò recipit domum?
Metuo ne de hac re quippiam hic inaudiuerit.
Accedam atque appellabo. eu quàm timeo miſer.
Nihil eſt miſerius, quàm animus hominis conſcius,
Sicut me habet. verùm vtvt res ſeſe habet,
Pergam turbare porrò, ita hæc res poſtulat.
Vnde is? TH. conueni illum, vnde haſce ædes emeram.
TR. Nunquid dixiſti de illo, quod dixi tibi?
TH. Dixi hercle verò, atq; omnia. TR. væ miſero mihi.
Etiam fatetur de hoſpite? TR. immò pernegat.
Cape hercle te obſecro, cum eo vnà iudicem.
Sed eum videto vt capias, qui credat mihi.
Tam facilè vinces, quàm pirum volpes comeſt.
Metuo ne technæ meæ perpetuò perierint.
TH. Quid tute tecum? TR. nihil enim, ſed dic mihi,
Dixtin quæſo? TH. Dixi inquam, atque ordine omnia.
TR. Etiam fatetur de hoſpite? TH. immò pernegat.
TR. Negat? TH. negat inquã. TR. perij oppidò, cum cogito.
Non confitetur? TH. dicam ſi confeſſus ſit.
Quid nũc faciendum cenſes? TR. egon' quid cenſeam?
Cape obſecro hercle te cum eo vnà iudicem.
Sed eum videto, vt capias, qui credat mihi.
Tam facilè vinces, quàm pirum volpes comeſt.
DA. Sed Philolachetis eccum ſeruum Tranium,
Qui mihi neque fœnus, neq; ſortem argenti danunt.
TH. Quò tu te agis? TR. nec quòquã abeo. næ ego ſum miſer,
Sceleſtus, natus dijs inimicis omnibus.
Iam illo præſente adibit: næ ego homo ſum miſer.
Ita & hinc & illinc exibent negotium.
Sed occupabo adire. DA. hic ad me it, ſaluus ſum.
Spes eſt de argento. TR. hilarus eſt fruſtra iſtic homo.
Saluere iubeo te mi Saturites bene.
DA. Salue & tu. quid de argento? TR. abi ſis belua.
Continuò aduenicns pilum inieciſti mihi.
DA. Hic homo eſt inanis. TR. hic homo eſt certè ariolus.

DA.

DAN. Quin tu iſtas mittis tricas? TRAN. * numquam potuiſti mihi *S. v. e. Quin quid vis cedo. DAN. Vbi Philolaches eſt. TR.*
Magis opportunus aduenire quàm aduenis.
DA. Quid eſt? TR. concede huc. DA. quin mihi argentum redditur.
TR. Scio te bona eſſe voce, ne clama nimis.
DA. Ego hercle verò clamo. TR. ah gere morem mihi.
DA. Quid tibi ego morem vis geram? TR. abi quæſo hinc domum.
DA. Abeam? TR. redito huc circiter meridiem.
DA. Reddetur ne igitur fœnus? TR. reddetur, nũc abi.
DA. Quid ego huc recurſem, aut operam ſumam, aut conteram?
Quid ſi hic manebo potius ad meridiem?
TR. Imò abi domum, verum hercle dico. abi modò.
DA. Quin vos mihi fœnus date, quid nugamini?
TR. Eu hercle næ tu abi modò, auſculta mihi.
DA. Iam hercle ego illunc nominabo hic. TR. euge ſtrenuè.
Beatus verò es nunc cùm clamas. DA. meum peto.
Multos me hoc pacto iam dies fruſtramini.
Moleſtus ſi ſum, reddite argentum, abiero.
Reſponſiones omnes hoc verbo eripite.
TR. Sortem accipe. D. immò fœnus, in primum volo.
TR. Quid tute hominem, hominũ omniũ teterrime,
Veniſti huc *externatum*? agas quod in manu eſt, *S. exenteratum*
Non dat, nõ debet. DA. non debet? TR. nec erit quidẽ.
Ferre hoc potes, an mauis vt aliquò abeat foras?
Vrbem exul linquat factis hic cauſſa tui?
Cui ſortem *vix* dare licebit. DA. quin non peto. *S. Quia*
TH. Eia maſtigia ad me redi. TR. iam iſtic ero. *S. potius*
Moleſtus ne ſis. nemo dat, age quid lubet,
Tu ſolus credo fœnore argentum datas.
DA. Cedò fœnus. redde fœnus. fœnus reddite,
Daturin' eſtis fœnus actutum mihi?
Date mihi fœnus. TR. fœnus illic, fœnus hic.

Neſcit quidem [illegible]ſi fœnus fabularier,
Veterator. neque ego tetriorem beluam
S. – Vidiſſe me vnquam quanquam, "quàm' te, cenſeo.
S. iſtis DA. Non edepol nunc me tu "tuis' verbis territas.
S. ab aſtu ita Calidum hoc eſt, & ſi procul "abeſt', vrit malè.
TH. Quod illud eſt fœnus obſecro, quod illic petit.
TR. Pater eccum aduenit peregrè non multo prius
Illius. is tibi & fœnus, & ſortem dabit.
Ne inconſiliare quid nos porrò poſtules.
Vide num moratur? DA. quin feram ſi quid datur.
TH. Quid ais tu? TR. quid vis? TH. quis illic eſt? quid illic petit?
Quid Philolachetem gnatum compellat meum
Sic, & præſenti tibi facit conuicium?
S. – Quid illi debetur? TR. obſecro hercle "te', iube
Obici argentum huic ob os impuræ beluæ.
TH. Iubeam? TR. iube homini argento os verberarier.
S. vti is DA. Perfacile ego "ictus' perpetior argenteos.
TH. Quod illud argentum eſt? TR. huic debet Philolaches
Paulum. TH. quantillum? TR. quaſi quadraginta minas.
S. – "DA.' Ne ſanè id multum cenſeas, *paulum id quidẽ eſt.
S. *TH. TR. Audin? videtur'ne obſecro hercle idoneus,
Daniſta qui ſit? genus quod improbiſſimum eſt.
S. – TH. Non ego iſtuc curo, quis "iſte' ſit, vnde ſit,
Illud volo mihi dici, id me ſcire expeto.
S. Ab eo "Adeò' etiam argenti fœnus creditum audio.
TR. Quatuor quadraginta illi debentur minæ.
Dic te daturum vt abeat. TH. egon' dicam dare?
TR. Dic. TH. egóne. TR. tu ipſus, dic modò, auſculta mihi.
Promitte, age inquam, ego iubeo. TH. reſponde mihi.
Quid eo eſt argento factum? TR. ſaluum eſt. TH. ſoluite
Voſmet igitur, ſi ſaluum eſt. TR. ædeis filius

Tuus

Tuus emit. TH. "ædeis'. TR. "ædis'. TH. euge Philolaches S.vbiq; ædes
"Patriſſat'. iam homo in "mercatura vortitur'. S.pa r. at
Ain tu "ædis'? TR. "ædis' inquam, ſed "ſcin" cuiuſmodi? S.mercatum Aduortitur.
"TH'. Quî ſcire poſſim? "TR'. vah. "TH'. quid eſt? "TR'. S. –
ne me roga. TR.TH.
TH. Nam quid ita? TR. ſpeculo claras "clarorẽ' merum. TR.TH.
TH. Bene hercle factum. quid eas quanti deſtinat? * TR.TH.
"TR'. Talentis *magnis totidẽ, "quot' ego & tu ſumus. S.ea.terum
* Sed araboni has dedit quadraginta minas. S. * DAN.
"Huic' ſumſit "quas ei' dedimus, ſatin intelligis? etiã reſpiciũ.
Nam poſtquam "hæcce' ædis "ita erant' vt dixi tibi, S. SL. S. v à
Continuò eſt alias ædis mercatus ſibi. S.quod
TH. Bene hercle factũ. "DA'. heus iam appetit meridies. S. *SL.
"TR*. Abſolue hũc quæſo vomitum, ne hic nos enecet. S.hic S.quaſi
Quatuor quadraginta illi debentur minæ, S.hic.
Et ſors & fœnus. "DA'. tantum eſt, *nihilo plus peto. S.videras
VT. Velim quidem hercle, vt vno nummo plus petas. S.TR.
"TH'. Adoleſcens mecum rem "habe'. "DA'. nempe abs S. –
te petam. S. –
TH. Petito cras. "DA'. abeo. *ſat habeo, ſi cras fero. S. * DAN. S.DAN.
TR. Malum quod iſti di deæque omnes duint. S.habet.
Ita mea conſilia perturbat "peniſſimè'. S. –
Nullum edepol hodie genus eſt hominum tetrius, S. petis
Nec minus bono cum iure, quàm Daniſticum. S. –
TH. Qua in regione iſtas ædis emit filius? DAN.
TR. Ecce autem perij. TH. dicis'ne hoc quod te rogo? S.pleniſſime
TR. Dicam, ſed nomen hominis quæro "quid' ſiet. S.quod
TH. Age comminiſcere ergo. TR. quid ego nunc agam?
Niſi vt in vicinum hunc proximum mendacium,
Eas emiſſe ædis huius dicam filium.
Calidum hercle audiui eſſe optimum mendacium,
Quicquid dei dicunt, id "rectum eſt' dicere. S. de.rectum
TH. Quid igitur iam commentus? TR. dij iſtum perduint,
Imò iſtunc potius. de vicino hoc proximo
Tuus emit ædis filius. TH. bonan' fide?

TR. Siquidem es argentum redditurus, tum bona.
Si redditurus non es, non emit bona.
S. – TH. Nō in loco emit perbono *has'. T. immò optimo.
TH. Cupio hercle inſpicere has ædis. pultadum fores,
S. euoca Atque *euocato' aliquem intus ad te Tranio.
S. – TR. Ecce autem iterum nunc quid *ego' dicam neſcio.
S. efferunt Iterum iam ad vnum ſaxum me fluctus *ferunt'.
S. – Quid nunc* ? non' hercle quid nunc faciam, *reperio:'
S. ecce Manifeſtò teneor. TH. euoca dum aliquem foràs,
S. Roga *Qui' circumducat. TR. heus tu, *at' hic ſunt mulieres.
S. – Videndū eſt primùm, vtrum *eæ' velint, *an nō velint.
S. eſſe S. * ne TH. Bonum æquomque oras, percontare & roga.
S. exiſto Ego hic tantiſper dum *exis, te' opperiar foris.
TR. Dij te deæque omnis funditus perdant ſenex,
Ita mea conſilia vndique oppugnas mala.
Euge optimè. eccum dominus ædium foràs,
Simo progreditur ipſus. huc conceſſero,
Dum mihi ſenatum conſilij in cor conuoco.
Igitur tum accedā hunc, quando quid agam inuenero.

SIMO, THEVROPIDES ſenes, TRANIO ſeruus.

Melius anno hoc mihi non fuit domi,
Nec quando eſca vna bene meruerit magis,
Prandium mihi vxor perbonum dedit.
Nunc dormitum me iubet ire minimè.
Non mihi fortè viſum illico fuit
Melius, quàm prandium, quom ſolum dedit.
Voluit in cubiculum abducere me anus.
Non bonus ſomnus eſt de prandio. apage
Clanculum ex ædibus me edidi foras.
Tota turget mihi vxor, nunc ſcio, domi.
TR. Res parata eſt mala in veſperum huic ſeni.
Nam & cœnandum & cubandum eſt intus malè.
SI. Quo magis cogito ego cum meo animo,
Si quis dotatam vxorem domi ſuæ habet,
Neminem ſollicitat ſopor,

Ire

Ire dormitum odio eſt: nunc verò mihi
Exequi certa res eſt hoc, vt abeam
Potius hinc ad forum, quàm domi cubem,
Atque pol neſcio, vt moribus ſient
Voſtræ. hoc ſat ſcio, quàm mea me habeat malè:
Peiuſque poſthac fore, quàm fuerit mihi.
TR. Si abitus tuus tibi ſenex fecerit malè,
Nihil erit quod deorum vllum accuſites.
Te ipſe iure optimo meritò incuſes licet.
Sed tempus nunc eſt ſenem hunc alloqui mihi.
Hoc habet: repperi, qui ſenem ducerem.
Quo dolo à me dolorem procul pellerem,
Accedam. dij te ament plurimum Simo.
SI. Saluos ſis Tranio. TR. vt vales? SI. non malè.
Quid agis? TR. hominem optumum teneo. SI. amicè facis,
Cũ me laudas. T. decet certè. SI. certè hercle.at ego te
Haud bonũ teneo ſeruum. TR. * quid ita verò Simo? *S. Eia maſtigia à merīdie amiſti ſero.*
SI. Quid nunc quàm mox? TR. quid eſt? SI. quod ſolet fieri.
TR. Dic igitur quod ſolet fieri, quid id eſt?
SI. Quid facitis vos? ſed vt verum Tranio loquar,
Sic decet, vt homines ſunt, ita morem geras.
Vita quàm ſit breuis, ſimul cogita.
TR. Quid? ehem vix tandem
Percepi ſuper his rebus noſtris te loqui.
SI. Muſicè hercle agitis ætatem, ita vt vos decet.
Vino & victu, piſcatu probo, electili,
Vitam colitis. TR. immo ita ea quidem antehac erat,
Nunc nobis omnia hæc exciderunt Simo.
SI. Qui dum? TR. ita oppido occidimus omnes Simo.
SI. Non taces? proſperè vobis cuncta vſque adhuc
Proceſſerunt? TR. ita vt dicis, facta haud nego.
Nos profectò probè vt voluimus viximus.
Sed Simo, ita nunc ventus nauem noſtram ſubit
Deſeruit. SI. quid eſt? quomodo peſſimè potuit?

Quæ nec ſubducta erat tutò in terra antehac.
TR. Ei. SI. quid eſt? TR. me miſerum, occidi. SI. qui?
Venit nauis noſtræ naui, quæ frangat ratem. [TR. quia
SI. Velim vt velles Tranio. ſed quid eſt negocij?
TR. Eloquar, herus peregrè venit. SI. tunc tibi
S. ferriteruũ Chorda tenditur inde "in ferriteruum',
Poſtea in crucem rectà. TR. nunc te ego per genua
Obſecro, ne indicium hero facias meo. SI. è me,
Nequid metuas, nihil ſciet. TR. patrone ſalue.
SI. Nihil moror mihi iſtiuſmodi clientes.
S. noſter TR. Nunc hoc quod ad te "veſter' me miſit ſenex.
SI. Hoc mihi reſponde primùm, quod ego te rogo.
Iam de iſtis rebus veſter quid ſenſit ſenex?
TR. Nihil quicquam. SI. nunquid increpauit filium?]
TR. Tam liquidus eſt, quàm liquida eſſe tẽpeſtas ſolet.
Nunc te hoc orare iuſſit opere maximo,
Vt ſibi liceret inſpicere has ædis tuas.
SI. Non ſunt venales. TR. ſcio equidem iſtuc, ſed ſenex
Gynæceum ædificare volt hic in ſuis
Et balneas & ambulacrum & porticum.
SI. Quid ille conſomniauit? TR. ego dicam tibi:
Dare volt vxorem filio quantum poteſt,
Ad eam rem facere volt gynæceum nouum.
S. architectorem. Nam ſibi laudaſſe haſce ait "architectonem'
Neſcio quem, eſſe ædificatas has ſanè bene.
S. exemplar Nunc hinc "exemplum' capere vult niſi tu ne vis?
Nam ille eò magnopere ex te ſibi exemplum petit,
Quia hic audiuit eſſe æſtatem perbonam,
Subdiu coli haſce ſolere perpetuum diem.
SI. Immò edepol verò, cum vſq; quaq; eſt vmbra, tamẽ
Sol ſemper hic eſt, vſque à mani ad veſperum.
Quaſi flagitator aſtans vſque ad oſtium.
Nec mihi vmbra vſque eſt, niſi ſi in puteo quępiam eſt.
TR. Quid Sarſinaris ecqua eſt? ſi vmbram non habes?
SI. Moleſtus ne ſis, hæc ſunt ſicut prædico.
TR. Attamen inſpicere volt. SI. inſpiciat, ſi lubet.

Si quid erit quod illi placeat, de exemplo meo
Ipſe ædificato. TR. Eon' voco huc hominẽ? SI. voca.
TR. Alexandrũ magnũ, atq; Agathoclẽ aiunt maximas
°Duo' res geſiſſe. quid mihi fiet tertio? *S. duas*
Qui ſolus facio facinora immortalia.
Vehit hic clitellas, vehit hic autem alter ſenex.
Nouitium mihi quæſtum inſtitui non malum.
Nam muliones mulos clitellarios
Habent, ego homines habeo clitellarios.
Magni ſunt oneris: quicquid imponas, vehunt.
Nunc hunc haud ſcio an colloquar: congrediar.
Heus Theuropides. TH. quis nominat me?
TR. Hero ſeruus multum ſuo fidelis.
Quo me miſeras, affero omne impetratum.
TH. Quid illic obſecro tam diu deſtitiſti?
TR. Seni non ocium erat, id ſum opperitus.
TH. Antiquum hoc obtines tuum, tardus vt ſis.
TR. Heus tu ſi voles verbum hoc cogitate,
Simul flare, ſorbereque haud facilẽ
Eſt: ego hic eſſe, & illic ſimul, haud potui.
TH. Quid nunc? TR. viſe, ſpecta tuo arbitratu.
TH. Age duc me. TR. num moror? TH. ſubſequar.
TR. Senex ipſe te ante oſtium eccum opperitur,
Sed mœſtus eſt ſeſe haſce vendidiſſe. *S. placeret.*
TH. Quid tandem? TR. orat vt ſuadeam Philolacheti, *S. v.c. ponit*
Vt iſtas remittat ſibi. TH. haud opinor. *Miſericordias iã &c.*
Sibi quiſque ruri metit. ſi malẽ emtæ *vſq; ad verſ.*
Forent, nobis has haud redhibere °liceret'. *Latine domũ eſt. &c.*
Lucri quicquid eſt, id domum trahere oportet. *S. –*
Miſericordias iam habere haud hominem oportet. *S. moratẽ*
°TR'. °Morate' hercle °cum verba' facis, ſubſequere. * *S. –.*
°TH'. Do tibi ego operam. °TR'. ſenex illic eſt, °hem° ad- *S. fuit.*
duxit' tibi hominem. *S. – –.*
SI. Saluum te aduenisse peregrẽ gaudeo Theuropides. *TH.
TH. Dij te ament. SI. inſpicere °hic' ædis te has velle *S. nãdum*
aiebat mihi. *S. –*

TH. Niſi tibi inconimodum eſt. SI. imo comodum, i intrò atque inſpice.
S.TR. S.flocciſaxis "TH'. At enim mulieres. SI. caue tu vllã "flocciſacias' mulierem.
Qualibet perambula ædis oppidò tanquam tuas.
S. ne TH. Tanquam? TR. ah caue "tu' illi obiectes nunc in ægritudine
Te has emiſſe. nõ tu vides hũc, vultu vt triſti eſt ſenex?
S. ne S. & TH. Video. TR. ergo itridere, "neu' videare, *geſtire admodum,
S. – Noli facere mẽtionẽ te "has' emiſſe. TH. intelligo, [nio'.
S. eſſe exiſtimo humani ingenij. Et bene monitũ duco, atq; " te exiſtimo bumano inge-
Quid nunc? SI. quin tu is intro, atque ocioſe "perſpectas', vt lubet.
S. perſpectas. S. – TH. Bene benigneque arbitror te facere. "SI'. factum edepol volo.
S. *SI. S. pducites? * Vin' qui "perductet'? TH. apage iſtum perductorem, non placet.
S. – SI. "Quid'? quid eſt? TH. errabo potius, quàm perductet quiſpiam.
TR. Viden' veſtibulum ante ædis, hoc & ambulacrum cuiuſmodi?
TH. Luculentum edepol profectò. TR. age ſpecta, poſtes cuiuſmodi?
S. Quanta "Qua ſint' firmitate facti, & quanta craſſitudine?
S. *SI. TH. Non videor vidiſſe poſtes pulcriores * pol mihi.
S. – "SI'. Eo precio emti fuerant olim. TR. audin' fuerant dicere?
Vix videtur cõtinere lacrimas. TH. quanti hos emeras?
SI. Tris minas pro iſtis duobus, præter vecturam, dedi.
S. TR. "TH'. Hercle quin multum improbiores ſunt, quàm à primo credidi.
S. SI. TR. S. terrã ſecãt "TR'. Quapropter? "TH'. quia edepol ambo ab infimo "tarmes ſecat'.
S. SI. "TR'. Intempeſtiuos exciſos credo, id eis vitium nocet.
S. inducti Atq; etiam nunc ſatis boni ſunt, ſi ſint "inducti' pice:

Non

Non enim hæc pulnfagus opifex opera fecit barbarus.
*Viden' *coagmenta' in foribus. TH. video. TR. ſpecta *quàm arcte' dormiunt. *TR. S. ornamẽta S. qua arte
TH. Dormiunt? TR. illud quidem, vt *cõniuent', volui dicere, S. conuenit
*TH'. Satin' habes: * vt *quicque' magis contemplor, tanto magis placet. S.–.*TH. S. quicquid
TR. Viden' pictum, vbi ludificatur cornix vna, volturios duo?
Cornix aſtat, ea volturios duo viciſſim *vellicat'. S. vellitat
Quæſo huc ad me ſpecta, cornicẽ vt cõſpicere *poſſies'. S. poſſis
Iam vides*? TH. profectò nullam equidem illic cornicem *intuor'. S. *ſibi S. intueor
TR. At tu *iſtò' ad nos obtuere, quoniã cornicẽ nequis S. iſtuc
Conſpicari, ſi volturios fortè poſſis contui.
TH. Omnino, vt te abſoluam, nullam pictam conſpicio hic auem.
TR. Age iam mitto, ignoſco, *ætate' nõ quis obtuerier. S. æuo
TH. Hæc quæ poſſim, ea mihi profectò cuncta vehementer placent.
SI. Latius demum eſt operæ precium iuiſſe. TH. rectè edepol mones.
SI. Ehò iſtũ puer circumduce haſce ædis, & conclauia.
Nam egomet ductarem, niſi mihi eſſet ad forũ negociũ.
TH. Apage iſtũ à me perductorẽ. nihil moror ductarier.
SI. Quid? quid eſt? TH. errabo potius, quàm perductet quiſpiam.
SI. Aedis dico. TR. ergo intrò eo ſine perductore. SI. I, licet.
TH. Ibo intrò igitur. TR. mane ſis, videam ne canis? TH. agedum vide.
TR. Eſt. TH. vbi canis eſt? TR. abi dierecta, * abin' hinc in malam crucem. S. SI. eſt. TR.
At etiam reſtas? * abi iſtinc. SI. nihil pericli eſt, age. SI. eſt. TR.
Tam placida eſt, quàm eſt aqua, viſe. ire intrò audacter licet.

Eo ego hinc ad forū. TH. feciſti cōmodè, bene ambula.
Tranio age canem. hinc à foribus abducas face.
Et ſi nō metuenda eſt. TR. quin tu illam aſpice, vt placidè accubat?
Niſi moleſtum vis videri te, atque ignauum. TH. iam vt lubet.
Sequere hàc igitur. TR. equidem haud vſquam à pedibus abſcedam tuis.

TRANIO ſeruus. THEVROPIDES ſenex.

S.ve.c. hanc ſcenā poſtponit ſequenti.

QVid tibi viſum eſt hoc mercimonij? TH. totus gaudeo.
TR. Num nimio emtæ tibi videntur? TH. nunquam edepol me ſcio
Vidiſſe vnquam ableċtas ædes, niſi modò haſce. TR. ecquid placent?
TH. Ecquid placeant me rogas? imò verò perplacent.
TR. Cuiuſmodi gynæceum? quid porticum? TH. inſanum, bonam.
Nō equidē vllam in publico eſſe maiorē hac exiſtimo.
TR. Quin ego ipſe & Philolaches in publico omnes porticus
Sumus commēſi. TH. quid igitur? TR. longè omnium longiſſima eſt.
TH. Dij immortales mercimonij lepidi! ſi hercle nunc ferat
Sex talenta magna argenti pro iſtis præſentaria,
S. rečte Nunquam accipiam. TR. ſi "here' te accipere cupias, nunquam ſinam.
TH. Bene res noſtra collocata eſt iſtoc mercimonio.
TR. Me ſuaſore atq; impulſore id factū audacter dicito,
Qui ſubegi fœnore argentum ab Daniſta vt ſumeret,
Quod iſti dedimus araboni. TH. ſeruauiſti omnē ratē,
Nempe octoginta debētur huic minę? TR. haud nummo amplius.
TH. Hodie accipiat. TR. ita enim verum ne qua cauſſa [ſubſiet,
Vel mihi denumerato, ego illi porrò denumerauero.

At

TH. At enim nequid captioni mihi ſit, ſi dederim tibi.
TR. Egóne te ioculo modo auſí dicto aut facto fallere?
TH. Egon' abs te auſim nó cauere nequid cõmittã tibi?
TR. Qui tibi nunquã, quicquam, poſtquam tuus ſum, verborum dedi.
TH. Ego enim caui rectè. TR. eam mihi debes gratiã atque animo meo.
TH. Sat ſapio, ſi abs te modo vno caueo. TR. tecũ ſentio.
TH. Nunc abi, i rus, dic me aduenifſe filio. TR. faciam vt voles.
TH. Curriculo abi, iube in vrbem veniat iam ſimul tecum. TR. licet.
Nunc ego me illã per poſticũ ad congerrones conferã.
Dicã vt hic res ſint quietę, atq; vt hũc hinc amouerim.

PHANISCVS Aduorſitor.

SErui qui cum culpa carint, tamen malum
Metuunt, hi ſolent eſſe heris vtibiles.
Nam illi qui nihil metuunt, poſtquam ſunt malum
Meriti, ſtulta ſibi expetunt conſilia.
Exercent ſeſe ad curſuram, fugiunt. ſed
Hi ſi reprehenſi ſunt, faciunt à malo,
Peculio quod nequeunt facere ſuo,
Augent ex pauxillo, theſaurum inde parant.
Mihi in pectore conſilij quod eſt,
Lubet cauere malam rem prius,
Quàm vt meum tergum exſinceratum fiat,
Vt adhuc fuit, mihi corium eſſe oportet
Syncerum, atque vti vetem verberari.
Si huic imperabo, probè tectum habebo:
Malum cum impluit cæteris, non impluat mihi.
Nam vt ſerui volunt eſſe herum, ita ſolet eſſe.
Bonis boni ſunt: improbi, qui malus fuit.
Nam nunc domi noſtræ tot peſſimi viuont,
Peculi ſui prodigi, plagigeruli, vbi aduorſum vt
Eant, vocantur hero, non eo moleſtus ne ſis.
Scio quò properas, geſtis aliquò iam hercle,

Ire vis mula foràs paſtum. bene merens
Hoc precium inde abſtuli, ita abij foràs. ſolus
Nunc eo aduorſum hero ex plurimis ſeruis,
Hoc die craſtini, cùm herus reſciuerit,
Mane caſtigabit eos bubulis exuuijs.
Poſtremò minoris pendo tergũ illorũ, quàm meum. *

*S. v. c. hic ponis hos verſ. * Miſericordias iã &c. vſq; ad finẽ. vide paginã 327. lin. 30 atque hinc ſcenam cum priori candẽ ponit, mutatis noĩbus perſonarum, videlicet, DAN. pro PHAN. & TRA. pro SER. vſq; ad verſum, Hic quidẽ neq; &c.*

PHANISCVS Aduorſitor, SERVVS alius.
THEVROPIDES ſenex.

ILli Bucede erunt multo potius, quàm ego
Sim reſtio. "SE.' mane tu atque aſſiſte illico,
Etiam reſpice. "PH.' mihi moleſtus ne ſis.
"SE.' Vide vt faſtidit ſimia.
"PH.' Mihi ſum, libet eſſe. quid id curas?
"SE.' Manes ne illico impure paraſite?
"PH.' Qui paraſitus ſum? "SE.' ego enim
Dicam, cibo perduci poteris quouis.
Ferocem facis, quia te herus tam amat. "PH' vah.
Oculi dolent? "SE.' cur? "PH.' quia fumus moleſtus.
"SE.' Tace ſis faber, qui cudere ſoles plumbeos
Nummos. "PH' non potes tu cogere me, vt tibi
Male dicam. nouit herus me ſi ſobrius ſis,
Malè non dicas. "SE.' tibi obtemperem, cum tu mihi
Nequeas? "PH.' at tu mecum peſſime, i aduerſus.
"SE.' Quæſo hercle Phaniſce, abſtine iam ſermonem
De iſtis rebus. "PH.' faciam, & pultabo fores.
* Heus ecquis hic eſt, maximam qui his iniuriam
Foribus defendat? * ecquis huc exit, atque aperit?
Nemo hinc quidem * exit. vt eſſe addecet
Nequam homines, ita ſunt: ſed eo magis cauto eſt
Opus, ne huc exeat, qui malè me multet. *
Hic quidem neque conuiuarum ſonitus, itidem vt antehac fuit,
Neque tibicinam cantantẽ, neq; alium quenquã audio.
TH. Quæ illæc res eſt? quid illi homines quærunt apud ædes meas?
Quid volunt? quid intrò ſpectant? PH. pergam pultare oſtium. Heus

*S. DAN. — S. TRAN. — S. * TRAN. — S. * DAN. — S. * foras.*

S. v. c. hic nouam ſcenam incipis, & hæc ponis poſt illã ſcenã: Quid tibi viſum eſt. vide pag. 330 lin. 10.

Heus recludе: heus Tranio, etiam aperis? TH. quæ hæc eſt fabula?
PH. Etiam'ne aperis? Callidamati noſtro aduorſum venimus.
TH. Heus vos pueri quid iſtic agitis? quid iſtas ædis frangitis?
PH. Herus hic noſter potat. TH. herus hic veſter potat?
PH. ita loquor.
TH. Puer nimium es delicatus. PH. ei aduorſum venimus.
TH. Cui homini? PH. hero noſtro. *quæſo* quoties dicendum eſt tibi? S. quæro
TH. Puer hic nemo habitat. nam te eſſe arbitror puerum probum.
PH. Non hic Philolaches adoleſcens habitat hiſce in ædibus?
SE. Senex hic cerebroſus eſt certè. PH. erras peruerſe pater.
Nam niſi hinc hodie emigrauit, aut heri, certò ſcio
Hic habitare. TH. quin ſex menſes iam hic nemo habitat. SE. ſomnias.
TH. Egò ne? SE. tu. TH. tu ne moleſtus, ſine me cum puero loqui.
PH. Nemo habitat hem? TH. ita profectò. PH. nam heri & nudius tertius,
Quartus, quintus, ſextuſque, poſtquam hinc peregrè eius pater
Abiuit, nunquam hic triduum vnum deſitum eſt eſſe & bibi.
TH. Quid ais? PH. triduum vnum eſt, haud intermiſſum eſſe & bibi,
Scorta duci, pergræcari, fidicinas, tibicinas
Ducere. TH. quis iſtæc faciebat? PH. Philolaches. TH. qui Philolaches?
PHI. Cui patrem Theuropidem eſſe opinor. TH. heu mihi occidi,

Si hæc hic vera memorat.. pergam porrò percontarier.
Ain tu iſtac potare ſolitum Philolachem iſtum quiſquis eſt,
Cum hero veſtro? PH. hic inquam. TH. puere præter ſpeciem ſtultus es.
Vide ſis ne fortè ad merendam quopiam diuorteris,
Atque ibi meliuſculè, quàm ſat fuerit, biberis. PH. quid eſt?
TH. Ita dico, ne ad alias ædis perperam deueneris.
PH. Scio quà me ire oportet: & quò venerim, noui loqui.
Philolaches hic habitat, cuius eſt pater Theuropides.
Qui poſtquam pater ad mercatũ abiuit hinc, tibicinã
Liberauit. TH. Philolaches ergo? PH. Ita 'Philematium' quidem.

S. Philoce-maſium

TH. Quanti? SE. triginta talentis. PH. μὰ τὸν ἀπόλλω. ſed nimis.
TH. Ain' minis triginta amicam deſtinatam Philolachem?
PH. Aio. TH. atque eam manu emiſiſſe. PH. aio. TH. & poſtquam eius hinc pater
Sit profectus peregrè, perpotaſſe iſtic aſſiduò,
Tuo cum domino? PH. aio. TH. quid, is ædes emit hic proximas?
PH. Non aio. TH. quadraginta etiam dedit huic, quæ eſſent pignori?
PH. Neque illud aio. TH. ei perdis. PH. immò ſuum patrem ille perdidit.
TH. Vera cantas, vana vellē. P. patris amicus videlicet.
TH. Eu edepol patrem eum miſerum prædicas. PH. nihil hoc quidem eſt,
Triginta minæ præterquam alios dapſiles ſumtus facit.
Perdidit patrem, vnus iſtic ſeruus eſt ſacerrimus
Tranio, is vel Herculi conterere quæſtum poſſiet.
Edepol eius me patris miſeret, qui cum iſtæc ſciet
Facta, ita amburet miſero ei corculum carbunculus.

TH.

TH. Siquidem iſta vera ſunt. PH. quid merear quam-
obrem mentiar?
PH. Heus vos ecquis haſce aperit? TH. quid iſtas pultas
vbi nemo intus eſt?
PH. Aliò credo cōmeſſatum abijſſe, abeamus nūc iam.
TH. Puere iámne abis? libertas penula eſt tergo tuo.
PH. Mihi niſi herum metuam & curem, nihil eſt qui
tergum tegam.

THEVROPIDES, SIMO, SENES duo.

PEríj hercle, quid opus eſt verbis? vt verba audio.
Non equidem in Ægyptum hinc modò vectus fui,
Sed etiam in terras ſolas, oraſque vltimas
Sum circumuectus, ita vbi nunc ſim neſcio.
Verum iam ſcibo. nam eccum vnde ædis filius
Meus emit. quid ais tu? SI. à foro incedo domum.
TH. Nunquid proceſſit ad forum tibi hodie noui?
SI. Etiam. TH. quid tandem? SI. vidi efferri mortuum.
TH. hem,
Nouum. SI. vnum vidi mortuum efferri foràs,
Modò eum vixiſſe aiebant. TH. væ capiti tuo.
SI. Quid tu ocioſus res nouas requiritas?
TH. Quia hodie adueni peregrè. SI. promiſi foras,
Ad cœnam ne me te vocare cenſeas.
TH. Haud poſtulo edepol. SI. verùm cras, niſi quis [prius
Vocauerit me, vel apud te cœnauero.
TH. Ne iſtuc quidem edepol poſtulo. niſi quid magis
Es occupatus, operam mihi da. SI. maximè.
TH. Minas quadraginta accepiſti, quas ſciam
A Philolachete. SI. nunquam nummum quod ſciam.
TH. Quid à Tranione ſeruo meo? SI. multo id minus.
TH. Quas ille araboni tibi dedit. SI. quid ſomnias?
TH. Egóne: at quidem tu, qui iſtoc te ſperas modo
Poteſſe diſſimulando infectum hoc reddere.
SI. Quid autem? TH. quod me abſente tecum hic filius
Negotij geſſit. SI. mecum, vt ille hic geſſerit,
Dum tu hic abes negotij? quid'nam? aut quo die?

TH. Minas tibi octoginta argenti debeo.
SIMO. Non mihi quidem hercle. verùm ſi debes, cedò.
Fides ſeruanda eſt, ne ire inficias poſtules.
TH. Profectò non negabo debere, & dabo.
Tu caue quadraginta accepiſſe hinc ne neges.
SI. Quæſo edepol huc me ſpecta, & reſponde mihi.
Te velle vxorem aiebat tuo nato dare,
Ideo ædificare hic velle aiebat in tuis.
S.v.c. addit: habeo ſatis.
TH. * Hic ædificare volui? SI. ſic dixit mihi.
TH. Ei mihi, diſperij, vocis non habeo ſatis.
Vicini, interij, perij. SI. nunquid Tranio
Turbauit? TH. immò exturbauit omnia,
Te ludificatus eſt, & me, hodie indignis modis.
SI. Quid tu ais? TH. hæc res ſic eſt, vt narro tibi.
Ludificatus eſt me hodie in perpetuum modum.
Nunc te obſecro, vt me bene iuues, operamque des.
SI. Quid vis? TH. i mecum hàc obſecro te vnà ſimul.
SI. Fiat. TH. ſeruorumque operam & lora mihi cedo.
SI. Sume. TH. eadem ego opera hæc tibi narrauero,
Quis me exemplis hodie ille ludificatus eſt.

S.v.c. addit perſonã quoque SIM.

TRANIO ſeruus, THEVRO ſenex. *

QVi homo timidus erit in rebus dubijs, nauci non erit.
Atq; equidem quid id eſſe dicam verbũ nauci, neſcio.
Nam herus me poſtquam rus miſit, vt filium ſuum acerſerem,
Abij illà per angiportũ, ad hortum noſtrũ clanculum.
Oſtium quod in angiportu eſt horti pateſeci fores,
Eaque eduxi omnem legionem, & maris & fœminas.
Poſtq̃ ex obſidione in tutum eduxi maniplares meos,
Capio conſilium, vt ſenatum cõgerronum conuocem.
Quem cùm conuocaui, atq; illi me è ſenatu ſegregant.
Vbi ego video rem vorti in meo foro, quantum poteſt
Facio idem, quod plurimi alij, quibus res timida aut turbida eſt.
Pergunt turbare vſque, vt nequid poſſit conquieſcere.
Nam

Nam ſcio equidē nullo pacto iam eſſe poſſe clam ſenē.
Sed quid hoc eſt, ꝙ foris concrepuit proxima vicinia?
Herus meus hic quidem eſt, guſtare ego eius ſermonem volo.
TH. Illico intrà limen aſtate, illic vt cum exemplo vocē,
Continuò exiliatis, manicas celeriter connectite. *
Ego illum ante ædes præſtolabor, ludificatorem meum.
Cuius ego hic ludificabo corium, ſi viuo, probè.
TR. Res palàm eſt, nunc te videre melius eſt, quid agas Tranio.
TH. Doctè atque aſtutè mihi captandum eſt cum illo, vbi huc aduenerit.

S. v.e. hic ponit hos verſ. *Talētis magnis 10. &c. vſq; ad Euge optime &c. vide pag. [illegible] linea 8.

Non ego illi extēplò meū oſtendā ſenſum, mittā lineā.
Diſſimulabo me horum quicquam ſcire. TR. ô mortalem malum.
Alter hoc Athenis nemo doctior dici poteſt,
Verba dare illi, non magis hodie quiſquam, quàm lapidi, poteſt.
Aggrediar hominem, appellabo. TH. nunc ego ille huc veniat velim.
TR. Siquidē pol me quęris, aſſum præſens pręſenti tibi.
TH. Euge Tranio quid agitur? TR. veniunt ruri ruſtici.
Philolaches iam hic aderit. TH. edepol mihi opportune aduenit,
Noſtrum ego hunc vicinum opinor eſſe hominem audacem & malum.
TR. Quidum? TH. qui negat nouiſſe vos. TR. negat? TH. nec vos ſibi
Nummum vnquam argenti dediſſe. TR. abi ludis me *credo*. haud negat.

S. crebrò

TH. Quid iam? TR. ſcio iocaris nunc tu: nam ille quidem haud negat.
TH. Immò edepol negat profectò, neque ſe has ædis Philolachi
Vendidiſſe. TR. ehò, an negauit ſibi datum argentum obſecro?

TH. Quin iuſiurandum pollicitus eſt dare, ſi vellē mihi:
Neque ſe haſce ædis vendidiſſe, neque ſibi eſſe argentū datum.
Dixi ego iſtuc idem illi. TR. quid ait? TH. ſeruos pollicitus eſt dare
Suos mihi omnes quæſtioni. TR. nugas, nunquam edepol dabit.
TH. Dat profectò. TR. quin. & illum in ius iube ire.
S. veniam. TH. "iam' mane.
Experiar, vt opinor certū eſt. TR. mihi huc hominem cedo.
TH. Quid ſi igitur ego accerſam homines? TR. factum iam eſſe oportuit.
Vel iube ædis mancipio poſcere. TH. immò hoc primùm volo,
Quæſtioni accipere ſeruos. TR. faciundū edepol cēſeo.
Ego interim hanc aram occupabo. TH. quid ita? TR. nullam rem ſapis.
Ne enim illi huc confugere poſſint quæſtioni quos dabit.
S. ergo Hic "ego' tibi præſidebo, ne interbitat quæſtio.
TH. Surge. TR. minimè. TH. ne occupaſſis obſecro arā. TR. cur? TH. ſcies.
Quia id enim maximè volo, vt illi iſtoc cōfugiāt, ſine.
Tanto apud iudicē hunc argenti cōdemnabo facilius.
TR. Quod agis, id agas. qd tu porrò vis ſerere negotiū?
Neſcis tu quàm meticuloſa res ſit ire ad iudicem.
THEV. Surge dum huc, eſt conſulere igitur quiddam, quod tecum volo.
S. huic TR. Sic tamen "hinc' conſilium dedero, nimio plus ſapio ſedens.
Tum conſilia firmiora ſunt de diuinis locis.
TH. Surge, ne nugare, aſpice dū contra me. TR. aſpexi. TH. vides?
TR. Video, huc ſi quis intercedat tertius, pereat fame.
TH. Quidum? TR. quia nihil quæſti ſiet, mali hercle ambo ſumus.

THEV. Perij. TR. quid tibi eſt? TH. dediſti verba. TR. qui tandem? TH. probè
Me emunxti. TRA. vide ſis ſatine rectè? num mucci fluunt?
TH. Imò etiam cerebrum quoque omnem è capitē munxiſti meum.
Nam omnia malefacta veſtra repperi radicitus.
Non radicitus quidem hercle, verumetiam eradicitus.
Nunquam edepol hodie "inultus' deſtinauerit tibi. S. inuitus
Iam iubebo ignem & ſarmenta, carnifex, circumdari.
TR. Ne faxis ſis, nam elixus eſſe, quàm aſſus ſoleo ſuauior.
TH. Exempla edepol faciam ego in te. TR. quia placeo, exemplum expetis.
TH. Loquere, cuiuſmodi reliqui qom hinc abibā filiū?
TR. Cum pedibus, manibus, cum digitis, auribus, oculis, labris.
TH. Aliud te rogo. TR. aliud ego nunc tibi reſpondeo.
Sed eccum tui gnati ſodalem video huc incedere
Callidamatem: illo præſente mecū agito, ſi quid voles.

CALLIDAMATES adoleſcens. THEVROPIDES ſenex. TRANIO ſeruus.

VBi ſomnū ſepeliui omnē, atq; edormiui crapulam,
Philolaches veniſſe mihi ſuum narrauit peregrè huc patrem,
Quoque modo hominem aduenientem ſeruus ludificatus ſiet.
Ait ſeſe metuere in conſpectum illius procedere.
Nunc ego de ſodalitate ſolus ſum orator datus,
Qui à patre eius conciliarem pacem: atque eccum optimè,
Iubeo te ſaluere, & ſaluos cum aduenis Theuropides
Peregrè gaudeo. hic apud nos hodie cœnes *
TH. Callidamate dei te ament, de cœna facio gratiam.
CA. Quin venis? TR. promitte, ego ibo pro te, ſi tibi non libet.

TH. Verbero etiam irrides? TR. qui an me pro te ire ad
cœnam autumo?
TH. Nō enim ibis. ego ferate ſaxo vt meruiſti, in crucē.
CA. Age mitto iſta, & ito ad me ad cœnam. TR. dic
venturum, quid taces?
CA. Sed tu quid iſtuc confugiſti in aram inſcitiſſimus?
TR. Aduenieˉs perterruit me. loquere nūc quid fecerim.
Nunc vtriuſq; diſceptator eccum adeſt, age diſputa.
TH. Filium corrupiſſe aio te meū. TR. auſculta modò.
Fateor peccauiſſe, amicam liberaſſe, abſente te
Fœnori argentum ſumſiſſe, id eſſe abſumtum prædico.
Nunquid aliud fecit, niſi quod faciunt ſummis gnati
generibus?
TH. Hercle mihi tecum cauendum eſt, nimis quàm es
orator catus.
CA. Sine me dū iſtuc iudicare, ſurge, ego iſtic aſſedero.
§. TH. Maximè, accipito hanc ad te litem. *TR'. enim iſtic
captio eſt.
§. *TH. *Fac ego ne metuam igitur, & vt tu meam timeas vicē.
TH. Iā minoris omnia facio, præ quàm quibus modis
Me ludificatus eſt. TR. bene hercle factum, & factum
gaudeo.
Sapere iſtac ætate oportet, qui ſunt capite candido.
TH. Quid ego nunc faciam, ſi amicus Demipho, aut
Philonides?
TR. Dicito ijs, quo pacto ſeruus tuus te ludificauerit,
Optimas fruſtrationes dederis in comœdijs.
CA. Tace parumper. ſine me viciſſim loqui. auſculta.
TH. licet.
CA. Omnium primum ſodalem me eſſe ſcis gnato tuo.
Is adijt me. nam illū prodire pudet in conſpectū tuum;
Propterea quæ fecit, quia te ſcire ſcit. nunc te obſecro,
Stultitiæ, aduleſcentiæque eius ignoſcas: tuus eſt,
Scis ſolere illanc ætatem tali ludo ludere.
Quicquid fecit, nobiſcum vnà fecit, nos deliquimus.
Fœnus, ſortē, ſumtumq; omnē, quāti amica eſt, omnia
Nos

Nos dabimus,nos conferemus,noſtro ſumtu,nõ tuo.
TH.Nõ potuit venire orator magis ad me impetrabilis,
Quàm tu. neque illi ſum iratus,neque quicquam ſucceſeo.
Imò me præſente amato,bibito,facito quod lubet:
Si hoc pudet feciſſe ſumtum,ſupplicij habeo ſatis.
TR. Diſpudet iſtam veniam. quid me fiet nunc iam?
TH. Verberibus cedere lutũ "pendẽs',tametſi me pudet, s. patrem
Interimam hercle ego, ſi viuo. CA. fac iſtam cunctam gratiam,
Tranioni remitte quæſo hanc noxiam cauſa mea.
TH. Aliud quiduis impetrari à me,facilius perferam,
Quàm vt non ego iſtum pro ſuis factis peſſumis peſſum premam.
CA. Mitte quæſo iſtunc. TH. hem viden' vt reſtat furcifer?
CA. Tranio quieſce, ſi ſapis. TH. tu quieſce hanc rem modò
Petere:ego illum verberibus,vt ſit quietus, ſubegero.
CA. Nihil opus eſt profectò:age iam, ſine modò te exorarier.
TH. Nolo ores. CA. quæſo hercle. TH. nolo inquam ores. CA. ne quicquam ne vis.
Hanc modò vnã noxiam. vnam quæſo,fac cauſſa mea.
TR. Quid grauaris, quaſi non cras iam commeream aliam noxiam,
Ibi vtrunque,& hoc & illud, poteris vlciſci probè.
CA. Sine te exorem. TH. age 'abi' abi impunè. hem huic habeto gratiam. s. habe.
Spectatores fabula hæc eſt acta, vos plauſum date.

FINIS.

MENAECHMI.

DRAMATIS PERSONÆ.

PENICVLVS paraſitus.	MESSENIO ſeruos.
MENAECHMVS ſurreptus.	MVLIER vxor.
EROTIVM meretrix.	ALIVS SERVOS.
CYLINDRVS coquus.	ANCILLA.
MENAECHMVS Soſicles.	MEDICVS.
	SENEX.
	LORARII.

ARGVMENTVM.

Mercator Siculus, cui erant gemini filij,
S. mors eb- rigit. Ex illis,ſurrepto altero "mortem oppetit,'
Nomen ſurrepticij indit illi qui domi eſt.
Auos paternus, facit Menæchmum Soſiclem.
Et is germanum, poſtquam adoleuit,quæritat
Circum omnes oras. poſt Epidamnum deuenit:
Hic fuerat auctus ille ſurrepticius.
Menæchmum ciuem credunt omnes aduenam,
Eumque appellant,meretrix,vxor & ſocer,
Ij ſe cognoſcunt fratres poſtremò inuicem.

PROLOGVS.

SAlutem primùm iam à principio propiciam,
Mihi atque vobis ſpectatores nuncio.
Apporto vobis Plautum lingua, non manu,
Quæſo vt benignis accipiatis auribus.
Nunc argumentum accipite,atque animum aduortite,
Quàm potero in verba conferam pauciſſima.
Atque hoc poetæ faciunt in comœdijs.
Omneis res geſtas eſſe Athenis autumant,
Quo vobis illud Græcum videatur magis.
Ego nuſquam dicam, niſi vbi factum dicitur.
Atque adeò hoc argumentum græciſſat, tamen
Non Atticiſſat, verùm Siciliciſſitat.

Huic

Huic argumento ante elogium quidem hoc fuit.
Nunc argumentum vobis demenſum dabo,
Non modio, neque trimodio, verùm ipſo horreo,
Tantum ad narrandum argumentum eſt benignitas:
Mercator quidam fuit Siracuſis ſenex,
Ei ſunt nati filij duo gemini,
Ita forma ſimili pueri vti mater ſua
Non internoſſe poſſèt, quæ mammam dabat:
Neque adeò mater ipſa, quæ illos pepererat,
Vt quidem ille mihi dixit, qui pueros viderat.
Ego illos non vidi, ne quis me cenſeat.
Poſtquam iam pueri ſeptuennes ſunt, pater
Onerauit nauem magnam multis mercibus.
Imponit alterum geminum in nauem pater,
Tarentum auexit ſecum ad mercatum ſimul.
Illum reliquit alterum apud matrem domi.
Tarenti ludi fortè erant, quom illuc venit,
Mortales multi, vt ad ludos, conuenerant.
Puer inter homines aberrauit à patre.
Epidamnienſis quidam ibi mercator fuit,
Is puerum tollit, auehitque Epidamnium.
Pater eius autem, poſtquam puerum perdidit,
Animum deſpondit. eaque is ægritudine,
Paucis diebus pòſt Tarenti emortuu'ſt.
Poſtquam Siracuſas de re ea nuncius redit,
Ad auom puerorum, puerum ſubductum alterum,
Patremque pueri Tarenti eſſe emortuum,
Immutat nomen auos huic gemino alteri,
Ita illum dilexit, qui ſubreptus eſt, alterum.
Illius nomen indit illi qui domi eſt,
Menæchmo idem quod alteri nomen fuit,
Et ipſus eodem auos eſt vocatus nomine:
Propterea illius nomen memini facilius,
Quia illum clamore vidi flagitarier.
Ne mox erretis iam nunc prædico prius,
Idem eſt ambobus nomen geminis fratribus.

Nunc in Epidamnum pedibus redeundum eſt mihi,
Vt hanc rem vobis examuſſim diſputem.
Si quis quid veſtrûm Epidamni curari ſibi
Velit, is audacter imperato & dicito:
Sed ita, vt det vnde curari id poſſit ſibi.
Nam niſi qui argentum dederit, nugas egerit.
Qui dederit, magis maiores nugas egerit.
Verùm illuc redeo vnde abij, atque vno aſto in loco.
Epidamnienſis ille, quem dudum dixeram
Geminum illum puerum, qui ſurripuit alterum,
Ei liberorum, niſi diuitiæ, nihil erat.
Adoptat illum puerum ſurrepticium
Sibi filium, eique vxorem dotatam dedit.
Eumque hæredem fecit, qua ipſe obijt die.
Nam rus vt ibat fortè vt multum pluuerat,
Ingreſſus fluuium rapidum ab vrbe haud longulè,
Rapidus raptori pueri ſubduxit pedes,
Abſtraxitque hominem in maxumam malam crucem,
Illi tum diuitiæ euenere maxumæ.
Is illic habitat geminus ſurrepticius.
Nunc ille geminus qui Syracuſis habet,
Hodie in Epidamnum venit cum ſeruo ſuo,
Hunc quæritatum geminum germanum ſuum.
Hæc vrbs Epidamnus eſt, dum hæc agitur fabula.
Quando alia agetur, aliud fiet oppidum:
Sicut familiæ quoque ſolent mutarier.
Modò enim idẽ fit leno, modò adoleſcẽs, modò ſenex,
Pauper, mendicus, rex, paraſitus, ariolus.

PENICVLVS paraſitus.

IVuentus nomen fecit Peniculo mihi:
Ideo quia menſam, quando edo, detergeo.
Homines captiuos qui cathenis vinciunt,
Et qui fugitiuis ſeruis indunt compedes,
Nimis ſtultè faciunt, mea quidem ſententia.
Nanque homini miſero, ſi ad malum accidit malum,
Maior libido eſt fugere, & facere nequiter.

Nam-

Nam ſe ex cathenis eximunt aliquo modo,
Tum compediti ianuam lima proterunt,
Aut lapide excutiunt clauum, nugæ ſunt eæ.
Quem tu aſſeruare rectè, ne aufugiat, voles,
Eſca atque potione vinciri decet.
Apud menſam plenam homini roſtrum deliges.
Dum tu illi quod edit, & quod potet præbeas,
Suo arbitratu & affatim cotidie,
Nunquam edepol fugiet, tametſi capital fecerit.
Facilè aſſeruabis, dum eo vinclo vincies.
Ita iſtæc nimis lenta vincla ſunt eſcaria.
Quàm magis intendas, tanto aſtringunt arctius.
Nam ego ad Menæchmum nunc eo, quo iam diu
Sum iudicatus, vltro eo vt me vinciat.
Nam illic homo homines non alit, verùm educat,
Recreatque, nullus melius medicinam facit.
Ita eſt aduleſcens ipſus eſcæ maxumæ,
Cerealis cœnas dat, ita menſas extruit.
Tantas ſtruices concinnat patinarias.
Standum eſt in lecto, ſi quid de ſummo petas.
Sed mihi interuallum iam hos dies multos fuit.
Domi domitus fui vſque cum caris meis.
Nam neque edo neque emo, niſi quod eſt cariſſimum.
Id quoque iam cari, qui inſtruuntur, deſerunt.
Nunc ad eum inuiſo. ſed aperitur oſtium.
Menæchmum eccum ipſum video, progreditur foràs.

MENAECHMVS ſurreptus,
PENICVLVS paraſitus.

NI mala, ni ſtulta ſis, ni indomita, impoſq; animi,
Quod viro eſſe odio videas, tute tibi odio habeas.
Præter hæc ſi mihi tale poſt huncce diem
Faxis, faxo foris vidua viſas patrem.
Nam quoties ire volo, me retines, reuocas,
Rogitas quò ego eam, quam rem agam, quid negocij geram,
Quid petam, quid feram, quid foris egerim.

Portitorem domum duxi,ita omnem mihi
Rem neceſſe loqui eſt,quicquid egi atque ago.
Nimium ego te habui delicatam.
Nunc adeò vt facturus dicam : ego quando tibi ancillas,penum,
Lanam, aurum, veſtem , purpuram bene præbeo, nec quicquam eges,
Malo cauebis ſi ſapis,virum obſeruare deſines,
Atq; adeò ne me necquicquã ſerues ob eam induſtriã,
Hodie ducã ſcortũ ad cœnã, atq; aliquò condicã foras.
PE. Illic homo ſe vxori ſimulat malè loq,loqtur mihi.
Nã ſi foris cœnat,profectò me, haud vxorẽ, vlciſcitur.
ME. Euax iurgio hercle tandem vxorẽ abegi ab ianua.
Vbi amatores ſunt mariti, dona quid ceſſant mihi
Conferre omnes cõgratulantes, quia pugnaui fortiter?
Hãc modò vxori intus pallam ſurripui,ad ſcortũ fero,
Sic hoc decet dari facetè verba cuſtodi catè.
Hoc facinus pulcrum eſt,hoc probũ eſt, hoc lepidum, hoc factum eſt fabrè.
Meo malo à mala abſtuli, hoc ad dãnũ deferetur hinc,
Auerti prædam ab hoſtibus,noſtrum ſalute ſocium.
PE.Heus adoleſcẽs,ecqua in iſtac pars ineſt pręda mihi?
ME. Perij,in inſidias deueni. PE. imò in præſidium,ne time.
ME. Quis homo eſt? PE. ego ſum. ME.ô mea commoditas,ô mea oportunitas.
Salue. PE. ſalue. ME. quid ais? PE. teneo dextera genium meum.
ME. Non potuiſti magis per tempus mihi aduenire, quàm aduenis.
PE. Ita ego ſoleo, commoditatis omneis articulos ſcio.
ME. Vin tu facinus luculentum inſpicere? PE. quis id coxit coquus,
Iam ſcibo ſi quid titubatum eſt, vbi reliquias videro.
ME. Dic mihi,nũquid tu vidiſti tabulã pictã in pariete,
Vbi aquila Catamitũ raperet,aut vbi Venus Adoneũ?

PE. Sæpe. ſed quid iſtæ picturæ ad me attinent? ME. age me aſpice.
Ecquid aſſimulo ſimiliter? PE. qs iſtic eſt ornatus tuus?
ME. Dic hominem lepidiſſimum eſſe me. PE. vbínam eſuri ſumus?
ME. Dic modo quod ego te iubeo. PE. Dico homo lepidiſſime.
M. Ecquid audes de tuo iſtuc addere? P. atq; hilariſſime.
ME. Perge. P. non pergo hercle ego, niſi ſcio qua gratia
Litigium eſt tibi cum vxorę. ME. hoc mihi abs te caueo cautius.
Clam vxorem vbi ſepulchrũ habeamus, & hunc comburamus diem.
PE. Age ſanè igitur quando æquum oras, quàm mox incendo rogum.
Dies quidẽ iam ad vmbilicũ eſt dimidiatus mortuus.
ME. Te morare, mihi qom obloquere. PE. oculum effodito perſolum
Mihi Menæchme, ſi vllũ verbũ faxo, niſi quod iuſſeris.
ME. Concede huc à foribus. PE. fiat. ME. etiam concede huc. PE. licet.
ME. Etiam nunc concede audacter ab leonino cauo.
PE. Heu edepol, næ tu, vt ego opinor, eſſes agitator probus.
ME. Quidũ? PE. ne te vxor ſequatur, reſpectas idẽtidẽ.
ME. Sed quid agis? PE. egóne? id enim quod tu vis, id aio atque nego.
ME. Ecquid tu de odore poſſis, ſi quid fortè olfeceris,
Facere coniecturam? captum ſit collegium augurum,
Agedum odorare hanc, quam ego habeo pallam, quid olet? abſtines?
PE. Summum me olfactare oportet veſtimentum muliebre,
Nam ex iſtoc loco ſpurcatur naſum odore illutibili.
ME. Olfacta igitur hinc Penicule lepide, vt faſtidis? PE. decet.

ME.

ME. Quid igitur? quid olet, reſponde. PE. furtum, ſcortum, prandium.
ME. Nunc ad amicam deferetur hāc meretricē Erotiū.
Mihi, tibi atque illi iubebo iam apparari prandium,
Inde vſque ad diurnam ſtellam craſtinam potabimus.
PE. Expedite fabulatus, iam fores ferio. ME. feri.
Vel mane etiam mille paſſum commoratus cantharū.
Placide pulta. PE. metuis credo, ne fores Samiæ ſient.
ME. Mane mane obſecro, hercle ab ſe ecca exit. PE. ô ſolem vides,
Satin vt occæcatus præ huius corporis candoribus?

EROTIVM mulier, PENICVLVS paraſitus, MENAECHMVS ſurreptus.

ANime mi Menæchme ſalue. PE. quid ego? E. extra numerum es mihi.
PE. Idem iſtuc alijs aſcriptiuis ad legionem fieri ſolet.
M. Ego iſtic mihi hodie apparari iuſſi apud te prælium.
Hodie vt fieret, in eo vterque pro Ilio potabimus,
Vter ibi melior bellator erit inuentus cantharo.
Tua eſt legio, adiudicato cum vtro iſtanc noctem ſies,
Vt ego vxorem, mea voluptas, vbi te aſpicio, odi malè.
ER. Interim nequis quin eius aliquid indutus ſies.
Quid hoc eſt? M. induuiæ tuæ atq; vxoris exuuię, roſa.
ER. Superas facilè vt ſuperior ſis mihi, quàm quiſquā qui imperant.
PE. Meretrix tantiſper perblanditur, dum illud quod rapiat videt,
Nā ſi amabas, iā oportebat naſū abreptū mordicꝰ. [loꝰ.
M. Suſtine hoc Penicule, exuuias facere *quas noui vo-
PEN. Cedò. ME. ſed obſecro hercle ſalta ſic cum palla poſtea.
PE. Ego ſaltabo? ME. ſanus hercle non es. PE. egóne an tu magis?
ME. Si non ſaltas, exue igitur, nimio ego hanc periculo
Surripui hodie, meo quidem animo, ab Hippolyta ſuccingulum

Haud

Haud Hercles æquè magno vnquam abſtulit periculo.
Cape tibi hâc quãdo vna viuis meis morigera moribus.
PE. Hoc animo decet animatos eſſe amatores probos,
Qui quidem ad mendicitatem ſe properent detrudere.
ME. Quattuor minis ego emi iſtanc anno vxori meæ.
PE. Quattuor minæ periere planè, vt ratio redditur.
ME. Scin quid volo ego te accurare? ER. ſcio. curabo
quæ voles.
M. Iube igitur nobis tribus apud te prandiũ accurarier.
Atque aliquid ſit amentorum, de foro obſonarier
Glandionicam ſuillam, laridum, peronidem, aut
Sinciput, aut polimẽta porcina, aut aliquid ad eũ modũ,
Madida quę mihi appoſita in mẽſam miluinã ſuggerãt.
Atq; actutum. ER. licet ecaſtor. ME. nos prodimus ad
forum.
Iam nos hic erimus: dũ coquitur, interim potabimus.
ER. Quãdo vis veni. parata res erit. ME. propera modò.
Sequere tu. P. ego hercle verò te, & ſeruabo & te ſequar,
Neque hodie vt te perdam, meream deũ diuitias mihi.
ER. Euocate intus Cylindrũ mihi coquum actutũ foras.

EROTIVM meretrix. CYLINDRVS coquus.

SPortulã cape atq; argentiũ, treis eccos numos habes.
CY. Habeo. ER. abi atque obſonium affer, tribus
vide quid ſit ſatis
Neq; deſiat, neq; ſuperſit. CY. cuiuſmodi hi hoĩes erũt?
ER. Ego & Menæchmus, & paraſitus eius. CY. iam iſti
ſunt decem,
Nam paraſitus octo hominum munus facilè fungitur.
ER. Elocuta ſum, conuiuas cæterum cura. CY. licet.
Cocta ſunt, iube ire accubitum. ER. redi citò. CY. iam
ego hic ero.

MENAECHMVS, Soſicles.
MESSENIO ſeruus.

NVlla eſt voluptas nauitis Meſſenio
Maior, meo animo, quàm quando ex alto procul.
Terram conſpiciunt. MES. maior, non dicam dolo,
Quàm

Quàm ſi adueniens terram videas quæ fuerit tua.
Sed quæſo quamobrem nunc Epidamnum venimus?
An quaſi mare, omneis circuimus inſulas?
ME. Fratrem quæſitum geminum germanum meum.
MES. Nam quid modi futurum eſt illum quærere?
Hic annus ſextus, poſtquam rei huic operam damus.
Iſtros, Hiſpanos, Maſſilienſes, Illurios,
Mare ſuperum omne, Græciamque exoticam,
Oraſque Italicas omneis, qua egreditur mare,
Sumus circumuecti. ſi acum credo quæreres,
Acum inueniſſes, ſi appareret: tam diu
Hominem inter viuos quæritamus mortuum:
Nam inueniſſemus iam diu, ſi viueret.
ME. Ergo iſtuc quæro certum qui faciat mihi,
Qui ſeſe dicat ſcire, eum eſſe mortuum,
Operam præterea nunquam ſumam quærere.
Verùm aliter viuus nunquam deſiſtam exequi.
Ego illum ſcio, quàm cordi charus ſit meo.
MES. In ſcirpo nodum quæris. quin nos hinc domum
Redimus, niſi ſi hiſtoriam ſcripturi ſumus.
ME. Dictum faceſſas doctum, & diſcaueas malo,
Moleſtus ne ſis, non tuo hoc fiet modo. MES. hem,
Illòc enim verbo eſſe me ſeruum ſcio.
Non potuit paucis plura planè proloqui.
Verùm nequeo me continere, quin loquar.
Audi Menæchme, quum inſpicio marſupium,
Viaticati hercle admodum æſtiuè ſumus.
Næ tu hercle opinor niſi domum reuorteris,
Vbi nihil habebis, geminum dum quæris, gemes.
Nam ita eſt hæc hominum natio hic Epidamnia.
Voluptarij atque potatores maxumi,
Tum Sycophantæ & palpatores plurimi
In vrbe hac habitant, tum meretrices mulieres
Nuſquam perhibentur blandiores gentium.
Propterea huic vrbi nomen Epidamno inditum eſt:
Quia nemo fermè huc ſine damno diuortitur.

ME. Ego iſtuc cauebo. cedo dum mihi huc marſupium.
MES. Quid eo vis? ME. ne mihi damnũ in Epidamno
Tu magnus amator mulierum es Meſſènio: [duis.
Ego autem homo iracundus, animi perditi.
Id vtrunque, argentum quando habebo, cauero.
Ne tu delinquas, néve ego iraſcar tibi.
MES. Cape atque ſerua, me lubente feceris.

CYLINDRVS, MENAECHMVS Soſicles, MESSENIO.

Bene obſonaui, atque ex mea ſententia,
Bonum anteponam prandium pranſoribus. * S.v.c. addit * hic Adibo atque alloquar.
Sed eccum Menæchmum videon à tergo meo?
Prius iam conuiuæ ambulant ante oſtium,
Quàm ego obſonatu redeo. adibo atque alloquar. S.—
Menæchme ſalue. ME. di te ament, ſcis quis ego ſum?
CY. Non hercle verò. vbi conuiuæ cæteri?
ME. Quos tu conuiuas quæris? CY. paraſitum tuum.
ME. Meum paraſitum? certè hic inſanus eſt homo.
MES. Dixin tibi eſſe hic Sycophantas plurimos?
ME. Quem tu paraſitum quæris adoleſcens. meum?
CY. Peniculum. MES. eccum hũc in vidulo ſaluũ fero.
CY. Menæchme, numero huc aduenis ad prandium.
Nunc obſonatu redeo. ME. reſponde mihi
Adoleſcens, quibus hic precijs porci veneunt
Sacri ſinceri, numos eos à me accipe.
Iube te piari de mea pecunia.
Nam ego quidem inſanum eſſe te certò ſcio:
Qui mihi moleſtus homini ignoto, quiſquis es.
CY. Cylindrus ego ſum, non noſti nomen meum?
ME. Seu tu Cylindrus, ſeu Coriendrus, perieris.
Ego te non noui, neque nouiſſe adeò volo.
CY. Eſt tibi Menæchmo nomen tantum, quod ſciam.
ME. Prò ſanè loqueris, cum me appelles nomine.
Sed vbi nouiſti tu me? CY. vbi ego te nouerim?
Qui amicam habebas heram meam hanc Erotium.
ME. Neque hercle habeo, neque te quis ſis homo ſcio.

CY.

CY. Non ſcis quis ego ſim? qui tibi ſæpiſſimè
Cyathiſſo apud nos, quando potas. MES. hei mihi,
Cum nihil eſt, illi qui homini diminuam caput.
ME. Tun' cyathiſſare mihi ſoles, qui ante hunc diem
Epidamnum nunquam vidi, neque veni? CY. negas?
ME. Nego hercle verò. CY. non tu in illiſce ædibus
Habitas? M. dij illos homines, qui illic habitāt perduint.
CY. Inſanit hic equidem, qui ipſe maledicit ſibi.
Audin Menæchme? ME. quid vis? CY. ſi me conſulas,
Numum illum, quem mihi dudum pollicitus dare,
Iubeas, ſi ſapias, porculum afferri tibi.
Nam tu quidem hercle, certò non ſanus ſatis
Menæchme, qui nunc ipſus maledicas tibi.*
MES. Heu hercle hominem moleſtum & odioſū mihi.
CY. Solet iocari ſæpe mecum illo modo.
Quamuis ridiculus eſt, vbi vxor non adeſt.
ME. Quid ais tu? CY. quid vis inquam? ſatin hoc quod vides?
Tribus vobis obſonatum eſt, an obſono amplius
Tibi & paraſito & mulieri? ME. quas tu mulieres,
Quos tu paraſitos loquere? MES. quod te vrget ſcelus,
Qui huic ſis moleſtus? CY. quid tibi mecum eſt rei?
Ego te non noui: cum hoc quem noui, fabulor.
ME. Non edepol tute homo ſanus es, certò ſcio.
CY. Iam ergo hæc madebunt faxo, nihil morabitur.
Proin tu ne quò abeas longius ab ædibus.
Nunquid vis? ME. vt eas maxumam in malam crucem.
CY. Ire hercle melius eſt te intrò, atque accumbere,
Dum ego hæc appono ad Vulcani violentiam.
Ibo intrò & dicam te hic aſtare Erotio,
Vt te hinc abducat, potius quàm hic aſtes foris.
ME. Iámne ille abiuit, edepol haud mendacia
Tua verba. MES. exterior eſſe obſeruato modo:
Nam iſtic meretricem credo habitare mulierem,
Vt quidem ille inſanus dixit, qui hinc abijt modò.
ME. Sed miror qui ille nouerit nomen meum.

S.v.c. inſerit hic hanc lineã, Iubeas ſi ſapias &c.

MES. Minimè hercle mirum. morem hunc meretrices [habent,
Ad portum mittunt ſeruulos, ancillulas:
Si qua peregrina nauis in portum aduenit,
Rogant cuiatis ſit, quid ei nomen ſiet.
Pòſt illæ extemplò ſe applicant, agglutinant.
Si pellexerunt perditum amittunt domum.
Nunc in iſtoc portu ſtat nauis prædatoria,
Abs qua cauendum nobis ſanè cenſeo.
ME. Mones quidem hercle rectè. MES. tum demũ ſciã
Rectè monuiſſe, ſi tu rectè caueris.
Tace dum parumper. nam concrepuit hoſtium,
Videamus qui hinc egreditur: hoc ponam interim,
Aſſeruatote hoc ſultis nauales pedes.

EROTIVM, CYLINDRVS, MENAECHMVS Soſicles. MESSENIO.

Sine fores ſic, abi, nolo operiri,
Intus para, cura, vide quod opus eſt vt
Fiat, ſternite lectos, incendite odores:
Mundicia illecebra animo eſt amantum.
Amanti amœnitas malo eſt, nobis lucro eſt.
Sed vbi ille eſt, quem coquus ante ædeis eſſe ait?
Atque eccum video, qui mihi eſt vſui, &
Plurimum prodeſt: item huic vltrò fit, vt
Meret potiſſimum noſtræ domi, vt ſit.
Nunc eum adibo, alloquar vltrò.
Animule mi, mihi mira videntur,
Hic te ſtare foris, fores cui pateant
Magis quàm domus tua, domus cùm hæc tua ſit.
Omne paratum eſt. * *5. prãdium
Vt iuſſiſti atque vt voluiſti, neque tibi eſt
Vlla mora intus. prandium vt iuſſiſti hic
Curatum eſt, vbi lubet, ire licet accubitum.
ME. Qui cum hæc mulier loquitur? ER. equidem tecum. ME. quid mecum tibi
Fuit vnquam, aut nunc eſt negocij? ER. quia pol te vnum ex omnibus

Venus voluit me magnificare, atq; id haud immerito
Nā ecaſtor ſolus benefactis tuis me florentē facis. [tuo:
M. Certò hæc mulier aut inſana, aut ebria eſt, Meſſenio,
Hominem quæ ignotū compellet me tam familiariter.
MES. Dixin ego iſtæc hic ſolere fieri, folia nunc cadunt
Præ vt ſi triduū hoc hic erimus, tū arbores in te cadēt,
Nam ita ſunt hic meretrices ōnes illecebræ argentariæ,
Sed ſine me dum hanc compellare. heus mulier. tibi
dico. ER. quid eſt?
MES. Vbi tu hunc hominem nouiſti? ER. ibidem, vbi
hic me iam diu:
In Epidamno. MES. in Epidamno? qui huc in hanc vrbem pedem,
Niſi hodie, nunquā intrò tetulit. ER. eia delicias facis
Mi Menæchme, quin amabo is intrò, hic tibi erit rectiꝰ.
ME. Hæc quidem edepol rectè appellat meo me mulier
nomine.
Nimis miror quid hoc ſit negocij. MES. oboluit marſupium
Huic iſtuc, quod habes. ME. atque edepol tu me monuiſti probè.
Accipe, iam hoc ſcibo vtrum hæc me mage amet, an
marſupium.
ER. Eamus intrò vt prandeamus. ME. bene vocas, iam
gratia eſt.
ER. Cur igitur tibi me iuſſiſti coquere dudū prādium?
M. egóne te iuſſi coquere? E. certò tibi & paraſito tuo.
ME. Cui, malum, paraſito? certè hæc mulier non ſana
eſt ſatis.
ER. Peniculo. ME. quis iſte eſt Peniculus, qui extergentur buxeæ?
ER. Scilicet qui dudum tecū venit, quom pallam mihi
Detuliſti, quam ab vxore tua ſurripuiſti. ME. quid eſt?
Tibi pallam dedi, quam vxori meæ ſurripui? ſanan es?
Certe hæc mulier Canterino ritu hic aſtans ſomniat.
E. Qui lubet ludibrio habere me, atq; ire inficias mihi
Facta

Facta quæ ſunt? ME. dic quid eſt id,quod negem quod fecerim?
ER. Pallam te hodie mihi dediſſe vxoris. ME. ſed iam nunc nego.
Ego quidem neque vnquam vxorem habui, neque habeo : neque huc
Vnquam, poſtquam natus ſum,intra portam penetraui pedem.
Prandi in naui, inde huc egreſſus ſũ,te conueni, eccere.
ER. Peri miſera,quam tu nũc mihi nauem narras? ME. ligneam,
Sæpe tritam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo,
Quaſi ſupellex pellionis palus palo proximus eſt.
ER. Iamiam amabo deſine ludos facere , atq; i hac mecum ſimul.
ME. Num quem mulier alium hominem, non me,fortè quæritas?
ER. Non ego te noui Menæchmum Moſcho prognatum patre?
Qui Syracuſis perhibere natus eſſe in Sicilia,
Vbi rex Agathocles regnator fuit, & iterum Panthia,
Tertium Liparo, qui in morte regnũ Hieroni tradidit.
Nunc Hiero eſt. ME. haud falſo mulier prædicas. MES. proh Iuppiter.
Nunc iſtæc mulier illinc venit, quæ te nouit tam catè.
ME. Hercle opinor pernegari nõ poteſt. MES.ne feceris.
Periſti, ſi intraſſis intra limen. ME. quin tace modò,
Bene res geritur: aſſentabor, quicquid dicet, mulieri,
Si poſſem hoſpitium nanciſci . iam dudum mulier tibi
Non imprudens aduerſabar, hunc metuebam, ne meæ
Vxori renunciaret de palla, & de prandio,
Nunc quãdo vis eamus intrò. ER. etiã paraſitũ manes?
M. Neq; ego illũ maneo,neq; floccifacio: neq; ſi venerit,
Eum volo intromitti. ER. ecaſtor haud inuita fecero.
Sed ſcin? quid te amabo,vt facias, impero? ME. quid vis modò?

ſ. dederam
ER. Pallam illam, quam dudum dederas, ad phrygionem vt deferas,
Vt reconcinnetur, atque vt opera addatur, quæ volo.
ME. Hercle quin tu rectè dicis, eadem ignorabitur,
Ne vxor cognoſcat te habere, ſi in via conſpexerit.
ER. Ergo mox auferto tecum, quando abibis. MES. maxumè.
ER. Eamus intrò. ME. iam ſequar te. hunc volo etiam colloqui.
Ehò Meſſenio accede huc. MES. quid negocij eſt? ME. ſcire vis?
MES. Quid ergo opu'ſt? ME. opus eſt. MES. ſcio vt mendices. ME. tanto nequior es.
Habeo prædam, tantum incepi operis. tu quantũ potes,
Abduc iſtos in tabernam actutum diuerſoriam.
Tu facito ante ſolis occaſum, vt venias aduorſũ mihi.
MES. Non tu iſtas meretrices nouiſti here? ME. tace inquam nunc iam.
Mihi dolebit, non tibi, ſi quid ego ſtultè fecero.
Mulier hæc ſtulta atq; inſcita eſt quãtũ perſpexi modò,
Eſt hic præda nobis. MES. peri. ME. iámne abis? MES. perijt probè,
Ducit lembum dierectum nauis prædatoria.
Sed ego inſcitus, qui pro me hero poſtulẽ moderarier.
Dicto me emit audientem, haud imperatorem ſibi.
Sequimini, vt quod imperatum eſt, veniam aduorſum tempori.

PENICVLVS paraſitus.

PLus annis triginta natus ſum, quando interea loci
Nunquam quicquã facinus feci peius, neq; ſceleſtius,
Quàm hodie, quando in concionem mediam me immerſi miſer.
Vbi ego dum hæreo, Menæchmus ſe ſubterduxit mihi.
Atque abijt ad amicam credo, neque me voluit ducere,
Qui illum dij oẽs perduint, qui primus cõmentus eſt
Concionem, hac reque homines occupatos occupat.

Non

Non ad eam rem ocioſos homines decuit deligi?
Qui niſi aſſint, quom citantur, cenſus capiant illico,
Affatim eſt hominum indies, qui ſingulas eſcas edunt.
Quibus negocij nihil eſt, qui eſum neque vocantur,
neque vocant
Eos oportet concioni dare operam, atque comitijs.
Si id ita eſſet, non ego hodie perdidiſſem prandium,
Cui tam credo datũ voluiſſe, quàm me video viuere.
Ibo etiam num, reliquiarũ ſpes animum oblectat meũ.
Sed quid ego video Menæchmũ? cũ corona exit foras.
Sublatũ eſt conuiuium, edepol venio aduorſum tẽpori.

MENAECHMVS Soſicles. PENICVLVS.

POtin vt quieſcas, ſi ego tibi hanc hodie probè,
Lepideque concinnatam referam tempori?
Non faxo eſſe eam dices, ita ignorabitur.
PE. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio
Vinoque epoto, paraſito excluſo foràs.
Non hercle is ſum, qui ſum, niſi hanc iniuriam
Meque vltus pulcrè fuero. obſeruabo, quid agat,
Hominem. pòſt deinde adibo ego hũc, atque alloquar.
M. Proh dij immortales, cui homini vnquam vno die
Boni dediſtis plus qui minus ſperauerit?
Prandi, potaui, ſcortum accubui, abſtuli
Hanc cuius hæres nunquam erit poſt hunc diem.
PE. Nequeo quæ loquitur exaudire clanculum,
Satur nunc loquitur de me & de parti mea.
ME. Ait hanc dediſſe me ſibi atque eam meæ
Vxori ſurripuiſſe: quoniam ſentio
Errare, extemplò, quaſi res cum ea eſſet mihi,
Cœpi aſſentari. mulier quicquid dixerat,
Idem ego dicebam, quid multis verbis opus?
Minore nuſquam bene fui diſpendio.
PE. Adibo ad hominem: nam turbare geſtio.
M. Quis hic eſt, qui aduerſũ ſit mihi? P. quid ais homo
Leuior quàm pluma, peſſime & nequiſſime,
Flagitium hominis, ſubdole, ac minimi precij?

Quid de te merui, qua me cauſſa perderes?
Vt ſurripuiſti te mihi dudum de foro?
Feciſti funus abſenti me prandio.
Cur auſus facere, cui ego æquè ac hæres hæream?
ME. Adoleſcens quæſo, quid tibi mecum eſt rei,
Qui mihi maledicas homini hic ignoto inſciens?
An tibi malam rem vis pro maledictis dari
Poſtea? PE. eam quidem edepol te dediſſe intelligo.
ME. Reſponde adoleſcens quæſo, quid tibi nomen eſt?
PE. Etiam derides, quaſi nomen non noueris?
ME. Non edepol ego te, quod ſciam, vnquã ante hunc diem
S. hortor Vidi, neque noui. verùm "certò' quiſquis es,
Æquum ſi facias, mihi odioſus ne ſies.
PE. Non me nouiſti? ME. non negem, ſi nouerim.
PE. Menęchme vigila. ME. vigilo hercle quidem quòd ſciam.
PE. Tuum paraſitum non nouiſti? ME. non tibi
Sanum eſt adoleſcens ſinciput, vt intelligo.
PE. Reſponde, ſurripuiſtin vxori tuæ
Pallam iſtanc hodie, eamq́ue dediſti Erotio?
ME. Neque hercle ego vxorem habeo, neq; ego Erotio
Dedi, nec pallam ſurripui. PE. ſatin ſanus es?
Occiſa eſt hæc res, non ego te indutum foras
Exire vidi palla? ME. væ capiti tuo:
Omnes cinædos eſſe cenſes, tu quia es.
Tun' me indutum fuiſſe pallam prædicas?
PE. Ego hercle verò. ME. non tu abis quò dignus es?
Aut te piari iubes homo inſaniſſime?
PE. Nunquam edepol me quiſquam exorabit, quin tuæ
Vxori rem omnem iam vti ſit geſta eloquar,
Omnes in te iſtæc recident contumeliæ,
Faxo haud inultum prandium comederis.
ME. Quid hoc negocij eſt? ſatin vt quenquem conſpicor,
Ita me ludificant. ſed concrepuit hoſtium.

ANCILLA. MENAECMVS Soſicles.

MEnæchme, amare ait te multum Erotium,
Vt hoc nunc vna opera ad aurificem deferas,
Atque huic vt addas auri tu pondo vnciam,
Iubeaſque nouum ſpinther reconcinnarier.
ME. Et iſtud, & aliud, ſi quid curari volet,
Me curaturum dicito, quicquid volet.
AN. Scin hoc quod ſit ſpinther? M. neſcio, niſi aureum.
AN. Hoc eſt, quod olim clanculum ex armario
Te ſurripuiſſe aiebas vxori tuæ.
ME. Nunquam hercle factum eſt. AN. an non memi-
niſti obſecro?
Redde igitur ſpinther, ſi non meminiſti. ME. mane,
Imò equidem memini: nempe hoc eſt, quod illi dedi.
Iſtuc, vbi "illæ' armillæ ſunt, quas vnà dedi? S. hercle
AN. Nunquam dediſti. ME. nam pol hoc vnà dedi.
AN. Dicam curare? ME. dicito, accurabitur,
Hæc palla & ſpinther faxo referantur ſimul.
AN. Amabo mi Menæchme, inaureis da mihi
Faciundas pondo duûm numûm ſtalagmia,
Vt te libenter videam, cùm ad nos veneris.
ME. Fiat, cedo aurum. ego manuprecium dabo.
AN. Da ſodes abs te, pòſt ego reddidero tibi.
ME. Imò cedo abs te. A. ego pòſt tibi reddam duplex.
ME. Non habeo. AN. at tu quando habebis, tum dato.
Nunquid me vis? ME. hæc me curaturum dicito,
Vt quantum poſſint, quámque liceat veneant.
Iámne abijt intrò? abiuit, "operuit' fores. S. obtrudit
Dij me equidem omnes adiuuant, augent, amant.
Sed quid ego ceſſo, dum datur mihi occaſio,
Tempuſque abire ab his locis lenonijs?
Propera Menæchme, fer pedem, confer gradum.
Demam coronam, atque abijciam ad læuam manum,
Vt qui ſequantur, hac me abijſſe cenſeant.
Ibo & conueniam ſeruum, ſi potero, meum,
Vt hæc, quæ bona dij mihi dant, ex me ſciat.

MVLIER, VXOR. PENICVLVS paraſitus.

EGóne hic me patiar eſſe in matrimonio,
Vbi vir compilet clanculum quicquid domi eſt,
Atque id ad amicam deferat? PE. quin tu taces?
Manifeſto faxo iam opprimes, ſequere hac modò.
Pallam ad phrygionem cum corona hinc ebrius
Ferebat, hodie tibi quam ſurripuit domo.
Sed eccam, quam coronam habuit, num mentior?
Hem hac abijt, ſi vis perſequi veſtigijs.
Atque edepol eccum ipſum optimè reuortitur,
Sed pallam non fert. MV. quid ego nũc cum illoc agã?
PE. Idem quod ſemper, malè habeas. MV. ſic cenſeo.
PE. Huc concedamus, ex inſidijs aucupa.

MENAECHMVS ſurreptus, MVLIER VXOR,
PENICVLVS paraſitus.

VT hoc vtimur maxumè more morum,
Moleſtoque multum, atque vti quique ſunt
Optùmi, maxumi morem habent hunc,
Clienteis ſibi omnes volunt eſſe multos:
Boni'ne an mali ſint, id haud quæritant.
Res magis quæritur, quàm clientium
Fides cuiuſmodi clueat.
Si eſt pauper atque haud malus, nequam habetur:
Sin diues malus eſt, is cliens frugi habetur.
Qui neque leges, neque æquum, bonum vſquam
Colunt, ſollicitos patronos habent.
Datum denegant, quod datum eſt. litium
Pleni, rapaces, viri fraudulentũ,
Qui aut fœnore, aut periurijs habent rem
Partam. mens eſt in querelis,
Iuris vbi dicitur dies, ſimul
Patronis dicitur. quippe qui pro illis
Loquantur, malè quæ fecerint, aut ad
Populum, aut in iure apud iudicem res eſt.
Sicut me hodie nimis ſollicitum cliens
Quidam habuit, neque quod volui agere quicquam

Licitum eſt, ita me attinuit, ita me detinuit.
Apud ædiles pro eius factis plurimis
Peſſimiſque dixi cauſſam. conditiones
Tetuli, tortas, confragoſas. aut plus,
Aut minus, quàm opus erat, multo dixeram
Controuerſiam, vt ſponſio fieret,
Quid ille? quid? prædem dedit, nec magis
Manifeſtum ego hominem vnquam vllum teneri vidi.
Omnibus malefactis, teſtes tres aderant acerrumi.
Di illum oẽs perdãt, ita mihi hunc hodie corrupit diẽ.
Meq; adeo, qui hodie forũ vnquã oculis inſpexi meis.
Diem corrupi optimum, iuſſi apparari prandium:
Amica expectat me, ſcio. vbi primùm eſt licitum, illico
Properaui abire de foro. irata eſt, credo, nunc mihi.
Placabit palla, quam dedi, quam hodie vxori abſtuli, atque huic
Detuli Erotio. PE. quid ais? MV. viro me malo malẽ
Nuptam. PE. Satin' audis, quæ illic loquitur? MV. ſatis. ME. ſi ſapiam,
Hinc intrò abeam, vbi mihi bene ſit. MV. mane malẽ potius erit.
Næ illam mecaſtor fœnerato abſtuliſti, ſic datur?
Clanculum iſtæc flagitia facere cenſebas poteſſe te?
ME. Quid illic eſt vxor negocij? MV. men rogas? ME. vin hunc rogem?
PE. Aufer hinc palpationes. perge tu. ME. quid tu mihi
Triſtis es? MV. te ſcire oportet. PE. ſcit, ſed diſſimulat malus.
ME. Quid negocij eſt? VX. pallam. ME. pallam, quid? VX. pallam, quid paues?
ME. Nihil equidẽ paueo, niſi vnũ palla pallorẽ incutit.
PE. At tu ne clam me comeſſes prandiũ? perge in virũ.
ME. Non taces? PE. non hercle verò taceo: nutat ne loquar.
ME. Non hercle ego quidem vſquam quicquam nuto, neque nicto tibi.

VX. Næ ego mecaſtor mulier miſera. ME. quid tu miſera es? mihi expedi.
P. Nihil hoc confidentius, qui quæ vides, ea pernegat.
M. Per Iouẽ deosq; õnes adiuro vxor, ſatin hoc eſt tibi,
Me iſti non nutaſſe? P. credit iam tibi de iſtis, illuc redi.
ME. Quò ego redeam? PE. equidem ad phrygionem, cenſeo, & pallam refer.
ME. Quæ iſtæc palla eſt? VX. taceo iam, quando hic rem non meminit ſuam. [tibi
ME. Nunquis ſeruorum deliquit? nũ ancillæ aut ſeruæ
Reſponſant? eloquere. impune non erit. VX. nugas agis.
ME. Triſtis admodum es, non mihi iſtuc ſatis placet. VX. nugas agis.
ME. Cæterum familiariũ alicui irata es? V. nugas agis.
ME. Num mihi es irata ſaltẽ? VX. nũc tu nõ nugas agis.
ME. Non edepol deliqui quicquam. VX. hem rurſum nugas agis.
ME. Dic mea vxor, quid tibi nunc ægrè eſt? PE. bellus blanditur tibi.
ME. Potin' vt mihi moleſtus ne ſis? nõ te appello. VX. aufer manum.
PE. Sic datur, properato abſente me comeſſe prandium.
Poſt ante ædeis cum corona me derideto ebrius.
ME. Neque edepol ego prandi, neque hodie huc intrò tetuli pedem.
PE. Tun' negas? ME. nego hercle verò. PE. nihil hoc homine audacius.
Non ego te modò hic ante ædeis cum corona florea
Vidi aſtare, cùm negabas mihi eſſe ſanum ſinciput,
Et negabas me nouiſſe, peregrinum aiebas eſſe te?
ME. Quin vt dudum diuorti abs te, redeo nunc demum domum.
P. Noui ego te, non mihi cenſebas eſſe, qui te vlciſcerer.
Omnia hercle vxori dixi. ME. quid dixiſti? PE. neſcio.
Eam ipſus toga. ME. quid hoc eſt vxor? quid nam hic narrauit tibi?

Quid id eſt?quid taces ? quin dicis quid ſit? VX. quaſi
tu neſcias.
Palla mihi eſt domo ſurrepta. ME. Palla ſurrepta eſt ti
VX. Me rogas? ME. pol haud rogem te,ſi ſciam. [bi?
PE. ô hominem malum,
Vt diſſimulat:non potes celare: rem noui probè,
Omnia hercle ego edictaui. ME.quid id eſt? VX. quan-
do nihil pudet,
Neque vis tua voluntate ipſe profiteri,audi atq; ades.
Et quid triſtis,& quid hic mihi dixerit,faxo ſcias, [bi?
Palla eſt mihi domo ſurrepta. ME. Palla ſurrepta eſt ti-
PE. Viden' vti ſceleſtus captat?huic ſurrepta eſt nõ tibi.
Nam profectò tibi ſurrepta ſi eſſet, ſalua nunc foret.
ME. Nihil mihi tecum eſt, ſed quid tu ais? VX. Palla
inquam periit domo.
ME. Quis eam ſurripuit? VX. pol iſtuc ille ſcit, qui il-
lam abſtulit.
ME. Quis hic homo eſt? VX. Menæchmus quidam.
ME. edepol factum nequiter.
Quis is Menęchmus eſt? VX. tu iſtic inquam. ME. egó-
ne? VX. tu. ME. quis arguit? [tio.
VX. Egomet. PE. & ego,atq; huic amicæ detuliſti Ero-
ME. Egon' dedi? PE. tu iſtic inquã,vin' afferri noctuã?
Quæ,tu,tu,vſq; dicat tibi.nã nos iã nos defeſſi ſumus.
ME.Per Iouẽ deosq; oẽs adiuro vxor,ſatin hoc eſt tibi?
Nõ dediſſe. PE. imò hercle verò nos nõ falſum dicere.
ME. Sed ego illam non condonaui,ſed ſic vtendã dedi.
VX. Equidem ecaſtor tuam nec chlamidem do foras,
nec pallium
Cuiquam vtendum . mulierem æquum eſt veſtimen-
tum muliebre
Dare foras,virum virile. quin refers pallam domum?
ME. Ego faxo referetur. VX. è re tua,vt opinor,feceris.
Nam domum nũquam introibis,niſi feres pallã ſimul.
ME. Ego domum? PE. quid mihi futurum eſt,qui tibi
hanc operam dedi?

VX. Opera reddetur, quando quid tibi erit ſurreptum domo.
PE. Id quidem edepol nunquam erit. nam nihil eſt, quod perdam domi,
Cum viro, cum vxore: dij vos perdant, properabo ad forum:
Nanq; ex hac familia me planè excidiſſe intelligo.
M. Malè mihi vxor ſeſe feciſſe cenſet, quom excludit foras.
Quaſi non habeam, quò intromittar, alium meliorem locum.
Si tibi diſpliceo, patiundum, at placuero huic Erotio.
Quę me non excludet à ſe, ſed apud ſe occludet domi.
Nunc ibo, orabo, vt mihi pallã reddat, quã dudũ dedi.
Aliam illi redimã meliorẽ. heus ecquid hic eſt ianitor?
Aperite, atque Erotium aliquis euocate ante oſtium.

EROTIVM. MENAECHMVS ſurreptus.

QVis hic me quærit? ME. ſibi inimicus magis quàm ætati ſuæ.
ER. Mi Menæchme, cur ante ædeis aſtas? ſequere intrò. ME. mane.
Scin quid eſt, quod ego ad te venio? ER. ſcio vt tibi ex me ſit volup.
ME. Imo edepol pallam illam, amabo te, quam tibi dudum dedi,
Mihi eam redde. vxor reſciuit rem omnem, vt factum eſt ordine.
Ego tibi redimam bis tanto pluris pallam, quàm voles.
ER. Tibi dedi equidem illam, ad phrygionem vt ferres paulo prius.
Et illud ſpinther, vt ad aurificẽ ferres, vt fieret nouum.
ME. Mihi vt tu dederis pallam, & ſpinther, nunquam factum reperies.
Nam ego quidem poſtquam illam dudum tibi dedi, atque abij ad forum,
Nunc redeo, nunc te poſt illa video. ER. video quam rem agis.

Quia

Quia commiſi, vt me defrudes, ad eã rẽ affectas viam.
M. Neq; edepol te defraudandi cauſſa poſco, quin tibi
Dico, vxorem reſciuiſſe. ER. nec te vltrò oraui, dares.
Tute vltrò ad me detuliſti, dediſti eam dono mihi,
Eandem nunc repoſcis. patiar, tibi habe, aufer. vtere
Vel tu, vel tua vxor, vel etiam in oculos compingite.
Tu huc, poſt hunc diem, pedem intrò non feres, ne fruſtra ſis,
Quando tu me, bene merentem tibi habes deſpicatui.
Niſi feres argentum, fruſtra me ductare non potes.
Aliam poſthac inuenito, quam tu habeas fruſtratui.
ME. Nimis iracundè hercle, tandem heus tu tibi dico, mane,
Redi. E. etiam'ne aſtas? etiã audes mea reuorti gratia?
M. Abijt intrò, occluſit ædeis. nũc ego ſũ excluſiſſimus,
Neque domi, neque apud amicam mihi iam quicquam creditur.
Ibo, & conſulam hanc rem amicos, quid faciendum cenſeant.

MENAECHMVS, Soſicles. MVLIER.

NImis ſtultè dudum feci, cum marſupium
Meſſenioni cum argento concredidi.
Immerſit aliquò ſeſe credo in ganeum.
MV. Prouiſam quàm mox vir meus redeat domum.
Sed eccum video, ſalua ſum, pallam refert.
ME. Demiror vbi nunc ambulet Meſſenio.
MV. Adibo, atque hominẽ accipiã, quibus dictis meret.
Non te pudet prodire in conſpectum meum,
Flagitium hominis, cum iſtoc ornatu? ME. quid eſt?
Quæ res agitat te mulier? MV. etiam'ne impudens
Mutire vnum verbum audes, aut mecum loqui?
ME. Quid tandem admiſi in te, vt loqui non audeam?
MV. Rogas me? ô hominis impudentem audaciam.
ME. Non tu ſcis mulier, Hecubam quapropter canem
Graij eſſe prædicabant? MV. non equidem ſcio.
ME. Quia idem faciebat Hecuba, quod tu nunc facis.

Omnia mala ingerebat, quem quem aſpexerat,
Itaque adeo iure cœpta appellari eſt canis.
MV. Non iſtæc ego flagitia poſſum perpeti.
Nam me meam ætatem viduam eſſe mauelim,
Quàm iſtæc flagitia tua pati, quæ tu facis.
ME. Quid id ad me, tu te nuptam poſſis perpeti,
An ſis abitura à tuo viro? an mos eſt ita hic,
Peregrino vt aduenienti narrent fabulas?
MV. Quas fabulas? non inquam patiar præter hac,
Quin vidua viuam, quàm tuos mores perferam.
ME. Mea quidem hercle cauſſà vidua victita,
Vel vſque dum regnum obtinebit Iupiter.
MV. At mihi negabas dudum ſurripuiſſe te,
Nunc eandem ante oculos attines, num te pudet?
ME. Heu hercle mulier multum & audax & mala es,
Tun' tibi hanc ſurreptam dicere audes, quam mihi
Dedit alia mulier, vt concinnandam darem?
MV. Næ iſtuc mecaſtor iam patrem accerſam meum;
Atque enarrabo tua flagitia, quæ facis.
I Decio, quære meum patrem, tecum ſimul
Vt veniat ad me, ita rem mihi eſſe dicito.
Iam ego aperiam iſtæc tua flagitia. ME. ſanan es?
Quæ mea flagitia? MV. cùm pallam atq; aurum meum
Domo ſuppilas vxori tuæ, & tuæ
Degeris amicæ. ſatin' hoc rectè fabulor?
ME. Quæſo hercle mulier, ſi ſcis monſtra quid bibam,
Tuam qui poſſim perpeti petulantiam?
Quem tute hominem eſſe me arbitrare, neſcio.
Ego te ſimitu noui cum Parthaone.
MV. Si me derides, at pol illum non potes,
Patrem meum, qui huc aduenit, quin reſpicis?
Nouiſtin tu illum? ME. noui, cum Calcha ſimul
Eodem die vidi illum, quo te ante hunc diem.
MV. Negas nouiſſe me? negas patrem meum?
ME. Idem hercle dicam, ſi auum vis adducere.
MV. Ecaſtor pariter hoc, atque alias res ſoles.

S E.

SENEX, MVLIER, MENAECHMVS Soſicles.

VT ætas mea eſt, atque vt huic vſus facto eſt,
Gradum proferam, progredi properabo.
Sed id quàm facilè ſit mihi, haud ſum falſus.
Nam pernicitas deſerit, conſitus ſum
Senectute, onuſtum gero corpus, vires
Reliquere. vt ætas mala merx eſt ergo.
Nam res plurimas peſſumas, cùm aduenit, affert.
Quas ſi autumem omneis, nimis longus ſermo ſit.
Sed hæc res mihi in pectore & corde curæ eſt,
Quidnam hoc ſit negocij, quod filia ſic
Repentè expetit, ad ſeſe, me vt irem,
Nec, quid id ſit, mihi certius facit,
Quid velit, quid've accerſit.
Verùm propemodum iam ſcio, quid ſiet rei.
Credo cum viro litigium natum eſſe aliquod.
Ita iſtæ ſolent, quæ viros ſubſeruire
Sibi poſtulant, dote fretæ feroces.
Et illi quoque haud abſtinent ſæpe culpa.
Verùm eſt modus tamen, quo id pati vxorem oportet.
Nec pol filia vnquam patrem accerſit ad ſe,
Niſi aut commiſſi, aut iurgij eſt cauſſa.
Sed quicquid id eſt, iam ſciã. atque eccam eam ipſam
Ante ædeis, & eius triſtem virum video.
Id eſt, quod ſuſpicabar.
Appellabo hãc, ibo aduorſũ. MV. ſalue multũ mi pater.
SE. Salua ſis, ſaluæ'ne? aduenio, ſed cur accerſi iubes?
Quid tu triſtis es? quid ille autem abs te iratus deſtitit?
Neſcio quid vos velitati eſtis inter vos duos.
Loquere, vter meruiſtis culpã, paucis non lõgos logos.
MV. Nuſquam equidem quicquam deliqui, hoc primùm te abſoluo pater.
Verùm viuere hic non poſſum, neq; durare vllo modo.
Proin tu me hinc abducas. SE. quid iſtuc autem eſt?
MV. ludibrio pater

Habe-

Habeor. SE: vnde? MV. ab illo, cui me mandauiſti, meo viro.
SE. Ecce autem litigium, quoties edixi tandem tibi,
Vt caueres, neuter ad me iretis cum querimonia?
MV. Qui ego iſtuc, mi pater, cauere poſſum? SE. me' ne interrogas?
Niſi nõ vis. quoties monſtraui tibi viro vt moré geras:
Quid ille faciat, ne id obſerues: quò eat, quid rerũ gerat?
MV. At enim ille hinc amat meretricem ex proximo. SE. ſané ſapit.
Ob iſtanc induſtriam, etiam faxo amabit amplius.
MV. Atque ibi potat. SE. tuan' quidem ille cauſſa potabit minus,
Siue illic, ſiue alibi libebit? quæ hæc, malum, impudentia eſt?
Vna opera prohibere ad cœnam, ne promittat, poſtules,
Néue quenquam accipiat alienũ apud te. ſeruiren' tibi
Poſtulas viros? dare vna opera penſum poſtules,
Inter ancillas ſedere iubeas, lanam carpere.
MV. Non equidem mihi te aduocatum pater adduxi, ſed viro.
Hinc ſtas, illinc cauſſã dicis. SE. ſi ille quid deliquerit,
Multo tanto illũ accuſabo, quàm te accuſaui amplius.
Quando te auratam & veſtitam bene habet, ancillas, penum,
Rectè præhibet, melius ſanã eſt mulier menté ſumere.
MV. At ille ſuppilat mihi aurũ, & pallã ex arcis modo,
Me deſpoliat, mea ornamenta iã ad meretrices degerit.
SE. Malè facit, ſi iſtuc facit: ſi non facit, tu malè facis,
Quæ inſontem inſimules. MV. quin etiam nunc habet pallam pater,
Et ſpinther, quod ad hanc detulerat; nunc quia reſciui refert.
SE. Iam ego ex hoc vti factum eſt ſcibo, ibo ad hominem atque allloquar.
Dic mihi iſtuc Menæchme, quod vos diſſertatis, vt ſciã.

Quid

Quid tu triſtis es?quid illam autē iratā abs te deſtituis?
ME. Quiſquis es, quicquid tibi nomen eſt ſenex, ſummum Iouem,
Deoſque deteſtor. SE. qua de re, aut cui rei, rerum omnium?
ME. Me neq; iſti malè feciſſe mulieri, quæ me arguit,
Hanc domo ab ſe ſurripuiſſe, atque abſtuliſſe deierat.
Si ego intra ædeis huius vnquam, vbi habitat, penetraui pedem,
Omnium hominum exopto vt ſiam miſerorum miſerrimus.
SE. Sanus'ne es, qui iſtuc exoptes, aut neges te vnquam pedem
In eas ædes intuliſſe, vbi habitas inſaniſſime?
ME. Tun' ſenex ais habitare me hic in illiſce ædibus?
SE. Tu negas? ME. nego hercle verò. MV. nimio hæc impudenter negas,
Niſi quò nocte hac emigraſti. SE. concede huc filia.
Quid tu ais?non hinc emigraſti? ME. quem in locum, aut rem, obſecro?
SE. Non edepol ſcio. MV. profectò ludit te hic. SE. non tute tenes?
Iam verò Menæchme ſatis iocatus es, nunc hāc rē age.
ME. Quæſo quid mihi tecum eſt? vnde aut quis homo tu es? quid feci ego
Tibi, aut adeò iſti, quę mihi moleſta eſt quoquo modo?
MV. Viden tu illi oculos virere? vt viridis exoritur color
Ex temporibus atque fronte, vt oculi ſcintillant, vide.
ME. Quid mihi melius eſt, quàm quando illi me inſanire prædicant,
Ego me aſſimulem inſanire, vt illos à me abſterream?
MV. Vt pandiculās oſcitatur, quid nunc faciā mi pater?
S. Cōcede huc mea nata ab iſtoc quàm potes lōgiſſimè.
ME. Euoe atq; heu Bromie, quò me in ſyluā venatū vocas?
Audio, ſed non abire poſſum ab his regionibus.
Ita me illa ab læua rabioſa fœmina obſeruat canis.

Pòſt autem illic hircus alius, qui ſæpe ætate in ſua
Perdidit ciuem innocentem falſo teſtimonio.
SE. Væ capiti tuo. ME. ecce Apollo mihi ex oraculo
imperat.
Vt ego illi oculos exuram lampadibus ardentibus.
MV. Perij, mi pater, minatur mihi oculos exurere.
ME. Hei mihi, inſanire me aiunt, vltrò cũ ipſi inſaniũt.
SE. Filia. MV. heus quid eſt? quid agimus? SE. quid ſi
S. cito. ego huc ſeruos *cito'?
Ibo adducã, qui hunc hinc tollant, & domi deuinciant,
Priuſquam turbarum quid faciat. ME. amplius enim-
uero niſi
Occupo aliquid mihi conſilium, hi domum me ad ſe
auferent.
Pugnis me vetas in huius ore quicquam parcere?
Ni iam ex meis oculis abſcedat in malã magnã crucẽ,
Faciam quod iubes, Apollo. SE. fuge domum quan-
tum potes,
Ne hic te obtundat. MV. fugio: amabo, obſerua iſtunc
mi pater,
Ne quò hinc abeat. ſum'ne ego mulier miſera, quæ
illæc audio?
ME. Haud malè illanc amoui: nunc hunc ego impu-
riſſimum,
Barbatum, tremulum, Titanum, cygno prognatũ patre,
Ita mihi imperas, vt ego huius membra atque oſſa, at-
que artua
Comminuam illo ſcipione, quem ipſe habet. SE. dabi-
tur malum,
Me quidem ſi attigeris, aut ſi propius ad me acceſſeris.
ME. Faciam quod iubes, ſecurim capiam ancipitem, at-
que hunc ſenem
Exoſſabo, dein dedolabo aſſulatim viſcera.
SE. Enimuero illud præcauendum eſt, atque accuran-
dum mihi,
Sanè ego illum metuo, vt minatur, nequid malè faxit
mihi. ME.

ME. Multa mihi imperas Apollo: nunc equos iunctos iubes
Capere me indomitos, feroces, atq; currũ inſcendere,
Vt ego hunc proterã leonẽ Getulum, olentẽ, edentulũ.
Iam aſcendo in currum, iam lora teneo, iam ſtimulum in manu eſt,
Agite equi, facitote ſonitus vngularum appareant
Curſu celeri, facite inflexu ſit pedum pernicitas.
SE. Mihin' tu equis iunctis minare? ME. ecce Apollo denuo
Me iubes facere impetũ in eum qui ſtat, atq; occidere:
Sed quis hic eſt, qui me capillo hinc de curru deripit?
Imperium tuum demutat, atque edictum Apollinis.
SE. Heu hercle morbũ acrẽ ac durũ: dij voſtram fidem,
Vel hic qui inſanit, quàm valuit paulo prius.
Ei derepentè tantus morbus incidit.
Ibo atque accerſam medicum, iam quantum poteſt.

MENAECHMVS. SENEX ijdem.

IAm'ne iſti abierunt quæſo ex conſpectu meo,
Qui me vi cogunt, vt validus inſaniam?
Quid ceſſo abire ad nauem, dum ſaluo licet?
Voſque omnes quæſo, ſi ſenex reuenerit,
Ne me indicetis, qua platea aufugerim.
SE. Lumbi ſedendo, oculique ſpectando dolent,
Manendo medicum, dum ſe ex opere recipiat,
Odioſus tandem vix ab ægrotis venit.
Ait ſe obligaſſe crus fractum Æſculapio,
Apollini autem brachium: nunc cogito,
Vtrum me dicam ducere medicum, an fabrum.
Atque eccum incedit, mouet formicinum gradum.

SENEX. MEDICVS.

QVid eſſet morbi dixeras? narra ſenex,
Num laruatus eſt ille, aut ceritus, fac ſciam.
Num eum veternus, aut aqua intercus tenet?
SE. Quin ea te cauſſa duco, vt id dicas mihi,
Atq; illum vt ſanum facias. ME. perfacile id quidẽ eſt.

Sanum futurum, mea ego id promitto fide.
SE. Magna cum cura ego illum curari volo.
MED. Quin ſuſpirabo plus ſexcentos in dies,
Ita ego illum cura magna curabo tibi.
Atq; eccum ipſum hominem, obſeruemus, quam rem gerat.

MENAECHMVS ſurreptus. SENEX, MEDICVS.

EDepol ne hic dies peruorſus, atque aduorſus mihi obtigit,
Quæ me clam ratus ſum facere, ea omnia fecit palàm
Paraſitus, qui me compleuit flagitij & formidinis,
Meus Vlyſſes, ſuo qui regi tantum conciuit mali.
Quem ego hominẽ, ſi quidem viuo, vita deuoluã ſua.
Sed ego ſtultus ſum, qui illius eſſe dico, quæ mea eſt.
Meo cibo & ſumtu educatus eſt, anima priuabo virũ.
Condignè autem hæc meretrix fecit, vt mos eſt meretricibus,
Quia rogo pallam, vt referatur rurſum ad vxorẽ meã,
Mihi ſe ait dediſſe: heu edepol, næ ego homo viuo miſer.
SE. Audin quæ loquitur? MED. ſe miſerum prædicat. SE. adeas velim.
MED. Saluus ſis Menęchme, quęſo cur apertas brachiũ?
Non tu ſcis, quãtum iſti morbo nunc tute facias mali?
ME. Quin tu te ſuſpendis? MED. ecquid ſentis? MEN. quid ni ſentiam?
MED. Non poteſt hæc res ellebori iugere obtinerier.
Sed quid ais Menæchme? MEN. quid vis? MED. dic mihi hoc quod te rogo.
Album an atrum vinum potas? MEN. quin tu is in malam crucem.
SE. Iam hercle occeptat inſanire primulum. MEN. quin tu interrogas,
Purpureum panem, an puniceum ſoleam ego eſſe, an luteum?

Soleā ne eſſe auis ſquamoſas, piſcis pennatos? SE. papę,
Audin' tu, vt deliramenta loquitur? quid ceſſas dare
Potionis aliquid, priuſquam percipit inſania?
MED. Mane modò, etiam percontabor. SE. aliam occi-
pis fabulam.
MED. Dic mihi hoc etiam, ſolent tibi vnquam oculi
duri fieri?
MEN. Quid, tu me locuſtā cẽſes eſſe homo ignauiſſime?
MED. Dic mihi, an vnquam tibi inteſtina crepāt, quod
ſentias?
MEN. Vbi ſatur ſum, nulla crepitant: quādo eſurio, tum
crepant.
MED. Hoc quidem edepol haud pro inſano verbum
reſpondit mihi.
Perdormiſcin' vſq; ad lucem? ME. facilin' tu dormis
Perdormiſco, ſi reſolui argentum cui debeo. [curans?
Quin te Iuppiter, diq́ue omnes percontator perduint.
MED. Nunc homo inſanire inceptat. de illis verbis caue
tibi.
SE. Imò modeſtior nunc quidem eſt de verbis, prę ut
dudum fuit.
Nam dudum vxorẽ ſuam eſſe aiebat rabioſam canem.
ME. Quid ego dixi? SE. inſanis inquam. ME. egóne?
SE. tu iſtic, qui mihi
Etiam me iunctis quadrigis minitatus proſternere.
Egomet hæc te vidi facere, egomet ecce te arguo.
ME. At ego te ſacram coronam ſurripuiſſe Ioui ſcio,
Et ob eam rem in carcerem tedeſſe compactum ſcio.
Et poſtquam es emiſſus, cæſum virgis ſub furca ſcio.
Tum patrẽ occidiſſe, & matrem vendidiſſe etiam ſcio.
Satin' hoc pro ſano maledicta maledictis reſpondeo?
SE. Obſecro hercle medice properè, quicquid facturus,
face.
Non vides hominem inſanire? MED. ſcin' quid facias
optumum?
Ad me face, vt deferatur. SE. itan' cẽſes? MED. quippini,

Ibi meo arbitratu potero curare hominem. SE. age vt lubet.
MED. Elleborum potabis faxo aliquos viginti dies.
MEN. At ego te pendentē fodiam ſtimulis triginta dies.
MED. Acceſſe homines, qui illunc ad me deferant. SE. quot ſunt ſatis?
MED. Proinde, vt inſanire video, quatuor nihilominus.
SE. Iam hic erunt, aſſerua tu iſtunc medice. MED. imò ego ibo domum,
Vt parentur, quibus paratis opus eſt, tu ſeruos iube,
Hunc ad me ferant. SE. iam ego illic faxo erit. MED. ego abeo. SE. vale.
ME. Abijt ſocer, abijt medicus, nunc ſolus ſum. proh Iuppiter,
Quid illuc eſt, ꝙ me hic homines inſanire prędicāt?
Neque ego inſanio, neque ego pugnas, neq; lites cœpio.
Saluus, ſaluos alios video: noui homines, alloquor.
An illi perperam inſanire me aiunt, ipſi inſaniunt.
Quid ego nūc faciā? domū ire cupio, at vxor nō ſinit.
Huc autem nemo intromittit, nimis prouentum eſt nequiter.
Hic ergo vſque ad noctem ſaltem credo intromittar domum.

MESSENIO ſeruus.

SPectamen, bono ſeruo, id eſt, qui rem herilem
Procurat, videt, collocat, cogitatque,
Vt abſente hero, rem heri diligenter
Tutetur, quàm ſi ipſe adſit, aut rectius:
Tergum quàm gulam, crura quàm ventrem oportet
Potiora eſſe, cui cor modeſtè ſitum eſt,
Recordet id, qui nihili ſunt, quid ijs precij
Detur ab ſuis heris ignauis, improbis
Viris, verbera, compedes, molæ, magna
Laſſitudo, fames, frigusque durum.
Hæc precia ſunt ignauiæ.
Id ego malè malum metuo, propterea bonum

Eſſe

Eſſe certũ eſt, potius quàm malum. nam magis multo
Patior facilius verba. verbera ego odi,
Nimioque edo libentius molitum, quàm
Molitum præhibeo. propterea heri imperium
Exequor bene, & ſedate ſeruio.
Atque id mihi prodeſt. alij eſſe ita, vt in rem
Eſſe ducunt, ſint: ego ita ero, vt me eſſe oportet,
Metum vt mihi adhibeam, culpa vt abſtineam,
Heroque vt omnibus in locis ſim præſto.
Serui qui culpa carent, & metuunt, ij
Solent eſſe heris vtibiles. nam illi qui nihil
Metuunt, poſtquam malum promeritum eſt, metuũt.
Metuam ego haud multum quidem. propè eſt quando
Herus vt quod ſtrenuè faciam precium exoluet,
Ego hoc exemplo ſeruio, tergo vt in rem eſſe arbitror.
Poſtquam in tabernam vaſa & ſeruos collocaui, vt iuſſerat,
Ita venio aduorſum. nunc fores pultabo, adeſſe vt me ſciat.
Neque vtrum ex hoc ſaltu damni ſaluum ſcio eliciam foras.
Sed metuo, ne ſerò veniam depugnato prælio.

SENEX, MENAECHMVS ſurreptus. LORARII, MESSENIO ſeruus.

PEr ego vobis deos atque homines dico, vt imperium meum
Sapienter habeatis curæ, quæq; imperaui atq; impero,
Facite illic homo in medicinam ablatus ſublimis ſiet,
Niſi quidem vos veſtra crura, aut latera nihili penditis.
Caue quiſquã quod illic minitetur voſtrũ floccifecerit.
Quid ſtatis? quid dubitatis? iam ſublimem raptum oportuit.
Ego ibo ad medicum: præſto ero illic, cùm venietis. ME. óccidi.
Quid hoc eſt negocij? quid illic homines ad me currunt obſecro?

Quid vultis vos?quid quæritatis? quid me circũſiſtitis?
Quò rapitis me? quò fertis me? perij. obſecro veſtram fidem,
Epidamnienſes ſubuenite ciues,quin me mittitis?
MES. Proh di immortales, obſecro, quid ego oculis aſpicio meis?
Herum meum indigniſſimè, neſcio qui, ſublimè ferũt.
ME. Ecquis ſuppetias mihi audet afferre? MES. ego here audaciſſimè.
O facinus indignũ & malum, Epidamnij ciues, herum
Meum, hîc in pacato oppido
Luci deripier in via, qui liber ad vos venerit,
Mittitis? MEN. nunc obſecro te, quiſquis es,operam vt des mihi,
Neu ſinas in me inſignitè fieri tantam iniuriam.
MES. Imò & operam dabo,& defendam & ſubuenibo ſedulò.
Nunquàm te patiar perire, me perire eſt æquius.
Eripe oculũ iſti ab humero,q̃ te tenet here, te obſecro.
Hiſce ego iam ſementẽ in ore faciam,pugnoſq; obſerã.
Maxumo hodie malo hercle voſtro iſtũc fertis,mittite.
ME. Teneo ego huic oculum. MES. face vt oculi locus in capite appareat.
Vos ſceleſti,vos rapaces,vos prædones. LO. perijmus.
Obſecro hercle. MES. mittite ergo. MEN. quid me vobis tactio eſt?
Pecte pugnis. MES. agite, abite, fugite hinc in malam crucem.
Hem tibi etiã,quia poſtremus cedis, hoc præmij feres.
Nimis autem bene ora commentaui,atque ex mea ſententia.
Edepol here næ tibi ſuppetias tempore adueni modò.
ME. Et tibi di ſemper adoleſcẽs,quiſquis es,faciãt bene.
Namque ſi abſque te eſſem, hodie nunquam ad ſolem occaſum viuerem.
MES. Ergo edepol ſi rectè facias,here me emittas manu.

ME.

ME. Liberem ego te? MES. verum, quãdoquidem here te ſeruaui. ME. quid eſt?
Aduleſcens erras. MES. quid erro? MEN. per Iouem adiuro patrem,
Me herum tuum non eſſe. MES. non taces tu? MEN. non mentior.
Nec meus ſeruus vnquam tale fecit, quale tu mihi.
MES. Sic ſine igitur, ſi tuum negas me eſſe, abire liberũ.
MEN. Mea quidem hercle cauſſà liber eſto, atque ito quò voles.
MES. Nempe iubes? MEN. iubeo hercle, ſi quid imperij eſt in te mihi.
MES. Salue mi patrone. SERVVS alius. cum tu liber es Meſſenio,
Gaudeo. MES. credo hercle vobis. ſed patrone te obſecro,
Ne minus imperes mihi, quàm cùm tuus ſeruus fui.
Apud te habitabo, & quando ibis, vnà tecũ ibo domũ.
ME. Minimè. MES. nunc ibo in tabernam, vaſa & argentum tibi
Referam. rectè eſt obſignatum in vidulo marſupium.
Cum viatico, id tibi iam nunc afferã. ME. affer ſtrenuè.
MES. Saluũ tibi ita vt mihi dediſti, redibq, hic me ma- [ne.
MEN. Nimia mira mihi quidè hodie exorta ſunt multis modis.
Alij me negant eum eſſe qui ſum, atq; excludũt foras.
Etiam hic ſeruum eſſe ſe meum aiebat, quem ego emiſi manu.
Is ait ſe mihi allaturum cum argento marſupium:
Id ſi attulerit, dicam vt à me abeat liber quò volet:
Ne dum quando ſanus factus ſit, à me argentum petat.
Socer & medicus, me inſanire aiebãt, quid ſit? mira ſũt.
Hæc, nihilo mihi eſſe videntur ſecius, quàm inſomnia.
Nunc ibo intrò ad hanc meretricem, quanquam ſuccenſet mihi.
Si poſſum exorare, vt pallã reddat, quam referã domũ.

MENAECHMVS Soſicles. MESSENIO ſeruus.

MEn' hodie vſquã cõueniſſe te audax audes dicere,
Poſtquam aduorſum mihi imperaui, vt huc venires? MES. quin modò
Eripui, homines, qui te ferebant ſublimem, quattuor,
Apud haſce ædeis, tu clamabas, deûm fidem atque hominum omnium,
Quum ego accurro, teq; eripio, vi pugnando, ingratijs,
Ob eam rem, quia te ſeruaui, me amiſiſti liberum.
Qom argentum dixi me petere, & vaſa : tu, quantum poteſt,
Præcucurriſti obuiam, vt quæ feciſti, inficias eas.
ME. Liberum ego te iuſſi abire? MES. certò. MEN. cui certiſſimum'ſt,
Mepte potius fieri ſeruum, quàm te vnquam emittam manu.

MENAECHMVS ſurreptus, MESSENIO, MENAECHMVS Soſicles.

SI voltis per oculos iurare, nihilo hercle ea cauſſa magis
Facietis, vt ego hodie abſtulerim pallam & ſpinther peſſimæ.
MES. Proh dij immortales, quid ego video? M. ſo. quid vides? MES. ſpeculum tuum.
M. ſo. Quid negocij eſt? MES. tua eſt imago, tam conſimilis eſt, quàm poteſt.
M. ſo. Pol profectò haud eſt diſſimilis, meam quod formam noſcito.
M. ſu. O adoleſcens ſalue, qui me ſeruaſti, quiſquis es.
MES. Adoleſcens quęſo hercle loquere tuum mihi nomen, ni piget.
M. ſu. Non edepol ita promeruiſti de me, vt pigeat quę velis.
Mihi eſt Menæchmo nomen. M. ſo. imò, id eſt edepol mihi.

M ſu,

M.ſu. *Siculus ſum Syracuſanus.* M. ſo. *Ea domus & patria eſt mihi.*
M.ſu. Quid ego ex te audio? M.ſo. hoc quod res eſt. MES. noui equidem hunc, herus eſt meus.
Ego quidẽ huius ſeruus ſum, ſed eſſe huius me credidi.
Ego hũc cenſebam eſſe te, huic etiam exhibui negotiũ.
Quæſo ignoſcas, ſi quid ſtultè dixi, atq; imprudẽs tibi.
M.ſo. Delirare mihi videre. non commeminiſti ſimul
Te hodie mecum exire è naui? MES. enimuero æquum poſtulas.
Tu mihi herus es. tu ſeruum quære: ſalueto tu, tu vale.
Hunc ego eſſe aio Menæchmum. M. ſu. at ego me. M.ſo. quæ hæc eſt fabula?
Tu es Menæchmus? M.ſu. me eſſe dico Moſcho prognatum patre.
M.ſo. Tun' meo patre es prognatus? M.ſu. imò equidẽ adoleſcens, tuum
Tibi neq; occupare patrem, neq; præripere poſtulo.
MES. Dij immortales, ſpem inſperatã date mihi, quam ſuſpicor.
Nã niſi me animus fallit, hi ſunt gemini germani duo.
Nam & patrem & matrem commemorant pariter, qui fuerint ſibi.
Sed vocabo herum. Menæchme! MEN. ambo, quid vis? MES. non ambos volo,
Sed vter veſtrûm eſt huc aduectus naui mecum? M.ſo. non ego.
M.ſu. At ego. MES. te volo igitur, huc concede. M.ſo. conceſſi, quid eſt?
MES. Illic homo aut ſycophanta, aut geminus eſt frater tuus.
Nanq; ego hominẽ homini ſimiliorẽ nunq̃ vidi alterũ.
Neque aqua aquæ, neque lacte eſt lacti, crede mihi, vſquam ſimilius,
Quàm hic tui eſt, tuque huius. poſtea autem eandem patriam ac patrem
Memorat, melius eſt nos adire, atq; hunc percontarier.

M.ſo.

M.ſo. Hercle quin tu me admonuiſti rectè, & habeo gratiam.
Perge operam dare obſecro hercle, liber eſto, ſi inuenis.
Hunc meum fratrem eſſe ſpero. MES. & ego idem ſpero fore.
Quid ais tu? Menæchmum opinor te vocari dixeras.
M.ſu. Ita verò. ME. huic item Menæchmo nomen eſt. in Sicilia
Te Syracuſis natum eſſe dixiſti, hic natus eſt ibi.
Moſchum tibi patrem fuiſſe dixti, huic itidem fuit,
Nunc operã poteſtis ambo mihi dare, & vobis ſimul.
M.ſu. Promeruiſti, vt ne quid ores, quod velis, quin impetres.
Tanquam ſi me emeris argento, liber ſeruibo tibi.
M. Spes mihi eſt, vos inuenturos fratres germanos duos
Geminos, vna matre natos, & patre vno, vno die.
M.ſu. Mira memoras: vtinam efficere, quod pollicitus, poſſies.
MES. Poſſum, ſed nunc agite, vterque id quod rogabo dicite.
M.ſu. Vbi lubet, roga, reſpondebo: nihil reticebo, quod ſciam.
MES. Eſt tibi nomen Menæchmus? M.ſu. fateor. MES. eſt itidem tibi.
M.ſo. Eſt. MES. patrem fuiſſe Moſchum tibi ais? M.ſu. ita verò. M.ſo. & mihi.
MES. Es'ne tu Syracuſanus? M.ſu. certò. MES. quid tu? M.ſo. quippini.
MES. Optimè, vſque adhuc conueniunt ſigna, porrò operam date,
Quid longiſſimè meminiſti, dic mihi, in patria tua?
M.ſu. Cum patre vt abij Tarentum ad mercatum, tum poſtea
Inter homines me deerrare à patre, atque inde auehi.
M.ſo. Iuppiter ſupreme, ſerua me. MES. quid clamas quin taces?

Quot

Quot eras annos natus, cùm te pater à patria auehit?
M.ſu. Septuennis, nam tum dentes mihi cadebant primulum,
Neque patrem vnquam poſt illa ego vidi. MES. quid voſtrûm patri
Filij quot eratis? M.ſu. vt nunc maxumè memini, duo.
MES. Vter eratis, tun' an ille maior? M. ſu. æquè ambo pares.
MES. Qui poteſt? M.ſu. gemini ambo eramus. M.ſo. dij me ſeruatum volunt.
MES. Si interpellas, ego tacebo. M.ſo. potius taceo. MES. dic mihi,
Vno nomine ambo eratis? M.ſu. minimè. nam mihi hoc erat,
Quod nunc eſt, Menæchmus. illum tum vocabant Soſiclem.
M.ſo. Signa agnoui: cõtineri, quin cõplectar, non queo.
Mi germane, gemine frater ſalue, ego ſum Soſicles.
M.ſu. Quomodo igitur poſt Menæchmo nomen eſt factum tibi?
M.ſo. Poſtquam ad nos renunciatum eſt, te & patrem eſſe mortuum,
Auos noſter mutauit. quod tibi nomen eſt, fecit mihi.
M.ſu. Credo ita eſſe factum, vt dicis, ſed mihi hoc reſponde. M.ſo. roga.
M.ſu. Quid erat nomen noſtræ matri? M.ſo. Theuſimarce. M.ſu. conuenit.
O ſalue inſperate multis annis poſtquam conſpicor,
Frater. M.ſo. & tu quẽ ego multis miſeriſq; laboribus
Vſq; adhuc quæſiui, quemq; ego eſſe inuentũ gaudeo.
MES. Hoc erat, quod hæc te meretrix huius vocabat nomine.
Hunc cenſebat te eſſe, credo, cum vocat te ad prãdium.
M.ſu. Nanque edepol hic mihi hodie iuſſi prandium apparariér,
Clam meam vxorem, cui pallam ſurripui dudũ domo.

Eam

Eam dedi huic. M.ſo. hanc'ne dicis frater pallã, quam ego habeo?
M.ſu. Quomodo hæc ad te peruenit? M.ſo. meretrix hæc ad prandium
Me adduxit, me ſibi dediſſe aiebat. prandi perbene,
Potaui atque accubui ſcortum, pallam & aurum hoc mihi dedit.
M.ſu. Gaudeo edepol, ſi quid propter me tibi euenit boni.
Nanque illa cùm te ad ſe vocabat, me te eſſe credidit.
MES. Nunquid me morare, quin ego liber, vt iuſſiſti, eam?
M.ſu. Optimum atque æquiſſimum orat frater, fac cauſſa mea.
M.ſo. Liber eſto. M. ſu. cùm tu es liber, gaudeo Meſſenio.
MES. Sed meliore eſt opus auſpicio, liber perpetuo vt ſiem.
M.ſo. Quoniã hæc euenerunt frater nobis ex ſentẽtia,
In patriam redeamus ambo. M.ſu. frater faciam, vt tu voles.
Auctionem hic faciam, & vendam quicquid eſt. nunc interim
Eamus intrò frater. M.ſo. fiat. MES. ſcitin' quid ego vos rogo?
M.ſu. Quid? MES. mihi vt præconium detis. M.ſu. dabitur. MES. ergo nunc iam
Vis conclamari auctionẽ fore quidẽ? M.ſu. die ſeptimi.
MES. Auctio fiet Menæchmi mane ſanè ſeptimi.
Venibunt ſerui, ſupellex, fundi, ædeis, omnia.
Venibunt, quiqui licebunt, præſenti pecunia.
Venibit vxor quoque etiam, ſi quis emtor venerit.
Vix credo tota auctione capiet quinquageſies.
Nunc ſpectatores valete, & nobis clarè plaudite.

FINIS.

MILES

MILES GLORIOSVS.

DRAMATIS PERSONÆ.

PYRGOPOLINICES miles.
ARTOTROGVS paraſitus.
PALAESTRIO ſeruos.
PERIPLECTOMENES ſenex.
SCELEDRVS ſeruos.
PHILOCOMASIVM meretrix.
PLEVSIDES adoleſcẽs.
LVCRIO puer.
MILPHIDIPPA ancilla.
ACROTELEVTIVM meretrix.
PVER.
CARIO cocus.

ARGVMENTVM.

Meretricem Athenis Epheſum miles auehit·
Id hero dum amanti ſeruus nunciare vult,
Legato peregrè captus ipſus in mari,
Et illi eidem militi dono datus eſt.
Suum arceſſit herum Athenis, atque perforat
Geminis communem clam parietem in ædibus
Licere vt quiret conuenire amantibus.
Oſculantis cuſtos hos vidit de tegulis.
Ridiculus autem,quaſi ſit alia,luditur.
Itemq́ue impellit militem Palæſtrio,
Omiſſam faciat concubinam,quando ei
Senis vicini cupiat vxor nubere:
Vltrò abeat,orat,donat multa. ipſe in domo
Senis prehenſus,pœnas pro mœcho luit.

ALTERVM ARGVMENTVM.

Meretricem ingenuam deperibat mutuò
Athenienſis iuuenis.Naupactum is domo
Legatus abijt, miles in eandem incidit.
Deportat Epheſum inuitam,ſeruos Attici
Vt nunciaret domino factum,nauigat,
Capitur,donatur illi captus militi.

Ad herum vt veniret Epheſum,ſcribit. aduolat
Adoleſcens, atque in proximo diuortitur
Apud hoſpitem paternum. medium parietem
Perfodit ſeruus, commeatus clanculum
Qua foret amantum, geminam fingit mulieris
Sororem hanc eſſe. mox ei dominus ædium
Suam clientam ſolicitandum ad militem
Subornat. capitur ille, ſperat nuptias,
Dimittit concubinam,& mœchus vapulat.

PYRGOPOLINICES, ARTOTROGVS.

CVrate vt ſplendor meo ſit clypeo clarior,
Quàm ſolis radij eſſe,olim cùm ſudum'ſt ſolent,
Vt vbi vſus veniat, contra conſerta manu,
Oculorum præſtringat aciem in acie hoſtibus.
Nam ego hanc machæram mihi conſolari volo,
Ne lamenteтur,néve animum deſpondeat,
Quia ſe iampridem feriatam geſtitem,
Quæ miſera geſtit fratrem facere ex hoſtibus.
Sed vbi Artotrogus? AR. hic eſt, ſtat propter virum
Fortem,atque fortunatum,& forma regia,
Tum bellatorem . Mars haud auſit dicere,
Neque æquiparare ſuas virtutes ad tuas.
PY. Quémne ego ſeruaui in campis Gurguſtidonijs,
Vbi Bombomachides Cluninſtaridyſarchides
Erat imperator ſummus,Neptuni nepos.
AR. Memini, nempe illum dicis cum armis aureis,
Cuius tu legiones difflauiſti ſpiritu,
Quaſi ventus folia,aut peniculum tectorium.
PY. Iſtuc quidem edepol nihil eſt. AR. nihil hercle quidem hoc,
Præut alia dicam , tu quæ nunquam feceris.
Periuriorem hoc homine ſi quis viderit,
Aut gloriarum pleniorem,quàm illic eſt,
Me ſibi habeto,& ego me illi mancupio dabo,
Ni vnum Epityrum edam apud illum eſuriens inſanè bene.

PY.

PY. Vbi tu es? AR. eccum edepol, vel elephãto in India
Quo pacto pugno perfregiſti brachium.
PY. Quid brachium? AR. illud dicere volui, femur.
PY. At indiligenter hic eram. AR. pol ſi quidem
Connixus eſſes, per corium, per viſcera,
Perque os elephanto brachium tranſmitteres.
PY. Nolo iſtæc hic nunc. AR. ne hercle operæ precium quidem
Mihi te enarrare, tuas qui virtutes ſciam.
Venter creat omnes has ærumnas; auribus
Peraudienda ſunt ne dentes dentiant.
Et aſſentandum eſt, quicquid hic mentibitur.
P. Quid illud quod dico? A. hē ſcio iā quid vis dicere.
Factum eſt hercle, memini fieri. PY. quid id eſt? AR. quicquid eſt.
PY. Habes tabellas? AR. vis rogare, habeo & ſtilum.
PY. Facetè aduertis animum tuum, ad animum meum.
AR. Nouiſſe mores me tuos meditatè decet,
Curamque adhibere vt præuolet mihi quò tu velis.
PY. Ecquid meminiſti? AR. memini, centum in Cilicia,
Et quinquaginta centum Sycolatronidæ
Triginta Sardi, ſexaginta Macedones,
Sunt homines tu quos occidiſti vno die.
P. Quanta iſtæc hominũ ſumma eſt? AR. ſeptem milia.
PY. Tantum eſſe oportet, rectè rationem tenes.
AR. At nullos habeo ſcriptos, ſic memini tamen.
PY. Edepol memoria eſt optuma. AR. offa me monet.
PY. Dum talem facies, qualem adhuc aſſiduò edis,
Communicabo te ſemper menſa mea.
AR. Quid in Cappadocia, vbi tu quinquagintos ſimul,
Ni hebes machæra foret, vno ictu occideres.
At peditatus reliquiæ erant, ſi viuerent.
Quid tibi ego dicam, quòd omnes mortales ſciunt,
Pyrgopolinicem te vnum in terra viuere
Virtute & forma & factis inuictiſſumis.
Amant te omnes mulieres: neque hercle iniuria,

Qui ſis tam pulcer, vt vel illæ quæ here pallio
Me reprehendere. PY. quid here dixerunt tibi?
AR. Rogitabant, hiccine Achilles eſt inquit tibi?
Immò eius frater inquam, innuit illarum altera,
Ergo mecaſtor pulcer eſt inquit mihi,
Et liberalis viſus. cæſaries quàm decet
Næ illæ ſunt fortunatæ, quæ cum iſto cubant.
P. Ita'ne aiebat tandē? A. quæ me ambæ obſecrauerint,
Vt te hodie quaſi pompam illac præterducerem.
PY. Nimia eſt miſeria pulchrum eſſe hominem nimis.
AR. Moleſtæ ſunt mihi, orant, ambiunt, obſecrant
Videre, vt liceat ad ſeſe accerſi iubent,
Vt tuo non liceat operam dare negotio.
PY. Videtur tempus eſſe, vt eamus ad forum,
Vt in tabellis, quos conſignaui hic heri
Latrones, ibus dinumerem ſtipendium.
Nam rex Selucus me opere orauit maximo,
Vt ſibi latrones cogerem, & conſcriberem:
Regi hunc diem mihi operam decretum eſt dare.
AR. Age eamus ergo. PY. ſequimini ſatellites.

PALAESTRIO.

MIhi ad enarrandū hoc argumentum eſt comitas,
Si ad auſcultandum voſtra erit benignitas.
Qui autem auſcultare nolit, exurgat foras,
Vt ſit vbi ſedeat ille, qui auſcultare volt.
Nunc qua aſſediſtis cauſa in feſtiuo loco,
Comœdiæ, quam nos modò acturi ſumus,
Et argumentum, & nomen vobis eloquar.
Alazon græcè huic nomen eſt comœdiæ,
Id nos latinè glorioſum dicimus.
Hoc oppidum Epheſu'ſt, idem eſt miles meus herus,
Qui hinc ad forum abijt glorioſus, impudens,
Stercoreus, plenus periurij atque adulterij.
Ait ſeſe vltrò omnes mulieres ſectarier,.
Is dericulu'ſt quaqua incedit omnibus.
Itaque hic meretrices labijs dum ductant eum,

Maio-

Maiorem partem videas valgis ſuauijs.
Nam ego haud diu apud hunc ſeruitutem ſeruio,
Id volo vos ſcire, quomodo ad hunc deuenerim
In ſeruitutem, ab eo cui ſeruiui prius.
Date operam, nam nunc argumentum exordiar.
Erat herus Athenis mihi adoleſcens optumus.
Is amabat meretricem æquè Athenis Atticis,
Et illa illum contrà, qui eſt amor cultu optimus.
Is publicè legatus Naupactum fuit.
Magna reipublicæ namque hic in gratia eſt.
Interim vt hic miles forte Athenas aduenit,
Inſinuat ſeſe ad illam amicam heri mei,
Occœpit eius matri ſuppalparier,
Vino, ornamentis, opipariſque obſonijs.
Itaque intimùm ibi ſe miles apud lenam facit:
Vbi primùm euenit militi huic occaſio,
Subleuit os illæ lenæ & matri mulieris,
Quam herus meus amabat. nam is illius filiam
Conijcit in nauem miles clam matrem ſuam.
Eamque inuitam huc mulierem in Epheſum aduehit,
Ego quantum citius poſſum, mihi nauem paro,
Vbi amicam herilem Athenis auectam ſcio.
Inſcendo, vt eam rem Naupactum ad herum nunciem.
Vbi ſumus prouecti in altum, id quod volunt,
Capiunt prædones nauem illam, vbi vectus fui.
Prius perij, quàm ad herum veni, quò ire occœperam.
Ille me qui cepit, dat me huic dono militi,
Hic poſtquam in ædis me ad ſe deduxit domum,
Video illam amicam herilem Athenis quæ fuit.
Vbi contrà aſpexit me, oculis mihi ſignum dedit,
Ne ſe appellarem: inde, poſtquam occaſio eſt,
Conqueritur mecum mulier fortunas ſuas.
Ait ſeſe Athenas fugere cupere ex hac domu,
Seſe illum amare meum herum, Athenis quæ fuit,
Neque peius quenquam odiſſe, quàm iſtum militem.
Ego quoniam inſpexi mulieris ſententiam,

Cepi tabellas, conſignaui clanculum,
Dedi mercatori, qui ad illum deferat
Meum herum, qui Athenis fuerat, qui hanc amauerat,
Vt is huc veniret. is non ſpreuit nuncium.
Nam & venit, & is in proximo hic diuortitur
Apud ſuum paternum hoſpitem, lepidum ſenem,
Itaq; ille amanti ſuo hoſpiti morem gerit,
Noſque opera conſilioque adhortatur, iuuat.
Itaque ego paraui hic intus magnas machinas,
Qui amantes vnà inter ſe facerem conuenas.
Nam vnum conclaue concubinæ quod dedit
Miles, quò nemo niſi ea ſe inferret pedem,
In eo conclaui ego perfodi parietem,
Qua commeatus clàm eſſet hinc huic mulieri,
Et ſene ſciente hoc feci, is conſilium dedit.
Nam meus conſeruus eſt homo haud magni precij,
Quem concubinæ miles cuſtodem addidit,
Ei nos facetis fabricis, & doctis dolis
Glaucomam ob oculos obijciemus, eumque ita
Faciemus, vt quod viderit, non viderit.
Et mox ne erretis, hæc duarum hodie vicem
Et hic, & illinc mulier feret imaginem,
Atque eadem erit. verùm alia eſſe aſſimulabitur,
Ita ſublinitum eſt os cuſtodi mulieris.
Sed foris concrepuit hinc à vicino ſene.
Ipſe exit: hic ille eſt lepidus, quem dixi, ſenex.

PERIPLECTOMENES. PALAESTRIO.

NIſi hercle defregeritis talos, poſthac quemque in tegulis
Videritis alienum, ego veſtra faciam latera lorea.
Mihi quidẽ iam arbitri vicini ſunt, meq; quid fiat domi.
Ita per impluuium intrò ſpectant. nunc adeo edico omnibus,
Quenque à milite hoc videritis hominem in noſtris tegulis,
Extra vnum Palæſtrionem, hunc deturbatote in via.

Quod

Quod ille gallinam aut columbã ſe ſectari aut ſimiam
Dicat, diſperiſtis ni vſq; ad mortem malè mulctaſſitis.
Atque adeò, vt ne legi fraudem faciam talariæ,
Accurato te, vt ſine talis domi agitent conuiuium.
PA. Neſcio quid male factum à noſtra huic familia eſt, quantum audio,
Ita hic ſenex talos elidi iuſſit conſeruis meis.
Sed me excepit. nihil facio quid illis faciat cæteris.
Aggrediar hominem: eſt ne aduorſum? eſt quaſi
Quid agis Periplectomene? PE. haud multos homines ſi optandum foret,
Nunc videre & conuenire quàm te mauellem. PA. quid eſt?
Quid negocij eſt? PE. res palàm eſt. PA. quæ res palàm eſt? PE. de tegulis.
Modò neſcio quis inſpectauit veſtrorum familiarium
Per noſtrum impluuium intus apud nos Philocomaſium atque hoſpitem,
Oſculantis. PA. quis homo vidit? PE. tuus conſeruus eſt. PA. quis is homo eſt?
PE. Neſcio, ita abripuit repentè ſeſe ſubitò. PA. ſuſpicor
Me perijſſe. PE. vbi abijt, conclamo. heus quid agis tu inquam in tegulis?
Ille mihi abiens ita reſpondit, ſe ſectari ſimiam.
PA. Væ mihi miſero, cui pereundum eſt, propter nihili beſtiam.
Sed Philocomaſium hiccine etiam nunc eſt? PE. cum exibam, hic erat.
PA. Sis iube tranſire huc, quantum poſſit, ſe vt videant domi
Familiares: niſi quidem illa nos vult, qui ſerui ſumus,
Propter amoré ſuũ omnis crucibus contubernalis dari.
P. Dixi ego iſtuc, niſi quid aliud vis. P. volo, hoc dicito,
Paret artem & diſciplinam, obtineat coloré. PE. quemadmodum?

PA. Vt eum qui hic ſe vidit, vero vincat, vt ne viderit,
Siquidem centies hic viſa ſit, tamen inficias eat.
Os habet, linguã, perfidiam, malitiam atq; audaciam,
Confidentiam, confirmitatem, fraudulentiam,
Qui arguet ſe eum contrà vincat iureiurando ſuo.
Domi habet animum falſiloquum, falſificũ falſiiurium,
Domi dolos, domi delenifica facta, domi fallacias.
Nam mulier olitori nunq̃ ſupplicat, ſi qua eſt mala.
Domi habet hortum, & condimenta ad omnes mores maleficos.
P. Ego iſtæc, ſi erit hic, nũciabo, ſed quid eſt Palæſtrio,
Quod voluis aſtutè tecum in corde? PA. pauliſper tace,
Dum ego mihi conſilia in animum conuoco, & dum conſulo
Quid agam, quẽ dolũ doloſo contrà conſeruo parem,
Qui illã hic vidit oſculantẽ, id viſum, vt ne viſum ſiet.
PE. Quære, ego hinc abſceſſero abs te te huc interim, illic ſis vide
Quemadmodum abſtitit ſeuera fronte curas cogitans.
Pectus digitis pultat. cor credo euocaturus eſt foras.
Ecce autem auortit niſus læua, in fœmine habet læuam manum.
Dextera digitis rationem computat, feriens femur
Dexterum, ita vehementer quod acta ægrè ſuppetit,
Concrepuit digitis, laborat, crebrò commutat ſtatus.
Eccere autem capite nutat, non placet quod repperit,
Quicquid eſt incoctum, non expromit, bene coctum dabit.
Ecce autem ædificat, columnam mento ſuffulſit ſuo,
Apage, non placet profectò mihi illa ædificatio.
Nam os columnatum poetæ ineſſe audiui barbaro,
Cui bini cuſtodes ſemper totis horis accubant.
Euge euge Euſcheme me hercle aſtitit, & dulcè & comœdicè.
Nunquam hodie quieſcet, priuſquam id quod petit perfecerit.

Habet

Habet opinor. age ſi quid agis,vigila, ne ſomno ſtude,
Niſi quidem hic agitari mauis varius virgis, ni vigilas.
Tibi ego dico , aneuritatus ne ſis, heus te alloquor Palaſtrio,
Vigila inquã, expergiſcere inquam, lucet hoc inquam. PA. audio.
PE. Viden hoſtis tibi adeſſe? tuóque tergo obſidium? conſule,
Arripe opem , auxiliúmque ad hanc rem properè , hoc non placidè decet.
Anteuenito aliqua alios,aut tu circumduce exercitum.
Curre in obſidium perduellis, noſtris præſidium para,
Intercludito inimicis commeatum, tibi muni viam,
Qua cibatus commeatuſque ad te , & legiones tuas
Tutò poſſit peruenire. hanc rem age, res ſubitaria eſt.
Reperi, comminiſcere , cedò calidum conſilium citò:
Quæ hic ſunt viſa,vt viſa ne ſint,facta infecta vti ſient.
Magnũ illic honorẽ incipis, ſed magna munis mœnia.
Tute vnus ſi recipere hoc ad te dicis , confidentia eſt
Nos inimicos profligare poſſe. PA. dico & recipio
Ad me. PE. & ego imperatorem dico . id quod petis. PA. at te Iuppiter
Bene amet. PE. at imperti amice me quod commentus. PA. tace.
Dum in regionem aſtutiarũ mearũ te induco vt ſcias
Iuxta mecum mea conſilia. PE. ſalua ſumes indidem.
P. Herus meus elephãti corio circumtectus eſt, nõ ſuo.
Neque habet plus ſapientiæ, quàm lapis. PE. egomet iſtuc ſcio.
PA. Nunc ſic rationem incipiſſam . ita hanc inſtituam aſtutiam,
Vt Philocomaſio hanc ſororem geminam germanam alteram
Dicam Athenis aduéniſſe , cum amatore aliquo ſuo,
Tam ſimilem, quàm lacte lacti eſt , & apud te eos hic diuortier

Dicam hoſpitio. PE. euge euge lepidè, laudo commentum tuum.
PA. Vt ſi illic concriminatus ſit aduerſum militem
Hic meus conſeruus, eã vidiſſe cum alieno oſcularier,
Eum arguam vidiſſe apud te contrà cõſeruum meum,
Cum ſuo amatore amplexantem atq; oſculantem. PE. immò ita optimè.
Idem ego dicã, ſi me exquiret miles. PA. ſed ſimillimas
Dicito eſſe,& Philocomaſio id pręcipiendũ eſt vt ſciat,
Ne titubet,ſi quęret ex ea miles. PE. nimis doctũ dolũ.
Sed ſi ambas videre in vno miles concilio volet,
Quid agimus? PA. facile eſt, trecentæ poſſunt cauſſæ colligi:
Non domi eſt. abijt ambulatũ, dormit, ornatur,lauat,
Prandet, potat, occupata'ſt. operæ non eſt,non poteſt,
Quantumuis prolationẽ, dum modo nunc prima via
Inducamus, vera vt eſſe credat quæ mentibitur.
PE. Placet vt dicis. PA. intrò abi ergo & ſi iſtic eſt mulier, iube
Citò domum tranſire, atque hæc ei monſtra præcipe,
Vt teneat conſilia noſtra quemadmodũ exorſi ſumus
De gemina ſorore. PE. doctè tibi illam perdoctã dabo.
Nunquid aliud? PA. intrò vt abeas. PE. abeo. PA. & quidem ego ibo domum.
At quem hominem inueſtigando ſumam operam,hinc diſſimulauero,
Qui fuerit conſeruus, qui hodie fuerit ſectatus ſimiã.
Nam ille non potuit, quin ſermoni ſuo aliquem familiarium
Participauerit de amica heri, vidiſſe ſeſe eam
Hic in proximo oſculantem cum alieno adoleſcẽtulo.
Noui morem ego, & tacere noſtrorum ſolus ſcio.
Si inuenio qui vidit, ad eum vineas, pluteoſque agam.
Res parata eſt,vi, pugnandoque hominem capere certa res eſt.
Si ita non reperio, ibo odorans quaſi canis venaticus,

Vſque

Vſque donec perſecutus volpem ero veſtigijs.
Sed fores cõcrepuerũt noſtrę. ego voce moderabo me.
Nam illic eſt Philocomaſio cuſtos meus cõſeruus, atq; it foras.

SCELEDRVS. PALAESTRIO.

NIſi quidem ego hodie ambulaui dormiens in tegulis,
Certò edepol ſcio me vidiſſe hic proximæ viciniæ
Philocomaſium herilem amicam ſibi alium quærere.
PA. Hic illam vidit oſculantem, quantum hunc audiui loqui.
SC. Quis hic eſt? PA. tuus conſeruus. quid agis Sceledre? SC. te Palæſtrio
Volupe'ſt conueniſſe. PA. quid iam? aut quid negocij, fac ſciam.
SC. Metuo. PA. quid metuis? SC. ne hercle hodie quantum hic familiarium eſt,
Maximum in malũ, cruciatũque inſiliamus. PA. tu ſali
Solus. nam ego iſtam inſulturam & deſulturam nihil hic moror.
SC. Neſcis tu fortaſſe, apud nos facinus eſt quod natum hic nouum?
PA. Quod id eſt facinus? SC. impudicum. PA. tute ſcis ſoli tibi,
Mihi ne dixis, ſcire nolo. SC. nõ faciã enim quin ſcias.
Simiam hodie ſum ſectatus noſtram in horum tegulis.
PA. Edepol Sceledre homo ſectatus nihili nequã beſtiã.
SC. Dij te perdant. PA. te iſtuc æquum. quoniam occepiſti eloqui.
SC. Fortè fortuna per impluuiũ huc deſpexi proximũ,
Atque ego illa aſpicio, oſculantem Philocomaſium cum altero,
Neſcio quo adoleſcente. PA. quod ego Sceledre ſcelus ex te audio?
SC. Profectò vidi. PA. tuten? SC. egomet duobus his oculis meis.

PA. Abi, non veriſimile dicis, neque vidiſti. SC. nũ tibi
Lippus videor? PA. medicum iſtuc tibi melius percontarier.
Verùm enim tu iſtam, ſi te dij ament, temerè haud tollas fabulam.
Tuis nunc cruribus, capitiq; fraudẽ capitalẽ hinc creas.
Nam tibi iam vt pereas, paratum eſt dupliciter, niſi ſupprimis
Tuum ſtultiloquium. SC. qui verò dupliciter. PA. id dicam tibi.
Primùm dum ſi falſo inſimulas Philocomaſium, hoc perieris.
Iterum ſi id verum eſt, tu ei cuſtos additus, perieris.
SC. Quid fuat me neſcio, hęc me vidiſſe ego certò ſcio.
PA. Pergin' infelix? SC. quid tibi vis dicam, niſi quod viderim?
Quinetiam nunc hic in proximo eſt. PA. ehò an non domi eſt?
SC. Viſe, abi intrò tute. nã ego mihi nihil credi poſtulo.
PA. Certum eſt facere id. SC. hic te operiar, eadem illi inſidias dabo.
Quã mox horſũ ad ſtabulũ iunix recipiat ſe è pabulo.
Quid ego nunc faciã, cuſtodem me illi miles tradidit.
Nunc, ſi indiciũ facio, interij: ſi taceo, interij tamen,
Si hoc palàm fuerit, quid peius muliere atq; audacius?
Dum ego in tegulis ſũ, illac hæc ſe hoſpitio edit foras.
Edepol facinus fecit audax, hoccine ſi miles ſciat,
Credo hercle has ſuſtollat ædes totas, atque hinc in crucem.
Hercle quicquid eſt, muſſitabo potius, quàm inteream malè.
Non ego poſſum, quæ ipſa ſeſe venditat, tutarier.
PA. Sceledre Sceledre. SC. quis homo interminat? PA. eſt alter audacior.
Quis magis dijs inimicis natus, quàm tu, atque iratis? SC. quid eſt?

PA.

PA. Iuben tibi oculos effodiri, quibus id quod nuſquam eſt vides.

SC. Quid nuſquam? PA. non ego nunc emam vitam tuam vicioſa nuce.

SC. Quid negocij eſt? PA. quid negocij ſit rogas? SC. cur non rogem?

PA. Nónne tibi iſtam prætruncari linguam largiloquam iubes?

SC. Quamobrem iubeam? PA. Philocomaſium eccam domi, quam in proximo

Vidiſſe aiebas te oſculantẽ atque amplexantẽ cũ altero.

SC. Mirum eſt lolio victitare te tam vili tritico.

PA. Quid iam? SC. quia luſcitioſus. PA. verbero. edepol tu quidem

Cæcus non luſcitioſus. nam illam "eccã" quidem domi. S. vidi

SC. Quid? domi? PA. domi hercle verò. SC. abi, ludis me Palæſtrio.

PA. Tam mihi ſunt manus inquinatæ? SCE. qui dum. PA. quia ludo luto.

SC. Væ capiti tuo. P. tuo iſtuc Sceledre promitto fore,

Niſi oculos, orationemque aliam commutas tibi.

Sed fores concrepuerunt noſtræ. SC. at ego illas obſeruo fores.

Nam nihil eſt, qua hinc huc tranſire ea poſſit, niſi recto oſtio.

PA. Quin domi eccam, neſcio quæ te Sceledre ſcelera ſuſcitant.

SC. Mihi ego video, mihi ego ſapio, mihi ego credo plurimum,

Me homo nemo deterruerit, quin ea ſit in his ædibus.

Hic obſiſtam, ne imprudenti huc ea ſe ſurrepſit mihi.

PA. Meus illic homo eſt, deturbabo iam ego illum de pugnaculis.

Vin' iam faciam vt ſtultiuidum te fatearis? S. age face.

PA. Neque te quicquam ſapere corde, neque oculis vti? SC. volo.

PA.

PA. Nempe tu iſtic ais eſſe herilem concubinam? SC. atque arguo
Eam me vidiſſe oſculantem hic intus cum alieno viro.
PA. Scin tu nullum commeatum hinc eſſe etiam à nobis? SC. ſcio,
Neq; ſolarium, neq; hortum, niſi per impluuium ſcio.
PA. Quid nunc ſi ea domi eſt, ſi faciam vt eam hinc exire videas domo.
Dignus es verberibus multis? SC. dignus. PA. ſerua iſtas fores
Ne tibi clam ſe ſubterducat iſtinc, atque huc tranſeat.
SC. Conſilium eſt ita facere. PA. pedes ego iam illam huc tibi ſiſtam in viam.
SC. Agedum ergo face. volo ſcire vtrum ego, id quod vidi, viderim:
An illic faciat, quod factum dicit vt ea ſit domi.
Nam ego quidem meos oculos habeo, nec rogo vtendos foris,
Sed hic illi ſupparaſitatur ſemper, hic ei proximus eſt,
Primus ad cibum vocatur, primo pulmentum datur,
Nam illic noſter eſt fortaſſe circiter triennium
Neq; cuiquam, quàm illi noſtra melius famulo familia.
Sed ego hoc quod ago, id me agere oportet hoc obſeruare oſtium.
Hac obſiſtã, ſic quidem pol verba mihi nunquã dabũt.

PALAESTRIO. PHILO. SCELEDRVS.

PRæcepta facito vt memineris. PH. toties monere mirum eſt.
PA. At metuo, vt ſatis ſis ſubdola. PH. cedò vel doctas docebo,
Memini malas, vt ſint malæ; mihi pol è quo ſuperſit.
PA. Age iã nũc inſiſte in dolos, ego abs te procul recedã,
Quid aſtas tu Sceledre? SC. hanc rem gero, habeo auris, loquere quid vis.
PA. Credo ego, iſtoc exemplo tibi eſſe eundum actutum extra portam,

Diſ-

Diſpeſſis manibus patibulum cum habebis. SCE. quam
nam ob rem?
PA. Reſpice dum ad læuam, quis illæc eſt mulier? SC.
proh dij immortales
Heri concubina eſt hæc quidem. PA. mihi quoq; pol
ita videtur.
Age nunc iam quando lubet. SC. quid agam? PA. peri
peri properè. [innocentem
PH. Vbi iſte bonus ſeruus, qui propudij me maximè
Falſò inſimulauit. PA. hem tibi, hic mihi id dixit. PH.
tibi quæſo? Dixti
Tuten' vidiſſe in proximo hic, ſceleſte me oſculantem?
PA. Atque cum alieno adoleſcentulo dixit. SCE. dixi
hercle verò.
PH. Tun' me vidiſti? SCE. atque his oculis quidem.
PH. carebis credo
Qui plus vident, quàm quod vident. SCE. nunquam
hercle deterrebor,
Quin viderim id quod viderim. PH. ego ſtulta atque
mora multum, [perdam.
Quæ cum hoc inſano fabulem, quem pol ego capitis
SCE. Noli minitari, ſcio crucē futurā mihi ſepulchrū.
Ibi mei maiores ſunt ſiti, pater, auus, proauus, abauus.
Non poſſunt mihi minacijs tuis hiſce oculi fodiri.
Sed paucis verbis te volo Palæſtrio, obſecro vnde
Hæc exit huc? PA. vnde, niſi domo. SCE. domo? PA.
me vidente. SCE. video.
Niſi mirum eſt facinus, quomodo hæc hinc potuerit
tranſire:
Nam certe neque ſolarium hic apud nos eſt, neq; hor-
tus vllus, [vidi.
Neque feneſtra, niſi clatrata, nam certo ego te hic intus
PA. Pergin' ſceleſte intendere, atque hanc arguere? PH.
ecaſtor ergo
Mihi haud falſum euenit ſomnium, quod noctu hac
ſomniaui.

PA.

PA. Quid ſomniauiſti? PH. ego eloquar, ſed amabò aduortito animum.
Hac nocte inſomnis mea ſoror gemina germana viſa
Veniſſe Athenis in Epheſum cum ſuo amatore quodã,
Hi ambo hoſpitio huc in ꝓximũ mihi diuorti ſũt viſi.
SCE. Palæſtrioni ſomnium narratur. PA. perge porrò.
PH. Ego læta viſa, quia ſoror veniſſet, propter eandem
Suſpicionem maximam, ſum viſa ſuſtinere.
Nã arguere in ſomnis me familiaris meus mihi viſu'ſt
Me cũ alieno adoleſcentulo, quaſi nunc eſſe oſculatam,
Cum illa oſculata mea ſoror gemina ſuũ eſſet amicũ,
Ita me inſimulatam perperam falſum eſſe ſomniaui.
PA. Satin' eadem vigilanti expetunt, quæ in ſomnis viſa memoras.
Heus hercle quàm præſentia omnia? abi intrò, & comprecare:
Narrandum ego iſtuc militi cẽſebo. PH. facere certum.
Neq; me quidẽ patiar probri falſo impunè inſimulatã.
SCE. Timeo quid rerum geſſerim hic, ita dorſus totus prurit.
PA. Scin' te perijſſe nunc quidem domi certò? SCE. certa res eſt,
Nunc noſtrum obſeruare oſtium voluiſſe. PA. at Sceledre quæſo
Vt ad id exemplum ſomnium quàm ſimile ſomniauit,
Atque vt tu ſuſpicatus es eam vidiſſe te oſculantem.
SCE. Me eam non vidiſſe arbitraris? PA. næ tu hercle obſecro opinor,
Reſipiſce. ſi ad herum hæc res peruenerit, peribis pulchrè.
SCE. Nunc demum experior, prius ob oculos mihi caliginem obtigiſſe.
PA. Dudum edepol hoc planũ quidem, quæ hic vſque fuerit intus.
SC. Nihil habeo certi q̃d eloquar: nõ vidi eã, & ſi vidi.
PA. Næ tu edepol ſtultitia tua nos pœnè perdidiſti.

Dum

Dum te fidelẽ facere hero voluiſti, abſumtus es pœnè.
Sed fores vicini proximi crepuerunt, conticiſcam.

PHILOCOMASIVM, PALAESTRIO, SCELEDRVS.

INde ignem in aram, vt Epheſiæ Dianæ laudes latas
Grateſq; agã, eiq; vt Arabico fumificẽ odore amœnę,
Quæ me in locis Neptunijs templiſque turbulentis,
Seruauit ſæuis fluctibus, vbi ſum afflictata multum.
SCE. Palæſtrio ô Palæſtrio. PA. ô Sceledre Sceledre quid vis?
SCE. Hæc mulier quæ hinc exit modò, eſt'ne herilis concubina
Philocomaſiũ? an nõ eſt ea? PA. hercle opinor, ea videtur.
Sed facinus mirũ eſt, quomodo hæc hinc nũc potuerit tranſire,
Siquidem ea eſt. SCE. an dubium tibi eſt eam eſſe hãc? PA. ea videtur.
Adeamus, appellemus. SCE. heus quid iſtuc eſt Philocomaſium,
Quid tibi iſtic hiſce in ædibꝰ debetur? quid negocij eſt?
Quid nunc taces? tecum loquor. PA. imò edepol nunc tute tecum.
Nam hæc nihil reſpondet. SC. te alloquor vicij, probrique plena,
Quæ circum vicinos vagas. PH. qui cum tu fabulare?
SC. Qui cum niſi tecum? PE. quis tu homo es, aut mecum quid negocij eſt?
SCE. Men' rogas, hem qui ſim? PH. quin ego hoc rogem quod neſciam.
PA. Quis ego ſum igitur, ſi tu hunc ignoras. PH. mihi odioſus quiſquis es,
Et tu & hic. SCE. non nos nouiſti? PH. neutrum. SCE. metuo maximè.
PA. Quid metuis? SCE. enim ne noſmet perdiderimus vſpiam.
Nã neq; te, neq; me nouiſſe ait. PA. ꝑſcrutari hic volo.

Sce-

Sceledre, nos noſtri an alieni ſimus, ne dum quiſpiam
Nos vicinorum imprudentis aliquis immutauerit.
SC. Certè equidem noſter ſum. PA. & pol ego. quæris tu mulier malum.
Tibi dico, heus Philocomaſium. PH. quæ te intemperiæ tenent,
Qui me perperam perplexo nomine appelles. PA. ehò,
Quis igitur vocare? PH. Glycere nomen eſt? SC. Iniuria eſt.
Falſum nomen poſſidere Philocomaſium poſtulas.
At iſtuc non decet, & meo adeò hero facis iniuriam.
PH. Egóne? PA. tute. PH. quæ heri Athenis Epheſum adueni veſperi
Cum meo amatore adoleſcēte Athenienſi. P. dic mihi,
Quid hic tibi in Epheſo eſt negocij? PH. geminā germanam meam,
Hic ſororē inaudiui eſſe, eam veni quæſitū. P. mala es.
P. Immò ecaſtor ſtulta multum, quæ vobiſcū fabuler,
Abeo. S. abire non ſinam te. PH. mitte. S. manifeſtaria
Res eſt, non omitto. PH. at iam crepabunt manu malæ tibi,
Niſi me omittis. SC. quid malum aſtas, quin retines altrinſecus?
P. Nihil moror negotioſum mihi eſſe tergum, qui ſcio
An iſta non ſit Philocomaſium, atque eius alia ſimilis?
PH. Mittis me, an non mittis? SC. Immò vi atque inuitam ingratijs,
Niſi voluntate ibis, rapiam te domum. PH. oſtium hoc mihi
Domicilium eſt, Athenis domus ac herus, ego iſtam domum
Neq; moror neq; vos qui homines ſitis noui, neq; ſcio.
SC. Lege agito, te nuſquā mittā, niſi das firmatā fidem,
Te huc, ſi omiſero, intrò ituram. PH. vi me cogis, quiſquis es,
Do fidem ſi omittis, iſtoc me intrò ituram, quo iubes.

SC.

SC. Ecce omitto. PH. at ego abeo miſſa. SC. muliebri
ſeciſti fide.
PA. Sceledre manibus amiſiſti prædam. SC. tam ea eſt,
quàm potis?
Noſtra herilis concubina. vin' tu hoc facere ſtrenuè?
PA. Quid faciam? SC. affer mihi machæram huc intus.
PA. quid facies ea?
SC. Introrumpã rectà in ædes, quenq; hic intus videro
Cum Philocomaſio oſculantem, eum ego obtruncabo
extempulo.
PA. Viſa'ne ea eſt eſſe? SC. imò edepol planè ea eſt.
PA. ſed quomodo
Diſſimulabat? SC. abi machæram huc effer. PA. iam
faxo hic erit.
Neq; eques neq; pedes profectò quiſquã tanta audacia,
Qui æquè faciat confidenter quicquam, quàm quæ
mulieres
Faciunt, vt vtrobique orationem doctè edidit,
Vt ſublinitur os cuſtodi, cauto conſeruo meo.
Nimis beat, quod commeatus tranſtinet iam parietem.
SC. Heus Palæſtrio machæra nihil opus. PA. quid iam,
aut quid opus eſt?
SC. Domi eccam herilem concubinam. PA. quid domi?
SC. in lecto cubat.
PA. Edepol næ tu tibi malã rem reppeiſti vt prædicas.
SC. Quid iam? PA. quia hanc attingere auſus mulierem
hic in proximo.
SC. Magis hercle metuo, ſed nunquam quiſquam fa-
ciet, quin ſoror
Iſta ſit germana huius. PA. eam pol tu hic oſculantem
videras.
Et quidem palàm eſt eam eſſe vt dicis. SC. quid pro-
pius fuit
Quàm vt perirem, ſi locutus fuiſſem hero. PA. ergo ſi
ſapis,
Muſſitabis. plus oportet ſcire ſeruum, quàm loqui.

Ego abeo à te, ne quid tecum conſilij commiſceam.
Atque apud hunc vicinum. tuæ mihi turbæ nō placēt.
Herus ſi veniet, ſi me quęrit, hic ero, hinc me accerſito.

SCELEDRVS. PERIPLECTO.

SAtin' abijt ille, neque herile negocium
Plus curat, quàm ſi non ſeruitutem ſeruiat.
Certò quidem illa hic noſtra intus eſt in ædibus.
Nam ego cubantem eam modò offendi domi.
Certum eſt nunc obſeruationi operam dare.
PE. Non hercle hiſce homines me marem, ſed fœminam
Vicini rentur eſſe ſerui militis.
Ita me ludificant, meamque hic in via hoſpitam,
Quæ heri huc Athenis cum hoſpite aduenit meo,
Tractant & ludificant ingenuam & liberam.
SC. Perij hercle, hic ad me rectà habet rectam viam.
Metuo, illæc mihi res ne magno malo fuat.
Quantum hunc audiui facere verborum ſenem.
PE. Accedā ad hominē. tun' Sceledre hic ſcelerū caput,
Meam ludificaſti hoſpitam ante ædis modò?
SC. Vicine auſculta quæſo. PE. ego auſcultem tibi?
SC. Expurgare volo me. PE. tun' te expurges mihi?
Qui facinus tantum, tamque indignum feceris?
An quia latrocinamini, arbitramini
Quiduis licere facere vobis, verbero?
SC. Licet'ne? PE. at ita me di deæque omnes ament,
Niſi mihi ſupplicium virgarum de te datur
Longum diutinumque, à mane ad veſperum,
Quòd meas confregiſti imbrices & tegulas,
Ibi dum condignam te ſectaris ſimiam,
Quodque inde inſpectauiſti meum apud me hoſpitem
Amplexum amicam cùm oſculabatur ſuam,
Quodque concubinam herilem inſimulare auſus es
Probri, pudicam, meque ſummi flagitij,
Tum quòd tractauiſti hoſpitam ante ædes meas,
Niſi tibi ſupplicium ſtimuleum datur,
Dedecoris pleniorem herum faciam tuum,

Quam

Quàm magno vento plenum eſt vndarum mare.
SC. Ita ſum coactus, Periplectomene, vt neſciam
Vtrum me poſtulare prius tecum æquum ſiet,
Niſi iſtæc non eſt hæc, neque iſta ſit mihi.
An me expurgare hic tibi videatur æquius,
Sicut etiam nunc neſcio quid viderim.
Ita eſt iſtæc huius ſimilis noſtræ tua,
Siquidem non eadē eſt. PE. viſe ad me intrò, iam ſcies.
SC. Licétne? PE. inquire iubeo, & placidè noſcita.
SC. Ita facere certum eſt. PE. heus Philocomaſiū, citò
Tranſcurre curriculo ad nos, ita negocium eſt.
Pòſt quando exierit Sceledrus à nobis, citò
Tranſcurrito ad vos rurſum curriculo domum.
Nunc pol ego metuo, ne quid infuſcauerit,
Si hic non videbit mulierem, aperitur dolus.
SC. Prò di immortales, ſimiliorem mulierem,
Magiſque eandem, vtpote quæ non ſit eadem, nō reor
Deos facere poſſe. PE. quid nunc? SC. cōmerui malum.
PE. Quid igitur, ean' eſt? SC. etſi ea eſt, non eſt ea.
PE. Vidiſtin' iſtam? SC. vidi, & illam & hoſpitem
Complexā atq; oſculantē. PE. eán' ergo eſt? SC. neſcio.
PE. Vin' ſcire plane? SC. Cupio. PE. abi intrò ad vos domum
Continuò, vide ſit'ne iſta hæc voſtræ intus domi.
SC. Licet, pulcrè admonuiſti, iam ego ad te exibo foràs.
PE. Nunquam edepol hominem quenquā ludificarier
Magis facetè vidi, & magis miris modis:
Sed eccum egreditur. SC. Periplectomene te obſecro
Per deos atque homines, perque ſtultitiam meam,
Perque tua genua. PE. quid obſecras me? SC. inſcitiæ
Meæ & ſtultitiæ ignoſcas: nunc demum ſcio
Me fuiſſe excordem, cæcum, incogitabilem.
Nam Philocomaſium eccam intus. PE. quid nunc furcifer,
Vidiſtin' ambas? SC. vidi. PE. herum exhibeas volo.
SC. Meruiſſe equidem me maximum fateor malum,

Et tuæ feciſſe me hoſpitæ aio iniuriam.
Sed meam eſſe herilem concubinam cenſui,
Cui me cuſtodem herus addidit miles meus.
Nam è ſummo puteo ſimilior nunquam poteſt
Aqua aquæ ſumi, quàm hæc eſt, atque iſta hoſpitá.
Et me deſpexe ad te per impluuium tuum
Fateor. PE. quid ni fateare, ego quod viderim?
SC. Sed Philocomaſium me vidiſſe cenſui.
PE. Ratúsne me ſic hominẽ eſſe omniũ minimi precij,
Si ego me ſciente paterer vicino meo
Eam fieri apud me tam inſignitè iniuriam?
SC. Nunc demũ me inſipientem factum eſſe arbitror,
Cum rem cognoſco: at non malicioſè tamen
Feci. PE. immò indignè: namq; hominem ſeruũ ſuos
Domitos habere oportet oculos, & manus,
Orationemque. SC. egóne, ſi poſt hunc diem
Mutiuero, etiam quod egomet certò ſciam,
Dato excruciatum, me egomet me dedam tibi,
Nunc hoc mihi ignoſcas quęſo. PE. vincã animũ meũ,
Ne malicioſè factum id eſſe abs te arbitrer.
Ignoſcam tibi iſtuc. SC. at dij tibi faciant bene.
PE. Næ tu hercle, ſi te dij amant, linguam comprimes
Poſthac: etiam illud quod ſcies, neſcieris.
Ne videris, quod videris. SC. bene me mones.
Ita facere certum eſt me, ſatin' oratus abijt?
Nunquid nunc aliud me vis? PE. ne me noueris.
SC. Dedit hic mihi verba, quàm benignè gratiam
Fecit, ne iratus eſſet. ſcio quam rem gerat,
Vt miles cùm extemplò à foro adueniat domum,
Domi comprehendat vnà: hic & Palæſtrio
Me habent venalem, ſenſi, & iamdudum ſcio.
Nunquam hercle ex iſta naſſa ego hodie eſcam petam.
Nã iam aliquò aufugiã, & me occultabo aliquot dies,
Dum hæ conſileſcunt turbæ, atque iræ leniunt.
Nam nunc ſatis & plus nimio merui mali,
Veruntamen de me quicquid eſt, ibo hinc domum.

PE.

PE Illic hinc abſceſſit? ſat edepol certò ſcio.
Occiſam ſæpe ſapere plus multo ſuem,
Cum manducatur, ne id quod vidit, viderit.
Nam illius oculi atque auris, atque opinio
Transfugere ad nos, vſque adhuc actum eſt probè.
Nimium feſtiua mulier operam præbuit.
Redeo in ſenatum rurſus, nam Palæſtrio
Domi nunc apud me: Sceledrus nunc autem foris.
Frequens ſenatus poterit nunc haberier.
Ibo intrò, ne dum abſum, illis ſortito fuam.

PALAESTRIO, PLEVSIDES, PERIPLECTO.

COhibete intra limē etiam vos parumper Pleuſides,
Sinite me prius proſpectare, ne vſpiam inſidiæ ſiēt,
Concilio quod habere volumus. nam opus eſt nunc tuto loco,
Vnde inimicus nequis noſtris ſpolia capiat conſilijs,
Vnde inimicus nequis noſtra ſpolia capiat auribus,
Nam bene cōſultum, inconſultū eſt, ſi inimicis ſit vſui:
Neque poteſt, quin ſi id inimicis vſui eſt, obſit mihi.
Nam bonum conſilium ſurripitur ſæpiſſimè.
Si minus cum cura, aut catalogo loquendi lectū id eſt,
Quippe ſi reſciuerint inimici conſilium tuum,
Tuopte tibi conſilio occludunt linguam, & conſtringunt manus.
Atque eadem quæ illis voluiſti facere, faciunt tibi.
Sed ſpeculabor, ne quis aut hinc à læua, aut à dextera
Noſtro conſilio venator aſſit, cum auritis plagis.
Sterilis hinc proſpectus vſque ad vltimam plateam eſt probè.
Euocabo, heus Periplectomene & Pleuſides progredimini.
PE. Ecce nos tibi obedientis. PA. facile eſt imperium in bonis.
Sed volo ſcire eodem conſilio, quod intus meditati ſumus,

Si gerimus rē. PE. magis ad rem non poteſt eſſe vtibile.
PA. Imò quid tibi Pleuſides? PL. quod ne vobis placeat, diſpliceat mihi.
PE. Quis homo ſcit magis vſquam, quàm tu es, loqui te lepidè & commodè?
PE. Pol ita decet hunc facere. PL. at hoc me facinus miſerum macerat,
Meum cor, corpuſque cruciat. PE. quid eſt id quod cruciat cedo.
PL. Me tibi iſtuc ætatis homini facinora puerilia
Obijcere, neque te decora, neque tuis virtutibus:
Eaq; expetere te ex opibꝰ ſummis mihi honoris gratia,
Mihiq; amanti ire opitulatū, atq; ea te facere facinora
Quæ iſtæc ætas fugere facta magis, quàm ſectari ſolet:
Eam pudet me tibi in ſenecta obijcere ſolicitudinem.
PE. Nouo modo tu homo amas, ſiquidem te quicquā, quod faxis, pudet.
Nihil amas, vmbra es amantum, magis quàm amator Pleuſides.
PL. Hanccine ætatem exercere me mei amoris gratia.
PE. Quid ais tu, itáne tibi ego videor oppidò Acherun
Tā capularis, támne tibi diu videor vitā viuere? [ticus,
Nam equidem haud ſum annos natus præter quinquaginta & quattuor,
Clarè oculis video, pernix ſum manibꝰ, pedibꝰ mobilis.
PA, Si albus capillus hic videtur, neutiquam ingenio eſt ſenex.
Ineſt in hoc emuſſitata ſua ſibi ingenua indoles.
PL. Pol id quidē experior ita eſſe vt prædicas Palçſtrio.
Nā benignitas quidē huius oppido vt adoleſcētuli eſt.
PE. Immò hoſpes magis cum periculum facies, magis noſces meam
Comitatē, erga te amantē. PL. quid opus nota noſcere?
PE. Vt apud te exēplū experiūdi habeas, ne petas foris.
Nam qui ipſe haud amauit, ægrè amantis ingenium inſpicit.

Et ego amoris aliquantum habeo, humoriſque meo etiam in corpore.
Neque dum exarui ex amœnis rebus & voluptarijs,
Vel cauillator facetus, vel conuiua commodus
Item ero,neque ego oblocutor ſum alteri in conuiuio.
Incommoditate abſtinere me apud cōuiuas commodè
Commemini,& meæ orationis iuſtam partē perſequi:
Et meam partem itidem tacere,cum aliena oratio eſt.
Minimè ſputator,ſcreator ſum,itidē minimè muccidꝰ.
Poſt Epheſi ſum natus,nō in Apulis,nō ſum in Vmbria.
PA. O lepidum ſenem,ſi quas memorat,virtutes habet:
Atque equidem planè eductum in nutricatu Venerio.
PE. Plus dabo quàm prædicabo ex me venuſtatis tibi.
Neq; ego vnquā alienum ſcortū ſubigito in conuiuio:
Neq; præripio pulpamētum,neq; præuorto poculum:
Neque per vinum vnquam ex me exoritur diſſidium conuiuio.
Si quis ibi odioſus eſt,abeo domum,ſermonē ſegrego.
Venerem,amorem,amœnitatemque accubans exerceo.
PA. Tui quidem edepol omnis mores ad venuſtatem valent.
Cedò treis mihi homines auricalco contra cum iſtis moribus.
PL. At quidem illuc ætatis qui ſit,nō inuenies alterum
Lepidiorē ad oēs res,nec qui amicus amico ſit magis.
PE. Tute me vt fateare faciā,eſſe adoleſcentē moribus.
Ita apud omnes cōparebo tibi res benefactis frequēns.
Opus erit tibi aduocato triſti,iracundo ecce me.
Opus leni,leniorem dices, quàm mutum eſt mare:
Liquidiuſculuſque ero, quàm ventus eſt fauonius.
Vel hilariſſimū cōuiuam hinc indidē expromam tibi,
Vel primarium paraſitū,atq; obſonatorem optumum,
Tum ad ſaltandū,non cinædus magis aptus eſt, q̄ ego.
PA. Quid ad illas artes optaſſis,ſi optio eueniat tibi?
PE. Huius pro meritis, vt referri pariter poſſit gratia
Tibiq;,quibꝰ nūc me eſſe experior ſummę ſolicitudini.

PL. At tibi tanto ſumtui eſſe mihi moleſtum eſt. PE. morus es.
Nam in mala vxore atque inimico, ſi quid ſumas, ſumtus eſt.
In bono hoſpite atq; amico quęſtus eſt quod ſumitur.
Et quod in diuinis rebus ſumas, ſapienti lucro eſt.
Deum virtute, tranſeuntem hoſpitio accipi, apud me eſt comitas.
Es, bibe, animo obſequere mecum, atque onera te hilaritudine.
Liberæ ſunt ædis, liber ſum autem egomet, volo liberè.
Nam mihi deûm virtute dicam, propter diuitias meas,
Licuit vxorem dotatam genere ſummo ducere.
Sed nolo mihi oblatratricem in ædis intromittere.
PA. Cur non vis?nam procreare liberos lepidiſſimũ eſt.
PE. Hercle verò, verùm liberũ eſſe, id multò eſt lepidi9.
PA. Tute homo & alteri ſapienter potis es conſulere, & tibi.
PÈ. Nam bona vxor, ſi ea quidem deducta eſt vſquam gentium.
Vbi eam poſſim inuenire? verùm egóne eam ducam domum?
Quæ mihi nunquam hoc dicat, eme mi vir lanã, vnde tibi pallium,
Malacũ & calidũ conficiatur, tunicæq; hibernæ bonæ,
Ne algeas hac hieme. hoc nunquam verbum ex vxore audias.
Verùm priuſquam galli cantét, quæ me ſomno ſuſcitet,
Dicat: Da mi vir calendis meam quod matrem iuuerit.
Da qui faciat condiatq;, da quod dem quinquatribus,
Precatrici, coniectrici, ariolæ atque haruſpicæ.
Flagitium eſt ſi nihil mittetur, quo ſupercilio ſpicit,
Tum patricã clementer non poteſt hinc quin munerè.
Iampridem quia nihil abſtulerit, ſuccenſet ceraria.
Tum obſtetrix expoſtulauit mecum, parũ miſſum ſibi.
Quid nutrici non miſſurus quicquam, quę vernas alit,

Hæc

Hæc atque huius ſimilia alia damna multa mulierum,
Me vxore prohibent. mihi quæ huius ſimilis ſermonis ſerant.
PA. Dij tibi ſunt propitij hercle: nã ſi iſtã ſemel amiſeris
Libertatẽ, haud facile te in eundẽ rurſus reſtitues locũ.
PL. At illa laus eſt magna in genere, & in diuitijs maxumis,
Liberos hominẽ educare generi monumentum & ſibi.
PE. Quando habeo multos cognatos, quid opus ſit mihi liberis?
Nunc bene viuo, & fortunatè, atque vt volo, atq; animo vt lubet,
Mea bona mea morte cognatis dicã inter eos partiam.
Illi apud me edunt, me curant, viſunt quid agam, ecquid velim.
Priusq̃ lucet, aſſunt: rogitant noctu an ſomnũ ceperim.
Eos pro liberis habeo, quin mihi mittunt munera,
Sacrificant, dant inde partem mihi maiorẽ, quàm ſibi,
Abducũt ad exta: me ad ſe, ad prandiũ, ad cœnã vocãt.
Ille miſerrimum ſe retur, minimum qui miſit mihi.
Illi inter ſe certant donis, ego mecum muſſito:
Bona mea inhiant, certatim dona mittunt, & munera.
PA. Nimis bona ratione, nimiumq; aperta tu multum vides.
Et tibi ſunt gemini, & trigemini, ſi te bène habes, filij.
PE. Pol, ſi habuiſſem, ſatis cepiſſem miſeriarum liberis.
Cenſerẽ emori, cecidiſſet ne ebrius, aut de equo vſpiam
Metuerem, ne ibi defregiſſet crura, aut ceruices ſibi.
Tum vxor mihi inſignitos pueros pariat: poſtea
Aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum; aut brocum filium.
PA. Huic homini dignũ eſt diuitias eſſe, & diu vitã dari,
Qui & rem ſeruat, & qui bene habet, ſuiſque amicis vult bene.
PL. O lepidũ caput, ita me dij deæq; ament, æquũ fuit
Deos parauiſſe, vno exemplo ne omnes vitã viuerent.

Sicut merci precium ſtatuit pro virtute vt veneat,
Quæ improbo eſt pro mercis vitio, dominum precio pauperat.
Itidem diuos diſpertiſſe vitam humanam æquum fuit.
Qui lepidè ingenuatus eſſet, vitã longinquam darent:
Qui improbi eſſent & ſcelesti, ijs adimerẽt animã citò.
Si hoc parauiſſent, homines eſſent minus multi mali,
Et minus audacter ſceleſta facerent facta, & poſtea
Qui probi homines eſſent, eſſet his annona vilior.
PE. Qui deorum conſilia culpet, ſtultus inſcitusque ſit,
Quiq; eos vituperet, nunc iam iſtis rebus deſiſti decet.
Nunc volo obſonare, bene vt hoſpes te virtute ex tua
Meæ domi accipiã benignè, lepidè, & lepidis victibus.
PL. Nihil me pœnitet iam quanto ſumtui fuerim tibi.
Nã hoſpes nullus iam in amici hoſpitiũ diuorti poteſt,
Quin vbi triduum cõtinuum fuerit, iam odioſus fiet.
Verùm vbi dies decem continuos immorabitur,
Tametſi dominus nõ inuitus patitur, ſerui murmurãt.
PE. Seruientis ſeruitutem ego ſeruos introduxi mihi
Hoſpes, non qui mihi imperarent, quibus ego eſſem obnoxius,
Si illis ægrè eſt mihi quod volupe eſt, meo remigio rem gero.
Tamen id quod odioſum eſt, faciundum eſt cum malo atque ingratijs.
Nunc quod occepi obſonatum pergam. PL. ſi certum eſt tibi,
Commodulum obſona, ne magno ſumtu, mihi quiduis ſat eſt.
PE. Quin tu iſtanc orationem hinc veterem atque antiquam amoues.
Nam proletario ſermone nunc quidem hoſpes vtere.
Nam ij ſolent, quando accubuere, vbi cœna appoſita eſt dicere:
Quid opus fuit hoc hoſpes ſumtu tanto noſtra gratia?
Inſaniuiſti hercle: nã idẽ hoc hominibus ſat erat decẽ.

Quod

Quod eorum cauſa obſonatum eſt, culpant, & comedunt tamen.
PA. Fit pol illud ad illud exemplum, vt doctè & perſpectè ſapit?
PE. Sed ijdem homines nunquam dicunt, quanquam appoſitum eſt ampliter,
Iube illud denuò tolli, hanc patinam remoue, pernam nihil moror.
Aufer illam offam porcinā, probus hic cōger frigidus.
Remoue, abi, aufer: neminē eorū hæc aſſeuerare audias.
Sed percellunt ſe & procūbunt, dimidiati dū appetunt.
PA. Bonos hercle vt malos deſcripſit mores. PE. haud centeſimam
Partem dixi, atq; ocium nunc ſi ſit, poſſim expromere.
PA. Igitur id quod agitur hinc primùm prçuerti decet.
Nunc huc animum aduertite ambo, mihi opus eſt opera tua,
Periplectomene: nam ego inueni lepidā ſycophantiam,
Qui admutiletur miles vſque cæſariatus, atque vti
Huic amanti ab Philocomaſio hāc efficiamus copiam,
Vt hic eā abducat, abeatq;. PE. dari iſtanc rationē volo.
PA. At ego mihi annulum dari iſtum tuum volo. PE. quam ad rem vſui eſt?
PA. Quando habebo igitur rationem mearum fabricarum dabo.
PE. Vtere, accipe. PA. accipe à me rurſum rationē doli,
Quam inſtitui. PL. perpurgatis ambo damnas tibi operam auribus.
PA. Herus meus ita magnus mœchus mulierum eſt, vt neminem
Fuiſſe æquè, neque futurum credam. PL. credo ego iſtuc idem.
PA. Itaq; Alexandri præſtare prædicat formam ſuam,
Si procubuit in menſam dimidiatum petunt. S.v.a.addit
Itaque omnis ſe vltrò ſectari in Epheſo memorat mulieres.

Sicut merci precium ſtatuit pro virtute vt veneat,
Quæ improbo eſt pro mercis vitio, dominum precio pauperat.
Itidem diuos diſpertiſſe vitam humanam æquum fuit.
Qui lepidè ingenuatus eſſet, vitã longinquam darent:
Qui improbi eſſent & ſceleſti, ijs adimerẽt animã citò.
Si hoc parauiſſent, homines eſſent minus multi mali,
Et minus audacter ſceleſta facerent facta, & poſtea
Qui probi homines eſſent, eſſet his annona vilior.
PE. Qui deorum conſilia culpet, ſtultus inſcitusque ſit,
Quiq; eos vituperet, nunc iam iſtis rebus deſiſti decet.
Nunc volo obſonare, bene vt hoſpes te virtute ex tua
Meæ domi accipiã benignè, lepidè, & lepidis victibus.
PL. Nihil me pœnitet iam quanto ſumtui fuerim tibi.
Nã hoſpes nullus iam in amici hoſpitiũ diuorti poteſt,
Quin vbi triduum cõtinuum fuerit, iam odioſus ſiet.
Verùm vbi dies decem continuos immorabitur,
Tametſi dominus nõ inuitus patitur, ſerui murmurãt.
PE. Seruientis ſeruitutem ego ſeruos introduxi mihi
Hoſpes, non qui mihi imperarent, quibus ego eſſem obnoxius,
Si illis ægrè eſt mihi quod volupe eſt, meo remigio rem gero.
Tamen id quod odioſum eſt, faciundum eſt cum malo atque ingratijs.
Nunc quod occepi obſonatum pergam. PL. ſi certum eſt tibi,
Commodulum obſona, ne magno ſumtu, mihi quiduis ſat eſt.
PE. Quin tu iſtanc orationem hinc veterem atque antiquam amoues.
Nam proletario ſermone nunc quidem hoſpes vtere.
Nam ij ſolent, quando accubuere, vbi cœna appoſita eſt dicere:
Quid opus fuit hoc hoſpes ſumtu tanto noſtra gratia?
Inſaniuiſti hercle: nã idẽ hoc hominibus ſat erat decẽ.

Quod

Quod eorum cauſa obſonatum eſt, culpant, & comedunt tamen.
PA. Fit pol illud ad illud exemplum, vt doctè & perſpectè ſapit?
PE. Sed ijdem homines nunquam dicunt, quanquam appoſitum eſt ampliter,
Iube illud denuò tolli, hanc patinam remoue, pernam nihil moror.
Aufer illam offam porcinã, probus hic cõger frigidus.
Remoue, abi, aufer: neminẽ eorũ hæc aſſeuerare audias.
Sed percelluut ſe & procũbunt, dimidiati dũ appetunt.
PA. Bonos hercle vt malos deſcripſit mores. PE. haud centeſimam
Partem dixi, atq; ocium nunc ſi ſit, poſſim expromere.
PA. Igitur id quod agitur hinc primùm prçuerti decet.
Nunc huc animum aduertite ambo, mihi opus eſt opera tua,
Periplectomene: nam ego inueni lepidã ſycophantiam,
Qui admutiletur miles vſque cæſariatus, atque vti
Huic amanti ab Philocomaſio hãc efficiamus copiam,
Vt hic eã abducat, abeatq;. PE. dari iſtanc rationẽ volo.
PA. At ego mihi annulum dari iſtum tuum volo. PE. quam ad rem vſui eſt?
PA. Quando habebo igitur rationem mearum fabricarum dabo.
PE. Vtere, accipe. PA. accipe à me rurſum rationẽ doli,
Quam inſtitui. PL. perpurgatis ambo damnas tibi operam auribus.
PA. Herus meus ita magnus mœchus mulierum eſt, vt neminem
Fuiſſe æquè, neque futurum credam. PL. credo ego iſtuc idem.
PA. Itaq; Alexandri præſtare prædicat formam ſuam,
Si procubuit in menſam dimidiatim petunt. S.v.a.addit
Itaque omnis ſe vltrò ſectari in Epheſo memorat mulieres.

PE.

PE. Edepol quin te de iſto multi cupiunt non mētirier,
Sed ego ita eſſe,vt dicis,teneo pulcrè-proin' Palæſtrio
Quàm potes,tam verba cōfer maximè ad cōpendium,
PA. Ecquam tu potes reperire forma lepida mulierem,
Cui facetiarum corpuſque ſit plenum & doli?
PE. Ingenuámne an libertinam? PA. æquè iſtuc facio, dummodo
Eam des quæ ſit quæſtuoſa,quæ alat corpus corpore,
Cuiq; ſapiat pectus:nā cor nō poteſt,quod nulla habet.
PE. Lautam vis,an quæ nondum ſit lauta? PA. ſiccam, ſuccidam,
Quàm lepidiſſimā potes; quamq; adoleſcētē maxumè.
PE.Habeo eccillā meā clientā,meretricē aduleſcentulā.
Sed quid ea vſus eſt? PA. vt ad te eā iā deducas domū,
* Vtique eam hic ornatam adducas matronarū modo:
Capite compto,crinis,vittaſq; habeat, aſſimuletq; ſe
Tuam eſſe vxorem , ita præcipiendum eſt. PL. erro quam inſiſtas viam.
PA. At ſcietis.ſed ecqua ancilla eſt illi? PE. eſt primaria.
PA. Ea quoq; opus eſt,ita præcipito mulieri,atque ancillulæ:
Vt ſimulet ſe tuā eſſe vxorē,& deperire hunc militem.
Quaſique hoc annulum animo ſuæ ancillæ dederit, ea porrò mihi,
Militi vt darē,quaſiq; ego rei ſim interpres. PE. audio.
PA. Ne me ſurdum verbera:tu ſi audis,ego rectè militi
Dabo,à tua mihi vxore dicam delatum,& datum
Vt ſe deamet,conciliarē:ille eiuſmodi eſt,cupiet miſer.
Qui niſi adulterio ſtudioſus,rei nullę aliç eſt,improbꝰ.
PE. Non potuit reperire,ſi ipſi ſoli quærendas dares,
Lepidiores duas ad hanc rem , quàm ego dabo . habe animum bonum.
PA. Ergo accurato & properato opus eſt . nunc tu auſculta Pleuſides. [vbi aduenerit,
PL. Tibi ſum obediens hoc facto. PA. miles domum
Memineris ne Philocomaſiū nomines.PL.quā nominē?

PA. Dicam iam. PL. nempe eandem, quæ dudum conſtituta eſt. PA. pax, abi.
PL. Meminero, ſed quid meminiſſe id refert hanc ad rem tamen?
PA. Ego enim dicam tamen, quando vſus poſcet, interea tace.
Vt nunc etiam hic agit, actutum partes defendas tuas.
PL. Ego eo intrò igitur. PA. & præcepta ſobriè vt cures, face.

PALAESTRIO. LVCRIO puer.

QVantas res turbo, quantas moueo machinas.
Eripiam ego hodie concubinam militi,
Si centuriati bene ſunt manipulares mei,
Sed illum vocabo. heus Sceledre, niſi negotium,
Progredere ante ædis, te vocat Palæſtrio.
LV. Non operæ eſt Sceledro. PA. quid iam? LV. ſorbet dormiens.
PA. Quid ſorbet? LV. illud ſtertit volui dicere.
Sed quia conſimile eſt, quod ſtertas quaſi ſorbeas.
PA. Ehò an dormit Sceledrus intus? LV. nō naſo quidē.
Nam eo magnum clamat, tetigit calicem clanculum,
Dimiſit Nardini vini amphoram cellarius.
PA. Ehò tu ſceleſte, qui illi ſuppromus es, eho?
LV. Quid vis? PA. qui libitum eſt illi condormiſcere?
LV. Oculis opinor. PA. non te iſtuc rogito ſcelus.
Procede huc, perijſti iam, niſi verum ſcio,
Promſiſti tu illi vinum? LV. non promſi. PA. negas?
LV. Nego hercle verò, nam ille vetuit dicere.
Neque equidem heminas octo expromſi in vrceum,
Neque ille hic calidum ebibit in prandium:
PA. Neque tu bibiſti? LV. dij me perdant, ſi bibi,
Si bibere potui. PA. qui iam? LV. quia enim obſorbui,
Nam nimis calebat, amburebat gutturem.
Alij ebrij ſunt, alia poſtquam potant via.
PA. Bono ſuppromo & promo cellam creditam.
LV. Tu hercle idem facceres, ſi tibi eſſet credita.

Quoniam

Quoniam æmulari non licet,nunc inuides.
PA. Ehò an vnquam promſit antehac, reſponde ſcelus.
Atque vt tu ſcire poſſis, edico tibi,
Si falſa dixis,loris excruciabere.
LV. Ita verò vt tu ipſe me dixiſſe dictites,
Poſtea ſagina ego eijciar cellaria,
Vt tibi qui promat,alium ſuppromum pares.
PA. Non edepol faciam,age loquere audacter mihi.
LV. Nunquam edepol vidi promere.verùm hoc erat:
Mihi imperabat: ego promebam poſtea.
PA. Huic illecebroſo capite ſiſtebas cadum.
LV. Non hercle tam iſtoc validè quaſſabant cadi.
Sed in cella eſt paulum nimis loculi lubrici,
Ibi erat bilibris aqualis, hic propter cados.
Ea ſæpe decies completur plena die.
Eam plenam atque inanem fieri maximam
Vidi. bacchabatur auia,quaſſabant cadi.
PA. Abi,abi intrò iam,vos in cella vinaria
Bacchanal facitis, iam hercle ego herum adducam à foro.
LV. Perij,excruciabit me herus, domum ſi venerit,
Qom hæc facta ſcibit, quia ſibi non dixerim,
Fugiam hercle aliquò, atq; hoc indiẽ extollam malũ.
Ne dixeritis obſecro huic voſtram fidem.
PA. Quò te agis? LV. miſſus ſum aliò,iã huc reuenero.
PA. Quis miſit? LV. Philocomaſium. PA. abi actutum redi.
LV. Quæſo tamen tu meam partem infortunij,
Si diuidetur, me abſente accipito tamen.
PA. Modò intellexi quam rem mulier geſſerit.
Quia Sceledrus dormit, hunc ſub cuſtodem ſuum
Foris ablegauit à ſe,dum huc tranſiret,placet.
Sed Periplectomenes quam ei mandaui mulierem,
Nimis lepida forma ducit:dij hercle hanc rẽ adiuuant.
Quàm dignè ornata incedit, haud meretriciè.
Lepidè hoc ſuccedit ſub manus negocium.

PERIPLE. MILPHIDIPPA.
ACROTELEVTIVM, PALAESTRIO.

REm omnem Acroteleutium tibi,tibíque mea Milphidippa,
Domi demonſtraui ordine,hanc fabricam fallaciaſque
Minus ſi tenetis,denuò volo percipiatis planè.
Satis ſi intelligitis, aliud eſt quod potius fabulemur.
AC. Stultitia atq; inſipiẽtia inſulſa atq; maxima hęc ſit,
Me ire in opus alienũ, aut tibi meam operã pollicitari,
Si ea in opificina neſciam,aut mala eſſe,aut fraudulẽta.
PE. At melius eſt monerier. AC. meretricẽ cõmoneri,
Quàm ſanè magni referat,nihil clàm eſt, quin ego me fruſtro,
Poſtquam admiſere aures meæ tuæ moram orationis.
Tibi dixi, miles quemadmodum potis eſſet aſſecari.
PE. At nemo ſolus ſapit: nam ego multos ſæpe vidi
Regionẽ fugere conſilj prius, quàm repertam habere.
AC. Si quid faciendum eſt mulieri malè atq; maliciosè,
Ea ſibi immortalis memoria eſt meminiſſe, & ſempiterna:
Sin bene quid, aut fideliter faciendũ eſt, eò deueniunt
Obliuioſè extemplò vti fiant, meminiſſe nequeunt.
PE. Ergo iſtuc metuo, quò venit vobis faciũdũ vtrũq;:
Nã id proderit mihi malitia malè quòd facietis ambę.
AC. Dum neſcientes quid bonũ faciamus, ne formida.
PE. * Mala nulla meretrix eſt. AC. ne paue, peioribus conueniunt.
PE. Ita vos decet, conſequimini. PA. ceſſo ego illis obuiam ire?
Venire ſaluum gaudeo. lepido hercle ornatu incedit.
PE. Bene opportuneq; obuiã is Palęſtrio, hę tibi aſſunt,
Quas me iuſſiſti adducere, & quo ornatu? AC. heus noſter. PA. eſto.
Palæſtrio Acroteleutiũ ſalutat. AC. quis hic amabo eſt,
Qui tam pro nota me nominat? PE. hic noſter architectus eſt.

AC.

AC. Salue architecte. PA. ſalua ſis. ſed dic mihi, ecquid hic te
Onerauit præceptis? PE. probè meditatã vtranq; duco.
PA. Audire cupio, quemadmodum, ne quid peccetis paueo.
PE. At tua præcepta, de meo nihil his nouum appoſiui.
AC. Nempe ludificari militem tuum herum vis? PA. elocuta es.
AC. Lepidè & ſapiẽter, cõmodè & facetè, res parata eſt.
PA. Atq; huius vxorem eſſe te volo aſſimulari. AC. fiat.
PA. Quaſi militi animũ adieceris, ſimulare. AC. ſic futurum eſt.
PA. Quaſique res per me interpretem, & tuam ancillam geratur.
AC. Bonus vates poteras eſſe. nã quæ ſunt futura, dicis.
PA. Quaſique annulum hunc ancillula tua abs te detulerit ad me,
Quem ego militi darẽ tuis verbis. AC. nunc vera dicis.
PE. Quid iſtis nunc memoratis opus eſt quæ commeminere? AC. meliu'ſt.
Nã mi patrone hoc cogitato, vbi probꝰ eſt architectus,
Bene lineatam ſi ſemel carinam collocauit,
Facile eſſe nauem facere, vbi fundata & conſtituta eſt.
Nunc hæc carina ſatis profundata bene & ſtatuta eſt.
Aſſunt fabri architectiq;, eã quidẽ ad rẽ haud imperiti.
Si non nos materiarius remoratur, quod opus qui det,
Noui indolem noſtri ingenij, citò erit parata nauis.
PA. Nempe tu nouiſti militem meum herum? AC. rogare mirum eſt.
Populi odium quin nouerim? * magnidicũ cicinnatũ,
Mœchum vnguentatum. PA. num ille etiam te nouit? AC. nunquam vidit.
Quî nouerint me, quis ego ſim? PA. nimis lepidè fabulare.
Eo potuerit lepidius pol fieri. AC. potin vt hominem
Mihi des? quieſcas cætera, ni ludificata lepidè

Ero,

Ero, culpam omnem in me [s]imponito[t]. PA. agite, intrò abite, S. impingito.
Inſiſtite hoc negocium ſapienter. AC. alia cura.
PA. Age, Periplectomene, has nunc iam duc intrò, ego ad forum illum
Conueniã, atq; illi hunc annulũ dabo, atq; prædicabo
A' tua vxore mihi datum eſſe, eamq; illum deperire.
Hanc ad nos cũ extemplò à foro veniemus, mittito tu,
Quaſi clanculũ ad me miſſa ſit. PE. faciemus. alia cura.
PA. Vos modò curate, ego illum probè iam oneratum huc accibo.
PE. Bene ambula, bene rem gere. at egóne, huc ſi efficiam planè,
Vt concubinam militis meus hoſpes habeat hodie,
Atq; hinc Athenas abeat, hodie hunc ſi dolũ dolamus,
Quid tibi ego mittam muneris? AC. dat ne ab ſe mulier operam?
PE. Lepidus ſũ, & comis ſum. A. confido confuturum.
Vbi facta erit collatio noſtrarum maliciarum,
Haud vereor, ne nos ſubdola perfidia peruincamur.
PE. Abeamus ergo intrò, hæc vti meditemur, cogitate,
Ne quid, vbi miles venerit, titubetur. AC. tu morare,
Vt accuratè & commodè, hoc quod agendum eſt exequamur.

PYRGOPOLINICES. PALAESTRIO.

VOluptas eſt quod agas, ſi id procedit lepidè ex ſententia
Nam ego hodie ad Seleucum regem miſi paraſitum meum,
Vt latrones quos conduxi, hinc ad Seleucum duceret,
Qui eius regnum tutarentur, mihi dum fieret ocium.
PA. Quin tu tuã rẽm cura potius, quàm Seleuci, quę tibi
Conditio noua, & luculenta fertur per me interpretẽ?
PY. Immò omnis res poſteriores pono, atque operam do tibi.
Loquere, aures meas profectò dedo in ditionem tuam.

PA. Circunſpicito dum nequis noſtro hic auceps ſer-
moni ſiet,
Nam hoc negocij clandeſtino vt agerem, mandatum'ſt
mihi.
PY. Nemo adeſt. PA. hunc arrabonem amoris primùm
à me accipe.
PY. Quid hic vnde eſt? PA. à luculēta atq; feſtiua fœīa,
Quæ te amat, tuamq; expetiſſit pulcrā pulcritudinem,
Eius nunc mihi annulum ad te ancilla, porrò vt defer-
rem, dedit.
PY. Quid ea ingenua an feſtuca facta, ſerua an libera eſt?
PA. Vah, egóne vt ad te ab libertina eſſè auderem in-
ternuncius,
Qui ingenuis ſatis reſpondere nequeas cupidis tui?
PY. Nupta ea eſt, an vidua? PA. & nupta & vidua. PY.
quo pacto potis
Vidua & nupta eſſe eadem? PA. quia adoleſcens nupta
eſt cum ſene.
PY. Euge. PA. Lepida & liberali forma eſt. PY. caue
mendacium.
PA. Ad tuam formam illa vna digna eſt. PY. hercle
pulcram prædicas,
Sed quis ea eſt? PA. ſenis huius vxor Periplectomeni.
PY. in proximo?
PA. Ea demoritur te, atq; ab illo incipit abire, odit ſenē.
Nunc te orare atque obſecrare iuſſit, vt tui copiam
Sibi, poteſtatemque facias. PY. cupio hercle equidem,
ſi illa vult.
PA. Quæ cupit. PY. quid illa faciemus concubina quæ
domi eſt? [ror
PA. Quin tu illā iube abs te abire, quo lubet: ſicut ſō-
Eius gemina venit Epheſum, & mater, arceſſuntq; eā.
PY. Ain tu, aduenit Epheſum mater eius? PA. aiunt
qui ſciunt.
PY. Hercle occaſiònem lepidam vt mulierem excludam
foras.

PA.

PA. Immò vin tu lepidè facere? PY. loquere, & conſilium cedo.
PA. Vin tu illam actutum amouere à te, vt abeat per gratiam?
PY. Cupio. PA. tum te hoc facere oportet: tibi diuitiarum affatim eſt,
Iube ſis aurũ atq; ornamenta, quæ illi inſtruxti mulieri,
Dono habere ſibi, auferréque abs te quò lubeat ſibi.
PY. Placet vt dicis, ſed ne iſtã amittã, & hęc mutet fidé,
Vide modò PA. vah delicatꝰ, quę te tanq̃ oculos amet.
PY. Venus me amat. PA. ſt tace . aperiuntur fores, concede huc clanculum. 5. a1
Hæc celox illius eſt, quæ hic egreditur internuncia.
PY. Quæ hæc celox? PA. ancillula illius eſt, quæ hic egreditur foras,
Quæ annulum iſtunc attulit, quem tibi dedi. PY. edepol hæc quidem
Bellula eſt. PA. pithecium hæc eſt præ illa, & ſpinturnicium,
Videre tu illam oculis venaturam facere, atque aucupium auribus?

MILPHIDIPPA. PYRGOPOLINICES. PALAESTRIO.

IAm'ne eſt ante ædis circus, vbi ſunt ludificandi mihi?
Diſſimulabo, hos quaſi non videam, neque eſſe hic etiam dum ſciam.
PY. Tace ſubauſcultemus, ecquid de me fiat mentio.
MI. Nunc quis'nam hinc propè adeſt, qui rem alienam potius curet quàm ſuam,
Qui aucupet me quid agam, qui de veſperi viuat ſuo,
Eos nunc homines metuo mihi ne obſint, néue obſtent vſpiam.
Domo ſi ibit, ac dum huc tranſibit, quæ huius cupiens corporis eſt,
Quæ amat hunc hominem nimium lepidum, & nimia pulcritudine

Militem Pyrgopolinicem. PY. ſatin hæc quoque me deperit.
Meam laudat ſpeciem, edepol huius ſermones haud cinerem quæritant.
PA. Quo argumento? PY. quia enim loquitur lautè, & minimè ſordidè,
Tum ipſa eſt nimium lepida nimiſque nitida fœmina.
Hercle verò iam allubeſcit primulum Palæſtrio.
PA. Prius nequam illam oculis tuis. PY. ideo id quod credo tibi,
Cum hæc locutus. illa autem abſẽs adigit me vt amem hercle hanc quidem.
PA. Nihil tu amaſſis. mihi hæc deſponſata'ſt tibi ſi illa hodie nupſerit:
Ego hanc continuò vxorem ducam. PY. quid ergo hac dubitas colloqui?
PA. Sequere hàc me ergo. PY. pediſſequus tibi ſum. MI. vtinam cuius cauſſa
Foras ſum egreſſa, conueniendi mihi poteſtas eueniat.
PA. Erit, & tibi exoptatum obtinget, bonum habe animum, ne formida,
Homo quidam eſt, qui ſcit, quod quæris, vbi ſit. MI. quem ego hic audiui?
PA. Socium tuorũ conſiliorũ, & participẽ cõſiliarium.
MI. Tum pol ego id quod celo, haud celo. PA. immò ita etiamſi non celas.
MI. Quo argumento? PA. infidos celas, ego ſum tibi firma fide.
MI. Cedò ſignum, ſi harunc baccharum es. PA. amat mulier quædam quendam.
MI. Pol iſtuc quidem multæ. PA. at non multæ de digito donum mittunt.
MI. Enim cognoui nunc, feciſti modò mihi ex proclino palàm rem.
Sed hic nunc quis adeſt? PA. vel adeſt, vel non. MI. cedò te mihi ſolæ ſolum.

PA.

PA. Breuin' an longinquo ſermone? MI. tribus verbis. PA. iam ad te redeo.
PY. Quid ego hic aſtabo tantiſper cum hac forma, & factis ſic fruſtra.
PA. Patere atque aſta, tibi hanc ego do operam. PY. properando excrucior.
PA. Pedetentim, túte hæc ſcis, tractari ita ſolere haſce huiuſmodi merces.
PY. Age age vt tibi maximè concinnum eſt. PA. nullum eſt hoc ſtolidius ſaxum,
Redeo ad te, quid me voluiſti? MI. quo pacto hoc dudum accepi,
Iſtuc fero ad te conſilium. PA. quaſi hunc depereat. MI. teneo iſtuc.
PA. Collaudato formam & faciem, & virtutes commemorato.
MI. Ad eā rē habeo oēm aciē tibi vt dudū demōſtraui.
PA. Tu cætera cura & contempla, & de meis venator verbis.
PY. Aliquam mihi partem hodie operæ des, denique iam tandem ades illico.
PA. Aſſum, impera, ſi quid vis. PY. quid hæc narrat tibi? PA. lamentari
Ait illam miſeram, cruciari, & lacrumantē ſe afflictare:
Quia tis egeat, quia te careat, ob eam rem huc ad te miſſa'ſt.
PY. Iube adire. PA. at ſcin' quid tu facias, facito faſtidij plenum:
Quaſi non lubeat me inclamato, quia ſic tam vulgo vulgem.
PY. Memini, & præceptis parebo. PA. voco ergo hanc quæ te quærit?
PY. Adeat, ſi quid vult. PA. ſiquid vis, adi mulier. MI. pulcer ſalue.
PY. Meum cognomentum quis commemorauit? Dij tibi dent [a] vt'optes. S. quæcunq;

MI. Tecum ætatem exigere vt liceat. PY. nimium optas. MI. non me dico,
Sed heram meam, quæ te demoritur. PY. multæ aliæ idem iſtuc cupiunt,
Quibus non eſt copia. MI. ecaſtor haud mirum, ſi te habeas carum
Hominem tam pulcrum, & præclara virtute & forma & factis.
Ecquis dignior fuit homo qui eſſet? PA. non hercle humanum eſt ergo.
Nam vulturio plus humani credo eſt. PY. magnum me faciam
Nunc quoniã illæc me collaudat. PA. viden' ignauum vt ſeſe inferat.
Quin tu huic reſpondes? hæc illæc eſt, ab illa quam dudum.
PY. Quanam ab illarum? nam ita me occurſant multæ: meminiſſe haud poſſum.
MI. Ab illa quæ digitos deſpoliat ſuos, & tuos digitos decorat.
Nam hunc annulum ab tui cupiente huc detuli, huic qui porrò.
PY. Quid nunc tibi vis mulier, memora. MI. vt quæ te cupit, eam ne ſpernas,
Quæ per tuam nunc vitam viuit, ſit ne ſit, ſpes in te vno eſt.
PY. Quid nunc vult? MI. te compellare, & complecti & contrectare.
Nam niſi tu illi fers ſuppetias, iã illa animũ deſpõdebit.
Age mi Achilles, fiat quod te oro, ſerua illam pulcram pulcrè.
Exprome benignũ ex tete ingenium vrbicape occiſor regum.
PY. Heu hercle odioſas res, quoties hoc tibi verbero ego interdixi,
Meam ne ſic vulgo pollicitaris operam? PA. audin tu [mulier:

Dixi

Dixi hoc tibi dudum, & nunc dico, niſi huic verri affertur merces,
Non hic ſuo ſeminio quemq; porculũ impertiturꝰ eſt.
MI. Dabitur quantũ ipſus precij poſcet. PA. talentum Philippum huic opus auri eſt:
Minus à nemine accipiet. MI. heu ecaſtor nimis vile eſt tandem.
PY. Non mihi auaritia vnquam innata eſt, ſatis eſt diuitiarum.
Plus mihi auri mille eſt modiorum Philippei. PA. præter theſaurum,
Tum argenti montes, non maſſas habet: Ætna non æquè alta eſt.
MI. Heu ecaſtor hominem periurum. PA. vt ludo? MI. quid ego vt ſublecto os? PA. ſcitè.
MI. Sed amabo mitte me actutum. PA. quin tu huic reſpondes aliquid
Aut facturum, aut non facturum, quid illam miſeram & amicam crucias,
Quæ nunquam malè tibi dixerit. PY. at iube eam ipſam exire huc ad nos.
Dic me omnia quæ vult facturum. MI. facis nunc vt facere æquum:
Quod quæ vult, eadem tu vis. PA. non hic inſulſum habet ingenium.
MI. Quumque me oratricem haud ſpreuiſti, ſiuiſtiq; exorare ex te,
Quid eſt vt ludo. PA nequeo hercle quidem riſu me admoderarier.
Ob eam cauſſam huc abs te auorti. PY. non edepol tu ſcis mulier,
Quantum ego honorem nunc illi habeo. MI. ſcio, & iſtuc illi dicam.
PA. Contra auro alij hanc vendere potuit opera. MI. iſtuc pol tibi credo.
PA. Meri bellatores gignũtur, quas hic prægnãtes fecit,

Et pueri annos octingentos viuũt. MI. vę tibi nugator.
PY. Quin mille annorum perpetuo viuunt, ab ſeculo ad ſeclum.
PA. Eo minus dixi, ne hæc cenſeret me aduorſum ſe mentiri.
MI. Perij, quot hic annos viuet, cuius filij tã diu viuũt?
PY. Poſtriduo natus ſum ego mulier, quàm Iuppiter ex Ope natus eſt.
PA. Si hic pridie natus foret, quàm ille eſt, hic haberet regnum in cælo.
MI. Iam iam ſat amabo eſt. ſinite abeam, ſi poſſum viua à vobis.
PA. Quin ergo abis quando reſponſum eſt. MI. ibo, illam huc adducam,
Quam propter opera eſt mihi. nunquid vis? PY. ne magis ſim pulcer quàm ſum,
Ita me mea forma ſollicitum habet. PA. quid hic nunc ſtas, quin abis? MI. abeo.
PA. Atque adeò audin' tu, dicito doctè & cordatè. MI. cura aliud.
PA. Philocomaſio dic, ſi eſt hic, domum vt tranſeat, hunc hic eſſe.
MI. Hic cum mea eſt hera, clam noſtrum hunc ſermonem ſublegerunt.
PA. Lepide factum eſt, iam ex ſermone hoc gubernabunt doctius porro.
Remorare. MI. abeo, neque te moror, neque te tango, neque te teneo.
PY. Iube maturare, illam exire huc, iam iſti rei præuortemur.

PYRGOPOLINICES. PALAESTRIO.

QVid mihi nunc autor es, vt faciam Palæſtrio,
De concubina? nam nullo pacto poteſt
Prius hæc in ædis recipi, quàm illam omiſerim.
P. Quid me conſultas, quid agam? dixi equidem tibi,
Quo pacto id fieri poſſit clementiſſimè,

Aurum

Aurum atque veſtem omnem muliebrem habeat ſibi.
Quæ illi inſtruxiſti, ſumat, habeat, auferat.
Dicaſque tempus maximum eſſe, vt eat domum,
Sororem geminam adeſſe, & matrem dicito,
Quibuſcum comitata rectè deueniat domum.
PY. Qui tu ſcis eas adeſſe? PA. quia oculis meis
Vidi hic ſororem eſſe eius. PY. conuenit'ne eam?
PA. Conuenit. PY. ecquid fortis viſa eſt? PA. omnia
Vis obtinere. PY. vbi matrem eſſe aiebat ſoror?
PA. Cubare in naui lippam, atque oculis turgidis
Nauclerus dixit, qui illas aduexit mihi.
PY. Is ad quos nauclerus hoſpitio diuortitur?
PA. Quid vis? PY. ecquid fortis? PA. abi ſis hinc, nam [tu quidem
Ad equas fuiſti ſcitus admiſſarius,
Qui conſectare æquè mareſque & fœminas.
PY. Hoc age nunc iſtuc, quod das conſilium mihi?
PA. Tecum illa verba facere de iſta re volo,
Nam cum alio agere ſanè conſeruo liceat tibi,
Qui potius quàm tu. ſed enim tu tuam rem tute agas;
Dicas vxorem tibi neceſſum eſſe ducere,
Cognatos perſuadere, amicos cogere.
PY. Itáne tu cenſes? PA. quid ego ni ita cenſeam?
PY. Ibo igitur intrò, tu hic ante ædis interim
Speculare, vt ibi illæc prodeat, me prouoces.
PA. Tu modò iſtuc cura, quod agis. P. curatũ id quidẽ [eſt.
Quin ſi voluntate nolet, vi extrudam foris.
PA. Iſtuc caue faxis, quin potius per gratiam
Bonam abeat abs te, atque illæc quæ dixi dato.
Aurum, ornamentaque quæ illi inſtruxiſti ferat.
PY. Cupio hercle. PA. credo te facile impetraſſere.
Sed abi intrò, noli ſtare. PY. tibi ſum obediens.
PA. Nunquid videtur demutare, atque vti ego
Dixi eſſe vobis dudum, hunc mœchum militem.
Nunc ad me vt veniat vſu'ſt Acroteleutium,
Ancillulaque eius & Pleuſides Proh Iuppiter
Sati'ne vt commoditas vſquequaque me adiuuat,

Nam quos videre exoptabam me maxime,
Vnà exeuntis video hinc è proximo.

ACROTELEVTIVM. MILPHIDIPPA. PLEVSIDES. PALAESTRIO.

SEquimini, ſimul circumſpicite, ne quis adſit arbiter.
MI. Neminem pol video, niſi hunc quem volumus conuentum. PA. & ego vos.
MI. Quid agis noſter architecte? PA. egóne architectus? vah. MI. quid eſt?
PA. Qui enim non ſum dignus præ te, vt figam palum in parietem?
AC. Eia verò. PA. nimis facetè nimiſq; facũdè mala eſt,
Vt lepidè detruncauit militem. AC. at etiam parum.
PA. Bono aĩo es: negociũ omne iã ſuccedit ſub manus.
Vos modò porrò vt occœpiſtis, date operã amicabilem.
Nam ipſe miles concubinam intrò abijt oratum ſuam,
Ab ſe abeat cum ſorore & matre Athenas. AC. Eu probè.
PA. Quin etiam aurum atq; ornamenta quæ ipſe inſtruxit, mulieri
Omnia dat dono, ſe vt abeat: ita ego conſilium ei dedi.
PL. Facile iſtuc quidẽ eſt, ſi & illa volt, & ille aũt cupit.
PA. Non tu ſcis cum ex alto puteo ſurſũ ad ſummum aſcenderis,
Maximum periculũ inde eſſe à ſũmo, ne rurſum cadas?
Nunc hæc res apud ſũmũ puteũ geritur ſi præſenſerit
Miles, nihil hinc ferri poterit, huius nunc q̃ maximè
Opus eſt dolis. PL. domi eſſe ad eã rẽ video ſalis ſatis,
Mulieres tres, quartus tute es, quintus ego, ſextꝰ ſenex.
PA. Quot apud nos fallaciarum eſt excitum? certò ſcio
Oppidum quoduis videtur poſſe expugnari dolis.
Date modò operam. ACR. id nos ad te, tu ſi quid velles, venimus.
PA. Lepidè facitis, nunc hoc tibi ego in hac impero prouincia.
AC. Imperabis imperator, quod ego potero, ꝙ voles.

PA.

PA. Militem lepidè & facetè & lautè ludificarier
Volo. AC. voluptatem mecaſtor mihi imperas. PA. & ſcin' quemadmodum?
AC. Nempe vt aſſimulem me amore iſtius differri. PA. rem tenes.
AC. Quaſique iſtius cauſſa amoris ex hoc matrimonio
Abierim, cupiens illius ſummæ nuptiarum ordinis.
PA. Niſi modò vnum, hoc haſce etiam ædis dicas dotalis tuas.
Hinc ſenem abs te abijſſe, poſtquam feceris diuortium,
Ne ille mox vereatur introire in alienam domum.
AC. Bene mones. PA. ſed vbi ille exierit intus, iſtuc te procul
Ita volo aſſimulare, præ illius forma, quaſi ſpernas tuã,
Quaſique eius opulentitatem reuerearis, & ſimul
Formam amœnitatis, illius faciem, pulchritudinem
Collaudato, ſatin præceptum'ſt? AC. teneo. ſatin' eſt, ſi tibi
Meum opus ita dabo expolitũ, vt improbare nõ queas?
PA. Sat habeo, nunc tibi auſculta quæ imperabo. PL. dicito.
PA. Quàm extemplo erit factum, vbi intro hæc abierit, tu illico
Facito vt venias ornatus huc ornatu nauclerico,
Cauſiam habeas ferrugineã, culcitrã ob oculos laneã,
Palliolũ habeas ferrugineũ: nam is colos thalaſſicu'ſt,
Id erit connexũ in humero læuo ex papillato brachio
Præcinctus: atque aſſimulato quaſi gubernator ſies.
Atque apud hunc ſenem omnia hæc ſunt: nam is piſcatores habet.
PL. Quid vbi ero exornatus, quin tu dicis quid facturus ſim?
PA. Huc venito, & matris verbis Philocomaſiũ accerſito,
Vt ſi itura eſt Athenas, eat tecum ad portum citò,
Atque vt iubeas ferri in nauim, ſi quid imponi velit.
Niſi eat, te ſoluturum eſſe nauim, vẽtum operam dare.

PL.

PL. Satis placet,pictura, perge. PA. ille extemplò illam
hortabitur
Vt eat, vt properet, ne ſit matri moræ. PL. multimo-
disſapis.
PA. Ego illi dicam, vt me adiutorem, qui onus feram
ad portum, roget.
Ille iubebit me ire cũ illa ad portũ,ego adeo vt tu ſcias.
Prorſus Athenas protinus abibo tecum. PL. atque vbi
illò veneris,
Triduum vnũ ſeruire nunquã te quin liber ſis, ſinam.
PA. Abi citò,atque orna te. PL. nunquid aliud? PA. hęc
vt memineris.
PL. Abeo. PA. & vos abite hinc intrò actutum. nam
illum hinc ſat ſcio
Iam exiturum eſſe intus. AC. celebre apud nos impe-
rium tuum eſt.
PA. Agite,abſcedite ergo: ecce autem commodò aperi-
tur foris,
Hilarus exit, impetrauit,inhiat quod nuſquã eſt miſer.

PYRGOPOLINICES. PALAESTRIO.

QVod volui, vt volo impetraui, per amicitiam &
gratiam
A Philocomaſio. PA. quidnã tam intus fuiſſe dicã diu?
PY. Nunquam ego me tam ſenſi amari,quàm nunc ab
illa muliere.
PA. Quid iam? PY. vt multa verba fecit, vt lenta ma-
teries fuit?
Verùm poſtremò impetraui vt volui, donauique ei
Quæ voluit, quæ poſtulauit, te quoque ei dono dedi.
PA. Etiam me? quomodo ego viuam ſine te? PY. age, es
bono animo,
Idem ego te liberabo. nam ſi poſſet vllo modo
Impetrari vt abiret, ne te abduceret, operam dedi,
Verùm oppreſſit. P. deos ſperabo, teq́; poſtremò, tamẽ
Etſi iſtuc mihi acerbum'ſt quia hero te carendum eſt
optimo,

Saltem

Saltem mihi voluptas eſt, cum ex virtute formæ euenit tibi
Mea opera ſuper hac vicina, quam ego nũc cõcilio tibi.
PY. Quid opus verbis, libertatem tibi ego & diuitias dabo,
Si impetras. PA. reddam impetratum. PY. at geſtio. PA. at modicè decet
Moderare animo, ne ſis cupidus. ſed eccam ipſam, egreditur foràs.

MILPHIDIPPA. ACROTELEVTIVM. PYRGOPOLINICES. PALAESTRIO.

HEra eccum præſto militem. AC. vbi is eſt? MI. ad læuam. AC. video.
MI. Aſpicito limis oculis, ne ille nos ſe videre ſentiat.
AC. Video. MI. edepol nunc nos tempus eſt, malas peiores fieri.
AC. Tuũ eſt principiũ, obſecro tute ipſum conueniſti.
Ne parce voci vt audiat. MI. cum ipſo pol ſum ſecuta,
Placidè ipſa vt libitum eſt mihi, ocioſè meo arbitratu, vt volui.
PY. Audin quę loquitur? PA. audio, quàm læta eſt quia adit ad te.
MI. O fortunata mulier. PY. vt amari videor. PA. dignus es.
AC. Permirum ecaſtor prędicas, te adiſſe atq; exoraſſe
Per epiſtolã, aut per nunciũ, quaſi regẽ adiri eũ aiunt.
MI. Nãq; edepol vix fuit copia adeũdi atq; impetrãdi.
PA. Vt tu inclitus apud mulieres? PY. patiar quando ita Venus vult.
AC. Veneri pol habeo gratiam, tandemque & oro & quæſo,
Vt eius mihi ſit copia quem amo, quemq; expetiſſo:
Benignúſq; erga me vt ſiet, quod cupiam ne grauetur.
MI. Spero ita futurum, quanquam illum multæ ſibi expetiſſunt,
Ille illas ſpernit, ſegregatq; ab ſe omnis, extra te vnam.

AC.

AC. Ergo iſte metus me macerat? quod illi faſtidioſu'ſt,
Ne oculi eius ſententiam mutent, vbi viderit me,
Atque eius elegantia meam extemplò ſpeciem ſpernat.
MI. Non faciet, bonum animum modò habeto. PY. vt ipſa ſe contemnit?
AC. Metuo ne prædicatio tua nũc meã formã exuperet.
MI. Iſtuc curaui, vt opinione illius pulcrior ſis.
AC. Si pol me ducere volet vxorem, genua amplectar,
Atq; obſecrabo aliquo modo: ſi non quibo impetrare,
Conſciſcam letum, viuere ſine illo ſcio me non poſſe.
PY. Prohibendam mortem mulieri video, mulierem adibon? PA. minimè.
Nam tu te vilem feceris, ſi te vltrò largiere:
Sine vltrò veniat, quæritet, deſideret, te expectet.
Summouere iſtã vis gloriã quam habes? caue ſis faxis.
Nam nulli mortali ſcio obtigiſſe hoc, niſi duobus,
Tibi & Phaoni Leſbio, tam miſerè vt amarentur.
AC. Eo intrò, abi, tu illũ euocato foras mea Milphidip- [pa.
MI. Immò operiamur, dum exeat aliquis. AC. durare nequeo.
Quin etiam intrò occluſæ ſunt fores, effringam. MI. ſana non es.
AC. Si amauit vnquã, aut ſi parem ſapientiam hic habet ac formam,
Per amorẽ ſi quid fecero, clemẽti animo mihi ignoſcet.
PA. Vt quæſo amore perdita eſt hæc miſera? PY. mutuum fit.
PA. Tace ne audiat. MI. quid aſtitiſti obſtupida? cur [non pultas?
AC. Quia non eſt intus, quem ego volo. PA. quî ſcis? AC. ſcio edepol, olfacio.
Nam odorem naſus ſentiat, ſi intus ſiet. PY. ariolatur.
Quia me amat, propterea Venus fecit eam vt diuinaret.
AC. Neſcio, vbi hic propè adeſt, quem expeto videre, olet profectò.
PY. Naſo pol iam hæc quidem videt plus, quàm oculis. PA. cæca certè eſt.

AC.

AC. Tene me obſecro. MI. cur? AC. ne cadam. MI. quid ita? AC. quia hic aſtare
Nequeo, ita animus per oculos meos defit. MI. militem pol
Tu aſpexiſti? AC. ita. MI. non video vbi eſt. AC. videres pol, ſi amares.
MI. Non edepol tu illum magis amas, quàm egomet, ſi per te liceat.
PA. Omnes profectò mulieres te amant, vt quæque aſpexit.
PY. Neſcio tun' ex me hoc audieris an non, nepos ſum Veneris.
AC. Mea Milphidippa, adi obſecro & congredere. PY. vt me veretur?
PA. Illa ad nos pergit. MI. vos ego volo. PY. & nos te. MI. vt iuſſiſti.
Heram meã eduxi foras. P. video. MI. iube ergo adire.
PY. Induxi animum ne oderim item vt alias, quando hoc oraſti.
MI. Verbum hercle facere non potis, ſi acceſſerit propè ad te,
Dum te obtuetur, interim lingua atq; oculi perierunt.
PY. Leuandum morbum mulieri video. MI. viden' vt tremit atque extimuit,
Poſtquam te aſpexit? PY. viri quoq; armati idem iſtuc faciunt, iube domum ire.
MI. Ne tu mirere melius mulierem. PY. ſed quid vult me facere?
MI. Adſedeas, tecum viuere volt, atq, ætatem exigere.
PY. Egon' ad illam eam, quæ nupta ſit? vir eius eſt metuendus.
MI. Quin tua cauſſa exegit virum à ſe. PY. quid? quî id facere potuit?
MI. Quia ædes dotales huius ſunt. PY. itáne? MI. ita pol. PY. iube domum ire.
Iam ego illic ero. MI. vide ne ſis in expectatione,

Ne:

Ne illam animi excrucies. PY. non ero profectò. abite. MI. abimus.
PY. Sed quid ego video? PA. quid vides? PY. neſcio quis eccum incedit
Ornatu quidẽ thalaſſico. PA. iam nos volt, hic profectò
Nauclerus eſt hic quidem, videlicet accerſit hanc hinc credo.

PLEVSIDES. PALAESTRIO. PYRGOP.

SI alium alio pacto propter amorem neſciam
Feciſſe multa nequiter, verear magis
Me amoris cauſſà iſtoc ornatu incedere.
Verùm cum multos multa admiſſe acceperim,
Inhoneſtum propter amorem, atque alienum à bonis,
Mitto iam, vt óccidit Achilles, quid paſſus eſt?
Sed eccum Palæſtrionem, ſtat cum milite:
Oratio aliò mihi demutanda eſt mea.
Mulier profectò nata eſt ex ipſa mora.
Nam quæ vis alia, quæ mora eſt æquè mora.
Minor ea videtur, quàm quæ propter mulierem eſt,
Hoc adeò fieri credo conſuetudine.
Nam ego hanc accerſo Philocomaſium, ſed fores
Pultabo. Heus ecquis hic eſt? PA. adoleſcens quid eſt?
Quid tu ais? quid pultas? PL. Philocomaſium quęrito,
A matre illius venio, ſi itura eſt, eat,
Omnis moratur: nauim cupimus ſoluere.
PY. Iamdudum res parata eſt. Heus Palæſtrio
Aurum, ornamenta, veſtem precioſam omnem ferat.
Duc adiutores tecum ad nauim qui ferant.
Omnia compoſita ſunt, quæ donaui auferat.
PA. Eo. PL. quæſo hercle propera. PY. non morabitur.
Quid iſtuc quæſo, quid oculo factum eſt tuo?
PL. Habeo quidem hercle oculum. PY. at læuum dico. PL. eloquar.
Maris cauſſà hercle iſtoc ego oculo vtor minus.
Nam ſi à mari abſtinuiſſem, tanquam hoc vterer,
Sed nimis morantur me diu. PY. eccos exeunt.

PALAESTRIO. PHILOCOMASIVM.
PLEVSIDES. PYRGOPOLINICES.

Quid modi flendo quæſo hodie facies? PH. quid ego ni fleam
Vbi pulcerrimè egi ætatem, inde abeo. PA. viden' hominem tibi
Qui à matre & ſorore venit? PH. video. PY. audiſtin' Palæſtrio?
PA. Quid vis? PY. quin tu intus iubes efferri omnia, quæ iſti dedi.
PL. Philocomaſium ſalue. PH. & tu ſalue. PL. materque & ſoror
Tibi ſalutem me iuſſerunt dicere. PH. ſaluæ ſient.
PL. Orant te vt eas, ventus operam dum dat, vt velum explicent.
Nam matri oculi ſi valerent, mecum veniſſet ſimul.
PH. Ibo, quanquam inuita facio omnia, pietas ſic cohibet. PL. ſapis.
PY. Si non mecum ætatem egiſſet, hodie ſtulta viueret.
PH. Iſtuc crucior, à viro me tali abalienarier.
Nam tu quamuis potis es facere vti fluat facetijs,
Et quia tecum eram, propterea animo eram ferocior,
Eam nobilitatem amittendam video. PY. nimium hęc flet. PH. nequeo
Cùm te video. PA. habę bonum animum, ſcio ego, & quid doleat mihi.
Nam nihil miror, ſi libenter Philocomaſium hic eras.
Forma huius, mores, virtus animum attinuere hic tuũ,
Quum ego ſeruus, quando aſpicio hunc, fleo, quia diiungimur.
PH. Obſecro licet complecti priuſquam proficiſco? PY. licet.
PH. O mei oculi, ô anime mi. PA. obſecro mitte mulierem,
Ne affligatur. PY. quid iſtuc? PA. poſtquã abs te abit, animo malè

e 5 Factum

Factum eſt huic repentè miſeræ. PY. accurrite intrò, atque afferte aquam.
PA. Nihil aquam moror. PY. cur? PA. malo ne ipſe interueneris.
Quæſo dum reſpicito, capita inter ſe nimis nexa hic habent.
Non placet, labra & labella inter ſe ferunt admodum.
PL. Tentabã ſpiraret án nõ, aut eã ad nos iam oportuit.
Sin' magis vis ambos mittam. PA. nolo retineat, fleo miſer.
PY. Exite, atque efferte huc intus omnia, quæ iſti dedi.
PA. Etiam nunc ſaluto te familiaris, priuſquam eo.
Conſerui, conſeruæq; omnes, bene valete, & viuite,
Bene quæſo inter vos dicatis, & mihi abſenti tamen.
PY. Age Palæſtrio, bono animo es. PA. heu nequeo quin fleam,
Quum abs te abeam. PY. fer æquo animo. PA. ſcio ego quid doleat mihi.
PH. Sed quid hoc, quæ res eſt? quid video? lux ſalue.
PL. Iam reſipiſti? PH. obſecro quem amplexa ſum
Hominem? perij, ſum'ne ego apud me? PL. ne timeas voluptas mea.
PY. Quid iſtuc negocij? PA. animus hanc modò hic reliquerat:
Metuoq; & timeo, ne hoc tãdem propalàm fiat nimis.
PY. Quid id eſt? PA. nos ſecundum ferre nunc per vrbem hæc omnia,
Nequis tibi hoc vicio vortat. PY. mea, non illorũ dedi,
Parui ego illos facio: agite, ite cum dijs bene volẽtibus.
PA. Tua ego hoc cauſſa dico. PY. credo. PA. iam vale. PY. & tu bene vale.
PA. Ite citò, iam ego aſſequar vos. cũ hero pauca etiam loquar.
Quanquam alios fidelioris ſemper habuiſti tibi
Quàm me; tamen tibi habeo magnam gratiam rerum omnium:

Et

Et ſi ita ſententia eſſet, tibi ſeruire mauelim
Multo, quàm alij libertus eſſe. PY. habe bonum animum. PA. hau mihi.
Cum venit in mentem, vt mores mihi mutandi ſient,
Muliebres mores diſcendi, obliuiſcendi *ſtratiotici. S. ini
PY. Fac ſis frugi. PA. iam non poſſum, amiſi omnem libidinem.
PY. I ſequere illos, ne morêre. PA. bene vale. PY. & tu bene vale.
PA. Quęſo vt memineris, ſi fortè liber fieri occœperim,
Mittam nunciũ ad te, ne me deſeras. PY. nõ eſt meum.
PA. Cogitato identidem tibi quàm fidelis fuerim,
Si id facies, tum demũ ſciuiſti, qui bonus ſit, qui malus.
PY. Scio & perſpexi ſæpe, verùm cùm antehac, tum hodie maximè.
PA. Scis, immò hodie verũ factũ faxo poſt dices magis.
PY. Vix reprimor, quin te manere iubeam. PA. caue iſtuc feceris.
Dicent te mendacem, nec verum eſſe, fide nulla eſſe te.
Dicant ſeruorum præter me eſſe fidelem neminem.
Nam ſi honeſtè cenſeam te facere poſſe, ſuadeam:
Verùm non poteſt, caue faxis. PY. abi, iam patiar quicquid eſt.
PA. Bene vale igitur. PY. ite melius eſt ſtrenuè. PA. etiã nunc vale.
PY. Ante hoc factum hunc ſum arbitratus ſemper ſeruum peſſimum,
Eũ fidelẽ mihi eſſe inuenio, cum egomet mecũ cogito,
Stultè feci, qui hunc amiſi, ibo nunc intrò nunc iam
Ad amoris meos. etiam ſenſi hinc, ſonitũ fecerũt fores.

PVER. PYRGOPOLINICES.

NE me moneatis, memini ego officium meum.
Ego iam conueniam illunc, vbi vbi eſt gentium
Inueſtigabo, operæ ego non parcam meæ.
PY. Me quærit illic, ibo huic puero obuiam.
PV. Ehem te quæro. Salue vir lepidiſſime,

Cumulate commoditate præter cæteros,
Duo di quem curát. PY. qui duo? PV. Mars & Venus.
PY. Facetum puerum. PV. intrò te vt eas obſecrat,
Te volt, te quærit, teq́ue expectans deperit.
Amanti fer opem. quid ſtas? quin intrò is? PY. eo.
PV. Ipſus illic ſeſe iam impediuit in plagas.
Paratæ inſidiæ ſunt, in ſtatu ſtat ſenex,
Vt adoriatur mœchum, qui forma eſt ferox:
Qui omnis ſe amare credit, quæq́ue aſpexerit
Mulier: eum odere tam viri, quàm mulieres.
Nunc in tumultum ibo, intus clamorem audio.

PERIPLECTOMENES. PYRGOPOLINICES. COCVS. CARIO. SCELEDRVS.

DVcite iſtum: ſi non ſequitur, rapite ſublimẽ foras:
Facite inter terram atque cœlum vt medius ſit: diſcindite.
PY. Obſecro hercle Periplectomene te. PE. necquicquã hercle obſecras;
Vide iſtic tibi ſit acutus Cario culter probè.
CA. Quin iamdudum geſtio, mœcho hoc abdomen adimere,
Vt faciam quaſi puero in collo pendeant crepundia.
PY. Perij. CA. haud etiam numero hoc dicis. Iámne in hominem inuolo?
PE. Immo etiam prius verberetur fuſtibus. CA. multum quidem. PY. perij.
PE. Cur es auſus ſubagitare alienam vxorem impudẽs?
PY. Ita me dij ament, vltrò ventum eſt ad me. PER. mentitur.
PY. Mane dum narro. PE. quid ceſſatis? PY. non licet mihi dicere?
PE. Dic. PY. oratus ſum ad te venire huc. PE. quare auſus? hem tibi.
PY. Hodie ſum ſatis verberatus, obſecro. CA. quàm mox ſeco?
PE. Vbi lubet diſtẽdite hominẽ diuorſum, & diſpẽdite.

PY. Obſecro hercle te, vt mea verba audias, priuſquam ſecer.

PE. Loquere, nondũ nihili factus. PY. viduã eſſe cẽſui: Itaque ãncilla conciliatrix quæ erat, dicebat mihi.

PE. Iura te non nociturum eſſe homini nunc de hac re nemini,
Quod tu hodie hic es verberat9, aut quod verberabere:
Si te ſaluum mittimus hinc Venerium nepotulum.

PY. Iuro per Dionam & Martẽ, me nociturum nemini,
Quod ego hic hodie vapularim, iureque id factum arbitror:
Etſi inteſtatus non abeo hinc, bene agitur pro noxia.

PE. Quid ſi id nõ faxis? PY. vt viuã ſemper inteſtabilis.

CA. Verberetur etiam, pòſt tibi amittendum cenſeo.

PY. Dij tibi bene faciant ſemper, cum aduocatus mihi bene es.

CA. Ergo des minam auri nobis. PY. quamobrem? CA. ſaluis teſtibus,
Vt te hodie hinc amittamus, Venerium nepotulum.
Aliter hinc à nobis, ne ſis fruſtra. PY. dabitur. CA. magis ſapis.
De tunica & chlamide & machęra, ne quid ſperes, non feres.
Verbero ne etiam antequã mittis? PY. mitis ſum equidem fuſtibus,
Obſecro vos. PE. ſoluite iſtũ. PY. gratiã iã habeo tibi.

PE. Si poſthac prehendero, ego te hic arcebo teſtibus.

PY. Cauſſam haud dico. PE. eamus intrò Cario. PY. ſeruos meos
Eccos video. Philocomaſium iam profecta eſt? dic mihi.

SCE. Iamdudum. PY. hei mihi. SCE. magis dicas, ſi ſcias quod ego ſcio.
Nanq; ille qui lanã ob oculum habebat, nauta nõ erat.

PY. Quis erat igitur? SCE. Philocomaſio amator. PY. qui tu ſcis? SCE. ſcio.
Nam poſtquam exierunt porta, nihil ceſſarunt illico.

Oſculari atque amplexari inter ſe. PY. væ miſero mihi.
Verba mihi data eſſe video. ſcelus vir Palæſtrio,
Is me in hanc illexit fraudem, iure factum iudico.
Si ſic alijs mœchis fiat, minus hic mœchorum ſiet.
Magis metuant, minus has res ſtudeant. Eamus ad me.
Plaudite.

MERCATOR.

DRAMATIS PERSONÆ.

CHARINVS adoleſcẽs.	EVTYCHVS adoleſcens
ACANTHIO ſeruos.	PASICOMPSA meretrix.
DEMIPHO ſenex.	DORIPPA vxor.
LYSIMACHVS ſenex.	SYRA anus, ſerua.
Lorarij.	COCVS.

ARGVMENTVM.

S. mercatum Miſſus "mercator' ab ſuo adoleſcens patre,
Emit, atque apportat ſcita forma mulierem.
Requirit quæ ſit, poſtquam eam vidit ſenex.
Confingit ſeruus emtam matri pediſequam.
Amat ſenex hanc, ad ſe ſimulans vendere
Tradit vicino. eum putat vxor illius
Obduxiſſe ſibi ſcortum. tum Charinum ex fuga
Retrahit ſodalis, poſtquam amicam inuenerat.

ALIVD ARGVMENTVM.

Mercatum ad ſocium filium extrudit pater,
Is peregrè vnius redimit ancillam hoſpitis
Amore captus, vt vehit, naui exilit.
Pater aduolat, viſámque ancillam deperit.
Cuius ſit percontatur, ſeruus pediſſequam
Ab adoleſcente, ait matri emtam eſſe ipſius.
Senex ſibi proſpiciens vt amico ſuo
Veniret, natum orabat. natus vt ſuo
Hic filium ſubdiderat vicini, pater

Vici-

Vicinum. præmercatur ancillam ſenex.
Eam domi deprehenſam coniunx illius
Vicini ſcortum inſimulat, protelat virum.
Mercator expes patria fugere deſtinat,
Prohibetur à ſodale, qui patrem illius
Orat, ſuo cum patre nato vt cederet.
Abſenti cum lenone perfido. S.y.c.addit.

PROLOGVS.

CHARINVS.

DVas res ſimul nunc agere decretum eſt mihi,
Et argumentum & meos amores eloquar.
Non ego idem facio, vt alios in comœdijs
Vidi facere amatores, qui aut nocti, aut die,
Aut ſoli, aut lunæ, miſerias narrant ſuas.
Quos pol ego credo humanas querimonias
Non tanti facere, quid velint, quid non velint.
Vobis narrabo potius meas nunc miſerias.
Græcè hæc vocatur Emporos Philemonis,
Eadem Latinè Mercator Marci Accij.
Pater ad mercatum hinc me meus miſit Rhodum,
Biennium iam factum eſt, poſtquam abij domo:
Amare occœpi forma eximia mulierem.
Sed eam, vt ſim implicitus dicam, ſi opera eſt auribus,
Atque ad aduertendum animum adeſt benignitas:
Et hoc parum etiam more maiorum inſtiti.
Per me ea percontatus ſum vos, ſumque index illico.
Nam amorem hæc cuncta vitia ſectari ſolent,
Cura, ægritudo, nimiaque elegantia.
Hæc non illum modo qui amat, ſed quenque attigit,
Magno atque ſolido multat infortunio.
Nec pol profectò quiſquam ſine grandi malo,
Præquam res patitur, ſtuduit elegantiæ.
Sed amori accedunt etiam hæc quæ dixi minus,
Inſomnia, ærumna, error, terror, & fuga,
Ineptiæ, ſtultitiaque adeo, & temeritas,
Incogitantia, excors immodeſtia,

Petulantia, cupiditas & maleuolentia:
Inhæret etiam auiditas,deſidia,iniuria,
Inopia,contumelia, & diſpendium,
Multiloquium,pauciloquium.hoc ideo fit, quia
Quæ nihil attingunt ad rem,nec ſunt vſui, hæc
Amator profert ſæpe aduorſo tempore.
Hoc pauciloquium rurſum iccirco prædico,
Quia nullus vnquam amator adeo'ſt callidè
Facundus,quæ in rem ſint ſuam , vt poſſit loqui.
Nunc vos mihi iraſci ob multiloquium non decet.
Eodem quo amorem Venus mihi hoc legauit die,
Illuc reuerti certum, vt conata eloquar.
Principiò atque animus ephebis ætate exijt,
Atque animus ſtudio amotus puerili eſt meus,
Amare validè cœpi hic meretricem,illico
Res exulatum ad illam abibat iam patris.
Leno importunus dominus eius mulieris,
Vi ſumma quicque vt poterat rapiebat domum.
Obiurgare pater hæc me noctes & dies,
Perfidiam,iniuſtitiam lenonum expromere:
Lacerari validè ſuam rem,illius augerier.
Summo hæc clamore, interdum mihi ſe colloqui
Abnuere,negitare adeò me natum ſuum.
Conclamitare tota vrbe & prædicere,
Omnes tenerent mutuanti credere.
Amorem multos illexe in diſpendium.
Intemperantem,non modeſtum,iniurium,
Trahere,exhaurire me quod quirem ab ſe domo.
Rationem peſſimam eſſe,ea quæ ipſus optima
Omnes labores inueniſſet per feros,
Amoris vi diffunditari,ac deteri.
Conuicium tot me annos iam ſi paſceret
Quod niſi puderet, ne luberet viuere.
Seſe extemplò ex ephebis poſtquam exceſſerit,
Non vt ego amori,neque deſidiæ in ocio
Operam dediſſe,neque poteſtatem ſibi
Fuiſſe,

Fuiſſe, adeò arctè cohibitum eſſe ſe à patre.
Multo opere immondo ruſtico ſe exercitum.
Neque niſi quinto anno quinque poſſe tum viſere
Vrbem. atque extemplò inde vt ſpectauiſſet peplum,
Rus rurſum confeſtim exigi ſolitum à patre,
Ibi multo primùm ſe familiarium
Laborauiſſe, quom hæc pater ſibi diceret:
Tibi aras, tibi occas, tibi ſeris, tibi eidem metis,
Tibi denique iſte pariet lætitiam labos.
Poſtquam receſſit vita patrio corpore,
Agrum ſe vendidiſſe, atque ea pecunia
Nauim metretas quæ trecentas tolleret,
Paraſſe, atque ea ſemper cis vectatum vndique.
Adeò dum quæſtum haberet, peperiſſet bona.
Me idem decere, ſi, vt deceret me, forem.
Ego me vbi inuiſum meo patri eſſe intelligo,
Atque eſſe odio me quoi placere æquum fuit,
Amens amanſque vtvt animum offirmo meum,
Dico eſſe iturum me mercatum, ſi velit:
Amorem miſſum facere me, dum illi obſequar.
Agit gratias mihi, atque ingenium allaudat meum.
Sed mea promiſſa non neglexit perſequi,
Ædificat nauim Cercurum, & merces emit.
Parata naui imponit. præterea mihi
Talentum argenti ipſus ſua annumerat manu,
Seruum vnà mittit, qui olim à puero paruulo
Mihi pædagogus fuerat, quaſi vti mihi foret
Cuſtos: ijſce confectis nauim ſoluimus:
Rhodum venimus. vbi quas merces vexeram,
Omnes, vt volui, vendidi ex ſententia,
Lucrum ingens facto, præterquam mihi meus pater
Dedit æſtimatas merces. ita peculium
Conficio grande: ſed dum in portu ibi ambulo,
Hoſpes me quidam agnouit, ad cœnam vocat.
Venio, decumbo, acceptus hilarè atque ampliter.
Diſcubitum noctu vt imus, ecce ad me aduenit

Mulier, qua mulier alia nulla eſt pulcrior:
Ea nocte mecum illa hoſpitis iuſſu fuit.
Voſmet videte, quàm mihi valdè placuerit?
Poſtridie hoſpitem adeo, oro vt vendat mihi.
S. memorem Dico eius pro meritis gratum me & "munem' fore.
Quid verbis opus eſt? emi, atque aduexi heri.
Eam me aduexiſſe nolo reſciſcat pater.
Modò eam reliqui ad portum in naui, & ſeruolum.
Sed quid currentem ſeruom à portu conſpicor?
Quem naui abire vetui. timeo quid ſiet.

ACANTHIO. CHARINVS.

EX ſummis opibus viribuſque vſque experire, nitere,
Herus vt minor opera tua ſeruetur: agedū Acāthio,
Abige abs te laſſitudinem, caue pigritiæ præuerteris,
Simul enicato ſuſpiritus, vix ſuffero hercle anhelitum.
Simul autē pleniſſimè eos qui aduerſum eunt aſpellito,
Detrude, deturba in viā: hæc hic diſciplina peſſima eſt,
Currenti, properanti, haud quiſquam dignum habet
decedere.
S. ſimul Ita tres "ſimitu' res agendæ ſunt, quādo vnā occœperis:
Et currendum & pugnandum, & ante iurgandum eſt
in via.
CH. Quid illud eſt, quod ille tam expeditè exquirit
curſuram ſibi?
Cura eſt, negocij quid ſit, aut quid nunciet. AC. nugas
ago.
Quàm reſiſto, tam maximè res in periclo vortitur.
CH. Mali neſcio quid nunciat. AC. genua hunc curſo-
rem deſerunt,
Perij, ſeditionem facit lien, occupat præcordia.
Perij: animā nequeo vertere. nimis nihili tibicen ſiem.
C. At tu edepol ſume laciniā, atq; abſterge ſudorē tibi.
AC. Nunquam edepol omnes balneæ mihi hanc laſſi-
tudinem eximent,
Domin' an foris dicam eſſe herum Charinum? CH. ego
animi pendeo.

Quid

Quid illud ſit negotij, lubet ſcire, ex hoc metu vt ſim certior.
AC. At etiam aſto, at etiam ceſſo foribus facere hiſce aſſulas?
Aperite aliquis, vbi Charinum ſeruus, domin' eſt an foris?
Num quiſquam adire ad oſtium dignum arbitratur? CH. ecce me
Acanthio, quem quæris. AC. nuſquam eſt diſciplina ignauior.
CH. Quæ te res malè agitant? AC. multæ here te atque me. CH. quid eſt negocij?
AC. Perijmus. CH. principium inimicis dato. AC. at tibi ſortito id obtigit.
CH. Loquere id negocij quicquid eſt. AC. placidè volo acquieſcere.
Tua cauſſà rupi ramices, iamdudum ſputo ſanguinem.
CH. Reſinam ex melle Ægyptiam vorato, ſaluũ feceris.
AC. At tu edepol calidã picẽ bibito, ęgritudo abſceſſerit.
CH. Hominẽ ego iracundiorem, quàm te, noui neminẽ.
AC. At ego maledicentiorem, quàm te, noui neminem.
CH. Sin' ſaluti quod tibi eſſe cenſeo, id conſuadeo.
AC. Apage iſtiuſmodi ſalutẽ, cũ cruciatu quæ aduenit.
CH. Dic mihi an boni quid vſquam eſt, quod quiſquã vti poſſiet
Sine malo omni, aut ne laborẽ capias, cũ illo vti voles?
AC. Neſcio ego iſtæc, philoſophari nunquam didici, neque ſcio.
Ego bonũ malũ quo accedit, mihi dari haud deſidero.
CH. Cedò tuam mihi dexteram agedum Acanthio. AC. en, dabitur, tene.
CH. Vin' tu te mihi eſſe obſequentem, an ne vis? AC. opera licet
Experiri, qua me rupi cauſſà currendo tua,
Vt quæ ſcirem, ſcire actutum tibi liceret. CH. liberum
Caput tibi faciam paucos menſes. AC. palpo percutis.

CH. Egon' auſim tibi vſquam quicquam facinus falſum proloqui?
Quin iam priuſquam ſim elocutus ſcis, ſi mentiri volo. AC. ah,
Laſſitudinem hercle verba tua mihi addunt, enicas.
CH. Siccine mihi obſequens es? AC. quid vis faciam? CH. tun'? id quod volo.
AC. Quid eſt igitur quod vis? CH. dicam. AC. dice. CH. at enim placidè volo.
AC. Dormiẽtes ſpectatores metuis, ne è ſomno excites.
CH. Væ tibi. AC. tibi equidem à portu apporto hoc. CH. quid fers? dic mihi.
AC. Vim, metũ, cruciatũ, curã, iurgiumq; atq; inopiam.
CH. Perij, tu quidem theſaurum huc mihi apportauiſti mali.
Nullus ſum. AC. immò es. CH. ſcio iam miſerum dices. AC. tu dixti. CH. ergo taces?
Quid iſtuc eſt mali? AC. ne rogites, maximum infortunium eſt.
CH. Obſecro diſſolue iam me, nimis diu animi pẽdeo.
AC. Placidè, multa exquirere etiam prius volo, quàm vapulem.
C. Hercle verò vapulabis, niſi iã loquere, aut hinc abis.
AC. Hoc ſis vide, vt palpatur, nullus eſt quum occœpit blandior.
CH. Obſecro hercle, oroque, vt iſtuc quid ſit, actutum indices:
Quãdoquidem mihi ſupplicandũ ſeruulo video meo.
AC. Tandem indignus videor. CH. imò dignus. AC. equidem credidi.
C. Obſecro, nũ nauis perijt? AC. ſalua eſt nauis, ne time.
CH. Quid alia armamenta? AC. ſalua & ſana ſunt. CH. quin tu expedis
Quid ſiet, quòd me per vrbẽ currens quærebas modo.
AC. Tu quidem ex ore orationem mihi eripis. CH. taceo. AC. tace.

Cred

Credo ſi boni quid ad te nunciem, inſtes acriter,
Qui nũc cũ malũ audiũdum'ſt, flagitas me vt eloquar.
CH. Obſecro hercle te iſtuc vti tu mihi malum facias palàm.
AC. Eloquar, quandoquidem me oras. tuus pater. CH. quid meus pater?
AC. Tuam amicam. CH. quid eam? AC. vidit. CH. vidit? væ miſero mihi.
Hoc quidem te interrogo, reſpõde. AC. quin tu ſi quid vis roga.
CH. Quî potuit eam videre? AC. oculis? CH. quo pacto? AC. hiantibus.
CH. I hinc hodie dierectus, nugare in re capitali mea.
AC. Quî malum ego nugor? ſi tibi quod me rogas, reſpondeo.
CH. Certen' vidit? AC. tam hercle certè, quàm ego te ac tu me vides.
CH. Vbi eã vidit? AC. intus intra nauim, vti ꝓpè aſtitit.
Et cum ea confabulatus eſt. CH. perdidiſti me pater.
Ehò tu, eho tu, quin cauiſti ne eam videret verbero?
Quin ſceleſte abſtrudebas, ne conſpiceret eam pater?
AC. Quia negotioſi eramus nos noſtris negotijs,
Armamentis complicandis, componendis ſtuduimus.
Dũ hęc aguntur, lẽbo aduehitur tuus pater pauxillulo:
Neque quiſquam hominem conſpicatus eſt, donec in naui ſuper.
CH. Nec quicquã mare ſubterfugi ſęuis tempeſtatibus.
Equidẽ iam me cenſebã eſſe in terra, atq; in tuto loco.
Verùm video med ad ſaxa ferri ſæuis fluctibus.
Loquere porrò quid ſit actum. AC. poſtquam aſpexit mulierem,
Rogitare occœpit cuius eſſet. CH. quis reſpondit? AC. illico
Occucurri, atque interpello, matri te ancillam tuæ
Emiſſe illam. CH. viſu'ſt tibi credere id? AC. etiã rogas?
Sed ſceleſtus ſubagitare occœpit. CH. illámne obſecro?

AC.

AC. Mirum quin me ſubagitaret. CH. edepol cor miſerum meum,
Quod guttatim cõtabeſcit,quaſi in aquã indideris ſalẽ.
Perij. AC. hem iſtuc vnum verbum dixiſti veriſſimum:
Stultitia iſtæc eſt. CH. quid faciã cedò,nõ credet pater
Si illam matri meæ emiſſe dicam. pòſt autem mihi
Scelus videtur,me parenti proloqui mendacium.[rem
Neq; ille credet,neq; credibile eſt forma eximia mulie-
Eam me emiſſe ancillã matri. AC. nõ taces ſtultiſſime?
Credet hercle.nã credebat iam mihi. CH. metuo miſer,
Ne patrem præhendat vt ſit geſta res ſuſpicio.
Hoc quod te rogo,reſpõde mihi. AC. quæſo q̃d rogas?
CH. Num eſſe amicã ſuſpicari viſus eſt? AC. nõ viſus eſt.
Quin quicque vt dicebam, mihi credebat. CH. verùm, vt tibi quidem
Viſus eſt. AC. non,ſed credebat. CH. væ mihi miſero, nullus ſum:
Sed quid ego hic in lamẽtando pereo,ad nauim nõ eo?
Sequere. AC. ſi iſtac ibis,cõmodùm obuiã venies patri,
Poſteaq̃ aſpiciet te timidum eſſe atq; exanimatũ, illico
Retinebit.rogitabit, vnde illam emeris, quanti emeris,
Timidũ tẽtabit te. CH. hac ibo potius. iã cenſes patrẽ
Abijſſe à portu? AC. quin ea ego huc pręcucurri gratia,
Ne te opprimeret imprudentem , atque electaret. CH. optime.

DEMIPHO ſenex.

Miris modis dij ludos faciunt hominibus,
Miriſque exemplis ſomnia in ſomnis danunt.
Velut ego nocte hac quæ præterijt proxima
Inſomnis egi ſatis, & fui homo exercitus.
Mercari viſus mihi ſum formoſam capram,
Ei ne noceret, quam domi antę habui capram,
Neu diſcordarent, ſi ambo in vno eſſent loco.
Poſterius quàm mercatus fueram, viſus ſum
In cuſtodiam eam Simiæ concredere.
Ea Simia adeò pòſt haud multo ad me venit,

Malè

Malè mihi precatur, & facit conuicium:
Ait ſeſe illius opera atque aduentu capræ,
Flagitium & damnum feciſſe haud mediocriter.
Dicit capram quam dederam ſeruandam ſibi,
Suæ vxoris dotem ambadediſſe. oppidò
Mihi illud videri mirum, vt vna illæc capra
Vxoris Simiæ dotem ambadederit.
Inſtare factum Simia: atque hoc denique
Reſpondet, ni properem illam ab ſeſe abducere,
Ad me intrò domum ad vxorem ducturum meam.
Aſt non habere cui commendarem capram
Atque oppidò hercle, bene velle illi viſus ſum:
Quo magis quid facerem cura cruciabat miſer.
Interea ad me hœdus viſus eſt aggredirier,
Infit mihi prædicare, ſeſe ab Simia
Capram abduxiſſe, & cœpit irridere me.
Ego enim lugere, atque illam abductam conquiri.
Hoc quam ad rem credam pertinere ſomnium,
Nequeo inuenire, niſi capram illam ſuſpicor
Iam me inueniſſe quæ ſit, aut quid voluerit.
Ad portum hinc abij mane cum luci ſimul,
Poſtquam illic quod volui tranſegi, atq; ego conſpicor
Nauem ex Rhodo, qua heri eſt aduectus filius,
Collibitum eſt illud mihi, neſcio qui, viſere:
Aſcendi in lembum, atque ad nauim aduehor, atq; ego
Illam conſpicio forma eximia mulierem,
Filius quam aduexit meus matri ancillam ſuæ.
Quam ego poſtquam aſpexi, nõ ita amo vt ſani ſolent
Homines: ſed eodem pacto vt inſani ſolent.
Amaui hercle equidem ego olim in adoleſcentia:
Verùm ad hoc exemplum nunquam, vt nunc inſanio.
Vnum quidem hercle iam ſcio, periſſe me.
Voſmet videte cæterum quanti ſiem,
Nunc hoc profectò ſic eſt, hæc illa eſt capra.
Sed ſimia illa atque hœdus timeo quid velint.
Sed conticeſcam. vicinum eccum, exit foràs.

LYSIMACHVS. DEMIPHO. LORARII.

PRofectò ego illunc hircum caſtrari volo,
Ruri qui nobis exhibet negocium.
DE. Nec omen illud mihi, nec auſpicium placet,
Quaſi hircum metuo ne vxor me caſtret mea,
Atque illius hæc nunc ſimiæ parteis ferat.
LY. I tu hinc ad villam, atque iſtos raſtros villico
Piſto ipſi facito coràm vt tradas in manum,
Vxori facito vt nuncies negocium
Mihi eſſe in vrbe, ne me expectet. nam mihi
Tres hodie lites iudicandas dicito,
Ei & hoc memento dicere. LO. nunquid amplius?
LY. Tantum eſt. DE. Lyſimache ſalue. LY. euge & tu Demipho
Salueto. quid agis? quid fit? DE. quod miſerrimus.
LY. Dij melius faxint. DE. dij hoc quidem faciunt. LY. quid eſt?
DE. Dicam, ſi tibi videam eſſe operam aut ocium.
LY. Quanquam negocium eſt, ſi quid vis Demipho,
Non ſum occupatus vnquam amico operam dare.
DE. Benignitatem tuam mihi experto prædicas.
Quid tibi ego ætatis videor? LY. Acherunticus,
Senex, vetus, decrepitus. DE. peruorſè vides.
Puer ſum Lyſimache ſeptuennis. LY. ſanun' es?
Qui puerum te eſſe dicas? DE. vera prædico.
LY. Modò hercle in mentem venit, quid tu diceres,
Senex cum extemplò eſt, iam nec ſentit, nec ſapit.
Aiunt ſolere eum rurſum repueraſcere.
DE. Immò bis tanto valeo, quàm valui prius.
LY. Bene hercle factum, & gaudeo. DE. immò ſi ſcias:
Oculis quoque etiam plus iam video, quàm prius.
LY. Bene eſt. DE. malam rem dico. LY. iam iſtuc non bonum eſt.
DE. Sed auſim ne ego tibi eloqui, ſi quid velim?
LY. Audacter. DE. animum aduorte. LY. fiet ſedulò.
DE. Hodie ire in ludum occœpi litterarium,

Lyſi-

Lyſimache ternas ſcio iam. LY. quid ternas? DE. amo.
LY. Tun' capite cano amas ſenex nequiſſime.
DE. Seu canum, ſeu iſtuc rutilum, ſeu atrum eſt, amo.
LY. Ludificas nunc tu me hic opinor Demipho.
DE. Decide collum, ſi falſum eſt vti loquar:
Vel vt ſcias me amare, cape cultrum, ſeca
Digitum vel aurem, vel tu naſum, vel labrum,
Si mouero me, ſeu ſecari ſenſero,
Lyſimache, autor ſum vti me amando hic enices.
LY. Si vnquam vidiſti pictum amatorem, hem illic eſt.
Nam meo quidem animo vetulus, decrepitus ſenex
Tantidem eſt, quaſi ſit ſignum pictum in pariete.
DE. Nunc tu me credo caſtigare cogitas.
LY. Ego te? DE. nihil eſt iam quod tu mihi ſuccenſeas,
Fecere tale antè alij ſpectati viri.
Humanum amare eſt, humanum autem ignoſcere eſt.
Neſcis? ne obiurga. hoc non voluntas me impulit.
LY. Quin non obiurgo. DE. at ne deteriorem tamen
Hoc facto ducas. LY. egóne te? ah ne dî ſiuerint.
DE. Vide ſis modo etiam. LY. viſum'ſt. DE. certen'?
LY. perdis me.
Hic homo ex amore inſanit, nunquid vis? DE. vale.
LY. Ad portum propero: nam ibi mihi negotium eſt.
DE. Bene ambulato. LY. bene valeto. DE. bene ſit tibi.
Quin mihi quoque etiam eſt ad portum negotium,
Nunc adeò illuc ibo. Sed optimè gnatum meum
Video. eccum, opperiar hominem, hoc nunc mihi
viſo eſt opus,
Huic perſuadere quomodo potis ſiem?
Vt illam vendat, ne ve det matri ſuæ.
Nam ei dono aduexe audiui. ſed præcauto eſt opus,
Ne ad illam me animum adieciſſe aliquà ſentiat.

CHARINVS. DEMIPHO.

Homo me miſerior nullus eſt æquè, opinor,
Neque aduerſa cui ſint plura ſempiterna.
Satin quicquid eſt vt quam rem agere occœpi,

Proprium nequit mihi euenire quod cupio.
Ita mihi mala res obijcitur aliqua,
Bonum quæ meum comprimit conſilium.
Miſer amicam mihi paraui animi cauſſa precio,
Ratus clam patrem meum poſſe habere.
Is reſciuit, & vidit, & perdidit me.
Neque is, cum roget, quid loquar cogitatum eſt,
Ita animi decem in pectore incerti certant.
Nec quid corde nunc conſilij capere poſſim
Scio, tantus cum cura meus eſt error animo.
Dum ſerui mei perplacet mihi conſilium,
Dum rurſum haud placet, nec pater potis videtur
Induci, vt putet matri ancillam emtam eſſe illam.
Nunc ſi dico, vt res eſt, atque illam mihi me
Emiſſe indico, quemadmodum exiſtimet me?
Atq; illam abſtrahat, trans mare hinc venum aſportet.
Scio ſæuus quàm ſit homo, & durus. igitur hoccine eſt
Amare? arare mauelim, quàm ſic amare.
Iam hinc olim inuitum domo extruxit ab ſeſe.
Mercatum iuſſit ire, ibi hoc malum inueni, vbi
Voluptatem ægritudo vincat. quid ibi ineſt amœni?
Necquicquam abdidi, abſcondidi, abſtruſam habebam.
Muſca eſt meus pater: nihil poteſt clam illum haberi.
Nec ſacrum, nec tam profanum quicquam eſt, quin
Ibi illico aſſit. nec qui rebus meis
Confidam, mihi vlla ſpes in corde certa eſt.
DE. Quid illuc eſt, quòd ſolus ſecum fabulatur filius,
Sollicitus mihi, neſcio quare videtur. CH. at tace,
Meus pater hic quidem eſt, quem video, ibo, alloquar.
quid fit pater?
DE. Vnde incedis, quid feſtinas gnate mi? C. rectè pater.
DE. Ita volo, ſed iſtuc q̃d eſt tibi? q̃d cõmutatu'ſt color?
Nunquid tibi dolet? CH. neſcio quid meo animo eſt ægrè pater,
Poſtea hac nocte non quieui ſatis mea ex ſententia.
DE. Per mare vt vectus, nunc oculi terrã mirantur tui.
CH.

CH. Magis opinor. DE. id eſt profectò, verum actutum abſceſſerit.
Ergo edepol palles, ſi ſapias, eas ac decumbas domi.
CH. Ocium non eſt. mandatis rebus præuorti volo.
DE. Cras agito, perẽdie agito. C. ſępe ex te audiui pater,
Rei mandatæ omnes ſapiẽtes primùm præuorti decet.
DE. Age igitur, nolo aduerſari tuã aduerſus ſentẽtiam.
CH. Saluus ſum, ſiquidem iſti dicto ſolida & perpetua eſt fides.
DE. Quid illuc eſt, quod ille ſolus ſe in cõſiliũ ſeuocat.
Iam nõ vereor ne illã, me amare hic potuerit reſciſcere.
Quippe haud etiã quicq̃ ineptè feci, amantes vt ſolent.
CH. Res adhuc quidem hercle in tuto'ſt: nam hunc neſcire ſat ſcio,
De illa amica. quod ſi ſciret, eſſet alia oratio.
DE. Quin ego hunc aggredior de illa? CH. quin ego hinc me amolior.
Eo ego atque mandata "amicum' amicis tradam. DE. imò mane. S. amicus
Paucula etiam ſciſcitare prius volo. CH. dic quid velis.
DE. Vſq;'ne valuiſti? CH. perpetuò rectè, dum quidem illic fui.
Verùm in portum huc vt ſum aduectus, neſcio qui animus mihi dolet.
DE. Nauſea edepol factum credo. verùm actutum abſceſſerit.
Sed quid ais? ecquam tu aduexti tuæ matri ancillam Rhodo?
CH. Aduexi. DE. quid ea vt videtur mulier? CH. non edepol mala.
DE. Vt morata eſt? CH. nullã vidi melius mea ſentẽtia,
DE. Mihi quidem edepol viſa eſt cum illam vidi. CH. ehò an vidiſti pater?
DE. Vidi, verùm non ex vſu noſtro eſt, neque adeò [placet.
CH. Qui verò? DE. quia non noſtra formam habet dignam domo.

Proprium nequit mihi euenire quod cupio.
Ita mihi mala res obijcitur aliqua,
Bonum quæ meum comprimit conſilium.
Miſer amicam mihi paraui animi cauſſa precio,
Ratus clam patrem meum poſſe habere.
Is reſciuit, & vidit, & perdidit me.
Neque is, cum roget, quid loquar cogitatum eſt,
Ita animi decem in pectore incerti certant.
Nec quid corde nunc conſilij capere poſſim
Scio, tantus cum cura meus eſt error animo.
Dum ſerui mei perplacet mihi conſilium,
Dum rurſum haud placet, nec pater potis videtur
Induci, vt putet matri ancillam emtam eſſe illam.
Nunc ſi dico, vt res eſt, atque illam mihi me
Emiſſe indico, quemadmodum exiſtimet me?
Atq; illam abſtrahat, trans mare hinc venum aſportet.
Scio ſæuus quàm ſit homo, & durus. igitur hoccine eſt
Amare? arare mauelim, quàm ſic amare.
Iam hinc olim inuitum domo extruxit ab ſeſe.
Mercatum iuſſit ire, ibi hoc malum inueni, vbi
Voluptatem ægritudo vincat. quid ibi ineſt amœni?
Necquicquam abdidi, abſcondidi, abſtruſam habebam.
Muſca eſt meus pater: nihil poteſt clam illum haberi.
Nec ſacrum, nec tam profanum quicquam eſt, quin
Ibi illico aſſit. nec qui rebus meis
Confidam, mihi vlla ſpes in corde certa eſt.
DE. Quid illuc eſt, quòd ſolus ſecum fabulatur filius,
Sollicitus mihi, neſcio quare videtur. CH. at tace,
Meus pater hic quidem eſt, quem video, ibo, alloquar.
quid fit pater?
DE. Vnde incedis, quid feſtinas gnate mi? C. rectè pater.
DE. Ita volo, ſed iſtuc q̃d eſt tibi? q̃d cõmutatu'ſt color?
Nunquid tibi dolet? CH. neſcio quid meo animo eſt
ægrè pater,
Poſtea hac nocte non quieui ſatis mea ex ſententia.
DE. Per mare vt vectus, nunc oculi terrá mirantur tui.

CH.

CH. Magis opinor. DE. id eſt profectò, verum actutum abſceſſerit.
Ergo edepol palles, ſi ſapias, eas ac decumbas domi.
CH. Ocium non eſt. mandatis rebus præuorti volo.
DE. Cras agito, perẽdie agito. C. ſępe ex te audiui pater,
Rei mandatæ omnes ſapiẽtes primùm præuorti decet.
DE. Age igitur, nolo aduerſari tuã aduerſus ſentẽtiam.
CH. Saluus ſum, ſiquidem iſti dicto ſolida & perpetua eſt fides.
DE. Quid illuc eſt, quod ille ſolus ſe in cõſiliũ ſeuocat.
Iam nõ vereor ne illã, me amare hic potuerit reſciſcere.
Quippe haud etiã quicq̃ ineptè feci, amantes vt ſolent.
CH. Res adhuc quidem hercle in tuto'ſt: nam hunc neſcire ſat ſcio,
De illa amica. quod ſi ſciret, eſſet alia oratio.
DE. Quin ego hunc aggredior de illa? CH. quin ego hinc me amolior.
Eo ego atque mandata 'amicum' amicis tradam. DE. imò mane. S. amicus
Paucula etiam ſciſcitare prius volo. CH. dic quid velis.
DE. Vſq;'ne valuiſti? CH. perpetuò rectè, dum quidem illic fui.
Verùm in portum huc vt ſum aduectus, neſcio qui animus mihi dolet.
DE. Nauſea edepol factum credo. verùm actutum abſceſſerit.
Sed quid ais? ecquam tu aduexti tuæ matri ancillam Rhodo?
CH. Aduexi. DE. quid ea vt videtur mulier? CH. non edepol mala.
DE. Vt morata eſt? CH. nullã vidi melius mea ſentẽtia,
DE. Mihi quidem edepol viſa eſt cum illam vidi. CH. ehò an vidiſti pater?
DE. Vidi, verùm non ex vſu noſtro eſt, neque adeò [placet.
CH. Qui verò? DE. quia non noſtra formam habet dignam domo.

Nihil opus nobis ancilla, niſi quæ texat, quæ molat,
Lignum cædat, penſum faciat, ædis verrat, vapulet,
Quæque habeat cotidianum familiæ coctum cibum.
Horunc illa nihilũ quicquã facere poterit admodum.
CH. Eã cauſſa equidem illam emi, dono quam darem matri meæ.
D. Ne duis, neu te aduexiſſe dixeris. C. Dij me adiuuãt.
DE. Labefacto paulatim. verum quod præterij dicere,
Neq; illa matrẽ ſatis honeſtè tuã ſequi poterit comes,
Neque ſinam. CH. qui verò? DE. quia illa forma matrem familias
Flagitium ſit, ſi ſequatur, quando incedat per vias,
Contemplẽt, conſpiciãt omnes, nutẽt, nictent, ſibilẽt,
Vellicent, vocent, moleſti ſint, occentent oſtium:
Impleantur meæ fores elegiorum carbonibus.
Atque vt nunc ſunt maledicentes homines, vxori meæ,
Mihiq; obijcient lenociniũ facere: nã quid eo eſt opus?
CH. Hercle quin tu rectè dicis, & tibi aſſentior ego.
Sed quid illa nunc fiet? DE. rectè ego emero matri tuæ
Ancillam viraginem aliquam non malã, forma mala,
Vt matrẽ addecet familias: aut Syram, aut Ægyptiam:
Ea molet, conficiet penſum, pinſetur flagro, neque
Propter eam quicquam eueniet noſtris foribus flagitij.
CH. Quid ſi igitur reddatur illi vnde empta eſt? DE. minimè gentium.
CH. Dixit ſe redhibere, ſi non placeat. DE. nihil iſtoc opu'ſt.
Litigare nolo ego vos. quã tuam autem accuſari fidem
Multo edepol, ſi quid faciũdũ eſt facere damni mauolo,
Quàm opprobramentum aut flagitiũ muliebre efferri domo:
Me tibi illã poſſe opinor luculentè vendere.
CH. Dum quidem hercle ne minoris vendas, quàm ego emi pater.
D. Tace modò, ſenex eſt quidã, qui illã mandauit mihi,
Vt emerem ad iſtam faciem. CH. at mihi quidam adoleſcens pater

Mandauit ad illam faciem, ita vt illa eſt, mulierem emerem ſibi.
DE. Viginti minis opinor poſſe me illam vendere.
CH. At ego, ſi velim, iam dantur ſepté & vigintę minæ.
DE. At ego. CH. quin ego inquam. DE. at neſcis quid dicturus ſum, tace.
Treis minas accudere etiam poſſum, vt triginta ſient.
CH. Quò vortiſti? DE. ad illum qui emit. CH. vbi' nam eſt is homo gentium?
DE. Eccum illum video, iubet quinq; me addere etiam nunc minas.
CH. Hercle illunc dij infelicent, quiſquis eſt. DE. ibidem mihi
Etiam nunc annutat, addā ſex minas. CH. ſepté mihi.
Nunq̃ edepol me vincet hodie. cōmodis poſcit pater.
DE. Necquicquam poſcit. ego habeo. CH. at illic pollicitus eſt prior.
DE. Nihili facio. CH. quinquaginta poſcit. DE. non centum datur.
Potin' ne vt ne licitere aduerſum animi ſententiam,
Maximam hercle habebis prædam, ita ille eſt cui emitur ſenex.
Sanus non eſt ex amore illius, quod poſces feres.
CH. Certò edepol adoleſcens ille, cui ego emo, efflictim perit
Eius amore. DE. multo hercle ille magis ſenex, ſi tu ſcias.
CH. Nunquam edepol fuit, neq; fiet ille ſenex inſanior
Ex amore quàm ille adoleſcens, cui ego do hanc operam pater.
DE. Quieſce inquam, iſtanc rem ego recte videro. CH. quid agis? DE. quid eſt?
CH. Non ego illam mancupio accepi. ſed ille illam accepit. DE. ſine.
C. Non potes tu lege vēdere illā. D. ego aliquid videro.
CH. Póſt autem cómunis eſt illa mihi cum alio, q ſcio

Quid ſit ei animi, veniréne eam velit, an non velit.
DE. Quid id mea refert? CH. quia illi ſuam rem eſſe æquum eſt in manu.
DE. Quid ais? CH. communis mihi illa eſt cum alio, is nunc hic non adeſt.
DE. Prius reſpondes quàm rogo. CH. prius tu emis, quàm vendo pater.
Neſcio inquam velit ille illam, nec ne abalienarier.
DE. Quid illic qdã, q mandauit cũ ille nolet: nihil agis.
Nunquam edepol quiſquã illam habebit potius, quàm ille quem ego volo.
Certum eſt. CH. cenſen certum eſſe? DE. quin ad nauim iam nunc eo.
Ibi venibit. CH. vin'me tecum illò ire? DE. nolo. CH. non placet.
DE. Meliu'ſt te quæ ſunt mandatæ, res tibi præuortier.
CH. Tu prohibes. DE. at tu excuſato te feciſſe ſedulò.
Ad portum ne bitas dico iam tibi. CH. auſcultabitur.
DE. Ibo ad portum, & ne hic reſciſcat cauto opu'ſt, non ipſe emam,
Sed Lyſimacho amico mandabo, is ſe ad portũ dixerat
Ire dudũ, me moror cum hic aſto. CH. nullꝰ ſũ, occidi.

CHARINVS. EVTYCHVS.

PEntheum diripuiſſe aiunt Bacchas, nugas maximas
Fuiſſe credo, pręut quopacto ego diuorſꝰ diſtrahor.
Cur ego viuo, cur non morior, quid mihi eſt in vita boni?
Certum eſt, ibo ad medicum, atq; me ibi toxico morti dabo,
Quando id mihi adimitur, qua cauſſa vitam cupio viuere.
EV. Mane mane obſecro Charine. CH. qui me reuocat? EV. Eutychus
Tuus amicus & ſodalis, ſimul vicinus proximus.
CH. Non tu ſcis, quãtũ malarum rerũ ſuſtineã? E. ſcio.
Omnia ego iſtæc auſcultaui ab oſtio, omnẽ rem ſcio.

CH.

CH. Quid id eſt quod ſcis? EV. tuus pater vult vendere. CH. omnem rem tenes.
EV. Tuam amicam. CH. nimium multum ſcis. EV. tuis ingratijs.
CH. Plurimum tu ſcis. ſed quî eſſe amicam illã meam?
EV. Tute heri ipſus mihi narraſti. C. ſatin' vt oblitꝰ fui,
Tibi me narrauiſſe? EV. haud mirum factum eſt. CH. te nunc conſulo.
Reſponde quo leto cenſes me, vt peream potiſſimum?
EV. Non taces? caue iſtuc dixis. CH. quid vis me igitur dicere?
EV. Vin' patri ſublinere pulcrè me os tuo? C. ſane volo.
EV. Vis'ne eam ad portum? CH. qui potius quàm voles. EV. atque eximam
Mulierem precio. CH. qui potius quàm auro expendas? EV. vnde at erit id?
CH. Achillem orabo aurum mihi det, Hector qui expenſus fuit?
EV. Sanun' es? CH. pol ſanus ſi ſim, non te medicum mihi expetam.
EV. Tanti quãti poſcit, vin' tãti illãc emi? CH. auctariũ
Adijcito, vel mille nummum plus quàm poſcet. EV. iam tace.
Sed quid ais? vnde erit argentum, quod des, cum poſcet pater?
CH. Inuenietur, exquiretur, aliquid fiet. EV. enicas.
Iam iſtuc aliquid fiet metuo. CH. quin taces? EV. muto imperas.
CH. Satin' iſtuc mandatu'ſt. EV. potin' vt aliud cures? CH. non poteſt.
EV. Bene vale. CH. non edepol poſſum, priuſquam tu ad me redieris.
EV. Melius ſanus ſis. CH. vale & vince, & me ſerua. EV. ego fecero.
Domi me ergo maneto. CH. actutum face cum præda vt recipias.

LYSIMACHVS. PASICOMPSA.

AMicè amico operam dedi, vicinus quod rogauit.
Hoc emi mercimonium, mea es tu, ſequere ſanè.
Ne plora nimis, ſtultè facis, oculos corrumpis tales.
Quid eſt tibi?q͂d? quod rideas magis eſt,q̃ vt lamētere.
PA. Amabo ecaſtor mi ſenex eloquere. L. exq̄re q̄d vis.
PA. Cur emeris me. L. téne ego?vt q̧ imperetur facias,
Item quod tu mihi imperes ego faciam. PA. facere certum eſt,
Pro copia & ſapientia, quæ te velle arbitrabor.
LY. Laborioſe nihil tibi quicquam operis imperabo.
PA. Nanq; edepol equidē, mi ſenex, nō didici baiulare,
Nec pecua ruri paſcere, neque pueros nutricare.
LY. Bona ſi eſſe vis, bene erit tibi. PA. tum pol ego perij miſera.
LY. Qui? PA. quia illic vnde aduecta huc ſum, malis bene eſſe ſolitum'ſt,
Nec mos meu'ſt, vt prædicem quod ego omnes ſcire credam.
LY. Oratio edepol pluris eſt huius, quàm quanti hæc emta eſt:
Quaſi dicas nullam mulierem bonam eſſe. PA. haud equidem dico.
LY. Rogare hoc vnum te volo. P. roganti reſpondebo.
LY. Quid ais tu? quod nomen tibi dicam eſſe? PA. Paſicompſæ.
LY. Ex forma nomen inditū eſt. ſed quid ais Paſicōpſa?
Poſſin' tu, ſi vſus venerit, ſubtegmen tenue nere?
PA. Poſſim. LY. ſi tenue ſcis, ſcio te vberius poſſe nere.
PA. De lanificio neminem metuo, vna ætate quæ ſit.
LY. Bonam hercle te & frugi arbitror, matura iam inde ætate,
Quoniam ſcis facere officium tuum mulier. PA. pol docta didici.
Operam accuſari non ſinā meam. LY. hem iſtæc hercle res eſt.

Quin

Quin etiam tibi ancillam dabo natam annos ſexaginta
Peculiarem. PA. mi ſenex, tam vetulam? LY. generis græci eſt.
Eam ſi curabis, perbona eſt, tondetur nimium ſcitè.
PA. Honoris cauſſa quicquid eſt quod dabitur, gratum habebo.
L. Nunc mulier ne tu fruſtra ſis, mea nō es, ne arbitrere.
PA. Dic igitur quæſo cuia ſum? LY. tuo hero redemta es rurſum.
Ego redemi te, ille me orauit. PA. animus redijt mihi,
Si mecum ſeruatur fides. LY. bono animo es, liberabit
Ille te homo, ita edepol deperit te, atq; hodie primùm vidit.
PA. Ecaſtor iam biennium eſt cū mecū rē cœpit habere:
Nunc quando amicum te ſcio eſſe illius, indicabo.
LY. Quid ais tu, iam biennium eſt, cum tecum habet rem. PA. certò.
Et inter nos coniurauimus, ego cū illo, & ille mecum,
Ego cum viro, & ille cum muliere: niſi cum illo, aut ille mecum,
Neuter ſtupri cauſſa caput limaret. LY. dij immortales,
Etiam cum vxore non cubet? PA. amabo an maritus ille eſt?
Neque eſt, neque erit. LY. nolim quidem. PA. homo hercle periurauit.
Nullum adoleſcentem plus amo. LY. puer eſt ille quidem, ſtulta.
Nam illi quidē haud ſanè diu eſt cum dētes exciderūt.
PA. Quid dentes? LY. nihil eſt, ſequere ſis huc me, diem vnum orauit,
Vt apud me perhiberē ſibi locū, ideo quia vxor ruri eſt.

DEMIPHO.

Tandem impetraui, vt egomet me corrumperem.
Emta eſt amica clam vxore mea & filio.
Certum eſt antiqua recolam, & ſeruibo mihi.
Decurſo in ſpacio, breue quod vitæ reliquum eſt,

Voluptate, vino & amore delectauero.
Nam hanc ſe bene habere ætatem nimio eſt æquius.
Adoleſcens quom ſis, te, cum eſt ſanguis integer,
Rei tuæ quærendæ conuenit operam dare.
Demum igitur cum ſenex ſis, tunc in ocium
S. *ſani Te colloces, dum poteſtur: * id iam lucro eſt
Quod viuis. hoc vt dico, factis perſequar.
Interea tamen huc intrò ad me inuiſam domum.
Vxor me expectat iamdudum eſuriens domi.
Iam iurgio enicabit, ſi intrò rediero.
Verùm hercle poſtremò vtut eſt, non ibo tamen.
Sed hunc vicinum prius conueniam, quàm domum
Redeam: vt mihi ædeis aliquas conducat volo,
Vbi habitet iſtæc mulier. atque eccum it foràs.

LYSIMACHVS. DEMIPHO.

ADducam ego illum iam ad te, ſi conuenero.
DE. Me dicis? LY. quid ais Demipho? DE. eſt mulier domi?
LY. Quid cenſes? DE. quid ſi viſam? LY. quid properas? mane.
DE. Quid faciam? LY. quod opus eſt facto, facito vt cogites.
DE. Quid cogitem, equidem hercle opus hoc facto exiſtimo,
Vt illuc introeam. LY. ita ne vero vetuex intrò eas?
DE. Quid aliud faciā? LY. prius hoc auſculta, atq; ades.
Prius etiam eſt, quod te facere æquum cenſeo.
Nam nunc ſi illò introieris, amplecti voles,
Confabulari atque oſculari. DE. tu quidem
Meum animum geſtas, ſcis quid acturus ſiem.
LY. Peruorſe facies. D. quod'ne ames? L. tanto minus,
Iam plenus ætatis animaq; fœtida,
Senex hircoſus, tu oſculere mulierem?
Vti ne adueniens vomitum excutias mulieri.
DE. Scio pol te amare, quom iſtæc præmonſtras mihi.
Quid ſi igitur vnum, factum hoc ſi cenſes, coquum

Ali-

Aliquem attripiamus, prandium qui pereoquat
Apud te hic vſq; ad veſperum? LY. hem iſtuc cenſeo,
Nunc ſapienter loquere, atque amatoriè.
DE. Quid ſtamus? quin ergo imus? atq; obſonium
Curamus, pulcrè vt ſimus. LY. equidem te ſequor.
Atque hercle inuenies tu locum illi, ſi ſapis.
Nullum hercle præter hunc diem, illa apud me erit,
Metuo ego vxorem, cras ſi rure redierit,
Ne illam hic offendat. DE. res parata eſt, ſequere me.

CHARINVS. EVTYCHVS.

SVm'ne ego homo miſer, qui nuſquam bene queo quieſcere?
Si domi ſum, foris eſt animus: ſin foris ſum, animus domi eſt:
Ita mihi in pectore atq; in corde facit amor incendiũ.
"Ni oculos lacrimæ defendãt', iam ardeat credo caput:
Spem teneo, ſalutem amiſi, redeat an non neſcio,
Si opprimit pater, quod dixit, exulatum abijt ſalus:
Sin ſodalis, quod promiſit, fecit, non abijt ſalus.
Sed tandem ſi podagroſis pedibus eſſet Eutychus,
Iam à portu redijſſe potuit, id illi vitium maximũ'ſt,
Quòd nimis tardus eſt aduorſum mei animi ſententiã.
Sed is ne eſt, quẽ currentẽ video? ipſus eſt, ibo obuiã.
Diuum atque hominum, quæ ſpectatrix atque hera eadem es hominibus,
Spem ſperatã cum obtuliſti hanc mihi, tibi grates ago.
Nunquid reſtat? eheu diſperij, vultus neutiquam huius placet:
Triſtis incedit, pectus ardet, hæreo, quaſſat caput.
Eutyche. EV. heu Charine. CH. priuſquam recipias anhelitum,
Vno verbo eloquere, vbi ego ſũ, hîc an apud mortuos?
EV. Neque apud mortuos, neque hîc es. CH. ſaluus ſum, immortalitas
Mihi data eſt: hic emit illam, pulcrè os ſubleuit patri.
Impetrabilior qui viuit nullus eſt, dic obſecro,

S. Ni ex oculis lachrymæ deſcendant.

Si

Si neque hic, neque Acherunti ſum, vbi ſum? EV. nuſquam gentium.
CH. Diſperij, illæc interemit me modò hic oratio.
Odioſa eſt oratio, cum rem agas longinquum loqui.
Quicquid eſt, ad capita rerum perueni. EV. primum omnium
Perijmus. C. quin tu illud potius nũcias, quod neſcio.
EV. Mulier eſt alienata abs te. C. Eutyche capital facis.
EV. Quî? CH. quia æqualem & ſodalem ciuem liberum enicas.
EV. Ne dij ſirint. CH. demiſiſti gladium in iugulũm, iam cadam.
EV. Quæſo hercle animum ne deſponde. CH. nullus eſt quem deſpondeam.
Loquere porrò aliã malã rem, cui eſt emta? EV. neſcio.
Iam addicta atq; abducta erat, cum ad portum venio. CH. væ mihi,
Montes tu quidem mali in me ardentes iamdudũ iacis.
Perge, excrucia carnifex, quandoquidẽ occœpiſti ſemel.
EV. Nec tibi iſtuc magis eſt diuidiæ, q̃ mihi hodie fuit.
CH. Dic quis emit? EV. neſcio hercle. CH. hem iſtuccine eſt operam dare
Bonum ſodalem? EV. quid me facere vis? CH. idem, quod me vides,
Vt pereas. quin percontatus hominis quæ facies foret,
Qui illam emiſſet, eo ſi pacto poſſet indagarier
Mulier EV. heu me miſerum. CH. flere omitte, iſtuc quod nunc agis.
EV. Quid ego feci? CH. perdidiſti me & fidẽ mecũ tuã.
EV. Dij ſciunt culpam meam iſtanc non eſſe vllam. CH. euge papæ.
Deos abſentes teſtes memoras, qui ego iſtuc credã tibi?
EV. Quia tibi in manu eſt, quod credas: ego quod dicam, id mihi in manu eſt.
CH. Iſtac de re argutus es, vt par pari reſpondeas.
Ad mandata claudus, cæcus, mutus, mancus, debilis.

Promittebas te os ſublinere meo patri,egomet credidi
Homini docto rem mandare.is lapidi mando maximo.
EV. Quid ego facerem? CH. quid faceres? men rogas? requireres,
Rogitares, quis eſſet, aut vnde eſſet, qua proſapia,
Ciuis ne eſſet, an peregrinus. EV. ciuem eſſe aiebant Atticum.
CH. Vbi habitaret, inuenires ſaltem, ſi nomen nequis.
EV. Nemo aiebat ſcire. CH. at ſaltem hominis faciem exquireres.
EV. Feci. CH. qua forma ergo eſſe aiebant? EV. ego dicam tibi.
Canum, varum,ventrioſum,bucculentũ, breuiculum,
Subnigris oculis, oblongis malis, panſã aliquantulum.
CH. Non hominem mihi, ſed theſaurum neſcio quem memoras mali.
Nunquid eſt quod dicas aliud de illo? EV. tantũ quôd ſciam.
CH. Edepol ne ille oblõgis malis, dedit mihi magnum malum.
Non poſſum durare,certum eſt exulatum hinc ire me:
Sed quam capiam ciuitatem, cogito potiſſimum:
Megara, Eretriam, Corinthum, Chalcidem, Cretam, Cyprum,
Sicyonem, Gnidum, Zacynthum,Leſbiam, Bœotiam.
EV. Cur iſtuc ceptas conſilium? CH. quia enim afflictat me amor.
EV. Quid tu ais? quid cum illuc, quò nunc ire paritas, veneris?
Si ibi amare fortè occipias, atque item eius ſit inopia,
Iam inde porro aufugies:deinde itẽ illinc,ſi itẽ euenerit:
Quis modus tibi exilio tandem eueniet?qui finis fugę?
Quæ patria aut domꝰ tibi ſtabilis eſſe poterit?dic mihi.
Cedò ſi hac vrbe abis, amorẽ te hic relicturum putas?
Si id fore ita, ſi ita animo acceptum eſt certum, id pro certo ſi habes,

Quanto

Quanto te ſatius eſt rus aliquò abire,ibi eſſe,ibi viuere,
Adeò dum illius te cupiditas atq;.amor miſſum facit?
CH. Iam dixiſti? EV. dixi. CH. fruſtra dixti, hoc mihi certiſſimum eſt,
Eo domum,patrem atq; matrẽ vt meos ſalutem,poſtea
Clam patrem patria hac effugiam, aut aliquid capiam conſilij.
EV. Vt corripuit ſe repẽtè, atq; abijt. heu miſero mihi:
Si ille abierit, mea factum omnes dicent eſſe ignauia.
Certum eſt præconũ iubere iam quantũ eſt conducier,
Qui illam inueſtigent, qui inueniant. pòſt ad prætorem illico
Ibo, orabo vt conquiſitores det mihi in vicis omnibus.
Nam mihi nihil reliqui quicquam aliud iã eſſe intelligo.

DORIPPA mulier. SYRA anus.

QVoniam à viro ad me rus aduenit nuncius,
Rus non iturum, feci ego ingenium meum,
Reueni vt illum perſequar, qui me fugit.
Sed anum non video conſequi noſtram Syram,
Atque eccam, incedit tandem, quin is ocyus?
SY. Nequeo mecaſtor, tantũ hoc oneris eſt,quod fero.
DO. Quid oneris? SY. annos octoginta & quatuor:
Et eôdem accedit ſeruitus, ſudor, ſitis:
Simul hæc quæ porto deprimunt. DO. aliquid cedo
Qui hanc vicini noſtri aram augeam Syra.
SY. Da ſanè hanc virgã lauri. DO. abi tu intrò. SY. eo.
DO. Apollo quæſo te, vt des pacem propitius,
Salutem & ſanitatem noſtræ familiæ,
S. parte Meoque vt parcas gnato 'pace' propitius.
SY. Diſperij,perij miſera,væ miſeræ mihi.
DO. Satin' tu ſana es obſecro, quid eiulas?
SY. Dorippa mea,Dorippa. DO. quid clamas obſecro?
SY. Neſcio quæ eſt mulier intus hic in ædibus.
DO. Quid mulier? SY. mulier meretrix. DO. verón' ſerio?
SY. Nimium ſcis ſapere, ruri quæ non manſeris,

Quam-

Quamuis inſipiens poterat perſentiſcere
Illam eſſe amicam tui viri belliſſimi.
DO. Credo mecaſtor. SY. i hàc mecum, vt videas ſimul
Tuam Alcumenam pellicem, Iuno mea.
DO. Ecaſtor verò iſtuc eo quantum poteſt.

LYSIMACHVS.

PArum'ne eſt hoc malæ rei quòd amat Demipho,
Ni ſumptuoſus inſuper etiam ſiet.
Decem vocaſſet ſi ad cœnam ſummos viros,
Nimium obſonauit, ſed coqos, quaſi in mari
Solet hortator remiges hortarier:
Ita hortabatur. egomet conduxi coqum:
Sed eum demiror non venire vt iuſſeram.
Sed qui hinc nam à nobis exit? aperitur foris.

DORIPPA mulier. LYSIMACHVS vir.

MIſerior mulier me nec fiet, nec fuit,
Tali viro quæ nupſerim, heu miſeræ mihi.
Hem cui te, & tu quæ habeas, commendes viro:
Hem cui decem talenta dotis detuli,
Hæc vt viderem, vt ferrem has contumelias.
LY. Perij hercle, rure iam redijt vxor mea:
Vidiſſe eam credo mulierem in ædibus,
Sed quæ loquatur, exaudire hinc non queo.
Accedam propius. DO. væ miſeræ mihi. LY. immò mihi.
DO. Diſperij. LY. ego quidē hercle oppidò perij miſer.
Vidit, vt omnes te Demipho di perduint.
DO. Pol hoc eſt, ire quod rus meus vir noluit.
LY. Quid nūc ego faciam, niſi vt adeam, atq; alloquar:
Iubet ſaluere ſuus vir vxorem ſuam.
Vrbani fiunt ruſtici. DO. pudicius
Faciunt illi, quàm qui non fiunt ruſtici.
LY. Nunquid delinquunt ruſtici? DO. ecaſtor minus
Quàm vrbani, & multo minus malum quærunt ſibi.
LY. Quid autem vrbani deliquerunt? dic mihi.
DO. Quia illa mulier intus eſt. LY. vidiſti'ne eam?

DO. Vidi. LY. cuia ea ſit rogitas? DO. reſciſcam tamen.
Cupio hercle ſcire, ſed tu me tentas ſciens.
LY. Vin' dicam cuia eſt illa edepol. væ mihi,
Neſcio quid dicam. DO. hæres? LY. haud vidi magis.
D. Quin dicis? LY. quin ſi liceat. DO. dictum oportuit.
LY. Non poſſum, ita inſtas, vrges quaſi pro noxio.
ſ. quidnis DO. Scio innoxius. LY. audacter *quamuis' dicito.
DO. Dic igitur. LY. ego dicam. DO. atqui dicundum
 eſt tamen.
LY. Illa eſt, num etiam vis nomẽ dicam? D. nihil agis.
Manifeſtò teneo. in noxia es. LY. qua noxia?
Iſta quidem illa eſt. DO. quæ illa eſt? illa. DO. iohia.
LY. Iam ſi nihil vſus eſſet, iam non dicerem.
DO. Non tu ſcis quæ ſit illa? LY. immò etiam ſcio.
De iſtac ſum iudex captus. DO. captus? iam ſcio.
Nunc tu in conſilium iſtam aduocauiſti tibi.
LY. Immò ſequeſtro mihi data eſt. DO. intelligo.
LY. Nihil hercle iſtius quicquam eſt. DO. numero pur-
 gitas.
LY. Nimium negocij reperi, enimuero hæreo.

COQVS. LYSIMACHVS. DORIPPA. SYRA.

Agite, ite actutum: nam mihi amatori ſeni
Coquenda'ſt cœna. atque equidem cum recogito,
Nobis coquenda eſt, non cui conducti ſumus.
Nam q̃ amat, quod amat ſi id habet, id habet pro cibo:
Videre, amplectier, oſcularier, alloqui.
Sed nos confido onuſtos redituros domum.
Ite hàc, ſed eccum qui nos conduxit ſenex.
LY. Ecce autem, perij, coquus adeſt. CO. aduenimus.
LY. Abi. CO. quid abeam? LY. ſt, abi. CO. abeam ne?
 LY. abi.
CO. Non eſtis cœnaturi? LY. iam ſaturi ſumus.
Sed interij. DO. quid ais tu? etiámne hæc illi tibi
Iuſſerunt ferri, quos inter iudex datus?
CO. Hæccine tua eſt amica, quam dudum mihi

Te

Te amare dixti, cum obſonabas? LY. non taces?
CO. Satis ſcitum filium mulieris, verùm hercle amat.
LY. Abin dierectus? CO. haud mala eſt. LY. at tu malus.
CO. Scitam hercle opinor ſatis concubinam hanc. LY. non abis,
Non ego ſum, qui te dudum conduxi. CO. quid eſt?
Immò hercle tu iſtuc ipſus. LY væ miſero mihi.
CO. Nempe vxor ruri eſt tua, quam dudum dixeras
Te odiſſe æquè atque angueis. LY. egon iſtuc dixi tibi?
CO. Mihi quidem hercle. LY. ita me amabit Iuppiter,
Vxor, vt ego illud nunquam dixi. DO. etiam negas.
CO. Non te odiſſe aiebat vxorem, verùm ſuam.
DO. Palàm iſtæc fiunt te me odiſſe. LY. quin nego.
CO. Et vxorem ſuam ruri eſſe aiebat. LY. hæc ea eſt.
Quid mihi moleſtus? CO. quia me non noſſe ais.
Num metuis tu iſtanc? LY. ſapio, nam mihi vnica eſt.
CO. Vin' me experiri? LY. nolo. CO. mercedem*cedo'. s. *dato*
L. Cras petito, dabitur, nunc abi. D. heu miſeræ mihi:
Nunc ego verum illud verbum eſſe experior vetus:
ALIQVID mali eſſe propter vicinum malum.
CO. Cur hic aſtamus? quin abimus? incommodi
Si quid tibi euenit, non eſt culpa mea.
LY. Quin me eradicas miſerum. CO. ſcio iã quid velis,
Nempe hinc me abire vis. LY. volo inquã. C. abibitur,
Drachmam dato. LY. dabitur. CO. dari ergo ſis iube.
Dari poteſt interea dum illi ponunt. LY. quin abis?
Potin' vt moleſtus ne ſis. CO. agite, apponite
Obſonium iſtuc ante pedes illi ſeni.
Hæc vaſa aut mox, aut cras iubebo abs te peti:
Sequimini. LY. fortaſſe te iſtum mirari coquum,
Quod venit, atque hæc attulit, dicam quid eſt.
DO. Non miror, ſi quid damni facis, aut flagitij.
Nec pol ego patiar, ſic me nuptam tam malè,
Measque in ædes ſic ſcorta obductarier.
Syra, i, rogato meum patrem verbis meis,
Vt veniat ad me iam ſimul tecum huc. SY. eo.

DO. Vidi. LY. cuia ea ſit rogitas? DO. reſciſcam tamen,
Cupio hercle ſcire, ſed tu me tentas ſciens.
LY. Vin' dicam cuia eſt illa edepol. væ mihi,
Neſcio quid dicam. DO. hæres? LY. haud vidi magis.
D. Quin dicis? LY. quin ſi liceat. DO. dictum oportuit.
LY. Non poſſum, ita inſtas, vrges quaſi pro noxio.
S. quiduis DO. Scio innoxius. LY. audacter *quamuis' dicito.
DO. Dic igitur. LY. ego dicam. DO. atqui dicundum eſt tamen.
LY. Illa eſt, num etiam vis nomẽ dicam? D. nihil agis.
Manifeſtò teneo. in noxia es. LY. qua noxia?
Iſta quidem illa eſt. DO. quæ illa eſt? illa. DO. iohia.
LY. Iam ſi nihil vſus eſſet, iam non dicerem.
DO. Non tu ſcis quæ ſit illa? LY. immò etiam ſcio.
De iſtac ſum iudex captus. DO. captus? iam ſcio.
Nunc tu in conſilium iſtam aduocauiſti tibi.
LY. Immò ſequeſtro mihi data eſt. DO. intelligo.
LY. Nihil hercle iſtius quicquam eſt. DO. numero purgitas.
LY. Nimium negocij reperi, enimuero hæreo.

COQVS. LYSIMACHVS. DORIPPA. SYRA.

AGite, ite actutum: nam mihi amatori ſeni
Coquenda'ſt cœna. atque equidem cum recogito,
Nobis coquenda eſt, non cui conducti ſumus.
Nam q̃ amat, quod amat ſi id habet, id habet pro cibo:
Videre, amplectier, oſcularier, alloqui.
Sed nos confido onuſtos redituros domum.
Ite hàc, ſed eccum qui nos conduxit ſenex.
LY. Ecce autem, perij, coquus adeſt. CO. aduenimus.
LY. Abi. CO. quid abeam? LY. ſt, abi. CO. abeam ne? LY. abi.
CO. Non eſtis cœnaturi? LY. iam ſaturi ſumus.
Sed interij. DO. quid ais tu? etiámne hæc illi tibi
Iuſſerunt ferri, quos inter iudex datus?
CO. Hæccine tua eſt amica, quam dudum mihi

Te

Te amare dixti, cum obſonabas? LY. non taces?
CO. Satis ſcitum filium mulieris, verùm hercle amat.
LY. Abin dierectus? CO. haud mala eſt. LY. at tu malus.
CO. Scitam hercle opinor ſatis concubinam hanc. LY.
non abis,
Non ego ſum, qui te dudum conduxi. CO. quid eſt?
Immò hercle tu iſtuc ipſus. LY. væ miſero mihi.
CO. Nempe vxor ruri eſt tua, quam dudum dixeras
Te odiſſe æquè atque angueis. LY. egon iſtuc dixi tibi?
CO. Mihi quidem hercle. LY. ita me amabit Iuppiter,
Vxor, vt ego illud nunquam dixi. DO. etiam negas.
CO. Non te odiſſe aiebat vxorem, verùm ſuam.
DO. Palàm iſtæc fiunt te me odiſſe. LY. quin nego.
CO. Et vxorem ſuam ruri eſſe aiebat. LY. hæc ea eſt.
Quid mihi moleſtus? CO. quia me non noviſſe ais.
Num metuis tu iſtanc? LY. ſapio, nam mihi vnica eſt.
CO. Vin' me experiri? LY. nolo. CO. mercedem*cedo'. *S. dato*
L. Cras petito, dabitur, nunc abi. D. heu miſeræ mihi:
Nunc ego verum illud verbum eſſe experior vetus:
ALIQVID mali eſſe propter vicinum malum.
CO. Cur hic aſtamus? quin abimus? incommodi
Si quid tibi euenit, non eſt culpa mea.
LY. Quin me eradicas miſerum. CO. ſcio iã quid velis,
Nempe hinc me abire vis. LY. volo inquã. C. abibitur,
Drachmam dato. LY. dabitur. CO. dari ergo ſis iube.
Dari poteſt interea dum illi ponunt. LY. quin abis?
Potin' vt moleſtus ne ſis. CO. agite, apponite
Obſonium iſtuc ante pedes illi ſeni.
Hæc vaſa aut mox, aut cras iubebo abs te peti:
Sequimini. LY. fortaſſe te iſtum mirari coquum,
Quod venit, atque hæc attulit, dicam quid eſt.
DO. Non miror, ſi quid damni facis, aut flagitij.
Nec pol ego patiar, ſic me nuptam tam malè,
Meaſque in ædes ſic ſcorta obductarier.
Syra, i, rogato meum patrem verbis meis,
Vt veniat ad me iam ſimul tecum huc. SY. eo.

LY. Neſcis negotij quid ſit vxor obſecro?
Conceptis verbis iam iuſiurandum dabo,
Me nunquam quicquam cum illa. iámne abijt Syra?
Perij hercle, ecce autem hæc abijt, væ miſero mihi.
At te vicine dij deǽque perduint,
Tua cum amica, cumq́ue amationibus:
Suſpicionibus impleuit me indigniſſimè.
Conciuit hoſtis, domi vxor eſt acerrima.
Ibo ad forum, atque Demiphoni hæc eloquar,
Me iſtanc capillo protracturum eſſe in viam,
Niſi hinc abduxit, quò vult ex hiſce ædibus.
Heus vxor vxor, quanquam tu irata es mihi,
Iubeas, ſi ſapias, hæc intrò hinc auferrier,
Eadem licebit mox cœnare rectius.

SYRA ſerua. EVTYCHVS.

HEra, quem me miſit ad patrem, non eſt domi:
Rus abijſſe aiebant: nunc domum renuncio.
EV. Defeſſus ſum vrbem totam peruenarier,
Nihil inueſtigo quicquam de illa muliere.
Sed mater rure redijt. nam video Syram
Aſtare ante ædeis. Syra. SY. quis eſt, qui me vocat?
EV. Herus atque alumnus tuus ſum. SY. ſalue alumne mi.
EV. Iam mater rure redijt? reſponde mihi.
SY. Sua quidem ſalute ac familiæ maxima.
EV. Quid iſtuc negocij eſt? SY. tuus pater belliſſimus
Amicam adduxit intrò in ædis. EV. quomodo?
SY. Adueniens mater rure eam offendit domi.
EV. Pol haud cenſebam iſtarum eſſe operarum patrem.
Etiam nunc mulier intu'ſt? SY. etiam. EV. ſequere me.

SYRA.

ECaſtor lege dura viuunt mulieres,
Multoq́ue iniquiore miſeræ, quàm viri.
Nam ſi vir ſcortum duxit clam vxorem ſuam,
Id ſi reſciuit vxor, impunè eſt viro.
Vxor viro, ſi clàm domo egreſſa eſt foràs,
Viro fit cauſſa, exigitur matrimonio.

Vtinam

Vtinam lex eſſet eadem vxori,quæ eſt viro:
Nam vxor contenta eſt, quæ bona eſt,vno viro.
Qui minus vir vna vxore contentus ſiet?
Ecaſtor faxim ſi itidem plectantur viri,
Si quis clam vxorem duxerit ſcortum ſuam,
Vt illæ exiguntur quæ in ſe culpam commerent,
Plures viri ſint vidui, quàm nunc mulieres.

CHARINVS.

LImen ſuperum inferumq; ſalue, ſimul autem vale.
Hunc hodie poſtremum extollo mea domo patria pedem.
Vſus,fructus,victus,cultus iam mihi harunce ædium
Interemtu'ſt,interfectu'ſt,alienatu'ſt,óccidi.
Dij penates,meum parentum,familiæque lar pater,
Vobis mando meum parentum rem bene vt tueminis
Ego mihi alios deos penates perſequar,alium larem,
Aliam vrbem, aliam ciuitatem,ab Atticis abhorreo.
Nam vbi mores deteriores increbreſcunt indies,
Vbique amici qui infideles ſint nequeas pernoſcere,
Vbique eripiatur animo tuo, quod placeat maximè:
Ibi quidem ſi regnum detur, non eſt cupida ciuitas.

EVTYCHVS. CHARINVS.

DIuûm atque hominum quæ ſpectatrix atque hera eadem es hominibus,
Spem ſperatã,quoniam obtuliſti hanc mihi,grates ago.
Ecquis nam deus eſt,qui mea nunc lætus lætitia fuat?
Domi erat quod quæritabam, ibi ſex ſodales repperi,
Vitam,amicitiam,ciuitatem,lætitiam,ludum,iocum,
Eorum inuentu res decem ſimitu peſſimas pеſſundedi,
Iram,inimicitiam,ſtultitiam,exitium, pertinaciam,
Mœrorem ,lacrimas,exilium,inopiam,ſolitudinem.
Date di quæſo conueniendi mihi eius celerem copiam.
CH. Apparatus ſum,vt videtis, abijcio ſuperbiam,
Egomet mihi comes,calator,equus,agaſo,armiger,
Egomet ſum mihi imperator,idē egomet mihi obedio:
Egomet mihi fero,quod vſu'ſt, ô Cupido quantus es?

Nam tu quemuis confidentem facilè tuis factis facis,
Eundem ex confidente actutum diffidentem denuò.
EV. Cogito, quónam ego illum curram quæritatum? CH. certa res eſt.
Me vſq; quærere illã quoquo hinc abducta eſt gẽtium,
Neq; mihi vlla obſiſtet amnis, neque mons: neq; adeò mare,
Nec calor, nec frigus metuo, neq; ventũ, neq; grandinẽ.
Imbrem perpetiar, laborem ſufferam, ſolem, ſitim.
Non concedã, neq; quieſcã vſquã noctu, neq; interdius.
Prius profectò quàm aut amicam aut mortem inueſtigauero.
EV. Neſcio cuia vox ad aurẽ mihi aduolauit. C. inuoco
Vos lares viales, vt me bene iuuetis. EV. Iuppiter,
Eſt'ne illic Charinus? CH. ciues bene valete. EV. illico
Sta Charine. C. q me reuocat? EV. ſpes, ſalus, victoria.
CH. Quid me voltis? EV. ire tecum. CH. alium comitem quærite,
Non amittũt hi me comites qui tenẽt. EV. qui ſunt ei?
CH. Cura, miſeria, ægritudo, lacrimæ, lamentatio.
EV. Repudia iſtos comites, atq; hoc reſpice ac reuortere.
C. Siquidẽ mecũ fabulari vis, ſubſequere. EV. ſta illico.
CH. Malè facis, properantẽ qui me cõmorare, ſol abit.
EV. Si huc itẽ properes, vt iſtuc properas, facias rectius.
Huc ſecundus ventus nunc eſt, cape modò vorſoriam:
Hic fauonius ſerenus eſt, iſtic auſter imbricus:
Hic facit tranquillitatem, iſte omnes fluctus conciet.
S. Reſpice ad dextram 'Recipe te ad terrã' Charine huc, nónne ex aduerſo vides?
Nubis ater imberq; inſtat, aſpice nunc ad ſiniſtrã
Cœlum vt ſplendore eſt plenum, ex aduerſo vides.
CH. Relligionẽ illic obiecit, recipiam me illuc. EV. ſapis
O Chariñe, contrà pariter fer gradũ, & confer pedem,
Porrige brachium, prehende: iam tenes? CH. teneo. EV. tene.
Quò nunc ibas? CH. exulatum. EV. quid ibi facere vis? CH. quod miſer.

EV.

EV. Ne paue, reſtituam iam ego te in gaudia antequam is. CH. eo.
EV. Maximè quod vis audire, id audies quod gaudeas.
Sta illico. amicus aduenio multum beneuolens. CH. quid eſt?
EV. Tuam amicam. CH. quid eam? EV. vbi ſit ego ſcio. CH tun' obſecro?
EV. Sanam & ſaluã. CH. vbi eam ſaluam? EV. quo ego ſcio. CH. ego me mauelim.
EV. Potin' vt animo ſis tranquillo? CH. quid ſi animus fluctuat?
EV. Ego iſtum in tranquillo & tuto ſiſtã tibi, ne time.
CH. Obſecro te, loquere nunc vbi ſit, vbi eam videris.
Quid taces? dic, enicas me miſerum tua reticentia.
EV. Non longè hinc abeſt. CH. quin ergo commonſtras, ſi tu vides?
EV. Non video hercle nunc, ſed vidi modò. CH. quin ego videam, facis?
EV. Faciam. CH. longinquum iſtuc amanti eſt. EV. etiam metuis omnia.
Commonſtrabo, amicior mihi nullus viuit, atq; is eſt,
Qui illam habet, neque cui magis me velle melius æquum ſiet.
CH. Non curo iſtuc, illam quæro. EV. de illa ergo ego dico tibi.
Sanè hoc non in mẽtem venit dudum vti tibi dicerem.
CH. Dic igitur vbi illa eſt? EV. in noſtris ædibus. CH. ædis probas,
Si tu vera dicis, pulcreque ædificatas arbitror.
Sed quid ego iſtuc credã, vidiſtin'? an de auditu nũcias?
EV. Egomet vidi. CH. quis eam adduxit ad vos? EV. iniquè rogas.
CH. Vera dicis. EV. nihil Charine te quidẽ quicquam pudet:
Quid tua refert, qui cum iſtac venerit. CH. dum iſtuc fiet.

EV. Eſt profectò. CH. opta ergo ob iſtunc nuncium, quid vis tibi.
EV. Quid ſi optabo? C. deos orato, vt eius faciãt copiã.
EV. Derides. CH. ſeruata res eſt demum, ſi illã videro.
Sed quin ornatum hũc reijcio. heus aliquis, heus actutum huc foràs
Exite, illinc pallium mihi huc ferte. EV. hem nunc tu mihi vt places?
CH. Optimè adueniens puere, cape chlamydem atque hæc. iſtinc ſta illico:
Vt ſi hæc non ſint vera, inceptum hoc itiner perficere exequar.
EV. Non mihi credis? CH. omnia equidem credo, quæ dicis mihi:
Sed quin introducis me ad eam, vt videam? EV. paulisper mane.
CH. Quid manebo? EV. tempus non eſt introeundi. CH. enicas.
EV. Non opus eſt inquam nunc intrò te ire. CH. reſponde mihi
Qua cauſſa? EV. operę non eſt. CH. cur? EV. quia non eſt illi commodum.
CH. Itáne commodum illi nõ eſt, quæ me amat quam ego contrà amo.
S. dolis Omnibus hic ludificatur me modis, ego ſtultior
Qui iſti credam. cõmoratur, chlamydem ſumã denuò.
EV. Mane parumper, atque hoc audi. CH. cape ſis puer hoc pallium.
Mater irata eſt patri vehementer, quia ſcortum ſibi
Ob oculos adduxerit in ædis, dum ruri ipſa abeſt,
Suſpicatur illam amicam eſſe illi. CH. zonam ſuſtuli.
EV. Eam rem nunc exquirit intus. CH. iam machæra eſt in manu.
EV. Nam ſi eò te nunc introducam. CH. tollo ampullam, atque hinc eo.
EV. Heus mane, mane Charine. CH. erras, me decipere haud potes.

EV.

EV. Neq; edepol volo. CH. quin tu ergo itiner exequi meum me ſinis?
EV. Non ſino. CH. ergo me moror, tu puere abi hinc intrò ocyus.
Iam in currũ cenſcendi, iam lora in manus cepi meas.
EV. Sanus'ne es? C. quin pedes vos in curriculũ cõijcitis?
In Cyprũ rectà, quãdoquidem pater mihi exiliũ parat.
EV. Stultus es, noli iſtuc quæſo dicere. CH. certum eſt exequi,
Operam vt ſumam ad peruestigandum vbi ſit illæc. EV. quin domi eſt.
CH. Nam hic quod dixit, id mentitum eſt. EV. vera dixi equidem tibi.
CH. Iam Cyprum veni. EV. quin ſequere, vt illam videas quam expetis.
CH. Percõtatus nõ inueni. EV. matris iam irã negligo.
CH. Porrò proficiſcar quæſitũ, nunc perueni Chalcidẽ,
Video ibi hoſpitẽ Zacyntho, dico quid eò aduenerim,
Rogito quis eam vexerit, quis habeat, ſi indaudiuerit.
EV. Quin tu iſtas omittis nugas, ac mecum huc intrò ambulas?
CH. Hoſpes reſpondit, Zacyntho ficos fieri non malas.
EV. Nihil mentitus eſt. CH. ſed de amica ſeſe inaudiſſe autumat,
Hic Athenis eſſe. EV. Calchas iſte quidẽ Zacynthiu'ſt.
CH. Nauẽ conſcendo, proficiſcor illico, iam ſum domi,
Iam redij exilio. ſalue mihi ſodalis Eutyche,
Vt valuiſti? quid, parentes mei valent? cœna dabitur.
Bene vocas, benignè dicis, cras apud te, nunc domi,
Sic decet, ſic fieri oportet. EV. ehò quæ tu ſomnias?
Hic homo non ſanus eſt. CH. medicari amicus quin properas?
EV. Sequere ſis. CH. ſequor. EV. clementer quæſo, calces deteris.
Audin' tu? CH. iamdudum audiui. EV. pacem componi volo,

Meo patri cum matre:nam nunc eſt irata. CH. i modò.
EV. Propter iſtanc. CH. i modò. EV. ergo cura. CH. quin tu ergo i modò.
Tam propitiam reddam, q̃ cum propitia eſt Iuno Ioui.

DEMIPHO. LYSIMACHVS.

QVaſi tu nunquam quicquam aſſimile huius facti feceris.
LY. Nam mea vxor propter illã tota in fermento iacet.
Edepol nunquam caui,ne quid facerem, vix viuus ſum miſer.
DE. At ego eam expurgationẽ habebo, vt ne ſuccenſeat.
Sequere me. ſed exeuntem filium video meum.

EVTYCHVS. DEMIPHO. LYSIMACHVS. CHARINVS.

IAm redeo. DE. placet principium. quid agis? quid fit Eutyche?
S. ſedatam EV. Ad patrem ibo, vt matris iram ſibi eſſe *ſecurã* ſciat.
Optima oportunitate ambo aduenistis. LY. quid rei eſt?
EV. Vxor tibi placida & placata'ſt, cette dextras nunc iam.
LY. Dij me ſeruant. EV. tibi amicã nullam eſſe nuncio.
DE. Dij te perdant, quid negocij eſt nam quæſo iſtuc? EV. eloquar.
Animum aduertite igitur ambo. LY. quin tibi ambo operam damus?
EV. Qui bono ſunt genere nati, ſi ſunt ingenio malo,
Suapte culpa genere capiunt, genus ingenuũ improbãt.
DE. Verum dicit hic. LY. tibi ergo dicit. EV. eò illud verum eſt magis.
Nam te iſtac ætate, haud æquum fuerat filio tuo,
Adoleſcenti amanti amicam emtam argẽto eripere ſuo.
DE. Quid tu ais, Charini amica'ſt illa? EV. vt diſſimulat malus.
DE. Ille quidẽ illam ſeſe ancillam matri emiſſe dixerat.
EV. Propterea igitur tu mercatus, nouus amator, vetus puer.

LY.

LY. Optime hercle perge, ego aſſiſtam iam hinc alter inſecus,
Quibus eſt dictis dignus vſque oneremus ambo. DE. nullus ſum.
LY. Filio ſuo qui innocenti fecit tantam iniuriam.
EV. Quem quidem hercle ego, in exilium cùm iret, redduxi domum,
Nam ibat exulatum. DE. an abijt? EV. etiam loquere larua tu?
Temperare iſtac ætate iſtis decebat artibus.
DE. Fateor. deliqui profectò. EV. etiã loquere larua tu?
Vacuum eſſe iſtac ted ætate ijs decebat noxijs:
Itidem vt tẽpus, anni, ætatẽ aliam aliud factũ conuenit.
Nam ſi iſtuc ius eſt ſenecta ætate ſcortari ſenes,
Vbi loci res ſumma noſtra eſt publica? DE. hei perij miſer.
EV. Adoleſcentes rei agẽdæ iſti magis ſolent operã dare.
DE. Iam obſecro vobis hercle habete cum porcis, cum fiſcina.
EV. Redde filio, ſibi habeat. DE. iam vt vult, per me ſibi habeat licet
Semper edepol. EV. quoniam vt aliter facias, non eſt copiæ.
DE. Supplicij ſibi ſumat quid vult ipſe ob hanc iniuriã,
Modò pacem faciatis miſero, vt ne mihi iratus ſiet.
Si hercle ſciuiſſem, ſiue adeò ioculo dixiſſet mihi,
Se illam amare, nunquam facerem, vt illam amanti abducerem.
Eutyche ted oro, ſodalis eius es, ſerua & ſubueni.
Hunc ſenem para me clientem, memorẽ dices beneficij.
LY. Ora vt ignoſcat *delictis* tuis, atque adoleſcentiæ. S. delictũ
DE. Pergin' tu autem, eia ſuperbè inuehere. ſpero ego mihi quoque
Tempus tale euenturũ, vt tibi gratiam referam parem.
LY. Miſſas iam ego iſtas artes faciam. DE. & quidem ego dehinc iam. LY. nihil.

Cõſuetudine rurſus te animus huc inducet. D. obſecro.
Satis iam vt habeatis, quin loris cædite etiam, ſi lubet.
L. Rectè dicis. ſed iſtuc vxor faciet, cum hoc reſciuerit.
DE. Nihil opus reſciſcat. EV. quid iſtic? non reſciſcet, ne time.
Eamus intrò, non vtibilis hic locus factis tuis,
Dũ memoramus, arbitri vt ſint, qui prætereãt per vias.
DE. Hercle quin tu rectè dicis, eadem breuior fabula
Erit, eamus. EV. hic eſt intus filius apud nos tuus.
DE. Optimè eſt, illac per hortũ nos domũ tranſibimus.
LY. Eutyche, hanc volo prius rem agi, quàm meum intrò refero pedem.
EV. Quid iſtuc eſt? LY. ſuam quiſque homo rem meminit, reſponde mihi.
Certon' ſcis non ſuccenſere mihi tuam matrem? EV. ſcio.
LY. Vide. EV. me vide. LY. ſatis habeo, id quæſo hercle etiam vide.
EV. Non mihi credis? LY. immò credo, ſed tamen metuo miſer.
EV. Eamus intrò, immò dicamus ſenibus leges cenſeo
Priuſquam abeamus, quas leges teneant, cõtentiq; ſint.
Annos natus ſexaginta qui erit, ſi quem ſcibimus,
Seu maritum, ſiue hercle adeò cœlibem ſcortarier,
Cum eo nos hic lege agemus, inſcitum arbitrabimur.
Et per nos quidem herclè egebit, qui ſuum prodegerit.
Neu quiſquam poſthac prohibeto adoleſcentẽ filium,
Quin amet, & ſcortum ducat, quod bono fiat modo:
Si quis prohibuerit plus, perdet clam, quàm ſi prohibuerit palàm.
Hæc adeò, vt ex hacce nocte primum lex teneat ſenes.
Bene valete, atque adoleſcentes, hæc ſi vobis lex placet,
Ob ſenũ hercle induſtriam, vos ęquũ eſt clarè plaudere.

FINIS.

PSEV-

PSEVDOLVS.

PERSONÆ.

PSEVDOLVS ſeruos.
CALIDORVS adoleſcẽs.
BALLIO leno.
LORARII quatuor.
SIMO ſenex.
CALLIPHO ſenex.
HARPAX cacula.
CHARINVS adoleſcẽs.
PVER. COQVVS.
SIMIA ſycophanta.
PHOENICIVM meretrix.

Mur. l. 9. c. 6

ARGVMENTVM.

Præſentis numerat quindecim miles minas,
Simul conſignat ſymbolum, vt Phœnicium
Ei det leno, eum qui cum reliquo afferat.
Venientem Caculam interuortit ſymbolo,
Dicens Syrum ſe Ballionis, Pſeudolus.
Opemque herili ita tetulit. nam Simiæ
Leno mulierem, quem is ſuppoſuit, tradidit.
Venit Harpax verus: res palam cognoſcitur:
Senexque argentum, quod erat pactus, reddidit.

PROLOGVS.

STudete hodie mihi, bona in ſcenam affero.
Nam bona bonis ferri, reor æquom maxumè,
Vt mala malis: vt qui mali ſunt, habeant mala:
Qui boni, bona, bonos quòd oderint mali,
Sunt mali: malos quòd oderint boni, bonos
Eſſe oportet, voſque ideo eſtis boni, quandoquidem
Semper odiſtis malos, & lege & legionibus
Hos fugitaſtis Quirites, ſucceſſis bonis.
Huic vos nunc pariter bonam boni operam date gregi,
Qui bonus eſt, & hodie ad bonos affert bona.
Aures, oculi, animus, ampliter fient ſaturi.
In ſcenam qui ieiunus venerit, aut ſitiens,
Is riſu & ventre raſo vigilabit ſedulò.
Dum ridebunt ſaturi, mordebunt famelici.

Nunc ſi ſapitis,cedite ieiuni, atque diſcedite.
Vos ſaturi ſtate,immo ſedete, atque attendite.
Non argumentum, neque huius nomen fabulæ
Nunc proloquar ego, ſatis id faciet Pſeudolus.
Satis id dictum vobis puto iam,atque deputo.
Vbi lepos,ioci,riſus, vinum,ebrietas decent,
Gratiæ,decor,hilaritas, atque delectatio.
Qui quærit alta, is malum videtur quærere.
Curas malas abijcite iam , vt ocioſi hodie.
Exporgi meliu'ſt lombos,atque exurgier.
Plautina longa fabula in ſcenam venit.

PSEVDOLVS ſeruus. CALIDORVS adoleſcẽs.

SI ex te tacente fieri poſſem certior
Here, quæ miſeriæ te tam miſerè macerant,
Duorum labori ego hominum parſiſſem lubens,
Mei te rogandi, & tui reſpondendi mihi.
Nunc quoniam id fieri non poteſt,neceſſitas
Me ſubigit,vt te rogitem. reſponde mihi,
Quid eſt quod tu exanimatus iam hos multos dies,
Geſtas tabellas tecum,eas lacrumis lauis,
Neque tui participem conſilij quenquam facis?
Eloquere,vt quod ego neſcio,id tecum ſciam.
CA. Miſerè miſer ſum Pſeudole. PS. id te Iuppiter
Prohibeſſit. CA. nihil hoc Iouis ad iudicium attinet.
Sub Veneris regno vapulo,non ſub Iouis.
PS. Licet me id ſcire quid ſit:nam tu me antidhac
Supremum habuiſti comitem conſilijs tuis.
CA. Idem animus nunc eſt. PS. fac me certum quid tibi
Sit,iuuabo te aut re,aut opera,aut conſilio bono.
CA. Cape has tabellas, tute hinc narrato tibi,
Quæ me miſeria & cura contabefacit.
PS. Mos tibi geretur,ſed quid hoc quæſo? CA. quid eſt?
PS. Vt opinor quærunt litteræ hæ ſibi liberos,
Alia aliam ſcandit. CA. ludis me ludo tuo.
PS. Has quidem pol credo,niſi Sibylla legerit,
Interpretari alium poteſſe neminem.

CA. Cur inclementer dicis lepidis literis,
Lepidis tabellis, lepida conſcriptis manu.
PS. An obſecro hercle habent quoque gallinæ manus?
Nam has quidem gallina ſcripſit. CA. odioſus mihi es.
Lege, vel tabellas redde. PS. immò enim pellegam.
Aduortito animum. CA. non adeſt. PS. at tu cita.
CA. Immò ego tacebo, tu hinc eum ex cera cita,
Nam iſtic meus animus nunc eſt, non in pectore.
PS. Tuam amicã video Calidore. CA. vbi ea eſt obſecro?
PS. Eccam in tabellis porrectam, in cera cubat.
CA. At dij deæque quantus es. PS. ſeruaſſint quidem.
CA. Quaſi ſolſtitialis herba pauliſper fui,
Repentè exortus ſum, repentino occidi.
PS. Tace, dum tabellas pellego. CA. ergo quin legis?
PS. Phœnicium Calidoro amatori ſuo.
Per ceram & linum literaſque interpretes,
Salutem mittit, & ſalutem abs te expetit,
Lacrimans titubanti animo, corde & pectore.
CA. Perij, ſalutem nuſquam inuenio Pſeudole,
Quam illi remittã. PS. quam ſalutem? CA. argenteam.
PS. Pro lignea ſalute vis argenteam
Remittere illi? vide ſis, quam tu rem geras?
CA. Recita modò, ex tabellis iam faxo ſcies,
Quàm ſubito argento mihi vſus inuento ſiet.
PS. Leno me peregrè militi Macedonico,
Minis viginti vendidit, voluptas mea.
Et priuſquam hinc abit, quindecim miles minas
Dederat, nunc vnæ quinque remorantur minæ:
Ea cauſſa miles hic reliquit ſymbolum,
Expreſſam in cera ex annulo ſuam imaginem,
Vt qui huc afferret eius ſimilem ſymbolum,
Cum eo ſimul me mitteret. ei rei dies
Hæc præſtituta eſt, proxima Dionyſia.
Cras ea quidem ſunt. CA. propè adeſt exitium mihi,
Niſi quid mihi in te eſt auxilij. PS. ſine pellegam.
CA. Sino. nam mihi videor cum ea fabularier.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Lege,

Lege, dulce amarumque vnà nunc miſces mihi.
PS. Nunc noſtri amores, mores, conſuetudines,
Iocus, ludus, ſermo, ſuauis ſauiatio,
Compreſſiones arctè amantum corporum,
Teneris labellis molles morſiunculæ,
Papillarum horridularum oppreſſiunculæ,
Harum voluptatum mihi omnium, atque itidem tibi
Diſtractio, diſſidium, vaſticies venit,
Niſi quæ mihi in te'ſt, aut tibi eſt in me ſalus.
Hæc quæ ego ſciui, vt ſcires curaui omnia:
Nunc ego te experiar quid ames, quid ſimules, vale.
CA. Eſt miſerè ſcriptum Pſeudole. PS. ô miſerrimè.
CA. Quin fles? PS. pumiceos oculos habeo, non queo
Lacrumam exorare vt expuant vnam modò.
CA. Quid ita? PS. genus noſtrũ ſemper ſiccoculũ fuit.
CA. Nihil'ne adiuuare me audes? PS. quid faciam tibi?
CA. Heu. PS. heu id quidem hercle ne parſis dabo.
CA. Miſer ſum, argentum nuſquam inuenio mutuum,
Pſeudole. PS. heu. CA. neque intus nummus vllus eſt?
PS. eſt; eheu.
CA. Ille abducturus eſt mulierem cras. PS. eheu.
C. Iſtoccine pacto me adiutas? PS. do id quod mihi eſt.
Nam is mihi theſaurus iugis in noſtra eſt domo.
CA. Actum hodie de me eſt, ſed potes nunc mutuam
Drachmam dare mihi vnam, quam cras reddam tibi?
PS. Vix hercle opinor, ſi me opponam pignori.
Sed quid de drachma facere vis? CA. reſtim volo
Mihi emere. PS. quamobrem? CA. qui me faciam penſilem.
Certum eſt mihi ante tenebras perſequi tenebras.
PS. Quis mihi igitur drachmã reddet, ſi dederim tibi?
An tu te ea cauſſa vis ſciens ſuſpendere,
Vt me defraudes drachma, ſi dederim tibi?
CA. Profectò nullo pacto poſſum viuere,
Si illa à me abalienatur atque abducitur.
PS. Quid fles Cucule? viues. CA. quid ego ni fleam?

Cui

Cui nec paratus nummus argenti ſiet,
Neque cui libellæ ſpes ſit vſquam gentium.
PS. Vt litterarum ego harum ſermonem audio,
Niſi tu illi drachmis fleueris argenteis,
Quod tu iſtis lacrimis te probare poſtulas,
Non pluris refert,quàm ſi imbrem in cribrum geras.
Verùm ego te amantem,ne paue,non deſeram.
Spero alicunde hodie me bona opera, aut hac mea,
Tibi inuenturum eſſe auxilium argentarium.
Atque id futurum vnde vnde dicam neſcio,
Niſi quia futurum eſt, ita ſupercilium ſalit.
CA. Vtinam quæ dicis, dictis facta ſuppetant.
PS. Scis tu quidem hercle, mea ſi commoui ſacra,
Quo pacto & quantas ſoleam turbellas dare.
CA. In te nunc ſunt omnis ſpes ætati meæ.
PS. Satin' eſt, ſi hanc hodie mulierem efficio tibi
Tua vt ſit, aut ſi tibi do viginti minas?
CA. Satis, ſi futurum eſt. PS. roga me viginti minas.
Vt me effecturum tibi quod promiſi ſcias,
Roga. CA. obſecro hercle. PS. geſtio promittere.
CA. Dabis'ne argenti mihi hodie viginti minas?
PS. Dabo, moleſtus nunc iam ne ſis mihi.
Atque hoc ne dictum tibi neges, dico prius,
Si neminem alium potero, tuum tangam patrem.
CA. Dij te mihi omnes ſeruent. verùm ſi potes
Pietatis cauſſa, vel etiam matrem quoque.
PS. De iſtac te, in oculum vtrumuis conquieſcito.
CA. Oculum vtrum, an'ne aurem? PS. at hoc peruolgatum eſt minus.
Nunc ne quis dictum ſibi neget, dico omnibus,
Pubi præſenti, in concione, omni poplo,
Omnibus amicis, notiſque edico meis,
In hunc diem à me vt caueant, ne credant mihi.
CA. Tace obſecro hercle. PS. quid negocij eſt? CA. oſtiũ
Lenonis crepuit. PS. crura mauellem modò.
CA. Atque ipſe egreditur, penitus periurum caput.

LENO.

LENO. LORARII IIII. PSEVDOLVS. CALIDORVS.

EXite,agite,ite ignaui,malè habiti,& malè conciliati,
Quorum nunquam quicquam cuiquam venit in mentem, vt rectè faciant.
Quibus niſi ad hoc exemplum experior, non poteſt vſurpari vſura.
Neque ego homines magis aſinos vnquam vidi, ita plagis coſtæ callent.
Quos dum ferias,tibi plus noceas: eo enim ingenio hi ſunt flagritribæ.
Qui hæc habent conſilia, vbi data occaſio eſt, rape,clepe,tene,harpaga,
Bibe,es,fuge:hoc eſt eorum opus,
Vt mauelis lupos apud oues linquere, quàm hos domi cuſtodes.
At faciem cum aſpicias eorum, haud mali videntur, opera fallunt.
Nunc adeò hanc edictionẽ,niſi animũ aduortitis oẽs,
Niſi ſomnũ ſocordiamq; ex pectore oculisq; amouetis,
Ita ego veſtra latera loris faciam vt validè varia ſint,
Vt ne periſtromata quidẽ æquè picta ſint Campanica,
Neque Alexandrina belluata conchiliata tapetia.
Atq; heri antè dixerã omnibus,dederãq; eas prouincias.
Verùm ita vos eſtis perditi,negligẽtes,ingenio im℗bo,
Officium veſtrum vt vos malo cogaris commonerier.
Nempe ita animati eſtis vos. vincite hoc duritia ergo, atque me.
Hoc vide ſis.vt alias res agunt?hoc agite, hoc animum aduortite,
Huc adhibete aures. quæ ego loquar, plagigera genera hominum,
Nunquam edepol veſtrum durius tergum erit, quàm terginum hoc meum,
Quin nunc dolet ne?hem, ſic datur, ſi quis herum ſeruus ſpernit.

Aſſiſtite

Aſſiſtite omnes contra me, & quæ loquor, aduortite animum.
Tu qui vrnam habes, aquam ingere, face plenum aënum ſit citò.
Te, cum ſecuri, caudicali præficio prouinciæ.
LO. At hæc retunſa eſt. LE. ſine ſiet, itidem vos eſtis plagis omnes.
Num qui minus ea gratia tamen omnium opera vtor?
Tibi hoc præcipio, vt niteant ædes, habes quod facias, propera, abi intrò.
Tu eſto lectiſterniator. tu argentum eluito, idem extruito.
Hæc,cum ego à foro reuertor,facite vt offendã parata,
Vorſa, præſterga, ſtrata,lautaq;,coctaq; omnia vti ſint.
Nam mihi hodie natalis dies eſt,decet eum omnes vos concelebrare,
Pernam, callum, glandium, ſumen, facito in aqua iaceant. ſatin audis?
Magnificè volo enim ſummos viros accipere, vt mihi rem eſſe reantur.
Intrò abite, atque hæc citò celebrate. ne mora quæ ſit, cocus cum veniat
Mihi. ego eo in macellum, vt piſcium quicquid eſt precio præſtinem.
I puere præ,ne quiſquam pertũdat crumenã cautio eſt.
Vel operire, eſt quod domi dicere penè ſum oblitus.
Auditin' vobis mulieres hanc habeo edictionem:
Vos quę in mũdicijs,mollicijs,delicijſq; ætatulã agitis,
Viris cum ſummis inclitæ amicæ, nunc ego ſcibo, atque hodie experiar,
Quæ capiti, quæ ventri operam det, quæque ſuæ rei, quæ ſomno ſtudeat,
Quam libertam fore mihi credam, & quam venalem, hodie experiar.
Facite hodie, vt mihi munera multa huc ab amatoribus conueniant.

Nam niſi penus annuus hodie conuenit, cras populo
proſtituam vos.
Natalem ſcitis mihi diem eſſe hunc. vbi iſti ſunt, qui-
bus vos oculi eſtis?
Quibus vitæ, quibus deliciæ eſtis? quibus ſuauia? ma-
milla? mellitæ?
Manipulatim mihi munerigeruli, facite ante ædis iam
hic aſſint.
Cur ego veſtem, aurum, atque ea quibus eſt vobis
vſui, præhibeo? quid mihi
Domi niſi malum veſtra opera eſt hodie, improbæ vino
modò cupidæ eſtis,
Eo vos veſtros panticeſque adeò madefacitis, cum ego
ſim hic ſiccus.
Nunc adeò hoc factum eſt optimum, vt nomine quan-
que appellem ſuo.
Ne dictum eſſe actutum ſibi, quæpiam veſtrarum mi-
hi neget, aduortite animum cunctæ.
Principio Hedylium tecum ago, quę amica es frumen-
tarijs,
Quibus cunctis montes maximi acerui frumenti ſunt
domi:
Fac ſis ſit delatum huc mihi frumentum, hunc annum
quod ſatis
Mihi, etiam familiæ omni ſit meæ, atque adeò vt fru-
mento affluam:
Vt ciuitas nomen mihi commutet, meq; vt prædicet
Lenone ex Ballione regem Iaſonem. CA. audin furcifer
Quæ loquitur, ſatin magnific9 tibi videtur? PS. pol iſte
Atque etiam malificus, ſed tace, & hanc rem gere.
BA. Æſchrodora tu, quæ amicos tibi habes lenonum
æmulos
Lanios, qui item vt nos iureiurando malo quærunt
rem, audi:
Niſi carnaria tria grandia tergoribus oneri vberi hodie
Mihi erunt, cras quaſi Dircam olim (vt memorãt) duo

Gnati Iouis deuinxere ad taurum, item hodie ſtringam ad carnarium, id tibi
Profectò taurus fiet. CA. nimis ſermone huius ira incendor.
PS. Hunccine hic hominem pati colere iuuentutem Atticam?
Vbi ſunt, vbi latent, quibus ætas integra eſt, qui amant à lenone?
Quin conueniunt, quin vna omnes peſte hac populum hunc liberant?
Sed nimis ſum ſtultus, nimiũ fui indoct9, ne illi audeãt
Id facere. quibus vt ſeruiant, ſuus amor cogit, ſimul
Prohibet, faciant aduerſum eos quod volunt. CH. vah tace. PS. quid eſt?
CA. Malè morigerus malè facis mihi, cum ſermone huic obſonas. PS. taceo.
CA. At taceas malo multo, quàm tacere te dicas. LE. tu autem
Xyſtylis fac vt animum aduortas, qoius amatores oliui
Dynamin domi habent maxumam.
Si mihi non iam huc culleis oleum deportatur,
Te ipſã culleo ego cras faciam deportêre in pergulam,
Ibi tibi adeò lectus dabitur, vbi tu haud ſomnũ capias,
Sed vbi vſque ad languorem. tenes quorſum hæc ſe tendant quæ loquor?
En excetra tu, quæ tibi amicos tot habes, tam probè oleo onuſtos.
Num cuipiam eſt hodie tua tuorũ opera conſeruorum
Nitidiſſimum caput? aut num ipſe ego pulmento vtor magis
Vnctiuſculo? ſed ſcio, tu oleũ haud magnipẽdis, vino te
Deuincis, ſine modò reprehendam ego cuncta hercle vna opera, niſi
Quidem hodie tu omnia facis ſceleſta, hæc vti loquor.
Tu autem quæ pro capite argentum mihi iam iamque ſæpe numeras,

Ea paciſci modo ſcis:ſed quæ pacta es, non ſcis ſoluere.
Phœnicium, tibi hæc ego loquor, deliciæ ſummatum virum,
Niſi hodie mihi ex fundis tuorum amicorum omne huc penus affertur,
Cras Phœnicium Phœnicio corio inuiſes pergulam.

CALIDORVS. PSEVDOLVS. BALLIO leno.

Pſeudole, non audis quæ hic loquitur? PS. audio here equidem, atque animum aduorto.
CA. Quid mihi es autor, huic vt mittam, ne amicam hic meam proſtituat?
PS. Bene curaſſis, liquido es animo, ego pro me & te [curabo.
Iamdiu ego huic bene & hic mihi volumus, & amicitia eſt antiqua.
Mittam hodie huic ſuo die natali malam rem magnam & maturam.
DA. Quid opus eſt? PS. potin aliam rem vt cures? CA. at. PS. bat. CA. crucior. PS. cor dura.
CA. Non poſſum. PS. fac poſſis. CA. quónam pacto poſſim vincere animum?
PS. In rem quod ſit præuortaris, quàm re aduerſa animo auſcultes.
CA. Nugæ iſthæc ſunt, non iucundum eſt, niſi amans facit ſtultè. PS. pergin'.
CA. O Pſeudole mi, ſine ſim nihili. PS. mitte me ſis, ſino, modo ego
Abeam. CA. mane, mane iam vt voles me eſſe, ita ero. PS. nunc. tu ſapis.
LE. It dies, ego mihi ceſſo, i præ puere. CA. heus abijt, quin reuocas?
PS. Quid properas, placidè. CA. at priuſquam abeat, quod hoc malum? tam placidè is. puere
Hodie nate heus, hodie nate, tibi ego dico, heus hodie nate, redi &
Reſpice ad nos, tametſi occupatus, moramur, mane, ſunt colloqui

Qui

Qui volunt te. BA. quid hoc eſt, quis eſt qui moram
occupato moleſtam obtulit?
CA. Qui tibi ſoſpitalis fuit? BA. mortuus eſt, qui fuit:
qui eſt, viuus eſt.
PS. Nimis ſuperbè. BA. nimis moleſtus. CA. reprehen-
de hominem, aſſequere.
BA. I puere. PS. accedamus hac obuiam. BA. Iuppiter
te perdat, quiſquis es.
PS. Te volo. BA. at vos ego ambos, verte hac te puere.
PS. non licet
Colloqui te? BA. at mihi non lubet. CA. ſin tuam eſt
quippiam in rem? BA. licet
Ne obſecro viuere, an non licet? PS. vah "manta'. BA. S.maue
omitte. CA. Ballio
Audi. BA. ſurdus ſum, profecto inanilogus es. CA. de-
di, dum fuit.
BA. Non peto quod dediſti. CA. dabo quando erit. BA.
ducito
Quando habebis. CA. heu heu quàm ego malis perdi-
di modis,
Quod tibi detuli & quod dedi. BA. mortua re, verba
nunc facis.
Stultus es, rem actam agis. PS. noſce ſaltem hunc quis
eſt. BA. iam diu
Scio qui fuit: nunc quis eſt is, ipſus ſciat, ambula tu.
PS. Potin' vt ſemel modò Ballio hũc cũ lucro reſpicias?
BA. Reſpiciam iſtoc precio. nam ſi ſacrificem ſummo
Ioui,
Atq; in manibus exta teneam vt porriciam, interea loci
Si lucri quid detur, potius rem diuinam deſeram.
PS. Non poteſt pietate obſiſti huic, vt res ſunt cæteræ.
Deos quidem quos maximè æquum eſt metuere, eos
minimi facit.
BA. Compellabo, ſalue multum ſerue Athenis peſſume.
PS. Di te deæque ament, vel huius arbitratu vel meo:
Vel ſi dignus alio pacto, neq; ament, neq; faciant bene.

BA. Quid agitur Calidore? PS. amatur, atque egetur acriter.
BA. Misereat, ſi familiam alere poſſim miſericordia.
PS. Eia ſcimus nos quidem te qualis ſis, ne prædices.
Sed ſcin' quid nos volumus? BA. pol ego propemodo vt malè ſit mihi.
PS. Et id, & hoc quod te reuocamus, quæſo animum aduorte. CA. audio.
Atq; in pauca, vt occupatus nũc ſũ, confer quid velis.
PS. Hunc pudet quod tibi promiſit, quaq; id promiſit [die,
Quia tibi minas viginti pro amica etiã nõ dedit.
BA. Nimio id quod pudet facilius fertur, quàm illud quod piget:
Non dediſſe iſtum pudet: me quia non accepi, piget.
S. maneat PS. At dabit, parabit aliquid hos dies, *manta? modò.
Nam hic id metuit, ne illã vendas ob ſimultatẽ ſuam.
BA. Fuit occaſio, ſi vellet, iampridẽ argentum vt daret.
CA. Quid ſi nõ habui? BA. iã haberes, inuenires mutuũ,
Ad Daniſtam deuenires, adderes fœnuſculum,
Surripuiſſes patri. PS. ſurriperet hic patri audaciſſime.
Non periculum eſt, ne quid rectè monſtres? BA. non lenonium eſt?
CA. Egon' patri ſurripere, poſſim quicquã, tã cauto ſeni?
Atq; adeò ſi facere poſſem, pietas prohibet. BA. audio,
Pietatem ergo iſtam amplexator noctu pro Phœnicio.
Sed quoniam pietatem amori video tuo præuortere,
Omnes tibi patres ſunt, nullus eſt tibi quẽ roges mutuũ
Argentum? CA. quin nomẽ quoq; iam interijt mutuũ.
S. v. a. ſatu-ri, poti BA. Heus tu poſtquam hercle iſti à mẽſa ſurgunt * *
Qui ſuum repetunt, alienum reddunt nato nemini,
S. nec reddũt Ab alienis cautiores ſunt, *ne credant' alteri.
CA. Nimis miſer ſum, nummum nuſquam reperire argenti queo:
Ita miſer & amore pereo, & inopia argentaria.
BA. Eme die cæca hercle oliuũ, id vendito oculata die.
Iam hercle vel ducentæ fieri poſſunt præſentes minæ.

CA. Perij, an non tum lex me perdit, quina vicenaria,
Metuunt credere omnes. BA. eadem eſt mihi lex, metuo credere.
PS. Credere autem, ehò an pœnitet te, quando hic fuerit vſui?
BA. Non eſt iuſtus quiſquam amator, niſi qui perpetuat data,
Detq́; vſq; quando nihil ſit, ſimul amare deſinat.
CA. Nihil ne te mei miſeret? BA. inanis cedis, dicta non ſonant.
Atque ego te viuum ſaluumq; vellem. PS. ehò an iam mortuus eſt?
BA. Illico vixit amator, vbi ille lenoni placet.
Semper tu ad me cum argentata accedito querimonia.
Nam iſtoc quod nũc lamentare nõ eſſe argentum tibi,
Apud nouercam querere. PS. fac hoc, quod te rogamus Ballio,
Mea fide ſi iſti formidas credere. ego in hoc triduo
Aut terra, aut mari alicũdè euoluam id argentum tibi.
BA. Tibi ego credam? PS. cur non? BA. quia pol, qua opera ſic credam tibi,
Vna opera alligem canem fugitiuam agninis lactibus.
C. Siccine mihi abs te bene merẽti malè refertur gratia?
B. Quid nũc vis? C. vt opperiare hos ſex dies ſaltẽ modò,
Ne illam vendas, neu perdas me hominem amantem. BA. animo bono es.
Vel ſex opperibor menſes. CA. euge homo lepidiſſime.
BA. Immo vin' etiam te faciam ex læto lætantẽ magis?
CA. Quid iam? BA. quia enim non venalem iam habeo Phœnicium.
CA. Non habes? BA. non hercle verò. CA. Pſeudole arceſſe hoſtias,
Victimas, lanios, vt ego huic ſacruficem ſummo Ioui:
Nam hic mihi nunc eſt multo potior Iuppiter, quàm Iuppiter.
BA. Nolo victimas, ˀagninis' me extis placari volo. s. minimi

CA. Propera, quid ſtas? accerſe agnos, audin' quid ait Iuppiter?
PS. Iam hic ero, verùm extra portam Metiam currendu'ſt prius.
CA. Quid eo? PS. lanios inde accerſam duos cum tintinabulis:
Eadem duo greges virgarum inde vlmearum adegero,
Vt hodie ad litationem huic ſuppetat ſatias Ioui
In malam crucem, iſtic ibit Iuppiter lenonius.
BA. Ex tua re non eſt, vt ego emoriar. PS. qui dum? BA. ego dicam tibi,
Quia edepol dum ego viuus viuam, nunquam eris frugi bonæ.
PS. Ex tua re non eſt vt ego emoriar. BA. qui dum? PS. ſic, quia
Si ego emortuus ſim, Athenis te ſit nemo nequior.
CA. Dic mihi obſecro verum hercle ſeriò hoc quod te rogo eſt.
Non habes venalem amicam tu meam Phœnicium?
BA. Non edepol habeo profectò: nā iampridē vendidi.
CA. Quomodo? BA. ſine ornamētis, cū inteſtinis oībus.
CA. Meam tu amicā vēdidiſti? B. valde, viginti minis.
CA. Viginti minis? B. vtrū vis, vel quater quinis minis.
Militi Macedonio, etiam quindecim hic habeo minas.
CA. Quid ego ex te audio? BA. amicam tuam eſſe factam argenteam.
CA. Cur id auſus facere? BA. lubuit, mea fuit. CA. ehò [Pſeudole,
I, gladium affer. PS. quid opus gladio? CA. qui hunc occidam, atque me.
PS. Quin tu te occidis? potiꝰ: nā hūc fames iā occiderit.
CA. Quid ais, quantū terra tegit hominū periuriſſime,
Iurauiſtin' te illam nulli venditurum niſi mihi?
BA. Fateor. CA. nempe cōceptis verbis. BA. etiam conſultis quoque.
CA. Periurauiſti ſceleſte. BA. at argentū intrò condidi.
Ego ſceleſtus nunc argentum promere poſſum domo:

Tu

Tu qui pius es iſtoc genere gnatus, nummũ non habes.
CA. Pſeudole aſſiſte altrinſecus, atq; onera hunc maledictis. PS. licet
Nunquam ad prætorem æquè curſim curram, vt emittar manu.
CA. Ingerè mala multa. PS. iã ego te differã dictis meis
Impudice. BA. ita eſt. PS. ſceleſte. BA. dicis vera. PS. verbero.
BA. Quippini. CA. buſtirape. BA. certè. CA. furcifer. BA. factum optumè.
CA. Sociofraude. BA. ſunt mea hæc iſta. PS. patricida. BA. perge tu.
PS. Sacrilege. BA. fateor. CA. periure. BA. vetera vaticinamini.
CA. Legirupa. BA. validè. PS. pernicies adoleſcentum. BA. acerrimè.
CA. Fur. BA. babæ. PS. fugitiue. BA. bombax. CA. fraus populi. BA. planiſſumè.
PS. Fraudulente. CA. impure leno. PS. cœnum. BA. cantores probos.
C. Verberauiſti patrẽ atq; matrẽ. B. atq; occidi quoq;,
Potiuſquam cibũ præhiberẽ, num peccaui quippiam?
PS. In pertuſũ ingerimus dicta doliũ, operam ludimus.
B. Nũquid aliud etiã voltis dicere? C. ecquid te pudet?
BA. Te damatorem inuentũ eſſe inanẽ quaſi caſſã nucẽ.
Sed quanquã multa malaq; in me dicta dixiſtis mihi,
Niſi mihi attulerit miles quinque quas debet minas,
Sicut hæc eſt præſtituta numerando argento dies,
Si is non aderit, poſſe opinor facere officiũ me meum.
CA. Quid id eſt? BA. ſi tu argentum attuleris, cum illo perdiderim fidem.
Hoc meũ eſt officiũ: ego operæ ſi ſit plus, tecũ loquar.
Sed ſine argento fruſtra eſt, quod me tui miſereri poſtules.
Hæc mea eſt ſententia, vt tu hinc porrò quid agas, conſulas.

CA. Iam ne abis? BA. negocij nunc ſum plenus. PS. paulo pòſt magis:
Illic homo meus eſt. niſi omnes di me atque homines deſerunt,
Exoſſabo ego illum ſimulter itidem vt murænā cocus.
Sed nunc Calidore operam te mihi volo dare. CA. quid imperas?
P. Hoc ego oppidū admœnire, vt hodie capiatur, volo.
Ad eam rem vſu'ſt hominem aſtutū, doctum, ſcitum, & callidum,
Qui imperata effecta reddat, non qui vigilans dormiat.
CA. Cedo mihi quid es facturus? PS. tempori ego faxo ſcies,
Nolo bis iterare, ſat ſic longæ fiunt fabulæ.
CA. Optumum atque æquiſſimum oras. PS. propera, adhuc hominem cito
Pauci ex multis ſunt amici homini qui certi ſient.
CA. Ego ſcio iſtuc. PS. ergo vtrumq; tibi nunc delectum para.
Ex multis exquire illis vnum tibi qui certus ſiet.
CA. Iam hic faxo aderit. PS. potin' vt abeas? CA. tibi moram dictis creas.

PSEVDOLVS.

Poſtquam illic hinc abijt, tu aſtas ſolus Pſeudole,
Quid nunc acturus? poſtquam herili filio
Largitus dictis dapſilis, vbi ſunt ea?
Cui neque parata gutta certi conſilij,
Neque adeo argenti, neque nunc quid faciam ſcio,
Neque exordiri primùm, vnde occipias, habes,
Neque ad detexundam telam certos terminos.
Sed quaſi poeta tabulas cum cœpit ſibi,
Quærit quod nuſquam eſt gentium, reperit tamen,
Facit illud veriſimile quod mendacium eſt:
Nunc ego poeta fiam. viginti minæ
Quæ nuſquam nunc ſunt gentium, inueniam tamen.
Atque ego huic iamptidem me daturum dixeram.

At

At volui inijcere tragulam in noſtrum ſenem:
Verùm is neſcio quo pacto præſenſit prius.
Sed comprimenda eſt mihi vox atque oratio.
Herum eccum video huc vnà Simonem ſimul
Cum ſuo vicino Caliphone incedere.
Ex hoc ſepulcro vetere viginti minas
Effodiam ego hodie, quas dem herili filio.
Nunc huc concedam, vt horum ſermonem legam.

SIMO, CALIPHO, ſenes duo.
PSEVDOLVS ſeruus.

SI de damnoſis natis & amatoribus
Dictator fiat nunc Athenis Atticis,
Nemo antecedat filio credo meo:
Ita nunc per vrbem ſolus ſermo eſt omnibus,
Eum velle amicam liberare, & quærere
Argentum ad eam rem. hoc alij mihi renunciant,
Atque id iam pridem ſenſi ego, & ſubolet mihi.
PS. Occiſa eſt hæc res, hæret hoc negocium.
Quò in commeatum iam volui argentarium
Proficiſci, ibi nunc oppidò obſepta eſt via.
Præſenſit, nihil eſt prædæ prædatoribus.
CA. Homines qui geſtant, quique auſcultant crimina,
Si meo arbitratu liceat, omnes pendeant:
Geſtores linguis, auditores auribus.
Nam iſtæc quæ tibi renunciantur filium
Te velle amantem argento circumducere,
Forſitan ea tibi dicta ſunt mendacia.
Sed ſi vera ea ſunt, vt nunc mos eſt maximè,
Quid mirum fecit, quid nouum? adoleſcens homo
Si amat, ſi amicam liberat? PS. lepidum ſenem.
SI. "Vetus' nolo faciat. CA. at enim necquicquã neuis, S. Verum
Vel túnc faceres tale in adoleſcentia.
Probum patrem eſſe oportet, qui gnatum ſuum
Eſſe probiorem quàm ipſus fuerit, poſtulet.
Nam tu quod damni, & quod feciſti flagitij,
Populo viritim potuit diſpertirier.

Id

Id'ne tu miraris, ſi patriſſat filius?
PS. ὦ ζεῦ! quàm pauci eſtis homines commodi!
Ehem illic eſt patrem eſſe, vt æquum eſt filio.
SI. Quis hic loquitur?me? hic eſt quidē ſeruos Pſeudo-
Hic mihi corrumpit filium, ſcelerum caput, [lus,
Hic dux, hic ille eſt pædagogus, hunc ego
Cupio excruciari. PS. iam iſtæc inſipientia eſt,
Sic iram in promtu gerere: quanto ſatius eſt,
Adire blandis verbis, atque exquirere,
Sint illa, nec ne ſint, quæ tibi renunciant.
BONVS animus in mala re,dimidium eſt mali.
SI. Tibi auſcultabo. PS. itur ad te Pſeudole,
Orationem tibi para aduerſum ſenem.
Herum ſaluto primùm, vt æquom eſt: poſtea
Siquid ſuperſit, vicinos impertio.
SI. Salue, quid agitur? PS. ſtatur hic ad hunc modum.
SI. Statum vide hominis Calipho, quaſi baſilicum.
CA. Bene confidenterque aſtitiſſe intelligo.
PS. Decet innocentem, qui ſit, atque innoxius,
Seruum ſuperbum eſſe apud herum potiſſimum.
CA. Sunt quæ te volumus percontari, quæ quaſi
Per nebulam noſmet ſcimus, atque audiuimus.
SI. Conficiet iam te hic verbis vt tu cenſeas
Non Pſeudolum, ſed Socratem tecum loqui.
PS. Ita eſt. iampridem tu me ſpernis, ſentio,
Paruam eſſe apud te mihi fidem ipſe intelligo.
Cupis me eſſe nequam, tamen ero frugi bonæ.
SI. Fac ſis vaciuas Pſeudole ædis aurium,
Mea vt migrare dicta poſſint quò volo.
PS. Age loquere quid vis. tametſi tibi ſuccenſeo.
SI. Mihin' domino ſeruos tu ſuccenſes? PS. iam tibi
Mirum id videtur. SI. hercle qui vt tu prædicas,
Cauendum eſt mihi abs te irato, atque alio tu modo
Me verberare, atque ego te ſoleo, cogitas.
PS. Quid cenſes? CA. edepol meritò eſſe iratū arbitror,
Cum apud te parum ſtet fides. SI. iam ſic ſino

Iratus ſit, egóne quid noceat cauero.
Sed quid ais?qd hoc quod te rogo. PS. ſi quid vis,roga
Quod ſcibo, Delphis tibi reſponſum dicito.
SI. Aduorte ergo animum, & fac ſis promiſſi memor.
Quid ais? ecquam ſcis filium tibicinam
Meum amare * * SI. liberare quam velit. S.v.c. *Negat meam.
* * * .SI. ecquas viginti minas S.v.co. *Sic tu audita negas?
Per ſycophantiam atque per doctos dolos
Paritas vt auferas à me? PS. abs te ego auferam?
SI. Ita, quas meo gnato des, qui amicam liberet.
Fateri * * * S.v.c. * dicar.
CA. Fatetur. SI. dixin' Calipho dudum tibi?
CA. Memini. SI. cur hæc tu, vbi reſciuiſti illico,
Cælata me ſunt, cur non reſciui? PS. eloquar.
Quia nolebam ex me morem prægigni malum,
Herum vt ſeruos ſuum criminaret apud herum.
SI. Iuberes hunc præcipitem in piſtrinum trahi.
CA. Nunquid peccatum Simo eſt? SI. immò maximè.
PS. Deſiſte, rectè ego meam rem ſapio Callipho.
Peccata mea ſunt. animum aduorte nunc iam,
Quapropter te expertem amoris nati habuerim.
Piſtrinum in mundo ſcibam, ſi id faxem, mihi.
SI. Non à me ſcibas piſtrinum in mundo tibi?
Cum ea muſitabas. PS. ſcibam. SI. cur non dictum
eſt mihi?
PS. Quia aliud malum aderat, iſtuc aberat longius.
Illud erat præſens, huic erat dieculæ.
SI. Quid nunc agetis? nam hinc quidē à me nō poteſt
Argentum auferri, qui præſertim ſenſerim.
Ne quiſquam credat nummū, iam edicam omnibus.
PS. Nūquam edepol cuiquam ſupplicabo dum quidem
Tu viues, tu mihi hercle argentum dabis,
Abs te equidem ſumā. SI. tu à me ſumes? PS. ſtrenuè.
SI. Excludito mihi hercle oculum, ſi dedero. PS. dabis.
Iam dico, vt à me caueas. CA. certè edepol ſcio,
Si abſtuleris, mirum & magnum feceris facinus.

PS.

PS. Faciam. SI. ſi non abſtuleris. PS. virgis cædito.
Sed quid ſi abſtulero? SI. do Iouem teſtem tibi,
Te ætatem impunè habiturũ. PS. facito vt memineris.
SI. Egon vt cauere nequeam cui prædicitur?
PS. Prædico vt caueas, dico inquam vt caueas, caue.
Hem iſtis mihi tu hodie manibus argentum dabis.
CA. Edepol mortalem graphicum, ſi ſeruat fidem.
PS. Seruitum tibi me abducito, ni fecero.
SI. Bene atque amicè dicis: nam nunc iam meus es.
PS. Vin etiam dicam, quod vos magis miremini?
CA. Studeo hercle audire, nam ted auſculto libens.
SI. Agedum, nam ſatis libenter te auſculto loqui.
PS. Priuſquam iſtam pugnã pugnabo, ego etiam prius
Dabo aliam pugnam claram, & commemorabilem.
SI. Quam pugnam? PS. hem ab hoc lenone vicino tuo,
Per ſycophantiam, atque per doctos dolos
Tibicinam illam, tuus quam gnatus deperit,
Eam circumducam lepidè lenonem. SI. quid eſt?
PS. Effectum hoc hodie reddam vtrunq, ad veſperum.
SI. Siquidem iſtæc opera vt prædicas perfeceris,
Virtute regi Agathocli anteceſſeris.
Sed ſi non faxis, nunquid cauſſæ eſt, illico
Quin te in piſtrinum condam? PS. non vnum quidem
Diem modò, verùm hercle in omnis, quantum eſt.
 ſed ſi effecero,
Dabin' mihi argentum quod dem lenoni illic?
Tua voluntate. CA. ius bonum orat Pſeudolus.
Dabo inque. SI. at ſcin' quid mihi in mentem venit?
Quid ſi hiſce inter ſe conſenſerunt Calipho,
Aut de compacto faciunt conſutis dolis,
Qui me argento circumuertant. PS. quis me audacior
Sit? ſi iſtuc facinus audeam facere. immo ſic Simo,
Si ſumus conſpecti, ſiue conſilium vnquam iniuimus
De iſtac re, aut ſi de ea re vnquã inter nos conuenim',
Quaſi in libro cum ſcribuntur calamo litteræ,
Stilis me totum vſque vlmeis conſcribito.

SI. Indice ludos nunc iam quando lubet.
PS. Da in hunc diem operam Callipho quæſo mihi,
Ne quod te ad aliud occupes negotium.
CA. Quin vti rus irem iam heri conſtitueram.
PS. At nunc diſturba quas ſtatuiſti machinas.
CA. Nunc non abire certum eſt iſtac gratia,
Lubido eſt ludos tuos ſpectare Pſeudole.
Et ſi hunc videbo non dare argentum tibi,
Quod dixit, potius quàm id non fiat, ego dabo.
Non demutabo. PS. namque edepol ſi non dabis,
Clamore magno, & multum flagitabere.
Agite amouemini hinc vos intrò nunc iam,
Ac meis viciſſim date locum fallacijs.
SI. Fiat, geratur mos tibi. PS. ſed te volo
Domi vſque adeſſe. SI. quin tibi hanc operam dico.
CA. At ego ad forũ ibo, iam hic adero. SI. actutũ redi.
PS. Suſpicio eſt mihi nunc vos ſuſpicarier,
Me iccirco hæc tanta facinora promittere,
Qui vos oblectem, hanc fabulam dum tranſigam,
Neque ſim facturus, quod facturum dixeram:
Non demutabo. atque etiam certum, quod ſciam
Quo ſim facturus pacto, nihil etiam ſcio,
Niſi quia futurum eſt. nam qui in ſcenam prouenit
Nouo modo, nouum aliquid inuentũ afferre addecet.
Si id facere nequeat, det locum illi qui queat.
Concedere aliquantiſper hinc mihi intrò libet,
Dum concenturio in corde ſycophantias.
Tibicen vos interea hic delectauerit.

PSEVDOLVS ſeruus.

PRoh Iuppiter, vt mihi quicquid ago lepidè omnia proſpereque eueniunt.
Neque quod dubitem, neq; quod timeam meo in pectore conditum eſt conſilium.
Nam ea ſtultitia eſt facinus magnum timido cordi credere. nam omnes
Res perinde ſũt, vt agas, vt eas magnifacias. nã ego in meo

Pecto-

Pectore prius ita paraui copias duplicis, triplicis, dolos,
Perfidias, vt vbicunque cum hoſtibus congrediar, malorum meorum
Fretus virtute dicam, mea induſtria & malicia, fraudulentia,
Facilè vt vincã, facilè vt ſpoliem meos perduellis meis perfidijs.
S. communi Nunc inimicum ego hunc 'communem' meum, atque voſtrum omnium
Ballionem, exbaliſtabo lepidè, date operam modò. hoc ego oppidum
Admœnire, vt hoc die capiatur, volo, atque vt hoc meas legiones
Adducam: ſi hoc expugno, facilè ego hanc rem meis ciuibus faciam.
Pòſt ad oppidum hoc vetus continuò mecum exercitum protinus obducam:
Inde me & ſimul participes omnes meos præda onerabo, atque opplebo.
Metum & fugam perduellibus meis inijciam, me eſſe vt ſciant natum.
Eo ſum genere gnatus; magna me facinora decet efficere,
Quæ poſt mihi clara, & diu clueant: ſed hunc quem video, quis hic eſt?
Qui oculis meis obuiã ignorabilis objicitur, libet ſcire
Quid hic velit cum machæra, & huic, quam rem agat, hinc dabo inſidias.

HARPAX Cacula. PSEVDOLVS ſeruus.

HI loci ſunt, atque hæ regiones, quæ mihi ab hero ſunt demonſtratæ,
Vt ego oculis rationem capio, quam mihi ita dixit herus meus miles,
S. habitat Septimas eſſe ędis à porta, vbi ille 'habuit' leno, cui iuſſit
Symbolum me ferre, & hoc argentum. nimis velim certum qui
Mihi faciat Ballio leno vbi hic habitat. PS. ſt, tace tace,

Meus

Meus hic eſt homo,ni omnes di atque homines deſerunt. nouo conſilio
Nunc mihi opus eſt, noua res ſubitò mihi hæc obiecta eſt:
Hoc præuortar principio,illa omnia miſſa habeo quæ antè agere occepi.
Iam pol ego hũc ſtratioticum nuncium aduenientem probè percutiam.
HA. Oſtium pultabo,atque intus euocabo aliquẽ foras.
PS. Quiſquis es,cõpendium ego te facere pultãdi volo:
Nam ego precator,& patronus foribus proceſſi foras.
HA. Túne es Ballio? PS. immò vero ego eius ſum ſubballio.
HA. Quid iſtuc verbi eſt? PS. condus, promus ſum, procurator peni.
HA. Quaſi te dicas atriẽſem. PS. imò atriẽſi ego impero.
HA. Quid tu ſeruus ne es, an liber? PS. nunc quidem etiam ſeruio.
HA. Ita videre,& non videre dignus qui liber ſies.
PS. Non ſoles reſpicere te, cum dicas iniuſtè alteri?
HA. Hunc hominem malum eſſe oportet. PS. di me ſeruant atque amant.
Nam hic mihi incus eſt, procudã ego hodie hinc multos dolos.
HA. Quid illic ſecum ſolus loquitur. PS. quid ais tu adoleſcens? HA. quid eſt?
PS. Es'ne tu, an non es ab illo milite Macedonio,
Seruus eius,qui hinc à nobis eſt mercatus mulierem?
Qui argẽti hero meo lenoni quindecim dederat minas,
Quinq; debet? HA. ſum, ſed vbi tu me nouiſti gentiũ,
Aut vidiſti,aut collocutus?nã equidẽ Athenis antidhac
Nunquam adueni, neque te vidi ante hunc diem vnquam oculis meis.
PS. Quia videre inde eſſe. nam olim cum abijt, argento hic dies
Præſtituta eſt,quoad referret nobis,neq; dum rettulit.

HA. Imò adeſt. PS. tun' attuliſti. HA. egomet. PS. quid dubitas dare?
HA. Tibi ego dem? PS. mihi hercle verò, qui res rationeſque heri
Ballionis curo, argentum accepto, expenſo, & cui debet dato.
HA. Siquidem hercle etiam ſupremi promtas theſauros Iouis,
Tibi libellam argenti nunquã credã, dum tu ſtrenuas.
PS. Res erit ſoluta. HA. nunc iam potius ſic ſeruauero.
PS. Væ tibi. tu inuentus verò meã qui forcilles fidem:
Quaſi mihi non ſexcenta tanta ſoli ſoleant credier.
HA. Poteſt vt alij ita arbitrentur, & ego vt ne credam tibi.
PS. Quaſi tu dicas me te velle argento circumducere.
HA. Immo verò quaſi tu dicas, quaſique ego autem id ſuſpicer.
Sed qd eſt tibi nomẽ? PS. ſeruus eſt huic lenoni Syrus,
Eum eſſe me dicam, Syrus ſum. HA. Syrus? PS. id eſt nomen mihi.
HA. Verba multa facimus, herus ſi tuus domi eſt, quin prouocas,
Vt id agam quò miſſus huc ſum. PS. quicquid eſt nomen tibi,
Si intus eſſet euocarem. verùm ſi dare vis mihi,
Magis erit ſolutum, quàm ipſi dederis. HA. at enim ſcin quid eſt;
Reddere hoc, non perdere, herus miſit. nunc certè ſcio.
Hoc febrim tibi eſſe, quia nõ licet hoc inijcere vngulas.
Ego niſi ipſi Ballioni, nummum credam nemini.
PS. At illic nunc negotioſus eſt, res agitur apud iudicẽ.
HA. Di bene vortant. at ego quando eum eſſe cenſebo domi,
Rediero. tu epiſtolam hanc à me accipe, atq; illi dato.
Nam iſtic ſymbolum eſt inter herum meum, & tuum de muliere.

PS. Scio equidem, vt qui argentum afferret, atque expreſſam imaginem
Suam huc ad nos, cum eo aiebat velle mitti mulierem.
Nam hic quoque exemplum reliquit eius. HA. omnem rem tenes.
PS. Quid ego ni teneam? HA. dato ergo iſtum ſymbolum illi. PS. licet.
Sed quid eſt tibi nomen? HA. Harpax. PS. apage te Harpax, haud places.
Huc quidem hercle haud ibis intrò, ne quid Harpax feceris.
HA. Hoſtis viuos rapere ſoleo ex acie, ex hoc nomen mihi eſt.
PS. Pol te multo magis opinor vaſa ahenea ex ædibus.
HA. Non ita eſt, ſed ſcin' quid te orem Syre? PS. ſciam, ſi dixeris.
HA. Ego deuortor extra portã huc in tabernã tertiam.
Apud anũ illam diobolaré, cludam, craſſam, chryſidẽ.
PS. Quid vis? HA. inde vt me accerſas, herus tuus vbi venerit.
PS. Tuo arbitratu maximè? HA. nam vt laſſus veni de via,
Me volo curare. PS. ſanè ſapis, & conſilium placet.
Sed vide ſis ne in quæſtione ſis, quando accerſam mihi.
HA. Quin vbi prandero, dabo operam ſomno. PS. ſanè cenſeo.
HA. Nunc quid vis? PS. dormitum vt abeas. HA. abeo. PS. atque audin Harpage,
Iube ſis te opperiri, beatus eris ſi conſudaueris.

PSEVDOLVS ſeruus.

DI immortales, conſeruauit me illic homo aduentu ſuo,
Suo viatico reduxit me vſque ex errore in viam.
Nam ipſa mihi opportunitas, non potuit opportunius
Aduenire, q̃ hæc cauata eſt mihi opportune epiſtola.
Nã hæc allata cornucopiæ eſt, vbi ineſt quicquid volo.

Hic doli,hic fallaciæ omnes ſunt,hic ſunt ſycophantię,
Hic argentum eſt,hic amica amanti herili filio,
Atq; ego nunc me glorioſum faciam, vt copi pectore,
Quo modo quicq; agerem , vt lenoni ſurriperem mulierculam,
Iã inſtituta,ornata,cuncta in ordine animo vt volueră,
Certa deformata habebam? ſed profectò hoc ſic erit:
Centũ doctûm hominũ conſilia ſola hæc deuincit dea
Fortuna:atque hoc verum eſt: proinde vt quiſque fortuna vtitur,
Ita præcellet,atque exinde ſapere eum omnes dicimus.
Bene vbi quod cõſiliũ diſcimus accidiſſe, hominẽ catũ
Eum eſſe declaramus:ſtultũ autẽ illũ, cui vertit malè.
Stulti haud ſcimus , fruſtra vt ſimus , cum quod cupienter dari
Petimus nobis,quaſi quid in rem ſit,poſſimus noſcere.
Certa amittimus,dũ incerta petimus. atq; hoc euenit
In labore atque in dolore,vt mors obrepat interim.
Sed iam ſatis eſt philoſophatum, nimis diu & longum loquor.
Di immortales,aurichalco contra non carum fuit
Meũ mẽdacium, hic modò quod ſubitò cõmentus fui,
Quia lenonis me eſſe dixi . nunc ego hac epiſtola
Tres deludam , herum & lenonem , & qui hanc mihi dedit epiſtolam.
Euge par pari.aliud autem quod cupiebam contigit.
Venit eccum Calidorus,ducit neſcio quẽ ſecum ſimul.

CALIDORVS. CHARINVS adoleſcens.
PSEVDOLVS ſeruus.

DVlcia atque amara apud te ſum elocutus omnia,
Scis amorem,ſcis laborem, ſcis egeſtatem meam.
CH. Commemini omnia:dic tu modò me quid vis facere,fac ſciam.
CA. Cum hæc tibi alia ſum elocutus,vt ſcires,ſi ſcis,de ſymbolo.
CH. Omnia inq̃,tu modò quę me facere vis,fac vt ſciã.

CA.

CA. Pſeudolus ita mihi imperauit, vt aliquem hominem ſtrenuum,
Beneuolentem adducerem ad ſe. CH. ſeruas imperium probè.
Nã & amicũ & beneuolentẽ ducis. ſed iſtic Pſeudolus
Nouus mihi eſt. CA. nimium eſt mortalis graphicus, heuretes mihi eſt,
Is mihi hæc eſſe ſe effecturum dixit, quæ dixi tibi.
PS. Magnificè hominem compellabo. CA. cuia vox ſonat? PS. io, io.
Te te te tyranne, te rogo, qui imperitas Pſeudolo,
Quæro, qoi ter, trina, triplicia, tribus modis, tria gaudia,
Artibus tribus, ter demeritas dem lætitias, de tribus
Fraude partas per malitiam, & per dolum & fallaciam
In libello hoc obſignato ad te attuli pauxillulo.
CA. Illic homo eſt vt paratragœdiat carnufex. CH. cõfer gradum
Contrà pariter. PS. porrige audacter ad ſalutẽ brachiũ.
CH. Dic vtrum ſpem ne an ſalutem, te ſalutẽ Pſeudole?
PS. Immò vtrunque. CH. vtrunque ſalue, ſed quid actum eſt? PS. quid times?
CA. Attuli hunc. PS. quid attuliſti? CA. adduxi volui dicere.
PS. Quid iſtic eſt? CA. Charinus. PS. euge iam * — *S.v.c.* Charinum volo.*
CH. Quin tu quicquid opus eſt audacter imperas. PS.
Bene ſit, Charine nolo tibi moleſtos eſſe nos. [iã gratiã.
CH. Vos moleſtos mihi? moleſtũ eſt quidem. PS. tum tu igitur mane.
CH. Quid iſtuc eſt? PS. epiſtolam modò hanc intercepi, & ſymbolum.
CH. Symbolum? quem ſymbolum. PS. qui à milite allatu'ſt modò.
Eius ſeruo qui hunc ferebat cum quinq; argẽti minis,
Tuam qui amicã hinc accerſebat, ei os ſubleui modò.
CH. Quomodo? PS. horum cauſſa hæc agitur ſpectatorum fabula.

Hi ſciunt qui hic affuerunt, vobis pòſt narrauero.
CH. Quid nunc agimus? PS. liberam hodie tuam amicam amplexabere.
CH. Egóne? PS. tute, ego ipſus inquam, ſiquidem hoc viuet caput.
Si modò mihi hominem inuenietis properè. CH. qua facie. PS. malum,
Callidum, doctũ, qui quando principium prehenderit,
Porrò ſua virtute teneat, quid ſe facere oporteat.
Atq; eum qui non hic vſitatus ſępe ſit. CA. ſi ſeruos eſt,
Nunquid refert? PS. immò multo mauolo q̃ liberum.
CH. Poſſe opinor me dare hominem tibi malum & doctum modò.
Qui à patre aduenit Caryſto, nec dum exijt ex ædibus
Quoquam, neque Athenas aduenit vnquam ante heſternum diem.
PS. Bene iuuas, ſed quinque inuentis opus eſt argenti minis
Mutuis, quas hodie reddam, nam vnam mihi huius debet pater.
CH. Ego dabo, ne quære aliunde. PS. ò hominem opportunum mihi.
Etiam opu'ſt chlamyde & machæra, & petaſo. CH. à me poſſum dare.
PS. Di immortales, nõ Charinus mihi hic quidem eſt, ſed copia.
Sed iſtic ſeruus ex Caryſto hic qui aduenit, qui ſapit?
CH. Vſque à cunabulis. PS. manuleatam tunicam habere hominem decet.
Ecquid habet is homo aceti in pectore? CH. atque acidiſſimi.
PS. Quid ſi opus fiet, vt dulce promat indidem, ecquid habet?
CH. Rogas? murrhinam, paſſum, defrutum, melinam, mel qoiuſmodi.
Quin in corde inſtruere quondã cœpit Hermopolium.

PS.

PS. Euge pellepide Charine, me meo ludo iam beas.
Sed quid nomen eſſe dicam ego iſti ſeruo? CH. Simiæ.
PS. Scit'ne in re aduorſa verſari? CH. turbo non æquè citus eſt.
PS. Ecquid argutus eſt? CH. malorum facinorum ſæpiſſimè.
PS. Quid cum manifeſtò tenetur? CH. anguilla'ſt, elabitur.
PS. Ecquid is homo ſcitus eſt? CH. plebiſcitum non eſt ſcitius.
PS. Probus homo eſt, vt prędicare te audio. CH. immò ſi ſcias,
Vbi te aſpexerit, narrabit vltrò quid ſeſe velis.
Sed quid illo es acturus? PS. dicam, vbi hominem exornauero.
Subditicium fieri ego illum militis ſeruum volo.
Symbolum hūc ferat lenoni cum quinq; argēti minis,
Mulierē ab lenone abducat. hem tibi omnē fabulam.
Cæterùm quo quicque pacto faciat, ipſi dixero.
CA. Quid nunc igitur ſtamus? PS. hominem cum ornamentis omnibus
Exornatum adducite ad me, iam ad trapezitā Æſchinū.
Sed properate. CH. prius illic erimus, quàm tu. PS. abite ergo ocius.
Quicquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit,
Nunc liquet, nunc defecatum eſt, cor mihi nunc peruium'ſt,
Omnes ordines ſub ſignis ducam legiones meas,
Aui ſiniſtra, auſpicio liquido, atque ex ſententia:
Confidentia eſt inimicos meos me poſſe perdere.
Nunc ibo ad forum, atque onerabo meis præceptis Simiam,
Quid agat, ne quid titubet, doctè vt hanc ferat fallaciā.
Iam ego hoc ipſum oppidum expugnatum faxo erit lenonium.

PVER.

CVi ſeruitutem di danunt lenoniam
Puero, atque eidem ſi addunt turpitudinem,
Næ illi, quantum ego nunc corde conſpicio meo,
Malam rem magnam, multaſque ærumnas danunt.
Velut hæc mihi euenit ſeruitus, vbi ego omnibus
Paruis magniſque miſerijs præfulcior,
Neque ego amatorem mihi inuenire vllum queo,
Qui amet me, vt curet tandem nitidiuſcule.
Nunc huic lenoni eſt hodie natalis dies,
Interminatus eſt à minimo ad maximum,
Si quis non hodie munus miſiſſet ſibi,
Eum cras cruciatu maximo perbitere.
Nunc neſcio hercle rebus quid faciam meis.
Neque ego illud poſſum, quod illi qui poſſunt, ſolent.
Nunc niſi lenoni munus hodie miſero,
Cras mihi potandus fructus eſt fullonius.
S.v.a.inſerit *Hei hei quàm ille hercle, ego etiam nunc ſum paruulus.*
Atque edepol vt nunc malè eum metuo miſer:
S.v.c.inſerit *Si quiſpiam det. Quoi manus grauior ſiet,*
Quanquam illud aiunt magno gemitu fieri:
Comprimere dentes poſſe videor aliquo modo.
Sed comprimenda eſt mihi vox atque oratio,
Herus eccum recipit ſe domum, & ducit coquum.

BALLIO leno. COCVS. PVER.

FOrum coquinum qui vocant, ſtultè vocant.
Nam nõ coquinum eſt, verùm furinum eſt forum.
Nam ſi ego iuratus peiorem hominem quærerem,
Coquum non potui, quàm hunc quem duco, ducere,
Multiloquum, glorioſum, inſulſum, inutilem.
Quin ob eam rem Orcus recipere hunc ad ſe noluit,
Vt eſſet hic, qui mortuis cœnam coquat.
Nam hic ſolus illis coquere quod placeat, poteſt.
CO. Si me arbitrabare iſto pacto vt prædicas,
Cur conducebas? BA. inopia, alius non erat.
Sed cur ſedebas in foro, ſi eras coquus

Tu

Tu ſolus præter alios? CO. ego dicam tibi,
Hominum auaritia ego ſum factus improbior coqus,
Nō meopte ingenio. BA. qua iſtuc ratione? C. eloquar.
Quia enim cum extemplò veniunt conductū coqum,
Nemo illum quærit qui optimus, & cariſſimu'ſt,
Illum conducunt potius qui viliſſimu'ſt:
Hoc ego fui hodie ſolus obſeſſor fori.
Illi drachmis ijſſent miſeri, me nemo poteſt
Minoris quiſquam nummo vt ſurgam, ſubigere.
Non item cœnam condio, vt alij coqi,
Qui mihi condita prata in patinis proferunt,
Boues qui conuiuas faciunt, herbasq́ne oggerunt,
Eas herbas herbis alijs porrò condiunt,
Indunt coriandrum, fœniculum, allium, atrum olus,
Apponunt rumicem, braſſicam, betam, blitum:
Eo laſerpicij libram pondo diluunt:
Teritur ſinapis ſcelerata cum illis, qui terunt,
Priuſquam triuerunt oculi, vt extillent facit.
Ei homines cœnas ſibi coquint: cum condiunt,
Non condimentis condiunt, ſed ſtrigibus,
Viuis conuiuis inteſtina quæ exedint,
Hoc hic quidem homines tam breuem vitam colunt,
Cum haſce herbas huiuſmodi in ſuam aluū congerūt,
Formidoloſas dictu, non eſu modò:
Quas herbas pecudes non edunt, homines edunt.
BA. Quid tu? diuinis condimentis vtere,
Qui prorogare vitam poſſis hominibus,
Qui ea culpes condimenta? CO. audacter dicito.
Nam vel ducenos annos poterunt viuere,
Meas qui eſitabunt eſcas quas condiuero.
Nam ego cicilendrum quando in patina ſcindidi,
Aut ſi polindrum, aut macidem, aut ſancaptidem,
Eæ ipſæ ſeſe patinæ feruefaciunt illico,
Hæc ad Neptuni pecudes condimenta ſunt,
Terreſtres pecudes cicimandro condio,
Aut happalopſide, aut cataractria. BA. at te Iuppiter,

Dijq́ue omnes perdant, cum condimentis tuis,
Cumq́ue tuis iſtis omnibus mendacijs.
CO. Sine ſis loqui me. BA. loquere, atq; i in malá crucé.
CO. Vbi omnes patinæ feruent, omnis aperio.
Is odos dimiſſis pedibus in cœlum volat.
Eum in odorem cœnat Iuppiter cotidie.
BA. Odor dimiſſis pedibus? CO. peccaui inſciens.
B. Quid eſt? C. quia enim dimiſſis manib. volui dicere.
BA. Si nunquam is coctum, quid'nam cœnat Iuppiter?
CO. It incœnatus cubitum. BA. i in malam crucem.
Iſtaccinè cauſſa tibi hodie nummum dabo?
CO. Fateor equidem eſſe me cocum cariſſimum:
Verùm pro precio facio, vt opera appareat
Mea, quo conductus veni. BA. ad furandum quidem.
CO. An inuenire poſtulas quenquam coquum,
Niſi miluinis aut aquilinis vngulis?
BA. An tu coquinatum te ire quóquam poſtulas,
Quin ibi conſtrictis vngulis cœnam coquas?
Nunc adeò tu qui meus es iam edico tibi,
S.N. *Vti' noſtra properes amoliri omnia:
Tum vt huius oculos in oculis habeas tuis:
Quoquò hic ſpectabit, eò tu ſpectato ſimul:
Si quò hic gradietur, pariter progrediminor:
Manum ſi protollet, pariter proferto manum.
Suum ſi quid ſumet, id tu ſinito ſumere.
Si noſtrum ſumet, tu teneto altrinſecus.
Si iſte ibit, ito. ſtabit, aſtató ſimul.
Si conquiniſcet iſtic, conquiniſcito.
Simul item his diſcipulis prius cuſtodes dabo.
CO. Habe modò animum bonum. BA. quæſo qui poſſim, doce,
Animum habere, qui te ad me adducam domum?
CO. Quia ſorbitione faciam ego te hodie mea,
Item vt Medæa Peliam concoxit ſenem,
Quem medicamento & ſuis venenis dicitur
Feciſſe rurſus ex ſene adoleſcentulum:

Item

Item te ego faciam. BA. ehò an tu etiam veneficus?
CO. Immò edepol verò hominum ſeruator magis. BA. hem mane,
Quanti iſtuc vnum mē coquinare perdoces?
CO. Quid? BA. vt te ſeruem, ne quid ſurripias mihi.
CO. Si credis, nummo: ſi non, ne mina quidem.
Sed vtrum amicis hodie, an inimicis tuis
Daturus cœnam? BA. pol ego amicis, ſcilicet.
CO. Quin tu illos inimicos potius quā amicos vocas?
Nam ego ita conuiuis cœnam conditam dabo
Hodie, atque ita ſuauitate condiam,
Vt quiſque quicque conditum guſtauerit,
Ipſos ſibi faciam vt digitos prærodat ſuos.
BA. Quæſo hercle priuſquam quicquā conuiuis dabis,
Guſtato tute prius, & diſcipulis dato,
Vt prærodatis veſtras furtificas manus.
CO. Fortaſſe hæc tu nunc mihi non credis quę loquor.
BA. Moleſtus ne ſis, nimium iam tinnis, non places.
Hem illic ego habito, intrò huc abi, & cœnam coque
Properè. CO. quin is accubitum, & conuiuas cedò.
Corrumpitur iam cœna. BA. hem ſobolem ſis vide,
Iam hic quoque ſceleſtus eſt, coquit ſub linteo.
Profectò quid nunc primum caueam neſcio,
Ita in ædibus ſunt fures, prædo in proximo eſt.
Iam me hic vicinus apud forum paulo prius
Pater Calidori opere petiuit maximo,
Vt mihi cauerem à Pſeudolo ſeruo ſuo,
Neu fidē ei haberem. nam eum circūire in hunc diem,
Vt me ſi poſſet 'muliere' interuorteret, S. mulierem
Eum promiſiſſe firmiter dixit ſibi,
Seſe abducturum à me dolis Phœnicium.
Nunc ibo intrò, atque edicam familiaribus,
Profectò ne quis quicquam credat Pſeudolo.

PSEVDOLVS ſeruus. SIMIA ſycophanta.

SI vnquam quenquam di immortales voluere eſſe auxilio adiutum,

Tum

Tum me & Calidorum ſeruatum volunt eſſe,& lenonem extinctum,
Cum te adiutorem genuere mihi, tam doctum hominem atque aſtutum.
Sed vbi illic eſt? ſum'ne ego homo inſipiens? qui hæc mecum egomet loquor ſolus?
Dedit verba mihi hercle, vt opinor, malus cum malos ſtultè caui.
Tum pol ego interij,homo ſi ille abijt,neque hoc opus quod volui, ego hodie efficiam.
Sed eccum video verbeream ſtatuam, vt magnificè infert ſeſe?
Hem te hercle ego circumſpectabam,nimis metuebam malè ne abijſſes.
SY. Fuit meum officium vt facerem,fateor. PS. vbi reſtiteras. SY. vbi mihi libitum eſt.
PS. Iſtuc ego iam ſatis ſcio. SY. cur ergo quod ſcis, me rogas? PS. at hoc volo monere te.
SY. Monendus ne me moneat. PS. nimis tandem abs te contemnor.
SY. Quippe ego te ni contemnam ſtratioticus homo qui cluear. PS. iam
Hoc volo quod occeptum'ſt agi. SY. nunquid agere aliud me vides?
PS. Ambula ergo citò. SY. immò ocioſè volo. PS. hæc ea occaſio eſt,dum ille dormit
Volo tu prior vt occupes adire. SY. quid properas placidè.
Ne time:ita ille faxit Iuppiter,vt ille palàm ibidē aſſiet,
Quiſquis ille eſt, qui adeſt à milite, nunquam edepol erit ille potior
Harpax,quàm ego,habe animum bonum : pulcrè ego hanc explicatam tibi rem dabo.
Sic ego illum dolis atque mendacijs in timorem dabo,
Militarem aduenam, ipſe ſeſe vt neget eum eſſe qui ſiet,

Meque

Meque vt eſſe autumer, qui ipſus eſt. PS. qui poteſt? SY. occidis me,
Cum iſtuc rogitas. PS. ô hominem lepidum, te quoq; etiam dolis,
Atq; etiam mendacijs, Iuppiter te mihi ſeruet.
SY. Immò mihi. ſed vide ornatus hic ſatis me cõdecet?
PS. Optumè habet. SY. eſto. PS. tantum tibi boni di immortales duint,
Quantum tibi optes. nam ſi exoptem quantum dignus, tantum dent,
Minus nihilo eſt, neque ego hoc homine quenquam vidi magis malum
Et maleficum. SY. tun' id mihi? PS. taceo, ſed ego quæ tibi dona
Dabo, & faciam, ſi hanc rem ſobriè accuraſſis. SY. potin' vt taceas.
Memorem immemorẽ facit, qui monet quod memor meminit. teneo omnia.
In pectore condita ſunt, meditati ſunt doli doctè. PS. probus hic eſt
Homo. SY. neque hic eſt, neque ego. PS. at vide ne titubes. SY. potin' vt taceas?
PS. Ita me dij ament. SY. ita non facient, mera iam mendacia fundes?
PS. Vt ego ob tuam Simia perfidiam te amo, & metuo, & magnifacio.
SY. Ego iſtuc alijs dare condidici, mihi obtrudere non potes palpum.
PS. Vt ego te hodie accipiam lepide, vbi effeceris hoc opus. SY. ha ha hæ.
PS. Lepido victu, vino, vnguentis, & inter pocula pulpamentis:
Ibidem vnà aderit mulier lepida, tibi ſauia ſuper ſauia quæ det.
SY. Lepidè accipis me. PS. immò ſi efficis, tum faxo magis dicas.

SY.

SY. Niſi effecero, cruciabiliter carnifex me accipito.
Sed propera mihi monſtrare vbi oſtium lenonis ædiũ.
PS. Tertium hoc eſt. SY. tace, ædes hiſcunt. PS. credo, animo male'ſt
Ædibus. SY. quid iam? PS. quia edepol ipſum lenonem euomunt.
SY. Illiccine eſt? PS. illic eſt. SY. mala merx eſt. PS. illuc ſis vide.
Nõ prorſus: verùm ex trãſuerſo cedit, quaſi cãcer ſolet.

BALLIO. PSEVDOLVS. SYCOPHANTA.

MInus malum hunc hominem eſſe opinor, quàm eſſe cenſebam coquum:
Nam nihil etiam dum harpagauit præter cyathum, & cantharum.
PS. Heus tu nũc occaſio eſt & tempus. SY. tecũ ſentio.
PS. Ingredere in viam doloſe, & ego hic in inſidijs ero.
SY. Habui numerum ſedulò, hoc eſt ſextum à porta proximum
Angiportum, in id angiportum me deuorti iuſſeras,
Quotumas ædis dixerit, id ego admodum incertò ſcio.
BA. Quis hic homo chlamydatus eſt, aut vnde eſt, aut quem quæritat?
Peregrina facies videtur hominis, atque ignobilis.
SY. Sed eccum, qui ex incerto faciet mihi quod quæro certius.
BA. Ad me adit rectà, vnde ego hominem hunc eſſe dicam gentium?
SY. Heus tu, qui cum hirquina aſtas barba, reſponde quod rogo.
BA. Ehò an non prius ſalutas? SY. nulla eſt mihi ſalus dataria.
BA. Nam pol hinc tantundem accipies. PS. iam inde à principio probus.
S. Ecquẽ in angiporto hoc hominẽ tu nouiſti, te rogo?
BA. Egomet me. SY. pauci iſtæc faciunt homines, quod tu prædicas.

Nam

Nam in foro vix decumus quiſque eſt, qui ipſus ſeſe nouerit.
PS. Saluus ſum, iam philoſophatur. SY. hominem ego hic quæro malum,
Legirupam, impium, periurum, atque improbum. BA. me quæritat:
Nã illa mea ſunt cognoměta, nomẽ ſi memoret modò.
Quid eſt ei homini nomen? SY. Leno Ballio. BA. ſciuin' ego?
Ipſe ſum adoleſcẽs, quẽ tu quęritas. SY. túne es Balllio?
BA. Ego enimuero is ſum. SY. vt veſtitus eſt perfoſſor parietum.
BA. Credo in tenebris conſpicatus ſi ſis me, abſtineas manum.
SY. Herus meus, tibi me ſalutem multã voluit dicere,
Hanc epiſtolam accipe à me, hanc me tibi iuſſit dare.
BA. Quis is homo'ſt qui iuſſit? PS. perij, nunc homo in medio luto eſt,
Nomen neſcit, hæret hæc res. BA. quem hanc miſiſſe ad me autumas?
SY. Noſce imaginem, tute eius nomẽ memorato mihi,
Vt ſciã Ballionẽ te eſſe ipſum. BA. cedò mihi epiſtolã.
SY. Accipe. hem cognoſce ſignum. BA. Ehò Polymachæroplacides,
Purus putus eſt ipſus, noui, heus. SY. Polymachæroplacides,
Nomen eſt. ſcio iam tibi me rectè dediſſe epiſtolam,
Poſtquam Polymachæroplacidæ elocutus nomen es.
BA. Sed quid agit is? SY. quod homo edepol fortis, atq; bellator probus.
Sed propera hanc pellegere quæſo epiſtolam, ita negotium eſt.
Atque accipere argentum actutum, mulieremque mihi emittere.
Nam neceſſe hodie Sicyoni me eſſe, aut cras mortem exequi,

Ita

Ita herus meus eſt imperioſus. BA. noui, notis prędicas.
SY. Propera pellegere epiſtolam ergo. BA. id ago, ſi taceas modò.
Miles lenoni Ballioni epiſtolam
Conſcriptam mittit Polymachæro placides,
Imaginem obſignatam, quæ inter nos duo
Conuenit olim. SY. ſymbolum eſt in epiſtola.
BA. Video & cognoſco ſignum, ſed in epiſtola
Nullam ſalutem mittere ne ſcriptam ſolet?
SY. Ita militaris diſciplina eſt Ballio,
Manu ſalutem mittunt beneuolentibus,
Eadem malam rem mittunt maleuolentibus.
Sed vt occepiſti, perge operam experirier,
Quid epiſtola iſta narret. BA. auſculta modò.
Harpax calator meus eſt, ad te qui venit.
Túne is es Harpax? SY. ego ſum, atque ipſe Harpax quidem.
BA. Qui epiſtolam iſtam fert, ab eo argétum accipe, &
Cum eo ſimitu mulierem mitti volo.
Salutem ſcriptam dignum eſt dignis mittere:
Te ſi arbitrarem dignum, miſiſſem tibi.
SY. Quid nunc? BA. argentum des, abducas mulierem.
SY. Vter remoratur? BA. quin ſequere ergo intrò. SY. ſequor.

PSEVDOLVS.

PEiorem ego hominem, magisq; verſutè malum,
Nunquam edepol quenquam vidi, q̃ hic eſt Simia:
Nimisq; ego illum hominẽ metuo & formido malè,
Ne malus item erga me ſit, vt erga illum fuit,
Ne in re ſecunda nunc mihi obuertat cornua,
Si occaſionem capſit qui ſiet malus.
Atque edepol equidem nolo: nam illi bene volo.
Nunc in metu ſum maximo, triplici modo.
Primum omnium iam hunc comparẽ metuo meum,
Ne deſerat nunc me, atque ad hoſtis tranſeat.
Metuo autem ne herus redeat etiam dum à foro,

Ne

Ne capta præda capti prædones fuant.
Dum hæc metuo, metuo ne ille huc Harpax adueniat,
Priuſquam hinc hic Harpax abierit cum muliere.
Perij hercle, nimium tardè egrediuntur forás.
Cor colligatis vaſis expectat meum,
Si non educat mulierem ſecum ſimul,
Vt exulatum ex pectore aufugiat meo.
Victor ſum, vici cautos cuſtodes meos.

SYCOPHANTA. PSEVDOLVS.

NE plora, neſcis vt res ſit Phœnicium,
Verùm haud multo pòſt ſaxo ſcibis accubans.
Non ego te ad illum duco dentatum virum
Macedonienſem, qui te nunc flentem facit.
Cuiam eſſe te vis maximè, ad eum duco te:
Calidorum haud multo pòſt ſaxo amplexabere.
PS. Quid tu intus quæſo deſediſti? quàm diu
Mihi cor retunſum'ſt oppugnando pectore?
SY. Occaſionem repperiſti verbero,
Vbi percontaris me inſidijs hoſtilibus:
Quin hinc metimur gradibus militarijs.
PS. Atq; edepol quanquã nequã homo es, rectè mones.

BALLIO leno.

HA hæ nunc demum mihi animus in tuto eſt loco,
Poſtquam iſte hinc abijt, atq; abduxit mulierem.
Mihi libet nunc venire Pſeudolum ſcelerum caput,
Et abducere à me mulierem fallacijs.
Conceptis hercle verbis ſatis certò ſcio,
Ego periurare mauellem me milies,
Quàm mihi illum verba per deridiculum dare.
Nunc deridebo hercle hominem, ſi conuenero.
Verùm in piſtrinum credo, vt conuenit, fore.
Nunc ego Simonem mihi obuiam veniat velim,
Vt mea lætitia lætus promiſcam ſiet.

SIMO ſenex. BALLIO leno.

VIſo quid rerum meus Vlyſſes egerit,
Iam'ne habeat ſignum ex arce Ballionia.

BA. O fortunate, cedo fortunatam manum,
Simo. SI. quid eſt? BA. iam. SI. quid iam? BA. nihil eſt quod metuas. SI. quid eſt?
Veníſtne homo ad te? BA. non. SI. quid eſt igitur boni?
BA. Minæ viginti ſanæ ac ſaluæ ſunt tibi,
Hodie quas abs te indeſt ſtipulatus Pſeudolus.
SI. Velim quidem hercle. BA. roga me viginti minas,
Si ille hodie illa ſit potitus muliere,
Siue eam tuo gnato hodie, vt promiſit, dabit.
Rogato hercle obſecro, geſtio promittere.
Omnibus modis tibi eſſe rem vt ſaluam ſcias,
Atque etiam habeto mulierem dono tibi.
SI Nullum periclum eſt, quod ſciam, ſtipularier.
§. occœpiſti Vt "occœpiſti' verba, viginti minas
Dabin'? BA. dabuntur. SI. hoc quidem actum'ſt haud malè.
Sed hominem conueniſtin'? BA. immò ambos ſimul.
SI. Quid ait? quid narrat? quæſo quid dicit tibi?
BA. Nugas theatri, verba quæ in Comœdijs
Solent lenoni dici, quæ pueri ſciunt.
Malum, & ſceleſtum, periurum aiebant eſſe me.
SI. Pol haud mentitum'ſt. BA. ego haud iratus fui.
Nam quanti refert te nec rectè dicere,
Qui nihili faciat, quíque inficias non eat.
SI. Quid eſt, quod non metuas ab eo, id audire expeto.
BA. Quia nunquam ab me abducet mulierem iam, nec poteſt.
Meminiſtíne tibi me dudum dicere,
Eam veniſſe militi Macedonio?
SI. Memini. BA. hem illius ſeruos huc ad me argentum attulit,
Et obſignatum ſymbolum. SI. quid poſtea?
BA. Qui inter me atque illum militem conuenerat,
Is ſecum abduxit mulierem haud multo prius.
SI. Bonan' fide iſtuc dicis? BA. vnde ea ſit mihi?
SI. Vide modò ne illic ſit contechnatus quippiam.

BA.

BA. Epiſtola, atque imago me certum facit.
Quin iam quidem illam in Sicyonem ex vrbe adduxit
modò.
SI. Bene hercle factum, quid ego ceſſo Pſeudolum
Facere, vt det nomen ad molarum coloniam?
Sed quis hic homo eſt chlamydatus? BA. non edepol
ſcio,
Niſi vt obſeruemus quò eat, aut quam rem gerat.

HARPAX, SIMO, BALLIO.

MAlus & nequā eſt homo, qui nihili imperiū heri
Sui ſeruus facit: nihili eſt autem, ſuum
Qui officium facere immemor eſt, niſi eſt admonitus.
Nam qui liberos eſſe illico ſe arbitrantur,
Ex conſpectu heri ſi ſui ſe abdiderunt,
Luxuriantur, luſtrantur, comedunt quod
Habent, ij nomen diu ſeruitutis ferunt:
Nec boni ingenij quicquam in his ineſt, niſi vt im-
Probis ſe artibus teneant. cum his mihi nec locus, nec
ſermo
Conuenit, neque is vnquam nobilis fui.
Ego vt imperatum eſt, etſi abeſt, hic adeſſe herum
Arbitror: nunc ego illum metuo, cum hic non adeſt:
Ne cum aſſiet, metuam, ei rei operam dabo.
Nam me in taberna vſque adhuc ſineret Syrus,
Cui dedi ſymbolum, manſi vt iuſſerat,
Leno vbi eſſet domi, me aiebat arceſſere.
Verùm vbi is non venit, nec vocat, venio huc vltrò,
Vt ſciam quid rei ſiet, ne illic homo me ludificetur.
Neque quicquam eſt melius, quàm vt hoc pultem, at-
que aliquem
Euocē hic intus. leno argentū hoc volo à me accipiat,
Atque amittat mulierem nunc mecum ſimul.
BA. Heus tu? SI. quid vis? BA. hic homo meu'ſt. SI.
qui dum. BA. quia
Præda hæc mea eſt, ſcortum quærit, habet argentum.
Iam admordere hunc mihi lubet.

SI. Iámne illum commeſurus es? BA. dum recens eſt,
Dum datur, dum calet, deuorari decet: nam
Boni viri me pauperant, improbi alunt,
Augent rem meam mali, populi ſtrenui
Damno mihi, improbi vſui ſunt. SI. malum
Quod tibi Dei dabunt, qui ſic ſceleſtus.
HA. Me nunc commoror, cum has fores non ferio,
Vt ſciam ſit'ne Ballio domi? BA. Venus mihi hæc
Bona dat, cum hos huc adigit lucrifugas, damni
Cupidos, qui ſe ſuamq́ue ætatem bene curant,
Edunt, bibunt, ſcortantur. illi ſunt alio ingenio atq; tu,
Qui neq; tibi bene eſſe patere, & illis quib. eſt inuides.
HA. Heus vbi eſtis vos? BA. hic quidem ad me rectà habet rectam viam.
HA. Heus vbi eſtis vos? BA. heus adoleſcens, quid iſtic debetur tibi?
Bene ego ab hoc prędat9 ibo noui, bona ſcena eſt mihi.
HA. Ecquis hoc aperit? BA. heus chlamydate? quid iſtic debetur tibi?
HA. Ædium dominum lenonem Ballionem quærito.
BA. Quiſquis es adoleſcens, operā fac cōpendi quærere.
HA. Quid iam? BA. quia te is ipſus coram præſens prę-ſentem videt.
HA. Tun' is es? SI. chlamydate caue ſis tibi à curio infortunio,
Atque in hunc intende digitum, hic leno eſt. BA. at hic eſt vir probus.
Sed tu bone vir, flagitare ſæpe clamore in foro,
Cū libella nuſquā eſt, niſi quod leno hic ſubuenit tibi?
HA. Quin tu mecū fabulare? BA. fabulor, quid vis tibi?
HA. Argentum accipias. BA. iamdudum ſi des, porrexi manum.
HA. Accipe, hic ſunt quinque argenti lectæ numeratæ minæ.
Hoc tibi herus me iuſſit ferre Polymachæroplacides,
Quod deberet, atque vt mecum mitteres Phœnicium.

BA.

BA. Herus tuus? HA. ita dico. BA. miles? HA. ita loquor. BA. Macedonius?
HA. Admodum inquam. BA. te ad me miſit Polymachæroplacides?
HA. Vera memoras. BA. hoc argentum vt mihi dares? HA. ſi tu quidem es
Leno Ballio. BA. atque vt à me mulierem abduceres? HA. ita.
BA. Phœniciúmne eſſe dixit? HA. rectè meminiſti. BA. mane,
Iam redeo ad te. HA. at matura & propera. nam propero, vides
Iam die multũ eſſe. BA. video. hũc aduocare etiã volo.
Mane modò iſtic, iã reuertar ad te. quid nũc fiet Simo?
Quid agimus, manifeſtò hunc hominem teneo, qui argentum attulit.
SI. Quid iam? BA. an neſcis quæ ſit hæc res? SI. iuxta cum ignariſſimis.
BA. Edepol hominem verberonem Pſeudolum, vt doctè dolum
Commentu'ſt, tantundem argẽti, quantũ miles debuit,
Dedit huic, atque hominem exornauit, mulierem qui accerſeret.
Pſeudolus tuus allegauit hunc, quaſi à Macedonio
Milite eſſet. SI. habéſne argentum ab homine? BA. rogitas quod vides?
SI. Heus memento ergo dimidium iſtinc mihi de prę da dare:
Commune iſtuc eſſe oportet. BA. quid, malùm, id totum tuum eſt.
Quam mox mihi operã das? SI. tibi do equidem. BA. quid nunc mihi es auctor Simo?
SI. Exploratorem hunc faciamus ludò ſuppoſiticium.
BA. Adeò donicum ipſus ſeſe ludos fieri ſenſerit,
Sequere, quid ais? nempe tu illius ſeruos es. HA. planiſſimè.

BA. Quanti te emit? HA. ſuatū in pugna viriū victoria.
Nanq; ego erā domi imperator ſummus in patria mea.
BA. An etiam ille vnquam expugnauit carcerem patriam tuam?
HA. Contumeliam ſi dices, audies. BA. quotumo die
Ex Sicyone huc peruenisti? HA. altero ad meridiem.
BA. Strenuè me hercle iſti, quàm vide ſis pernix hic eſt homo?
Vbi ſuram aſpicias, ſcias poſſe eum gerere craſſas compedes.
Quid ais, túne etiam cubitare ſolitus es in cunis puer?
SI. Scilicet ſolitum eſſe. HA. ſani ne eſtis? BA. quid hoc quod te rogo?
Noctu in vigiliā quando ibat miles, tum tu ibas ſimul?
S.v.c.inſerit *Conueniebat ne in vaginam tuam machæra militis?*
HA. I in malam crucem. BA. ire licebit tibi, tamen hodie tempori.
HA. Quin tu mulierem mihi emittis, aut reddis argentum? BA. mane.
HA. Quid maneam? BA. chlamydem hanc commemores quanti conducta'ſt. HA. quid eſt?
BA. Quid meret machæra? HA. helleborum hiſce hominibus eſt opus.
BA. Eo. HA. mitte. BA. quid mercedis petaſus hodie domino demeret?
HA. Quid domino? quid ſomniatis? mea quidem hæc habeo omnia
Meo peculio emta. BA. nempe quod fœmina ſumma ſuſtinet.
HA. Vncti hi ſunt ſenes. fricari ſeſe ex antiquo volunt.
B. Reſpōde obſecro hercle hoc verò ſeriò quod te rogo,
Quid meres? quantillo argento te conduxit Pſeudolus?
HA. Qui iſtic Pſeudoluſt? BA. præceptor tuus, qui te hanc fallaciam
Docuit, vt fallacijs hinc à me mulierem abduceres.
HA. Qué tu Pſeudolū, quas tu mihi prædicas fallacias?

Quem

Quem ego hominem nullius coloris noui. BA. non tu iſtinc abis?
Nihil eſt hodie hic Sycophantis quæſtus, proin' tu Pſeudolo
Nuncies abduxiſſe alium prædam, qui occurrit prior
Harpax. HA. is quidem edepol Harpax ego ſum. BA. imò edepol eſſe vis.
Purus, putus, hic ſycophanta eſt. HA. ego tibi argentum dedi:
Et dudum adueniens extemplò ſymbolum ſeruo tuo,
Heri imagine obſignatam epiſtolam, hic ante oſtium.
BA. Meo tu epiſtolã dediſti ſeruo? cui ſeruo? HA. Syro.
BA. Non confidit, ſycophanta hic nequam eſt, nugis meditatur malè.
Edepol hominẽ verberonem Pſeudolũ, vt doctè dolum
Commentu'ſt, tantundem argẽti quantũ miles debuit,
Dedit huic, atque hominem exornauit, mulierem qui abduceret.
Nã illã epiſtolã ipſus verus Harpax huc ad me attulit.
H. Harpax ego vocor, ego ſeruꝰ ſum Macedonis militis,
Ego nec ſycophantioſè quicquam ago, nec maleficè,
Neq; iſtum Pſeudolũ mortalis qui ſit noui, neq; ſcio.
SI. Tu niſi mirum'ſt leno planè perdidiſti mulierem.
BA. Edepol næ iſtuc magis magiſque metuo, cum verba audio.
SI. Mihi quoque edepol iamdudum ille Syrus cor perfrigefacit,
Symbolum qui hoc accepit. mira ſunt ni Pſeudolus eſt. Ehò
Tu, qua facie fuit dudum, cui dediſti ſymbolum?
HA. Ruffus quidam, ventrioſus, craſſis ſuris, ſubniger,
Magno capite, acutis oculis, ore rubicundo, admodum
Magnis pedibus. SI. perdidiſti. poſtquam dixiſti pedes.
BA. Pſeudolꝰ fuit ipſus: actũ eſt de me, iã morior Simo.
SI. Hercle haud te ſinam emoriri, niſi argentum mihi redditur,

Viginti minæ. HA. atq; etiam mihi aliæ viginti minæ.
BA. Auferetur id præmiū à me,quod promiſi per iocū?
SI. De improbis viris auferri pręmium,& prędā decet.
BA. Saltem Pſeudolum mihi dedas. SI. Pſeudolū ego dedam tibi?
Quid deliquit?dixin', ab eo tibi vt caueres,centies?
BA. Perdidit me. SI. at me viginti modicis multauit minis.
BA. Quid nunc faciam? HA. ſi mihi argentum dederis, te ſuſpendito.
BA. Di te perdant,ſequere ſis me ergo hac ad forum,vt ſoluam. HA. ſequor.
BA. Hodie ego peregrinos abſoluā,cras agā cū ciuibus.
Pſeudolus mihi centuriata habuit capitis comitia,
Qui illū ad me hodie allegauit,mulierēq́ui abduceret.
Sequere tu. nunc ne expectetis dū hac domū redeā via.
Ita res geſta eſt, angiporta hæc certum eſt conſectarier.
HA. Si graderere tantum , quantum loquere , iam iſſes ad forum.
BA. Certum'ſt mihi hūc emortualē facere ex natali die.

SIMO ſenex.

BEne egi illum tetigi , bene autem ſeruos inimicum ſuum.
Nunc mihi certū eſt, alio pacto Pſeudolo inſidias dare,
Quàm in alijs Comœdijs fit,vbi cū ſtimulis aut flagris
Inſidiantur: at ego iam inultus promam viginti minas,
Quas promiſi, ſi effeciſſet, obuiam ei vltrò deferam.
Nimis illic mortalis doctꝰ,nimis verſutus, nimis malꝰ,
Superauit dolum Troianum atque Vlyſſem Pſeudolus.
Nunc ibo intrò, argentum promam, Pſeudolo inſidias dabo.

PSEVDOLVS ſeruus ebrius.

QVid hoc?ſiccine hoc fit ? pedes ſtatin an non?
An id voltis vt me hic iacentem aliquis tollat?
Nam hercle ſi cecidero, veſtrum erit flagitium.
Pergitin pergere? ah ſæuiendum mihi
Hodie eſt. magnum hoc vitium vino eſt.

Pedes captat primùm, luctator doloſu'ſt.
Profectò edepol ego nunc probè habeo madulſam,
Ita victu excurato, ita mundicijs digni ah,
Itaque in loco feſtiuo ſumus feſtiuè accepti.
Quid opus me multas agere ambages? hoc
Eſt homini quamobrem vitam amet, hic omnes
Voluptates, in hoc omnes venuſtates ſunt,
Deis proximũ eſſe arbitror. nam vbi amans cõplexu'ſt
Amantem, vbi labra ad labella adiungit,
Vbi alter alterum bilingui manifeſtò
Inter ſe prehendunt, vbi mamma manicula
Opprimitur alia, aut ſi lubet corpora
Conduplicant, manu candida cantharum dulciferum
Propinare amiciſſimã amicitiam, neq; ibi eſſe aliũ alio
Odio, ibi nec moleſtũ, nec ſermonibus morologi ſuti:
Vnguẽta, atq; odores Lemniſcos, corollas dari dapſiles.
Non enim parcè promi victu cætero, ne quis me roget,
Hoc ego modo, atque herus minor hunc diem ſumſimus "prothyme', S. potiſſimè.
Poſtquam opus meum vt volui, omne perpetraui hoſtibus fugatis.
Illos accubantis, potantis, amantis, cum ſcortis
Reliqui, & meum ſcortũ ibidẽ, corde atq; animo ſuo
Obſequentes: ſed poſtq̃ exurrexi, orant med vti ſaltem,
Ad hunc me modum intuli, vt illis ſatisfacerem ex diſciplina: quippe ego
"Qui probè Ionica perdidici', ſed palliolatim amictus S.q.m. Qui probũ lenonẽ ſapere didici
Sic hæc inceſſi ludibundus, plaudunt parum, clamitant me vt reuertar.
Occepi denuò, hoc modo nolui. idem amicæ dabam me meæ,
Vt me amaret: vbi circũuortor, cado, id fuit nęnia ludo.
Itaque dum enitor (pax) iam penè inquinaui pallium. nimiæ tum
Voluptati edepol fui ob caſum. datur cantharus, bibi, commuto

Illico pallium, illud poſiui, inde huc exij, crapulā dum amouerem.
Nunc ab hero ad herum meum maiorē venio fœdus commemoratum.
Aperite aperite. heus Simoni me adeſſe, quis nunciate.

SIMO ſenex. PSEVDOLVS ſeruus. BALLIO leno.

VOx viri peſſumi me exciet foras. ſed quid hoc? quo modo? quid video ego?
PS. Cum corona ebrium Pſeudolum tuum. SI. liberè hercle hoc quidem. ſed vide ſtatum.
Num mea gratia pertimeſcit? magis cogito ſæuiter blanditer ne alloquar.
Sed hoc me vetat vim facere, quod fero. ſi qua in hoc ſpes ſita'ſt mihi.
PS. Vir malus, viro optimo obuiam it. SI. di te ament Pſeudole. Phui in malam crucem.
PS. Cur ergo me afflictor? SI. quid tu (malùm) ergo in os mihi ebrius irructas?
PS. Molliter ſiſte nunc me, caue ne cadam: non vides me vt madidè madeam?
SI. Quæ iſta hæc audacia eſt, te ſic interdius cum corolla ebrium incedere? PS. lubet.
SI. Quid lubet, pergin' ructare in os mihi? PS. ſuauis ructus mihi eſt, ſic ſine modò.
SI. Credo equidem poteſſe te ſcelus Maſſici montis vberrumos quattuor
Fructus ebibere in hora vna. PS. hiberna addito. SI. ſed dic tamen. PS. haud malè
Mones. SI. vnde onuſtam celocem agere te prædicem? PS. cum tuo filio
Perpotaui modò. ſed Simo vt probè tactus Ballio eſt? quæ tibi dixi
Effecta reddidi. SI. derides? peſſumus homo eſt. PS. mulier hæc
Facit, cum tuo filio libera accubat. SI. omnia vt quicquam egiſti ordine

Scio.

Scio. PS. quid ergo dubitas dare mihi argentum? SI. ius petis fateor.
Tene. PS. at negabas daturum eſſe te mihi, tamen das. onera hunc hominem, atque
Conſequere hàc. SI. ego iſtum onerem? PS. onerabis, ſcio. SI. quid ego huic homini faciam?
Statim vltro & argentum aufert, & me irridet. BA. væ victis. PS. vorte ergo humerum,
Hem. BA. hoc ego nunquam ratus ſum fore me vt tibi fierem ſupplex.
Heu heu heu. PS. deſine. BA. doleo. PS. ni doleres tu, ego dolerem.
BA. Quid hoc? auferréne Pſeudole abs tuo hero? PS. Iubentiſſimo corde atque animo.
BA. Non audes quæſo aliquam partem mihi gratiam facere hic argenti?
PS. Noui, me dices auidum eſſe. nam hoc nunquam eris nummo diuitior.
Neq; te mei tergi miſereret, ſi hoc nō hodie effeciſſem.
BA. Erit vbi te vlciſcar, ſi viuo. PS. quid minitare? habeo tergum.
BA. Age ſanè. PS. igitur redi. BA. quid redeam? PS. redi modò, non eris deceptus.
BA. Redeo. PS. i, ſimul mecum potatum. BA. egóne eam? PS. fac quod te iubeo,
Si is, aut dimidium, aut plus etiam faxo hinc feres. BA. eo duc me quò vis. PS. quid nunc?
Nunquid iratus es, aut mihi aut filio, propter has res Simo? SI. nihil profectò.
PS. I hàc. BA. te ſequor. quin vocas ſpectatores ſimul? PS. hercle me iſti
Haud ſolent vocare, neq; ergo ego iſtos: verùm ſi voltis applaudere
Atque approbare hunc gregem & fabulam, in craſtinum vos vocabo.

FINIS.

POENVLVS.

DRAMATIS PERSONÆ.

AGORASTOCLES adoleſcens.
MILPHIO ſeruus.
ADELPHASIVM meretrix.
LYCVS leno.
ANTHEMONIDES miles.
ADVOCATI.
COLABISCVS villicus.
CINCERASTVS ſeruus.
HANNO Pœnus.
SIDDENEME nutrix.
PVER.

ARGVMENTVM.

Puer ſeptuennis ſurripitur Carthagine,
Oſor mulierum adoptat hunc emtum ſenex,
Et facit hæredem. eius cognatæ duæ
Nutrixq́ue earum raptæ. mercatur Lycus,
Vexatque amantem. at ille cum auro villicum
Lenoni obtrudit, ita eum furto alligat.
Venit Hanno Pœnus, gnatum hunc fratris repperit,
Suasq́ue agnoſcit, quas perdiderat filias.

PROLOGVS.

Achillem Ariſtarchi mihi commentari lubet,
Inde mihi principium capiam ex ea tragœdia.
Sileteq́ue, & tacete, atque animum aduortite,
Audire iubet vos imperator hiſtricus.
Bonoq́ue vt animo ſedeant in ſubſellijs,
Et qui eſurientes, & qui ſaturi venerint.
Qui ediſtis, multo feciſtis ſapientius:
Qui non ediſtis, ſaturi ſite fabulis.
Nam cui paratum'ſt quod edit, noſtra gratia,
Nimia eſt ſtultitia, ſeſſum impranſum incedere.
Exurge præco fac populo audientiam.
Iamdudum expecto, ſi tuum officium ſcias.
Exerce vocem quam per viuis & colis,
Nam niſi clamabis, ſtatim te obrepet fames.

Age

Age nunc reſide, duplicem vt mercedem feras.
Bonum factu'ſt,edicta vt ſeruetis mea.
Scortum exoletum,ne "quis' in proſcenio *S. quid*
Sedeat,neu lictor verbum aut virgæ mutiant,
Neu deſignator præteriens obambulet,
Ne ſeſſum ducat,dum hiſtrio in ſcena ſiet.
Diu qui domi ocioſi dormierunt, decet
Animo æquo nunc "ſtent', vel dormire temperent. *S. ſient*
Serui ne obſideant,liberis vt ſit locus,
Vel æs pro capite dent: ſi id facere non queunt,
Domum abeant,vitent ancipiti infortunio,
Ne & hic varientur virgis , & loris domi,
Si minus curaſſint, "cum veniant heri domum'. *S. tum reue-niant domũ.*
Nutrices pueros infantis minutulos
Domi vt procurent,neu quæ ſpectatum afferant,
Ne & ipſæ ſitiant , & pueri pereant fame,
Néve eſurientes hic quaſi hœdi obuagiant.
Matronæ tacitæ ſpectent,tacitè rideant,
Canora hic voce "ſua tinnire' temperent. *S. ſcaturire*
Domum ſermones fabulandi conferant,
Ne & hic viris ſint & domi moleſtiæ.
Quodque ad ludorum curatores attinet,
Ne palma detur cuiquam artifici iniuria,
Néve ambitionis cauſſa extrudantur foras,
Quo deteriores anteponantur bonis.
Et hoc quoque etiam, quod penè oblitus fui,
Dum ludi fiunt, in popinam pediſequi
Irruptionem facite,nunc dum occaſio eſt,
Nunc dum ſcribilitæ æſtuant, occurrite.
Hæc imperata quæ ſunt pro imperio hiſtrico,
Bonum hercle factu pro ſe quiſque vt meminerit.
Ad argumentum nunc viciſſatim volo
"Remigrare,æquè vt mecum ſitis huius gnari rei'. *S. Remigrare vt æqui me-cum ſi gna-rures.*
Eius nunc regiones,limites, confinia
Determinabo,ei rei ego ſum factus finitor.
Sed niſi moleſtum,eſt, "nomen dare' vobis volo *S. cõmendare*

Comœ-

3. Comœdiã, ni odio ſit.

ªComœdias: ſin odioſum eſt,ª dicam tamen.
Siquidem licebit per illos, quibus eſt in manu.
Carchedonius vocatur hæc comœdia,
Latinè Plautus, patruus pultiphagonides.
Nomen iam habetis, nunc orationes cæteras
Accipite: nam argumentum hoc hic cenſebitur.
Locus argumento'ſt ſuum ſibi proſcenium.
Vos iuratores eſtis, quæſo operam date.
Carthaginienſes fratres patrueles duo
Fuere, ſummo genere, & ſummis diuitijs:
Eorum alter viuit, alter eſt emortuus.
Propterea apud vos dico confidentius,
Quia mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat.
Sed illi ſeni qui mortuus eſt, filius
Vnicus qui fuerat, olim abductus à patre,
Puer ſeptuennis ſurripitur Carthagine
Sexennio prius quidem, quàm moritur pater,
Cum iam perijſſe ſibi videt gnatum vnicum,
Conijcitur ipſe in morbum ex ægritudine.
Facit illum hæredem fratrem patruelem ſuum,
Ipſe abijt ad Acheruntem ſine viatico.
Ille qui ſurripuit puerum, Calydonem auehit,
Vendit eum domino hic diuiti cuidam ſeni
Cupienti liberorum, oſori mulierum.
Emit hoſpitalem is filium imprudens ſenex
Puerum illum, eumque adoptat ſibi pro filio.
Eumque hæredem fecit, cum ipſe obijt diem.
Is illic adoleſcens habitat in illiſce ædibus.
Reuortor rurſus denuò Carthaginem.
Si quid mandare voltis aut curarier,
Argentum niſi qui dederit, nugas egerit.
Verùm qui dederit, magis maioris egerit,
Sed illi patruo huius, qui viuit ſenex,
Carthaginienſi duæ fuere filiæ.
Altera quinquennis, altera quadrimula,
Cum nutrice vnà periere à magalibus.

Eas

Eas qui ſurripuit, in Anactorium deuehit,
Venditque has omnis, & nutricem, & virgines,
Præſenti argento homini, ſi leno eſt homo,
Quantum hominum terra ſuſtinet, ſacerrimo.
Voſmet nunc facite coniecturam cæterum,
Quid id ſit hominis cui Lyco nomen ſiet.
Is ex Anactorio vbi prius habitauerat,
Huc commigrauit in Calydonem, haud diu,
Sui quæſti gratia, is in illis habitat ædibus.
Earum hic adoleſcens alteram efflictim perit
Suam ſibi cognatam imprudens, neque ſcit quæ ea
Sit, neque eam vnquam tetigit: ita eum leno macerat.
Neque quicquam cum ea fecit etiamnum ſtupri,
Neque duxit vnquam, neque ille voluit mittere.
Quia amare cernit, tangere hominem volt *bolo'. S. luto
Illam minorem inconcubinatam ſibi
Volt emere miles quidam, qui illam deperit.
Sed pater illarum Pœnus, poſtquam eas perdidit,
Marique terraque vſquequaque quæritat.
Vbi quamque eſt in vrbem ingreſſus, illico
Omnes meretrices, vbi quiſque habitant, inuenit.
Dat aurum, ducit, noctem rogat. pòſt ibi
Vnde ſit, cuiatis, captáne an ſurrupta ſit,
Quo genere gnata, qui parentes fuerint,
Ita doctè atque aſtu filias quærit ſuas.
Et is omnis linguas ſcit, ſed diſſimulat ſciens
Se ſcire. Pœnus planè eſt, quid verbis opu'ſt?
Is heri huc in portum naui venit veſpere.
Pater harum idem huic patruus adoleſcentulo eſt.
Iámne hoc tenetis? ſi tenetis, ducite.
Caue dirumpatis, quæſo ſinite tranſigi.
Hem penè oblitus ſum reliquum dicere.
Ille qui adoptauit hunc pro filio ſibi,
Is illi Pœno huiuſce *patri' hoſpes fuit: S. patruo
Is hodie huc veniet, reperietque hic filias,
Et hunc ſui fratris filium, vt quidem didici ego.

Ego

Ego ibi ornabor, vos æquo animo noſcite.
Hic qui hodie veniet, reperiet ſuas filias,
Et hunc ſui fratris filium, dehinc cæterum
Valete, adeſte. ibo, alius nunc fieri volo.
Quod reſtat, reſtant alij qui faciant palàm.
Valete, atque adiuuate, vt vos ſeruet ſalus.

AGORASTOCLES adoleſcens.
MILPHIO ſeruus.

SÆpe ego res multas tibi mandaui, Milphio,
Dubias, egenas, inopioſas conſilij,
Quas tu ſapienter, doctè & cordatè & catè
Mihi reddidiſti opiparas opera tua,
Quibus pro benefactis fateor deberi tibi
Et libertatem, & multas grates gratias.
MI. Scitum'ſt per tempus ſi obuiam is, verbum vetus.
Nam tuæ blanditiæ mihi ſunt quod dici ſolet,
S.v e.addit: *adepol lyra lyra. Gerræ germanæ *
Nunc mihi blandidicus es, heri in tergo meo
Tris facile corios contriuiſti bubulos.
AG. At amans per amorem, ſi quid feci, Milphio,
Ignoſcere id te mihi æquum eſt. MI. haud vidi magis.
Et ego nunc amore pereo. ſine te verberem
Item vt tu mihi feciſti ob nullam noxiam.
S. loquar Poſt id *iocorum* tu mihi amanti ignoſcito.
AG. Si tibi lubido eſt aut voluptati, ſino.
Suſpende, vinci, verbera, autor ſum, ſino.
MI. Si autoritatem poſtea defugeris,
Vbi diſſolutus tu ſies, ego pendeam.
AG. Egóne iſtuc auſim facere, præſertim tibi?
Quin ſi feriri video te extemplò dolet.
MI. Mihi quidem hercle. AG. immò mihi. MI. iſtuc mauelim.
Sed quid nunc tibi vis? AG. cur ego apud te mentiar?
Amo immodeſtè. MI. meæ iſtuc ſcapulæ ſentiunt.
AG. At ego hanc vicinam dico Adelphaſium meam,
S. maſculā. Lenonis huius meretricem *maiuſculam*.

MI.

MI. Iampridem equidem iſtuc ex te audiui. A. differor
Cupidine eius. ſed lenone iſtoc Lyco
Illius domino, non lutum'ſt lutulentius.
MI. Vin' tu illi nequam dare nunc. AG. cupio. MI. en
me dato.
AG. Abi dierectus. MI. dic mihi verò ſeriò,
Vin' dare malum illi. AG. cupio. MI. hem eundem
me dato.
Vtrumque faxo habebit, & nequam & malum.
AG. Iocare. MI. vin' tu illã hodie ſine dãno & diſpẽdio
Tuo, tuam libertam facere? AG. cupio Milphio.
MI. Ego faciam vt facias. ſunt tibi intus aurei
Trecenti nummi Philippi. AG. ſexcenti quoque.
MI. Satis ſunt trecenti. AG. quid ijs facturus? M. tace.
Totum lenonem tibi cum tota familia
Dabo hodie dono. AG. quid facturus? MI. iam ſcies,
Tuus 'Colabiſcus' nunc in vrbe'ſt villicus, S. *Colybiſ.*
Eum hic non nouit leno, ſatin' intelligis?
AG. Intelligo hercle, ſed quò euadas neſcio.
MI. Non ſcis? AG. non hercle. MI. at ego iã faxo ſcies.
Ei dabitur aurum, vt ad lenonem deferat,
Dicatque ſe peregrinum eſſe ex alio oppido:
Se amare velle, atque obſequi animo ſuo:
Locum ſibi velle liberum præberier,
Vbi nequam faciat clàm, ne quis ſit arbiter.
Leno ad ſe accipiet, auri cupidus, illico
Celabit hominem & aurum. AG. conſilium placet,
MI. Rogato, ſeruos venerit ne ad eum tuus?
Ille me cenſebit quæri, continuò tibi
Negabit, quid tu dubitas? quin extemplo
Dupli tibi auri & hominis fur leno fiet.
Neque id vnde efficiat, habet. vbi in ius venerit,
Addicet prætor familiam totam tibi.
Ita decipiemus fouea lenonem Lycum.
AG. Placet conſilium. MI. immò etiã vbi expoliuero
Magis, hoc tum demum dices, nunc etiam rude'ſt,

AG. Ego in ædem Veneris eo, niſi quid vis Milphio.
Aphrodiſia hodie ſunt. MI. ſcio hoc. AG. oculos volo
Meos delectare munditijs meretricijs.
MI. Hoc primùm agamus? quod conſilium cæpimus.
Abeamus intrò, vt Collybiſcum villicum
Hanc perdoceamus, vt ferat fallaciam.
AG. Quanquam Cupido in corde verſatur, tamen
Tibi auſcultabo. MI. faciam vt facto gaudeas.
Ineſt amoris macula huic homini in pectore,
Sine damno magno quæ elui neutiquam poteſt.
Itaque hic ſceleſtus eſt homo leno Lycus,
Cui iam infortunij intenta baliſta eſt probè,
Quam ego haud multo pòſt mittam è baliſtario.
Sed Adelphaſium exit eccam, atque Anteraſtilis.
Hæc eſt prior, quæ meum herum dementem facit.
Sed euocabo, heus i foras Agoraſtocles,
Si vis videre ludos iucundiſſimos.
AG. Quid iſtuc tumulti'ſt Milphio. M. hē amores tuos
Si vis ſpectare. AG. ô multa tibi di dent bona,
Cum mihi hoc obtuliſti tam lepidum ſpectaculum.

ADELPHASIVM, ANTERAST. meretrices duę,
MILPHIO ſeruus. AGORASTOCLES adoleſcens.

S. Negotiū S. c̄parare
N'Egotij' ſibi qui volet "vim' parare',
Nauem & mulierem, hæc duo comparato.
Nam nullæ magis res duæ plus negotij
Habent, fortè ſi occeperis exornare.
Neque vnquam ſatis hæ duæ res ornantur,
Neque eis vlla ornandi ſatis ſatietas eſt.
Atque hæc ita loquor, nunc modò docta dico.
Nam nos vſque ab aurora ad hoc quod diei eſt,
Poſtquam aurora illuxit, nunquam ceſſauimus
Ex induſtria ambæ nunquam conceſſauimus
Lauari, aut fricari, aut tergeri, aut ornari,
Poliri, expoliri, pingi, fingi: & vnà
Binæ ſingulis quæ datæ nobis ancillæ,

Eæ nos lauando, eluendo operam dederunt,
Aggerundaque aqua ſunt viri duo defeſſi.
Apageſis negotij quantum in muliere vna eſt.
Si verò duæ, ſat ſcio, maximo vni
Populo cui lubet plus ſatis dare potis ſunt.
Quæ noctes dieſque omni in ætate ſemper
Ornantur, lauantur, tergentur, poliuntur,
Poſtremò modus muliebris nullus eſt,
Neque vnquam lauando & fricando ſcimus
Facere * Nam quæ elauta eſt niſi,
Perculta eſt meo quidem animo, quaſi *illauta' eſt. S. muſta
AN. Miror equidem ſoror te iſtæc ſic fabulari,
Quæ tam callida & docta ſis & faceta.
Nam cum ſedulò munditer nos habemus,
Vix ægreque amatorculos inuenimus.
AD. Ita eſt. verùm hoc vnum tamen cogitato,
Modus omnibus in rebus ſoror optimum eſt habitu.
Nimia omnia nimium exhibent negotium hominibus ex ſe.
AN. Soror cogita amabo, item nos perhiberi
Quaſi ſalſa muriatica eſſe autumantur
Sine omni lepôre, & ſine ſuauitate,
Niſi multa aqua * & diu macerantur. S.v.c. [illegible]
Olent, ſalſa ſunt, tangere vt non velis: item nos ſumus
Eiuſcemodi, mulieres ſunt inſulſæ
Admodum atque inuenuſtæ, ſine munditia & ſumtu.
MI. Coqa eſt hæc quidem Agoraſtocles, vt ego opinor,
Scit muriatica vt macerent. AG. quid moleſtus?
AD. Soror parce amabo, ſat eſt iſtuc alios dicere nobis,
Ne noſmet noſtra etiam vitia loquamur.
AN. Quieſco. AD. ergo amo te. ſed hoc nunc reſponde mihi,
Sunt hic omnia quæ ad deûm pacem oportet adeſſe?
AN. Omnia accuraui. AG. diem pulcrum & celebrem & venuſtatis plenum
Dignum Veneri pol, cui ſunt Aphrodiſia hodie.

MI. Ecquid gratiæ cum huc foras te euocaui, nũc iam
Me decet donari cado vini veteris, dic dari,
Nihil reſpondes ? lingua huic excidit, vt ego opinor, quid malum
S. obticuiſti Aſtans obſtipuiſti? AG. ſine amem, ne me obturba, ac tace.
MI. Taceo. AG. ſi tacuiſſes, iam iſtuc taceo non natum foret.
AN. Eamus ſoror mea. AD. hoc amabo quid illò nunc properas? AN. rogas?
S.v.c. mane, as pol. Quia herus nos apud ædem Veneris mantat. AD. maneat pol mane.
Turba eſt nunc apud arã, an ibi vis inter iſtas verſarier?
Proſedas, piſtorum amicas, relliquias alicarias,
Miſeras, cœno delibutas, ſeruilicolas ſordidas.
Quæ tibi olant ſtabulum, ſtatumque ſellam, & ſeſſibulum merum.
Quas adeò haud quiſquam vnquam liber tetigit, neq; duxit domum.
Seruulorum ſordidulorum ſcorta diobolaria.
MI. I in malam crucẽ, tun' audes etiam ſeruos ſpernere?
Propudium, quaſi bella ſit, quaſi eàpſe reges ductitent.
En monſtrum mulieris, tantula tanta verba funditat,
S.v.c. pronebula cyatho. Qoius ego *obulo ærato* ſeptem noctes non emam.
AG. Dij immortales omnipotentes, quid eſt apud vos pulcrius,
Quid habetis, mage qui immortales vos credam eſſe, quàm ego ſiem?
Qui hæc tanta oculis bona concipio: nam Venus non eſt Venus,
Hanc equidem Venerem venerabor me vt amet poſthac propitia.
Milphio heus Milphio vbi es? MI. aſſum apud te eccum. AG. at ego elixus ſis volo.
MI. Enimuero here facis delicias. AG. de te quidem hæc didici omnia.

MI.

MI. Etiámne vt ames eam, quam nunquam tetigeris, nihil illlic quidem eſt.
AG. Deos quoque edepol & amo & metuo, quibus ego tamen abſtineo manus.
AD. Heu, ecaſtor cum ornatum aſpicio noſtrum ambarum, pœnitet,
Exornatæ vt ſimus. AN. immò vero ſanè commodè.
Nam pro herili noſtro quęſtu ſatis bene exornatę ſum*.
Non enim poteſt quæſtus conſiſtere, ſi eum ſumtus ſuperat ſoror.
Eò illud ſatiu'ſt ſatis quod ſatis eſt, habitus plus quàm ſat eſt.
AG. Ita me di ament, vt illa me amet malim, quàm di Milphio.
Nam illa mulier lapidem ſilicem ſubigere vt ſe amet, poteſt.
MI. Pol id quidem haud mentire. nam tu es lapide ſilice ſtultior
Qui hanc ames. AG. ac vide ſis, cum illa nunquam limaui caput.
MI. Curram igitur aliquò ad piſcinam, aut ad lacum, limum petam.
AG. Quid eo opu'ſt? MI. ego dicã vt tibi & illi limem caput.
AG. I in malam rem. MI. ibi ſum equidem. AG. *perdis'. MI. taceo. AG. at perpetuo volo. S. pergis
MI. Enimuero here meo me laceſſis ludo, & delicias facis.
AN. Satis nũc lepidè ornatã credo ſoror te tibi viderier,
Sed vbi exempla conferentur meretricũ aliarũ, ibi tibi
Erit cordolium, ſi quã ornatã melius fortè conſpexeris.
AD. Inuidia in me nunquam innata'ſt, neque malitia mea ſoror.
Bono ingenio me eſſe ornatã, q̃ auro multo mauolo.
Aurum in fortuna inuenitur, natura ingeniũ bonum.
Bonam ego quàm beatam me eſſe nimio dici mauolo.
Meretricem pudorẽ gerere magis decet, quàm purpurã.

Magiſque meretricem pudorem, quàm aurum gerere concedet.
Pulcrum ornatum turpes mores peius cœno collinunt,
Lepidi mores turpem ornatũ facile factis comprobant.
AG. Eho tu, vin tu facinus facere lepidum & feſtiuum? MI. Volo.
AG. Potes ne mihi auſcultare? MI. Poſſum. AG. abi domum ac ſuſpende te.
MI. Quamobrem? AG. quia nunquam audebis verba tot tam ſuauia.
Quid tibi opu'ſt vixiſſe? auſculta mihi modo, ac ſuſpende te.
MI. Siquidē tu es mecũ futurus pro vna *paſſa' penſilis.
AG. At ego amo hanc. MI. at ego eſſe & bibere. AD. ehò tu quid ais? AN quid rogas?
AD. Viden' tu pleni oculi ſordiũ qui erant, iam ſplendent mihi?
AN. Immo etiam in medio oculo parum ſordis eſt. AD. cedo ſis dexteram.
AG. Vt tu quidem huius oculos illotis manibus tractes ac teras?
AN. Nimia nos ſocordia hodie tenuit. AD. qua de re obſecro?
AN. Quia iam non dudum ante lucem ad ædem Veneris venimus,
Primæ vt inferremus ignē in aram. AD. ah non facto'ſt opus.
Quæ habent nocturna ora, noctu ſacrificatum ire occupant,
Priuſquam Venus expergiſcatur, prius deproperant ſedulò
Sacrificare. nam vigilante Venere ſi veniant eæ,
Ita ſunt turpes, credo ecaſtor Venerem ipſam è fano fugent.
AG. Milphio. MI. Edepol Milphionem miſerum, quid nunc vis tibi?

AG. Obſecro hercle vt mulſa loquitur. MI. nihil niſi laterculos,
Seſamum, papaueremque triticum & frictas nuces.
AG. Ecquid amare videor. MI. damnum quod Mercurius minimè amat.
AG. Nanque edepol lucrum amare nullum amatorem addecet.
AN. Eamus mea germana. AD. age ſis vt lubet. ſequere hac. AN. ſequor.
AG. Eunt hæ, quid ſi adeamus? MI. adeas. AG. primùm prima ſalua ſis,
Et ſecunda tu ſecundo ſalue in precio, tertia
Salue extra precium. MI. tum pol ego & oleum & operam perdidi.
AG. Quò te agis? AD. egóne? in ædem Veneris. AG. quid eò? AD. vt Venerem propiciem.
AG. Ehon irata eſt? propicia hercle eſt. Vel ego*pro illa ſpondeo.
AD. Quid tu agis, quid mihi moleſtus obſecro. AG. ah tam ſæuiter.
AD. Mitte amabo, quid feſtinas, turba nunc *illi' eſt. AD. ſcio, S. illic
Sunt illi aliæ quas ſpectare ego, & me ſpectari volo.
AG. Quid lubet ſpectare turpis, pulcram ſpectandam dare?
AD. Quia apud ædem Veneris hodie eſt mercatus meretricius.
Eò conueniunt mercatores: ibi ego me oſtendi volo.
AG. Inuendibili merce oportet vltrò emtorē adducere,
PROBA merx facile emtorem reperit, tametſi in abſtruſo ſita eſt.
Quid ais tu quando illi apud me mecum caput & corpus copulas.
AD. Quo die Orcus ab Acheronte mortuos *amiſerit'. S. emiſerit.
AG. Sunt mihi intus neſcio quot nummi aurei Lymphatici.

MI. Deferto ad me, faxo actutũ conſtiterit lymphaticũ.
Bellula hercle. AG. I dierectè in maximã malã crucem.
MI. Quàm magis aſpecto, tam magis eſt nimbata, & nugæ meræ.
AD. Segrega ſermonem. tædet. AG. age ſuſtolle hoc amiculum.
S. comperta S. ne AD. Pura ſum ˋcomperceˊ, amaboˋmeˊ attrectare Agoraſtocles.
AG. Quid agam nunc? MI. ſi ſapias, curam hanc facere compendi potes.
AG. Quid ego nunc curem, quid agis Milphio. MI. ecce odium meum,
Quid me vis? AG. cur mihi hæc irata eſt? MI. cur hæc tibi irata eſt?
Cur ego id curem? nanque iſtæc magis tua eſt curatio.
AG. Iam hercle tu periſti, niſi illã mihi tã trãquillã facis,
S. alcyone Quàm mare eſt olim cũ ibi ˋalcedoˊpullos educit ſuos.
MI. Quid faciam? AG. exora, blandire, expalpa. MI. faciam ſedulò.
S. plectas Sed videſis, ne tu oratorem hunc pugnisˋpectasˊpoſtea.
AG. Non faciam. AD. nos eamus. nunc etiam morare. AG. malefacis.
AD. Bene promittis multa ex multis. omnia incaſſum cadunt.
S. decies Liberare iurauiſti me haud ſemel, ſed ˋcentiesˊ.
S. vſquam Dum te expecto, neq; ˋvſq;ˊ aliam mihi paraui copiam,
Neque iſtuc vſquam apparet, ita nunc ſeruio nihilo minus.
I ſoror, abſcede tu à me. AG. perij, eho quid agis Milphio?
M. Mea voluptas, meę delicię, mea vita, mea amœnitas,
Meus ocellus, meũ labellũ, mea ſalus, meum ſauium,
Meum mel, meum cor, mea colluſtra, meus molliculus caſeus.
A. Méne ego illęc patiar prę́ſente dici? diſcrucior miſer.
Niſi ego illũ iubeo quadrigis curſim ad carnificẽ rapi.

MI.

MI. Noli amabo ſuccenſere hero meo cauſſa mea.
AD. Ego ſaxo: ſine. MI. irata es nimium, argentum pro te dabit.
Atque te faciet vt ſis ciuis Attica atque libera.
AD. Quin abire ſinis. quid vis tibi? qui beneuolunt, bene viſitent.
MI. Si antè quidem mentitus eſt, nunc iam dehinc erit verax tibi.
AD. Abſcede hinc ſis ſycophanta. MI. pareo. AD. ſcin quomodo?
MI. Sine te exorem, ſine te prendam auriculis, ſine dem ſauium,
Iam ego hercle faciam plorantem illum, niſi te facio propitiam.
Atque hic me ne verberet, illud faciet niſi te propitio.
Malè formido, noui ego huius mores moroſi malos,
Quamobrẽ amabo te, mea voluptas, ſine te exorarier.
AG. Non ego homo trioboli ſum, niſi ego illi maſtigiæ
Exturbo oculos atque dentes. hem voluptatem tibi,
Hem mel, hem cor, hem labellum, hem ſalutem, hem ſauium.
MI. Impie ſiccine oratorẽ verberas? AG. iã iſtoc magis.
Et iam ocellum addam, & labellum, & linguam. MI. Ecquid facies modi?
AG. Siccine ego te orare iuſſi? MI. quomodo ergo orẽ? AG. rogas?
Sic enim diceres, ſceleſte huius voluptas te obſecro,
Huius mel, huius cor, huius labellum, huius lingua, huius ſauium,
Huius coluſtra, huius dulciculus caſeus, maſtigia,
Huius cor, huius ſtudium huius ſauium, maſtigia,
Omnia illa quæ dicebas tua eſſe, ea memorares mea.
MI. Obſecro hercle te, voluptas huius, atq; odiũ meũ.
Huius amica Mammeata, mea inimica & maleuola.
Oculus huius, lippitudo mea: mel huius, fel meum.
Vt huic irata ne ſis: aut ſi id fieri non poteſt.

AD. Capias reſtim, ac te ſuſpendas cum hero & voſtra familia.
MI. Hem mihi iã video propter te victitandũ ſorbilo.
Itaque iam quaſi oſtreatum tergum vlceribus geſtito,
Propter amorem veſtrum. AD. amabo men' prohibere poſtulas,
Ne te verberet, magis quàm mendax me aduorſũ ſiet.
AN. Aliquid huic reſpõde amabo cõmodè,ne incõmodè
Nobis ſit. nam detinet nos de noſtro negocio.
AD. Verumetiam tibi hanc amittam noxiam vnam Agoraſtocles.
Non ſum irata. AG. non es? AD. non ſum. AG. da ergo vt credam ſauium. [nuè.
AD. Mox dabo, cũ ab re diuina rediero. AG. I ergo ſtre-
AD. Sequere me ſoror. A. atq; audin' etiã, Veneri dicito
Multam meis verbis ſalutem. AD. dicam. AG. atq; hoc etiam audi. AD. quid eſt?
AG. Paucis verbis rem diuinã facito,atq; audin' reſpice.
Reſpexit, idem pol Venerem credo facturam tibi.

AGORASTOCLES adoleſcens.
MILPHIO ſeruus.

QVid nunc mihi es auctor Milphio? MIL. vt me verberes,
Atque auctionem facias. nam impuniſſimè
Tibi quidem hercle vendere haſce ædis licet.
AG. Quid iam? MI. maiorẽ parte minore habitas mea.
AG. Superſede iſtis verbis. MI. quid nunc vis tibi?
Trecentos Philippos Colabiſco villico
Dedi dudum, priuſquam me euocaſti foras.
Nunc obſecro te Milphio hanc per dexteram,
Perq́ue hanc ſororem læuam, perq́ue oculos tuos,
Perq́ue meos amores, perq́ue Adelphaſium meam,
Perq́ue tuam libertatem. MI. hem nunc nihil obſecras.
AG. Mi Milphidiſce, mea commoditas, mea ſalus,
Fac quod facturum te eſſe promiſiſti mihi,
Vt ego hunc lenonẽ perdam. MI. perfacile id quidẽ eſt.

Ad-

Adduce teſtis tecum, ego intus interim
Iam & ornamentis meis & ſycophantijs
Tuum exornabo villicum: propera atque abi.
AG. Fugio. MI meum eſt iſtuc magis officiũ, q̃ tuum.
AG. Egóne? Egóne ſi iſtuc lepidè *effexis*? MI. I modò. S. faxis
AG. Vt non ego te hodie? MI. abi modo. AG. emittam manu.
M. I modo. AG. nõ hercle mereã,ah. M. Vah abi modò.
AG. Quantum Acherunte'ſt mortuorũ. MI. Etiam'ne abis?
AG. Neq; quantũ aquę eſt in mari. MIL. abiturus'ne es?
AG. Neque nubes omnes quantum. MI. pergin pergere?
AG. Neque ſtellæ in cælo. MIL. pergin aures tundere?
AG. Neque hoc, neque illuc, neque enimuero ſerio,
Neque hercle verò. quid opus eſt ver bis quippini
Quod vno verbo dicere hic quiduis licet.
Neque hercle verò ſeriò. ſcin quomodo?
Ita me dij amabunt. vin bona dicam fide?
Quod hic inter vos liceat. ita me Iuppiter,
Scin quam? vide tu. Credin, quod ego fabuler?
MI. Si nequeo facere vt abeas, egomet abiero.
Nam iſti quidem hercle orationi Oedipo
Opus coniectore eſt, qui ſphyngi interpres fuit.
AG. Illic hinc iratus abijt. nunc mihi cautio eſt,
Ne mea met culpa meo amori *obiexim* moram. S. abieci me
Ibo atque arceſſam teſtis, quando amor iubet,
Meo me obedientem eſſe ſeruo liberum.

LYCVS leno. ANTHAEMONIDES miles.

DI illum infelicent omnes, qui poſt hunc diem
Leno vllam Veneri vnquam immolarit hoſtiam,
Qui ve vllum turis granum ſacrificauerit.
Nam ego hodie infelix dis meis iratiſſimis,
Sex agnos immolaui. nec potui tamen
Propitiam Venerem facere, vti eſſet mihi.
Quoniam litare nequeo, abij illinc illico
Iratus vetui exta proſicarier,

Neque

Neque ea aſpicere volui. quoniam illa non bona
Aruſpex dixit, deum eſſe indignam credidi.
Eo pacto auaræ Veneri pulcre adij manum.
Quando id quod ſat erat, ſatis habere noluit,
Ego pauſam feci, ſic ago, ſic me decet.
Ego faxo poſthac di deæque cæteri
Contentiores mage erunt, atque auidi minus,
Cum ſcibunt Veneri, vt adierit leno manum,
Condigne aruſpex, non homo trioboli,
Omnibus in extis aiebat portendi mihi
Malum damnumque & deos eſſe iratos mihi.
Quid ei diuini aut humani æquum eſt credere?
Mina mihi argenti dono pòſt illa data eſt.
Sed quæſo vbinam illic reſtitit miles modò
Qui hanc mihi donauit? quem ego vocaui ad prandiú?
Sed eccum incedit. AN. ita vt occepi dicere
Lenulle de illac pugna pentethronica,
Qua ſexaginta milia hominum vno die,
Volaticorum, manibus occidi meis.
LY. Ehem volaticorum hominum. AN. ita dico quidē.
LY. An obſecro vſquam ſunt homines volatici?
AN. Fuere. verùm ego interfeci. LY. quomodo
Potuiſti? AN. dicam. Viſcum legioni dedi,
Fundaſque, eo præſternebant folia farfari.
LY. Cui rei? AN. Ne ad fundas viſcus adhæreſceret.
LY. Perge optime hercle periuras quid poſtea?
AN. In fundas infundebam grandiculos globos,
Eo illos volantis iuſſi funditarier.
Quid multa verba? quenquem viſco offenderant,
Tam crebri ad terram decidebant quàm pira.
S. deciderat, Vt quiſque "ceciderat," eum necabant illico.
S. penna Per cerebrum "pinna" ſua "ſibi" quaſi turturem.
S. ſe LY. Si hercle iſtuc vnquã factum eſt, tum me Iuppiter
Faciat, vt ſemper ſacruficem, nec vnquam litem.
AN. An mihi hæc non credis? LY. credo, vt mihi eſt æquum credier.

AN.

AN. Age eamus intro, dum exta referuntur: volo
Narrare tibi etiam vnam pugnam. LY. non moror.
AN. Auſculta. LY. nō hercle. AN. immo iā elidā caput
Niſi auſcultas, aut is hinc in malam crucem.
LY. Malam crucem ibo potius. AN. certúmne eſt tibi?
LY. Certum. AN. tum tu igitur die bono Aphrodiſijs
Addice tuam mihi meretricem minuſculam.
Ita res diuina mihi fuerit. res ſerias
Omnis extollo ex hoc die in alium diem,
Profectò feſtos habeam decretum eſt mihi.
Nūc hinc eamus intrò. LY. ſequere hac me. AN. ſequor,
In hunc diem iam tuus ſum mercenarius.

AGORASTOCLES adoleſcens. ADVOCATI.

ITa me Di ament, tardo amico nihil eſt quicquam iniquius, [omnia.
Præſertim homini amanti, quicquid agit, properat
Sicut ego hos duco aduocatos hoīes ſpiſſigradiſſimos,
Tardiores quàm corbitæ ſunt in tranquillo mari.
Atque equidem hercle dedita opera amicos "fugitaui ſenes'. S.v. i. fugi nam ſenes.
Scibam ætate tardiores. metuo meo amori moram.
Nec quicq̄ hos procos mihi elegi: loripedis, tardiſſimos,
Qui ſi ituri eſtis hodie, ite, aut ite hinc in malā crucē.
Siccine oportet ire amicos homini amanti operā datū?
Nam iſte quidem gradus ſuccretu'ſt cribro pollinario.
Niſi cum pedicis condidiciſtis ſic occraſſari gradu.
AD. Heus tu, quanquam nos videmur tibi plebei & pauperes,
Si nec rectè dicis nobis, diues de ſummo loco,
Diuitem audacter ſolemus mactare infortunio.
Nec tibi nos obnoxij ſumus iſtuc quid tu ames aut oderis.
Cum argētum pro capite dedimus, noſtrum dedimus, non tuum.
Liberas nos eſſe oportet, nos te nihili pendimus,
Ne tuo nos amori ſeruos tuos eſſe addictos cenſeas.

Liberos

[illegible] magis par eſt gradu
[illegible] currere,
[illegible] interfectis hoſtib⁹.
[illegible] properabas magis
[illegible] e oportuit.
[illegible] hodie noſtrûm cur- [illegible]
[illegible] inſectabit lapidibus.
[illegible] vos dixiſſem ducere,
[illegible] grallatorem' gradu,
[illegible] & teſtis ducere,
[illegible] tarditudine.
[illegible] quo curratur celeriter,
[illegible] vſque affatim,
[illegible] de quo ederis.
[illegible] ſumus pauperculi
[illegible] ne nos tã contẽptim conteras.
[illegible] noſtrum, illud omne [illegible]
[illegible] neque' vos' quiſquam [illegible]
[illegible] ſuos rupturus ramices.
[illegible] hæc vobis dixi per iocũ.
[illegible] habeto, quæ nos tibi re- [illegible]
[illegible] hanc mihi, ne cor- [illegible]
[illegible] adproperare haud poſtulo.
[illegible] vis, operã damus.
[illegible] te aduocatos ducere.
[illegible] quod veſtra opera mihi [illegible]
[illegible] ludificatur tam diu,
[illegible], de auro & de ſeruo meo.
[illegible] tã nos, ſi hi ſpectatores ſciant,
[illegible] hæc agitur ſpectatorum ſabula,
Hoſce

Hoſce ſatius eſt docere, vt quãdo agas, quid agãt ſciant.
Nos tu ne curaſſis. ſcimus rem omnẽ: quippe oẽs ſimul
Didicimus tecum vnà, vt reſpondere poſſimus tibi.
AG. Ita profectò eſt: ſed agite igitur vt ſciã vos ſcire rẽ
Expeditè, & mihi quæ dudum vobis dixi, dicite.
AD. Itáne tentas an ſciamus? non meminiſſe nos ratus,
Quomodo trecentos Philippeos Colabiſco villico
Dederis, quos deferet huc ad lenonẽ inimicum tuum,
Iſque ſe vt aſſimularet peregrinum eſſe aliunde ex alio
oppido.
Vbi is detulerit, tu eò quæſitũ ſeruum aduentes tuum,
Cum pecunia. AG. meminiſtis memoriter, ſeruaſtis me.
AD. Ille negabit, Milphionem quæri cenſebit tuum,
Id duplicabit omne furtum, leno addicetur tibi.
Ad eam rem nos eſſe teſtis vis tibi. AG. tenetis rem.
AD. Vix quidem hercle, ita pauxilla eſt, digitulis primoribus.
AG. Hoc citò & curſim eſt agendũ, propera iam quantum poteſt.
A. Bene vale igitur, te aduocatos melius celeris ducere,
Tardi ſum9 nos. A. optimè itis, peſſimè hercle dicitis.
Quin etiam deciderint vobis femina in talos velim.
AD. At edepol nos tibi in lumbos linguam, atq; oculos in ſolum.
AG. Eia haud voſtrum eſt iracũdos eſſe, quod dixi ioco.
AD. Nec tuũ quidẽ eſt, amicis per iocum iniuſtè loqui,
A. Mittite iſtæc, quid velim vos ſcitis. A. callem9 ꝓbè.
Lenonem periurum vt perdas. Id ſtudes. AGOR. *tenetis rem*, S. v. ex adiis hæc:
Ecce oportunè egrediuntur Milphio vnà
Et villicus baſilicè exornatus incedit, & fabrè ad fallaciam.

MILPHIO ſeruus. COLABISCVS villicus. AGORASTOCLES adoleſcens. ADVOCATI.

IAm tènes præcepta in corde. CO. pulcrè. MI. vide ſis calleas.
CO. Quid opus eſt verbis? callum aprugnum callere S. aprinum
æquè non ſinam.

MI.

MI. Ecquid gratiæ cum huc foras te euocaui, nũc iam
Me decet donari cado vini veteris, dic dari,
Nihil reſpondes? lingua huic excidit, vt ego opinor, quid malum
S. obticuiſti Aſtans obſtipuiſti? AG. ſine amem, ne me obturba, ac tace.
MI. Taceo. AG. ſi tacuiſſes, iam iſtuc taceo non natum foret.
AN. Eamus ſoror mea. AD. hoc amabo quid illò nunc properas? AN. rogas?
S. v. c. mane, as pol. Quia herus nos apud ædem Veneris mantat. AD. maneat pol mane.
Turba eſt nunc apud arã, an ibi vis inter iſtas verſarier?
Proſedas, piſtorum amicas, relliquias alicarias,
Miſeras, cœno delibutas, ſeruilicolas ſordidas.
Quæ tibi olant ſtabulum, ſtatumque ſellam, & ſeſſibulum merum.
Quas adeò haud quiſquam vnquam liber tetigit, neq; duxit domum.
Seruulorum ſordidulorum ſcorta diobolaria.
MI. I in malam crucẽ, tun' audes etiam ſeruos ſpernere?
Propudium, quaſi bella ſit, quaſi eãpſe reges duĉtitent.
En monſtrum mulieris, tantula tanta verba funditat,
S. v. c. pro- nebula cyatho. Qoius ego "obulo ærato" ſeptem noĉtes non emam.
AG. Dij immortales omnipotentes, quid eſt apud vos pulcrius,
Quid habetis, mage qui immortales vos credam eſſe, quàm ego ſiem?
Qui hæc tanta oculis bona concipio: nam Venus non eſt Venus,
Hanc equidem Venerem venerabor me vt amet poſthac propitia.
Milphio heus Milphio vbi es? MI. aſſum apud te eccum. AG. at ego elixus ſis volo.
MI. Enimuero here facis delicias. AG. de te quidem hæc didici omnia.

MI.

MI. Etiámne vt ames eam, quam nunquam tetigeris, nihil illlic quidem eſt.
AG. Deos quoque edepol & amo & metuo, quibus ego tamen abſtineo manus.
AD. Heu, ecaſtor cum ornatum aſpicio noſtrum ambarum, pœnitet,
Exornatæ vt ſimus. AN. immò vero ſanè commodè.
Nam pro herili noſtro quęſtu ſatis bene exornatę ſum*.
Non enim poteſt quæſtus conſiſtere, ſi eum ſumtus ſuperat ſoror.
Eò illud ſatiu'ſt ſatis quod ſatis eſt, habitus plus quàm ſat eſt.
AG. Ita me di ament, vt illa me amet malim, quàm di Milphio.
Nam illa mulier lapidem ſilicem ſubigere vt ſe amet, poteſt.
MI. Pol id quidem haud mentire. nam tu es lapide ſilice ſtultior
Qui hanc ames. AG. ac vide ſis, cum illa nunquam limaui caput.
MI. Curram igitur aliquò ad piſcinam, aut ad lacum, limum petam.
AG. Quid eo opu'ſt? MI. ego dicã vt tibi & illi limem caput.
AG. I in malam rem. MI. ibi ſum equidem. AG. *perdis'. MI. taceo. AG. at perpetuo volo. 5. pergis
MI. Enimuero here meo me laceſſis ludo, & delicias facis.
AN. Satis nũc lepidè ornatã credo ſoror te tibi viderier,
Sed vbi exempla conferentur meretricũ aliarũ, ibi tibi
Erit cordolium, ſi quã ornatã melius fortè conſpexeris.
AD. Inuidia in me nunquam innata'ſt, neque malitia mea ſoror.
Bono ingenio me eſſe ornatã, q̃ auro multo mauolo.
Aurum in fortuna inuenitur, natura ingeniũ bonum.
Bonam ego quàm beatam me eſſe nimio dici mauolo.
Meretricem pudorẽ gerere magis decet, quàm purpurã.

Magiſque meretricem pudorem, quàm aurum gerere concedet.
Pulcrum ornatum turpes mores peius cœno collinunt,
Lepidi mores turpem ornatũ facile factis comprobant.
AG. Eho tu, vin tu facinus facere lepidum & feſtiuum? MI. Volo.
AG. Potes ne mihi auſcultare? MI. Poſſum. AG. abi domum ac ſuſpende te.
MI. Quamobrem? AG. quia nunquam audebis verba tot tam ſuauia.
Quid tibi opu'ſt vixiſſe? auſculta mihi modo, ac ſuſpende te.
MI. Siquidẽ tu es mecũ futurus pro vua 'paſſa' penſilis.
AG. At ego amo hanc. MI. at ego eſſe & bibere. AD. ehó tu quid ais? AN quid rogas?
AD. Viden' tu pleni oculi ſordiũ qui erant, iam ſplendent mihi?
AN. Immo etiam in medio oculo parum ſordis eſt. AD. cedo ſis dexteram.
AG. Vt tu quidem huius oculos illotis manibus tractes ac teras?
AN. Nimia nos ſocordia hodie tenuit. AD. qua de re obſecro?
AN. Quia iam non dudum ante lucem ad ædem Veneris venimus,
Primæ vt inferremus ignẽ in aram. AD. ah non facto'ſt opus.
Quæ habent nocturna ora, noctu ſacrificatum ire occupant,
Priuſquam Venus expergiſcatur, prius deproperant ſeduló
Sacrificare. nam vigilante Venere ſi veniant eæ,
Ita ſunt turpes, credo ecaſtor Venerem ipſam é fano fugent.
AG. Milphio. MI. Edepol Milphionem miſerum, quid nunc vis tibi?

AG.

AG. Obſecro hercle vt mulſa loquitur. MI. nihil niſi laterculos,
Seſamum, papaueremq́ue triticum & frictas nuces.
AG. Ecquid amare videor. MI. damnum quod Mercurius minimè amat.
AG. Nanque edepol lucrum amare nullum amatorem addecet.
AN. Eamus mea germana. AD. age ſis vt lubet. ſequere hac. AN. ſequor.
AG. Eunt hæ. quid ſi adeamus? MI. adeas. AG. primùm prima ſalua ſis,
Et ſecunda tu ſecundo ſalue in precio, tertia
Salue extra precium. MI. tum pol ego & oleum & operam perdidi.
AG. Quo te agis? AD. egóne? in ædem Veneris. AG. quid eò? AD. vt Venerem propiciem.
AG. Ehon irata eſt? propicia hercle eſt. Vel ego pro illa ſpondeo.
AD. Quid tu agis, quid mihi moleſtus obſecro. AG. ah tam ſæuiter.
AD. Mitte amabo, quid feſtinas, turba nunc "illi' eſt. AD. ſcio, S. illic
Sunt illi aliæ quas ſpectare ego, & me ſpectari volo.
AG. Quid lubet ſpectare turpis, pulcram ſpectandam dare?
AD. Quia apud ædem Veneris hodie eſt mercatus meretricius.
Eò conueniunt mercatores: ibi ego me oſtendi volo.
AG. Inuendibili merce oportet vltrò emtorē adducere,
PROBA merx facile emtorem reperit, tametſi in abſtruſo ſita eſt.
Quid ais tu quando illi apud me mecum caput & corpus copulas.
AD. Quo die Orcus ab Acheronte mortuos "amiſerit'. S. emiſerit.
AG. Sunt mihi intus neſcio quot nummi aurei Lymphatici.

MI. Deſerto ad me. faxo actutũ conſtiterit lymphaticũ.
Bellula hercle. AG. I directè in maximã malã crucem.
MI. Quàm magis aſpecto, tam magis eſt nimbata, & nugæ meræ.
AD. Segrega ſermonem. tædet. AG. age ſuſtolle hoc amiculum.
S. comperta *S. ne* AD. Pura ſum \`comperce', amabo \`me' attrectare Agoraſtocles.
AG. Quid agam nunc? MI. ſi ſapias, curam hanc facere compendi potes.
AG. Quid ego nunc curem, quid agis Milphio. MI. ecce odium meum,
Quid me vis? AG. cur mihi hæc irata eſt? MI. cur hæc tibi irata eſt?
Cur ego id curem? nanque Iſtæc magis tua eſt curatio.
AG. Iam hercle tu periſti, niſi illã mihi tã trãquillã facis,
S. alcyone Quàm mare eſt olim cũ ibi \`alcedo' pullos educit ſuos.
MI. Quid faciam? AG. exora, blandire, expalpa. MI. faciam ſedulò.
S. plectas Sed videſis, ne tu oratorem hunc pugnis \`pectas' poſtea.
AG. Non faciam. AD. nos eamus. nunc etiam morare. AG. malefacis.
AD. Bene promittis multa ex multis. omnia incaſſum cadunt.
S. decies Liberare iurauiſti me haud ſemel, ſed \`centies'.
S. vſquam Dum te expecto, neq; \`vſq;' aliam mihi paraui copiam,
Neque iſtuc vſquam apparet, ita nunc ſeruio nihilo minus.
I ſoror, abſcede tu à me. AG. perij, eho quid agis Milphio?
M. Mea voluptas, meę delicię, mea vita, mea amœnitas,
Meus ocellus, meũ labellũ, mea ſalus, meum ſauium,
Meum mel, meum cor, mea colluſtra, meus molliculus caſeus.
A. Méne ego illęc patiar pręſente dici? diſcrucior miſer.
Niſi ego illũ iubeo quadrigis curſim ad carnificẽ rapi.

MI. Noli amabo ſuccenſere hero meo cauſſa mea.
AD. Ego faxo: ſine. MI. irata es nimium, argentum pro te dabit.
Atque te faciet vt ſis ciuis Attica atque libera.
AD. Quin abire ſinis. quid vis tibi? qui beneuolunt, bene viſitent.
MI. Si antè quidem mentitus eſt, nunc iam dehinc erit verax tibi.
AD. Abſcede hinc ſis ſycophanta. MI. pareo. AD. ſcin quomodo?
MI. Sine te exorem, ſine te prendam auriculis, ſine dem ſauium,
Iam ego hercle faciam plorantem illum, niſi te facio propitiam.
Atque hic me ne verberet, illud faciet niſi te propitio.
Malè formido, noui ego huius mores moroſi malos,
Quamobrẽ amabo te, mea voluptas, ſine te exorarier.
AG. Non ego homo trioboli ſum, niſi ego illi maſtigiæ
Exturbo oculos atque dentes. hem voluptatem tibi,
Hem mel, hem cor, hem labellum, hem ſalutem, hem ſauium.
MI. Impie ſiccine oratorẽ verberas? AG. iã iſtoc magis.
Et iam ocellum addam, & labellum, & linguam. MI. Ecquid facies modi?
AG. Siccine ego te orare iuſſi? MI. quomodo ergo orẽ? AG. rogas?
Sic enim diceres, ſceleſte huius voluptas te obſecro,
Huius mel, huius cor, huius labellum, huius lingua, huius ſauium,
Huius coluſtra, huius dulciculus caſeus, maſtigia,
Huius cor, huius ſtudium, huius ſauium, maſtigia,
Omnia illa quæ dicebas tua eſſe, ea memorares mea.
MI. Obſecro hercle te, voluptas huius, atq; odiũ meũ.
Huius amica Mammeata, mea inimica & maleuola.
Oculus huius, lippitudo mea: mel huius, fel meum.
Vt huic irata ne ſis: aut ſi id fieri non poteſt.

AD. Capias reſtim, ac te ſuſpendas cum hero & voſtra familia.
MI. Hem mihi id video propter te victitandū ſorbilo.
Itaque iam quaſi oſtreatum tergum vlceribus geſtito,
Propter amorem veſtrum. AD. amabo men' prohibere poſtulas,
Ne te verberet, magis quàm mendax me aduorſū ſiet.
AN. Aliquid huic reſpōde amabo cōmodè, ne incōmodè
Nobis ſit. nam detinet nos de noſtro negocio.
AD. Verumetiam tibi hanc amittam noxiam vnam Agoraſtocles.
Non ſum irata. AG. non es? AD. non ſum. AG. da ergo vt credam ſauium.
AD. Mox dabo, cū ab te diuina rediero. AG. I ergo ſtrenuè.
AD. Sequere me ſoror. A. atq; audin' etiā, Veneri dicito
Multam meis verbis ſalutem. AD. dicam. AG. atq; hoc etiam audi. AD. quid eſt?
AG. Paucis verbis rem diuinā facito, atq; audin' reſpice.
Reſpexit, idem pol Venerem credo facturam tibi.

AGORASTOCLES adoleſcens.
MILPHIO ſeruus.

QVid nunc mihi es auctor Milphio? MIL. vt me verberes,
Atque auctionem facias. nam impuniſſimè
Tibi quidem hercle vendere haſce ædis licet.
AG. Quid iam? MI. maiorē parte minore habitas mea.
AG. Superſede iſtis verbis. MI. quid nunc vis tibi?
Trecentos Philippos Colabiſco villico
Dedi dudum, priuſquam me euocaſti foras.
Nunc obſecro te Milphio hanc per dexteram,
Perque hanc ſororem læuam, perque oculos tuos,
Perque meos amores, perque Adelphaſium meam,
Perque tuam libertatem. MI. hem nunc nihil obſecras.
AG. Mi Milphidiſce, mea commoditas, mea ſalus,
Fac quod facturum te eſſe promiſiſti mihi,
Vt ego hunc lenonē perdam. MI. perfacile id quidē eſt.

Ad-

Adduce teſtis tecum, ego intus interim
Iam & ornamentis meis & ſycophantijs
Tuum exornabo villicum: propera atque abi.
AG. Fugio. MI. meum eſt iſtuc magis officiũ, q̃ tuum.
AG. Egóne? Egóne ſi iſtuc lepidè "effexis'? MI. I modò. S. faxis
AG. Vt non ego te hodie? MI. abi modo. AG. emittam manu.
MI. I modo. AG. nõ hercle mereã,ah. MI. Vah abi modò.
AG. Quantum Acherunte'ſt mortuorũ. MI. Etiam'ne abis?
AG. Neq; quantũ aquę eſt in mari. MIL. abiturus'ne es?
AG. Neque nubes omnes quantum. MI. pergin pergere?
AG. Neque ſtellæ in cælo. MIL. pergin aures tundere?
AG. Neque hoc, neque illuc, neque enimuero ſerio,
Neque hercle verò. quid opus eſt verbis quippiam
Quod vno verbo dicere hic quiduis licet.
Neque hercle verò ſeriò. ſcin quomodo?
Ita me dij amabunt. vin bona dicam fide?
Quod hic inter vos liceat. ita me Iuppiter,
Scin quam? vide tu. Credin, quod ego fabuler?
MI. Si nequeo facere vt abeas, egomet abiero.
Nam iſti quidem hercle orationi Oedipo
Opus coniectore eſt, qui ſphyngi interpres fuit.
AG. Illic hinc iratus abijt. nunc mihi cautio eſt,
Ne mea met culpa meo amori "obiexim' moram. S. abijciam
Ibo atque arceſſam teſtis, quando amor iubet,
Meo me obedientem eſſe ſeruo liberum.

LYCVS leno. ANTHAEMONIDES miles.

DI illum infelicent omnes, qui poſt hunc diem
Leno vllam Veneri vnquam immolarit hoſtiam,
Qui ve vllum turis granum ſacrificauerit.
Nam ego hodie infelix dis meis iratiſſimis,
Sex agnos immolaui. nec potui tamen
Propitiam Venerem facere, vti eſſet mihi.
Quoniam litare nequeo, abij illinc illico
Iratus vetui exta proſicarier,

Neque

Neque ea aſpicere volui. quoniam illa non bona
Aruſpex dixit, deum eſſe indignam credidi.
Eo pacto auaræ Veneri pulcrè adij manum.
Quando id quod ſat erat, ſatis habere noluit,
Ego pauſam feci, ſic ago, ſic me decet.
Ego faxo poſthac di deæque cæteri
Contentiores mage erunt, atque auidi minus,
Cum ſcibunt Veneri, vt adierit leno manum,
Condigne aruſpex, non homo trioboli,
Omnibus in extis aiebat portendi mihi
Malum damnumque & deos eſſe iratos mihi.
Quid ei diuini aut humani æquum eſt credere?
Mina mihi argenti dono pôſt illa data eſt.
Sed quæſo vbinam illic reſtitit miles modò
Qui hanc mihi donauit? quem ego vocaui ad prandiũ?
Sed eccum incedit. AN. ita vt occepi dicere
Lenulle de illac pugna pentethronica,
Qua ſexaginta milia hominum vno die,
Volaticorum, manibus occidi meis.
LY. Ehem volaticorum hominum. AN. ita dico quidẽ.
LY. An obſecro vſquam ſunt homines volatici?
AN. Fuere. verùm ego interfeci. LY. quomodo
Potuiſti? AN. dicam. Viſcum legioni dedi,
Fundaſque, eo præſternebant folia farfari.
LY. Cui rei? AN. Ne ad fundas viſcus adhæreſceret.
LY. Perge optime hercle periuras quid poſtea?
AN. In fundas infundebam grandiculos globos,
Eo illos volantis iuſſi funditarier.
Quid multa verba? quenquem viſco offenderant,
Tam crebri ad terram decidebant quàm pira.
S. deciderat, Vt quiſque "ceciderat," eum necabant illico.
S. penna Per cerebrum "pinna" ſua "ſibi" quaſi turturem.
S. ſe LY. Si hercle iſtuc vnquã factum eſt, tum me Iuppiter
Faciat, vt ſemper ſacrificem, nec vnquam litem.
AN. An mihi hæc non credis? LY. credo, vt mihi eſt æquum credier.

AN. Age eamus intro, dum exta referuntur: volo
Narrare tibi etiam vnam pugnam. LY. non moror.
AN. Auſculta. LY. nō hercle. AN. immo iā elidā caput
Niſi auſcultas, aut is hinc in malam crucem.
LY. Malam crucem ibo potius. AN. certúmne eſt tibi?
LY. Certum. AN. tum tu igitur die bono Aphrodiſijs
Addice tuam mihi meretricem minuſculam.
Ita res diuina mihi fuerit. res ſerias
Omnis extollo ex hoc die in alium diem,
Profectò feſtos habeam decretum eſt mihi.
Nūc hinc eamus intrò. LY. ſequere hac me. AN. ſequor,
In hunc diem iam tuus ſum mercenarius.

AGORASTOCLES adoleſcens. ADVOCATI.

ITa me Di ament, tardo amico nihil eſt quicquam iniquius, [omnia.
Præſertim homini amanti, quicquid agit, properat
Sicut ego hos duco aduocatos hoīes ſpiſſigradiſſimos,
Tardiores quàm corbitæ ſunt in tranquillo mari.
Atque equidem hercle dedita opera amicos "fugitaui ſenes'. S.v. i. fugi nam ſenes.
Scibam ætate tardiores. metuo meo amori moram.
Nec quicq̄ hos procos mihi elegi: loripedis, tardiſſimos,
Qui ſi ituri eſtis hodie, ite, aut ite hinc in malā crucē.
Siccine oportet ire amicos homini amanti operā datū?
Nam iſte quidem gradus ſuccretu'ſt cribro pollinario.
Niſi cum pedicis condidiciſtis ſic occraſſari gradu.
AD. Heus tu, quanquam nos videmur tibi plebei & pauperes,
Si nec rectè dicis nobis, diues de ſummo loco,
Diuitem audacter ſolemus mactare infortunio.
Nec tibi nos obnoxij ſumus iſtuc quid tu ames aut oderis.
Cum argētum pro capite dedimus, noſtrum dedimus, non tuum.
Liberas nos eſſe oportet, nos te nihili pendimus,
Ne tuo nos amori ſeruos tuos eſſe addictos cenſeas.

Liberos

Liberos homines p̄ vrbē modico magis par eſt gradu
Ire, ſeruile eſſe duco feſtinantem currere,
Præſertim in re populi placida, atq; interfectis hoſtib9.
Non decet tumultuari, ſed ſi properabas magis
Pridie nos te aduocatos huc duxiſſe oportuit.
Ne tu opinere, haud quiſquam hodie noſtrûm curret per vias.
Neque nos populus pro ceritis inſectabit lapidibus.
AG. At ſi ad prandium me in ædē vos dixiſſem ducere,
S: glebarum? Vinceretis ceruum curſu, vel "gralatorem" gradu,
Nunc vos quia mihi aduocatos dixi & teſtis ducere,
Podagroſi eſtis, ac viciſtis cocleam tarditudine.
AD. At verò non iuſta cauſſa eſt quo curratur celeriter,
Vbi bibas edas de alieno quantum velis vſque affatim,
Quod inuitus tu nūquā reddas domino de quo ederis.
Sed tamen quomodo cunq; quāquā ſumus pauperculi
Eſt domi quod edimus, ne nos tā contēptim conteras.
Quicquid eſt pauxillulum illuc noſtrum, illud omne intus eſt.
S. nos Neque nos quenquā flagitamus, neque "vos" quiſquam flagitat.
Tua cauſſa nemo noſtrûm eſt ſuos rupturus ramices.
AG. Nimis iracūdi eſtis, equidē hæc vobis dixi per iocū.
AD. Per iocum item dictum habeto, quæ nos tibi reſpondimus.
AG. Obſecro hercle operam celocem hanc mihi, ne corbitam date,
Attrepidate ſaltem. nam vos approperare haud poſtulo.
AD. Si quid tu placidè ocioſeq; agere vis, operā damus.
Si properas, curſores meliu'ſt te aduocatos ducere.
S. Satis AG. "Scitis", rem narraui vobis, quod veſtra opera mihi opus ſiet.
De lenone hoc, qui me amantem ludificatur tam diu,
Ei paratæ vt ſint inſidiæ, de auro & de ſeruo meo.
AD. Omnia iſtæc ſcimus iā nos, ſi hi ſpectatores ſciant,
Horunc hic nunc cauſa hęc agitur ſpectatorum fabula,

Hoſce

Hoſce ſatius eſt docere, vt quãdo agas, quid agãt ſciant.
Nos tu ne curaſſis. ſcimus rem omnẽ: quippe oẽs ſimul
Didicimus tecum vnà, vt reſpondere poſſimus tibi.
AG. Ita profectò eſt: ſed agite igitur vt ſciã vos ſcire rẽ
Expeditè, & mihi quæ dudum vobis dixi, dicite.
AD. Itáne tentas an ſciamus? non meminiſſe nos ratus,
Quomodo trecentos Philippeos Colabiſco villico
Dederis, quos deferet huc ad lenonẽ inimicum tuum,
Iſque ſe vt aſſimularet peregrinum eſſe aliunde ex alio oppido.
Vbi is detulerit, tu eò quæſitũ ſeruum aduenies tuum,
Cum pecunia. AG. meminiſtis memoriter, ſeruaſtis me.
AD. Ille negabit, Milphionem quæri cenſebit tuum,
Id duplicabit omne furtum, leno addicetur tibi.
Ad eam rem nos eſſe teſtis vis tibi. AG. tenetis rem.
AD. Vix quidem hercle, ita pauxilla eſt, digitulis primoribus.
AG. Hoc citò & curſim eſt agendũ, propera iam quantum poteſt.
A. Bene vale igitur, te aduocatos melius celeris ducere,
Tardi sumꝰ nos. A. optimè itis, peſſumè hercle dicitis.
Quin etiam deciderint vobis femina in talos velim.
AD. At edepol nos tibi in lumbos linguam, atq; oculos in ſolum.
AG. Eia haud voſtrum eſt iracũdos eſſe, quod dixi ioco.
AD. Nec tuũ quidẽ eſt, amicis per iocum iniuſtè loqui,
A. Mittite iſtæc, quid velim vos ſcitis. A. callemꝰ ꝓbè.
Lenonem periurum vt perdas. Id ſtudes. AGOR. *tenetis rem,* S. v. co. additis hæc:
Ecce oportunè egrediuntur Milphio vnà
Et villicus baſilicè exornatus incedit, & fabrè ad fallaciam.

MILPHIO ſeruus. COLABISCVS villicus.
AGORASTOCLES adoleſcens. ADVOCATI.

IAm tenes præcepta in corde. CO. pulcrè. MI. vide ſis calleas.
CO. Quid opus eſt verbis? callum aprugnum callere S. aprinum
æquè non ſinam.

MI.

MI. Fac modò vt cõducta tibi ſint dicta ad hãc fallaciã.
CO. Quin edepol "conductior' ſum, quàm "tragœdi aut comici'.
S. indoctior
S. in tragœdia comici.
MI. Probus homo eſt. AG. adeam propius, aſſunt teſtes. MI. tot quidem
Non potuiſti adducere homines magis ad hanc rem idoneos.
Nam iſtorum nullus nefaſtu'ſt, comitiales ſunt meri.
Ibi habitant, ibi eos conſpicias, quàm prętorem ſæpius.
Hodie iuris doctiores non ſunt, qui lites creant,
Quàm ſunt hi: qui ſi nihil eſt litium, lites ſerunt.
AD. Di te perdant. MI. vos quidem hercle commẽdo, qom, quiqui tamen
Et bene, & benignè facitis, qom hero amanti operam datis.
Sed iſti iam ſciuut negotij quid ſit. AG. omnem rem ordine.
MI. Tum vos animum aduortite igitur, hunc vos lenonem Lycum
Nouiſtis. AD. facilè. CO. at ego pol eum qua ſit facie neſcio.
Eum volo mihi demonſtretis hominem. AD. nos curabimus.
Satis præceptum. AG. hic trecentos nummos numeratos habet.
AD. Ergo nos inſpicere oportet iſtuc aurũ Agoraſtocles,
Vt ſciamus quid dicamus mox pro teſtimonio.
AG. Agite, inſpicite, aurum eſt. CO. profectò ſpectatores comicum,
Macerato hoc pingues fiunt auro in barbaria boues.
S. Philippeũ Verùm ad hanc rem agundam "Philippum'eſt. AD. ita nos aſſimulabimus.
CO. Sed ita aſſimulatote, quaſi ego ſim peregrinus. AD. ſcilicet.
Et quidem quaſi tu nobiſcũ adueniens hodie oraueris,
Liberum vt cõmonſtraremus tibi locũ & voluptariũ,
Vbi

Vbi [a]ames,potes,pergræcere'. MI. heu edepol mortales malos.

S. amãs poſſes pergere.

AG. Ego enim docui. MI. quis te porrò. CO. agite intrò abite, Agoraſtocles,
Ne hic vos mecum conſpicetur leno, neu fallaciæ
Prępedimentũ obijciatur. MI. hic homo ſapiẽter ſapit.
AG. Facite quod iubet, abeam⁹, ſed vos ſatis dictum'ſt? CO. abi.
AG. Abeo, quæſo Di immortales. CO. quin abis? AG. abeo. MI. ſapis.
CO. St, tace. AD. quid eſt? CO. fores hæ fecerunt magnum flagitium modò.
AD. Quid eſt flagitij? CO. crepuerunt clarè. AD. Di te perduint.
Pone nos recede. CO. fiat. AD. nos priores ibimus.
CO. Faciunt ſcurræ quod conſueuerunt, pone ſeſe homines locant.
AD. Illic homo eſt qui egreditur leno. CO. bonus: nam ſimilis eſt malo,
Iam nunc ego illi egredienti ſanguinem exugã procul.

LYCVS leno. ADVOCATI. COLABISCVS villicus.

IAm iſtuc ego reuortar, miles conuiuas volo
Reperire nobis commodos qui vnà ſient,
[b]Interibi' attulerint exta, atque eadem mulieres
Iam ab re diuina credo apparebunt domi.
Sed quid huc tantum hominum incedunt? ecquid nam afferunt?
Et ille chlamydatus quis nam eſt, qui ſequitur procul?
[c]Ætolus haud eſt. AD. te' ſalutamus Lyce,
Quanquam hanc ſalutem ferimus inuiti tibi,
Et quanquam bene volumus leuiter lenonibus.
LY. Fortunati omnes ſitis, quod certè ſcio
Nec fore, nec fortunam id ſituram fieri.
AD. Iſtic eſt theſaurus ſtultis in lingua ſitus,
Vt quæſtui habeant, malè loqui melioribus.

S. Interim

S. Aetolus veſte.

LY. Viam qui neſcit, qua deueniat ad mare,
Eum oportet amnem quærere comitem ſibi,
Ego malè loquendi vobis neſciui viam.
Nunc vos mihi amnes eſtis, vos certum eſt ſequi.
Si bene dicetis, voſtra ripa vos ſequar:
Si malè dicetis, voſtro gradiar limite.
AD. Malo bene facere, tantundem eſt periculum,
Quantum bono malefacere. LY. qui verò? AD. ſcies.
MALO ſi quid benefacias, id beneficium interit:
Bono ſi quid malefacias, ætatem expetit.
LY. Facetè dictum, ſed quid iſtuc ad me attinet?
AD. Quia nos honoris tui cauſſa huc ad te venimus.
Quanquam bene volumus leuiter lenonibus.
LY. Si quid boni apportatis, habeo gratiam.
AD. Boni de noſtro tibi nec ferimus, nec damus,
Neque pollicemur, neque adeò volumus datum.
LY. Credo hercle vobis, ita veſtra eſt benignitas.
Sed quid nũc vultis? AD. hũc chlamydatũ quem vides,
Ei Mars iratus eſt. LY. capite veſtro iſtuc quidem.
AD. Hunc nunc Lyce ad te diripiendum adducimus,
Cum præda hic hodie incedit venator domum.
Canes compellunt in plagas lepide Lycum.
LY. Quis hic eſt? AD. neſcimus nos iſtũ quidẽ qui ſiet,
Niſi dudum à mani vt ad portum proceſſimus,
Atque iſtunc è naui exeuntem oneraria
Videmus, adijt ad nos extemplò exiens,
Salutat, reſpondemus. CO. mortales malos,
Vt ingrediuntur doctè in ſycophantiam.
LY. Quid deinde? AD. ſermonem nobiſcũ ibi copulat.
Ait ſe peregrinum eſſe huius ignarum oppidi,
Locum ſibi velle liberum præberier,
Vbi nequam faciat, nos hominem ad te adduximus.
Tu, ſi te dij amant, agere tuam rem occaſio eſt.
LY. Itáne ille eſt cupiens? AD. aurum habet. LY. præda
hæc mea eſt.
AD. Potare amare volt, ne qui ſciant,

Ne

Ne vt arbiter ſit. nam hic latro in Sparta fuit,
Vt quidem ipſe nobis dixit, apud regem Attalum.
Inde °huc° aufugit, quoniam capitur oppidum. S. nunc
CO. Nimis lepidè de latrone, de Sparta optumè.
LY. Di deæque vobis multa bona dent, cùm mihi
Et bene præcipitis, & bonam prædam datis.
AD. Immo vt ipſe nobis dixit, quo accures magis,
Trecentos nummos Philippos portat, præ ſibi.
LY. Rex ſũ, ſi ego illum hodie hominẽ ad me allexero.
AD. Quin hic quidem tuus eſt. LY. obſecro hercle hor-
Vt diuortatur ad me in hoſpitium optumum.[tamini.
AD. Neque nos hortari, neque dehortari decet
Hominem peregrinum: tuam rem tu ages, ſi ſapis.
Nos tibi palumbem ad aream vſque adduximus,
Nunc te illum melius capere, ſi captum eſſe vis.
LY. Iam'ne itis? CO. quid quod vobis mãdaui hoſpites.
AD. Cum illoc te melius tuam rem adoleſcens loqui,
Illic eſt, ad iſtas res probus quas quæritas.
CO. Videre equidem vos vellem cum huic aurũ darem.
AD. Illinc procul nos iſtuc inſpectabimus.
CO. Bonam dediſtis mihi operã. LY. it ad me lucrum.
CO. Illud quidem quorſum aſinus cædit calcibus.
LY. Blandè huc hominẽ compellabo, hoſpes hoſpitem
Salutat, ſaluum te aduenire gaudeo.
CO. Multa tibi di dent bona, cùm me ſaluum eſſe vis.
LY. Hoſpitium te aiunt quæritare. CO. quærito.
LY. Ita illi dixerunt, qui hinc à me abierunt modò,
Te quæritare à muſcis. CO. minimè gentium.
LY. Quid ita? CO. Quia à muſcis ſi mihi hoſpitium
quærerem,
Adueniẽs huc irem in carcerem recta via,
Ego id quæro hoſpitium, vbi ego curer mollius
Quàm regi Antiocho oculi curari ſolent.
LY. Edepol næ tibi poſſum illum feſtiuum dare,
Siquidem potes eſſe pati te in lepido loco,
In lecto lepidè ſtrato, lepidam mulierem

Complexum contrectare te. CO. is leno viam.
LY. Vbi tu Leucadio, Leſbio, Thaſio, Coo,
Vetuſtate vino edentulo ætatem irriges.
Ibi te replebo vſque vnguentum echeumatis.
Quid multa verba faciam? vbi tu laueris,
Ibi vt balneator faciat vnguentariam.
Sed hæc latrocinantur quæ ego dixi omnia.
CO. Quid ita? LY. quia aurum poſcunt præſentarium.
CO. Quin hercle accipere tu nō mauis, quàm ego dare.
LY. Quin ſequere intro. CO. duc ergo me intrò, addictum tenes.
AD. Quid ſi euocemus foras huc Agoraſtoclem,
Vt ipſe teſtis ſit ſibi certiſſimus.
Heus tu qui furem captas, egredere ocyus,
Vt tu te inſpectes aurum lenoni dare.

AGORASTOCLES adoleſcens, Eidem.

QVid eſt? quid vultis teſtes? AG. ſpecta ad dexteram.
Tuus ſeruus cum aurum ipſi lenoni dabit.
CO. Age accipe hoc ſis, hic ſunt numerati aurei
Trecenti nummi, qui vocantur philippei.
Hinc me procura, properè hoſce abſumi volo.
LY. Edepol feciſti prodigum promum tibi.
Age eamus intrò. CO. te ſequor. LY. age age ambula:
Ibíque reliqua alia fabulabimur.
CO. Equidem narrabo tibi res Spartiaticas.
L. Quin ſequere me ergo. C. abduc intrò. addictū tenes.
AG. Quid nunc mihi autores eſtis? AD. vt frugi ſies.
AG. Quid ſi animus eſſe non ſinit? AD. eſto vt ſinit.
AG. Vidiſtis leno cum aurum accepit? AD. vidimus.
AG. Eum vos eſſe meum ſeruum ſcitis? AD. ſciuimus.
AG. Rem aduerſus populi ſæpe leges? AD. ſciuimus.
AG. Hem iſtæc volo ergo vos commeminiſſe omnia.
Mox cum ad prętorem vſus veniet. AD. meminerimus.
AG. Quid ſi recent ite ædis pultem? AD. cenſeo:
S. pedo AG. Si pultem, non recludet. AD. *panem* frangito.
AG. Si exierit leno, cenſetis hominem interrogem,
Meus

Meus ſeruus ſi ad eum venerit nec ne? AD. quippini?
AG. Cum auri ducentis nũmis Philippis. AD. quippini?
AG. Ibi extẽplò leno errabit. AD. qua de re? AG. rogas?
Quia centum nummis minus dicetur. AD. bene putas.
AG. Alium cenſebit quæritari. AD. ſcilicet.
AG. Extemplò denegabit. AD. iuratus quidem.
AG. Homo furti ſe aſtringit. AD. haud dubium id quidem eſt.
AG. Quantum quantũ ad eũ erit delatũ. AD. quippini.
AG. Dieſpiter vos perduit. AD. te quippini.
AG. Ibo & pultabo ianuam hanc. AD. ita quippini.
AG. Tacendi tempus eſt, nam crepuerunt fores.
Foràs egreditur, video lenonem Lycum,
Adeſte quæſo. AD. quippini ſi tu voles
Operire capita, ne nos leno *nouerit*, S. viderit,
Qui illi malæ rei tantæ fuimus *illices*. S. indices.

LYCVS leno. AGORASTOCLES. Aduocati.

SVſpendant omnes nunc iam ſe haruſpices,
Quid ego illis poſthac, quod loquantur creduam?
Qui in re diuina dudum dicebant mihi
Malum damnumq́ue maximum portendier,
Is explicaui meam rem poſt illa lucro.
AG. Saluus ſis leno. LY. di te ament Agoraſtocles.
AG. Magis me benignè nunc ſalutas, quàm antidhac.
LY. Tranquillitas euenit, quaſi naui in mari,
Vtcunque eſt ventus, exin velum vortitur.
AG. Valeant apud te quas volo, atque haud te volo.
LY. Valent vt poſtulatum eſt, verùm non tibi.
AG. Mitte ad me ſodes hodie Adelphaſium tuam,
Die feſto celebri nobiliq́ue Aphrodiſijs.
LY. Calidum prandiſti prandium hodie dic mihi?
AG. Quid iam? LY. quia hoc nunc frigefactus cũ rogas.
AG. Hoc ageſis leno, ſeruum eſſe audiui meum
Apud te. LY. apud me? nunquam factum reperies.
AG. Mentire. nam ad te venit, aurumq́ue attulit.
Ita mihi renunciatum eſt, quibus credo ſatis.

LY. Malus es, captatum me aduenis cum teſtibus.
Tuorum apud me nemo eſt, nec quicquam tui.
AG. Mementote illuc aduocati. AD. meminimus.
LY. Ha ha he. iam teneo quid ſit, perſpexi modò.
Hi qui illum dudum conciliauerunt mihi
S.v.c. credo audiuum Peregrinum Spartanum. id nunc hiſce *
Me eſſe, hos trecentos Philippos facturum lucri.
Nunc hunc inimicum quia eſſe ſciuerunt mihi,
Eum allegauerunt, ſuum qui ſeruum diceret
Cum auro eſſe apud me. compoſita eſt fallacia,
Vt eo me priuent, atque inter ſe diuidant.
Lupo agnum eripere poſtulant, nugas agunt.
AG. Negas'ne apud te eſſe aurum, nec ſeruum meum?
LY. Nego: & negando, ſi quid refert, abnuo.
AD. Periſti leno. nam iſte eſt huius villicus,
Quem tibi nos eſſe Spartiatem diximus,
Qui ad te trecentos Philippos modò detulit.
Idque in iſtoc adeò aurum ineſt marſupio.
LY. Vę voſtræ ætati. AD. id quidem nunc eſt tuæ.
AG. Age omitte actutum furcifer marſupium,
Manifeſtò fur es mihi, quæſo hercle operam date,
Dum me videatis ſeruum ab hoc abducere.
LY. Nunc pol ego perij certò, haud arbitrario.
Conſultò hoc factum eſt, mihi vt inſidiæ fierent.
Sed quid ego dubito fugere hinc in malam crucem,
Priuſquam obtorto collo ad prætorem trahor?
Eheu quàm ego habui ariolos aruſpices,
Qui ſi quid bene promittunt, pro ſpiſſo euenit.
Id quod mali promittunt, præſentarium eſt.
Nunc ibo amicos conſulam, quo me modo
Suſpendere æquum cenſeant potiſſimum.

AGORASTOCLES adoleſcens, COLA-
BISCVS villicus, ADVOCATI.

*S.v.c. * ire* AGe tu progredere, vt teſtes videant te iſtinc *foras.
Eſt'ne hic ſeruus meus? CO. ſum me hercle verò
Agoraſtocles.

AG.

AG. Quid nunc ſceleſte leno? AD. qui cum litigas,
Abſceſſit. AG. vtinam hinc abierit malam crucem.
AD. Ita nos velle æquum eſt. AG. cras ſubſcribam homini dicam.
CO. Nunqui me? AG. abſcedas, ſumas ornatum tuum.
CO. Non ſum necquicquam miles factus, paululum
Prædæ intus feci, dum lenonis familia
Dormitat. "extis' ſum ſatur factus probè. S. ſatis
Abſcedam hinc intrò. AG. factum à vobis comiter,
Bonam dediſtis aduocati operam mihi.
Cras mane quæſo in comitio eſtote obuiam.
Tu ſequere me intrò, vos valeté. AD. & tu vale.
Iniuriam illic inſignitè poſtulat,
Noſtro ſibi ſeruire nos cenſet cibo.
Verùm ita ſunt iſti noſtri diuites,
Si quid bene facias, leuior pluma eſt gratia:
Si quid peccatum'ſt, plumbeas iras gerunt.
Domos abeamus noſtras ſultis nunc iam,
Quando id quò ire operam dedimus, impetrauimus,
Vt perderemus corruptorem ciuium.

MILPHIO ſeruus.

EXpecto quo pacto meæ technæ proceſſuræ ſient.
Studeo hunc lenoné perdere, "velut' meum herum S. qui
miſerum macerat.
Is me autem porrò verberat, incurſat pugnis, calcibus.
Seruire amanti miſeria eſt, præſertim qui quod amat
caret.
Attat è fano recipere video ſe Syncerastum
Lenonis ſeruum, quid habeat ſermonis auſcultabo.

SYNCERASTVS, MILPHIO, ſerui duo.

SAtis ſpectatum eſt deos atq; homines eius negligere
gratiam,
"Cui homini' herus eſt cõſimilis, velut ego habeo nunc S. Cuiuſmodi
huiuſmodi.
Neque periurior, neq; peior alter vſquam eſt gentium,
Quàm her⁹ me⁹ eſt: neq; tã lute⁹, neq; tã cœno collitus.

3 *Latumiis,* Ita me di amẽt, vel ĩ ⁿlatumijs', vel in piſtrino mauelim
Agere ætatem, præpeditus latera forti ferro mea,
Quàm apud lenonem hunc ſeruitutem colere. quid illuc eſt genus?
Quæ illic hominum corruptelæ fiunt? di voſtrã fidem
Quoduis genus ibi hominum videas, quaſi Acheruntem Veneris,
Equitem, peditem, libertinũ, furem ac fugitiuum velis,
Verberatum, vinctum, addictum qui habet quod det, vt homo eſt.
Omnia genera recipiuntur, itaque in totis ædibus
Tenebræ, latebræ, bibitur, eſtur, quaſi in popina haud ſecus.
Ibi tu videas litteratas fictiles epiſtolas,
Pice ſignatas, nomina inſunt cubitum longis litteris.
Ita vinariorum habemus noſtræ delectum domi.
MI. Oĩa edepol mira ſunt, niſi herus hunc hæredẽ facit,
Nam id quidem illi vt meditatur verba facit emortuo.
5 *.equidem* Et adire lubet hominẽ, ⁴ & autem' nimis eum auſculto libens.
SY. Hæc cum hic video fieri, crucior precijs emtos maximis
Apud nos expeculiatos ſeruos fieri ſuis heris.
Sed ad poſtremum nihil apparet: MALE partum, malè diſperit.
MI. Proinde habet hic orationem, quaſi ipſe ſit frugi bonæ:
Qui ipſus hercle ignauiorem potis eſt facere ignauiam.
S. Nũc domũ hęc ab ęde Veneris refero vaſa, vbi hoſtijs
Herus nequiuit propitiare Venerem ſuo feſto die.
MI. Lepidam Venerem. SY. nam meretrices noſtræ primis hoſtijs
Venerem placauere extemplò. MI. ô lepidam Venerem denuò.
Nunc domum ibo. MI. heus Syncerаſte. SY. Syncerаſtum qui vocat?

MI.

MI. Tuus amicus. SY. haud amicè facis,qui cum onere offeras moram.
MI. At ob hanc rem tibi reddam operam, vbi voles, vbi iuſſeris.
Habe rem pactam ſi futurum eſt, do tibi operam hanc quomodo?
MI. Vt enim vbi mihi vapulãdũ eſt, tute coriũ ſufferas.
SY. Apage,neſcio quid viri ſis. MI. malus ſum. SY. tibi ſis. MI. te volo.
SY. At onus vrget. MI. at tu appone, & reſpice ad me. SY. fecero.
Quanquam haud otium eſt. MI. ſaluos ſis Syncerafte. SY. ô Milphio,
Di omnes deæque ament. MI. quem'nam hominem? SY. nec te, nec me Milphio,
Neque herum meum adeò. MI. quem ament igitur? SY. alium quemlibet.
Nam noſtrorũ nemo dignus eſt. MI. lepidè loquere. SY. me decet.
MI. Quid agis? SY. facio quod manifeſtò mœchi haud fermè ſolent.
MI. Quid id eſt? SY. refero vaſa ſalua. MI. di te & tuum herum perduint.
S. Me non perdãt,illũ vt perdãt facere poſſim,ſi velim.
Meum herum vt perdant, "ni' mihi metuam Milphio. MI. quid id eſt cedò. S.hri
SY. Malus es. MI. malus ſum. SY. malè mihi eſt. MI. memorandum eſſe aliter decet.
Quid eſt quod malè ſit? cui id omne eſt quod edis, quod ames affatim,
Neque triobolum vllum amicæ das & ductas gratijs.
SY. Dieſpiter me ſic amabit. MI. vt quidem edepol dignus es.
SY. Vt ego hanc familiam interire cupio. MI. adde operam, ſi cupis.
S.Sine pẽnis volare haud facile'ſt,neç alç pẽnas nõ habẽt

MI. Nolito edepol deuelliſſe, iam duobus menſibus
Volucres tibi erunt hircinæ. SI. i in malam rem. MI. i tu atque herus.
SY. Verùm enim qui homo eum norit, citò homo peruorti poteſt.
MI. Quid iã? SY. quaſi tu tacere quicq̃ potis ſis rectius.
8. Citius MI. *Tacitus' tibi reſiſtam, quàm quod dictum eſt malæ mulieri. [rim.
SY. Animũ inducã facilè, vt tibi iſtuc credã, ni te noue-
MI. Crede audacter meo periculo. SY. malè credam, & credam tamen.
MI. Scin' tu herum tuum meo hero eſſe inimicum capitalem? SY. ſcio
Propter amorem. MI. omnem operã perdis. SI. quid iam? MI. quia doctum doces.
Quid ergo dubitas, quin lubenter tuo hero meus quod poſſiet [adiuuas,
Facere, faciat malè eius merito: tum autem ſi quid tu
Eo faciliꝰ poterit facere. SY. at ego hoc metuo Milphio.
MI. Quid eſt quod metuas? SY. dum hero inſidias parem, ne à te perdeam.
Si herus meus me eſſe locutum cuiquam mortali ſciat,
Continuò is me ex Synceraſto crurifragium fecerit.
M. Nunquã edepol mortalis quiſquã fiet è me certior,
Niſi hero meo vni indicaſſo, atq; ei quoq; vt ne enũciet
Id eſſe facinus ex te ortum. SY. malè credam, & credam tamen.
Sed hoc tu tecum tacitũ habeto. MI. fidei non melius creditur.
Loquere, locus occaſioque liberè eſt, hic ſoli ſumus.
SY. Herus ſi tuus volet facere frugem, meum herum perdet. MI. quî id poteſt?
SY. Facilè. MI. fac ergo id facilè noſcam, vt ille poſſit noſcere.
SY. Quia Adelphaſium, quam herus deamat tuus, ingenua eſt. MI. quomodo?

SY. Eodem quo ſoror illius altera Anteraſtilis. MI. ſed
qui id credam? SY. quia
Illas emit in Anactorio paruulas, * duodeuiginti minis
De prædone Siculo. M. quanti? S. duodeuiginti minis.
MI. Duas illas tanti quæſo emit? S. nutricē earū tertiā,
Et ille qui eas vendebat, dixit ſe furtiuas vendere,
Ingenuas Carthagine aiebat eſſe. MI. di voſtrā fidem,
Nimium lepidum memoras facinus. nam herus meus
Agoraſtocles
Ibidem gnatus inde ſurreptus ferè ſexennis, pòſt ibi
Qui eum ſurripuit, huc deuexit, meoque hero eum
hic vendidit.
Is in diuitias homo adoptauit hunc, cùm diē obijt ſuū.
S. Omnia memoras quo id facilius fiat, manu eas aſſerat
Suas populares *liberali cauſſa. MI. tacitus' tace modò,
Profectò ad incitas lenonem rediget, ſi eas abduxerit.
Qui in prius diſperibit faxo, quàm vnum calcē ciuerit.
Ita paratum eſt. SY. ita di faxint ne apud lenonem hunc
ſeruiam.
MI. Quin hercle collibertus meus faxo eris, ſi di volēt.
S. Ita di faxint, nūc quid aliud vis memorare Milphio?
MI. Valeas, beneque vt tibi ſit. SY. pol iſtuc tibi, &
tuo hero eſt in manu.
Vale, & hæc cura, clanculum vt ſint dicta. MI. non
dictum eſt, vale.
SY. At enim nihil eſt, niſi dum calet, hoc agitur. MI.
lepidus cum mones,
Et hoc ita fiet. SY. proba materies data eſt, ſi probum
adhibes fabrum.
MI. Potin' vt taceas? SY. taceo atque abeo. MI. mihi
commoditatem creas.
Illic hinc abijt, di immortales meum herum ſeruatum
volunt,
Et hunc diſperditum lenonē, tantum eum inſtat exitij.
Satine, priuſquam vnum eſt iniectum telum, tum in-
ſtat alterum.

S. ve. co. MI. quanti? SY.

S. ve. c. q. libertati tacitus cauſſa. MI.

Ibo

Ibo intrò, hæc vt meo hero memorem. nam huc ſi ante ædes ſeuocem,
Quæ audiui modò, nunc ſi eadẽ hic iterem inſcitia'ſt.
Hero vni potius intus ero odio, quàm hic ſim vobis omnibus.
Di immortales, quid malorũ quanta aduenit calamitas
Hodie ad hũc lenonẽ? ſed ego nũc nil eſt, cur me morer.
Id negotium inſtitutum eſt, non datur ceſſatio.
Nam & hoc nocte cõſulendũ quod modò cõcreditũ'ſt,
Et illud autem inſeruiendumſt conſilium vernaculum.
Remora ſi ſit, qui malam rem mihi det, meritò fecerit.
Nunc intrò ibo, dũ herus adueniat à foro, operiar domi.

HANNO POENVS loquitur Punicè.

NY thalonim valon vth ſi corathiſima conſith.
Chym lach chunyth mumys tyalmyctibari imiſe-
Lipho canet hyth bymithij ad ædin bynuthij. [hi
Byrnaroh ſyllo homalonin vby miſyrthoho
Bythlym mothyn noctothij nelechanti daſmachon
Yſſidele brim tyfel yth chylys chon, tem liphul
Vth bynim yſdibur thinno cuth nu Agoraſtocles
Ythe manet ihy chyrſae lycoeh ſith naſo
Bynni id chil luhili gubylim laſibit thym
Bodyalyt herayn nyn nuys lym moncoth luſim
Exanolim volanus ſuccuratim miſti atticum eſſe
S. lalabant Concubitũ a bello cutim beant"lalacant' chona enus es
Huiec ſilec paneſſe athidamaſcon alem induberte felono buthume
Celtum comucro lueni, at enim auoſouber bent hyach Ariſtoclem
Et te ſe aneche naſoctelia elicos alemus duberter mi comps veſpiti
Aodeanec lictor bodes iuſſum limnimcolus.
Deos deaſque veneror, qui hanc vrbem colunt,
Vt quod de mea re huc veni, ritè venerim:
Meaſque vt gnatas, & mei fratris filium,
Reperire me ſiritis, dij voſtram fidem,

Quæ

Quæ mihi ſurreptæ ſunt, & fratris filium.
Sed hic mihi antehac hoſpes Antidamas fuit.
Eum feciſſe aiunt ſibi quod faciundum fuit,
Eius filium hic prædicant eſſe Agoraſtoclem,
Deum hoſpitalem ac teſſeram mecum fero,
In hiſce habitare monſtratu'ſt regionibus:
Hos percontabor, qui huc egrediuntur foras.

AGORASTOCLES, MILPHIO, POENVS.

AIn' tu dixe Synceraſtum, Milphio,
Has eſſe ingenuas ambas ſurreptitias
Carthaginienſis? MI. aio, & ſi frugi eſſe vis:
Eas liberali iam aſſeres cauſſa manu.
Nam tuum flagitiumſt tuas populareis te pati
Seruire ante oculos, domi quæ fuerint liberæ.
POE. Prò di immortales obſecro veſtram fidem,
Certa eſt profectò horunc hominum mihi oratio
Quam orationem hanc aures dulcem deuorant?
Vt mihi abſterſerunt omnem ſorditudinem?
AG. Si ad eam rem teſtis habeam, faciam quod iubes.
MI. Quid tu mihi teſtis? quin tu inſiſtis fortiter,
Aliqua fortuna fuerit adiutrix tibi.
AG. Incipere multo eſt, quàm impetrare, facilius.
MI. Sed quæ'nam illæc "auis' eſt, quæ huc cum tunicis aduenit, s anus
Num'nam it à balneis circumductus pallio?
Facies quidem edepol *
Seruos quidem edepol veteres antiquoſque habet.
AG. Quis is? MI. viden homines ſarcinatos conſequi?
Atque vt opinor digitos in manibus non habent.
AG. Quid iam? MI. quia incedũt cũ annulatis auribus.
Adibo ad hoſce, atque appellabo Punicè.
Si reſpondebunt, Punicè pergam loqui:
Si non, tum ad horum mores linguam vertero,
Quid ais tu? ecquid commeminiſti Punicè?
AG. Nihil edepol. nam quî ſcire potui, dic mihi,
Qui illinc ſexennis perierim Carthagine?

P. Prò di immortales, hunc ad plurimi modum
Periere pueri liberi Carthagine.
MI. Quid tu ais tu? AG. quid vis? MI. vin' appellem hunc Punicè?
AG. An ſcis? MI. nullus me eſt hodie Pœnus Punior.
AG. Adi atque appella quid velit? quid venerit?
Qui ſit, cuiatis, vnde ſit, ne parſeris.
MI. Ano. cuiates eſtis? aut quo ex oppido?
P. Hanno muthum balle beccha edre anech.
AG. Quid ait? MI. Hannonem ſeſe ait Carthagine,
Carthaginienſem, Muthum ballis filium.
P. Ano. MI. ſalutat. P. domni. MI. doni vult tibi
Dare hinc neſcio quid, audin' polliceriet?
AG. Saluta hunc rurſus Punicè verbis meis.
MI. Ano donni. hic mihi tibi inquit verbis ſuis.
P. Me bar bocca. MI. iſtuc ſit tibi potius, quàm mihi.
AG. Quid ait? MI. miſeram eſſe prædicat buccam ſibi,
S. arbitratur Fortaſſe medicos nos eſſe °arbitrarier'.
AG. Si ita eſt, nega eſſe, nolo ego errare hoſpitem.
MI. Auditu rufen mico iſtam. AG. ſic volo,
Profectò vera cuncta huic expedirier.
Roga nunquid opus ſit? MI. tu qui zonam non habes,
Quid in hanc veniſtis vrbem, aut quid quæritis?
P. Muphurſa. AG. quid ait? P. mo in lechianna. AG. quid venit?
MI. Non audis, mures Africanos prædicat
In pompam ludis dare ſe velle ædilibus.
P. Lalech labcanani limi incoht. AG. quid nunc ait?
MI. Ligulas canalis ait ſe aduexiſſe & nuces,
Nunc orat operam vt des ſibi, vt ea veneant.
AG. Mercator credo eſt. P. I ſam aruinâ. MI. quid eſt?
P. Palum erga dectha. AG. Milphio quid nunc ait?
S. Palum MI. °Palas' vendundas ſibi ait, & mergas datas,
Vt hortum fodiat, atque vt frumentum metat.
Ad meſſim credo miſſus hic quidem tuam.
AG. Quid iſtuc ad me? MI. certiorem te eſſe volui,

Ne

Ne quid clàm furtiuè accepiſſe cenſeas.
P. Muphonnium ſuccoram. MI. hem caue ſis feceris,
Quod hic te orat. AG. quid ait,aut orat? expedi.
MI. Sub cratim vti iubeas ſeſe ſupponi, atque eo
Lapides imponi multos,vt ſeſe neces.
P. Gunebel balſamen eraſan. AG. narra quid eſt?
Quid ait? MI. non hercle nunc quidem quicquam ſcio.
P. At tu ſcias nunc dehinc latinè iam loquar.
Seruum hercle te eſſe oportet & nequam & malum,
Hominem peregrinum atque aduenam qui irrideas.
MI. At hercle te hominẽ & ſycophantã, & ſubdolum,
Qui huc aduenisti nos captatum * S. nundilis
Biſulci lingua, quaſi proſerpens beſtia.
AG. Maledicta hinc aufer, linguam compeſcas,tace.
Maledicere huic tu temperabis,ſi ſapis.
Meis conſanguineis nolo te iniuſtè loqui.
Carthagini ego ſum natus, vt tu ſcis ſciens.
P. O mihi popularis, ſalue. AG. & tu edepol, quiſ-
quis es.
Et ſi quid opus eſt, quæſo dic atque impera,
Popularitatis cauſſa. P. habeo gratiam.
Verùm ego hic hoſpitium habeo, Antidamæ filium
Quæro,commonſtra ſi nouiſti Agoraſtoclem.
Ecquem adoleſcentem tu hic nouiſti Agoraſtoclem?
AG. Siquidem Antidamarchi quæris adoptaticium,
Ego ſum ipſus,quẽ tu quæris. P. hem quid ego audio?
AG Antidamæ gnatum me eſſe. P. ſi ita eſt,teſſeram
Conferre ſi vis hoſpitalem, eccam attuli.
AG. Age dum huc oſtende, eſt par probè, nam habeo
domum.
P. O mi hoſpes ſalue multum,nam mihi tuus pater,
Pater tuus ergo hoſpes Antidamas fuit,
Hæc mihi hoſpitalis teſſera cum illo fuit.
AG. Ergo hic apud me hoſpitium tibi præbebitur,
Nam haud repudio hoſpitium,neque Carthaginem,
"Inde' ſum oriundus. P. di dent tibi omneſ quæ velis. S.Vnde

Sed

Sed quid ais? quî potuit fieri, vt Carthagini
Gnatus ſis, hic autem habuiſti Ætolum patrem?
AG. Surreptus ſũ illinc, hic me Antidamas hoſpes tuus
Emit me, & is me ſibi adoptauit filium.
POE. Demarcho item ipſe fuit adoptatitius.
Sed mitto de illo, & ad te redeo, dic mihi
Ecquid meminiſti tuûm parentum nomina?
8. memoradum — AG. Patris atq; matris memini. POE. "memorādũ mihi',
Si noui fortè, aut ſi ſunt cognati mihi.
AG. Amſigura mater mihi fuit, Iachon pater.
POE. Patrem atque matrem viuerent vellem tibi.
AG. An mortui ſunt? POE. factum, quod ægrè tuli.
Nam mihi ſobrina Amſigura tua mater fuit.
Pater tuus is erat frater patruelis meus,
Et is me hæredem fecit, cum ſuum obijt diem.
Quo me priuatum eſſe ægrè patior mortuo.
Sed ſi ita eſt, vt tu ſis Iachonis filius,
Signum eſſe oportet in manu læua tibi,
Ludenti puero quod momordit ſimia.
Oſtende vt inſpiciam, iam aperi, audi, atque ades.
AG. Mi patrue ſalue. POE. & tu ſalueto Agoraſtocles.
Iterum mihi gnatus videor, quia te repperi.
MI. Pol iſtam rem vobis bene eueniſſe gaudeo.
Et te moneri non'ne vis? POE. ſanè volo.
MI. Paterna oportet reddi filio bona.
Æquum eſt habere hunc bona, quæ poſſedit pater.
POE. Haud poſtulo aliter, reſtituentur omnia.
Suam rem ſibi ſaluam ſiſtam, ſi illò aduenerit.
MI. Facito ſis reddas, etſi hic habitabit tamen.
POE. Quin mea quoq; iſtc habebit, ſi quid de me fuat.
MI. Feſtiuum facinus venit mihi in mentem modò.
POE. Quid id eſt? MI. tua eſt opus opera. POE. dic mihi quid lubet?
Profectò vteris vt voles operam meam.
MI. Quid eſt negotij? Potin fieri ſubdolus?
POE. Inimico poſſum, amico eſt inſipientia.

MI. Inimicus hercle eſt huius. POE. male faxim lubens.
MI. Amat à lenone hic. POE. facere ſapienter puto.
MI. Leno hic habitat vicinus. POE. malè faxim lubens.
MI. Ei duæ puellæ ſunt meretrices ſeruulæ
Sorores. Earum hic alteram efflictim perit,
Neq; eam inceſtauit vnquam. POE. acerba amatio eſt.
MI. Nunc leno ludificatur. POE. ſuum quæſtum colit.
MI. Hic illi malã rem dare volt. POE. frugi, ſi id facit.
MI. Nunc hoc conſiliũ capio, & hanc fabricã apparo,
Vt te allegemus, filias dicas tuas,
Surreptaſque eſſe paruulas Carthagine,
Manuque liberali cauſſa ambas aſſeras,
Quaſi filiæ tuæ ſint ambæ. intelligis?
POE. Intelligo hercle. nam mihi item gnatæ duæ
Cum nutrice vna ſurræptæ ſunt paruulæ.
MI. Lepidè hercle aſſimulas, iam in principio id mihi placet.
POE. Pol magis quàm vellem. MIL. heu hercle mortalem catum,
Malum crudumque & callidum atque ſubdolum,
Vt afflet quo illud geſtu faciat facilius.
Me quoque dolis iam ſuperat architectonem.
POE. Sed earum nutrix qua ſit facie, mihi expedi.
M. Statura haud magna, corpore aquilo eſt. P. ipſa ea'ſt.
MI. Specie venuſta, ore paruo, atque oculis pernigris.
POE. Formam quidem hercle verbis depinxti mihi.
MI. Vin eam videre? POE. filias malo meas.
Sed i atque euoca illam, ſi eæ meæ ſunt filiæ,
Si illarum eſt nutrix, me continuò nouerit.
MI. Heus ecquis hic eſt? nunciate vt prodeat
Foràs Giddeneme, eſt qui illam conuentam eſſe volt.

GIDDENEME nutrix. HANNO Pœnus. MILPHIO ſeruus. AGORASTOCLES Puer.

QVis pultat? MI. qui te proximus eſt. GI. quid vis? MIL. eho
Nouiſtin' tu illunc tunicatum hominem qui ſiet?

GI. Nam quem ego aſpicio , prò ſupreme Iupiter,
Herus meus hic quidem eſt, mearum alumnarũ pater,
Hanno Carthaginienſis. MI. ecce autem mala,
Præſtigiator hic quidem Pœnus probus eſt,
Perduxit omnis ad ſuam ſententiam.
GI. O mi here ſalue Hanno inſperatiſſime
Mihi tuiſq́ue filijs, ſalue,atque eho
Mirari noli,neque me contemplarier,
Cognoſcin Giddenemen ancillam tuam?
POE. Noui,ſed vbi ſunt meæ gnatæ,id ſcire expeto.
AG. Apud ædem Veneris. P. quid ibi faciunt,dic mihi?
AH. Aphrodiſia hodie Veneris eſt feſtus dies,
Oratum ierunt deam,vt ſibi eſſet propitia.
GI. Pol ſatis ſcio impetrarunt, quando hic,hic adeſt.
AG. Eho an huius ſunt illæ filiæ? GI. ita vt prædicas.
Tua pietas nobis planè auxilio fuit,
Cum huc aduenisti hodie in ipſo tempore.
Nanque hodie earum mutarentur nomina,
Facerentq́ue indignum genere quæſtum corpore.
PV. Handones illi hanun bene ſi illi in muſtine.
GI. Me ipſi & eneſte dum & alamna ceſtinum.
AG. Quid illi locuti ſunt inter ſe? dic mihi.
MI. Matrem ſalutat hic ſuam,hæc autem hunc filium.
POE. Tace atque parce muliebri ſupellectili.
AG. Quę ea eſt ſupellex?POE. clarus clamor,ſine modò.
Tu adduc hos intro,& vnà nutricem ſimul
Iubeto hanc abire ad te. AG. fac quod imperat.
MI. Sed quis illas tibi monſtrabit? AG. ego doctiſſimè.
MI. Abeo igitur. AG. facies modò quam memores, mauelim
Patruo aduenienti cœna curetur volo.
MI. Lachanam vos, quos ego iam detrudam ad molas,
Inde porrò ad puteum,atque ad robuſtum codicem.
Ego faxo hoſpitium hoc leuiter laudabitis.
AG. Audin' tu patrue dico, ne dictum neges,
Tuam mihi maiorem filiam deſpondeas.

POE.

POE. Pactam rem habeto. AG. ſpondes ne igitur? POE.
ſpondeo.
AG. Mihi patrue ſalue, nam nunc es planè meus.
Nunc demum ego cum illa fabulabor liberè.
Nun: patrue ſi vis tuas videre filias,
Me ſequere. POE. iamdudũ equidẽ cupio,& te ſequor.
AG. Quid ſi eamus illis obuiam? POE. at ne inter vias
*Præterbitamus' metuo. magne Iuppiter *S.perieris*
Reſtitue certas mihi ex incertis nunc opes.
AG. Ego quidem meos amores mecum confido fore.
Sed eccas video ipſas. POE. hæccine ſunt meæ filiæ?
Quantæ è quantullis iam ſunt factæ? AG. ſcin' quid eſt? *S.v.c.Tũc*
* Sunt columnæ', ſuſtolli ſolent. *ſunt colũnæ,*
MI. Opinor hercle hodie, quod ego dixi per iocum, *SCAL.ſunt*
Id euenturum eſſe, & ſeuerum & ſerium, *Græca co-*
Vt hæc inueniantur hodie eſſe huius filiæ. *lonia.*
AG. Pol iſtud quidem iam certum eſt,tu iſtos Milphio
Abduce intro. nos haſce hic præſtolabimur.

ADELPHASIVM. ANTHERASTILIS.
AGORASTOCLES. HANNO Pœnus.

FVit hodie operæprecium eius qui amabilitati animum addiceret,
Oculis epulas dare , delubrum qui hodie ornatum eò viſere venit.
Deamaui ecaſtor illic ego hodie lepidiſſima munera meretricum.
Digna diua venuſtiſſima Venere , neque contemſi eius opus hodie.
Tanta ibi copia venuſtatum aderat , in ſuo quæque loco ſita mundè.
Arabius murrhinusque omnia odor complebat, haud ſordere viſus eſt.
Feſtus dies,Venus, nec tuum fanum , tantus ibi clientarum erat numerus,
Quæ ad Calydoniam venerant Venerem , certò enim, quod quidem ad nos duas

Attinuit,præpotentes,pulcræ, paciſque potentes ſoror fuimus,
Neque ab iuuentute ibi irridiculò habitę,quod pol ſoror cæteris omnibus factum eſt.
AN. Malim iſtuc alijs videatur, quàm vti tu te collaudes. AD. ſpero equidem,
Vt pol ego cũ ingenijs quibꝰ ſumus atq; aliæ cognoſco,
Eo ſumꝰ gnatæ genere,vt deceat nos eſſe à culpa caſtas.
POE. Iuppiter, qui genus colis, aliſque hominum, per quem viuimus vitalem æuum,
Quem penes ſpes vitæ ſunt hominũ omnium,da diem hunc ſoſpitem quæſo
Rebus meis agundis,quibus annos multos carui, quaſque è patria
Perdidi paruas,redde his vbertatem,inuictæ præmium vt eſſe ſciam pietati.
AG. Omnia faciet Iuppiter faxo. nã mihi eſt obnoxius, & me metuit.
POE. Tace quæſo. AG. ne lacruma patrue.
AD. Vt volupeſt homini mea ſoror, ſi quod agit, cluet victoria:
Sicut hodie nos inter alias præſtitimus pulcritudine.
AN. Stulta ſoror es magis quàm volo, an verò pulcra videre obſecro,
Si tibi illic non os oblitum eſt fuligine? AG. ô patrue mi patruiſſime.
POE. Quid eſt fratris mei gnate,mi gnate quid vis?expedi.
AG. At enim volo hoc agas. POE. at enim ago iſtuc. AG. patrue mi patruiſſime.
POE. Quid eſt? AG. eſt lepida & lauta,vt ſapit? POE. ingenium patris habet,quod ſapit.
AG. Quęres iam diu edepol ſapientiam tuam,hæc quidem cum abuſa eſt.
Nunc hinc ſapit,hinc ſentit,quicqd ſapit è meo amore.
AD. Non eo ſumus genere prognatæ, tametſi ſumus ſeruæ,ſoror,

Vt

Vt deceat facere nos quicquam, quod homo quiſquam irrideat.
Multa ſunt mulierũ vitia, ſed hoc ē multis maximũ eſt,
Cum ſibi nimis placent, minusq; operam dant vt placeant viris.
Nimiæ voluptati eſt, quod in extis noſtris portentum eſt ſoror,
Quodque aruſpex de ambabus dixit. AG. velim de me aliquid dixerit.
AD. Nos fore inuito dño noſtro diebus paucis liberas.
Id ego niſi quid di, aut parentes faxint, quid ſperē haud ſcio.
AG. Mea fiducia hercle aruſpex, patruelis, promiſit ſcio
Libertatem, quia me amare hanc ſcit. AD. ſoror ſequere hàc. AN. ſequor.
POE. Priuſquam *abitis, vos volo ambas, niſi piget conſiſtite*. *S.v.c. abeātis ſi vis clama hæc. AGO. Niſi piget conſiſtite.*
AD. Quis reuocat? AG. qui bene vult vobis facere. AD. facere occaſio eſt.
Sed quis homo eſt? AG. amicus vobis. AD. qui quidem inimicus non eſt.
AG. Bonus eſt hic homo, mea voluptas. AD. pol iſtum malim, quàm malum.
AG. Siquidem amicitia eſt habenda, cum hoc habenda eſt. AD. haud precor.
AGO. Multa bona vobis facere vult. AD. bonus bonis benefeceris.
P. Gaudio ero vobis. AD. at edepol nos voluptati tibi.
P. Libertatique. AD. iſto precio tuas nos facilè feceris.
AG. Patrue mi, ita me di amabũt, vt ego, ſi ſim Iuppiter,
Iam hercle ego illam vxorem ducam, & Iunonem extrudam foràs.
Vt pudicè verba fecit? cogitatè & commodè.
Vt modeſtè orationem præbuit? certò hæc mea eſt.
POE. Sed vt aſtu ſum aggreſſus ad eas? AG. lepidè hercle atque commodè.

Perge etiam tenta,rem in pauca cōfer,ſitiunt qui ſedēt.
POE. Quid iſtic quod faciundum eſt cur non agimus? in ius vos voco.
AG. Nunc tene patrue. POE. tu frugi ſi bonæ es. AG. Vin' ego hanc apprehendam? POE. tene.
AD. An patruus eſt Agoraſtocles tuus hic? AG. iam faxo ſcibitis.
Nunc pol ego te vlciſcar probē,nā faxo mea eris ſpōſa.
P. Ite in ius,ne moramini. AN. anteſtare me atq; duce.
AG. Ego te anteſtabor, poſtea hanc amabo, atque amplexabo.
Sed illud quidem volui dicere,immo dixi hercle quod volebam.
P. Moramini.in ius vos voco niſi honeſtiu'ſt prehendi.
AD. Quid in ius vocas nos, quid tibi debemus? AG. dice tu illi.
AD. Etiam me meæ latrant canes? AG. at tu hercle alludiato.
Dato mihi pro offa ſauium,pro oſſe linguam obicito.
Ita hanc canem faciam tibi ego oleo tranquilliorem.
POE. Ite ſi itis. AD. quid nos fecimus tibi? POE. fures eſtis ambæ.
AG. Nos'ne tibi? POE. vos inquam. AG. atque ego ſcio. AD. quid furti eſt id? AG. hunc rogato.
POE. Quia annos multos filias meas cælauiſtis clā me,
Atq; equidē ingenuas liberas,ſummoq; genere gnatas.
AD. Nunq̄ me caſtor reperies tu iſtuc ꝓbrū penes nos.
AG. Da pignus ni nūc periures in ſauium,vter vtri det.
AD. Nihil tecum ago,abſcede obſecro. AG. atque hercle mecum agendum eſt.
Nam hic patruus meus eſt, pro hoc mihi patronus ſim neceſſe eſt,
Ei prædicabo quomodo vos furta faciatis multa,
Quoq; modo huiuſce filias apud vos habeatis ſeruas.
Quas vos ex patria liberas ſurreptas eſſe ſcitis.
AD. Vbi ſunt eæ,aut quæ ſunt obſecro? AG. ſatis ſunt maceratæ.

POE.

POE. Quin eloquar. AG. cenſeo hercle patrue. AD. miſera timeo quid
Hoc ſit negotij, mea ſoror ita ſtupida ſine animo aſto.
P. Aduortite animũ mulieres primùm, ſi id fieri poſſit,
Ne indigna indignis di darent, id ego euenire vellem,
Nunc quod boni mihi di dant, vobis voſtræq́; matri,
Eas dis eſt æquum gratias vos agere ſempiternas:
Cũ noſtrã pietatẽ approbãt, decorantq́; di immortales,
Vos eſtis ambæ meæ filiæ, & hic eſt cognatus veſter
Huiuſce fratris filius Agoraſtocles. AD. amabo
Num hi falſo oblectant gaudio nos? AG. at me ita dij ſeruent, [nobis
Vt hic pater eſt veſter. date manus. AD. Salue inſperate
Pater, te cõplecti nos ſine. POE. cupitæ atq; expectatæ.
AN. Pater ſalue, ambæ filiæ ſumus, amplectamur ambę.
AG. Quis me amplectetur poſtea? POE. nunc ego ſum fortunatus,
Multorum annorum miſerias nũc hac voluptate ſedo.
AD. Vix hoc videmur credere. POE. magis qui credatis dicam.
Nam voſtra nutrix primum me cognouit. AD. vbi ea amabo eſt?
POE. Apud hunc eſt. AG. quæſo qui lubet tam diu tenere collum,
Priuſquam te mihi deſponderit. AD. omitto. AN. ſperate ſalue. AG. omitte
Salutem, & tu altera, nolo ego iſtuc, enicas me.
POE. Cõdamus alter alterũ ergo in neruum brachialẽ.
Quibus nunc in terra melius eſt? AG. eueniunt digna dignis.
Tandẽ huic cupitũ contigit. ô Apella, ô Zeuxis pictor,
Cur numero eſtis mortui? hic exemplum vt pingeretis:
Nam alios pictores nihil moror huiuſmodi tractare exempla.
POE. Di Deęq́; oẽs vobis habeo meritò magnas gratias,
Cum hac me lætitia tanta & tantis affeciſtis gaudijs,

Vt meæ gnatæ ad me redirent in poteſtatem meam.
AD. Mi pater,tua pietas planè nobis auxilio fuit.
AG. Patrue, facito in memoria vt habeas tuam maiorem filiam,
Mihi te deſpondiſſe. POE. memini. AG. & dotis quid promiſeris.

ANTHEMONIDES miles,& EIDEM.

SI ego minā nō vltus fuero probè quam lenoni dedi,
Tum profectò me ſibi habento ſcurræ ludificatui.
Is etiam me ad prandium ad ſe adduxit ignauiſſimus,
Ipſe abijt foras,me reliquit pro Atrienſi in ædibus,
Vbi nec leno,neque ille redeunt, nec quod eram quidquam datur,
Pro minore parte prandij pignus cœpi,abij foras.
Sic dedero, ære militari tetigero lenunculum.
Nactus eſt hominē,mina quem argēti circumduceret.
Sed mea amica nunc mihi irato obuiam veniat velim,
Iam pol ego illam pugnis totam faciam vt ſit morula.
Itaque replebo atritate atrior multo vt ſiet,
Quàm Ægyptij, aut qui cortinā ludis per circū ferunt.
AG. Tene ſis me arctè mea voluptas. malè ego metuo miluos.mala
Illa beſtia eſt, ne fortè me auferat pullum tuum.
Vt nequeo ſatis te complecti, mi pater. AN. ego me moror.
Propemodū hoc nunc obſonare prandiū potero mihi.
Sed quid hoc eſt?quid hoc? quid hoc eſt? quid ego video?quomodo?
Quid hoc eſt cōduplicatiōis, quę hęc eſt cōgeminatio?
Quis hic homo eſt cum tunicis longis,quaſi puer cauponius?
Satin' ego oculis cerno, eſt'ne illæc mea amica Anteraſtilis?
Et ea eſt certò,iampridem ego me ſenſi nihili pendier.
Non pudet puellam amplexari baiolum in media via.
Iam hercle ego illum excruciandū totū carnifici dabo.

Sanè

Sanè genus hoc muliebroſum eſt tunicis demiſicijs.
Sed adire certum eſt hanc ad amatricem Aphricam.
Heus tu, tibi dico mulier. ecquid te pudet?
Quid tibi negotij autem eſt cum iſtoc? dic mihi.
POE. Adoleſcens ſalue. AN. nolo, nihil ad te attinet.
Quid tibi hāc digito tactio eſt? POE. quia mihi lubet.
AN. Lubet? POE. ita dico. AN. ligula i in malam crucē.
Túne hic amator audes eſſe hallex viri?
Aut contrectare, quod mares homines amant?
Deglupta mænas, Sarapis * S. vr. co. Se-
Maſtruga, halagora, * autem plenior. mentum S. amantum
* que quàm ſunt Romani remiges. S. Aeulpiq;
AG. Num tibi adoleſcens malæ, an dentes pruriunt,
Qui huic es moleſtus? an malam rem quæritas?
Cur non adhibuiſti, dum iſtæc loquereris, tympanum?
Nam te cinędum eſſe arbitror magis, quàm virum.
AN. Scin, quàm cinædus ſum, ite iſtinc ſerui foràs,
Efferte fuſtis. AG. heus tu, ſi quid per iocum
Dixi, nolito in ſerium conuertere.
AN. Quid tibi lubido eſt obſecro Anthemonides,
Loqui inclementer noſtro cognato & patri?
Nam hic noſter pater eſt, hic nos cognouit modò,
Et hunc ſui fratris filium. AG. ita me Iuppiter
Bene amet, bene factum gaudeo, & volupeſt mihi,
Siquidem quid lenoni obtigit magni mali,
Cumq́ue è virtute vobis fortuna obtigit.
AD. Credibile ecaſtor dicit, crede huic mi pater.
PO. Credo. AG. & ego credo, ſed eccum lenonē Lycū.
Bonum virum eccum video, ſe recipit domum.
POE. Quis hic eſt? AG. vtrumuis eſt, & leno & Lycus.
In ſeruitute hic habuit duas filias tuas.
Et mihi hic aurifur eſt. POE. bellum hominē, quem noueris.
AG. Rapiamus in ius. POE. minime. AG. quapropter?
POE. quia
Iniuriarum multo induci ſatius eſt.

LYCVS leno. AGORASTOCLES. HANNO Pœnus. ANTHEMONIDES miles.

DEcipitur nemo quidem, mea ſententia,
Qui ſuis amicis narrat rectè res ſuas.
Nam omnibus amicis meis idem vnum conuenit,
Vt me ſuſpendam, ne addicar Agoraſtocli.
AG. Leno eamus in ius. LY. obſecro te Agoraſtocles,
Suſpendere vt me liceat. POE. Leno in ius te voco.
LY. Quid tibi mecum autē? POE. quia haſce aio liberas,
Ingenuasq́ue eſſe filias ambas meas,
Quæ ſunt ſurreptæ cum nutrice paruulæ.
LY. Iampridem equidem iſtuc ſciui, & miratus fui
Neminem venire, qui iſtas aſſereret manu.
Meæ quidem profectò non ſunt. AN. leno in ius eas.
LY. De prandio tu dicis, debetur, dabo.
AG. Duplū pro furto mihi opus eſt. L. ſume hinc q̄dē.
P. Et mihi ſupplicijs multis. LY. ſume hinc quid lubet.
AN. Et mihi quidē mina argēti. L. ſume hinc q̄d lubet.
Collo rem ſoluam iam omnibus quaſi baiolus.
AG. Nunquid recuſas contra me? LY. aduerſum quidē.
AG. Ite igitur intrò mulieres: ſed patrue mi,
Tuam, vt dixiſti mihi, deſponde filiam.
P. Haud aliter auſim. AN. bene vale. AG. & tu bene vale.
AN. Leno arrabonem hoc pro mina mecum fero. [ris.
L. Perij hercle. AG. imò haud multo pòſt in ius vene-
L. Quin egomet tibi me addico, quid prętore opus eſt?
Verùm obſecro te, vt liceat ſimplum ſoluere.
Trecentos Philippos, credo, corradi poteſt.
Cras auctionem faciam. AG. tantiſper quidem,
Vt ſis apud me lignea in cuſtodia.
L. Fiat. AG. ſequere intrò patrue mi, vt hūc feſtū diem
Habeamus hilarem, huius malo, & noſtro bono.
Multum valete, multa verba fecimus.
Malum poſtremò omne ad lenonem redit.
Nunc quod poſtremum eſt condimentum fabulæ,
Si placuit, plauſum poſtulat comœdia.

ACO-

AGORASTOCLES, LYCVS. HANNO Pœnus. ADELP. ANASTERAST. ANTAMENIDES.

QVam rem agit is miles, qui iubet patruo meo loqui inclementer, S.v.c. addit Scenam hãc praeterea.
Ne mirere mulieres quod eum ſequuntur, modò cognouit filias
Suas haſce eſſe amiſſas. LYCVS. *Hem quod verbum aures meas tetigit, nunc perij:*
Vnde hæ perierunt? AGORASTO. *Domo Carthaginenſes.* LYC. *At ego ſum perditus.*
Illud ego metui ſemper ne cognoſceret aliquis quod nunc factum eſt,
Ve miſero mihi, periere opinor duodeuiginti minæ, qui haſce emi,
Et tu ipſe periſti Lyce, Carthaginenſes ſunt. At ego ſum perditus. LYC. *Quis hic eſt?*
Vtrum is eſt nouelle nouellicus in ſeruitute hic qui filias habuit duas?
AGOR. *Et mihi auri fur eſt.* POE. *Bellum hominem quem noueris. Leno rapacem*
Te eſſe ſemper credidi: verumetiam furacem qui norunt magis. LYC. *Accedam,*
Per ego te tua te genua obſecro: & hunc cognatum quem tuum eſſe intelligo
Quando boni eſtis, vt bonos facere addecet, facite & veſtro ſubueniatis ſupplici:
Iam pridem equidem iſtas ſciui eſſe liberas, & expectabam ſi quis eas aſſereret manu:
Nam meæ prohorſus non ſunt, tum autem aurum tuum reddam, quod apud me eſt:
Et iuſiurandum dabo me malicioſè nihil feciſſe Agoraſtocles.
AGOR. *Quod mihi par facere tamẽ egomet conſulam, omitte genua.* LYC. *Mitto,*
Si ita ſententia eſt. AGOR. *Heus tu leno.* LYC. *Quid lenonem vis inter negocium?*
AGOR. *Vtinam mihi argentum reddas, priuſquam in neruum abducem.* LYC. *Dij*

Me.

Meliora faxint. AGOR. *Sic eſt, video cenabis foris, aurum, argentum collum*
Lenoſtru re nunc debes ſemul. POE. *Quid me hac re facere deceat, egomet*
Mecū cogito: ſi volo hunc vlciſci, lites ſequar in alieno oppido:
Quantum audiui ingenium, & mores eius quo pacto ſient. ADELPH. *Mi pater,*
Ne quid tibi cum iſtoc rei ſiet, te maxime obſecro. AVRAST. *Auſculta ſorori,*
Abi, diſiunge inimicitias cum improbo. POE. *Hoc ageſis leno, quanquam ego te*
Meruiſſe vt pereas, ſcio, non experiar tecum. AGOR. *Neque ſi aurum mihi reddes mecum*
*al.MIL. *Leno quādo ex neruo emiſſus cōpingare in carcerem.* *LYC*. *Iam autem vt ſolet:*
Ego penè tibi me purgatū volo, ſi quid dixi iratus aduorſum
Animi tui ſententiam: id vti ignoſcas quæſo, & cum iſtas inueniſti filias,
Ita me dij ament mihi voluptati eſt. POE. *Ignoſco & credo tibi.*
MILES. *Leno, tu autem amicam mihi des facito, aut auri reddas mihi omnia.*
LYC. *Vin tibicinam meam habere?* MILES. *Nihil moror tibicinam, neſcias,*
Vtrum ei maiores buccæ ne, an mammæ ſient. LYC. *Dabo quod placeat.*
AGOR. *Cura.* LYC. *Aurum cras ſat refrā tuum.* AGOR. *Facito in memoria habeas.*
LYC. *Miles ſequere me.* MILES. *Ego verò ſequor.* AGOR. *Quid agis patrue? quonam hinc ire cogitas?*
Carthaginem? nam tecum vna ire certum eſt. POE. *Vbi primum potero,*
Illico. AGOR. *Dum auctionem facito hic opus eſt aliquos vt maneas dies.*
POE. *Faciam ita vt vis.* AGOR. *Ageſis eamus, nos curemus. Plaudite.*

PER-

DRAMATIS PERSONÆ.

TOXILVS ſeruos.
SAGARISTIO ſeruos.
SATVRIO paraſitus.
SOPHOCLIDISCA, ancilla.
LEMNISELENIS.
PAEGNIVM, puer.
PERSA, virgo.
DORDALVS, leno.

ARGVMENTVM.

Profectò domino ſuos amores Toxilus
Emit, atque curat leno, vt emittat manu,
Raptamque "vt' emeret de prædone virginem S. vi
"Subornatam' ſuadet, ſui paraſiti filiam, S. Subornata,
Atque ita intricatum ludit potans Dordalum.

TOXILVS, SAGARISTIO, ſerui duo.

QVi amans egens ingreſſus eſt princeps in amoris vias,
Superauit ærumnis is ſuis ærumnas Herculis:
Nam cum leone, & cum "excetra', cum ceruo, cum apro Ætolico, S. hydra,
Cum auibus Stymphalicis, cum Antæo deluctari mauelim,
Quàm cum amore. ita fio miſer quærendo argento mutuo,
Nec quicquam, niſi Non eſt, ſciunt mi reſpondere, quos rogo.
SA. Qui hero ſuo ſeruire vult bene ſeruus ſeruitutem,
Næ edepol illũ multa in pectore ſuo collocare oportet,
Quæ hero placere cenſeat præſenti atque abſenti ſuo:
Ego neque libenter ſeruio, neque ſatis ſum hero ex ſententia,
Sed quaſi lippo oculo me herus meus manum abſtinere haud quit tamen,
Quin mihi imperet, quin me ſuis negocijs præfulciat.
Quis illic eſt, qui contra me aſtat? TO. quis hic eſt, qui contra me aſtat?

Similis

Similis eſt Sagariſtionis. SA. Toxilus hic quidem meus
amicus eſt.
T. Is eſt profectò. SA. eum eſſe opinor. T. congrediar.
SA. contrà aggrediar.
T. O Sagariſtio, di ament te. SA. ô Toxile, dabunt di
quæ exoptes,
Vt vales? T. At queo. SA. quid agitur? T. viuitur.
SA. Satin' ergo ex ſententia? T. ſi eueniunt quę exopto,
ſatis.
SA. Nimis ſtultè amicis vtere. T. quid iam? SA. quia
iam imperare oportet.
T. Mihi quidē tu iam eras mortuus, quia te nō viſitaui.
SA. Negotium edepol fuit T. ferreum fortaſſe. SA.
pluſculum annum
Fui præferratus apud molas tribunus vapularis.
ſ. malitia T. Vetus iam iſtæc *militia' eſt tua. SA. ſatin' tu vſque
valuiſti? T. haud probè.
SA. Ergo edepol palles. T. ſaucius factus ſum in Veneris prælio,
Sagitta Cupido cor meum transfixit. SA. iam ſerui hîc
amant.
T. Quid ergo faciā? dis ne aduorſer, quaſi Titani cum
Quibus ſat eſſe non queam.
SA. Vide modò vlmeæ catapultæ tuum ne transfigant
latus. dis belligerem?
T. Baſilicè agito, eleutheria. SA. quid iam?
T. Quia herus peregrè eſt. SA. ain' tu peregrè eſt?
T. Si tute tibi bene eſſe potes pati, veni, viues mecum,
Baſilico accipiere victu. SA. vah iam ſcapulæ pruriunt,
Quia te iſtæc audiui loqui. T. ſed hoc me vnum excruciat.
SA. Quid'nam id eſt? T. hæc dies ſumma hodie eſt,
mea amica ſit'ne libera,
An ſempiternā ſeruitutē ſeruiat? SA. quid nūc vis ergo?
T. Facere amicum tibi me potis es ſempiternum. SA.
quemadmodum?

TO.

T. Vt mihi des nummos ſexcentos, quos pro capite illius pendam,
Quos cõtinuò tibi reponam in hoc triduo, aut quatriduo.
Age ſi benignus, ſubueni.
SA. Qua confidentia rogare tu à me argentum tantum audes
Impudens? quin ſi egomet totus veneam, vix recipi poteſſit
Quod tu me rogas. nã tu aquã è pumice nũc poſtulas,
Qui ipſus ſitiat. T. ſiccine hoc te mihi facere? SA. quid faciam? T. rogas'ne?
Alicunde exora mutuũ. SA. tu fac idẽ quod rogas me.
T. Quæſiui, nuſquam repperi. SA. quæram equidem, ſi quis credat.
T. Nempe habeo in mundo. SA. ſi id domi eſſet mihi, iam pollicerer.
Hoc meum eſt, vt faciam ſedulò. T. quicquid erit, recipe te ad me.
SA. Quære tamen, ego item ſedulò ſi quid erit, faciam vt ſcias.
T. Obſecro te, reſecro, operam da hanc mihi fidelem. SA. ab odio me enicas.
T. Amoris vitio, non meo, nunc tibi morologus fio.
SA. At pol ego abs te conceſſero. T. iámne abis? SA. bene ambulato.
T. Sed recipe te quamprimum potes, caue fuas mihi in quæſtione:
Vſque ero domi, dum excoxero lenoni malum.

SATVRIO paraſitus.

VEterem atque antiquum quęſtum meum alimonię
Seruo atque obtineo, & cum magna cura colo.
Nam nunquam quiſquam meorum maiorum fuit,
Quin paraſitando pauerint ventres ſuos:
Pater, auos, proauos, abauos, atauos, trittauos,
Quaſi mures ſemper edere alienum cibum,
Neque edacitate eos quiſquam poterat vincere.

His

His cognomentum erat duris capitonibus.
Vnde hunc ego quęſtum obtineo,& maiorum locum.
Neque quadruplari me volo,neque enim decet,
Sine meo periculo ire aliena ereptum bona:
Neque illi qui faciunt,mihi placent,planè loquor.
Nam publicæ rei cauſſa quicunque id facit
Magis, quàm ſui quæſti, animus induci poteſt,
Eum eſſe ciuem & fidelem & bonum.
Sed legirupam qui damnet,det in publicum
Dimidium, atque etiam in ea lege aſcribier,
Vbi quadruplator quempiam iniexit manum,
Tantidem ille illi rurſus inijciat manum,
Vt æqua patri prodeant ad tres viros.
S. *faximus* Si id fiat,næ iſti faxim nuſquam appareant,
Qui hic albo rete aliena oppugnant bona.
Sed ſumne ego ſtultus,qui rem curo publicam,
Vbi ſunt magiſtratus,quos curare oporteat.
Nunc huc introibo, viſam heſternas reliquias,
Quieuerint rectè nec ne,num infuerit febris,
Opertæ ne fuerint,nequis obreptauerit.
Sed aperiuntur ædes, remorandus eſt gradus.

TOXILVS ſeruus, SATVRIO paraſitus.

OMnem rem inueni,vt ſua ſibi pecunia
Hodie illam faciat leno libertam ſuam.
Sed eccum paraſitum,cuius mihi auxilio eſt opus,
Simulabo quaſi non videam, ita alliciam virum.
Curate iſtic vos, atque approperate ocyus:
Ne mihi moræ ſit quicquam, vbi ego intrò aduenero.
Commiſce mulſum,ſtruthea,colutheaque appara,
Bene vt in ſcutris concaleat, & calamum inijce.
Iam pol ille hic aderit,credo, congerro meus.
SA. Me dicit euge. TO. lautum credo à balneis
Iam hic affuturum. SA. vt ordine omnem rem tenet.
TO. Collyræ facite vt madeant, & colliphia.
Ne mi hæc incocta detis. SA. rem loquitur meram,
Nihil ſunt crudæ,niſi quas madidas glutias.

Tum

Tum niſi cremore craſſo eſt ius collyricum,
Nihil eſt, macrum illud,Epicrocum,pellucidum,
Quaſi iuream eſſe ius decet collyricum.
Nolo in veſicam,quod eat in ventrem volo.
TO. Propè me hic neſcio quis loqtur. S. ô mi Iuppiter,
Terreſtris te coepulonus compellat tuus.
TO. O Saturio,opportunè aduenisti mihi.
SA. Mendacium edepol dicis,atque haud te decet.
Nam eſurio venio, non aduenio Saturio.
TO. At edes:nam iam intus ventris fumant focula.
Calefieri iuſſi reliquias. SA. pernam quidem
Ius eſt apponi frigidam poſtridiè.
TO. Ita fieri iuſſi. SA. ecquid alecis? TO. vah rogas.
SA. Sapis multum ad genium. TO. ſed ecquid meminiſti here,
Qua de re ego tecum mentionem feceram?
SA. Memini, vt murena & conger ne calefierent.
Nam nimio melius oppectuntur frigida.
Sed quid ceſſamus prælium committere?
Dum mane eſt, omneis eſſe mortalis decet.
TO. Nimis penè maneſt. SA. mane, quod tu occœperis
Negotium agere, id totum procedit diem.
TO. Quæſo animum aduorte, hoc enim iam here narraui tibi,
Tecumque oraui, vt nummos ſexcentos mihi
Dares vtendos mutuos. SA. memini & ſcio,
Et te me orare, & mihi non eſſe quod darem.
Nihili paraſitus eſt, cui argentum domi eſt.
Lubido extemplò cœpere eſt conuiuium,
Tuburcinari de ſuo ſi quid domi eſt.
Cynicam eſſe gentem oportet paraſitum probè,
Ampullam, ſtrigilem, ſcaphium, ſoccos, pallium,
Marſupium habeat, inibi paulum præſidij,
Qui familiarem ſuam vitam oblectet modò.
TO. Iam nolo argentum, filiam vtendam tuam
Mihi da. SA. nunquã edepol cuiquã etiã vtẽdam dedi.

TO. Non ad iſtoc quod tu inſimulas. SA. quid eam vis? T. ſcies
Quia forma lepida & liberali eſt. SA. res ita'ſt.
TO. Hic leno neque te nouit,neque gnatam tuam.
SA. Me vt quiſquam norit,niſi ille qui præbet cibum?
TO. Ita eſt, hoc tu mihi reperire argentum potes.
SA. Cupio hercle. TO. tum tu me ſine illam vendere.
SA. Tun' illam vendas? TO. immò alium allegauero
Qui vendat,qui eſſe ſe peregrinum prædicet.
Siquidem hic leno nondum ſex menſes Megaribus
Huc eſt cum commigrauit. SA. pereunt reliquiæ.
Poſterius iſtuc tamen poteſt. TO. ſcin' quàm poteſt?
Nunquam hercle hodie hic prius edis, ne fruſtra ſis,
Quàm te hoc facturum,quod rogo,affirmas mihi.
Atque niſi gnatam tecum huc iam quantum poteſt
Adducis,exigam hercle ego te ex hac decuria.
Quid nunc,quid eſt?quin dicis quid facturus ſis?
SA. Quæſo hercle me quoque etiam vendas,ſi lubet,
Dum ſaturum vendas. TO. hoc ſi facturus face.
SA. Faciam equidem quæ vis. TO. bene facis, propera, abi domum.
Præmonſtra doctè,præcipe aſtu filiæ,
Quid fabuletur, vbi ſe natam prædicet,
Qui ſibi parentes fuerint, vnde ſurrupta ſit.
Sed longè ab Athenis eſſe ſe gnatam autumet:
Et vt affleat,cum ea memoret. SA. etiam tu taces?
Ter tanto peior ipſa eſt,quàm illam tu eſſe vis.
TO. Lepidè hercle dicis,ſed ſcin' quid facias?cape
Tunicam atq; zonam: & chlamydẽ afferto & cauſiam,
Quam ille habeat , qui hanc lenoni huic vendat. SA. heu probè.
TO. Quaſi ſit peregrinus. SA. laudo. TO. & tu tuam gnatam tamen
Ornatam adduce, lepidè in peregrinum modum.
SA. Sed πόθεν ornamenta? TO. abs chorago ſumito,
Dare debet,præbenda ædiles locauerunt.

SA.

SA. Iam faxo hic aderunt, ſed ego horum nihil ſcio.
TO. Nihil hercle verò? nam vbi ego argẽtum accepero,
Continuò tu illam à lenone aſſerito manu.
SA. Sibi habeat, ſi non extemplò ab eo abduxero.
TO. Abi, & iſtuc cura, ego puerum volo
Mittere ad amicam meam, vt habeat animum bonum,
Me eſſe "effectum' hodie, nimis longum loquor. S. effectura

SOPHOCLIDISCA, LEMNISELENE.

SAtis fuit indoctę, immemori, inſipienti dicere toties.
Nimis tandem me quidem pro barda & pro ruſtica
reor habitam
Eſſe abs te, quanquam ego vinum bibo, at mãdata non
conſueui ſimul bibere.
Nam me quidem iam ſatis tibi ſpectatam cenſueram
eſſe, & meos mores:
Nam equidem iam te ſector quintum hunc annum,
cum interea iam credo
Canis ſi in ludum iret, potuiſſet iam fieri vt probè lite-
ras ſciret,
Cum interim tu meum ingenium fans non edidiciſti,
atque infans.
Potin' vt taceas? potin' ne moneas? memini & ſcio &
calleo, & commemini,
Amas pol miſera, id tuus ſcatet animus, ego iſtuc placi-
dum tibi
Vt ſit faciam. LE. miſer eſt qui amat.
SO. Certò is quidem nihili eſt, qui nihili amat, quid ei
homini opus vita eſt?
Ire decet me, vt heræ obſequens ſiam, libera mea opera
ocius vt ſit.
Conueniam hunc Toxilum, eius aureis quæ mandata
ſunt, onerabo.

TOXILVS ſeruus. PAEGNIVM puer.
SOPHOCLIDISCA ancilla.

SAtin' hæc tibi ſunt plana & certa? ſatin' hæc memi-
niſti & tenes?

PAE. Melius quàm qui docuiſti. TO. ain' verò verbereum caput?

PAE. Aio enimuero. TO. quid ergo dixi? PAE ego rectè apud illam dixero.

TO. Non edepol ſcis. PAE. da hercle pignus, ni omnia memini & ſcio.

T. Eqdē ſi ſcis tute,quot habeas hodie digitos in manu,
Eo dē pignus tecū. PAE. audacter ſi lubido eſt perdere.

TO. Bona pax ſit potius. PAE. tum igitur ſine me ire. TO. & iubeo & ſino.
Sed ita volo te curare , vt domi ſis, cum ego te eſſe illi cenſeam.

PAE. Faciam. TO. quò ergo is nunc? PAE. domum,vti domi ſim cum illi cenſeas.

TO. Scelus tu pueri es, atque ob iſtam rem ego aliquid te peculiabo.

PAE. Scio fidei hercle herili , vt ſoleat impudicitia opprobrari
Nec ſubigi queātur vnquā,vt pro ea fide habeāt iudicē.

TO. Abi modò. PAE. ergo laudabis faxo. TO. ſed has tabellas Pægnium,
Ipſi Lemniſelenæ fac des, & quæ iuſſi nunciato.

SO. Ceſſo ire ego quò miſſa ſum?

PAE. Eo ego. TO. i ſanè, ego domū ibo, face rem hanc cum cura geras. [ſolet,
Vola curriculo. PAE. iſtuc marinus paſſer per circum
Illic abijt hinc intrò huc. ſed quis hæc quæ me aduorſum incedit?

SO. Pægnium hic quidem eſt. PAE. Sophoclidiſca hæc peculiaris eſt eius,
Quò ego ſum miſſus. SO. nullus eſſe hodie hoc puero peior perhibetur,
Compellabo. PAE. commorandum'ſt mihi apud hanc.

SO. Pægnium deliciæ pueri, ſalue. quid agis? vt vales?

PAE. Sophoclidiſca di me amabunt. SO. quid me?vtrū? PAE. hercle neſcio.

Sed

Sed ſi vt digna es faciant, odio hercle habeant, & faciant malè.

SO. Mitte malè loqui. PAE. cum vt digna es, dico, benè non male loquor.

SO. Quid agis? PAE. fœminam ſceleſtam te aſtans contrà contuor.

SO. Certè, equidē puerū peiorē, quàm te noui neminē.

PAE. Quid mali facio, aut cui malè dico? SO. cui pol cunque occaſio eſt.

PAE. Nemo homo vnquam ita arbitratus eſt. SO. at pol multi eſſe ita ſciunt.

PAE. Eia. SO. eia. PAE. tuo ex ingenio mores alienos probas.

S. Fateor ego profectò, me eſſe vt decet lenonis familię.

PAE. Satis iam dictum habeo. SO. ſed quid tu? confitere, vt te autumo?

PAE. Fatear, ſi ita ſim. SO. iam abi, viciſti. PAE. abi nunc iam. SO. ergo hoc mihi expedi,

Quò 'agis'? PAE. quò tu. SO. dic tu, prior rogaui. PAE. at pòſt ſcies. S. tu?

SO. Eo ego hinc haud longè. PAE. & quidem ego haud longè. SO. quò ergo ſcelus?

PAE. Niſi ſciero prius ex te, tu ex me nunquam hoc quod rogitas, ſcies.

SO. Nunquam ecaſtor hodie ſcibis, priuſquam ex te audiuero.

PAE. Itáne eſt? SO. itáne eſt? PAE. mala es. SO. ſceleſtus. PAE. decet me. SO. me quidem haud decet.

P. Quid ais, certū ne eſt celare, quò iter facias peſſuma?

Offirmaſtin' occultare, quò te immittas peſſume?

PAE. Par pari reſpōdes "dicto'. abi iam, quando ita certa res eſt. S. dictis,

Nihili facio ſcire, valeas. SO. aſta. PAE. at propero. SO. & pol ego item.

PAE. Ecquid habes? SO. ecquid tu? PAE. nihil equidem. SO. cedo manum ergo. PAE. eſt ne hæc manus?

SO. Vbi illa altera eſt furtifica læua? PAE. domi. eccam huc nullam attuli.
SO. Habes neſcio quid. PAE. ne me attrecta ſubagitatrix. SO. ſin te amo?
PAE. Malè operâ locas. SO. qui? PAE. quia enim nihil amas, cum ingratum amas.
SO. Tempori hanc vigilare oportet formulam, atque ætatulam:
Ne vbi capillus verſipellis fiat, fœdè ſemper ſeruias,
Tu quidem haud etiam es octoginta pondo. PAE. at confidentia
Illa militia militatur multo magis, quàm pondere.
Atque ego hanc nunc operam perdo. SO. quid iam? PAE. quia peritæ prædico.
Sed ego ceſſo. SO. mane. PAE. moleſta es. SO. ero quoque, niſi ſcio
Quò agas te. PAE. ad vos. SO. & pol ego ad vos. PAE. quid eò? SO. quid id ad te attinet?
PAE. Enim non ibis nunc viciſſim, niſi ſcio. SO. odioſus es. PAE. lubet.
Nunquã hercle iſtuc exterebrabis tu, vt ſis peior quàm ego ſiem.
SO. Malitia certare tecum, miſeria eſt. PAE. merx tu mala es.
SO. Quid eſt quod metuas? PAE. idem iſtuc quod tu. SO. dic ergo, quid eſt?
PAE. Ne hoc cuiquam homini edicerem, omnes muti vt loquerentur prius.
Edictum eſt magnopere mihi, ne cuiquam homini crederem,
Omnes muti, vt loquerentur prius hoc, quàm ego. SO. at tu hoc face,
Fide data credam9. P. noui, omnes ſunt lenæ leuifidæ:
Neque tipulæ leuius pondus eſt, quàm fides lenonia.
SO. Dic amabò. PAE. dic amabò. SO. nolo ames. PAE. facilè impetras.

SO.

SO. Tecum habeto. PAE. & tu hoc taceto. SO. tacitum
erit. PAE. celabitur.
SO. Toxilo has fero tabellas tuo hero. PAE. abi eccil-
lum domi.
At ego hanc ad Lemniſelenem tuam heram obſigna-
tam abietem.
SO. Quid iſtuc ſcriptum? PAE. iuxta tecum, ſi tu neſcis,
neſcio.
Niſi fortaſſè blanda verba. SO. abeo. PAE. at ego abiero.
SO. ambula.

SAGARISTIO ſeruus.

IOui opulento, inclyto, Ope gnato, ſupremo, valido,
viripotenti,
Opes, ſpes, bonas copias commodanti lubens, vitulor-
que merito,
Quia meo amico amiciter hanc commoditatis copiam
Danunt argenti mutui, vti egenti opem afferam:
Quod ego non magis ſomniabam, neque opinabar,
neque cenſebam.
Nam herus meus me Eretriam miſit, domitos boues
vti mercarer.
Eam fore mihi occaſioné, ea nũc quaſi decidit de cœlo,
Dedit argentũ: nam vbi mercatũ dixit eſſè die ſeptimi,
Stultus qui hoc mihi daret argentum, cuius ingenium
nouerat.
Nam hoc argentum alibi abutar, boues quos emerem,
non erant.
Nunc & amico meo proſperabo, & Genio meo multa
bona faciam,
Diu quod bene erit, die vno abſoluã: tax tax tergo meo
erit, non curo.
Nunc amico homini bobus domitis, mea ex crumena
largiar.
Nam id demum lepidum eſt, triparcos homines, ve-
tulos auidos, aridos
Bene admordere, qui ſalinum ſeruo obſignant cũ ſale.

Virtus eſt, vbi occaſio admonet diſpicere. quid faciet mihi?
Verberibus cædi iuſſerit, compedes imponi, vapulem,
Ne ſibi me credat ſupplicem fore. væ illi, mihi iam nihil noui
Offerri poteſt, quin ſim peritus: ſed Toxili puerum Pægnium eccum.

PAEGNIVM puer. SAGARISTIO ſeruus.

PEnſum meum quod datum'ſt cõfeci, nunc propero domum. SA. mane, etſi
Properas, Pægniũ auſculta. PAE. emere oportet, quem tibi obedire velis.
SA. Aſta. PAE. exhibeas moleſtiam, vt opinor, ſi quid debeam,
Qui nũc ſic tã es moleſtus. SA. ſcelerate etiam reſpicis?
PAE. Scio ego quid ætatis ſim, eo iſtuc maledictum impunè auferes?
SA. Vbi Toxilus eſt tuus herus? PAE. vbi illi libet, neq; te conſulit.
SA. Etiam ne dicis vbi ſit venefice? PAE. neſcio inquam vlmitriba tu.
S. Maledicis maiori. PAE. prior promeritus perpetiare:
Seruam operam, linguam liberam herus meus me iuſſit habere.
SA. Dicis ne mihi vbi ſit Toxilus? PAE. dico, vt perpetuò pereas.
Cædêre hodie tu reſtib9. PAE. tua quidẽ cucule cauſſa.
Non hercle ſi os præciderim tibi metuam morticine.
SA. Video ego te iã. PAE. ita ſum. quid id attinet ad te?
At non ſum ita vt tu. S. confidens. P. ſum hercle verò.
Nam ego me confido liberũ fore, tu te nunquã ſperas.
SA. Potin' vt moleſtus ne ſies. PAE. quod dicis, facere non quis.
SA. Abi in malam rem. PAE. at tu domum, nam ibi tibi parata præſto'ſt.
S. Vadatur hic me. P. vtinã vades deſint, in carcere vt ſis.

SA.

SA. Quid hoc? PAE. quid eſt? SA. etiam ſcelus malè loquere? PAE. tandem vt liceat,
Cum ſeruus ſis, ſeruũ tibi maledicere. SA. itáne? ſpecta
Quid dedero. PAE. nihil, iam nihil habes. SA. dì deæque te omnes perdant,
Niſi te hodie, ſi præhendero, defigã in terram colaphis.
P. Amicus ſũ, eueniant volo tibi quæ optas, atq; id fiat:
Tu me defigas, te cruci ipſum propediem affigent alij.
SA. Quin te di deęq;, ſcis q̃d hinc porrò dictur⁹ fuerim,
Ni linguæ moderari queã potin' abeas? P. abigis facilè,
Nam vmbra mea intus vapulat. SA. vt iſtunc di deæq; perdant.
Tanquam proſerpens beſtia eſt, bilinguis & ſceleſtus.
Hercle illum abijſſe gaudeo. fores aperite: eccere autẽ,
Quem conuenire maximè cupiebam, egreditur foràs.

TOXILVS, SAGARISTIO, ſerui duo.
SOPHOCLIDISCA ancilla.

PAratum iam eſſe dicito, vnde argentum ſit futurũ:
Iubeto habere animum bonum, dic me illam amare multum,
Vbi ſe alluat, ibi me alluat. quæ dixi vt nunciares,
Satin' ea tenes? SO. magis calleo quàm aprugnum callum callet.
TO. Propera, abi domum. SA. nunc ego huic graphicè facetus fiam.
Subnixis alis me inferam atque amicibor glorioſè.
TO. Sed quis hic anſatus ambulat? SA. magnificè conſecrabor.
TO. Sagariſtio hic quidem eſt. quid agitur Sagariſtio? vt valetur?
Ecquid quod mandaui tibi? eſt ne quid in te ſpeculæ? SA. adito.
Videbitur, factum volo, venito, promoueto.
TO. Quid hoc hic in collo tibi tumet? SA. vomica'ſt, preſſare parce.
Nam vbi quis mala tetigit manu, dolores cooriuntur.

TO. Quando iſtæc innata'ſt nam tibi? SA. hodie. TO. ſecari iubeas.
SA. Metuo ne immaturā ſecē, ne exhibeat plus negotij.
TO. Inſpicere morbum tuum lubet. SA. abi atq; caueſis
A cornu. TO. quid iam? SA. quia boues bini hic ſunt in crumena.
TO. Emitte ſodes. ne enices fame, ſine ire paſtum.
S. Enim metuo, vt poſſim in bubilē reijcere ne vagētur.
TO. Ego reijciam. SA. habe animum bonum, creditur, commodabo,
Sequere hâc ſis, argentū hic eſt, quod me dudū rogaſti.
TO. Quid tu ais? SA. dominus me boues mercatum Eretriam miſit:
Nunc mihi Eretria erit hæc tua domus. TO. nimis tu facetè loquere.
Atq; ego omne argentū tibi actutū incolume redigam:
Nam iam omnes ſycophantias inſtruxi & comparaui,
Quo pacto ab lenone auferam hoc argentum. SA. tanto melior.
TO. Et mulier vt ſit libera, atq; ipſe vltrò det argētum.
Sed ſequere me, ad eam rem vſus eſt tua mihi opera.
SA. vtere vt vis.

PARASITVS. VIRGO.

QVæ res bene vortant mihi & tibi & ventri meo,
Perennitatiſque adeò huic perpetuo cibo,
Vt mihi ſuperſit, ſuppetat, ſuperſtitet,
Sequere hac mea gnata me, cum dijs volentibus.
Cui rei opera detur ſcis, tenes, intelligis,
Communicaui tecum conſilia omnia.
Ea cauſſa ad hoc exemplum te exornaui ego,
Venibis tu hodie virgo? VIR. amabò mi pater.
Quanquam libenter eſcis alienis ſtudes,
Tuin' ventris cauſſa filiam vendis tuam?
PA. Mirum, quin regis Philippi cauſſà, aut Attali
Te potius vendam, quàm mea, quæ ſis mea.
VIR. Vtrum tu pro ancilla me habes, an pro filia?

PA.

PA. Vtrum hercle magis in ventris rem videbitur:
Meum opinor imperium in te,non in me tibi'ſt.
VIR. Tua iſtæc poteſtas eſt pater.veruntamen
Quanquam res noſtræ ſunt pater pauperculæ,
Modicè & modeſtè melius eſt vitam viuere:
Nam ſi ad paupertatem admigrant infamiæ,
Grauior paupertas fit, fides ſubleſtior.
PA. Enimuero odioſa es. VIR non ſum,neq; me eſſe ar-
Cum parua natu rectè præcipio pater, [bitror.
Nam inimici famam non ita vt nata eſt,ferunt.
PA. Ferant, eantque in maximam malam crucem:
Non ego inimicitias omnis pluris æſtimo,
Quàm menſa inanis nunc ſi apponatur mihi.
VIR. Pater,hominum immortalis eſt infamia,
Etiam tum viuit, cum eſſe credas mortuam.
PA. Quid?metuis ne te vendam? VIR. nō metuo pater,
Verùm inſimulari nolo. PA. at nequicquam ne vis,
Meo modo iſtud potius fiet,quàm tuo.
VIR. Fiet. PA. quæ hæ res ſunt? VIR. cogita hoc ver-
bum pater,
Herus ſi minatus eſt malum ſeruo ſuo,
Tametſi id futurum non eſt,vbi captum'ſt flagrum.
Dum tunicas ponit, quanta afficitur miſeria?
Ego nunc quod non futurum'ſt formido tamen.
PA. Virgo atque mulier nulla erit quin ſit mala,
Quæ præter ſapiet quàm placet parentibus.
VIR. Virgo atque mulier nulla erit,quin ſit mala,
Quæ reticet ſi quid fieri peruorſè videt.
PA. Malo cauere melius eſt te. VIR. at ſi non licet
Cauere, quid agam?nam ego tibi cautum volo.
PA. Malus'ne ego ſum? VIR.non es,neq; me dignum'ſt
dicere.
Verùm ei rei operam do, ne alij dicant quibus licet.
PA. Dicat quod quiſque vult,ego de hac ſententia
Non demouebor. VIR. at, meo ſi liceat modo
Sapienter potius "facias', quàm ſtultè. PA. libet. S. facias

VIR.

VIR. Lubere per me tibi, licere intelligo,
Verùm libere haud liceat, ſi lubeat mihi.
PA. Futura es dicto obediens, an non patri?
VIR. Futura. P. Scis nã tibi quæ præcipio? VIR. omnia.
PA. Et id, vt ſurrupta fueris? VIR. doctè calleo.
PA. Et qui parentes fuerint? VIR. habeo in memoria.
Neceſſitate me, mala vt fiam, facis.
Verùm videto, vbi me voles nuptum dare,
Ne hæc fama faciat repudioſas nuptias.
PA. Tace ſtulta, non tu nunc hominum mores vides,
Quoiuſmodi hic, cum fama facile nubitur?
Dum dos ſit, nullum vitium vitio vortitur.
VIR. Ergo iſtuc facito, vt veniat in mentem tibi,
Me eſſe indotatam. PA. caueſis tu iſtuc dixeris.
Pol deûm virtute dicam, & maiorum meûm,
Ne te indotatam dicas, cui dos ſit domi.
Librorum eccillum habeo plenum Soracum.
Si hoc accuraſſis lepidè cui rei operam damus,
Dabuntur dotis tibi inde ſexcenti logi,
Atque Attici omnes, nullum Siculum acceperis,
Cum hac dote poteris vel mendico nubere.
VIR. Quin tu me ducis, ſi quo ducturus pater.
Vel tu me vende, vel face quod tibi lubet.
PA. Bonum æquumq́ue oras, ſequere hac. VIR. dicto ſum audiens.

DORDALVS leno.

QVid'nam eſſe acturum hunc dicam vicinũ meum,
Qui mihi iuratus eſt, ſeſe hodie argentum dare?
Quòd ſi non dederit, atque hæc dies præterierit,
Ego argentum, ille iuſiurandum amiſerit.
Sed ibi concrepuit foris, quis'nam egreditur foras?

TOXILVS ſeruus. DORDALVS leno.

CVrate iſtuc intus, iam ego domum me recipiam.
Toxile quid agitur? TO. eho lutum lenonium,
Commixtum cœno, ſterquilinium publicum,

Impure,

Impure, inhoneſte, iniure, illex, labes populi,
Pecuniæ accipiter, auide atque inuide,
Procax, rapax, trahax, trecentis verſibus
Tuas impuritias traloqui nemo poteſt.
Accipin' argentum? accipe ſis argentum impudens,
Teneſis argentum, etiam tu argentum tenes?
Poſſum te facere, vt argentum accipias lutum?
Qui niſi iurato mihi nihil auſus credere.
DO. Sine reſpirare me, tibi vt reſpondeam.
Vir ſumme populi, ſtabulum ſeruitricium,
Scortorum liberator, ſubiculum flagri,
Compedium tritor, piſtrinorum ciuitas,
Perenniſerue, lurco, edax, furax, fugax,
Cedoſis mihi argentum, da mihi argentum impudens.
Poſſum à te exigere argentum, argentũ inquam cedo.
Quin tu mihi argentum reddis, nihil'ne te pudet?
Leno te argentum poſcit, ſolida ſeruitus,
Pro liberanda amica, vt omnes audiunt.
TO. Tace obſecro hercle, næ tua vox validè valet.
DO. Referundæ ego habeo linguam natam gratiæ.
Eodem mihi precio ſal perhibetur, quo tibi.
Niſi me hæc defendet, nunquam delinget ſalem.
TO. Iam omitto iratus eſſe: id tibi ſuccenſui,
Quia te negabas credere argentum mihi.
DO. Mirum, quin tibi ego crederem, vt ipſe idẽ mihi
Faceres, quod partim faciunt argentarij.
Vbi quid credideris, citius extemplò à foro
Fugiunt, quàm ex porta ludis cum emiſſu'ſt lepus.
TO. Cape hoc ſis. D. quin das? T. nũmi ſexcẽti hic erũt
Probi, numerati: fac ſit mulier libera,
Atque huc continuò adduce. DO. iam faxo hic erit,
Non hercle cui nunc hoc dem ſpectandum ſcio.
TO. Fortaſſe metuis in manum concredere.
DO. Mirum, quin citius iam à foro argentarij
Abeunt, quàm in curſu rotula circumuortitur.
TO. Abi iſtàc auorſis angiportis ad forum,

Eadem iſtæc facito mulier ad me tranſeat
Per hortum. D. iam hic faxo aderit. T. at ne propalàm:
D. Sapienter ſanè. T. ſupplicatum eras eat.
D. Ita hercle verò. T. dum ſtas, reditum oportuit.

TOXILVS.

SI quam rem accures ſobriè aut frugaliter,
Solet illa rectè ſub manus ſuccedere.
Atque edepol firmè, vt quiſque rem accurat ſuam,
Sic ei procedit, poſt principia denique
Si malus aut nequam'ſt, malè res vertunt, quas agit:
Sin autem frugi'ſt, eueniunt frugaliter.
Hanc ego rem exorſus ſum facetè & callidè,
Igitur prouenturam bene confido mihi.
S. *hodiè Nunc ego lenonem ita * intricatum dabo;
Vt ipſus ſeſe, quà ſe expediat, neſciat.
Sagariſtio heus exi, atque educe virginem,
Et iſtas tabellas, quas conſignaui tibi,
Quas tu attuliſti mihi ab hero meo vſque è Perſia.

SAGARISTIO, TOXILVS ſerui.

NVnquid moror? T. euge euge exornatus baſilicè,
Tiara ornatum lepidè condecorat tuum.
Tum hanc hoſpitam autē crepidula vt graphicè decet:
Sed ſatin eſtis meditati? SA. tragici atque comici
Nūquā æque ſunt meditati. TO. lepidè hercle adiuuas.
SA. Age illuc aſpice deprocul in conſpectum. T. tace.
Vbi cum lenone me videbis colloqui,
Id erit adeundi tempus, nunc agite ite vos.

DORDALVS leno. TOXILVS ſeruus.

CVi homini Dî propitij ſunt, aliquid objiciūt lucri.
Nam ego hodie compendi feci binos panes indies.
Ita ancilla mea quę hodie fuit, ſua nūc eſt, argēto vicit,
Iam hodie alienum cenabit: nihil guſtabit de meo.
Sum ne probus? ſum lepidus ciuis, qui Atticam hodie ciuitatem
Maximam maiorem feci, atque auxi ciui fœmina.
Sed vt & ego hodie fui benignꝰ, vt ego multis credidi?

Nec

Nec ſatis à quiquam homine accepi, ita prorſum credebam omnibus,
Nec metui quibus credidi hodie, nequis mihi in iure abiuraſſit.
Bonus volo iã ex hoc die eſſe,quod neq; fiet,neq; fuit.
TO. Hunc ego hominem hodie in tranſennam doctis ducam dolis,
Itaque huic inſidiæ paratæ ſunt probè, aggrediar virũ.
Quid agis,cedo? vnde agis te nunc Dordale? DO. credo tibi.
T. Di dét quę velis, eho an iam manu emiſiſti mulierẽ?
DO. Credo pol,credo inquam tibi. TO. iam liberta auctus es. DO. enicas.
Quin tibi me dico credere. TO. dic bona fide, iam libera eſt?
DO. I,i ad forum,ad prætorem,exquire,ſiquidem credere mihi non vis,
Libera inquam eſt, ecquid audis? TO. at tibi Di benefaciant omnes.
Nunq̃ enim poſthac tibi,nec tuorũ quod nolis volam.
DO. Abi,ne iura,ſatis credo. TO. vbi nunc tua liberta'ſt? DO. apud te. TO. ain,
Apud me eſt? DO. aio inquam, apud te eſt inquam. TO. ita me di ament,vt ob iſtam rem,
Tibi multa bona inſtant à me: nam eſt res quædam quam occultabam
Tibi dicere: nunc eam narrabo, vnde prægrande lucrum facias,
Faciã vt mei memineris dum vita viuas. D. benedictis
Tuis benefacta aures meæ auxilium expoſtulant.
TO. Tuum promeritum'ſt,meritò vt faciam. & vt me ſcias eſſe facturum,
Tabellas tene has, pellege. DO. hæ quid ad me? TO. immò ad te attinent,
Et tua refert.nam è Perſia ad me allatæ modò ſunt iſtæ à meo domino.

DO. Quando? TO. haud dudum. DO. quid iſtæc narrant? TO. percunctare ex ipſis,
Ipſæ tibi narrabunt. DO. cedo ſanè mihi. TO. at clarè recitato.
DO. Tace dum pellego. TO. haud verbum faciam.
DO. Salutem dicit Toxilo Timarchides,
Et familiæ omni: Si valetis, gaudeo,
Ego valeo rectè, & rem gero, & facio lucrum.
Neque iſtò redire his octo poſſum menſibus.
Itaque hic eſt quod me detinet negotium.
Eleuſipolim Perſæ cepere vrbem in Arabia,
Plenam bonarum rerum, atque antiquum oppidum,
Ea comparatur præda, vt fiat auctio
Publicitus, ea res me domo expertem facit.
Operam atque hoſpitium ego iſti præberi volo,
Qui tibi tabellas affert. cura quæ is volet,
Nam his mihi honores ſuæ domi habuit maximos.
DO. Quid id ad me, aut ad meã rem refert, Perſæ quid rerum gerant,
Aut quid herus tuus? TO. tace ſtultiloque, neſcis quid inſtet boni,
Nequicquam tibi fortuna faculã lucrificã allucere volt.
DO. Quæ iſtæc fortuna lucrifica eſt? TO. iſtas, quæ norunt, roga.
Ego tantundẽ ſcio, quantũ tu, niſi quod pellegi prior.
Sed vt occœpiſti, ex tabellis noſce rem. DO. bene me mones,
Fac ſilentium. TO. nũc ad illud venies, quod refert tua.
DO. Iſte qui tabellas affert, adduxit ſimul
Forma expetenda liberalem mulierem.
Furtiuam, aduectam ex Arabia penitiſſima,
Eam te volo accurare, vt iſtic veneat,
Ac ſuo periculo is emat, qui eam mercabitur:
Mancipio neque promittet neque quiſquam dabit.
Probum numeratum argentum vt accipiat face.
Hæc cura, & hoſpes cura vt curetur, vale.

TO.

TO. Quid igitur, poſtquam recitaſti quod erat ceræ creditum,
Iam mihi credis. DO. vbi nunc ille'ſt hoſpes, qui haſce attulit?
TO. Iam hic credo aderit, accerſit illam à naui. D. nihil mihi opus eſt
Litibus, neque tricis: quamobrem ego argentum numerem foras,
Niſi mãcipio accipio, quid eo mihi opus mercimonio?
T. Tacen' an non taces? nunquam ego te tam eſſe matulam credidi.
Quid metuis? D. metuo hercle verò, ſenſi ego iam compluries,
Neq; mihi haud imperito eueniet, tali vt in ludo hęreã.
T. Nihil periculi videtur. D. ſcio iſtuc, ſed metuo mihi.
T. Mea quidem iſtuc nihil refert, tua ego refero gratia,
Vt tibi rectè conciliandi primò facerem copiam.
D. Gratiam habeo, ſed te de alijs, q̃ alios de te ſuauiu'ſt
Fieri doctos. T. nequis verò ex Barbaria penitiſſima
Perſequatur, etiam tu illam deſtinas? D. videam modò
Mercimonium. T. æqua dicis, ſed optimè eccum ipſe aduenit,
Hoſpes ille qui has tabellas attulit. D. hiccine eſt? T. hic eſt.
D. Hęccine illa'ſt furtiua virgo? T. iuxta tecũ ęquè ſcio,
Niſi quia aſpexi equidem edepol liberaliſt, quiſquis eſt.
D. Sat edepol concinna eſt facie. T. vt contemtim catnifex?
Taciti cõtemplemur formã. D. laudo cõſilium tuum.

SAGARISTIO. VIRGO. TOXILVS. DORDALVS leno.

SAtin' Athenæ tibi viſæ fortunatæ atque opiparæ?
VIR. Vrbis ſpeciem vidi, hominum mores perſpexi parum.
T. Nunquid in principio ceſſauit verbum doctè dicere?
D. Haud potui etiã in primo verbo ꝑſpicere ſapientiã.

SA. Quid id quod vidiſti, vt munitum muro tibi viſum'ſt oppidum?
VIR. Si incolæ bene ſũt morati, pulcrè munitũ arbitror.
Perfidia & peculatus ex vrbe & auaritia ſi exulant:
Quarta inuidia, quinta ambitio, ſexta obtrectatio,
Septimũ periurium. TO. euge. VIR. octaua indiligẽtia,
Nona iniuria, decimum quod peſſimũ aggreſſu ſcelus:
Hæc niſi vnde aberunt, centuplex murus rebus ſeruandis parum eſt.
TO. Quid ais tu? DO. quid vis? TO. tu in illis es decem ſodalibus,
Te in exilium ire hinc oportet. DO. quid iam? TO. quia periurus es.
DO. Verba quidem haud indoctè fecit. TO. ex tuo inquam vſu eſt, eme hanc.
DO. Edepol qui cum hanc magis contemplo, magis placet. TO. ſi hanc emeris,
Di immortales, nullus leno te alter erit opulentior.
Euortes tuo arbitratu homines fundis, familijs.
Cum optimis viris rem habebis, gratiam cupient tuam,
Venient ad te commeſſatum. DO. at ego intromitti *
TO. At enim illi noctu occentabũt hoſtiũ, exurẽt fores.
Proinde tu tibi iubeas concludi ædes foribus ferreis,
Ferreas ædes commutes, limina indas ferrea.
Ferream ſeram atque annulum, ne ſi ferro parſeris,
Ferreas tute tibi impingi iubeas craſſas compedis.
DO. I in malum cruciatum. TO. i ſanè, hanc eme atq; auſculta mihi.
DO. Modò vt ſciam quanti indicet. TO. vin' huc vocem? DO. ego illò acceſſero.
TO. Quid ais hoſpes? SA. venio, adduco hanc, vti dudum dixeram.
Nam heri in portũ noctu nauis venit, venire hanc volo
Si poteſt: ſi non poteſt, ire hinc volo, quantum poteſt.
DO. Saluus ſis adoleſcens. SA. ſiquidem hanc vendidero precio ſuo.

TO. Atq́ aut hoc emtore vẽdes pulcrè, aut alio nõ potes.
SA. Es ne tu huic amicus? TO. tanquam Di omnes qui
cœlum colunt.
DO. Tum tu mihi es inimicus certus. nã generi lenonio
Nunquam vllus Deus tam benignus fuit, qui fuerit
propitius.
SA. Hoc age, opus ne'ſt hac tibi empta? DO. ſi tibi ve-
niſſe'ſt opus,
Mihi quoque emta eſt: ſi tibi ſubiti nihil eſt, tantun-
dem'ſt mihi.
SA. Indica, fac preciũ. D. tua merx eſt, tua indicatio eſt.
TO. Æ quum hic orat. SA. vin' bene emere? DO. vin' tu
pulcrè vendere?
TO. Ego ſcio hercle vtrumque velle. DO. age indica
prognariter.
SA. Prius dico hanc mancupio nemo tibi dabit, iam
ſcis? DO. ſcio.
Indica minimo daturus qui ſis, qui duci queat?
TO. Tace, tace, nimis tu quidem hercle homo ſtultus es
pueriliter.
DO. Quid ita? TO. quia enim te ex puella prius percon-
tari volo,
Quæ ad rem referunt. DO. & quidem hercle tu me
monuiſti haud malè,
Videſis ego ille doctus leno penè in foueam decidi,
Niſi hic adeſſes: quantum eſt adhibere hominem ami-
cum vbi quid geras.
TO. Quo genere, aut qua in patria ſit nata, aut quibus
parentibus,
Ne temerè hãc te emiſſe dicas ſuaſu atq; impulſu meo:
Niſi moleſtum eſt, percontari hanc paucis hic volt. SA.
maximè,
Suo arbitratu. TO. quid ſtas? abi tute, atq; ipſe itidem
roga,
Vt tibi percontari liceat quæ velis, etſi mihi
Dixit dare poteſtatem eius: ſed ego te malo tamen

Eum ipſum adire,vt ne contemnat te ille. DO. ſatis rectè mones.
Hoſpes,volo ego hanc percontari. SA. à terra ad cœlũ, quid lubet.
TO. Iubedum ea huc accedat ad me. SA. i ſanè, ac morem illi gere,
Percontare,exquire quid vis. TO. agè agè nunc tu i prępara.
Vide vt ingrediare auſpicatò. DO. liquidum eſt auſpicium. TO. tace.
Concede ſis,iam ego illam adducam. DO. age, vt rem eſſe in noſtram putas.
TO. Sequere me,adduco hanc : ſi quid vis ex hac percontarier.
DO. Enim volo te adeſſe. TO. haud poſſum, quin huic operam dem hoſpiti,
Cui herus iuſſit. quid ſi hic non vult me adeſſe vnà? SA. immò i modò.
TO. Do ego tibi operam. DO. tibi ibidem das, vbi tu tuum amicum adiuuas.
Exquire. TO. heus tu aduigila. VIR. ſatis eſt dictum, quanquam ego ſerua ſum,
Scio ego officium meum,vt quæ rogitet vera, vt accepi eloquar.
TO. Virgo,hic homo probus eſt. VIR. credo. TO. non diu apud hunc ſeruies.
VIR. Ita pol ſpero,ſi parentes facient officium ſuum.
DO. Nolo ego te mirari, ſi nos ex te percontabimur,
Aut patriam tuam,aut parentes. VIR. cur ego id mirer,mi homo?
Seruitus mea mihi interdixit, ne quid mirer malum
Meum. TO. Dij iſtam perdant,ita cata eſt & callida.
Habet cor. quàm dicit quod opu'ſt. DO. quid nomen tibi eſt?
TO. Nunc metuo ne peccet. VIR. Lucridi nomen in patria fuit.

TO. Nomen atque omen quantiuis eſt precij. quin tu hanc emis.
Nimis pauebā ne peccaret, expediuit. DO. ſi te emam,
Mihi quoque lucridem confido fore te. TO. tu ſi hanc emeris,
Nunquam hercle hunc menſem vertentem credo ſeruibit tibi.
DO. Ita velim quidē hercle. TO. optata vt conueniant, operam addito.
Nihil adhuc peccauit etiam. DO. vbi tu nata es? VIR. vt mihi
Mater dixit, in culina in angulo ad læuam manum.
TO. Hęc erit tibi fauſta meretrix, nata eſt in calido loco,
Vbi rerum omnium bonarum copia eſt ſæpiſſimè.
Tactus eſt leno, qui rogarat vbi nata eſſet diceret.
Lepidè luſit. DO. at ego patriam te rogo quæ ſit tua.
VIR. Quæ mihi ſit, niſi hæc vbi nunc ſum? DO. at ego illam quæro quæ fuit.
VIR. Omne ego pro nihilo eſſe ducto, quod fuit, quādo fuit.
Tanquam hominem quando animā efflauit, quid eum quæras qui fuit?
TO. Ita me Di bene ament, ſapienter, atque equidem miſeret tamen.
DO. Sed tamen virgo, quę patria eſt tua, age nunc actutum expedi, quid taces?
VIR. Dico equidem patriam, quandoquidem hic ſeruio, hæc patria eſt mea.
TO. Iam de iſtoc rogare omitte, non vides nolle eloqui,
Ne ſuarum ſe miſeriarum in memoriam inducas. DO. quid eſt,
Captus'ne eſt pater? VIR. non captus, ſed quod habuit, id perdidit.
TO. Hæc erit bono genere nata, nihil ſcit niſi verū loq.
DO. Quis fuit? dic nomen. VIR. quid illum miſerum memorem qui fuit?

Eum ipſum adire, vt ne contemnat te ille. DO. ſatis rectè mones.
Hoſpes, volo ego hanc percontari. SA. à terra ad cœlũ, quid lubet.
TO. Iubedum ea huc accedat ad me. SA. i ſanè, ac morem illi gere,
Percontare, exquire quid vis. TO. agè agè nunc tu i pręparа.
Vide vt ingrediare auſpicatò. DO. liquidum eſt auſpicium. TO. tace.
Concede ſis, iam ego illam adducam. DO. age, vt rem eſſe in noſtram putas.
TO. Sequere me, adduco hanc: ſi quid vis ex hac percontarier.
DO. Enim volo te adeſſe. TO. haud poſſum, quin huic operam dem hoſpiti,
Cui herus iuſſit. quid ſi hic non vult me adeſſe vnà? SA. immò i modò.
TO. Do ego tibi operam. DO. tibi ibidem das, vbi tu tuum amicum adiuuas.
Exquire. TO. heus tu aduigila. VIR. ſatis eſt dictum, quanquam ego ſerua ſum,
Scio ego officium meum, vt quæ rogitet vera, vt accepi eloquar.
TO. Virgo, hic homo probus eſt. VIR. credo. TO. non diu apud hunc ſeruies.
VIR. Ita pol ſpero, ſi parentes facient officium ſuum.
DO. Nolo ego te mirari, ſi nos ex te percontabimur,
Aut patriam tuam, aut parentes. VIR. cur ego id mirer, mi homo?
Seruitus mea mihi interdixit, ne quid mirer malum
Meum. TO. Dij iſtam perdant, ita cata eſt & callida.
Habet cor. quàm dicit quod opu'ſt. DO. quid nomen tibi eſt?
TO. Nunc metuo ne peccet. VIR. Lucridi nomen in patria fuit.

TO.

TO. Nomen atque omen quantiuis eſt precij. quin tu
hanc emis.
Nimis pauebã ne peccaret,expediuit. DO. ſi te emam,
Mihi quoque lucridem confido fore te. TO. tu ſi hanc
emeris,
Nunquam hercle hunc menſem vertentem credo ſer-
uibit tibi.
DO. Ita velim quidẽ hercle. TO. optata vt conueniant,
operam addito.
Nihil adhuc peccauit etiam. DO. vbi tu nata es? VIR.
vt mihi
Mater dixit,in culina in angulo ad læuam manum.
TO. Hęc erit tibi fauſta meritrix,nata eſt in calido loco,
Vbi rerum omnium bonarum copia eſt ſæpiſſimè.
Tactus eſt leno,qui rogarat vbi nata eſſet diceret.
Lepidè luſit. DO. at ego patriam te rogo quæ ſit tua.
VIR. Quæ mihi ſit,niſi hæc vbi nunc ſum? DO. at ego
illam quæro quæ fuit.
VIR. Omne ego pro nihilo eſſe ducto,quod fuit,quãdo
fuit.
Tanquam hominem quando animã efflauit,quid eum
quæras qui fuit?
TO. Ita me Di bene ament, ſapienter, atque equidem
miſeret tamen.
DO. Sed tamen virgo,quę patria eſt tua,age nunc actu-
tum expedi, quid taces?
VIR. Dico equidem patriam, quandoquidem hic ſer-
uio, hæc patria eſt mea.
TO. Iam de iſtoc rogare omitte,non vides nolle eloqui,
Ne ſuarum ſe miſeriarum in memoriam inducas. DO.
quid eſt,
Captus'ne eſt pater? VIR. non captus,ſed quod habuit,
id perdidit.
TO. Hæc erit bono genere nata,nihil ſcit niſi verũ loq.
DO. Quis fuit?dic nomen. VIR. quid illum miſerum
memorem qui fuit?

Nunc & illum miſerum & me miſeram æquum eſt nominarier.
DO. Quoiuſmodi is in populo habitus eſt? VIR. nemo quiſquam acceptior:
Serui liberiq; amabãt. TO. hominẽ miſerum prædicas,
Cum ipſus propè perditus eſt, & beneuolentis perdidit.
DO. Etiam opinor. TO. etiam opinor? DO. ſummo genere eſſe arbitror.
TO. Diuitias tu ex iſtac facies. DO. ita Di faxint. TO. eme modò.
VIR. Iam hoc tibi dico, iam actutum ecaſtor meus pater vbi me ſciet
Veniſſe huc, aderit hic, & me abſentem redimet, quid nunc? DO. quid eſt?
TO. Audin' quid ait? VIR. nam etſi res ſunt fractæ, amici ſunt tamen.
DO. Neſis plora, libera eris actutum, ſi crebrò cades.
Vin mea eſſe? VI. dũ quidẽ, ne nimis diu tua ſim, volo.
TO. Satin', vt meminit libertatis, dabit hæc tibi grandis bolos.
Age ſi quid agis, ego ad hunc redeo. ſequere, reduco hanc tibi.
DO. Adoleſcens vin' vendere iſtanc? SA. magis lubet quàm perdere.
DO. Tum tu pauca in verba cõfer, qd datur, tãti indica.
SA. Faciam ita vt te velle videam, vt emas. habe trecentis minis.
DO. Nimium'ſt. SA. octoginta. DO. nimium'ſt. SA. nummus abeſſe hinc non poteſt,
Quod nunc dicam. DO. quid id eſt, ergo eloquere actutum, atque indica.
SA. Tuo periculo ſexaginta hæc datur argenti minis.
DO. Toxile quid ago? T. Di Deæq; te agitãt irati, ſcelus,
Qui hanc non properes deſtinare. DO. habebo. TO. heu prædatus probè.
Abi, argentum effer huc.

Non

Non edepol minis trecentis cara'ſt, feciſti lucri.
SA. Heus tu etiã pro veſtimẽtis hũc decẽ accedãt minę.
DO. Abſcedent enim, non accedent. TO. taceſis, non tu illum vides
Quærere anſam, infectum vt faciat. abis'ne atque argentum petis?
DO. Heus tu, ſerua iſtũ. TO. quin tu is intrò. DO. abeo, atque argentum affero.

TOXILVS, SAGARISTIO ſerui.
VIRGO.

EDepol dediſti virgo operam allaudabilem,
Probam & ſapientem & ſobriã VIR. ſi quid bonis
Boni fit, eſſe idem & graue & gratum ſolet.
TO. Audin' tu Perſa, vbi argentum ab hoc acceperis,
Simulato quaſi eas prorſum in nauem. SA. ne doce.
TO. Per angiportum rurſum te ad me recipito,
Illac per hortum. SA. quod futurum eſt, prædicas.
TO. At ne cum argento protinam permutes domum,
Moneo te. SA. quod te dignum'ſt, me dignum eſſe vis.
TO. Tace, parce voci, præda progreditur foràs.

DORDALVS leno. SAGARISTIO,
TOXILVS ſerui. VIRGO.

PRobati hic argenti ſunt ſexaginta minæ.
Duobus nummis minus eſt. S. quid ei nũmi ſciunt.
D. Crumenã hanc emere, aut facere vt remigret domũ.
SA. Ne non ſat eſſes leno, id metuebas miſer,
Impure, auare, ne crumenam amitteres.
TO. Sine quæſo quando leno'ſt nihil mirum facit.
DO. Lucro faciundo ego auſpicaui in hunc diem:
Nihil mihi tam parui'ſt, quin id me pigeat perdere.
Age, accipe hoc ſis. SA. hunc in collum, niſi piget,
Impone. DO. verò fiat. SA. nunquid cæterum.
Me voltis? TO. quid tam properas? SA. ita negotium'ſt,
Mandatæ quæ ſunt, volo deferre epiſtolas.
Geminum autem fratrem ſeruire audiui hîc meum,
Eum ego vt requiram atque vt redimam volo.

TO. Atque edepol tu me commonuiſti haud malè.
Videor vidiſſe hic forma perſimilem tui,
Eadem ſtatura. SA. quippe qui frater ſiet.
TO. Quid attinet nomē ſcire? SA. auſculta ergo vt ſcias:
Vaniloquidorus, Virginiſuendonides,
Nugipolyloquides, argentiextenebronides,
Tedigniloquides, nummorum expalponides,
Quod ſemel arripides, nunquam poſtea eripides.
DO. Heu hercle nomen multis modis ſcriptum'ſt tuū.
SA. Ita ſunt Perſarum mores, longa nomina
Contortiplicata habemus. nunquid cæterum
Voltis? DO. vale. SA. & vos. nam animus in naui'ſt meus.
DO. Cras ires potius, hodie hic cœnares. Vale.

TOXILVS. DORDALVS. SATVRIO paraſitus. VIRGO.

POſtquam illic abijt, dicere hic quiduis licet,
Næ hic tibi dies illuxit lucrificabilis:
Nam non emiſti hanc, verùm feciſti lucri.
DO. Ille quidem iam ſcit quid negotij geſſerit,
Qui mihi furtiuam meo periculo vendidit,
Argentum accepit, abijt. quid ego nunc ſcio,
An iam aſſeratur hæc manu? quò illum ſequar?
In Perſas? nugas. TO. credidi gratum fore
Beneficium meū apud te. DO. immò equidē gratiam
Tibi Toxile habeo, nam ſenſi te ſedulò
Mihi dare bonam operam. TO. tibin' ego? immò.
DO. Atat oblitus ſum intus dudum edicere
Quę volui edicta, aſſerua hanc. TO. ſalua'ſt hæc quidē.
VIR. Pater nunc ceſſat. TO. quid ſi admoneam. VIR. tempus eſt.
Heus Saturio exi, nunc eſt illa occaſio
Inimicum vlciſcier. SA. ecce me, nunquid moror?
TO. Age illuc abſcede procul è conſpectu. SA. tace.
TO. Vbi cum lenone me videbis colloqui,
S. verba Tum "turbam' facito. SA. dictum ſapienti ſat eſt.

DOR-

DORDALVS leno. TOXILVS ſeruus.

TRanſcidi loris omnis aduenieus domi,
Ita mihi ſupellex ſqualet, atque ædes meæ.
TO. Redis tu tandem. D. redeo. T. næ ego hodie tibi
Bonam vitam feci. DO. fateor, habeoq; gratiam.
T. Num quippiam aliud me vis? D. vt bene ſit tibi.
T. Pol iſtuc quidem omne iam ego vſurpabo domi,
Nam iam inclinabo me cum liberta tua.

SATVRIO paraſitus. DORDALVS. VIRGO.

NIſi ego illunc hominem perdo. DO. Perij. SA. atque optimè,
Eccum ipſum ante ædes. VIR. ſalue multum mi pater.
SA. Salue mea gnata. D. Perſa me peſſundedit.
VIR. Pater hic meus eſt. DO. hem quid pater? perij oppidò.
Quid ego igitur ceſſo infelix lamentarier
Minas ſexaginta. SA. ego pol te faciam ſcelus,
Te quoque etiam ipſum vt lamenteris. D. occidi.
SA. Age ambula in ius leno. D. quid me in ius vocas?
SA. "Illi' apud prætorem dicam, ſed ego in ius voco. S. illuc
D. Nonne anteſtaris? SA. Tuan' ego cauſſa carnufex
Cuiquam mortali libero auris atteram?
Qui hic commercaris ciues homines liberos.
D. Sine dicã. S. nolo. D. audi. S. ſurdus ſum, ambula,
Sequere hàc. D. ſceleſta feles virginaria.
S. Sequere hac mea nata me vſque ad prætorem. VIR. ſequor.

TOXILVS, SAGARISTIO, ſerui. LEMNISELENE.

HOſtibus victis, ciuibus ſaluis, re placida, pacibus perfectis,
Bello extincto, re bene geſta, integro exercitu & præſidijs,
Cum bene nos Iuppiter "iuuiſti', Dique alij omnes cœlipotentes, S. vidiſti

Ea vobis grates habeo, atque ago, quia probè ſum vItus meum inimicum.
Nunc ob eam rem inter participes diuidam prædam, & participabo.
Ite foras, hic volo ante oſtium & ianuam meos participes bene accipere.
Statuite hîc lectulos, ponite hîc quæ aſſolent. hîc ſtatui volo, primum
Vnde ego omnes hilaros, ludentis, lætificantis faciam, vt fiam aliqua mihi,
Quorum opera hæc mihi facilia factu facta ſunt, quæ volui effieri.
Nam improbus eſt homo, qui beneficium ſcit ſumere, & reddere neſcit.
LEM. Toxile mi, cur ego ſine te ſum? cur autem tu ſine me es? TO. age dum ergo,
Accedin' ad me, atque amplecteris? LEM. ego verò? oh nihil magis dulce'ſt.
Sed amabo oculus meus, quin lectis nos actutum commendamus?
Omnia quæ tu vis, ea cupio. TO. mutua fiunt à me, age, age, age, ergo
Tu Sagariſtio accumbe in ſummo. SA. ego nihil moror, cedo 'parem' quem pepigi.
ſ. partam
TO. Temperi. SA. mihi iſtuc temperi ſero'ſt. TO. hoc age accumbe, hunc diem ſuauem
Meum natalem agitemus amœnum: date aquam manibus, apponite menſam.
Do hanc tibi florentem florenti, tu hic eris dictatrix nobis. age puere
A ſummo ſeptenis cyathis committe hos ludos, moue manus, propera.
Pægnium tardè ciathos mihi das, cedo ſanè benè mihi, benè vobis, bene amicæ meæ,
Optatus hic mihi dies datus hodie'ſt à dis, quia te licet liberam me amplecti.

LEM.

LEM. Tua factum opera benè omnibus nobis, hoc mea manus tuæ poculum donat,
Vt amantem amanti decet. TO. cedò. LEM. accipe. TO. bene ei qui inuidet mihi,
Et ei qui hoc * gaudet. S. *gaudio

DORDALVS. SAGARISTIO. LEMNISELENE. PAEGNIVM puer.

QVi ſunt, qui erunt, quique fuerunt, quique futuri ſunt, poſthac
Solus ego omnibus antideo, facilè miſerrimus hominum vt viuam.
Perij, interij. peſſimus hic mihi dies hodie illuxit, corruptor
Ita me Toxilus perfabricauit, itaq; meā rem diuexauit.
Vehiculum argenti miſer eieci, amiſi: neque quamobrem eieci, habeo
Qui illum Perſam, atque omnes Perſas, atque etiam omnes perſonas,
Malè Di omnes perdant, ita miſer. Toxilus hæc mihi conciuit.
Quia ei fidem non habui argenti, eo mihi eas machinas molitu'ſt.
Quem pol ego vt non in cruciatum atque in compedis cogam, ſi viuam,
Siquidem huc vnquam herus redierit eius, quod ſpero: ſed quid ego aſpicio?
Hoc vide, quæ hæc *familia'eſt? pol hic quidem potant, aggrediar, ô bone vir S. fabula
Salueto, & tu bona liberta. TO. Dordalus hic quidem eſt. SA. quin iube adire.
TO. Adi, ſi libet, agite applaudamus. Dordale homo lepidiſſime ſalue.
Locus hic tuus eſt, *hic'accumbe, ferte aquam pedibus, præben tu puere? S. huc
DO. Ne ſis me vno digito attigeris, ne te ad terram ſcelus affligam.

PV. At tibi ego hoc continuò cyatho oculum excutiam tuum
DO. Quid ais crux, ſtimulorum tritor, quomodo me hodie verſauiſti?
Vt me in tricas conieciſti, quomodo de Perſa manus mihi adita'ſt?
TO. Iurgium hinc auferas, ſi ſapias. DO. at bona liberta hæc ſciuiſti,
Et me celauiſti. LEM. ſtulticia'ſt, cui bene eſſe licet, eũ præuorti
Litibus. poſterius iſtæc te magis par agere'ſt. DO. vritur cor mihi.
TO. Da illi cantharum, extingue ignem, ſi cor vritur, caput ne ardeſcat.
DO. Ludos me facitis, intelligo. TO. Vin' cinędum nouum tibi dari Pægnium?
DO. Quin elude, vt ſoles, quando liber locu'ſt hic.
TO. Hui babæ baſilicè te intuliſti & facetè.
PV. Decet me facetum eſſè, & hunc irridere
Lenonem lubido'ſt, quando dignu'ſt.
TO. Perge vt cœperas. PV. hoc leno tibi.
DO. Perij, perculit me propè. PV. hem ſerua rurſum.
DO. Delude vt lubet, herus dum hinc abeſt.
PV. Viden' vt tuis dictis pareo.
Sed quin tu meis contrà item dictis ſeruis,
Atque hoc quod tibi ſuadeo facis. DO. quid eſt id?
PV. Reſtim tibi cape craſſàm, ac ſuſpende te.
DO. Caue ſis me attigas, ne tibi hoc ſcipione
Malum magnum dem. PV. vtere, te condono.
TO. Iamiam Pægnium da pauſam.
DO. Ego pol vos eradicabo. PV. at te ille qui ſupra nos habitat,
Qui tibi malè volt, maleque faciet, non hi dicunt, verùm ego.
TO. Age circunfer mulſum bibere, da vſque plenis cantharis.

Iam-

Iamdiu factum eſt poſtquam bibimus, nimis diu ſieci ſumus.
DO. Di faciant vt id bibatis, quod vos nunquam tranſeat.
PV. "Nequeo' leno quin tibi ſaltem ſtaticulum olim quem Hegea S. Nequam
Faciebat, vide verò ſi tibi ſatis placet. SA. me quoque volo
Reddere, Diodorus quem olim faciebat in Ionia.
DO. Malum ego vobis dabo, niſi abitis. SA. etiam mutis impudens?
Iam ego tibi, ſi me irritaſſis, Perſam adducam denuò.
Iam taceo hercle, atque tu Perſa es, qui me vſque admutilauiſti ad cutem.
TO. Tace ſtulte, hic eius geminus eſt frater. DO. hiccine'ſt? TO. ac geminiſſimus.
DO. Di Deæque & te, & geminum fratrem excruciēt. SA. qui te perdidit:
Nam ego nihil merui. DO. at enim quod ille meruit, tibi id obſit volo.
TO. Agite ſultis hunc ludificemus, niſi non dignu'ſt. SA. non opu'ſt.
LEM. At me haud par eſt. TO. eo credo, quia non inconciliauit cum te emo.
LEM. Attamen non tamen. TO. caue ergo ſis malo, & ſequere me.
Te mihi dictò audientem eſſe addecet. nam hercle abſque me
Foret & meo præſidio, hic faceret te proſtibilem propediem.
Sed ita pars libertinorum eſt, niſi patrono qui aduerſatus eſt,
Nec ſatis liber ſibi videtur, nec ſatis frugi, nec ſatis honeſtus.
Ni id efficit, ni ei maledixit, ni grato ingratus repertus eſt.

LEM.

LEM. Pol benefacta tua me hortantur, tuo vt imperio paream.

TO. Ego ſum tibi patronus planè, qui huic argentum pro te dedi.

Pro hiſce, hunc volo ludificari. LE. meo ego in loco ſedulò curabo.

DO. Certò illi homines mihi neſcio quid mali conſulunt, quid faciant. SA. heu vos.

TO. Quid ais? SA. hiccine Dordalus eſt leno, qui ^hic^ liberas virgines * ?

S. illic *. *mercatur?

Hiccine eſt, qui fuit quondam fortis? DO. quæ hæc res eſt? hei colaphum icit,

Malum vobis dabo. TO. at tibi nos dedimus, dabimuſque etiam. DO. hei nates peruellit.

PV. Licet diu ſæpe ſũt expunctæ. DO. loquere tu etiam fruſtum pueri.

LE. Patrone i intro amabò, ad cœnam. DO. mea ignauia, tu nunc me irrides?

LE. Quia ne te voco, bene vt tibi ſit. DO. nolo mihi bene eſſe. LE. ne ſit.

TO. Quid igitur, ſexcenti nummi quid agunt, quas turbas danunt?

DO. Malè diſperij, ſciunt referre probè inimico gratiam.

TO. Satis ſumſimus ſupplicij iam. DO. fateor, manus vobis do. TO. & pòſt dabis

Sub furcis, abi intrò. SA. in crucem. DO. ánne hic parum exercitum

Hiſce me habent? TO. conueniſſe te Toxilũ memineris.

Spectatores bene valete. leno perijt. Plaudite.

FINIS.

RV-

DRAMATIS PERSONÆ.

ARCTVRVS Prologus.
SCEPARNIO ſeruos.
PLEVSIDIPPVS adoleſcens.
DAEMONES ſenex.
PALAESTRA mulier.
AMPELISCA mulier,

SACERDOS anus.
PISCATORES.
TRACHALIO ſeruos.
LABRAX leno.
CHARMIDES paraſit9.
LORARII.
GRIPVS piſcator.

ARGVMENTVM.

Reti piſcator de mari extraxit vidulum.
Vbi erant herilis filiæ crepundia,
Dominum ad lenonem quæ "ſurrepta' venerat: S. ſuſcepta
Ea in clientelam ſuipte imprudens patris
Naufragio eiecta deuenit: cognoſcitur,
Suoque amico Pleuſidippo iungitur.

PROLOGVS.

ARCTVRVS.

QVi gentes omnes, mariaque & terras mouet,
Eius ſum ciuis ciuitate cœlitum.
Ita ſum, vt videtis, ſplendens ſtella, candida,
Signum quod ſemper tempore exoritur ſuo,
Hic atque in cœlo. nomen Arcturo eſt mihi.
Noctu ſum in cœlo clarus, atque inter deos,
Inter mortales ambulo interdius,
Et alia ſigna de cœlo ad terram occidunt.
Qui eſt imperator diuûm atque hominum Iuppiter,
Is nos per gentis alium alia diſparat,
Hominum qui facta, mores, pietatem & fidem
Noſcamus, vt quenque adiuuet opulentia,
Qui falſas litis falſis teſtimonijs
Petunt, quique in iure abiurant pecuniam,
Eorum referimus nomina, excripta ad Iouem:
Cotidie ille ſcit, quis hic quærat malum.

Qui

S. *adipiſci* Qui hic litem *apiſci' poſtulant periurio,
Mali res falſas qui impetrant apud iudicem,
Iterum ille eam rem iudicatam iudicat,
Maiore multa multat quam litem auferunt,
Bonos in alijs tabulis exſcriptos habet:
Atque hoc ſceleſti illi in animum inducunt ſuum,
S. *omnibus* Iouem ſe placare poſſe *donis' hoſtijs,
Et operam & ſumtum perdunt: ideo fit, quia
Nihil ei acceptum eſt à periuris ſupplicij.
Facilius ſi qui pius eſt à dis ſupplicans,
Quàm qui ſceleſtus eſt, inueniet veniam ſibi.
S. *quæ* Idcirco moneo vos ego hæc, qui * eſtis boni,
Quique ætatem agitis cum pietate & cum fide.
Retinete porrò, poſt factum vt lætemini.
Nunc, huc qua cauſſa veni, argumentum eloquar.
Primùm dum huic eſſe nomen vrbi Diphilus
Cyrenas voluit, illic habitat Dæmones
In agro atque villa proxima propter mare,
Senex, qui huc Athenis exul venit, haud malus.
Neque is adeò propter malitiam patria caret:
Sed dum alios ſeruat, ſe impediuit interim,
Rem bene paratam comitate perdidit:
Huic filiola virgo perijt paruula,
Eam de prædone vir mercatur peſſumus,
Is eam huc Cyrenas leno aduexit virginem.
Adoleſcens quidam ciuis huius Atticus
Eam vidit ire è ludo fidicino domum.
Amare occœpit, ad lenonem deuenit,
Minis triginta ſibi puellam deſtinat,
Datque arabonem, & iureiurando alligat.
Is leno, vt ſe æquum eſt, flocci non fecit fidem,
Neque quod iuratus adoleſcenti dixerat:
Ei erat hoſpes par illius Siculus, ſenex
Sceleſtus, Agrigentinus, vrbis proditor,
Is illius laudare infit formam virginis,
Et aliarum itidem quæ eius erant mulierculæ.

Infit

Infit lenoni ſuadere, vt ſecum ſimul
Eat in Siciliam: ibi eſſe homines voluptarios
Dicit, poteſſe ibi fieri eum diuitem,
Ibi eſſe quæſtum maximum meretricibus
Perſuadet. nauis clanculum conducitur:
Quicquid erat noctu in nauem comportat domo
Leno: adoleſcenti qui puellam ab eo emerat,
Ait ſeſe Veneri velle votum ſoluere.
Id hic eſt fanum Veneris, & eò ad prandium
Vocauit adoleſcentem huc: ipſe hinc illico
Nauem conſcendit, auehit meretriculas.
Adoleſcenti alij narrant, vt res geſta ſit,
Lenonem abiuiſſe, ad portum adoleſcens venit,
Illorum nauis longè in altum abſceſſerat.
Ego quoniam video virginem aſportarier,
Tetuli ei auxilium & lenoni exitium ſimul: S. &
Increpui hibernum, & fluctus moui maritimos.
Nanque Arcturus ſignum omnium ſum acerrimum,
Vehemens ſum exoriens: cùm occido, vehementior.
Nunc ambo illi in ſaxo leno atque hoſpes ſimul
Sedent eiecti, nauis confracta eſt ibus.
Illa autem virgo, atque altera itidem ancillula,
De naui timidæ deſiluerunt in ſcapham,
Nunc eas ab ſaxo fluctus ad terram ferunt,
Ad villam illius exul vbi habitat ſenex,
Cuius deturbauit ventus tectum & tegulas,
Et ſeruus illic eſt eius qui egreditur foras.
Adoleſcens huc jam adueniet quem videbitis,
Qui illam mercatu'ſt de lenone virginem.
Valete, vt hoſtes veſtri diffidant ſibi.

ACTVS I.

SCEPARNIO ſeruus.

PRoh di immortales tempeſtatem cuiuſmodi
Neptunus nobis nocte hac miſit proxima:
Detexit ventus villam, quid verbis opu'ſt?

Non ventus fuit, verum Alcumena Euripidî,
Ita omnes de tecto deturbauit tegulas,
Illuſtrioris fecit, feneſtraſque indidit.

PLEVSIDIPPVS adoleſcens. DAEMONES. SCEPARNIO ſeruus.

ET vos à voſtris abduxi negotijs,
Neque id proceſſit, qua vos duxi gratia,
Neque quiui lenonem ad portum præhendere.
Sed mea deſidia ſpem deſerere nolui,
Eo vos amici detinui diutius.
Nunc huc ad Veneris fanum venio viſere,
Vbi rem diuinam ſe facturum dixerat.
SC. Si ſapiam, hoc quod me mactat, concinnem lutum.
PL. Prope me hic neſcio quis loquitur. DAE. heus Sceparnio.
SC. Qui nominat me? DAE. qui pro te argentũ dedit.
SC. Quaſi me tuum eſſe ſeruum dicas Dæmones?
DAE. Luto vſus multo, multam terram confode,
Villam integundam intellego totam mihi:
Nam nunc perlucet ea quàm cribrum crebrius.
PL. Pater ſalueto, amboque adeò. DAE. ſaluus ſies.
8. vir SC. Sed vtrum tu 'mas' an fœmina es, qui illũ patrem
Voces? PL. vir ſum equidem. DAE. quære vir porrò patrem,
Filiolam ego vnam habui, eam vnam perdidi.
Virile ſexus nunquam vllum habui. PL. at di dabunt.
SC. Tibi quidem hercle quiſquis es magnum malum,
Qui oratione hic nos occupatos occupes.
PL. Iſticcine vos habitatis? SC. quid tu id quæritas?
An quo furatum venias mox veſtigas loca?
PL. Peculioſum eum eſſe decet ſeruum & probum,
Quem hero præſente prætereat oratio,
Aut qui inclementer dicat homini libero.
SC. Et impudicum & impudentem hominem addecet,
Moleſtum vltrò aduenire ad alienam domum,
Cui debeatur nihil. DAE. tace Sceparnio.

Quid opus eſt adoleſcens? PL. iſti infortunium,
Qui præfeſtinet vbi herus aſſit præloqui.
Sed, niſi moleſtum'ſt, paucis percontarier
Volo ego ex te. DAE. dabitur opera atque in negocio.
SC. Quin tu "in paludem is, exigiſque arundines', S. in paludes nos exigi-tus: harundine
Qui pertegamus villam, dum ſudum'ſt? DAE. tace.
Tu ſi quid opus eſt dice. PL. dic quod te rogo.
Ecquem tu hic hominem criſpum, incanum videris,
Malum, periurum palpatorem? DAE. plurimos.
Nam ego propter eiuſmodi viros viuo miſer.
PL. Hic dico in fanum Veneris qui mulierculas
Duas ſecum adduxit, quique adornarit ſibi
Vt rem diuinam faciat aut hodie, aut heri.
DAE. Non hercle adoleſcens iã hos dies compluſculos
Quenquam iſtic vidi ſacruficare: neque poteſt
Clam me eſſe, ſi qui ſacruficant: ſemper petunt
Aquam hinc, aut ignem, aut vaſcula, aut cultrum, aut veru,
Aut aulam extarem, aut aliquid: quid verbis opu'ſt?
Veneri paraui vaſa, & puteum, non mihi,
Nunc interuallum iam hos dies multos fuit.
PL. Vt verba perhibes, me perijſſe prædicas.
DAE. Mea quidem hercle cauſſa ſaluus ſis licet.
SC. Heus tu qui phana ventris cauſſa circuis,
Iubere melius eſt prandium ornari domi:
Fortaſſe tu huc vocatus es ad prandium,
Ille qui vocauit, nullus venit. PL. "admodum". S. domum
SC. Nullum'ſt periculum te hinc ire impranſum domũ.
Cererem te melius quàm Venerem ſectarier,
Amore hæc curat, tritico * curat Ceres. S. * cum
PL. Deludificauit me ille homo indignis modis.
DAE. Proh dij immortales, quid illuc eſt Sceparnio
Hominum ſecundum littus? SC. vt mea eſt opinio,
Propter viam illi ſunt vocati ad prandium.
DAE. Qui? SC. quia poſt cœnam credo lauerunt heri.
Confracta nauis in mari eſt illis. DAE. ita eſt.

SC. At hercle nobis villa in terra & tegulæ. DAE. hui
Homunculi quanti eſtis eiecti, vt natant.
PL. Vbi ſunt ij homines obſecro? DAE. hac ad dexterã,
Viden' ſecundum littus? PL. video, ſequimini.
Vtinam ſit is, quem ego quæro, vir ſacerrimus,
Valete. SC. ſi non moneas, noſmet meminimus.
Sed ô Palæmon ſancte Neptuni comes,
Quique hercule illi ſocius eſſe diceris,
Quod facinus video? DAE. quid vides? SC. mulierculas
Video ſedenteis in ſcapha ſolas duas,
Vt afflictantur miſeræ, euge euge perbene,
Ab ſaxo auortit fluctus ad littus ſcapham:
Neque gubernator vſquam illis eſſe potuit?
Non vidiſſe vndas me maioris cenſeo.
Saluæ ſunt, ſi illos fluctus deuitauerint.
Nunc nunc periculum'ſt, eiecit alteram:
At in vado'ſt iam facile enabit, eugepæ.
Viden' alteram illam vt fluctus eiecit foras?
Surrexit, horſum ſe capeſſit, ſalua res.
Deſiluit hæc autem altera in terram è ſcapha,
Vt præ timore in genua in vndas concidit,
Salua'ſt, euaſit ex aqua, iam in littore eſt.
Sed dextrouorſum auerſa it in malam crucem.
Hem errabit illæc hodie, DAE. quid id refert tua?
SC. Si ad ſaxum quod capeſſit, ea deorſum cadit,
Errationis fecerit compendium.
DAE. Si tu de illarum cœnaturus veſperi es,
Illis curandum cenſeo Sceparnio:
Si apud me eſurus es, mihi dari operam volo.
SC. Bonum æquumq; oras. DAE. ſequere me hac ergo. SC. ſequor.

PALESTRA mulier.

NImio hominũ fortunę minus miſerę memorantur
Quàm reapſe experiundo ijs datur acerbum:
Hoc deo complacitum eſt? me hoc ornatu ornatam
In incertas regiones timidam, eiectam,

Hanccine ego ad rem natam miſeram me memorabo?
Hanccine ego partem capio ob pietatem præcipuam?
Nam hoc mihi haud labori eſt laborem hunc poriri,
Si erga parentem aut deos me impiaui:
Sed id ſi paratè curaui vt cauerem,
Tum hoc mihi indecorè, iniquè, immodeſtè
Datis di. nam quid habebunt ſibi igitur impij
Poſthac, ſi ad hunc modum eſt innoxijs honor
Apud vos? nam me ſi ſciam feciſſe
Aut parentis ſceleſtè, minus me miſerer:
Sed herile ſcelus me ſolicitat, eius me impietas malè
Habet. is nauem atque omnia perdidit in mari,
Hæc bonorum eius ſunt reliquiæ: etiam quæ ſimul
Vecta mecũ in ſcapha'ſt, excidit, ego nunc ſola ſolum,
Quæ ſi mihi foret ſalua ſaltem labor
Lenior eſſet hic mihi eius opera:
Nunc quam ſpem, aut opẽ, aut conſilij quid capeſſam?
Ita hic ſolis locis *compedita' ſum, S. compotior
Hic ſaxa ſunt, hic mare ſonat: nec quiſquam
Homo mihi obuiam venit,
Hoc quod induta ſum, ſummæ opes oppido,
Nec cibo, nec loco tecta quo ſim ſcio.
Quæ mihi eſt ſpes, qua me nunc viuere velim?
Nec loci gnara ſum, nec diu hic fui.
Saltem aliquem velim, qui mihi ex his locis,
Aut viam, aut ſemitam monſtret: ita nunc hac
An illac eam, incerta conſilij ſum,
Nec prope vſquam hic quidem cultum agrum conſpicor.
Algor, error, pauor membra omnia tenent:
Hæc parentes haud mei ſcitis miſeri,
Me nunc miſeram ita eſſe vti ſum. libera ego
Prognata fui maximè, necquicquam fui,
Nunc qui minus ſeruio, quàm ſi forem ſerua nata,
Neq; quicquam vnquam ijs profui qui me ſibi eduxerunt.

AMPELISCA. PALAESTRA. mulieres duæ.

QVid mihi melius eſt? quid magis in rem eſt, quàm corpore vitam ſecludam,
Ita malè viuo, atque ita mihi multæ in pectore ſunt curæ exanimales.
Nunc dein vitæ haud parco, perdidi ſpem, qua me oblectabam.
Omnia iam circumcurſaui, atque omnibus in latebris perreptaui
Quærere conſeruam, voce, oculis, auribus, vt peruestigarem.
Neque eam vſquam inuenio, neque quò eam neq; quà quæram conſultum'ſt,
Neque quem rogitem reſponſorum quenquam interea inuenio.
Neque magis ſolæ terræ ſolæ ſunt, quàm hæc loca atque hæ regiones.
Neq; ſi viuit, eam viuā vnquam quin inueniā, deſiſtam.
PA. Quæ nam vox mihi propè hic ſonat? AM. pertimui,
Quis hic loquitur propè? P. ſpes bona obſecro ſubuecta
Mihi. AM. mulier eſt, muliebris vox mihi ad aures
Venit. PA. an eximes ex hoc miſeram metu?
AM. Certè vox muliebris auris tetigit meas.
PA. Num Ampeliſca obſecro'ſt? A. ten' Palæſtra audio?
PA. Quin voco, vt me audiat nomine illam ſuo,
Ampeliſca? AM. hem quis eſt? PA. ego Palæſtra ſum.
AM. Dic vbi es? PA. pol ego nunc in malis plurimis.
AM. Socia ſum, nec minor pars mea'ſt, quàm tua,
Sed videre expeto te. PA. mihi es æmula.
AM. Conſequamur gradu vocem, vbi es? PA. ecce me,
Accede ad me, atque adi contra. AM. fit ſedulo.
PA. Cedo manum. AM. accipe. PA. dic viuis'ne obſecro?
AM. Tu facis me quidem vt viuere nunc velim,
Quando mihi te licet tangere, vt vix mihi
Credo ego hoc, te tenere, obſecro amplectere,
Spes mea, vt me omnium iam laborum leuas.

PA. Occupas præloqui, quæ mea eſt oratio.
Nunc abire hinc decet nos. AM. quò amabo ibimus?
PA. Litus hoc perſequamur. AM. ſequor quò lubet.
PA. Siccine hic cum "vuida' veſte graſſabimur? S. humida
AM. Hoc quod eſt, id neceſſarium eſt perpeti.
Sed quid hoc obſecro eſt? PA. quid? AM. viden' amabo
Phanum vides'ne hoc? PA. vbi eſt? AM. ad dexteram.
PA. Video decorum dis locum viderier.
AM. Haud longè abeſſe oportet homines hinc, ita hic
Lepidu'ſt locus. nunc quiſquis eſt deus veneror,
Vt nos ex hac ærumna eximat miſeras,
Inopis, ærumnoſas, aliquo auxilio vt adiuuet.

SACERDOS, ET EAEDEM MVLIERES.

QVi ſunt qui à patrona preces mea expeteſſunt?
Nam vox præcantum me huc foras excitauit.
Bonam atq; obſequentem deam, atque haud grauatam
Patronam exequuntur, benignamque multum.
PA. Iubemus te ſaluere mater. SA. ſaluete
Puellæ, ſed vnde vos ire cum *vuida' S. humida
Veſte dicam obſecro, tam mœſtiter veſtitas?
PA. Illico hinc imus, haud longulè ex hoc loco.
Verùm longè hinc abeſt, vnde huc vectæ ſumus.
SA. Nempe equo ligneo per vias cæruleas
Eſtis vectæ. PA. admodum. SA. ergo æquius vos erat
Candidatas venire, hoſtiataſque ad hoc
Fanum ad iſtunc modum non veniri ſolet.
PA. Quæ nunc eiectæ è mari ſumus ambæ, obſecro
Vnde nos hoſtias agere voluiſti huc?
Nunc tibi amplectimur genua, egentes opum,
Quæ in locis neſcijs, neſcia ſpe ſumus,
Vt tuo recipias tecto, ſerueſque nos,
Miſerarumque te ambarum vti miſereat,
Quibus nec locus vllus, nec ſpes parata eſt,
Neq; hoc amplius quàm quod vides nobis quicquam'ſt.
SA. Manus mihi date, exurgite à genibus ambæ:

Miſericordior nulla me eſt fœminarum.
Sed hæ pauperes res ſunt, inopeſque puellæ:
Egomet vix vitam colo, Veneri cibo meo
Seruio. AM. Veneris phanum obſecro hoc eſt? SA. fateor ego,
Huius phani ſacerdos clueo. verùm quicquid eſt,
Comiter fiet à me, quo non copia
Valebit. ite hac mecum. PA. amicè benignéque
Honorem mater noſtrum habes. SA. oportet.

ACTVS II.

PISCATORES.

Omnibus modis qui pauperes ſunt homines miſeri viuunt,
Præſertim quibus nec quæſtus eſt, nec didicere artem vllam,
Neceſſitate quicquid eſt domi, id ſat eſt habendum.
Nos iã de ornatu propemodũ vt locupletes ſimꝰ, ſcitis.
Hiſce hami, atq; hę harũdines ſũt nobis quęſtu & cultu.
Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatum
Pro exercitu gymnaſtico & palæſtrico, hoc habemus,
Echinos, lepadas, oſtreas, balanos captamus, conchas,
Marinam vrticam, muſculos, plaguſias, ſtriatas:
Poſt id piſcatum hamatilem & ſaxatilem aggredimur,
Cibum captamus è mari: ſin euentus non venit,
Neque quicquam captum eſt piſcium, ſalſi lautiq; purè
Domum redimus clanculum, dormimus incœnati.
Atq; vt nunc validè fluctuat mare, nulla nobis ſpes eſt:
Niſi quid concharũ capſimꝰ, incœnati ſumus profectò,
Nunc Venerem hanc veneremur bonam, vt nos lepidè adiuuerit hodie.

TRACHALIO ſeruus. ET EIDEM PISCATORES.

Animoq; aduerſaui ſedulò, ne herum vſquam præterirem.
Nam cùm modò exibat foras, ad portum ſe aiebat ire.
Me huc obuiam iuſſit ſibi venire ad Veneris phanum.

Sed quos percontet cōmode eccos video aſtarē, adibo.
Saluete *fures' maritimi, conchitæ atque hamiotæ, S. mutu
Famelica hominum natio, quid agitis? vt peritis?
PI. Vt piſcatorem æquum eſt, fame, ſiti, ſpeque. TR. ecquem adoleſcentem huc,
Dum hic aſtatis, ſtrenua facie, rubicūdū, fortē, qui tres
Duceret chlamydatos cum machærijs, vidiſtis venire?
PI. Nullum iſtac facie, vt prædicas, veniſſe huc ſcimus. TR. ecquem
Recaluum ac Silanum ſenem, ſtatutum, *ventrioſum', S. ventrio-
Tortis ſupercilijs, contracta fronte, fraudulentum, ſum.
Deorum odium atque hominum, malum, mali vicij probriq́ue plenum,
Qui duceret mulierculas duas ſecum ſatis venuſtas?
PI. Cum iſtiuſmodi virtutibus operiſq; natus qui ſit,
Eum quidem ad carnificem eſt æquius, quām ad Venerem commeare.
TR. At ſi vidiſtis, dicite. PI. huc profectò nullus venit,
Vale. TR. valete, credidi, factum eſt quod ſuſpicabar.
Data verba hero ſunt. leno abijt ſceleſtus exulatum,
In nauem aſcendit, mulieres auexit, ariolus ſum.
Is huc herum etiam ad prandiū vocauit ſceleris ſemen.
Nunquid mihi meliu'ſt, quām illico hic operiar herum dum veniat?
Eadem, hanc ſacerdotem Veneriā, ſi quid amplius ſcit,
Si videro, exquiſiuero, faciet me certiorem.

AMPELISCA mulier.
TRACHALIO ſeruus.

INtelligo, hanc quæ proxima eſt, villam Veneris phano me
Pulſare iuſſiſti, atq; aquam rogare. TR. cui ad auris
Vox mihi aduolauit? AM. obſecro, quis hic loquitur? quem ego video?
TR. Eſt'ne Ampeliſca hæc quæ foras è phano hoc egreditur?
AM. Eſt'ne hic Trachalio, quem conſpicor, calator Pleuſidippi?

TR. Ea eſt. A. is eſt. Trachalio ſalue. T. ſalue Ampeliſca.
Quid agis tu hic? AM. ætatem haud mala malè. TR. melius ominare.
AM. Verum omnes ſapientes decet conferre & fabulari.
Sed Pleuſidippus tuus herus vbi amabo eſt? TR. eia verò,
Quaſi non ſit intus. AM. neque pol eſt, neque vllus quidem huc venit.
TR. Non venit? AM. vera prædicas. TR. non eſt meum Ampeliſca.
Sed quàm mox coctum eſt prandium? AM. quod prandium obſecro te?
TR. Nempe rē diuinā facitis hic. AM. q̃d ſõnias amabo?
TR. Certè Labrax huc Pleuſidippū ad prandiū vocauit
Herum meum, herus veſter. AM. pol haud miranda facta dicis,
Si deos decepit & homines, lenonum more fecit.
TR. Non rem diuinam facitis hic vos, neque herus? AM. ariolare.
TR. Quid tu agis hic igitur? AM. ex malis multis, metuque ſummo,
Capitalique ex periculo, orbas auxilijq; opumque huc
Recepit ad ſe Veneria hæc ſacerdos me & Palæſtram.
TR. An hic Palæſtra'ſt obſecro te heri mei amica? AM. certò.
TR. Ineſt lepos in nuncio tuo magnus mea Ampeliſca.
* nobis Sed iſtuc periculum perlubet quod fuerit *vobis' ſcire.
AM. Confracta mi Trachalio eſt hac nocte nauis nobis.
TR. Quid nauis? quæ iſtæc fabula eſt? AM. non audiuiſti amabo,
Quo pacto leno clanculum nos hinc auferre voluit
In Siciliam, & quicquid domi fuit, in nauē impoſiuit,
Ea nūc perierunt õnia. TR. oh Neptunne lepide ſalue,
Nec te aleator vllus eſt ſapientior, profectò
Nimis lepidè iecisti bolum, periurum perdidiſti.
Sed nūc vbi eſt leno Labrax? AM. periit potādo opinor.

Nep-

Neptunus magnis poculis hac nocte eum inuitauit.
Credo hercle Ananceo datum quod biberet. TR. vt ego amo te
Mea Ampeliſca, vt dulcis es, vt mulſa dicta dicis.
Sed tu & Palæſtra quo modo ſaluæ eſtis? AM. ſcibis ſaxo.
E naui timidæ ambæ in ſcapham inſiluimus, quia videmus
Ad ſaxa nauem ferrier, properans exolui reſtim,
Dum illi timent, nos cum ſcapha tempeſtas dextrouorſum
Differt ab illis, itaque nos ventiſque fluctibuſque
Iactatę exemplis plurimis miſeræ perpetuam noctem:
Vix hodie ad littus pertulit nos ventus exanimatas.
TR. Noui Neptunnus ita ſolet, quamuis faſtidioſus
Ædilis eſt, ſi quæ improbæ ſunt merces iactat omnes.
AM. Væ capiti atque ætati tuæ. TR. tuo mea Ampeliſca
Sciui lenonem facturum hoc quod fecit, ſæpe dixi.
Capillum promittam, optumumſt' occipiamq; ariolari.
AM. Cauiſtis ergo tu atq; herus ne abiret cum ſcibatis.
TR. Quid faceret? AM. ſi amabat, rogas quid faceret? *aſſeruaret'? S. aut ſer- uaret
Dies noctéſque in cuſtodia eſſet ſemper. verum ecaſtor
Vt multi, fecit, ita probè curauit Pleuſidippus.
TR. Cur tu iſtuc dicis? AM. res palàm eſt. TR. ſcin tu etiam, qui it lauatum
In balneas, ibi cum ſedulò ſua veſtimenta ſeruat,
Tamen ſurripiuntur, quippe qui quem illorum obſeruet falſus eſt.
Fur facile quem obſeruet videt: cuſtos, qui fur ſit, neſcit.
Sed duce me ad illam, vbi eſt? AM. i ſanè in Veneris phanum huc intro,
Sedentem flentemque opprimes. TR. vt iam iſtuc mihi moleſtum'ſt.
Sed quid flet? AM. ego dicam tibi, hoc ſeſe excruciat animi,

Quia

Quia leno ademit ciſtulam ei, quam habebat, vbiq́ue habebat
Qui ſuos parentis noſcere poſſet, eam veretur
Ne perierit. TR. vbi nam ea fuit ciſtellula? AM. ibidem
Concluſit ipſe in vidulum, ne copia eſſet eius [in naui.
Qui ſuos parẽtes noſceret. TR. ô facinus impudicum,
Quam liberam eſſe oporteat, ſeruire poſtulare.
AM. Nunc eam cũ naui ſcilicet abiuiſſe pellũ in altum,
Et aurum & argentum fuit lenonis omne ibidem,.
Credo aliquem immerſiſſe, atque eum excepiſſe, id miſera mœſta'ſt
Sibi eorum eueniſſe inopiam. TR. iam iſtoc magis vſus facto'ſt
Vt eam intro, conſolerq́; eam ne ſe ſic excruciet animi.
Nam multa præter ſpem, ſcio multis bona eueniſſe.
AM. At ego etiam qui ſperauerint, ſpẽ decepiſſe multos.
T. Ergo anim⁹ æquus optimũ eſt ærumnæ cõdimentũ.
Ego eo intro, niſi quid vis. AM. eas: ego quod mihi imperauit
Sacerdos, id faciã, atq; aquã hinc de proximo rogabo.
Nam extemplò ſi verbis ſuis peterem, daturos dixit:
Neque digniorem cenſeo vidiſſe anum me quenquam,
Cui deos atq; homines cenſeã benefacere magis decere.
Vt lepidè, vt liberaliter, vt honeſtè, atq; haud grauatè
Timidas, egentes, humidas, eiectas, exanimatas
Accepit ad ſeſe: haud ſecus, quàm ſi ex ſe ſimus natæ:
Vt eapſe ſic ſuccincta aquam calefactat, vt lauemus.
Nunc ne moræ illi ſim, petam hinc aquàm, vnde mihi imperauit.
Heus ecquis in villa'ſt? ecquis recludit? ecquis prodit?

SCEPARNIO ſeruus.
AMPELISCA mulier.

QVis eſt qui noſtris tam proteruè foribus facit iniuriam?
AM. Ego ſum. SCE. Hem quid hoc boni eſt? heu edepol ſpecie lepida mulier.

AM.

A. Salue adoleſcēs. S. Et tu multū ſalueto adoleſcētula.
AM. Ad vos venio. SCE. Accipiā hoſpitio, ſi mox venis
Item vt affectam, nam nunc nihil eſt qui te *inanem'. S. manuam.
Sed quid ais mea lepida hilara? AM. aha nimium familiariter
Me attrectas. SC. Prò di immortales Veneris effigia hæcquidem eſt,
Vt in ocellis hilaritudo eſt, eia corpus cuiuſmodi,
Subuolturium! illud quidē ſubaquilum volui dicere,
Vel papillæ cuiuſmodi! tum quæ indoles in ſauio eſt!
AM. Non ego ſum pollucta pago, potin vt me abſtineas manum?
SC. Non licet te ſicce placidè bellam bellè tangere?
AM. Ociū vbi erit, tū tibi operā ludo & delicię dabo:
Nunc quamobrem hic ſum miſſa amabo vel tu mihi aias, vel neges.
SC. Quid nunc vis? AM. ſapienti ornatus quid velim, indicium facit.
SC. Meus quoque hîc ſapienti ornatus quid velim indicium facit.
AM. Hæc ſacerdos Veneris hinc me petere iuſſit à vobis aquam.
SC. At ego Baſilicus ſum; quē niſi oras, guttā nō feres.
Noſtro illum puteum periculo & ferramētis fodimus,
Niſi multis blanditijs à me gutta non ferri poteſt.
AM. Cur tu aquam *grauare amabo, quam hoſtis hoſti commodat? S. *mihi
S. Cur tu operā grauare mihi, quā ciuis ciui cōmodat?
AM. Imò etiā tibi, mea voluptas, quę voles faciā omnia.
SC. Euge ſaluus ſum, hæc iam me ſuā voluptatē vocat:
Dabitur tibi aqua nequicquam me ames, cedo mihi vrnam. AM. cape.
Propera amabo efferre. SC. *manta' iam hîc ero voluptas mea. S. mane
AM. Quid ſacerdoti meæ dicam, hîc demoratā tā diu?
Vt etiam nunc miſera timeo, vbi oculis intueor mare.
Sed

Sed quid ego miſera video procul in littore,
Meum herum lenonem, Sicilienſemque hoſpitem,
Quos perijſſe ambos miſera cenſebam in mari,
Iam illud mali plus nobis viuit, quàm ratæ:
Sed quid ego ceſſo fugere in phanum, ac dicere hæc
Palæſtræ, in aram vti confugiamus prius,
Quàm huc ſceleſtus leno veniat, noſque hic opprimat.
Confugiam hinc: res ita ſuppetit ſubito mihi.

SCEPARNIO ſeruus.

PRoh di immortales, in aqua nunquam credidi
Voluptatem ineſſe tantam, vt hanc traxi lubens,
Nimio minus altus puteus viſus eſt, quàm prius,
Vt ſine labore hanc extraxi præficiſſimè.
Satis nequam ſum, vtpote qui hodie inceperim
Amare. hem tibi aquam, mea tu bella, hem ſic volo
Te ferre honeſtè, vt ego fero, vt placeas mihi:
s. ſc Sed vbi tu es delicata? cape aquam hanc ˇſis’, vbi es?
Amat hercle me vt ego opinor delituit mala,
Vbi tu es? etiámne hanc vrnam es acceptura? vbi es?
Commodulè melius, tandem verò ſeriò.
Etiam es acceptura vrnam hanc? vbi tu es gentium?
Nuſquam hercle equidem illam video, ludos me facit.
Apponam hercle vrnam iam ego hanc in media via.
Sed autem, quid ſi hanc hinc abſtulerit quiſpiam
Sacram vrnam Veneris? mihi exhibeat negotium.
Metuo hercle ne illa mulier mihi inſidias locet,
Vt comprehendat cum ſacra vrna Veneria.
Nempe optimo me iure in vinculis enicet
Magiſtratus, ſi quis me hanc habere viderit.
Nam hæc literata 'ſt, ab ſe cantat cuia ſit.
Iam hercle euocabo hinc hanc ſacerdotem foras,
Vt hanc accipiat vrnam, accedam huc ad fores.
Heus ſis Ptolemocratia cape hanc vrnam tibi.
Muliercula hanc neſcio quæ huc ad me detulit,
In proferunda abijt, reperi negotium,
Si quidem his vltro mihi aggerunda etiam eſt aqua.

LABRAX leno. CHARMIDES Siculus.

QVi homo ſeſe miſerum & mendicum volet,
Neptuno credat ſeſe, atque ætatem ſuam,
Nam ſi quis quid cum eo rei commiſcuit,
Ad hoc exemplum amittit ornatum, domum.
Edepol libertas lepida es, quæ nunquam pedem
Voluiſti in nauem cum Hercule vnà imponere.
Sed vbi ille meus eſt hoſpes qui me perdidit?
Atque eccum incedit. CH. quò, malum, properas
Labrax?
Nam equidem te nequeo conſequi tam ſtrenuè.
LA. Vtinam te prius quàm oculis vidiſſem meis
Malo cruciatu in Sicilia *perbiteres', S. proficiſceres.
Quem propter hoc mihi obtigit miſero mali.
CH. Vtinam cùm in ædes me ad te adduxiſti tuas,
In carcere illo potius cubuiſſem die,
Deosque immortales quæſo, dum viuas, vti
Omnes tui ſimiles hoſpites habeas tibi.
LA. Malam fortunam in ædis te adduxi meas.
Quid mihi ſceleſto tibi erat auſcultatio?
Quid've hinc abitio? quid've in nauem inſcenſio?
Vbi perdidi etiam plus boni quàm mihi fuit.
CH. Pol minimè miror nauis ſi fracta'ſt tibi,
Scelus te, & ſceleſte parta quæ vexit bona.
LA. Peſſum dediſti me blandimentis tuis.
CH. Sceleſtiorem cœnam cœnaui tuam,
Quàm quæ Thyeſtæ quòdam antepoſita eſt, & Tereo.
LA. Perij, animo malè fit, contine quæſo caput.
CH. Pulmoneum edepol nimis velim vomitũ vomas.
LA. Eheu Palæſtra atque Ampeliſca, vbi eſtis nunc?
CH. Piſcibus in alto credo præbent pabulum.
LA. Mendicitatem mihi obtuliſti opera tua,
Dum tuis auſculto magnidicis mendacijs.
CH. Bonam eſt quod habeas gratiam meritò mihi,
Qui te ex inſulſo ſalſum feci opera mea.
LA. Quin tu hinc is à me in maximã malam crucem.

CH. Eas, easque res agebam commodum.
LA. Eheu quis viuit me mortalis miſerior?
CH. Ego multo tanto miſerior quàm tu Labrax.
LA. Qui? CH. quia ego indignus ſum, tu dignus ꝗ fies.
LA. O ſcirpe ſcirpe laudo fortunas tuas,
Qui ſemper ſeruas gloriam aritudinis.
CH. Equidem me ad velitationem exerceo,
Nam omnia coruſca præ tremore fabulor.
LA. Edepol Neptune es balneator frigidus,
Cum veſtimentis poſteaquam abs te abi, algeo.
Ne thermopolium quidem vllum ille inſtruit,
Ita ſalſam præbet potionem & frigidam.
CH. Vt fortunati ſunt fabri ferrarij,
Qui apud carbones aſſident, ſemper calent.
LA. Vtinam fortuna nunc anatina vterer,
Vti cùm exiuiſſem ex aqua, arerem tamen.
CH. Quid ſi aliquo ad ludos me pro manduco locem?
LA. Quapropter? CH. quia pol clarè crepito dentibus.
Sed nunc iure optimo me lauiſſe arbitror.
LA. Qui? CH. quia auderem tecum in nauem aſcẽdere,
Qui à fundamento mihi vſque mouiſti mare.
LA. Tibi auſcultaui, tu promittebas mihi
s. Illic *Illi eſſe quæſtum maximum meretricibus,
Ibi me corruere poſſe aiebas diuitias.
CH. Iam poſtulabas te impurata belua
Totam Siciliam deuoraturum inſulam.
LA. Quænam balæna meum vorauit vidulum,
Aurum atque argentum, vbi omne compactum fuit.
CH. Eadem illa credo quæ meum marſupium,
Quod plenum argenti fuit, in ſacciperio.
LA. Eheu redactus ſum vſque ad hãc vnam tuniculam,
Et ad hoc miſellum pallium, perij oppido.
CH. Vel conſociare mihi quidem tecum licet,
Æquas habemus partes. LA. ſaltem ſi mihi
Mulierculæ eſſent ſaluæ, ſpes aliquæ forent.
Nunc ſi me adoleſcens Pleuſidippus viderit,

A quo

A quo arrabonem pro Palæſtra acceperam,
Iam is exhibebit hic mihi negotium.
CH. Quid ſtultè ploras? tibi quidem edepol copia'ſt,
Dum lingua viuet, qui rem ſoluas omnibus.

SCEPARNIO ſeruus. CHARMIDES Siculus. LABRAX leno.

QVid iſtuc eſt obſecro negocij, ꝙ duæ mulierculæ
Hic in phano Veneris ſignũ flentes amplexę tenẽt,
Neſcio quẽ metuẽtes miſeræ, nocte hac verò proxuma
Se iactatas atque eiectas hodie eſſe aiunt è mari.
LA. Obſecro hercle adoleſcens, vbi iſtæc ſunt, quas memoras mulieres?
SC. Hic in phano Veneris. LA. quot ſunt? SC. totidem quot ego & tu ſumus.
LA. Nempe meæ. SC. nempe neſcio iſtuc. LA. qua ſunt facie? SC. ſcitula,
Vel ego amare vtramuis poſſim, ſi probè appotus ſiem.
LA. Nempe puellę? SC. nempe moleſtus es, viſe ſi lubet.
LA. Meas oportet intꝰ eſſe hic mulieres, mi Charmides.
CH. Iuppiter te perdat, & ſi ſunt, & ſi non ſunt tamen.
LA. Intrò rumpam iam huc in Veneris phanum. CH. in baratrum mauelim.
Obſecro hoſpes, da mihi aliquid vbi condormiſcā loci.
SC. Iſtic vbi vis cõdormiſce, nemo ꝓhibet, publicũ eſt.
CH. At vides me, ornatus vt ſim veſtimentis "vuidis', S. humidis
Recipe me in tectum, da mihi veſtimenti aliquid aridi,
Dum mea areſcunt, in aliquo tibi referam gratiam.
SC. Tegillum eccillud mihi vnũ areſcit, id ſi vis dabo,
Eodem amictus, eodem tectus eſſe ſoleo, ſi pluuit.
Tu iſtęc mihi dato, exareſcāt faxo. C. ehò an te pœnitet,
In mari quod elaui, niſi hic in terra iterum eluam?
SC. Eluas tu an exungare "ciccum non interduim', S. ſiccũ verò interdum.
Tibi ego nũquam quicq̃ credam, niſi accepto pignore.
Tu vel ſuda, vel peri algu, vel tu ægrota, vel vale,
Barbarũ hoſpitẽ mihi in ędeis, nihil moror, ſat litiũ eſt.
CH. Iámne abis? venalis illic ductitauit quiſquis eſt,

Nó eſt miſericors,ſed quid ego hic aſto infelix vuidus?
Quin abeo hinc in Veneris phanum , vt edormiſcam
hanc crapulam,
Quam potaui præter animi quàm libuit ſententiam.
Quaſi vinis Græcis Neptunus nobis ſuffudit mare.
Itaque aluum prodiſperauit nobis ſalſis poculis,
Quid opu'ſt verbis? ſi inuitare nos pauliſper pergeret,
Ibidem obdormiſſemus: nunc vix viuos amiſit domũ.
Nunc lenonem quid agat intus viſam,conuiuã meum.

ACTVS III.

DAEMONES.

Miris modis di ludos faciunt hominibus,
Miriſque exemplis ſomnia in ſomnis danunt.
Ne dormientis quidem ſinunt quieſcere.
S. *proceſſit* Velut ego hac nocte quæ *proceſſit' proxima,
Mirum atque inſcitum ſomniaui ſomnium.
Ad hirundininum nidum viſa eſt ſimia
Aſcenſionem vt faceret admolirier,
Neque eas recipere quibat inde : pôſt ibi
Videbatur ad me ſimia aggredirier,
Rogare ſcalas vt darem vtendas ſibi.
Ego ad hoc exemplum ſimiæ reſpondeo,
Natas ex Philomela atque ex Progne eſſe hirundines,
Ago cum illa,nequid noceat meis popularibus.
Atque illa animo iam fieri ferocior,
Videtur vltrò mihi malum minitarier,
In ius vocat me. ibi neſcio ego quomodo
Iratus videor mediam arripere ſimiam,
Concludo in vincla beſtiam nequiſſimam.
Nunc quam ad rem dicam hoc attinere ſomnium,
Nunquam hodie quiui ad coniecturam euadere.
Sed quid hic in Veneris fano
Clamoris oritur? animus miratur meus.

TRACHALIO ſeruus. DAEMONES ſenex.

PRò Cyrenéſes populares veſtram ego imploro fidẽ,
Agricolæ,accolæ,propinqui,qui eſtis his regionibꝰ,
Ferte

Ferte opē inopiæ, atq; exemplum peſſumū peſſundate,
Vindicate,ne impiorum potior ſit pollentia
Quàm innocentium,qui ſe ſcelere fieri volunt nobiles:
Statuite exemplum impudenti, date pudori præmium,
Facite hic lege potius liceat, quàm vi victo viuere.
Currite huc in Veneris fanum, veſtram iterum imploro fidem,
Qui propè hic adeſtis, quiq́; auditis clamorem meum,
Ferte ſuppetias,qui Veneri, Veneriæque Antiſtitæ
More antiquo in cuſtodiam ſuum commiſerūt caput,
Prætorquete iniuriæ prius collum, q̄ ad vos perueniat.
DAE. Quid iſtuc eſt negocij? TR. per ego te hæc genua obteſtor ſenex
Quiſquis es. DAE. quin tu ergo omitte genua, & quid ſit mihi expedi,
Quid tumultues. TR. teq́ue oro & quæſo,ſi ſperas tibi
Hoc anno multum futurum ſirpe & laſerpicium,
Eamq́; euenturam exagogam Capuã ſaluam & ſoſpitē,
Atque ab lippitudine vſque ſiccitas vt ſit tibi.
D. Sanun' es? T. ſeu tibi cōfidis fore multā maguderim,
Vt te ne pigeat dare operam mihi quod te orabo ſenex.
DAE. At ego te per crura & talos, tergūq́; obteſtor tuū,
Vt tibi vlmeam vberem eſſe ſperes virgidemiam,
Et tibi eſſe euenturam hoc anno vberem meſſem mali,
Vt mihi iſtuc dicas negocij quid ſit,quod tumultues.
T. Qui lubet maledicere,equidē tibi bona exoptaui oīa.
D. Bene equidē tibi dico, q̄ te digna vt eueniāt precor.
TR. Obſecro hoc reuortere. DAE. ergo quid negocij eſt? TR. mulieres
Duæ innocentes intus hic ſunt, tui indigentes auxilij,
Quibus aduorſum ius,legeſque inſignitè iniuria hic
Facta eſt, fitque in Veneris fano, tum ſacerdos Veneria
Indignè afflictatur. DAE. quis homo eſt tāta cōfidētia,
Qui ſacerdotem audeat violare? ſed eæ mulieres
Quæ ſunt?aut quid ijs iniqui fit? TR. ſi das operam eloquar.

Veneris ſignum ſunt amplexæ, nunc
Eas deripere vult, eas ambas eſſe oportet liberas.
DAE. Quis hic eſt, qui deos tam paruipendit?
TR. Fraudis, ſceleris, parricidij, periurij pleniſſimus,
Legirupa impudens, impurus, inuerecundiſſimus:
Vno verbo abſoluã, Leno'ſt: quid illum porro prædicẽ?
DAE. Edepol infortunio hominẽ prædicas donabilem.
TR. Qui ſacerdoti ſceleſtus faucis interpreſſerit.
D. At malo cũ magno ſuo hercle fecit, ite iſtinc foràs.
Turbalio, Sparax vbi eſtis? TR. i obſecro intrò, ſubueni
Illis. DAE. iterum haud imperabo, ſequimini hàc. TR. age nunc iam,
Iube oculos elidere itidem vt ſepijs faciunt coqui.
DAE. Proripite hominem pedibus huc itidem quaſi occiſam ſuem.
g. plectitur TR. Audio tumultum, opinor leno pugnis "pectitur",
Nimis velim improbiſſimo homini malas edẽtauerint.
Sed ecce ipſę huc egrediũtur timidæ è phano mulieres.

TRACHALIO ſeruus. PALAESTRA, AMPELISCA, duæ mulieres.

NVnc id eſt cum omnium copiarum atque opum,
Auxilij, præſidij, viduitas nos tenet,
Nec vlla ſpecula eſt quæ ſalutem afferat,
Nec ſcimus quam in partem ingredi perſequamur.
Maximo miſeræ in metu nunc ſumus ambæ,
Tanta importunitas, tantaque iniuria
Facta in nos eſt modò hic intus ab noſtro hero,
Qui ſceleſtus ſacerdotem anum præcipem
Reppulit, propulit, perquàm indignis modis,
Noſque ab ſigno intimo vi deripuit ſua.
Sed nunc ſeſe vt ferunt res fortunæque noſtræ,
Par eſt moriri, neque eſt melius morte in malis
Rebus miſeris. TR. quid eſt? quæ illæc oratio'ſt?
Ceſſo ego has conſolari? heus Palæſtra. PA. qui vocat?
TR. Heus Ampeliſca. AM. obſecro quis eſt qui vocat?
PA. Quis is eſt qui nominat? TR. ſi reſpexis, ſcies.

PA. O ſalutis meæ ſpes. TR. tace ac bono animo es,
Me vide. PA. ſi modò id liceat, vis ne opprimat,
Quæ vis vim mihi afferam ipſa adigit. TR. ah deſine, nimis inepta es.
AM. Deſiſte dictis nunc iam miſeram me conſolari.
PA. Niſi quid te præſidium apparas Trachalio, acta hęc res eſt:
Certum'ſt moriri, q̃ hunc pati graſſari lenonem in me.
Sed muliebri aĩo ſum tamẽ, miſeræ vbi venit in mẽtem
Mihi mortis, metus membra occupat edepol. TR. etſi hoc acerbum,
Bonum animum habete. PA. nam obſecro vnde animus mihi inuenitur?
TR. Ne inquam timete, aſſidite hic in aram. AM. iſtæc quid ara
Prodeſſe nobis plus poteſt, q̃ ſignum in fano hic intus
Veneris, quod amplexæ modò, vnde abreptæ per vim miſeræ.
TR. Sedete hic modò, ego hinc vos tamẽ tutabor, aram [habete hanc
Vobis pro caſtris mœnia, hinc ego vos defenſabo,
Præſidio Veneris malitiæ lenonis contra incedam.
AM. Tibi auſcultamus, & Venus alma ambæ ted obſecramus,
Aram amplexantes hanc tuã lacrimantes, genibus nixę,
Nos in cuſtodiam tuam vt recipias, & tutere:
Illos ſceleſtos, qui tuum fecerunt fanum parui,
Vt vlciſcare, noſque vt hanc tua pace aram obſidere
Patiare, quæ elautę ambę ſumus opera Neptuni noctu,
Ne inuiſas habeas, néve iccirco nobis vitio vortas,
Si quippiam'ſt minus quod bene eſſe lautũ tu arbitrare.
TR. Æquum haſce petere intelligo, decet abs te id impetrari,
Ignoſcere his te cõuenit, metus has, id vt faciãt, ſubigit.
Te ex concha natam eſſe autumant, caue tu harũ conchas ſpernas.
Sed optumè eccũ exit ſenex, patronus mihiq; & vobis.

DAEMONES ſenex. LABRAX leno.
MVLIERES duæ. LORARII.
TRACHALIO ſeruus.

EXi è fano natum quãtum eſt hominũ ſacrilegiſſime,
Vos in arã abite ſeſſum, ſed vbi ſunt? T. huc reſpice.
DAE. Optumè. LO. iſtuc volueramus, iube modò accedat propè.
D. Tun' legirupionẽ hic nobis cum dis facere poſtulas?
Pugnum in os impinge. LA. iniqua hæc patior cum precio tuo.
DAE. At etiam minitatur audax. LA. ius meum ereptũ eſt mihi,
Meas mihi ancillas inuito me eripis. TR. ergo dato
De ſenatu Cyrenenſi quemuis opulentum arbitrum,
Si tuas eſſe oportet, níve eas eſſe oportet liberas.
Neu te in carcerem compingier eſt æquũ, ætatemq; ibi
Te vſque habitare, donec totum carcerem contriueris.
LA. Nõ hodie iſti rei auſpicaui, vt cũ furcifero fabuler,
Te ego appello. DAE. cum iſtoc primum, qui te nouit, diſputa.
LA. Tecum ago. TR. atqui mecum agendum'ſt, ſunt'ne illæ ancillæ tuæ?
LA. Sunt. TR. agedum ergo tange vtramuis digitulo minimo modò.
LA. Quid ſi attigero? TR. extemplò hercle ego te follem pugilatorium
Faciam, & pendentem incurſabo pugnis periuriſſime.
LA. Mihi non liceat meas ancillas Veneris de ara abducere?
DAE.* Eſt lex apud nos. LA. mihi cũ veſtris legibus
Nihil eſt cõmercij, equidẽ iſtas iam ambas educã foràs.
Tu ſenex ſi iſtas amas, huc arido argento'ſt opus.
DAE. Hæ autem Veneri complacuerunt. LA. habeat, ſi argentum dabit.
DAE. Do tibi argentũ, nũc adeò vt ſcias meã ſententiã,
Occipito modò illis afferre vim ioculo pauſillulum,

Ita

Ita hinc ego te ornatũ amittã,tu ipſus te vt nõ noueris.
Vos adeò,vbi ego innuero vobis, ſi, ne ei caput exoculaſſitis,
Quaſi murteta iuncis, itẽ ego vos virgis circumuinciã.
LA. Vi agis mecum. TR. etiam vim opprobras flagitij flagrantia.
LA. Tun trifurcifer mihi audes inclementer dicere?
TR. Fateor, ego trifurciſer ſum: tu es homo apprimè probus.
Num qui minus haſce oportet eſſe liberas. LA. quid, liberas?
TR. Atque heras tuas quidem hercle, atque ex Germana Græcia:
Nam altera hæc eſt nata Athenis ingenuis parentibus.
DAE. Quid ego ex te audio? TR. hanc Athenis eſſe natam liberam.
DAE. Mea popularis obſecro hæc eſt. TR. non tu Cyrenenſis es?
DAE. Immò Athenis natus,altusq́;,educatusq́; Atticis.
TR. Obſecro defende ciues duas ſenex. DAE. ò filia
Meam cùm ego hanc video, mearum me abſens miſeriarum commones,
Trima quæ perijt mihi:iam tanta eſſet, ſi viuit,ſcio.
LA. Argentũ pro iſtiſce ambabus cuiæ erant dño dedi,
Quid mea refert, Athenis hæ natæ,an Thebis ſient,
Dum mihi rectè ſeruitutẽ ſeruiant. TR. itáne impudẽs,
Túne hic falſis virginalis liberos parentibus
Subiectos habebis,atque indigno quæſtu "conderes"? 8.conſeres?
Nam huic alteræ patria quæ ſit profectò neſcio,
Niſi ſcio probiorem hanc eſſe, quàm te impuratiſſime.
LA. Tuęn' iſtę ſunt? TR. cõtende ergo,vter ſit tergo verior.
Ni offerumentas habebis pluris in tergo tuo,
Quàm vlla nauis lõga clauos,tũ ego ero mẽdaciſſimus:
Poſtea aſpicito meum,quando ego tuum inſpectauero,
Niſi erit tam ſyncerum, vt quiuis dicat ampullarius,
Optimum eſſe opere faciundo corium,& ſynceriſſimũ.

Quid cauſſę eſt,quin virgis te vſq; ad ſaturitatẽ ſauciẽ.
Quid illas ſpectas?quas ſi attigeris, oculos eripiam tibi.
LA. Atqui,quia vetas,vtramq; iam mecũ abducã ſimul.
DAE. Quid facies? LA. Volcanum adducam, is Veneris eſt aduerſarius.
DAE. Quò illic it? LA. heus ecquis hic eſt?heus. DAE. ſi attigeris oſtium,
Iam hercle tibi meſſis in ore fiet mergis pugneis.
LO. Nullum habemus ignem, ficis victitamus aridis.
DAE. Ego dabo ignem,ſiquidem in capite tuo conflandi copia'ſt.
LA. Ibo hercle aliquò quæritatum ignem. DAE. quid tum cum inueneris?
LA. Ignem magnum hic faciam. DAE. quin vt tu manum exuras tibi.
LA. Immò haſce ambas hic in ara vt viuas comburam. DAE. id volò.
Nam hercle ego te barba continuo arripiam, & in ignem conijciam,
Teq; ambuſtulatum obijciam magnis auibus pabulũ.
Cùm coniecturã egomet mecũ facio, hæc illa eſt ſimia,
S. *ingratiis* Quæ has hirundines ex nido volt eripere *ingratijs',
Quod ego in ſomnijs ſomniaui. TR. Scin' quid?tecum oro ſenex;
Vt illas ſerues,vim defendas,dũ ego herũ adduco meũ.
DAE. Quære herum, atque adduce. TR. at hic ne? DAE. maximo malo ſuo,
Si attigerit, ſiue occeptaſſit. TR. cura. DAE. curatum eſt,abi.
TR. Hunc quoque aſſerua ipſum, ne quò abitat. nam promiſimus
Carnufici aut talentum magnũ,aut hunc hodie ſiſtere.

DAEMONES ſenex. LABRAX leno.
PALAESTRA, AMPELISCA.

VTrum tu leno cum malo libentius
Quieſcis,an ſic ſine malo,ſi copia eſt?

LA. Ego quæ tu loquere, flocci non facio ſenex.
Meas quidem te inuito, & Venere, & ſummo Ioue,
De ara capillo iam deripiam. DAE. tange dum.
LA. Tangam hercle verò. DAE. agedum ergo accede
huc modò.
LA. Iube dum recedere iſtos ambo illuc modo.
DAE. Imò ad te accedent. LA. nō hercle egomet cēſeo.
DAE. Quid ages, ſi accedent propius? LA. ego receſſero,
Verùm ſenex ſi te vnquam in vrbe offendero,
Nunquam hercle quiſquam me lenonem dixerit,
Si non te ludos peſſimos dimiſero.
DAE. Facito iſtuc quod minitaris. ſed nunc interim,
Si illas attigeris, dabitur tibi magnum malum.
LA. Quàm magnum verò? DAE. quantū lenoni ſat eſt.
LA. Minacias ego iſtas flocci non facio tuas:
Equidem te inuito iam ambas rapiam. DAE. tange dū.
LA. Tangā hercle verò. DAE. tange, ſed ſcin' quomodo?
I dum Turbalio atque curriculo affer huc
Duas clauas. LA. clauas? DAE. probas, propera citò,
Ego te hodie faxo rectè acceptum, vt dignus es.
LA. Eheu ſceleſtus galeam in naui perdidi,
Nunc mihi opportuna hic eſſet, ſalua ſi foret.
Licet ſaltem iſtas mihi appellare. DAE. non licet.
Ehem optimè edepol eccum *clauator' aduenit. S. clauaſorū
LA. Illud quidem edepol tinnimentum eſt auribus.
DAE. Age accipe illanc alteram clauam Sparax.
Age alter iſtinc, alter hinc aſſiſte.
Aſſiſtite ambo ſic: audite nunc iam:
Si hercle illic illas hodie digito tetigerit
Inuitas, *ni iſtunc iſtis inuitaſſitis S. v. c. *ictu
Vſque adeo, donec quà domum abeat neſciat,
Periſtis ambo, ſi appellabit quempiam,
Vos reſpondetote, iſtinc iſtarum vicem:
Si verò hic ipſe abire hinc volet, quantum poteſt,
Extemplò amplectitote crura fuſtibus.
LA. Etiam me abire hinc non ſinent? DAE. dixi ſatis.

Et ille vbi ſeruus cum hero huc aduenerit,
Qui herum acceſiuit, itote extemplò domum,
Curate hæc ſultis magna diligentia.
LA. Eheu hercle, ne iſtic fana mutantur citò,
Iam hoc Herculis eſt, Veneris phanum quod fuit,
Ita duo deſtituit ſigna hic cum clauis ſenex.
Non hercle quò hinc nunc gentium aufugiam ſcio,
Ita nunc mihi vtrunque ſæuit & terra & mare.
Palæſtra? LO. quid vis? LA. apage controuerſia eſt
Hæc equidem Palæſtra, quæ reſpondit non mea eſt,
Heus Ampeliſca. LO. caue ſis infortunio.
LA. Vt poteſt ignaui homines ſatis rectè monent.
Sed vobis dico, heus vobis num moleſtia eſt,
Me adire ad illas propius? LO. nihil nobis quidem.
LA. Nunquid moleſtum mihi erit? LO. nihil, ſi caueris.
LA. Quid eſt quod caueã? LO. hem à craſſo infortunio.
LA. Quæſo hercle abire vt liceat. LO. abeas, ſi velis.
LA. Bene hercle factum, habeo vobis gratiam.
LO. Non, accedam potius, illic tu aſta illico.
LA. Edepol proueni nequiter multis modis,
Certum'ſt haſce hodie vſque obſidione vincere.

PLEVSIDIPPVS adoleſcens. TRACHALIO ſeruus. MVLIERES duæ. LENO. LORARII. CHARMIDES.

MEam'ne ille amicam leno vi violentia
De ara deripere Veneris voluit? TR. admodum.
PL. Quin occidiſti extemplò? TR. gladius non erat.
PL. Caperes aut fuſtem, aut lapidem. TR. quid ego quaſi canem,
Hominem inſectarer lapidibus nequiſſimum?
LA. Nunc pol ego perij, Pleuſidippus eccum adeſt,
Conuerret iam hoc me totum cum puluiſculo.
PL. Etiámne in ara tunc ſedebant mulieres,
Cum ad me profectus ire? TR. ibidem nunc ſedent.
PL. Quis illas nunc illic ſeruat? TR. neſcio quis ſenex,
Vicinus Veneris, is dedit operam optimam,

Is nunc cum ſeruis ſeruat, ego mandaueram.
PL. Duc me ad lenonem rectà, vbi illic eſt homo?
LA. Salue. PL. nihil ſalutem moror, opta ocyus
Rapi te obtorto collo mauis, an trahi?
Vtrum vis opta, dum licet. LA. neutrum volo.
PL. Abi ſanè ad littus curriculo Trachalio,
Iube illos in vrbem ire obuiam ad portum mihi,
Quos mecum duxi, hunc qui ad carnificem traderent,
Poſt huc redito, atque agitato hic cuſtodiam,
Ego hunc ſceleſtum in ius rapiam exulem,
Age ambula in ius. LA. quid ego deliqui? PL. rogas?
Quin arrabonem à me accepiſti ob mulierem, &
Eam hinc abduxiſti. LA. non auexi. PL. cur negas?
LA. Quia pol prouexi, auehere non quiui miſer,
Equidem tibi me dixeram præſtò fore
Apud Veneris fanum. quid multa? ſum'ne ibi?
PL. In iure cauſſam dicito, hic verbum ſat eſt,
Sequere. LA. obſecro te ſubueni mi Charmides,
Rapior obtorto collo. CH. quis me nominat?
LA. Viden' me vt rapior. C. video, atq; inſpecto lubēs.
LA. Nō ſubuenire mihi audes? CH. quis homo te rapit?
LA. Adulеſcens Pleuſidippus. CH. vt nactus, habe
Bono animo, melius eſt te in neruum correpere,
Tibi obtigit quod plurimi exoptant ſibi.
LA. Quid id eſt? CH. vt id quod quærant inueniāt ſibi.
LA. Sequere obſecro me. CH. pariter ſuades qualis es,
Tu in neruum rapere, eò me obſecras, vt te ſequar?
Etiam retentas? LA. perij. PL. verum ſit velim.
Tu mea Palæſtra & Ampeliſca ibidem illico
Manete, dum huc ego redeo. LO. equidem ſuadeo
Vt ad nos abeant potius, dum recipis. PL. placet,
Benefacitis. LA. fures mihi eſtis. LO. quid fures? PL.
LA. Oro obſecro Palæſtra. PL. ſequere carnifex. [rape.
LA. Hoſpes. CH. nō ſū̃ hoſpes, repudio hoſpitiū̃ tuum.
LA. Siccine me ſpernis? CH. ſic ago, ſemel bibo.
LA. Di te "infelicent'. CH. iſti capiti dicito. S. infelicitent.

Credo

Credo alium in aliam belluam hominem vortier.
Illic in columbum. credo leno vortitur.
Nam in columbari collum haud multo pôſt erit,
S. mille In neruom "ille" hodie nidamenta congeret.
Veruntamen ibo ei aduocatus vt ſiem,
Si qui mea opera citius addici poteſt.

ACTVS IIII.

DAEMONES ſenex.

BEnefactum & volupe eſt hodie me his mulierculis
Tetuliſſe auxilium, iam clientas repperi,
Atque ambas forma ſcitula atque ætatula.
Sed vxor ſceleſta me omnibus ſeruat modis,
Nequid ſignificem quippiam mulierculis.
Sed Gripus ſeruus noſter, quid rerum gerat,
Miror, de nocte qui abijt piſcatum ad mare,
Pol magis ſapiſſet, ſi dormiuiſſet domi.
Nam nunc & operam ludos facit, & retia,
Vt tempeſtas eſt nunc, atque vt noctu fuit.
In digitis hodie percoquam quod ceperit,
Ita fluctuare video vehementer mare.
Sed ad prandium vxor me vocat, redeo domum,
Iam opplebit meas aures ſua vaniloquentia.

GRIPVS piſcator.

NEptuno has ago meo patrono gratias,
Qui ſalſis locis incolit piſculentis,
Cum me ex ſuis pulcrè ornatum expediuit
Templis reducem, plurima præda onuſtum:
Salute horiæ quæ in mari fluctuoſo
Piſcatu nouo me vberi compotiuit.
Miroque modò, atque incredibili hic piſcatus mihì
Lepide euenit, neque piſcium vllam vnciam hodie
Pondo cepi, niſi hoc quod fero in rete.
Nam vt de nocte multa impigrè exurrexi,
Lucrum præpoſiui ſopori & quieti,
Tempeſtate ſæua experiri expetiui
Paupertatem heri, qui & meam ſententiam

Tole-

Tolerarem,opera haud fui parcus mea. nimis homo
Nihili eſt,qui piger eſt,nimiſq; id genus odi ego malè.
Vigilare decet hominem, qui vult ſua tempori confi-
cere officia,
Non enim illum expectare oportet, dum herus ſe ad
ſuum ſuſcitet officium,
Nam qui dormiunt libenter, ſine lucro & cum malo
quieſcunt.
Nam ego nunc mihi,qui impiger fui,repperi, vt piger
ſi velim ſiem,
Hoc ego in mari quidquid ineſt reperi,quicquid ineſt,
graue quidem eſt, aurum
Hic ego ineſſe reor, nec mihi conſcius eſt vllus homo.
nunc hæc tibi
Occaſio Gripe obtigit, vt liberet ex populo prætor te.
Nunc ſic faciam, ſic conſilium eſt, ad herum veniam
doctè atque aſtutè,
Pauxillatim pollicitabor pro capite argētū,vt ſim liber.
Iam vbi liber ero igitur,domum inſtruam, agrum, æ-
des, mancipia,
Nauibus magnis mercaturam faciam, apud reges rex
perhibebor.
Poſt animi cauſſa mihi nauem faciam, atque imitabor
Stratonicum,
Oppida circumuectabor: vbi nobilitas mea erit clara,
Oppidum magnum communibo, "eij' ego vrbi Gripo S.&c.al.vi
indam nomen,
Monimentum meæ famę & factis,ibique regnum ma-
gnum inſtituam.
Magnas res hic agito in mente inſtruere, nunc hunc
vidulum condam.
Sed hic rex cum aceto pranſurus eſt, & ſale, ſine bono
pulmento.

TRACHALIO ſeruus. GRIPVS piſcator.

HEus mane. GR. quid maneam? TR. dum hanc
tibi,quam trahis rudentem complico.

GR.

GR. Mitte modò. TR. at pol ego te adiuuabo. nam bo-
nis quod
Bene fit, haud perit. GR. turbida tempeſtas heri fuit,
Nil habeo adoleſcens piſcium, ne tu mihi eſſe poſtules.
Nam vides me referre vuidũ rete, ſine ſquamoſo pecu.
TR. Non edepol piſcis expeto, quàm tui ſermonis ſum
indigens.
GR. Enicas iam me odio quiſquis es. TR. nõ ſinam ego
abire hinc te, mane.
GR. Caueſis malo, quid tu malum nam me retrahis?
TR. audi.
GR. Non audio. TR. at pol quin audies pòſt. GR. quin
loquere quid vis?
TR. Ehò modò, eſt operæprecium, quod tibi ego nar-
rare volo.
GR. Eloquere quid id eſt? TR. vide num quiſpiam con-
ſequitur prope nos.
GR. Ecquid eſt quod mea referat? TR. ſcilicet, ſed boni
conſilij
Ecquid in te mihi eſt? GR. quid negotij eſt modò dic?
TR. dicam,
Tace, ſi fidem modò das mihi te non fore infidum.
GR. Do fidem tibi, fidus ero quiſquis es. TR. audi fur-
tum ego vidi
Qui faciebat, noueram dominum id cui fiebat, pòſt ad
Furem egomet deuenio, feroq; ei cõditionẽ hoc pacto:
Ego iſtuc furtum ſcio, cui factum eſt. nunc mihi ſi vis
Dare dimidiũ, indiciũ domino nõ faciam: is mihi nihil
Etiam reſpõdit, quid inde æquũ eſt dari mihi dimidiũ?
Volo vt dicas. GR. imò hercle amplius: nam niſi dat,
domino dicundum
Cenſeo. TR. tuo conſilio faciã, nunc aduorte animum:
Nanque hoc attinet omne ad te. GR. quid eſt factum?
TR. vidulum
Iſtum cuius ille eſt, noui ego hominem iampridem.
GR. quid eſt?

TR.

TR. Et quo pacto perijt. GR. at ego quo pacto inuentum'ſt ſcio,
Et qui inuenit hominem noui, & dominus qui nunc eſt ſcio,
Nihilo pol pluris tua hoc, q̄ quanti illud refert mea,
Ego illum noui cuius nunc eſt, tu illum cuius antehac fuit,
Hunc homo feret à me nemo, ne tute ſperes potius. TR. non ferat,
Si dominus veniat? GR. dominus huic nemo, ne fruſtra ſies,
Niſi ego nemo natu'ſt hunc qui cepi in venatu meo.
TR. Ita'ne verò? GR. ecquem eſſe dices in mari piſcem meum,
Quos cum capio, ſiqdem cepi, mei ſūt, habeo pro meis,
Nec manu aſſeruntur, neque illinc partem quiſquam poſtulat,
In foro palàm omnes vendo pro meis venalibus.
Mare quidē commune certo'ſt omnibus. TR. aſſentio.
Qui minus hunc communem quæſo mihi eſſe oportet vidulum.
In mari inuentum'ſt, commune eſt. GR. næ impudenter impudens.
Nam ſi iſtuc ius ſit quod memoras, piſcatores perierint,
Quippe cum extemplò in macellū piſces prolati ſient,
Nemo emat, ſuam quiſque partem piſciū poſcat ſibi,
Dicat in mari communi captos. TR. quid ais impudēs,
Auſus etiam comparare vidulum cum piſcibus,
Eadem tandem res videtur? GR. in manu non eſt mea,
Vbi demiſi retem atq; hamū, quicquid hæſit, extraho.
Meum quod rete atque hami nacti ſunt, meum potiſſimum'ſt.
TR. Imò hercle haud eſt, ſi quidem quod vas excepiſti. GR. philoſophe.
TR. Sed tun' vnquam piſcatorem vidiſti veneſice
Vidulum piſcem cepiſſe? aut protuliſſe vllū in forum?

Non

GR. Mitte modò. TR. at pol ego te adiuuabo.nam bo-
nis quod
Bene fit,haud perit. GR. turbida tempeſtas heri fuit,
Nil habeo adoleſcens piſcium,ne tu mihi eſſe poſtules.
Nam vides me referre vuidū rete, ſine ſquamoſo pecu.
TR. Non edepol piſcis expeto, quàm tui ſermonis ſum
indigens.
GR. Enicas iam me odio quiſquis es. TR. nō ſinam ego
abire hinc te,mane.
GR. Caueſis malo, quid tu malum nam me retrahis?
TR. audi.
GR. Non audio. TR. at pol quin audies pòſt. GR. quin
loquere quid vis?
TR. Ehò modò,eſt operæprecium, quod tibi ego nar-
rare volo.
GR. Eloquere quid id eſt? TR. vide num quiſpiam con-
ſequitur prope nos.
GR. Ecquid eſt quod mea referat? TR. ſcilicet,ſed boni
conſilij
Ecquid in te mihi eſt? GR. quid negotij eſt modò dic?
TR. dicam,
Tace, ſi fidem modò das mihi te non fore infidum.
GR. Do fidem tibi,fidus ero quiſquis es. TR. audi fur-
tum ego vidi
Qui faciebat, noueram dominum id cui fiebat,pòſt ad
Furem egomet deuenio, feroq; ei cōditionē hoc pacto:
Ego iſtuc furtum ſcio, cui factum eſt. nunc mihi ſi vis
Dare dimidiū,indiciū domino nō faciam: is mihi nihil
Etiam reſpōdit, quid inde æquū eſt dari mihi dimidiū?
Volo vt dicas. GR. imò hercle amplius: nam niſi dat,
domino dicundum
Cenſeo. TR. tuo conſilio faciā,nunc aduorte animum:
Nanque hoc attinet omne ad te. GR. quid eſt factum?
TR. vidulum
Iſtum cuius ille eſt, noui ego hominem iampridem.
GR. quid eſt?

TR.

TR. Et quo pacto perijt. GR. at ego quo pacto inuentum'ſt ſcio,
Et qui inuenit hominem noui, & dominus qui nunc eſt ſcio,
Nihilo pol pluris tua hoc, q̃ quanti illud refert mea,
Ego illum noui cuius nunc eſt, tu illum cuius antehac fuit,
Hunc homo feret à me nemo, ne tute ſperes potius. TR. non ferat,
Si dominus veniat? GR. dominus huic nemo, ne fruſtra ſies,
Niſi ego nemo natu'ſt hunc qui cepi in venatu meo.
TR. Ita'ne verò? GR. ecquem eſſe dices in mari piſcem meum,
Quos cum capio, ſiqdem cepi, mei ſũt, habeo pro meis,
Nec manu aſſeruntur, neque illinc partem quiſquam poſtulat,
In foro palàm omnes vendo pro meis venalibus.
Mare quidē commune certo'ſt omnibus. TR. aſſentio.
Qui minus hunc communem quæſo mihi eſſe oportet vidulum.
In mari inuentum'ſt, commune eſt. GR. næ impudenter impudens.
Nam ſi iſtuc ius ſit quod memoras, piſcatores perierint,
Quippe cum extemplò in macellũ piſces prolati ſient,
Nemo emat, ſuam quiſque partem piſciũ poſcat ſibi,
Dicat in mari communi captos. TR. quid ais impudēs,
Auſus etiam comparare vidulum cum piſcibus,
Eadem tandem res videtur? GR. in manu non eſt mea,
Vbi demiſi retem atq; hamũ, quicquid hæſit, extraho.
Meum quod rete atque hami nacti ſunt, meum potiſſimum'ſt.
TR. Imò hercle haud eſt, ſi quidem quod vas excepiſti. GR. philoſophe.
TR. Sed tun' vnquam piſcatorem vidiſti venefice
Vidulum piſcem cepiſſe? aut protuliſſe vllũ in forum?

Non

Non enim tu hic quidem occupabis omnis quæſtus quos voles,
Et vietorem & piſcatorem te eſſe impurè poſtulas,
Vel te mihi monſtrare oportet, piſcis qui ſit vidulus,
Vel quod in mari non natum eſt, neque habet ſquamas, ne feras.
GR. Quid tu, nunquam audiuiſti eſſe antehac vidulum piſcem? TR. ſcelus,
Nullus eſt. GR. immò eſt profectò, ego qui ſum piſcator ſcio,
Verò raro capitur, nullus minus ſæpe ad terram venit.
TR. Nil agis, dare verba ſperas mihi te poſſe furcifer.
Quo colore eſt? GR. hoc colore capiuntur pauxilluli,
Sunt alij puniceo corio magni item atq; atri. TR. ſcio.
Tu hercle opinor in vidulum te piſcem conuertes, niſi caues:
Fiet tibi puniceum corium, poſtea atrum denuò.
GR. Quod ſcelus hodie hoc inueni? TR. verba facimus, it dies,
Videſis cuius arbitratu nos facere vis? GR. viduli
Arbitratu. TR. ita enimuero ſtultus es. G. ſalue Thales.
TR. Tu iſthunc hodie nō feres, niſi das ſequeſtrum aut arbitrum,
Cuius hæc res arbitratu fiat. GR. quæſo ſanus es?
TR. Elleboroſus ſum. GR. at ego ceritus, hunc non amittam tamen.
TR. Verbum adde etiam vnum, iam in cerebro colaphos abſtrudam tuo.
GR. Ego iam hic te itidem quaſi penicillus nouos exurgeri ſolet,
Ni hunc amittis, exugebo quicquid humoris tibi'ſt.
Tange, affligam ad terram te itidem, vt piſcem ſoleo polypum.
Vis pugnare? TR. quid opu'ſt, quin tu potius prædam diuide.
GR. Hinc tu niſi malum fruiſci nihil potes, ne poſtules,

Abeo

Abeo ego hinc. TR. at ego hinc offlectam nauem, ne quò abeas, mane.
GR. Si tu proreta iſti naui es, ego gubernator ero,
Mitte rudentem ſceleſte. TR. mittam, omitte vidulum.
GR. Nunq̃ hercle hinc hodie ramenta fies fortunatior.
TR. Nõ probare pernegãdo mihi potes, niſi pars datur,
Aut ad arbitrum reditur, aut ſeqneſtro ponitur.
GR. Quem'ne ego excepi in mari? TR. at ego inſpectaui è littore.
GR. Mea opera, labore & rete & horia. TR. num qui minus,
Si veniat nunc dominus cuius eſt, ego qui inſpectaui procul,
Te hunc habere, fur ſum, quàm tu. GR. nihilo. TR. mane maſtigia.
Quo argumento ſocius non ſum, & fur ſum, fac dum ex te ſciam.
GR. Neſcio, neque ego iſtas veſtras leges vrbanas ſcio,
Niſi quia hunc meum eſſe dico. TR. & ego item eſſe aio meum.
G. Mane iã, reperi rẽ, quo pacto nec fur, nec ſocius ſies.
TR. Quo pacto? GR. ſine me hinc abire, tu abi tacitus tuam viam,
Nec tu me cuiquã indicaſſis, neq; ego tibi quicq̃ dabo.
Tu taceto. ego muſitabo, hoc optimum atque æquiſſimum eſt.
TR. Ecquid conditionis audes ferre? GR. iamdudũ fero
Vt abeas, rudentem amittas, mihi moleſtus ne ſies.
TR. Mane dum refero conditionem. GR. te obſecro hercle auferte modò.
T. Ecquẽ in his locis nouiſti? G. oportet vicinos meos.
TR. Vbi tu hic habitas? GR. porrò illic longè vſque in campis vltimis.
TR. Vin' qui in hac villa habitat, eius arbitratu tu fieri?
GR. Pauliſper rèmitte reſtem, dum cõcedo & conſulo.
T. Fiat. G. euge ſalua res eſt, præda hęc ꝑpetua eſt mea.

Ad meum herum arbitrum vocat me hic intra præſe-
pis meas.
Nunquam hercle hodie abiudicabit ab ſuo triobolum,
Næ iſtæ haud ſcit quam conditionem tetulerit, ibo ad
arbitrum.
TR. Quid igitur? GR. quanquam iſtuc eſſe ius meum
certo ſcio,
Fiat iſtuc potius, quàm nunc pugnem tecum. TR. nunc
places.
GR. Quanquam ad ignotum arbitrum me appellis, ſi
adhibebit fidem,
Etſi eſt ignotus, notus eſt: ſi nõ, notus ignotiſſimus eſt.

DAEMONES ſenex. MVLIERES,
PALAESTRA, AMPELISCA,
TRACHALIO, GRIPVS.

SErio edepol, quanquam vobis cupio quæ voltis mu-
lieres,
S. ædibus. Metuo propter vos, ne vxor mea me etrudat "pedibus'.
Quæ me pellices adduxe dicet ante oculos ſuos:
Vos confugite in aram potius, quàm ego. MV. miſeræ
perijmus.
DAE. Ego vos ſaluas ſiſtã, ne timete. ſed quid vos foràs
Proſequimini? quoniã ego aſſum, faciet nemo iniuriã.
TR. Ite inquã domũ ambo, nũc iã ex præſidio præſides.
GR. O here ſalue. DAE. ſalue Gripe, quid fit? TR. tuuſ-
ne hic ſeruus eſt?
GR. Haud pudet. TR. nihil ago tecum. GR. ergo abi
hinc ſis. TR. quæſo reſponde ſenex,
Tuus hic ſeruus eſt? DAE. meus eſt. TR. hem iſtuc op-
timè quando tuus eſt.
Iterum te ſaluto. DAE. & ego te, tu'ne es qui haud mul-
to prius
Abiſti hinc herum accerſitum? TR. Ego is ſum. DAE.
quid nunc vis tibi?
TR. Nempe hic tuus eſt? DAE. meus eſt. TR. iſtuc opti-
me quando tuu'ſt.

DAE.

DAE. Quid negociſt? TR. vir ſceleſtus illic eſt. DAE. quid fecit tibi
Vir ſceleſtus? TR. homini ego iſti talos ſuffringi volo.
DAE. Quid eſt, qua de re litigatis nunc inter vos? TR. eloquar.
GR. Immò ego eloquar. TR. ego opinor, rem facceſſo. GR. ſiquidem
Sis pudicus, hinc faceſſas. DAE. Gripe animum aduorte ac tace.
GR. Vtin' iſtic prius dicat. DAE. Audi, loquere tu. GR. alienon' prius,
Quàm tuo dabis orationem? TR. vt nequitur cōprimi,
Ita vt occœpi dicere, illum quem dudum
Lenonem extruſiſti, hic eius vidulum eccillum.
GR. Non habeo. TR. negas quod oculis video? GR. at ne videas velim.
Habeo, non habeo, quid tu me curas, quid rerū geram?
T. Quomodo habeas illud refert, iure ne an ne iniuria?
GR. Ni iſtū cepi nulla cauſſa eſt quin me cōdones cruci,
Si in mari reti adprehendi, quî tuum potius eſt, quàm meum?
TR. Verba dat, hoc modo res geſta eſt, vt ego dico. GR. quid tu ais?
TR. Quo ad primarius vir dicat, comprime hunc ſis, ſi tuus eſt.
GR. Quid tu idē mihi vis fieri quod herus cōſueuit tibi?
Si ille te comprimere ſolitus hic noſter nos non ſolet.
D. Verbo illo modo ille vicit, quid nūc tu vis? dic mihi.
TR. Equidem neque ego partem poſco mihi iſtinc de iſtoc vidulo,
Neque meum hodie eſſe vnquam dixi, ſed iſtic ineſt ciſtellula
Huius mulieris, quam dudum dixi fuiſſe liberam.
DAE. Nempe tu hanc dicis, quam eſſe aiebas dudum popularem meam?
TR. Admodū, & ea quæ olim parua geſtauit crepūdia,

Iſtic in iſta ciſtula inſunt, quæ iſtic ineſt in vidulo,
Hoc neque iſti vſus eſt, & illi miſeræ ſuppetias feret:
Si id dederit qui ſuos parentes quærat. DAE. faciam vt det, tace.
GR. Nihil ego hercle ſum iſti daturus. TR. nihil peto niſi ciſtulam,
Et crepundia. GR. quid ſi ea ſunt aurea? TR. quid iſtic tua?
Aurum auro expēdetur, argentū argento exæquabitur.
GR. Facias aurum vt videam, poſt ego faciam vt videas ciſtulam.
DAE. Caue malo ac tace tu, tu ꝑge vt occœpiſti dicere.
TR. Vnū te obſecro, vt ted huius cōmiſereſcat mulieris:
Siquidem hic lenonis eius eſt vidulus quem ſuſpicor.
Hic niſi de opinione, certum nihil dico tibi.
GR. Viden' ſceleſtus vt aucupatur? TR. ſine me vt occœpi loqui.
Si ſceleſti illius eſt hic cuius dico vidulus,
Hæ poterunt nouiſſe, oſtendere his iube. GR. ain oſtendere?
DAE. Haud iniquū dicit Gripe, vt oſtendatur vidulus.
GR. Immò hercle inſignitè inique. DAE. qui dum? GR. quia ſi oſtendero,
Continuò hūc nouiſſe dicēt ſcilicet. TR. ſcelerū caput,
Vt tute es, item omnis cenſes eſſe? periurij caput.
G. Omnia iſtęc ego facilè patior, dū hic hinc à me ſētiat.
TR. Atqui nunc abs te ſtat verum hinc ibi teſtimoniū.
D. Gripe aduorte animū, tu paucis expedi q̄d poſtulas.
TR. Dixi equidem, ſed ſi parum intellexti, dicā denuò:
Haſce ambas vt dudum dixi, ita eſſe oportet liberas:
Hæc Athenis parua fuit virgo ſurrupta. GR. dic mihi,
Quid iſta ad vidulū pertinēt, ſeruæ ſint iſtæ an liberæ?
TR. Omnia iterum vis memorari ſcelus, vt defiat dies.
DAE. Abſtine maledictis, & mihi quod rogaui dilue.
TR. Ciſtellam iſtic ineſſe oportet caudeā in iſto vidulo,
Vbi ſunt ſigna, quî parentes noſcere hæc poſſit ſuos,

Qui-

Quibus cum parua perijt Athenis, ſicuti dixi prius.
GR. Iuppiter te diique perdant, quid ais vir venefice:
Quid iſtæ mutæ ſunt, quæ pro ſe fabulari non queant?
TR. Eò tacent, quia tacita bona'ſt mulier ſemper, quàm loquens.
GR. Tú pol tu pro portione, nec vir nec mulier mihi es.
TR. Quidum? GR. quia enim neque loquens es, neque tacens vnquam bonus.
Quæſo en vnquam hodie licebit mihi loqui? DAE. ſi præter hac
Vnum verbum faxis hodie, ego tibi comminuã caput.
TR. Vt id occœpi dicere ſenex, eam te quæſo ciſtulam,
Vt iubeas hunc reddere illis, ob eam ſi quid poſtulat
Sibi mercedis dabitur: aliud quicquid ibi eſt, habeat ſibi.
GR. Nunc demum iſtuc dicis, quoniam ius meum eſſe intelligis,
Dudum dimidiam petebas partem. TR. Immò etiam nunc peto.
GR. Vidi petere miluiũ, etiã cum nihil auferret tamen.
DAE. Non ego te comprimere poſſum ſine malo. GR. ſi iſtic taceat,
Ego tacebo: ſi iſte loquitur, ſine me pro re mea loqui.
DAE. Cedo modò mihi iſtum vidulum Gripe. GR. concredam tibi,
Ac ſi iſtorum nihil ſit, vt mihi reddas. DAE. reddetur. GR. tene.
DAE. Audi nunc iam Palæſtra atque Ampeliſca hoc quod loquor:
Eſt'ne hic vidulus vbi ciſtellam tuam ineſſe aiebas? PA. is eſt.
GR. Perij hercle ego miſer, vt priuſquam planè aſpexit, illico
Eum eſſe dixit. PA. Faciam ego hanc rem * *planam tibi:
Ciſtellam iſtic ineſſe oportet caudeam in iſto vidulo,
Ibi ego dicam quicquid inerit nominatim, tu mihi

Nullum oſtenderis. ſi falſa dicam, fruſtra dixero.
Vos tamen iſtæc quicquid iſtic inerit, vobis habebitis.
Sed ſi erunt vera, tum obſecro te, vt mea mihi reddantur. DAE. placet,
Ius merũ oras meo quidẽ animo. TR. at meo hercle. *
GR. Quid ſi iſta aut ſuperſtitioſa, aut ariola eſt, atq; oĩa
Quicquid inſit vera dicet, an ni habebit ariola?
S. refert DAE. Non ⁿferet, ʸniſi vera dicet, nequicquã ariolabitur.
Solue vidulũ ergo, vt quid ſit verũ, quamprimũ ſciam.
GR. Hoc habet, ſolutum eſt, aperi, video ciſtellam. DAE. hæccine eſt?
PA. Iſtæc eſt, ô mei parentes, hic vos concluſos gero,
S. credidi Huc opeſque ſpeſq; veſtrûm cognoſcendûm ⁿcondidi ʸ.
GR. Tunc tibi hercle deos iratos eſſe oportet, quiſqs es,
Quæ parentes in tam anguſtũ tuos locum compegeris.
DAE. Gripe accede huc, tua res agitur, tu puella iſtinc procul,
Dicito quid inſit & qua facie memorato omnia.
Si hercle tantillum peccaſſis, quod poſterius poſtules,
Te ad verum conuerti, nugas mulier magnas egeris.
GR. Ius bonum oras. TR. edepol haud orat te, nam tu iniurius.
DAE. Loquere nunc iam puella. Gripe animum aduorte, ac tace.
PA. Sunt crepundia. DAE. ecca video. perij in primo prælio.
DAE. Mane, ne oſtenderis, qua facie ſunt? reſponde ex ordine.
PA. Enſiculu'ſt aureolus primũ litteratus. DAE. dice dũ,
In eo enſiculo litterarũ quid eſt? PA. mei nomẽ patris,
Poſt altrinſecus eſt ſecuricula ancipes, item aurea
Litterata, ibi matris nomẽ in ſecuricula'ſt. DAE. mane.
Dic in enſiculo quod nomen eſt paternum? PA. Dæmones.
DAE. Di immortales, vbi loci ſunt ſpes meæ? GR. immò edepol meæ.

DAE.

DAE. Pergite obſecro continuò placidè. GR. aut ite in malam crucem.
DAE Loquere matris nomen hîc in ſecuricula quid ſiet.
PA. Dædalis. DAE. di me ſeruatum cupiunt. GR. at me perditum.
DAE. Filiam meam eſſe hanc oportet Gripe. GR. ſit per me quidem.
Quin te di oẽs perdãt, qui me hodie oculis vidiſti tuis.
Meque adeo ſceleſtum, qui non circumſpexi centies
Prius, me ne quis inſpectaret, quàm rete extraxi ex aqua.
PA. Poſt in ſicilicula argenteola, & duæ connexæ maniculæ, &
Sucula. GR. quin tu i directa cũ ſucula & cũ porculis.
PA. Et bulla aurea eſt, pater quã dedit mihi natali die.
DAE. Ea eſt profectò, contineri quin cõplectar nõ queo.
Filia mea ſalue: ego is ſum, qui te produxi pater,
Ego ſum Dæmones, & mater tua ecca hic intus Dædalis.
PA. Salue mi pater inſperate. DAE. ſalue, vt te amplector libens.
TR. Volupe'ſt, cũ iſtuc ex pietate veſtra vobis contigit.
DAE. Capedum, hunc ſi potes fer intrò vidulum, age Trachalio.
TR. Ecce Gripe ſcelera, cum iſtæc res malè euenit tibi,
Gripe gratulor. DAE. age eamus mea gnata ad matrem tuam,
Quæ ex te poterit argumentis hanc rẽ magis exquirere,
Quæ te magis tractauit, magiſque ſigna pernouit tua.
TR. Eamus intrò omnes, quãdo operã promiſcã damus.
PA. Sequere me Ampeliſca. AM. cum te dij amant, voluptati eſt mihi.
GR. Sum'ne ego ſceleſtus, qui illũc hodie excepi vidulũ,
Aut cum excepi, qui non alicubi in ſolo abſtruſi loco?
Credebam edepol turbulentã prædam euenturã mihi,
Quia illa mihi turbulenta tempeſtate euenerat,
Credo edepol ego illic ineſſe auri & argenti largiter.

Quid melius eſt, quàm vt hinc intrò abeam, & me
ſuſpendam clanculum,
Saltem tantiſper dum abſcedat hæc à me ægrimonia.

DAEMONES ſenex.

PRoh di immortales, quis me eſt fortunatior,
Qui ex improuiſo filiam inueni meam?
Satin' ſi cui homini Dei eſſè benefactum volunt,
Aliquo illud pacto obtingit optatum pijs.
Ego hodie qui neque ſperaui, neque credidi,
Is improuiſo filiam inueni tamen,
Et eam de genere ſummo adoleſcenti dabo
Ingenuo, Athenienſi, & cognato meo.
Ego eum adeò accerſi huc ad me quàmprimùm volo,
Iuſſique exire huc ſeruum eius, vt ad forum
S. ad Iret. nondum egreſſum eſſe eum *id' miror: tamen
Accedam opinor ad fores, quid conſpicor?
Vxor complexa collo retinet filiam,
Nimis inepta atque odioſa eius amatio eſt.

DAEMONES, TRACHALIO ſeruus.

ALiquando oſculando melius eſt vxor pauſam fieri,
Atque adornare, vt rem diuinam faciam, cum in-
trò aduenero,
Laribus familiaribus, cùm auxerunt noſtram familiam:
Sunt domi agni, & porciſacres. ſed quid iſtum remora-
mini
Mulieres Trachalionem? atq; optimè, eccum exit foras.
TR. Vbi vbi erit, tamen inueſtigabo, & mecum ad te
adducam ſimul
Pleuſidippũ. DAE. eloquere vt hæc res obtigit de filia,
Eum rogato, vt relinquat alias res, & huc veniat. TR.
licet.
DAE. Dicito daturũ meam illi filiam vxorẽ. TR. licet.
DAE. Et patrem eius me nouiſſe, & mihi eſſè cogna-
tum. TR. licet.
DAE. Sed propera. TR. licet. DAE. iam hic fac ſis cœna
vt curetur. TR. licet.

DAE.

D. Omnian' licet? T. licet. ſed ſcin' qd eſt quod te volo?
Quod promiſiſti vt memineris hodie vt liber ſim.
DAE. licet.
TR. Fac vt exores Pleuſidippum, vt me emittat manu.
DAE. licet.
TR. Et tua filia facito oret, facile exorabit. DAE. licet.
TR. Atque vt mihi Ampeliſca nubat, vbi ego ſim liber. DAE. licet.
TR. Atque vt gratum mihi beneficium factis experiar.
DAE. licet.
TR. Omnian' licet? DAE. licet. tibi rurſũ refero gratiã.
Sed propera ire in vrbem actutum, & recipe te huc rurſum. TR. licet.
Iam hic ero, tu interibi adorna cæterum quod opus eſt. DAE. licet,
Hercules iſtum infelicet cum ſua licentia,
Ita meas repleuit aures. quicquid memorabam, licet.

GRIPVS piſcator. DAEMONES ſenex.

QVàm mox licet te compellare Dæmones?
DAE. Quid eſt negotij Gripe? GR. de illo vidulo
Si ſapias, ſapias, habeas quod di dant boni.
DAE. Æquum videtur tibi vt ego, alienum quod eſt,
Meum eſſe dicam? GR. quod ne ego inueni in mari.
DAE. Tanto melius illi obtigit, qui perdidit,
Tuum eſſe nihilo magis oportet vidulum.
GR. Iſto tu pauper es, cum nimis ſanctè pius.
DAE. O Gripe Gripe, in ætate hominum plurimæ
Fiunt tranſennæ, vbi decipiuntur dolis.
Atque edepol in eas plerunque eſca imponitur,
Quam ſi quis auidus poſcit eſcam auariter,
Decipitur in tranſenna auaritia ſua.
Ille qui conſultè, doctè, atque aſtutè cauet,
Diutinè ei vti bene licet, partum bene:
Mihi iſtæc videtur præda prædatum irier,
Vt cum maiore dote abeat quàm aduenerit.
Ego'ne, vt quod ad me allatum eſſe alienum ſciam,

Celem? minimè iſtuc faciet noſter Dæmones.
Semper cauere hoc ſapientes æquiſſimum eſt,
Ne conſcij ſint ipſi maleficijs ſuis.
Ego mihi cum luſi, nihil moror vllum lucrum.
GR. Spectaui ego pridem comicos ad iſtum modum.
Sapienter dicta dicere, atque ijs plaudier,
Cum illos ſapientis mores monſtrabant poplo:
Sed cum inde ſuam quiſque ibant diuorſi domum,
Nullus erat illo pacto, vt illi iuſſerant.
DAE. Abi intrò, ne moleſtus; linguæ tempera.
Ego daturus tibi nihil ſum, ne tu fruſtra ſis.
GR. At ego deos quæſo, vt quicquid in illo viduloſt
Si aurum, ſi argentum eſt, omne id vt fiat cinis.
DAE. Illuc eſt quod nos nequam ſeruis vtimur.
Nam illic cum ſeruo ſiquo congreſſus foret,
Et ipſum ſeſe & illum furti aſtringeret.
Dum prædam habere ſe cenſeret, interim
Præda ipſus eſſet, præda prædam duceret.
Nunc hinc intrò ibo, & ſacrificabo, pòſt ibi
Iubebo nobis cœnam continuò coqui.

PLEVSIDIPPVS adoleſcens.
TRACHALIO ſeruus.

ITerum mihi iſtæc ōnia itera mi anime, mi Trachalio,
Mi liberte, mi patrone, immò potius mi pater.
Repperit patrem Palæſtra ſuum atque matrem? TR. repperit.
PL. Et popularis eſt? TR. opinor. PL. & nuptura eſt mihi? TR. ſuſpicor,
PL. Cenſē' hodie deſpōdebit eā mihi quæſo? TR. cēſeo.
PL. Quid? patri etiam gratulabor cum illam inuenit? TR. cenſeo.
PL. Quid matri eius? TR. cenſeo. PL. quid ergo cenſes? TR. quod rogas
Cenſeo. PL. dic ergo quanti cenſes? TR. ego'ne? cenſeo.
PL. At ſume quidem, ne cenſionem ſemper facias. TR. cenſeo.

PL.

PL. Quid ſi curram? TR. cenſeo. PL. an ſic potius placide? TR. cenſeo.
PL. Etiam'ne eam adueniens ſalutem? TR. cenſeo. PL. etiam ne patrem?
TR. Cenſeo. PL. pôſt eius matrem? TR. cenſeo. PL. quid poſtea?
Etiam'ne aduenicẽs cõplectar eius patrẽ? TR. nõ cenſeo.
PL. Quid matrem? TR. non cenſeo. PL. quid eampſe illam? TR. non cenſeo.
PL. Perij, delectum dimiſit, nunc non cenſet cum volo.
TR. Sanus non es, ſequere. PL. duc me mi patrone quò libet.

ACTVS V.

LABRAX.

QVis me eſt mortalium miſerior, qui viuat alter hodie,
Quem ad recuperatores modò damnauit Pleuſidippus.
Abiudicata à me modò eſt Palæſtra, perditus ſum.
Nam lenones ex gaudio credo eſſe procreatos,
Ita omnes mortales ſiquid eſt mali lenoni, gaudent.
Nunc alteram illam, quæ mea eſt, viſam huc in Veneris fanum.
Saltem vt eã abducã, de bonis quod reſtat reliquiarum.

GRIPVS piſcator. LABRAX leno.

NVnquam edepol hodie ad veſperum Gripum inſpicietis viuum,
Niſi vidulus mihi redditur. LA. perij, cum mentionem
Fieri audio vſquam viduli, quaſi palo pectus tundat.
GR. Iſtic ſceleſtus liber eſt, ego qui in mari prehendi
Rete, atque excepi vidulum, dare ei negatis quicqûam.
LA. Prô di immortales, ſuo mihi hic ſermone arrexit auris.
GR. Cubitum hercle longis litteris ſignabo iam vſquequaque,
Si quis perdiderit vidulũ cum auro atq; argẽto multo,
Ad Gripum vt veniat, non feretis iſtum, vt poſtulatis.

LA,

LA. Meum hercle illic homo vidulum ſcit, qui habet, vt ego opinor.
Adeundus mihi illic eſt homo. di quæſo ſubuenite.
GR. Quid me intrò reuocas? hoc volo hic ante oſtium extergere.
Nam hoc quidem pol è robigine,non è ferro factũ eſt.
Ita quanto magis extergeo, rutilum atq; tenuius fit.
Nanque quidem hoc verè natum eſt, verum ita in manibus conſeneſcit.
LA. Adoleſcens ſalue. GR. Di te ament cum irraſo capite. LA. quid fit?
GR. Verum extergetur. LA. vt vales? GR. quid tu?num medicus quæſo es?
LA. Immò edepol vna littera plus ſum,quàm medicus. GR. tum tu
Mendicus es? LA. tetigiſti acu. G. videtur digna forma.
Sed quid tibi eſt? LA. hac proxima nocte in mari mihi & alij
Confracta eſt nauis, perdidi qcqd erat miſer ibi omne.
GR. Quid perdidiſti? LA. vidulum cum auro atque argento multo.
GR. Ecquid meminiſti in vidulo qui perit, quid infuerit ibi?
LA. Quid refert qui perijt. GR. tamen ſi non hoc,aliud fabulemur.
Quid ſi ego ſciam qui inuenerit? volo ex te ſcire ſigna.
LA. Numi octingenti aurei in marſupio infuerunt.
Præterea centum denaria Philippea in paſceolo ſeorſus.
GR. Magna hercle præda'ſt,largiter mercedis indipiſcar.
Dij me, hominesque reſpiciunt, bene ego hinc prædatus ibo.
Profectò huius eſt vidulus. perge alia tu expedire.
LA. Talentum argenti commodum magnum inerat in crumena,
Præterea ſinus,Epichyſis,cãtharus, gaulus cyathuſque.
GR. Papæ diuitias tu quidem habuiſti luculentas.

LA. Miſerum iſtuc verbum & peſſimum eſt, habuiſſe,
 & nihil habere.
GR. Quid dare velis,qui iſtæc tibi inueſtiget,indicetq́;?
Eloquere properè celeriter. LA. nummos trecentos. GR.
 tricas.
LA. Quadringentos. GR. tramas putidas. LA. quin-
 gentos. GR. caſſam glandem.
LA. Sexcentos. GR. curculiunculos minutos fabulare.
LA. Dabo ſeptingentos. GR. os calet tibi, nunc id fri-
 gidefactas.
LA. Mille dabo numos. GR. ſomnias. LA. Nihil addo,
 abi. GR. igitur audi,
Si hercle abiero hinc, hic non ero. LA. vin centum &
 mille? GR. dormis.
LA. Eloquere hercle quantum poſtules. GR. quo nihil
 inuitus addas
Talentum magnum,non poteſt triobolum hinc abeſſe:
Proin tu vel aias, vel neges. LA. quid iſtic neceſſum
 eſſe video,
Dabitur talentum. GR. accede dum huc, Venus hæc
 volo arroget te.
LA. Quod tibi libet, id mihi impera. GR. tange aram
 hanc Veneris. LA. tango.
GR. Per Venerem hanc iurandum eſt tibi. LA. quid
 iurem? GR. quod iubebo.
LA. Præi verbis quiduis, id quod domi eſt, nunquam
 vlli ſupplicabo.
GR. Tene aram hanc. LA. teneo. GR. deiura te mihi
 argentum daturum,
Eodem illo die, viduli vbi ſis potitus. LA. fiat.
GR. Venus Cyrenenſis teſtem te teſtor mihi,
Si vidulum illum, quem ego in naui perdidi,
Cum auro atque argento ſaluum inueſtigauero,
Iſque in poteſtatem meam peruenerit.
GR. Tum ego huic Gripo dico, inquito,& me tangito.
LA. Tum ego huic Gripo dico Venus, vt tu exaudias,
Talen-

Talentum argenti magnum continuò dabo.
GR. Si fraudaſſis, dicito vti te in quæſtu tuo
Venus eradicet caputuatque ætatem tuam,
Tecum hoc habeto, tamen vbi iuraueris.
LA. Et illum ego aduorſum ſi quid peccaſſo Venus,
Veneror te, vt omnes miſeri lenones fient.
GR. Tamen fiet: & ſi tu fidem ſeruaueris,
Tu hic operire, iam ego faxo exibit ſenex,
Eum tu continuò vidulum repoſcito.
LA. Si maximè mihi illum reddiderit vidulum,
Non illi ego hodie debeo triobulum,
Meus arbitratus eſt lingua quod iuret mea.
Sed conticeſcam, eccum exit, & ducit ſenem.

GRIPVS piſcator. DAEMONES ſenex.
LABRAX leno.

SEquere hác, vbi iſtic leno eſt? heus tu, hem tibi hic habet vidulum.
DAE. Habeo & fateor eſſe apud me, & ſi tuus eſt, habeas tibi
Omnia, vt quæque infuere, ita ſalua ſiſtentur tibi,
Tene ſi tuus eſt. LA. ô di immortales, meus eſt, ſalue vidule.
DAE. Tuus'ne eſt? LA. rogitas, ſiquidem hercle Iouis fuit, meus eſt tamen.
DAE. Omnia inſunt ſalua, vna iſtinc ciſtella excepta eſt modò,
Cum crepundijs, quibuſcũ hodie filiam inueni meam.
LA. Quam? DAE. tua quæ fuit Palæſtra, ea filia inuenta eſt mea.
LA. Bene me hercle eſt factum, cum iſtæc tibi res ex ſententia
Pulcrè euenit, gaudeo. DAE. iſtuc facile non credo tibi.
LA. Immò hercle vt ſcias gaudere, me mihi triobulum
Ob eam ne duis, cõdono te. DAE. benignè edepol facis.
LA. Immò tu quidem hercle verò. GR. heus tu iam ne habes vidulum?

LA.

LA. Habeo. GR. propera. LA. quid properabo? GR. reddere argentum mihi.
LA. Neque edepol tibi do, neque quicquam debeo. GR. quæ hæc factio eſt?
Non debes? LA. non hercle verò. GR. non tu iuratus mihi es?
LA. Iuratus ſum, & nunc iurabo, ſi quid voluptati eſt mihi,
Iuſiurandum rei ſeruandæ, non perdendæ cõditum eſt.
GR. Cedo ſis mihi talentũ magnũ argenti periuriſſime.
DAE. Gripe quod tu iſtum talentum poſcis? GR. iuratu'ſt mihi
Dare. LA. libet iurare, tun' meo pontifex periurio es?
DAE. Qua pro re argentũ promiſit hic tibi? GR. ſi vidulũ
Iſtum redegiſſem in poteſtatẽ eius, iuratus dare
Mihi talentum magnum argenti. LA. cedo qui cum habeam iudicem,
Ni dolo malo inſtipulatus ſis, ni've etiam dum ſiem
Quinque & viginti natus annos. GR. habe cum hoc.
LA. alio'ſt opus.
DAE. Iã ab iſto auferre haud ſinã, niſi iſtũ condẽnauero.
Promiſiſti huic argentum? LA. fateor. DAE. quod ſeruo meo
Promiſiſti, meum eſſe oportet. ne tu leno poſtules,
Te hic fide lenonia vti: non potes. GR. iam te ratus
Nactum hominem quem defraudares, dandum huic argentum eſt probum,
Id ego continuò huic dabo, adeò me vt hic emittat manu.
DAE. Quãdo ergo erga te benignus fui, atq; opera mea,
Hæc tibi ſunt ſeruata. GR. immò hercle mea, ne tu dicas tua.
DAE. Si ſapies, tacebis, tũ te mihi benignè itidẽ addecet
Benemerenti bene ferre gratiam. LA. nempe pro meo
Iure oras. DAE. mirum quin tuum ius meo periculo
abs te expetam.
GR. Saluus ſum, leno labaſcit, libertas portenditur.

DAE.

DAE. Vidulum iſtic ille inuenit,illud mácipiũ meũ eſt.
Ego tibi hunc porrò ſeruaui cum magna pecunia.
LA. Gratiam habeo, & de talento nulla cauſſa eſt quin
feras,
Quod iſti ſum iuratus. GR. heus tu mihi dato ergo,
ſi ſapis.
DAE. Tacen' an non? GR. Tu meam rem ſimulas agere,
tibi nunc
Non hercle iſtoc me interuortes, ſi aliam prædam per-
didi.
DAE. Vapulabas, verbum ſi addes iſtuc vnum. GR.
vel hercle enica,
Non tacebo vnquã alio pacto, niſi talento comprimor.
LA. Tibi operam hic quidem dat, taceto. DAE. conce-
de hoc tu leno. LA. licet.
GR. Palàm age, nolo murmur vllũ, neq; ſuſurrũ fieri.
DAE. Dic mihi, quanti illam emiſti tuam alteram mu-
lierculam
Ampeliſcam? L. mille nũmos denumeraui. D. vin' tibi
Conditionem luculentam ferre me? LA. ſanè volo.
DAE. Diuiduum talentum faciam. LA. benefacis. DAE.
pro illa altera,
Libera vt ſit dimidiũ tibi ſume, dimidium huic cedo.
L. Maximè. D. pro illo dimidio ego Gripũ emittã manu,
Quem propter tu vidulum, & ego natam inueni. LA.
bene facis,
Gratiam habeo magnam. GR. quàm mox mihi argen-
tum ergo redditur?
DAE. Res ſoluta eſt Gripe. ego habeo. GR. hercle, at
ego me mauolo.
D. Nihil hercle hic tibi eſt, ne tu ſperes, iuriſiurãdi volo
Gratiã facias. GR. peri hercle, niſi me ſuſpẽdo, occidi.
Nunquam hercle iterum defraudabis me quidem poſt
hunc diem.
DAE. Hic hodie cœnato leno. LA. fiat, conditio placet.
D. Sequimini intro, ſpectatores vos quoq; ad cœnã vocẽ,

Ni daturus nihil ſim, neq; ſit quicquã *collucti' domi, *S. pollu[?]i*
Néve adeò vocatos credam vos eſſe ad cœnam foras.
Verùm ſi voleris plauſum fabulæ huic clarum dare,
Comeſſatũ omnes venitote ad me ad annos ſedecim,
Vos hic hodie cœnatote ambo. LA. fiat. DAE. plauſum date.

FINIS.

STICHVS.

DRAMATIS PERSONÆ.

PANEGYRIS mulier.
PINACIVM mulier.
ANTIPHO ſenex.
GELASIMVS paraſitus.
CROCOTIVM ancilla.
DINACIVM puer.
EPIGNOMVS.
STICHVS ſeruos.
PAMPHILIPPVS adoleſcens.
SAGARINVS ſeruos.
STEPHANIVM ancilla.

ARGVMENTVM.

Senex caſtigat filias, quòd hæ viros
Tam perſeuerent peregrinantis pauperes
Ita ſuſtinere fratres, neque relinquere.
Contraque verbis delenitur commodis.
Habere ſineret, quos ſemel nactæ forent.
Viri reueniunt opibus aucti trans mare,
Suam quiſque retinet, ac Sticho ludus datur.

PANEGYRIS, PINACIVM, ſorores.

CRedo ego miſeram fuiſſe Penelopam,
Soror, ſuo ex animo quæ tam * vidua *S.v.c. *diu*
Viro ſuo caruit: nam nos eius animum
De noſtris factis noſcimus, quarum viri hinc abſunt,
Quorumque nos negocijs abſentum, vt æquum eſt,
Sollicitæ noctes & dies ſoror ſumus ſemper.
PI. Noſtrum officium nos facere æquum eſt, neque
Id magis facimus, quàm nos monet pietas.
Sed hic mea ſoror aſſis dum, multa volo tecum

Loqui de re viri. PA. ſaluæ ne amabo?
PI. Spero quidem, & volo: ſed hoc ſoror crucior,
Patrem tuum meumque adeò vnicè qui vnus
Ciuibus ex omnibus probus perhibetur,
Eum nunc improbi viri officio vti,
Viris qui tantas abſentibus noſtris
Facit iniurias, immeritò,
Noſque ab his abducere volt.
Hæ res vitæ me ſoror ſaturant.
Hæ mihi diuidiæ & ſenio ſunt.
PA. Neu lacruma ſoror, neu tuo id animo
Fac quod tibi tuus pater facere minatur.
Spes eſt eum melius facturum.
Noui ego illum, iſtæc ioculo dicit,
Neque ille ſibi mereat Perſarum
Montes, qui eſſe aurei perhibentur,
Vt iſtuc faciat, quod tu metuis.
Tamen ſi faciat, minimè iraſci
Decet: neque id immeritò eueniet.
Nam viri noſtri domo vt abierunt,
Hic tertius annus. PI. ita vt memoras.
PA. Cum ipſi interea viuant, valeant,
Vbi ſint, quid agant, ecquid agant,
Neque participant nos, neque redeunt.
PI. An id doles ſoror, quia illi ſuum officium
Non colunt, cum tuum facis? PA. ita pol.
PI. Tace ſis, caue ſis audiam ego iſtuc,
Caue, poſthac ex te. PA. nam quid iam?
PI. Quia pol meo animo omnis ſapientis
Suum officium æquum eſt colere, & facere.
Quamobrem ego te hoc ſoror, tametſi es maior,
Moneo, vt tuum memineris officium.
Et, ſi illi improbi ſint, atque aliter
Nos faciant, quàm æquum eſt: tamen pol
Ne quid magis ſimus omnibus obnoxiæ opibus,
Noſtrum officium meminiſſe decet.

PA. Placet,taceo. PI. at memineris facito.
PA. Nolo ego ſoror me credi eſſe immemorem viri,
Neque ille eos honores mihi quos habuit,perdidit.
Nam pol mihi grata acceptaque huius eſt benignitas.
Et me quidem hæc conditio nunc non pœnitet.
Neque eſt cur nunc ſtudeam has nuptias mutarier.
Verùm poſtremò in patris poteſtate eſt ſitum.
Faciendum id nobis quod parentes imperant.
PI. Scio, atque in cogitando mœrore "augeor'. S. auger
Nam propemodum iam oſtendit ſuam ſententiam.
PA. Igitur quæramus,nobis quid facto "vſus' ſit. S. opus

ANTIPHO, PANEGYRIS, PINACIVM.

QVi manet vt moneatur ſemper ſeruos homo officium ſuum,
Nec volũtate id facere meminit ſeruos, is habitu haud probus eſt.
Vos meminiſtis quot calẽdis petere demenſum cibum,
Qui minus meminiſtis, quod opus ſit facto, facere in ædibus,
Iam quidem in ſuo quicque loco niſi erit mihi ſitum ſupellectilis,
Cum ego reuortar,vos monumentis commonefaciam bubulis.
Non homines habitare mecum mihi hic videntur, ſed ſues.
Facite,ſultis,nitidę vt ędes meę ſint, cùm redeã domũ.
Iam ego domi adero, ad meam maiorem filiam inuiſo domum.
Si quis me quæret, inde vocatote aliqui, aut iam egomet hic ero.
PI. Quid agimus ſoror, ſi offirmabit pater aduerſum nos? PA. pati
Nos oportet quod ille faciat,cuius poteſtas plus poteſt.
AN. Si manere hic ſeſe malint potiꝰ,quàm alio nubere,
Non faciam. quid mihi opu'ſt decurſo ætatis ſpacio, cum eis

t 2 Gerere

Gerere bellum, cùm nihil quamobrem faciam, meruiſſe arbitrer.
Minimè volo turbas. ſed hoc mihi optimum factu arbitror.
Principiũ ego quo pacto cũ illis occipiã, id ratiocinor,
Vtrũ ego perplexim laceſſam oratione ad hunc modũ,
Quaſi nunquam quicquam in eas ſimulem, quaſi nihil inaudiuerim,
Eas in ſe meruiſſe culpam, an potius tentem leniter,
An minaciter? ſcio litis fore. ego meas noui optumè.
Exorando, haud aduerſando ſumendã operam cenſeo.
PI. Gratiã à patre ſi petimus, ſpero ab eo impetraſſere:
Aduerſari ſine dedecore & ſcelere ſummo haud poſſumus,
Neq; ego factura ſum, neq; tu vt facias cõſilium dabo.
Verùm vt exoremus, noui ego noſtros, exorabili'ſt.
AN. Sic faciam, aſſimulabo quaſi aliquam culpam in ſeſe admiſerint,
Perplexábiliter earum hodie perpauefaciam pectora.
Pôſt id agam igitur: deinde, vt animus meus erit, faciam *palàm'. S. pacem
Multa ſcio faciẽda verba: ibo intrò, ſed aperta eſt foris.
PI. Certò enim mihi paternæ vocis ſonitus auris accidit.
PA. Is eſt ecaſtor, ferre aduorſum hominem occupemus oſculum.
PI. Salue mi pater. AN. & vos ambæ illico agite, aſſidite.
PI. Oſculum. AN. ſat eſt mihi oſculi veſtri. PI. qui amabò pater?
AN. Quia ita meæ animæ ſalſura euenit. PI. aſſide hic [pater.
AN. Non ſedeo, iſtic vos ſedere, ego ſedero in ſubſellio.
PI. Mane puluinum. AN. bene procuras mihi, ſatis ſic fultum eſt mihi.
PI. Sine pater. AN. quid opus eſt? PI. opus eſt. AN. morem tibi geram, atque hoc ſatis eſt.

PI.

PI. Nunquam enim nimis curare poſſunt ſuum parentem filiæ,
Quem æquius eſt nos potiorem habere, quàm te? poſtidea pater
Viros noſtros, quibus tu voluiſti eſſe nos matresfamilias.
AN. Bonas vt æquum eſt facere, facitis: cùm tamen abſentis viros
Perinde habetis, quaſi præſentes ſint. PI. pudicitia eſt pater
Eos magnificare, qui nos ſocias ſumſerunt ſibi.
AN. Nunquis hic eſt alienus noſtris dictis auceps auribus?
PA. Nullus præter nos, teque. AN. voſtrum animum adhiberi volo.
Nam ego ad vos nunc imperitus rerum, & morum mulierum,
Diſcipulꝰ venio ad magiſtras, quibꝰ matronas moribꝰ,
Quę optumę ſiit eſſe oportet, ſed vtraq; vt dicat mihi.
PA. Quid iſtuc eſt, quòd huc exquæſitum mulierum mores venis?
AN. Pol ego vxorem quæro, poſtquam voſtra mater mortua eſt.
PA. Facilè inuenies & peiorem, & peius moratā pater,
Quàm illa fuit: meliorē neq; tu reperies, neq; ſol videt.
AN. At ego ex te exquiro, atque ex iſtac tua ſorore. PI. edepol pater
Scio vt oportet eſſe, ſi ſint ita, vt ego æquum cenſeo.
AN. Volo ſcire ergo vt æquum cenſes. PI. vt per vrbem cum ambulent,
Omnibus os obturent, ne quis meritò maledicat ſibi.
AN. Dic viciſſim nūc iā tu. PI. quid vis tibi dicā pater?
AN. Vbi facillimè ſpectat̃ mulier quę ingenio eſt bono.
PA. Cui malefaciundi eſt poteſtas, quæ ne faciat, id temperat.
AN. Haud malè iſtuc, age tu altera, vtra ſit cōdito pēſior,

Virginẽ an viduam habere? PI. quãta mea ſapientia eſt,
E malis multis, malum quod minimum eſt, id minimum eſt malum.
Qui poteſt mulieres vitare, vitet: vt cotidię
Pridie caueat, ne faciat quod pigeat poſtridie.
AN. Quæ tibi mulier videtur multo ſapientiſſima?
PA. Quæ tamẽ, cum res ſecũdæ ſunt, ſe poterit noſcere,
Et illa quæ æquo animo patietur ſibi eſſe peius, quàm fuit.
AN. Edepol vos lepidè tentaui, voſtrumq́ue ingenium.
Sed hoc eſt quòd ad vos venio, quodq́ue eſſe ambas conuentas volo.
Mihi autores ita ſunt amici, vt vos hinc abducã domũ.
PA. At enim nos, quarũ res agitur, aliter autores ſumus.
Nam aut olim, niſi tibi placebant, non datas oportuit:
Aut nunc non ęquũ eſt abduci, pater, illiſce abſentibus.
AN. Vóſne ego patiar cũ médicis nuptas me viuo viris?
PI. Placet ille meꝰ mihi médicus, ſuꝰ rex reginę placet.
Idẽ animus eſt in paupertate, qui olim in diuitijs fuit.
AN. Vóſne latrones & médicos homines magnipéditis?
PA. Non tu me argento dediſti, opinor, nuptũ, ſed viro.
AN. Quid illos expectatis, qui abhinc iam abierunt triennium,
Quin vos capitis conditionem ex peſſuma primariam?
PA. Stultitia eſt, pater, venatum ducere inuitas canes.
Hoſtis eſt vxor, inuita quæ ad virum nuptum datur.
AN. Certúmne eſt neutram veſtratum perſequi imperium patris?
PI. Perſequimur. nã quò dediſti nuptũ, abire nolumus.
AN. Bene valete, ibo atq; amicis voſtra cõſilia eloquar.
PA. Probiores credo arbitrabunt, ſi probis narraueris.
AN. Curate igitur familiarem rem, vt poteſtis optumè.
PA. Nunc placet, cùm rectè monſtras: nunc tibi auſcultabimus.
Nunc ſoror nos abeamus intrò. PI. immò interuiſam domum.

Si à viro tibi fortè veniet nuncius, facito vt ſciam.
PA. Neque ego te celabo, neq; tu me celaſſis quod ſcies.
Ehò Crocotium, i paraſitum Gelaſimum huc accerſito,
Tecũ adduce. nam illũ ecaſtor mittere ad portũ volo,
Si quæ fortè ex Aſia nauis heri aut hodie venerit.
Nam dies totos apud portum ſeruos vnus aſſidet.
Sed tamen volo interuiſi, propera, ac actutum redi.

PARASITVS GELASIMVS.
CROCOTIVM ancilla.

FAmem fuiſſe ſuſpicor matrem mihi:
Nam poſtquam natus ſum, ſatur nunquam fui,
Quam ego matri meæ refero inuitiſſimus,
Neque retulit, quam ego refero meæ matri fami:
Nam me illa in aluo menſes geſtauit decem,
At ego illam in aluo geſto plus annos decem.
Atque illa puerum me geſtauit paruulum,
Quo minus laboris illam cepiſſe exiſtimo:
At ego non pauxillulam in vtero geſto famem,
Verùm hercle multo maximam & grauiſſimam.
Vteri dolores mihi oboriuntur cotidie.
Sed matrem párere nequeo, neſcio quomodo.
Audiui ſæpe hoc vulgo dicier,
Solere elephantum grauidam perpetuos decem
Eſſe annos, eius ex ſemine hæc certò eſt fames.
Nam iam complures annos vtero hæret meo.
Nunc ſi ridiculum hominem quæret quiſpiam,
Venalis ego ſum, cum ornamentis omnibus.
Inanimentis explementum quærito.
Gelaſimo nomen mihi indidit paruo pater,
Propter paupertatem hoc adeò nomen reppeti,
Quia inde iam à pauſillo puero ridiculus fui.
Eo quia paupertas fecit, ridiculus forem.
Nam illa omnes artes perdocet, vbi quem attigit,
Per annonam caram dixit me natam pater,
Propterea credo nunc ego eſurio acrius.
Sed generi noſtro hæc reddita eſt benignitas,

Nulli negare ſoleo qui eſum me vocat.
Oratio vnà interijt hominum peſſume,
Atque optuma hercle meo animo & ſcitiſſima,
Quæ antè vtebantur, veni illò ad cœnam, ſic face,
Promitte verò, ne grauare, eſt commodùm.
Volo inquam fieri, non amittam, quin eas.
Nunc repererunt ei verbo vicarium,
Nihil quidem hercle verbum ac viliſſimum,
Vocem te ad cœnam, niſi egomet cœnem foris.
Ei hercle verbo lumbos defractos velim,
Ni verè perierit, ſi cœnaſſit domi.
Hæc verba ſubigunt me, mores vt barbaros
Diſcam, atque vt faciam præconis compendium,
Itaque auctionem prædicem, ipſe veneam.
CR. Hic ille eſt paraſitus, quem accerſitum miſſa ſum.
Quæ loquitur, auſcultabo, priuſquam colloquar.
GE. Sed curioſi ſunt hic quàm plures mali,
Alienas res qui curant ſtudio maximo,
Quibus ipſis nulla eſt res, quam procurent, ſua,
Ei quando quem auctionem facturum ſciunt,
S.illi quod Adeunt. perquirunt quid ſiet cauſſæ "illico',
Alienum æs cogat, an pararit prandium,
S.Vxor' an "Vxorin" ſit reddenda dos diuortio?
Eos omnis, tametſi hercle haud indignos iudico,
Qui vt multum miſeri ſint, laborent, nihil moror.
Dicam auctionis cauſſam, vt animo gaudeant.
Nam curioſus nemo eſt, quin ſit maleuolus.
Ipſe egomet quamobrem auctionem prædicem,
Damna euenerunt maxima miſero mihi,
Ita me mancupia miſerum effecerunt malè,
Potationes plurimæ demortuæ,
Quot adeò cœnæ, quas defleui, mortuæ?
Quot potiones mulſi, quot autem prandia?
Quæ inter continuum perdidi triennium.
Præ mœrore adeò miſer atque ægritudine
Conſenui, penè ſum fame emortuus.

Ridi-

Ridiculus æquè nullus eſt, quàm quando eſurit.
Nunc auctionem facere decretum eſt mihi,
Forâs neceſſum eſt quicquid habeo vendere.
Adeſte ſultis, præda erit præſentium.
"Logos' ridiculos vendo, agite licemini. S. Iocos
Qui cœna poſcit? ecqui poſcit prandio?
Hercules te amabit prandio? cœna tibi?
Ehem annuiſtin? nemo meliores dabit.
Nullis meliores eſſe, paraſitos ſinam.
Vel vnctiones græcas, ſudatorias,
Vel alias malis malacas "crapularias', S. ampullarias
Cauillationes, aſſentatiunculas,
Ac periuratiunculas paraſiticas,
Rubiginoſam ſtrigilem, ampullam rubidam,
Paraſitum inanem, quo recondas reliquias.
Hæc veniſſe iam opus eſt, quantum poteſt,
Vti decumam partem Herculi polluceam.
CR. Ecaſtor auctionem haud magni precij.
Adhæſit homini ad infimum ventrem fames.
Adibo hominem. GE. quis hæc eſt, quæ aduerſum it mihi?
Epignomi ancilla hæc quidem eſt Crocotium.
CR. Gelaſime ſalue. GE. non eſt id nomen mihi.
CR. Certò mecaſtor id fuit nomen tibi.
GE. Fuit diſertum, verùm id vſu perdidi:
Nunc Miccotrogus nomine ex vero vocor.
CR. Heu ecaſtor, riſi te hodie multum. GE. quando, aut quo in loco?
CR. Hic, cum auctionem prædicabas. GE. peſſuma
Ehon' audiuiſti? CR. te quidem digniſſimam.
GE. Quò nunc is? CR. ad te. GE. quid venis? CR. Panegyris
Rogare iuſſit te multo opere maximo,
Mecum "ſimitu' vt ires ad ſeſe domum. S. ſimul
GE. Ego illò me hercule verò eo quantum poteſt.
Iámne exta cocta ſunt, quot "agnis' fecerat? S. Tamis

CR. Illa quidem nullum ſacrificauit. GE. quomodo?
Quid igitur me volt? CR. tritici modios decem
Rogare, opinor, te volt. GE. méne vt ab ſe petam?
CR. Immò vt abs te mutuum nobis dares.
GE. Negato eſſe quòd dem, nec mihi, nec mutuum,
Nec aliud quicquam, niſi hoc quod habeo pallium:
Linguam quoque mihi etiam eſſe venditariam.
CR. Hau nulla tibi lingua eſt, quę quidem dicat, dabo?
GE. Veterem reliqui, eccam illam, quæ dicat cedò.
CR. Malum tibi di dent. GE. hæc eadem dicit tibi.
CR. Quid nunc, iturus an non? GE. abi ſanè domum,
Iam illò venturum dicito, propera, atque abi.
Demiror quid illæc me ad ſe accerſi iuſſerit,
Quæ nunquam iuſſit me ad ſe accerſi ad hunc diem,
Poſtquam vir abijt eius. miror quid ſiet,
Niſi vt periculum fiat, viſam quid velit.
Sed eccum Dinacium eius puerum. hoc vide
Satin' vt facetè, atque ex pictura aſtitit.
Ne iſte edepol vinum poculo pauxillulo
S. ſubmerū Sæpe exanclauit ˀſubmerum' ſcitiſſimè.

DINACIVM puer. GELASIMVS paraſitus.

MErcurius Iouis qui nũcius perhibetur, nunquam æquè patri
Suo nuncium lepidum attulit, quàm ego nunc meæ heræ nunciabo.
Itaque onuſtum pectus porto lætitia, lubentiaque:
Neq; lubet, niſi glorioſè, quicquam proloqui. profectò
Amœnitates omnium venerum atq; venuſtatũ affero,
Ripiſque ſuperat mihi atque abundat pectus lætitia meum.
Propterea Dinaciũ pedes hortare honeſta dicta factis.
Nunc tibi poteſtas adipiſcendi eſt gloriam, laudem, decus.
Heræque egenti ſubueni, benefacta maiorum tuorum exauge.
Quæ miſera expectatione eſt Epignomi aduentu viri.

Proinde vt decet, amat virum ſuum cupidè, nunc expedi Dinacium.
Age vt placet, curre vt lubet, caue quenquàm flocciſeceris.
Cubitis depulſa de via. tranquillam concinna viam.
Si rex obſtabit obuiam, regem ipſum prius peruortito.
GE. Quid'nam dicam Dinacium
Laſciuibundum tam lubenter currere?
Harundinem fert, ſportulamq́;, & hamulum piſcariũ.
DI. Sed tandem opinor æquius eſt heram mihi eſſe ſupplicem,
Atque oratores mittere ad me, donaque ex auro & quadrigas
Qui vehar. nã pedibus ire nõ queo. ergo iam reuortar.
Ad me iri & ſupplicari egomet mihi cenſeo æquum.
An verò nugas cenſeas, nihil eſſe quod ego nunc ſcio.
Tantum à portu apporto bonum, tam gaudium affero grande.
Vix ipſa domina hoc, niſi ſciat, exoptare à dis audeat.
Nunc vltrò hoc deportem. haud placet, neque id vero officium arbitror.
Hic hoc videtur mihi magis meo conuenire huic nuncio,
Aduerſum vt veniat, obſecret ſe vt nũcio hoc impertiã.
Secundas fortunas decent ſuperbiæ.
Sed tandẽ cum recogito, quî potuit ſcire hæc ſcire me?
Non enim poſſum, quin reuortar, quin loquar, quin ediſſertem.
Heramq́ue ex mœrore eximam, benefacta maiorum meûm
Exaugeam, atque illam augeam ex inſperato opportuno modo.
Contundam facta Talthybij, contemnamq́ue omnis nuncios.
Simulq́ue ad curſuram meditabor me ad ludos Olympiæ.

Sed ſpacium hoc occidit, breue'ſt curriculò, quàm me pœnitet.
Quid hoc?occluſam ianuã video,ibo & pultabo fores.
Aperite atque approperate, fores facite vt pateant, remouete moram.
Nimis hæc res ſine cura geritur. vide quamdudum hic *ædes pulto'?

S. adſtem, pulsatum?

Non operam datis, experiar fores, an cubiti an pedes plus valeant:
Nimis vellem hæ fores herum fugiſſent, eâ cauſſa vt haberent malum.
Defeſſus ſum pultando,
Hoc eſt poſtremum vobis.
GE. Ibo, atque hunc compellabo.
Saluus ſis. DI. & tu ſalue.
GE. Iam tu piſcator factus.
DI. Quampridem non ediſti?
GE. Vnde is, quid fers, quid feſtinas?
DI. Tua quod nihil refert, ne
Cures. GE. quid iſtic ineſt?
DI. Quas tu vides colubras?
GE. Quid tam iracundus? DI. ſi in te
Pudor aſſit, non me appelles.
GE. Poſſum ſcire ex te verum?
DI. Potes. hodie non cœnabis.

PANEGYRIS mulier. GELASIMVS, DINACIVM.

Quis'nam obſecro has frangit fores? vbi eſt?
Tun' hæc facis?tun' mihi huc hoſtis venis?
GE. Salue,tuo accerſitu venio huc. PA. ean' gratia fores effringis?
GE. Tuos inclama, tui delinquunt, ego quid me velles viſebam,
Nam equidem harum miſerebat. DI. ergo auxilium properè latum eſt.
PA. Quis'nam hic loquitur tam prope nos? DI. Dinacium. PA. vbi is eſt?

DI. Reſpice

DI. Reſpice me, & relinque agentẽ paraſitũ Panegyris.
PA. Dinaciũ. DI. iſtuc indidere nomen maiores mihi.
PA. Quid agis? DI. quid agam rogitas? PA. quid ni
rogitem? DI. quid mecum eſt tibi?
PA. Men' rogas propudioſe, eloquere properè Dinaciũ.
DI. Iube me omittere igitur hos qui retinent. PA. qui
retinent. DI. rogas?
Omnia membra laſſitudo mihi tenet. PA. linguam
quidem
Sat ſcio tibi non tenere. DI. ita celeri curriculo fui
Properè à portu tui honoris cauſſa. PA. ecquid apportas
boni?
DI. Nimio impertior multo tanta plus, quàm ſperas.
PA. ſalua ſum.
DI. At ego perij, cui medullam laſſitudo perbibit.
GE. Quid ego cui miſero medullã vẽtris percepit fames.
PA. Ecquem conueniſti? DI. multos. PA. at virum ecquem?
DI. quàm plurimos.
Verùm ex multis nequiorem nullum, quàm hic eſt.
GE. quomodo
Iamdudum ego iſtum patior, dicere iniuſtẽ mihi
Præter hac ſi me irritaſſis. DI. edepol eſuries malè.
GE. Animum inducã, vt iſtuc verum te elocutum eſſe
arbitrer.
DI. Munditias volo fieri, efferte huc ſcopas, ſimulque
arundinem,
Vt operam omnem aranearum perdam, & texturam
improbam,
Deijciamque earum omnis telas. GE. miſeræ algebunt
poſtea.
DI. Quid illas itidem eſſe cẽſes, quaſi te cũ veſte vnica.
Cape illas ſcopas. GE. capiam. DI. hoc egomet, tu hoc
conuerre. GE. fecero.
DI. Ecquis huc effert Naſiternam cum aqua? GE. ſine
ſuffragio
Populi, tamẽ ædilitatẽ hic quidẽ gerit. DI. age tu ocius
Pinge-

Pinge, humum conſperge ante ædis. GE. faciam. DI. factum oportuit.
Ego hinc araneas de foribus deijciam, & de pariete,
Edepol rem negotioſam. PA. quid ſit, nihil etiam ſcio.
Niſi fortè hoſpites venturi ſunt. DI. lectos ſternite.
PA. Principium placet de lectis. DI. alij ligna cædite,
Alij piſces depurgate, quos piſcator attulit,
Pernam & glandium deijcite. GE. hic hercle homo nimium ſapit.
PA. Non ecaſtor, vt ego opinor, ſatis heræ morē geris.
DI. Immò res omnis relictas habeo, præ quod tu velis.
PA. Tum tu igitur qua cauſſa miſſus es ad portum, expedi.
DI. Dicam, poſtq̃ me miſiſti ad portũ cum luci ſimul,
Commodùm radioſus eſſe ſol ſuperabat ex mari.
Dum percontor portitores, ecquæ nauis venerit
Ex Aſia, negant veniſſe. conſpicatus ſum interim
Cercurum, quo ego me maiorem non vidiſſe cenſeo,
In portum vento ſecundo, velo paſſo peruenit,
Alius alium percontamur, Cuia eſt nauis, quid vehit?
Interim Epignomum conſpicio tuum virum, & ſeruum Stichum.
PA. Hem quid Epignomum elocutus? DI. tuum virum. PA. & vitam meam.
DI. Venit inquam. PA. tun' eum ipſum vidiſti? DI. ita ego libens.
Argenti auriq; aduexit multum. PA. nimis factũ bene.
GE. Hercle verò capiã ſcopas, atq; hoc conuerrã libens:
DI. Lanam purpuramque multam. GE. Ehem qui ventrem veſtiam.
DI. Lectos eburatos, auratos. GE. accubabo regiè.
DI. Tum Babylonica periſtromata, conſutaq; tapetia,
Aduexit nimium bonæ rei. GE. hercle rem geſtã bene.
DI. Pòſt vt occepi narrare, fidicinas, tibicinas,
Sambucinas aduexit ſecũ forma eximia. GE. eugepæ.
Quando adbibero, alludiabo, tum ſum ridiculiſſimus.

DI.

DI. Poſtea vnguenta multigenerum multa. GE. non vendo logos.
Iam non facio auctionem,mihi obtigit hæreditas.
Maleuoli perquiſitores auctionum perierint.
Hercules decimam eſſe adauctam tibi quam voui, gratulor.
DI. Pòſt autem aduexit ſecum paraſitos. GE. heu, perij miſer.
DI. Ridiculoſiſſimos. GE. reuertam hercle hoc, quod conuerri modò.
PA. Vidiſtin' virum ſororis Pamphilippum? DI. non. PA. adeſt?
DI. Immò aiebant eum veniſſe ſimul. ſed ego huc citus
Præcucurri,vt nunciarem nuncium optabilem.
GE. Venales logi ſunt illi quos negabam vendere
Illico,& meo malo eſt,quòd maleuolentes gaudeant.
Hercules ſanè qui deus ſis,diſceſſiſſes non malè.
PA. I intrò Dinacium, iube famulos rem diuinã mihi apparent.
Bene vale. GE. vin' adminiſtrem? PA. ſat ſeruorum habeo domi.
GE. Enimuero Gelaſime opinor proueniſti futile,
Si neq; ille adeſt, neq; hic qui venit,quicquã ſubuenit.
Ibo intrò ad liberos,& diſcam de dictis melioribus.
Nam ni illos homines expello,ego occidi planiſſumè.

EPIGNOMVS adoleſcens.
STICHVS ſeruus.

CVm bene re geſta ſaluus conuortor domum,
Neptuno grates habeo & tempeſtatibus:
Simul Mercurio, qui me in mercimonijs
Iuuit,lucriſque quadruplicauit rem meam.
Olim quos abiens affeci ægrimonia,
Eos nunc lætantis faciam aduentu meo.
Nam iam Antiphonem conueni affinem meum,
Cumque eo reueni ex inimicitia in gratiam.
Videte quæſo quid poteſt pecunia.

Quo-

Quoniam re bene geſta rediſſe me videt,
Magnaſque apportauiſſe diuitias domum,
Sine aduocatus ibidem in cerculo in ſtega,
In amicitiam atque in gratiam conuortimus.
Et ſic hodie apud me cœnat, & frater meus.
Nam heri ambo in vno portu fuimus, ſed mea
Hodie ſoluta eſt nauis aliquanto prius.
Age adduc has intrò, quas mecum adduxi Stiche.
ST. Here, ſiue ego taceam, ſeu loquar, ſcio ſcire te
Quas multas tecum miſerias multauerim.
Nunc hunc diem vnum ex illis multis miſerijs,
Volo me Eleutheriam capere aduenientem domum.
EP. Et ius & æquum poſtulas, ſumas Stiche
In hunc diem, te nihil moror, abi quò lubet.
Cadum tibi veteris vini propino. ST. papæ.
Ducam hodie amicam. EP. vel decem, dum de tuo.
Vbi cœnas hodie? ST. ſi hanc rationem inſtituis,
Amicam ego habeo Stephanium hinc ex proxumo,
Tui fratris ancillam, eò condixi in ſymbolam
Ad cœnam, ac eius conſeruum Sagarinum Syrum.
Eadem eſt amica ambobus, riuales ſumus.
EP. Age abduc eas intro, hunc tibi dedo diem.
ST. Meam culpam habeto, niſi probè excruciauero.
Iam hercle ego per hortum amicam tranſibo meam,
Mi hanc occupatum noctem, eadem ſymbolam
Dabo & iubebo ad Sagarinum cœnam coqui.
Aut egomet ibo atque obſonabo obſonium.
Atque id ne vos miremini, homines ſeruulos
Potare, amare, atque ad cœnam condicere,
Licet hoc Athenis nobis: ſed cùm cogito
Potius quàm in diuidiam veniam, eſt etiam hic oſtium
Aliud poſticum noſtratum harunce ædium,
Poſticam partem magis vtuntur ædium,
Eà ibo obſonatum, eadem referam obſonium
Per hortum, vtroque commeatus continet.
Ite hâc ſecundum vos me, ego hunc lacero diem.

GELA.

GELASIMVS paraſitus. EPIGNOMVS adoleſcens.

Libros inſpexi, tam confido quàm poti'ſt,
Me meum obtenturum regem, ridiculis meis.
Nunc interuiſo, iam'ne à portu aduenerit,
Vt eum aduenientem meis dictis deliniam.
EP. Hic quidem Gelaſimus eſt paraſitus qui venit.
GE. Auſpicio hodie optumo exiui foras,
Muſtela murem mihi abſtulit præter pedes.
Eum ſtrenua obſonauit. ſpectatum hoc mihi eſt.
Nam vt illa vitam repperit hodie ſibi,
Item meo ſpero facturum augurium. hoc facit
Epignomus, hic quidem qui aſtat: ibo atque alloquar.
Epignome, vt ego te nunc conſpicio libens?
Vt præ lætitia lacrimæ præſiliunt mihi?
Valuiſtin' vſque. EP. ſuſtentatum'ſt ſedulò.
GE. Bene atque amicè dicis. Di dent quæ velis,
Propino tibi ſalutem plenis faucibus.
Cœnabis apud me, quoniam ſaluus aduenis.
EP. Vocata eſt opera. GE. num quidem tam graue eſt?
Promitte. EP. certum eſt. GR. ſic fac inquam. EP. certa
res eſt.
GE. Lubente me hercle facies. EP. idem ego iſtuc ſcio.
Quando vſus veniet, fiet. GE. nunc ergo vſus eſt.
PE. Non edepol poſſum. GE. quid grauare? cenſeas?
Neſcio quid verò habeo in mundo. I modò.
EP. Alium conuiuam quærito tibi in hunc diem.
GE. Quin tu promittis? EP. non grauer, ſi poſſiem.
GE. Vnum quidem hercle certum promitto tibi,
Libens accipiam, certò ſi promiſeris.
EP. Valeas. GE. certum'ne eſt? EP. certū.cœnabo domi.
GE. Quandoquidem operam tuam non vis promittere,
Vin' ad te ad cœnam veniam? EP. ſi poſſim, velim:
Verùm hic apud me cœnant alieni nouem.
GE, Haud poſtulo equidem med in lecto accumbere,
Scis tu med eſſe imi ſubſellij virum?

EP. At ij oratores ſunt populi ſummi viri,
Ambracia veniunt huc legati publicè.
GE. Ergo oratores populi ſummates viri
Summi accumbent, ego infimatis infimus.
EP. Haud æquum eſt te inter oratores accipi.
GE. Equidem hercle orator ſum, ſed procedit parum.
EP. Cras de reliquijs nos volo. multum vale.
GE. Perij hercle verò planè nihil obnoxiè.
Vno Gelaſimo minus eſt, quàm dudum fuit.
Certum eſt muſtelæ poſthac nunquam credere.
Nam incertiorem nullam noui beſtiam.
Quin ipſa decies in die mutat locum.
Eam ego auſpicaui in re capitali mea.
Certum eſt amicos conuocare, vt conſulam
Qua lege me nunc eſurire oporteat.

ANTIPHO ſenex. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS.

ITa me Di bene ament, meaſque mihi bene ſeruaſſint filias,
Vt mihi volupe'ſt Pamphilippe, quia vos in patriam domum
Redijſſe video, bene geſta re ambos te & fratrē tuum.
PA. Satis abs te accipiam, niſi videam mihi te amicum eſſè Antipho.
Nunc quia te amicum mihi experior eſſe, creditur tibi.
AN. Vocem ego te ad me ad cœnam, frater tuus niſi dixiſſet mihi,
Te apud ſe cœnaturum eſſe hodie, cum me ad ſe ad cœnam vocat:
Et magis par fuerat me dare vobis cœnā aduenie̅tibus,
Quàm me ad illum promittere, niſi nollem ei aduerſarier.
Nunc me gratiam abs te inire verbis nihil deſidero,
Cras apud me eritis, & tu & ille, cum veſtris vxoribus.
PA. Et apud me perendie: nam ille here me iam vocauerat

In

In hunc diē. ſed ſatin' ego tecū pacificatus ſū Antipho?
AN. Quando ita rem geſſiſtis, vti vos vellem, amicos
atque addecet,
Pax commerciumq; eſt vobis mecum. nam hoc tu fa-
cito cogites,
Vt cuique homini res parata eſt, firmi amici ſunt: ſi res
labat,
Itidem amici collabaſcunt. res amicos inuenit.
EP. Iam redeo, nimia volupta'ſt ſi diu abfueris à domo,
Domum ſi redieris, ſi tibi nulla eſt ægritudo animo
obuiam.
Nam ita me abſente familiarē rem vxor curauit meam,
Omnium me exilem atque inanem fecit ægritudinum.
Sed eccum fratrem Pamphilippum, incedit cum ſocero
ſuo.
PA. Quid agitur Epignome? EP. quid tu? quamdudum
in portum venis
Huc? PA. longiſſimè. EP. poſt illa iam iſte eſt tranquil-
lus tibi?
AN. Magis quàm mare, quo ambo eſtis vecti. EP. facis
vt alias res ſoles.
Hodie ne exoneramus nauē frater? PA. clemēter volo.
Noſmet potius oneremus viciſſàtim voluptatibus.
Quàm mox cocta eſt cœna, impranſus ego ſum. EP.
abi intro ad me, & laua.
PA. Deos ſalutatum atque vxorem modò intrò deuor-
tor domum.
EP. Apud vos eccilla feſtinat cum ſorore vxor tua.
PA. Optimum eſt iam iſtoc, moræ minus erit. EP. iam
ego apud te ero.
AN. Priuſquam abis, præſente te huic apologum agere
vnum volo.
EP. Maxumè. AN. fuit olim, quaſi ego ſum ſenex, ei
filiæ
Duæ erant, quaſi nunc meæ ſunt, eæ erant duobus nup-
tæ fratribus,

Quaſi nunc meæ ſunt vobis. PA. miror quò euaſuru'ſt apologus.
AN. Erat minori illi adoleſcenti fidicina & tibicina,
Quam peregre aduexerat, quaſi nunc tu: ſed ille erat celebs ſenex,
Quaſi ego nũc ſum. PA. perge porrò, præſens hic quidem eſt apologus.
AN. Deinde ſenex ille illi dixit, cuius erat tibicina,
Quaſi ego nunc tibi dico. PA. auſculto, atq; animum aduorto ſedulò.
AN. Ego tibi meam filiã, bene qui cum cubitares dedi:
Nunc mihi reddi ego æquum eſſe abs te, qui cum cubitem, cenſeo.
PA. Quis iſtuc dicit, an ille quaſi tu? AN. quaſi ego nunc dico tibi,
Immò duas dabo, inquit ille adoleſcens, vna ſi parũ eſt:
Et ſi duarum pœnitebit, inquit, addentur duæ.
PA. Quis iſtuc quæſo, an ille quaſi ego? AN. is ipſe quaſi tu, ſenex
Ille quaſi ego, ſi vis inquit, quatuor ſanè dato.
Dum equidẽ hercle quod edant addas, meum ne contruncent cibum.
S. Videtur. PA. "Videlicet' illum fuiſſe parcum ſenem, qui dixerit.
Quoniam ille illi pollicetur, qui eum cibũ popoſcerit.
S. Videtur. AN. "Videlicet' fuiſſe illum nequã adoleſcentẽ, qui illico
Vbi ille poſcit, denegauit ſe dare granum tritici.
Hercle quia æquũ poſtulabat ille ſenex, quãdoquidem
Filiæ ille dederat dotem, accipere pro tibicina.
PA. Hercle ille quidem certè adoleſcens doctè vorſutus fuit,
Qui ſeni illi concubinam dare dotatam noluit.
AN. Senex quidem voluit, ſi poſſet indipiſci de cibo,
Quia nequiuit qua lege licuit, velle dixit fieri.
Fiat, ille inquit adoleſcens. facis benignè, inquit ſenex.
Habeon' rem factam? inquit. faciam ita inquit, vt fieri voles.

Sed

Sed ego ibo intrò, & gratulabor voſtrum aduētū filijs.
Poſtea ibo lauatū in Pilū, ibi fouebo ſenectutē meam.
Pòſt vbi lauero, ocioſus vos opperiar accubans.
PA. Graphicum mortalem Antiphonem, vt Apologum fecit, quàm fabrè?
Vt iam nunc ſceleſtus eſſe ducit pro adoleſcentulo?
Dabitur homini amica, noctu quæ in lecto accendet ſenem
Nanque edepol aliud quidem illi, quid amica opus ſit neſcio.
Sed quid agit paraſitus noſter Gelaſimus? etiam valet?
EP. Vide edepol hominem haud perdudum. PA. quid agit? EP. quod famelicus.
PA. Quin vocaſti hominem ad cœnam? EP. nequid aduenienſ perderem.
Atq; eccū tibi lupum in ſermone, præſens eſuriēs adeſt.
PA. Ludificemur hominem. EP. capti conſilij memorem mones.

GELASIMVS PARASITVS. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS.

Sed ita quod occœpi narrare vobis, cum hic non affui,
Cum amicis deliberaui iam, & cum cognatis meis.
Ita mihi autores fuere, vt egomet me hodie iugularem fame.
Sed videóne ego Pamphilippum cum fratre Epignomo? atque is eſt.
Aggrediar hominem, ſperate Pamphilippe, ô ſpes mea,
O mea vita, ô mea voluptas, ſalue ſaluum gaudeo,
Peregre in patriam rediſſe ſaluum. PA. ſalue Gelaſime.
GE. Valuiſtin' bene? PA. ſuſtentaui ſedulò. GE. edepol gaudeo,
Edepol'ne egomet mihi modium nunc mille eſſe argenti velim.
EP. Quid eo opus eſt? GE. hunc ad cœnam hercle vt vocem, te non vocem.

EP. Aduorſum te fabulare illud quidem. GE. ambos vt vocem.

EP. Edepol te vocem libenter, ſi ſuperfiat locus.

GE. Quin tu ſtas, obſtruſero aliquid ſtrenuè. EP. imò vnum hoc poteſt.

GE. Quid? EP. vbi conuiuæ abierint, tum venias. GE. væ ætati tuæ.

EP. Vnà lautũ, non ad cœnã dico. GE. Di te perduint.

Quid agis Pamphilippe? PA. ad cœnam hercle, aliò promiſi foras.

GE. Quid foras? PA. foras hercle verò. GE. qui malum tibi laſſo libet

Foris cœnarę. PA. vtrum tu cenſes? GE. iube domi cœnam coqui,

Atque ad illum renunciari. PA. ſolus cœnabo domi?

GE. Non enim ſolus, me vocato. PA. at ille ne ſuccẽſeat,

Mea qui cauſſa ſumtum fecit. GE. facilè excuſari poteſt.

Mihi modò auſculta, iube domi cœnam coqui. EP. non me quidem

Faciet autore hodie vt illũ decipiat. G. nõ tu hinc abis.

Niſi me nõ perſpicere cenſes quid agas, caue ſis tu tibi.

Nam illic homo tuam hæreditatem inhiat, quaſi eſuriens lupus.

Non tu ſcis, quàm afflictentur hoĩes noctu hic in via?

PA. Tanto pluris qui defendant ire aduorſum iuſſero.

EP. Non it, nõ it, quia tãto opere ſuades ne bitat. G. iube

Domi mihi, tibi, tuæque vxori celeriter cœnam coqui.

Si hercle faxis, non opinor dices deceptum fore.

PA. Per hanc tibi cœnam incœnato Gelaſime eſſe hodie licet.

GE. Ibis'ne ad cœnam foras? PA. apud fratrem cœno in proximo.

GE. Certum'ne eſt? PA. certum. GE. edepol te hodie lapide percuſſum velim.

PA. Non metuo, per hortum tranſibo, non prodibo in publicum.

EP.

EP. Quid ais Gelaſime? GE. oratores tu accipis, habeas tibi.
EP. Tua pol refert enim. GE. ſiquidem mea refert,opera vtere.
EP. Poſſe edepol tibi opinor etiam vni locum cōſpicor,
Vbi accubes. P. ſanè faciundū cenſeo. GE. ô lux oppidi.
EP. Si arte poteris accubare. G. vel inter cuneos ferreos,
Tantillum loci vbi catellus cubet, id mihi ſat eſt loci.
PA. Exorabo aliquo modo. EP. veni. GE. huccine? EP. imò in carcerem.
Nam hic quidem meliorem genium tuum non facies, eamus tu.
PA. Deos ſalutabo modò,poſtea ad te continuò tranſeo.
GE. Quid agitur? EP. dixi equidem, in carcerem ires. GE. quin ſi iuſſeris,
Eò quoque ibo. PA. Di immortales hic quidem vi ſumma in crucem
Cœna aut prandio perduci poteſt. GE. ita ingenium meum eſt.
Quicumuis,depugno multo facilius,quàm cum fame.
PA. Non ergo is tu apud me:ſatis ſpectata eſt mihi iam tua felicitas.
Dum paraſitus mihi atq; fratri fuiſti,rem confregimus.
Nunc ego nolo è Gelaſimo mihi te Catagelaſimum.
GE. Iam'ne abiſti Gelaſime?vide quid es capturus cōſilij.
Egóne?túne?mihíne,tibíne? vides vt annona eſt grauis?
Vides,benignitates hominum periere & prothymiæ,
Vides ridiculos nihili fieri, atque ipſos paraſitarier.
Nunquam edepol me viuum quiſquam in craſtinum proſpiciet diem.
Nam mihi iam intus potione vincea onerabo gulam.
Neque ego hoc committam, vt homines mortuum me dicant fame.

STICHVS.

MOre hoc fit, atque ſtultè, mea ſententia,
Si quem hominē expectant,eum ſolent prouiſere,

Qui hercle illa cauſſa nihilo citius venit.
Idem ego nunc facio, qui prouiſo Sagarinum,
Qui nihilo citius venit tamen hac gratia,
Iam hercle ego decumbam ſolus, ſi ille huc non venit,
Cadum modò hinc à me huc cum vino tranſferam,
Poſtea accumbam, quia ſenſim extabeſcit dies.

SAGARINVS, STICHVS. ſerui duo.

SAluete Athenæ, quæ nutrices Græciæ.
Terra herilis patria te video libens.
Sed amica mea & conſerua quid agat Stephanium,
Cura eſt, vt valeat. nam Sticho mandaueram
Salutem vt nunciaret, atque ei vt diceret
Me hodie venturum, vt cœnam coqueret tempori.
Sed Stichus eſt hic quidem. ST. feciſti here facetias,
Cum hoc donauiſti dono tuum ſeruum Stichum.
Pro Di immortales, quot ego voluptates fero!
Quot riſiones, quot iocos, quot ſauia,
Saltationes, blanditias, prothymias!
SAG. Stiche. ST. hem. SAG. quid fit? ST. euge Sagarine
lepidiſſime.
Fero conuiuam Dionyſum mihi & tibi.
Nanque edepol cœna dicta eſt, locus liber datus eſt
Mihi & tibi apud vos: nam apud nos eſt conuiuium.
Ibi noſter cœnat cum vxore adeò & Antipho.
Ibidem herus eſt noſter. hoc mihi dono datum'ſt.
SA. Quis ſomniauit aurum? ST. quid id ad te attinet?
Proin tu lauare propera. SA. lautus ſum. ST. optimè
Sequere ergo hac me intrò. SA. ego vero ſequor.
ST. Volo eluamus hodie. peregrina omnia
Relinque: Athenas nunc colamus: ſequere me.
SA. Sequor, & domum redeundi principium placet.
Bona cœna ſtrenaque obuiam acceſſit mihi.

STEPHANIVM ancilla.

MIrum videri nemini veſtrûm volo, ſpectatores,
Quid ego hinc, quæ illic habito, exeam: faciam
vos certiores.

Domo dudũ ſum huc accerſita. quoniã nunciatum eſt,
Iſtarum venturos viros, ibi feſtinamus omnes,
Lectis ſternendis ſtuduimus, munditijſque apparandis.
Inter illud tamen negotium meis curaui amicis,
Sticho & conſeruo Sagarino meo, cœna cocta vt eſſet.
Stichus obſonatus eſt. cæterùm ego curãdo id allegaui.
Nunc ibo hinc, & amicos meos curabo hic aduenîẽtes.

SAGARINVS, STICHVS, ſerui duo.

AGite ite foras, ferte põpã, cado te præficio Stiche.
Omnibus modis tentare certum'ſt noſtrum hodie conuiuium.
Ita me di ament, lepidè accípiemur, cum hoc recipiamur in loco.
Quiſqs prætereat, cõmeſſatũ volo vocari. S. conuenit,
Dum quidem hercle quiſq; veniat cum vino ſuo. nam hinc quidem
Hodie polluctura, præter nos iam dabitur nemini.
Noſmet inter nos miniſtremus Monotrophe. hoc conuiuium eſt
Pro opibus noſtris, ſatis commodulè nucibus, fabulis, ficulis,
Oleæ interrupto lupillo, comminuto cruſtulo.
Sat eſt ſeruo homini, modeſtè melius facere ſumtum, quàm ampliter
Suum quemque decet. quibus diuitiæ domi ſunt, ſcaphio & cantharis
Batiolis bibunt, nos noſtro Samiolo poterio
Tamen viuimus, nos tamen efficimus pro opibus noſtra mœnia.
S. Amicę vterutrubi accũbam⁹. S. abi tu ſanè ſuperior,
Atq; adeò vt tu ſcire poſſis, factũ ego hoc tecũ diuido.
Vide vtram tibi libet etiã nũ capere, cape prouinciam.
SA. Quid iſtuc eſt prouinciæ? S. Vtrũ fontali, an libero,
Imperiũ te inhibere mauis. SA. nimio liquidò libero.
Sed amica mea & tua dum comit, dumque ſe exornat, nos volo

Tamen ludere inter nos. Strategū te facio huic cōuiuio.
ST. Nimium lepidè in mente venit: potius in ſubſellio
Cynicè accipiemur, quàm in lectis. SA. imò enim hic magis eſt dulcius.
Sed interim Stratege noſter, cur hic ceſſat cantharus?
Vide quot cyathos hos bibimus? ST. tot, quot digiti ſunt tibi in manu.
Cantio eſt græca, ἢ πέντε πίν' ἢ τρεῖς πίν' ἢ μὴ, τέτταρα.
Tibi propino decuma fonte, tibi tute inde ſi ſapis.
SA. Bene vos, bene nos, bene te, bene me, bene noſtram etiam Stephanium,
Bibe, ſi bibis. ST. non mora erit apud me. SA. edepol conuiui ſat eſt,
Modò noſtra huc amica accedat: id abeſt, aliud nihil abeſt.
Lepidè hoc actum eſt, tibi propino cantharum, vinum tu habes.
ST. Nimis vellem aliquid pulpamenti. SA. ſi horum quæ aſſunt pœnitet,
Nihil eſt, tene aquam. ST. melius dicis, nihil moror cupœdia.
Bibe tibicen, age ſiquid agis, bibendum hercle hoc eſt, ne nega.
Quid hoc faſtidis? quod faciundum vides eſſe tibi, quin bibis?
Age ſi quid agis, accipe inquam, non hoc impendet publicum.
Haud tuum iſtuc eſt te vereri, eripe ex ore tibias.
ST. Vbi illic biberit, vel ſeruato meū modū, vel tu dato.
Nolo ego nos pro ſūmo bibere nulli, relerimus poſtea:
S. Nūquam "Nâq;' edepol, quamuis deſubito vel cad9 verti poteſt.
SA. Quid agitur, quanquam grauatus fuiſti, non nocuit tamen.
Age tibicen quando bibiſti, refer ad labias tibias,
Suffla celeriter tibi buccas, quaſi proſerpens beſtia.
Age dum Stiche vter demutaſſit, poculo multabitur.

ST.

ST. Bonum ius dicis: impetrare oportet, quia æquum poſtulas.
Age ergo obſerua, ſi peccaſſis, multã hic retinebo illico.
SA. Optimum atque æquiſſimum oras. ST. hem tibi hoc primum omnium
Hæc facetia'ſt, amare inter ſe riuales duos:
Vno cantharo potare, & vnum ſcortum ducere.
Hoc memorabil' eſt, ego tu ſum, tu es ego, vnianimi ſumus,
Vnam amicam amamus ambo: mecum vbi eſt, tecum eſt tamen:
Tecum autem vbi eſt, mecum autem ibi eſt: neuter alteri inuidet.
SA. Ohe iã ſatis nolo obcœdes catuli vt ludũ nũc volo,
Vin' amicam huc euocemus? ea ſaltabit. ST. cenſeo.
SA. Mea ſuauis, amabilis, amœna Stephanium ad amores tuos
Foras egredere, ſatis mihi pulcra es. ST. at enim pulcerrima.
SA. Fac nos hilaros hilariores, opera atq; aduentu tuo.
Peregre aduenientes te expetimus Stephaniſcidium, mel meum,
Si amabilitas tibi noſtra placet, ſi tibi amabo accepti ſumus.

STEPHANIVM ancilla, & eidem.

MOrem vobis geram meæ deliciæ, nam ita me Venus amœna amet,
Vt ego hic iamdudum exiſſem ſimitu vobiſcum foras,
Niſi me vobis exornarẽ. nam ita eſt ingeniũ muliebre:
Bene cũ lauta eſt, terſa, ornata, ficta eſt, infecta eſt tamẽ.
Nimioq; ſibi mulier meretrix repperit odium ocius
Sua immundicia, quàm in perpetuum vt placeat mundicia ſua.
S. Nimiũ lepidè fabulata eſt. ST. Veneris mera eſt oratio,
Sagarine. SA. quid eſt? ST. totus doleo. SA. totus? tanto miſerior.

STE. Vtrubi accumbo? SA. vtrubi tu vis? ST. cum ambobus volo, nam ambos amo.
ST. Vapulat peculiũ, actũ eſt, fugit hoc libertas caput.
STE. Date mihi locum, vbi accumbam, amabo, ſiquidem placeo, tum mihi
Cupio cum vtroque mihi eſſe bene. ST. diſpereo. SA. quid ais? ST quid ego?
SA. Ita me Di ament, nunquam enim fiet hodie, hæc quin ſaltet tamen,
Age mulſa mea, ſuauitudo, ſalta, ſaltabo ego ſimul.
ST. Nunq̃ edepol me iſtoc vīces, quin ego ibidẽ pruriã.
STE. Siquidem mihi ſaltandum eſt, tum vos date, bibat, tibicini.
ST. Et qdẽ nobis. SA. tene tibicẽ primùm poſtidea loci.
Si hoc eduxeris, proinde vt conſuetus antehac celeriter
Lepidam & ſuauẽ cãtionẽ aliquã occipito cinædicam,
Vbi perpruriſcamus vſq; exunguiculis, inde huc aquã.

EIDEM duo.

SA. Tene tu hoc educe, dudum placuit potio,
Nunc minus grauatè iam accipit, tene tu interim.
Meus oculus, da mihi ſuauium, dum illic bibit.
Proſtibili eſt autem ſtantem ſtanti ſauium
Dare amicum amicæ. euge euge ſic furi datur.
Quid igitur quanquam grauatus, non nocuit tamen.
Age iam infla buccas. ST. nunc iam aliquid ſuauiter
Redde cantionem, veteri pro vino, nouam.

EIDEM.

SA. Qui Ionicꝰ aut cinędicus, qui hoc tale facere poſſiet?
Si iſtoc me vorſu viceris, alio me prouocato.
Fac tu hoc modo. ST. at tu hoc modo. SA. babæ. ST. tatæ. SA. papæ. ST. pax.
SA. Nunc pariter ambo omnis voco cinædos contrà.
Satis eſſe nobis non magis potis eſt, quàm fūgo imber.
Intrò hinc abeamus, nũc iam ſaltatum ſatis pro vino'ſt,
Vos ſpectatores plaudite, atque ite ad nos comeſſatum.

FINIS.

TRI-

TRINVMMVS.

DRAMATIS PERSONÆ.

LVXVRIA.
INOPIA.
MEGARONIDES ſenex.
CALLICLES ſenex.
LYSITELES adoleſcẽs.
PHILTO ſenex.
LESBONICVS adoleſcens.
STASIMVS ſeruos.
CHARMIDES ſenex.
SYCOPHANTA.

ARGVMENTVM.

Theſaurum abſtruſum abiens peregrè Charmides,
Remq́ue omnem amico Callicli mandat ſuo:
Iſtoc abſente malè rem perdit filius.
Nam & ædis vendit, has mercatur Callicles.
Virgo'indotata ſoror iſtius poſcitur.
Minus quo cum inuidia ei det dotem Callicles,
Mandat qui dicat aurum ferre ſe à patre.
Vt venit ad ædis, hunc deludit Charmides
Senex vt redijt, cuius nubunt liberi.

PROLOGVS.

LVXVRIA & INOPIA.

SEquere mea gnata, vt munus fungaris tuum.
IN. Sequor, ſed finem fore quem dicam, neſcio.
LV. Adeſt, hem illæ ſunt ædes, i intrò nunc iam.
Nunc'ne quis erret voſtrûm, paucis in viam
Deducam, ſiquidem operam dare promittitis.
Nunc primum igitur, quæ ego ſim, & quæ illa hæc ſiet,
Huc quæ abijt intrò, dicam, ſi animum aduortitis.
Primum mihi Plautus nomen Luxuriæ indidit,
Tum hanc mihi gnatam eſſe voluit Inopiam.
Sed ea huc quid introierit impulſu meo,
Accipite, & date vaciuas auris, dum eloquar.
Adoleſcens quidam eſt, qui habitat in hiſce ædibus:
Is rem paternam me'adiutrice perdidit,

Quo-

Quoniam ei qui me aleret,nihil video eſſe reliqui.
Dedi meam gnatam, qui cum ætatem exigat:
Sed de argumento ne expectetis fabulæ.
Senes qui huc venient, hi rem vobis aperient.
Huic nomen græcè eſt Theſauro fabulæ.
Philemo ſcripſit, Plautus vertit barbarè,
Nomen Trinummo fecit.nunc hoc vos rogat,
Vt liceat poſſidere hanc nomen fabulam.
Tantum eſt.valete,adeſte cum ſilentio.

MEGARONIDES ſenex.

AMicum caſtigare ob meritam noxiam,
Immune eſt facinus: verùm in ætate vtile.
Et conducibile.nam ego amicum hodie meum
Concaſtigabo pro commerita noxia,
Inuitus,ni me id inuitet,vt faciam,fides.
Nam hic nimium morbus mores inuaſit bonos:
Ita plerunque omnis iam ſunt intermortui.
Sed dum illi ægrotant,interim mores mali:
Quaſi herba irrigua ſuccreuerunt vberrimè.
Neque quicquam hic vile nunc eſt,niſi mores mali,
Eorum licet iam meſſem metere maximam,
Nimioque hic pluris pauciorum gratiam
Faciunt,pars hominum,quàm id,quod proſit pluribus.
Ita vincunt: illud conducibile gratiæ
Quæ in rebus multis obſtant,odioſæque ſunt,
Remoramque faciunt rei priuatæ & publicæ.

CALLICLES, MEGARONIDES, ſenes duo.

LArem corona noſtrum decorari volo.
Vxor venerare, vt nobis hæc habitatio
Bona, fauſta, felix,fortunataque eueniat,
Teque vt quamprimum poſſim,videam emortuam.
ME. Hic ille eſt,ſenecta ætate qui factus eſt puer,
Qui admiſit in ſe culpam caſtigabilem.
Aggrediar hominem. CA. cuia vox prope me ſonat?
ME. Tui beneuolentis,ſi ita es, vt ego volo:
Sin' aliter es,inimici atque irati tibi.

CA.

CA. O amice ſalue, atque æqualis mihi. vt vales
Megaronides? ME. & tu edepol ſalue Callicles.
CA. Valen'? valuiſtin'? ME. valeo, & valui rectius.
CA. Quid agit tua vxor? vt valet? ME. pluſquam ego
volo.
CA. Bene hercle eſt, illam tibi bene valere & viuere.
ME. Credo hercle te gaudere, ſi quid mihi mali eſt.
CA. Omnibus amicis quod mihi eſt, cupio eſſe idem.
ME. Ehó tua vxor quid agit? CA. immortalis eſt.
Viuit, victuraque eſt. ME. bene hercle nuncias,
Deosque oro, vt vitæ tuæ ſuperſtes ſuppetat.
CA. Dum quidem hercle tecum nupta ſit, ſane velim.
ME. Vin' cōmutemus, tuam ego ducam, & tu meam?
Faxo haud tantillum dederis verborum mihi.
Nunquam tu, credo, mihi imprudenti obrepſeris,
Ne tu hercle faxo haud ſcies quam rem egeris.
CA. Habeas, vt nactus: nota mala, res optuma'ſt.
Nam ego nūc ſi ignotam capiam, quid agam, neſciam.
ME. Edepol proinde vt bene viuitur, diu viuitur.
Sed hoc animum aduorte, atque aufer ridicularia:
Nā ego dedita opera huc ad te aduenio. CA. q̄d venis?
ME. Malis te vt verbis multis multum obiurgitem.
CA. Men'? ME. num quis eſt hic alius præter me atq; te?
CA. Nemo eſt, quid igitur? ME. rogitas? téne obiurgitem
Niſi tute mihi me cenſes dicturum male:
Nam ſi in te ægrotant artes antiquæ tuæ.
Sin immutare vis ingenium moribus,
Aut ſi demutant mores ingenium tuum,
Neque eos antiquos ſeruas, aſt captas nouos,
Omnibus amicis morbum tu incuties grauem,
Vt te videre audireque ægroti ſient.
CA. Quid in mentem venit tibi iſtæc dicta dicere?
ME. Quia omnis bonos bonaſque accurare addecet,
Suſpicionem, & culpam vt ab ſe ſegregent.
CA. Non poteſt vtrunq; fieri. M. quapropter? C. rogas?
Ne admittam culpam, ego meo ſum promus pectori,

Su-

Suſpicio eſt in pectore alieno ſita.
Nam nunc ego ſi te ſurripuiſſe ſuſpicer,
Ioui coronam de capite, è Capitolio
Quod in culmine aſtat ſummo. ſi id non feceris,
Atque id tamen lubeat ſuſpicarier,
Qui tu id prohibere me potes, ne ſuſpicer?
Sed iſtud negocij ſcire cupio, quicquid eſt.
ME. Haben' tu amicum aut familiarem quempiam
Cui pectus ſapiat? CA. edepol haud dicam dolo,
Sunt quos ſcio eſſe amicos, ſunt quos ſuſpicor:
Quorum ingenia atque animos non poſſum noſcere,
Ad amici partem, an ad inimici perueniat.
Sed tu ex amicis certis mihi es certiſſimus,
Si quid ſcis me feciſſe inſcitè aut improbè,
Si id non accuſas, tu ipſe obiurgandus es, ſcio.
ME. Etſi alia huc cauſſa ad te adueni, æquum poſtulas.
CA. Expecto ſi quid dicas. ME. primùm dum omnium,
Malè dictitatur tibi vulgo in ſermonibus:
Turpilucricupidum te vocant ciues tui.
Tum autem ſunt alij, qui te vulturium vocant.
Hoſtis'ne, an ciuis comedis, paruipendere.
Hæc cum audio in te dicier, excrucior miſer.
CA. Eſt, atque non eſt mihi in manu Megaronides.
Quin dicant, non eſt: meritò vt ne dicant, id eſt.
ME. Fuit'ne hic tibi amicus Charmides? CA. eſt, & fuit.
Id ita eſſe vt credas, rem tibi autorem dabo.
Nam poſtquam hic eius rem confregit filius,
Videtque ipſe ad paupertatem protractum eſſe ſe,
Suamque filiam eſſe adultam virginem,
Simul eius matrem, ſuamque vxorem mortuam,
Quoniam hinc iturus eſt ipſe in Seleuciam,
Mihi commendauit virginem gnatam ſuam,
Et rem ſuam omnem, & illum corruptum filium.
Hæc, ſi mihi inimicus eſſet, credo haud crederet.
ME. Quid tu adoleſcentem, quem eſſe corruptũ vides,
Qui tuæ mandatus eſt fidei & fiduciæ,

Quin

Quin eum reſtituis? quin ad frugem corrigis?
Ei rei operam dare te fuerat aliquanto æquius,
Si qui ptobiorem facere poſſis, non vti
In eandem tute accederes infamiam,
Malumque vt eius cum tuo miſceres malo.
CA. Quid feci? ME. quod homo nequam. CA. nō iſtuc meum eſt.
ME. Emiſtin' de adoleſcente has ædes? quid taces?
Vbi nunc tute habitas? CA. emi, atque argentum dedi
Minas quadraginta adoleſcenti ipſi in manum.
ME. Dediſti argentum? CA. factum, neque facti piget.
ME. Edepol fidei adoleſcentem mandatum malæ.
Dediſti'ne hoc pacto ei gladium qui ſe occideret?
Quid ſecus eſt, aut quid intereſt dare te in manus,
Argentum amanti homini adoleſcenti, animi impoti,
Qui exædificaret ſuam inchoatam ignauiam?
CA. Non ego illi argentum redderē? ME. non redderes,
Neque de illo quicquam neque emeres, neq; venderes.
Nec qui deterior eſſet, faceres copiam.
Inconciliaſtin' eum, qui mandatu'ſt tibi?
Illum qui mandauit, eum exturbaſti ex ædibus.
Edepol mandatum pulcrè, & curatum probè.
Crede huic tutè, ſuam iam melius rem geſſerit.
CA. Subigis maledictis me tuis Megaronides
Nouo modo, adeò vt quod meæ concreditum eſt
Taciturnitati clàm fidei & fiduciæ,
Ne enunciarem cuiquam, neu facerem palàm,
Vbi mihi neceſſe ſit iam id tibi concredere.
ME. Mihi quod credideris, ſumes, vbi poſiueris.
CA. Circumſpice dum te ne quis aſſit arbiter
Nobis, & quæſo identidem circumſpice.
ME. Auſculto, ſi quid dicas. CA. ſi taceas, loquar.
Quoniam hinc eſt profectus peregrè Charmides,
Theſaurum mihi demonſtrauit in hiſce ædibus,
Hic in conclaui quodam. ſed circumſpice.
ME. Nemo eſt. CA. nūmorum Philippeū ad tria millia.

Id ſolus ſolum per amicitiam & per fidem,
Flens me obſecrauit,ſuo ne gnato crederem,
Néue cuiquam,vnde ad eum id poſſet permanaſcere.
Nunc ſi ille huc ſaluus reuenit,reddam ſuum ſibi:
Si quid eo fuerit, certò illius filiæ,
Quæ mihi mandata eſt, habeo dotem vnde dem,
Vt eam in ſe dignam conditionem collocem.
ME. Proh di immortales,verbis paucis quàm citò
Alium feciſti me,alius ad te veneram.
Sed vt occepiſti, perge porrò proloqui.
CA. Quid tibi ego dicam? qui illius ſapientiam
Et meam fidelitatem, & celata omnia
Penè ille ignauus funditus peſſum dedit?
ME. Qui dũ? CA. quia rure dũ ſum ego vnos ſex dies,
Me abſente atque inſciente,inconſultu meo,
Ædes venales haſce inſcribit literis.
ME. Adeſuriuit magis, & inhiauit acrius
Lupus. obſeruauit,dum dormitarent canes.
Gregem vniuerſum voluit tecum auertere.
CA. Feciſſet edepol, ni hæc præſenſiſſet canes.
Sed nunc rogare ego viciſſim te volo,
Quid fuit officium meum me facere,face ſciam.
Vtrum indicare me ei theſaurum æquum fuit,
Aduerſum quàm eius me obſecrauiſſet pater:
An ego alium dominum paterer fieri ædibus,
Qui emiſſet?eius eſſétne ea pecunia?
Emi egomet potius ædis,argentum dedi
Theſauri cauſſà, vt ſaluum amico traderem.
Neque adeò haſce emi mihi,nec vſuræ meæ.
Illi redemi rurſum, à me argentum dedi.
Hæc ſunt,ſeu rectè,ſeu peruorſè facta ſunt.
Egomet feciſſe confiteor Megaronides.
Hem mea malefacta, hem meam auaritiam tibi,
Haſcine me propter res maledicta diſſerunt?
ME. Pauſa,viciſti caſtigatorem tuum.
Occluſti linguam,nihil eſt qui reſpondeam.

CA. Nunc ego te quæſo, vt me opera & conſilio iuues,
Communiceſque hanc mecum meam prouinciam.
ME. Polliceor operam. CA. ergo vbi eris paulo poſt?
ME. domi.
CA. Nunquid vis? ME. cures tuam fidē. CA. fit ſedulò.
ME. Sed quid ais? CA. quid vis? ME. vbi nūc adoleſcēs
CA. Poſticulū hoc recepit, cum ædis vendidit. [habet?
ME. Iſtuc volebam ſcire. i ſanè nunc iam.
Sed quid ais? CA. quid? ME. nunc virgo nempe apud te
eſt. CA. ita eſt.
Iuxtaque eam curo cum mea. ME. rectè facis.
CA. Num quid prius, q̄ abeo me rogaturus? ME. vale.
Nihil eſt profectò ſtultius neque ſtolidius,
Neque mendaciloquius, neque argutum magis,
Neque confidentiloquius, neque periurius,
Quàm vrbani aſſidui ciues, quos ſcurras vocant.
Atque egomet me adeò cum illis vnà ibidem traho,
Qui illorum verbis falſis acceptor fui,
Qui omnia ſe ſimulant ſcire, nec quicquam ſciunt.
Quod quiſq; in animo habet, aut habiturus eſt, ſciunt.
Id quod in aurem rex reginæ dixerit,
Sciunt. quod Iuno fabulata eſt cum Ioue,
Quæ neque futura, neque facta ſunt, tamen ij ſciunt.
Falſon' an vero laudent, culpent, quem velint,
Non flocci faciunt, dum illud quod lubeat, ſciant.
Omnis mortalis hunc aiebant Calliclem
Indignum ciuitate hac eſſe viuere:
Bonis qui hunc adoleſcentem euertiſſet ſuis.
Ego de eorum verbis famigeratorum inſcius,
Proſilui amicum caſtigatum innoxium.
Quod ſi exquiratur vſque ab ſtirpe autoritas,
Vnde quicquid auditum dicant, niſi id appareat,
Famigerator iure fiet cum damno & malo.
Hoc ita ſi fiat, publico fiat bono,
Pauci ſint faxim, qui ſciant quod neſciunt,
Occluſioremque habeant ſtultiloquentiam.

LYSITELES adoleſcens.

MVltas res ſimitu in meo corde verſo , multum in cogitando
Dolorem indipiſcor,egomet me concoquo,& macero, & defatigo.
Magiſter mihi exercitor animus,hinc eſt. ſed hoc non liquet,
Nec ſatis cogitatum eſt , vtram potius harum mihi artem expeteſſam.
Vtram ætati agundæ arbitrer firmiorẽ amori me,an rei
Obſequi potius par ſiet , vtra in parte plus voluptatis ſit vitæ,
Ad ætatem agundam.de hac re mihi ſatis haud liquet, niſi hoc
Sic faciã opinor,vtranq; rem ſimul exputẽ,iudex ſim,
Reuſq; ad eã rem,ita faciã,ita placet, omnium primũ·
Amoris artis eloquar,quemadmodũ expediãt,nunquã
Amor quenquam niſi cupidum hominem poſtulat ſe in plagas
Conijcere:eos cupit, eos cõſectatur, ſubdolè blanditur, ab re
Conſulit blandiloquentulus,harpago,mendax,cuppes, auarus,
Elegãs,deſpoliator,latebricolarum hominũ corruptor,
Blandus, inops, celati indagator . nam qui ab eo quod amat,
Quàm extemplò ſauijs ſagittatis percuſſus eſt,illico res foras
Labitur,liquitur.da mihi hoc mel meum, ſi me amas, ſodes.
Ibi ille cuculus,ocelle mi, fiat & iſtuc : & ſi amplius vis [dari,
Dabitur,ibi illa pendentẽ ferit,iam amplius orat. nõ ſat
Id eſt mali,ni amplius etiã quod ebibit,quod comeſt,
Quod facit ſumti, nox datur,ducitur familia tota.
Veſtiſpicæ vnctor , auri cuſtos , flabelliferæ ſandaligerulæ,

Can-

Cantrices, ciſtellatrices, nuncij, renuncij, raptores panis & peni
Fit ipſe, dum illis comis eſt, inops amator. hæc ego cum ago
Cum meo animo, & recolo, vbi qui eget, quàm precij ſit parui apage te,
Amor non places, nihil te vtor, quanquam illud eſt dulce, eſſe & bibere.
Amor amara dat tibi ſatis quod ægrè ſit, fugit forum, fugat tuos
Cognatos, fugat ipſe ſe à ſuo contuitu.
Neque enim eum ſibi amicum volunt dici. mille modis amor ignorandu'ſt.
Procul adhibendus eſt, atque abſtinendus. nam qui in amore
Præcipitauit, peius perit, quàm ſi ſaxo ſaliat. apage ſis amor,
Tuas res tibi habe, amor mihi amicus ne fuas vnquam: ſunt tamen
Quos miſeros maleque habeas, quos tibi obnoxios feciſti.
Certum'ſt ad frugem applicare animum, quanquam ibi animo
Labos grandis capitur, boni ſibi hæc expetunt rem, fidem, honorem,
Gloriam, & gratiam, hoc probis precium'ſt: eo mihi magis lubet
Cum probis potius, quàm cum improbis viuere vanidicis.

PHILTO ſenex. LYSITELES adoleſcens.

QVò illic homo foras ſe penetrauit ex ædibus? PA. pater aſſum.
Impera quod vis, neque tibi ero in mora, neque latebroſe me abs tuo
Conſpectu occultabo. PH. Feceris par tuis cæteris factis, patrem

Tuum ſi percoles, per pietatẽ. nolo ego cum improbis te viris
Gnate mi,neq; in via,neq; in foro vllũ ſermonẽ exequi.
Noui ego hoc ſeculum moribus quibus ſit. malus bonum,malum
Eſſe volt, vt ſit ſui ſimilis: turbant,miſcent mores mali, rapax,
Auarus,inuidus,ſacrum,prophanum,publicum,priuatum habent,
Hiulca gẽs.hæc ego doleo, hæc ſunt quæ me excruciãt.
Hæc dies noctesq́ue tibi canto vt caueas: quod manu non queunt
Tangere,tantum fas habent,quo manus abſtineant.
Cætera,rape,trahe,fuge latè. lacrumas hæc mihi, cum video,
Eliciunt: quia ego ad hoc genus hominum duraui. quin prius
Me ad pluris penetraui. nam hi mores maiorũ laudant
Eoſdem, lutilant,quos collaudant. hiſce ego te artibus gratiam
Facio,neu colas, neu imbuas ingenium. meo modo & moribus viuito
Antiquis:quę ego tibi præcipio,ea facito. nihil ego iſtos
Moror facetos mores, & turbidos, quibus boni dedecorant ſe.
Hæc tibi,ſi mea imperia capeſſes, multa bona in pectore conſident.
LY. Semper ego vſq; ad hãc ętatẽ ab ineũte adoleſcẽtia,
Tuis ſeruiui ſeruitutem imperijs & præceptis pater,
Pro ingenio ego me liberum eſſe ratus ſum: pro imperio tuo,
Meum animum tibi ſeruitutem ſeruire,ęquum cenſui.
PH. Qui homo cum animo inde ab ineunte ætate depugnat ſuo,
Vtrum id ita ne eſſe mauelit, vt eum animus æquum cenſeat:

An

An ita potius, vt parentis eum eſſe & cognati velint.
Si animus hominẽ perpulit, actum eſt, animo ſeruiuit,
non ſibi.
Si ipſe animũ perpulit, dum viuit, victor victorũ cluet:
Tu ſi animum viciſti, potius quàm animus te, eſt quòd
gaudeas.
Nimio ſatius eſt vt opuſt, te ita eſſe, ꝙ vt animo lubet.
Qui animum vincũt, quàm quos animus, ſemper pro-
biores cluent.
LY. Iſtęc ego mihi ſemper habui ætati tegumentũ meę,
Ne penetrarẽ me vſquàm, vbi eſſet dãni cõciliabulum.
Ne noctu irem obambulatũ, neu ſuum adimerẽ alteri.
Neu tibi ægritudinem pater párerem, parſi ſedulò.
Sarta tecta tua præcepta vſque habui, mea modeſtia.
PH. Quid exprobras? bene quod feciſti, tibi feciſti, non
mihi.
Mihi quidẽ ętas acta eſt fermè, tua iſtuc refert maximè.
IS PROBVS eſt, quem non pœnitet quàm probus
ſit, & frugi bonæ.
Benefacta benefactis alijs pertegito, ne perpluant.
Qui ipſus ſe contemnit, in eo eſt indoles induſtriæ.
LY. Ob eam rem hæc pater autumaui, quia res quæ-
dam'ſt, quam volo
Ego me abs te exorare. PH. quid id eſt? veniam iam
dare geſtio.
LY. Adoleſcenti huic genere ſummo amico, atque æ-
quali meo,
Minus qui cautè & cogitatè ſuam rem tractauit pater,
Bene volo ego illi facere, ſi tu nonne vis. PH. nempe
de tuo.
LY. De meo, nam quod tuum'ſt, meum'ſt, omne meũ
eſt autem tuum.
PH. Quid is, eget'ne? LY. eget. PH. habuit'ne rem? LY.
habuit. PH. quì eam perdidit?
Publicis'ne affinis fuit, an maritumis negocijs?
Mercaturam'ne, an venales habuit, vbi rem perdidit?

LY. Nihil iſtorum. PH. quid igitur? LY. per comitatem edepol pater,
Præterea aliquantū animi cauſſa in delicijs diſperdidit.
PH. Edepol hominem prædicatum ferme familiariter,
Qui quidem nunquam per virtutem rem confregit, atque eget.
Nihil moror eū tibi eſſe amicū,cū eiuſmodi virtutibus.
LY. Quia ſine omni malitia eſt,tolerare eius egeſtatem volo.
PH. De mendico malè meretur qui ei dat quod edit, aut quod bibat.
Nam & illud quod dat, perdit, & illi producit vitam ad miſeriam.
Non eò hoc dico,quin quæ tu vis,ego velim,& faciam lubens.
Sed ego hoc verbum cum illi cuidam dico , præmonſtro tibi,
Vt ita te aliorum miſereat , caue ne tui alios miſereat.
LY. Deſerere illū , & deiuuare in rebus aduerſis pudet.
PH. Pol pudere quàm pigere præſtat,totidem litteris.
LY. Edepol deûm virtute dicā pater,& maiorū,& tua,
Multa bona bene parta habemus.bene ſi amico feceris,
Ne pigeat feciſſe:at potius pudeat,ſi non feceris.
PH. De magnis diuitijs ſi quid demas, plus fit,an min9?
LY. Minus pater.ſed ciui immunifico ſcis quid cantari ſolet?
Quod habes,ne habeas:& illud quod nunc non habes, habeas malum:
Quandoquidem nec tibi bene eſſe potes pati,nec alteri.
PH. Scio equidem iſtuc ita ſolere fieri.verùm gnate mi,
Is eſt immunis , cui nihil eſt qui munus fungatur ſuū.
LY.Deûm virtute habemus,& q̄ noſmet vtamur pater,
Et alijs qui comitati ſimus beneuolentibus.
PH. Nō edepol tibi ꝑnegare poſſum quicq̄ quod velis,
Cuius egeſtatem tolerare vis,loquere audacter patri.
LY. Lesbonico huic adoleſcenti Charmidæ filio,

Qui

Qui illic habitat. PH. qui comedit quod fuit, quod non fuit.
LY. Ne opprobra pater: multa eueniunt homini, quæ vult, quæ ne vult.
PH. Age dum eloquere, quid dare illi nunc vis? LY. nihil quicquam pater.
Sapientiæ ætas condimentum'ſt, ſapiens ætati cibus eſt.
PH. Mentire edepol gnate, atque id nunc facis haud conſuetudine.
Nam ſapiens quidem pol ipſe fingit fortunam ſibi.
Eóne multa quæ ne volt eueniunt, niſi fictor malus eſt,
Multa eſt opera opus ficturæ, quæ ſe fictorem probum
Vitæ eſſe agendæ expetit. LY. ſed hic admodum adoleſcentulus.
PH. Non ætate, verùm ingenio adipiſcitur ſapientia.
LY. Tu modò ne me ꝓhibeas accipere, ſi q̄d det mihi.
PH. An eo egeſtatem eius tolerabis, ſi quid ab illo acceperis?
LY. Eo pater. PH. pol ego iſtam volo me rationē edoceas. LY. licet.
Scin' tu illum quo genere gnatus ſit? PH. ſcio, apprimè probo.
LY. Soror illi eſt adulta virgo grandis, eam cupio pater
Ducere vxorem. PH. ſine dote? LY. ſine dote. PH. vxorem? LY. ita.
Tua re ſalua, hoc pacto ab illo inibis ſummã gratiam,
Neque commodius vllo pacto ei poteris auxiliarier.
PH. Ego indotatam te vxorē vt patiar? LY. patiundum eſt pater.
Et eo pacto addideris noſtræ lepidam famam familiæ.
PH. Multa ego poſſum docta dicta & quamuis facundè loqui,
Hiſtoriam veterem atque antiquam hæc mea ſenectus ſuſtinet.
Verùm ego quando te & amicitiam & gratiam in noſtram domum

Video allicere,& ſi aduerſatus tibi fui, iſtac iudico.
Tibi permitto, poſce, duce. LY. di te ſeruaſſint mihi.
Sed adde ad iſtam gratiam vnum. PH. quid id eſt autem vnum? LY. eloquar,
Tute ad eũ adeas, tute concilies, tute poſcas. PH. eccere.
LY. Nimio citius tranſiges. firmum omne erit, quod tu egeris.
Grauius erit tuum vnum verbum ad eam rem, quàm centum mea.
PH. Ecce autem in benignitate hoc repperi negotium.
Dabitur opera. LY. lepidus viuis. hæ ſunt ædes, hic habet.
Leſbonico eſt nomen. age rem cura, ego te opperiar domi.

PHILTO ſenex.

NOn optuma hæc ſunt, neq; ego vt æquum cenſeo:
Verùm meliora ſunt, quàm quæ deterruma.
Sed hoc vnum conſolatur me atque animum meum:
Quia qui nihil aliud, niſi quod ſibi ſoli placet,
Conſulit, aduorſum filium, nugas agit,
Miſer ex animo fit, factius nihilo facit:
Suæ ſenectuti is acriorem hyemem parat,
Cum illanc importunam tempeſtatem conciet.
Sed aperiuntur ædes quò ibam commodè,
Ipſe exit Leſbonicus cum ſeruo foras.

LESBONICVS adoleſcens. STASIMVS ſeruus. PHILTO ſenex.

MInus quindecim dies ſunt, cùm pro hiſce ædibus
Minas quadraginta accepiſti à Callicle.
Eſt'ne hoc quod dico Staſime? ST. cùm conſidero,
Meminiſſe videor fieri. LE. quid factum eſt eò?
ST. Comeſſum, expotum, exutum, elotum in balneis,
Piſcator, piſtor abſtulit, lanij, coqui,
Olitores, myropolæ, aucupes, confit citò,
Quàm ſi tu obijcias formicis papauerem.
LE. Minus hercle in hiſce rebus ſumtum eſt ſex minis.

ST. Quid quod dediſti ſcortis? LE. ibidem vnà traho.
ST. Quid quod ego defraudaui? LE. hem iſta ratio maxuma eſt.
ST. Non tibi illud apparere, ſi ſumas, poteſt:
Niſi tu immortale rere eſſe argentum tibi.
Serò atque ſtultè prius quod cautum oportuit,
Poſtquam comedit rem, poſt rationem putat.
LE. Nequaquam argenti ratio comparet tamen.
ST. Ratio quidem hercle apparet, argentum οἴχεται.
Minas quadraginta accepiſti à Callicle,
Et ille ædis abs te accepit mancipio. LE. admodum.
PH. Pol opinor affinis noſter ædes vendidit.
Pater cùm peregrè veniet, in porta eſt locus,
Niſi fortè in ventrem filio correpſerit.
ST. Trapezitæ mille dracumarum Olympicum,
Quas de ratione debuiſti, reddite.
LE. Nempe quas ſpopondi. ST. immò quas dependi, [inquito.
Qua ſponſione pronuper tu exactus es,
Pro illo adoleſcente, quem tu aiebas eſſe diuitem.
LE. Factum. ST. vt quidem illud perierit. LE. factum id quoque eſt,
Nam nũc eum vidi miſerum, & me eius miſeritum'ſt.
ST. Miſeret te aliorum, tui te nec miſeret, nec pudet.
PH. Tempus adeundi eſt. LE. eſt'ne hic Philto qui aduenit?
Is hercle eſt ipſus. ST. edepol næ ego iſtum velim
Meum fieri ſeruum cum ſuo peculio.
PH. Herum atque ſeruum plurimum Philto iubet
Saluere, Leſbonicum & Staſimum. LE. di duint
Tibi Philto quæcunque optes. quid agit filius?
PH. Bene vult tibi. LE. Edepol mutuum mecum facit.
ST. Nequam illud verbum'ſt, bene vult, niſi qui bene facit.
Ego quoque volo eſſe liber, nec quicquam volo,
Hic poſtulet frugi eſſe, nugas poſtulet.
PH. Meus gnatus me ad te miſit, inter ſe atque vos
Affini-

Affinitatem vt conciliarem & gratiam.
Tuam vult ſororem ducere vxorem, & mihi
Sententia eadem'ſt, & volo. LE. hau noſco tuum,
Bonis tuis rebus meas res irrides malas.
PH. Homo ego ſum, homo tu es: ita me amabit Iuppi- [ter,
Neque te deriſum veni, neque dignum puto.
Verùm hoc, vt dixi, meus me orauit filius,
Vt tuam ſororem poſcerem vxorem ſibi.
LE. Mearum rerum me nouiſſe æquum'ſt ordinem,
Cum veſtris noſtra non eſt æqua factio.
Affinitatem vobis aliam quærite.
ST. Satin' tu ſanus mentis, aut animi tui,
Qui conditionem hanc repudies? nam illum tibi
Ferentarium eſſe amicum inuentum intelligo.
LE. Abin' hinc dierecte? ST. ſi hercle ire occipiã, vetes.
LE. Niſi quid me aliud vis Philto, reſpondi tibi.
PH. Benigniorem Leſbonice te mihi,
Quàm nunc experior eſſe, confido fore,
Nam & ſtultè facere, & ſtultè fabulatier,
Vtrunque Lesbonice in ætate haud bonum'ſt.
ST. Verũ hercle hic dicit. LE. oculũ ego tibi effodiam,
Si verbum addideris. ST. hercle quin dicam tamen,
Nam ſi ſic non licebit, luſcus dixero.
PH. Ita tu nunc dicis non eſſe æquiperabiles
Veſtras cum noſtris factiones, atque opes?
LE. Dico. PH. quid tunc, ſi in ædem ad cœnam veneris,
Atque ibi opulentus tibi par fortè vt venerit,
Appoſita ſit cœna, popularem quam vocant,
Si illi congeſtæ ſint epulæ à clientibus,
Si quid tibi placeat, quod illi congeſtum ſiet,
Edáſne, an incœnatus cum opulento accubes?
LE. Edim, niſi ille vetet. ST. at pol ego etiam ſi vetet,
Edim, atque ambabus malis expletis vorem:
Et quod illi placeat, præripiam potiſſimum,
Neque illi concedam quicquam de vita mea.
Verecundari neminem apud menſam decet,

Nam

Nam ibi de diuinis atque humanis cernitur.
PH. Rem fabulare. ST. non tibi dicam dolo.
Decedam ego illi de via de ſemita,
De honore populi: verùm quod ad ventrem attinet,
Non hercle hoc longè, niſi me pugnis vicerit.
Cœna hæc annona eſt, ſine ſacris hæreditas.
PH. Semper tu hoc facito Lesbonici cogites,
Id optimum eſſe, tute vti ſis optumus.
Si id nequeas, ſaltem vt optumis ſis proximus.
Nunc conditionem hanc, quam ego fero, & quam abs te peto,
Dare atque accipere Lesbonice te volo.
Dei diuites ſunt, deos decet opulentia
Et factiones: verùm nos humunculi
Salillum animæ, qui cum extemplò amiſimus,
Æque mendicus atque ille opulentiſſimus
Cenſetur cenſu ad Acherontem mortuus.
ST. Mirum ni tu illuc tecum diuitias feras,
Vbi mortuus ſis, ita ſis vt nomen cluet.
PH. Nunc vt ſcias hic factiones atque opes
Non eſſe, neque nos tuam negligere gratiam,
Sine dote poſco tuam ſororem filio,
Quæ res bene vortat, habeon' pactam? quid taces?
ST. Proh di immortales, conditionem qoiuſmodi?
PH. Quin fabulare, di bene vortant, ſpondeo.
ST. Eheu vbi vſus nihil erat dicto, ſpondeo
Dicebat: nunc hic quom opus eſt, non quit dicere.
LE. Cum affinitate veſtra mea arbitramini
Dignum, habeo vobis Philto magnam gratiam.
Sed etſi hercle grauiter cecidit ſtultitia mea
Philto, eſt ager ſub vrbe hic nobis, eum dabo
Dotem ſorori. nam is de ſtultitia mea
Solus ſuperſit præter vitam reliquus.
PH. Profectò dotem nihil moror. LE. certum'ſt dare?
ST. Noſtrámne nutricem here, quæ nos educat,
Abalienare à nobis? caue ſis feceris,

Quid

Quid edemus noſmet poſtea? LE. etiam tu taces?
Tibi ego rationem reddam. ST. planè perijmus,
Niſi quid ego comminiſcor. Philto te volo.
PH. Siquid vis Staſime. ST. huc concede aliquantum. PH. licet.
ST. Arcano tibi ego hoc dico, ne ille ex te ſciat,
Néue alius quiſquam. PH. crede audacter quid lubet.
ST. Per deos atque homines dico, ne tu illunc agrum
Tuum ſiris vnquam fieri, neque gnati tui.
Ei rei argumentum dicam. PH. audire edepol lubet.
ST. Primum omnium olim terra cum proſcinditur,
In quinto quoque ſulco moriuntur boues.
PH. Apage. ST. Acherontis hoſtium in noſtro'ſt agro.
Tum vinum priuſquam coactum'ſt, pendet putidum.
LE. Conſuadet homini credo, etſi ſceleſtus eſt.
At mihi infidelis non eſt. ST. audi cætera.
Pòſt id frumenti quom alibi meſſis maxima'ſt,
Tribus tantis illi minus reddit, quàm obſeueris.
PH. Hem iſtic oportet obſeri mores malos,
Si in obſerendo poſſint interfieri.
ST. Neque vnquam quiſquam eſt cuius ille ager fuit,
Quin peſſumè ei res vorterit, cuium fuit.
Alij exulatum abierunt, alij emortui,
Alij ſe ſuſpendêre. hem nunc hic cuius eſt,
Vt ad incitas redactus! PH. apage à me iſtum agrum.
ST. Magis apage dicas, ſi omnia à me audiueris.
Nam fulguritæ ſunt hìc alternæ arbores.
Sues moriuntur angina hic acerruma.
Oues ſcabræ ſunt, tam glabræ hem, q̃ hæc eſt manus.
Tum autem Syrorum genus, quod patientiſſimum eſt
Hominum, nemo extat, qui ibi ſex menſes vixerit:
Ita cuncti ſolſtitiali morbo decidunt.
PH. Credo ego iſtuc Staſime ita eſſe, ſed campas genus,
Multo Syrorum iam anteit patientia.
Sed iſte eſt ager profectò, vt te audiui loqui,
Malos in quem omnes publicè mitti decet.

Sicut

Sicut fortunatorum memorant inſulas,
Quò cuncti qui ætatem egerunt caſtè ſuam,
Conueniant: contrà iſtoc detrudi maleficos
Æquum videtur,qui quidem iſtius ſit modi.
ST. Hoſpitium eſt calamitatis, quid verbis opu'ſt?
Quamuis malam rem quærens,illic reperias.
PH. At tu hercle & illi & alibi. ST. caue ſis dixeris,
Me tibi dixiſſe hoc. PH. dixiſti arcano ſatis.
ST. Quin hic quidem cupit illum ab ſe abalienarier,
Si quidem reperire poſſiet,cui os ſublinat.
PH. Meus quidē hercle nunq̃ fiet. ST. ſi ſapies quidem.
Lepidè hercle de agro ego hunc ſenem deterrui:
Nam qui viuamus nihil eſt, ſi illum amiſerit.
PH. Redeo ad te Leſbonice. LE. dic ſodes mihi,
Quid hic locutus tecum? PH. quid cenſes? homo'ſt,
Vult fieri liber: verùm quod det, non habet.
LE. Et ego eſſe locuples,verùm nequicquam volo.
ST. Licitum ſi velles,nunc quoniam nihil eſt,non licet.
LE. Quid tecū Staſime? ST. de iſtoc quod dixiſti modò,
Si antea voluiſſes,eſſes: nunc ſerò cupis.
PH. De dote mecum conuenire nihil potes,
Quid tibi lubet, tute agito cum nato meo.
Nunc tuam ſororem filio poſco meo.
Quæ res bene vortat. quid nunc etiam conſulis?
LE. Quid iſtuc?quando ita vis,di bene vortāt, ſpōdeo.
PH. Nunquam edepol cuiquam tam expectatus filius
Natus,quàm eſt illud: ſpondeo natum mihi.
ST. Di fortunabunt veſtra conſilia. PH. ita volo.
LE. Sed Staſime abi huc ad meam ſororē,ad Calliclem.
Dic hoc negocij quomodo actum eſt. ST. ibitur.
LE. Et gratulator meæ ſorori. ST. ſcilicet.
PH. I hac Leſbonice mecum, vt coràm nuptijs
Dies conſtituatur,eadem hæc confirmabimus.
LE. Tu iſtuc cura quod iuſſi,iam ego hic ero,
Dic Callicli me vt conueniat. ST. quin tu i modò.
LE. De dote vt videat quid opus ſit facto. ST. i modò.
LE.

LE. Nam certum'ſt ſine dote haud dare. ST. quin tu i modò.
LE. Neque enim illi damno vnquam eſſe patiar. ST. abi modò.
LE. Meam negligentiam. ST. i modò. LE. ô pater,
Æquum videtur quin quod peccarim. ST. i modò.
LE. Potiſſimum mihi id obſit. ST. i modò. LE. ô pater
En vnquam aſpiciam te? ST. i modò, i modò, i modò.
Tandem impetraui abiret. di veſtram fidem;
Edepol re geſta peſſumè, geſtam probè,
Siquidem ager nobis ſaluus eſt, etſi admodum
In ambiguo eſt etiam, nunc quid de hac re fuat.
Sed ſi alienatur, actum'ſt de collo meo.
Geſtandus peregrè clipeus, galea, ſarcina,
Effugiet ex vrbe, vbi erunt factæ nuptiæ,
Ibit iſtac aliquò in maximam malam crucem
Latrocinatum, aut in Aſiam, aut in Ciliciam.
Ibo huc quò mihi imperatum'ſt, etſi odi hanc domum
Poſtquam exturbauit hic nos ex noſtris ædibus.

CALLICLES ſenex. STASIMVS ſeruus.

QVomodo tu iſtuc Staſime dixiſti? noſtrũ herilem filium
Leſbonicum ſuam ſororem deſpondiſſe? ST. hoc modo.
CA. Cui homini deſpondit? ST. Lyſiteli Philtonis filio,
Sine dote. CA. ſine dote ille illã in tantas diuitias dabit?
Non credibile dicis. ST. at tu edepol nullus creduas,
Si hoc non credis, ego credidero. CA. quid? ST. me nihili pendere.
CA. Quamdudum iſtuc, aut vbi actum'ſt? ST. illico hic ante oſtium,
Tam modò, inquit præneſtinus. CA. tanton' in re perdita,
Quàm in re ſalũa, Leſbonicus factus eſt frugalior?
ST. Atq; equidem ipſus vltro venit Philto oratũ filio.
CA. Flagitium quidẽ hercle fiet, niſi dos dabitur virgini.

Poſtremò

Poſtremò edepol ego iſtã rem ad me attinere intellego.
Ibo ad meum caſtigatorem, atq; ab eo conſiliũ petam.
ST. Propemodũ quid illic feſtinet ſẽtio,& ſubolet mihi,
Vt agro euortat Leſbonicum , quando euertit ædibus.
O here Charmide,quàm abſente te hic tua res diſtrahitur tibi?
Vtinam te rediſſe ſaluum videam , vt inimicos tuos
Vlciſcare, vt mihi, vt erga te fui & ſum, referas gratiã.
Nimium difficile'ſt reperiri amicum ita vt nomẽ cluet,
Cui tuam cum rem credideris,ſine omni cura dormias.
Sed generũ noſtrum ire eccillum video cum affini ſuo.
Neſcio quid non ſatis inter eos cõuenit, celeri gradu
Eunt vterque , ille reprehendit hunc priorem pallio,
Haud illi euſcheme aſtiterunt, huc aliquantum abſceſſero.
Eſt lubido orationem audire duorum affinium.

LYSTELES, LESBONICVS, adoleſcentes. STASIMVS ſeruus.

STa illico, noli aduerſari, neque te occultaſſis mihi.
LE. Potin'vt me ire quò profectus ſum, ſinas? LY. ſi in rem tuam
Leſbonice eſſe videatur , gloriæ aut famæ, ſinam.
LE. Quod eſt facillimum, facis. LY. quid id eſt? LE. amico iniuriam.
LY. Neque meum'ſt, neque facere didici. LE. indoctus quàm doctè facis?
Quid faceres, ſi quis docuiſſet te,vt ſic odio eſſes mihi?
Qui bene cum ſimulas facere mihi te, malè facis,malè conſulis.
LY. Egóne? LE. tu næ. LY. quid malè facio? LE. quod ego nolo , id cum facis.
LY. Tuæ rei bene conſulere cupio. LE. tu mihi es melior , quàm egomet mihi?
Sat ſapio,ſatis in rem quæ ſint meã ego conſpicio mihi.
LY. An id eſt ſapere , vt qui beneficium beneuolente repudies?

LE. Nullum beneficium duco eſſe id, quod cui facias, non placet.
LY. Scio ego, & ſentio ipſe quid agam, neque à me officium migrat,
Nec tuis depellor dictis, quin rumori ſeruiam.
LE. Quid ais? LY. nam retineri nequeo, quin dicam ea quæ promeres.
Itáne tandem maiores famam tradiderunt tibi tui,
Vt virtute eorum antè parta per flagitium perderes?
Atque honori poſterorum tuorum vt vindex fieres?
Tibi paterque auoſque facilem fecit & planam viam
Ad quærendum honorem: tu feciſti vt difficilis foret,
Culpa maximè & deſidia, tuiſque ſtultis moribus
Præoptauiſti, amorem tuum vti virtuti præponeres.
Nunc te hoc pacto credis poſſe obtegere errata? LE. ah non ita eſt.
LY. Cape ſis virtutem animo, & corde expelle deſidiam tuo,
In foro operam amicis da, haud in lecto amicæ, vt ſolitus es,
Atq; ego iſtum agrum tibi relinqui ob eam rem enixè expeto,
Vt tibi ſit qui te corrigere poſſit, ne omnino inopiam
Ciues obiectare poſſint tibi, quos tu inimicos habes.
LE. Omnia ego iſtic quæ tu dixiſti ſcio, vel exſignauero.
Vt rem patriam, & gloriam maiorum fœdarim meûm.
Sciebam vt eſſe me deceret, facere non quibam miſer,
Ita vi Veneris vinctus, ocio captus in fraudem incidi:
Et tibi nunc proinde ac merere, ſummas habeo gratias.
LY. At operá perire meam ſic, & te hæc dicta ſpernere,
Perpeti nequeo, ſimul me piget parum pudere te.
Et poſtremò niſi me auſcultas, atque hoc vt dico facis,
Tute ponè te latebis facilè, ne inueniat te honor.
In occulto iacebis, cùm te maximè clarum voles.
Pernoui equidē Leſbonice imperitum tuum ingenium admodum.

Scio te ſponte non tuapte erraſſe, ſed amorem tibi
Pectus obſcuraſſe, atque ipſe amoris teneo omnis vias.
Ita eſt amor, baliſta vt iacitur, nihil ſic celere eſt, neq; volat.
Atque is mores hominum moros & moroſos efficit.
Minus placet magis quod ſuadetur, quod diſuadetur placet.
Cum inopia'ſt cupias, quando eius copia'ſt, tũ nõ velis.
Ille qui aſpellit, is compellit: ille qui conſuadet, vetat.
Inſanum'ſt & malũ in hoſpitiũ deuorti ad Cupidinem.
Sed te moneo hoc etiam atque etiam vt repútes, quid facere expetas.
Si iſtuc vt conare facis indicium, tuum incendes genus.
Tum igitur tibi aqua erit cupido, genus qui reſtingas tuum:
Atq; erit ſi nactus, proinde vt corde amantes ſunt cati,
Ne ſcintillam quidem relinques genus qui congliſcat tuum.
L. Facile eſt inuẽtu, datur ignis, tametſi ab inimicis petas.
Sed tu obiurgans me à peccatis rapis deteriorẽ in viam.
Meam vis ſororem tibi dem, ſuades ſine dote, hoc nõ conuenit,
Me qui abuſus ſum tantã rem patriam, porrò in diuitijs
Eſſe, agrumq́ue habere: egere illam autem, vt me meritò oderit.
LY. Nunquam erit alienis grauis, qui ſuis ſe concinnat leuem.
Sicut dixi faciam, nolo te iactari diutius.
Tanto meliu'ſt ſororis cauſſa egeſtatem exequi?
Atque eum agrum me habere quàm te, tua qui toleres mœnia?
LE. Nolo ego mihi te tam proſpicere, qui meam egeſtatem leues,
Sed vt inops infamis ne ſim, ne mihi hanc famam differant.
Me germanam meam ſororem in concubinatum tibi

Sic ſine dote dedidiſſe, magis quàm in matrimonium.
Quis me improbior perhibeatur eſſe? hæc famiſeratio
Te honeſtet, me autem collutulet, ſi ſine dote duxeris.
Tibi ſit emolumentũ honoris, mihi quod obiectẽt ſiet.
LY. Quid te dictatorem cenſes fore, ſi abs te agrum acceperim?
LE. Neq; volo, neq; poſtulo, neq; cenſeo: verùm tamen
Is eſt honos homini pudico, meminiſſe officium ſuum.
LY. Scio equidẽ, te animatus vt ſis video, ſubolet, ſẽtio.
Id agis, vt vbi affinitatem inter nos noſtram aſtrinxeris,
Atque eum agrum dederis, nec quicquam hic tibi ſit, qui vitam colas:
Effugias ex vrbe inanis, profugus, patriam deſeras,
Cognatos, affinitatem, amicos, factis nuptijs.
Mea opera hinc proterritũ te, meaq; auaritia autumẽt.
Id me commiſſurũ, vt patiar fieri, ne animũ induxeris.
ST. Nõ enim poſſum quin exclamẽ: euge euge Lyſiteles
Facile palmam habes hic victus, vicit tua comœdia.
Hic agit magis ex argumento, & verſus meliores facit.
Etiam ob ſtultitiam tuam te tueris, multa abomina.
LE. Quid tibi interpellatio, aut in conſilium huc acceſſio eſt?
ST. Eodem pacto quo huc acceſſi, abſceſſero. LE. i hàc mecum domum
Lyſiteles, ibi de iſtis rebus plura fabulabimur.
LY. Nihil ego in occulto agere ſoleo: meus vt animus eſt, eloquar.
Si mihi tua ſoror, vt ego æquũ cenſeo, ita nuptũ datur
Sine dote, neque tu hinc abiturus, quod meum erit, id erit tuum.
Sin aliter animatus es, bene quod agas, eueniat tibi:
Ego amicus nunquã tibi ero alio pacto, ſic ſententia eſt.
ST. Abijt hercle ille quidem. ecquid audis Lyſiteles? ego te volo.
Hic quoque hinc abijt. Staſime reſtas ſolus, quid ego nunc agam,

Niſi

Niſi vti ſarcinam conſtringam, & clipeum ad dorſum
accommodem.
Fulmentas iubeam ſuppingi ſoccis, non ſiſti poteſt.
Video caculam militarem me futurum, aut longius,
Aut aliquem ad regẽ in ſaginã herus ſe cõiecerit meus.
Credo ad ſummos bellatores acrem fugitorem fore:
Et capturum ſpolia, ibi illum qui meo hero aduerſus
venerit,
Egomet autem quom extemplò arcum mihi & pharetram & ſagittas ſumſero,
Caſſidem in caput, dormibo placidè in tabernaculo.
Ad forum ibo, nudius ſextus cui talentum mutuum
Dedi, repoſcã, vt habeam mecũ quod feram viaticum.

MEGARONIDES, CALLICLES, ſenes duo.

VT mihi rem narras Callicles, nullo modo
Poteſt fieri prorſus, quin dos detur virgini.
CA. Namque hercle honeſtè fieri fermè non poteſt,
Vt eam perpetiar ire in matrimonium
Sine dote, cum eius rem penes me habeam domi.
ME. Parata dos domi'ſt, niſi expectare vis,
Vt eam ſine dote frater nuptum collocet.
Poſt adeas tute Philtonem, & dotem dare
Te ei dicas, facere id eius ob amicitiam patris.
Verùm hoc ego vereor ne iſtæc pollicitatio
Te in crimen populo ponat atque infamiam.
Non temerè dicant te benignum virgini,
Datam tibi dotem, ei quam dares eius à patre.
Ex ea largitari te illi, neque ita vt ſit data,
Columen te ſiſtere illi & detraxe autument.
Nunc ſi operiri vis aduentum Charmidis,
Perlongum'ſt, huic ducendi interea abſceſſerit.
CA. Nam hercle omnia iſtæc veniunt in mentem mihi.
ME. Vide ſi hoc vtibile magis atque in rem deputas,
Vt adeam Leſbonicum, edoceam vt res ſeſe habet.
CA. Vt ego nunc adoleſcenti theſaurum indicem

Indomito, pleno amoris, ac laſciuiæ?
Minimè minimè hercle verò. nam certò ſcio
Locum quoque illum omnem vbi ſitu'ſt comederit,
Quem fodere metuo, ſonitum ne ille exaudiat,
Neu ipſam rem indaget, dotem dare ſi dixerim.
M. Quo pacto ergo agetur?C. clàm dos depromi poteſt.
Dum occaſio ei rei reperiatur, interim
Ab amico aliquo alicunde argentum in dotem roges.
ME. Potin' eſt ab amico alicunde exorari? CA. poteſt.
ME. Gerræ, ne tu illud verbum acturum inueneris,
Mihi quidem hercle non eſt quod dem mutuum.
CA. Malim hercle vt verũ dicas, quàm vt des mutuum.
ME. Sed vide conſilium, ſi placet. CA. quid conſili'ſt?
ME. Scitum, vt ego opinor, conſiliũ inueni. CA quid eſt?
ME. Homo conducatur aliquis iam quantum poteſt,
Quaſi ſit peregrinus. CA. quid is ſcit facere poſtea?
ME. Is homo exornetur graphicè in peregrinũ modum,
Ignota facies, quæ non vſitata ſit,
Falſidicum confidentem. CA. quid tum poſtea?
ME. Quaſi ad adoleſcentem à patre ex Seleucia
Veniat, ſalutem ei nunciet verbis patris,
Illum bene gerere rem, & valere & viuere,
Et eum rediturum actutum. ferat epiſtolas
Duas, eas nos conſignemus, quaſi ſint à patre:
Det alteram illi, dicat alteram tibi
Dare ſeſe velle. CA. perge porrò dicere.
ME. Seq́ue aurum ferre virgini dotem à patre,
Dicat patremq́ue id iuſſiſſe aurum tibi dare,
Tenes iam? CA. propemodum, atq; auſculto perlubens.
ME. Tum tu igitur demum id adoleſcẽti aurum dabis,
Vbi erit locata virgo in matrimonium.
CA. Scitè hercle ſanè. ME. hoc vbi theſaurum effoderis,
Suſpicionem ab adoleſcente amoueris,
Cenſebit aurum eſſe à patre allatum tibi,
Tu de theſauro ſumes. CA. ſatis ſcitè & probè.
Quanquam hoc me ætatis ſycophantari pudet.

Sed

Sed epiſtolas quando obſignatas afferet,
Siquidem obſignatas attulerit epiſtolas,
Non'ne arbitraris eum adoleſcentem annuli
Paterni ſignum nouiſſe? ME. etiam tu taces?
Sexcentæ ad eam rem cauſſæ poſſunt colligi,
Eum quem habuit, perdidit, alium pôſt fecit nouum.
Iam ſi obſignatas non feret, dici hoc poteſt,
Apud portitorem eas reſignatas ſibi
Inſpectaſque eſſe, in huiuſmodi negotio.
Diem ſermone terere, ſegnities mera'ſt:
Quamuis ſermones poſſunt longi texier.
Abi ad theſaurum iam confeſtim clanculum,
Seruos, ancillas amoue: atque audin'? CA. quid eſt?
ME. Vxorem quoque ipſam, hanc rem vt celes face.
CA. Nam pol tacere nũquam quicquam'ſt quod queat.
ME. Quid nunc ſtas? quin te hinc amoues, & te moues?
Aperi, deprome inde auri ad hanc rem quod ſat eſt.
Continuò operito denuò. ſed clanculum
Sicut præcepi, cunctos exturba ædibus.
CA. Ita faciã. M. at enim nimis longo ſermone vtimur,
Diem conficimus, quod iam properato'ſt opus.
Nihil eſt de ſigno quod vereare, me vide.
Lepida eſt illa cauſſa, vt commemoraui, dicere,
Apud portitores eſſe inſpectas: denique
Diei tempus non vides? quid illum putas
Natura illa, atque ingenio? iamdudum ebriu'ſt.
Quiduis probari poterit: tum quod maxumum eſt
Afferre, non petere hic ſe dicet. CA. iam ſat eſt.
ME. Ego ſycophantam iam conduco de foro,
Epiſtolaſque iam conſignabo duas,
Eumque huc adoleſcentem meditatum probè
Mittam. CA. eo ego igitur intrò ad officium meum.
Tu iſtuc age. ME. actum reddam.

CHARMIDES ſenex.

SAlſipotenti & multipotenti Iouis fratri, & Nerei
Neptuni,

Lætus, lubens, laudes ago, & grates, gratiaſque habeo, & fluctibus ſalſis,
Quos penes mei poteſtas boni miſque foret, & meæ vitæ,
Quom ſuis me ex locis in patriam vrbiſque mœnia reducem faciunt.
Atque ego Neptune tibi ante alios deos gratias ago, atque habeo ſummas.
Nam te omnes ſæuumque, ſeuerumque atque auidis moribus commemorant,
Spurcificum, immanem, intolerandum, veſanum, contra opera expertus.
Nam pol placido te & clementi meo vſque modo, vt volui vſus ſum, haud alio
Atque hanc tuam gloriam iam antè auribus acceperam, & nobiles apud homines,
Pauperibus te parcere ſolitum, diuites damnare atque
Abi laudo, ſcis ordine, vt æquum'ſt, [domare.
Tractare homines. hoc dis dignum'ſt, ſemper mendicis modeſti ſint.
Fidus fuiſti, infidum eſſe iterant. nam abſque foret te, ſat ſcio in alto
Diſtraxiſſent, diſque tuliſſent ſatellites tui me miſerum fœdè,
Bonaque omnia, ita vna mecum paſſim ceruleos per campos:
Ita iam quaſi canes haud ſecus circumſtabant nauem turbines venti,
Imber, fluctuſq; atq; procellæ infenſæ, frangere malum,
Ruere antennas, ſcindere vela, ni tua pax propitia foret præſtò.
Apage me ſis deinde hinc certum'ſt ocio me dare, ſatis partum habeo.
Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro?
Sed quis hic eſt, qui in plateam ingreditur cum nouo ornatu, ſpecieque

Si-

Simul. pol quanquam domum cupio, operiat hic quam gerat rem.

SYCOPHANTA. CHARMIDES ſenex.

HVic ego diei nomen Trinummo faciam: nam ego operam meam
Tribus nummis hodie locaui ad artes nugatorias.
Aduenio ex Seleucia, Macedonia, Aſia atque Arabia,
Quas ego neque oculis, neque pedibus vnquam vſurpaui meis.
Viden' egeſtas quid negocij dat homini miſero mali?
Qui ego nunc ſubigor trium nummorum cauſſa, vt has epiſtolas
Dicam ab eo homine me accepiſſe, quem ego qui ſit homo, neſcio,
Neque noui: neq; natus, néne is fuerit, id ſolidè ſcio.
CH. Pol hic quidem fungino genere eſt, capite ſe totum tegit:
Ilurica facies videtur hominis, eo ornatu aduenit.
SY. Ille qui me cõduxit, vbi cõduxit, abduxit domum.
Quæ voluit, mihi dixit: docuit, & præmõſtrauit prius
Quomodo quicque agerem: nunc adeò ſi quid ego addidero amplius,
Eo conductor melius de me nugas conciliauerit.
Vt ille me exornauit, ita ſũ ornatus. argentũ hoc facit,
Ipſe ornamenta à Chorago hæc ſumſit ſuo periculo.
Nunc ego ſi potero ornamentis hominẽ circumducere,
Dabo operam, vt me eſſe ipſum planè ſycophantam ſentiat.
CH. Quàm magis ſpecto, minus placet mihi hominis facies: mira ſunt
Ni illic homo'ſt aut dormitator, aut ſector zonarius.
Loca contemplat, circumſpectat ſeſe, atq; ædis noſcitat.
Credo edepol, quò mox furatũ veniat, ſpeculatur loca,
Magis lubido'ſt obſeruare quid agat, ei rei operã dabo.
SY. Hac regiones demõſtrauit mihi ille cõductor meus.

Apud illas ædis ſiſtendæ mihi ſunt ſycophantiæ.
Fores pultabo. CH. ad noſtras ædes hic quidem habet rectam viam.
Hercle opinor mihi aduenienti hac noctu agitandæ ſunt vigiliæ.
SY. Aperite hoc,aperite.heus ecquis foribus tutelã gerit?
CH. Quid adoleſcens quæris?quid vis?quid iſtas pultas? SY. heus ſenex,
Cenſus coniuratori ſi rectè rationem dedi,
Leſbonicum hic adoleſcentem quæro,in his regionibus
Vbi habitet, & itẽ alterũ ad iſtanc capitis albitudinem,
Calliclem aiebat vocari, qui has mihi dedit epiſtolas.
CH. Meum gnatum hic quidem Leſbonicum quærit, & amicum meum,
Cui ego liberoſque bonaque commendaui, Calliclem.
S. Fac me ſi ſcis certiorẽ hiſce,homines vt habitẽt,pater.
CH. Quid eos quæris? aut quis es?aut vnde es? aut vnde aduenis?
SY. Multa ſimul rogitas,neſcio quid expediã potiſſimũ.
Sin vnũ quidquid ſingillatim & placidè percũctabere,
Et meũ nomen, & mea facta, & itinera ego faxo ſcias.
CH. Faciam ita vt vis, agedum nomen tuum primum memora mihi.
SY. Magnum facinus incipis ſic petere. CH. quid ita? SY. quia pater,
Si ante lucem ire occipias à meo primo nomine,
Cõcubium ſit noctis, priuſquã ad poſtremũ perueneris.
CH. Opus facto'ſt & viatico ad tuum nomen, vt tu prædicas.
SY. Eſt minuſculum alterũ quaſi vaſculum vinarium.
CH. Hic homo ſolidè ſycophanta eſt. quid ais tu adoleſcens? SY. quid eſt?
CH. Eloquere iſti tibi quid homines debent quos tu quæritas?
S. Pater iſtius adoleſcẽtis dedit has duas mihi epiſtolas
Leſbonici. CH. mihi eſt amicus,teneo hũc manifeſtariũ.

Me

Me ſibi epiſtolas dediſſe dicit, ludam hominem probè.
SY. Ita vt occœpi, ſi animum aduortas, dicam. CA. da-
bo operam tibi.
SY. Hanc me iuſſit Leſbonico ſuo gnato dare epiſtolam,
Et item hanc alteram ſuo amico Callicli iuſſit dare.
CH. Mihi quoque edepol quoniam hic nugatur, contrà
nugari lubet.
Vbi ipſe erat? SY. bene rem gerebat. CH. ergo vbi? SY.
in Seleucia.
CH. Ab ipſon' iſtas accepiſti? SY. è manibus dedit mihi
ipſe in manus.
CH. Qua facie eſt homo? SY. ſeſquipede quidem eſt
quàm tu longior.
CH. Nouiſtin' hominem? SY. ridiculè rogitas, quo cum
vnà cibum
Capere ſoleo. CH. quod eſt ei nomen? SY. quod edepol
homini probo.
C. Lubet audire. SY. illi edepol illi illi, vę miſero mihi.
CH. Quid eſt negotij? SY. deuoraui nomen impru-
dens modò.
CH. Non placet, qui amicos intra dẽtes cõcluſos habet.
SY. Atque etiam modò vorſabatur mihi in labris pri-
moribus.
CH. Tempori huic hodie anteueni. SY. teneor mani-
feſtò miſer.
CH. Iámne commentus es nomen? SY. deûm hercle me
atque hominum pudet.
CH. Vide homo vt hominem noueris. SY. tanquam
me, iſtuc fieri ſolet.
Quod in manu teneas, atque oculis videas, id deſideres.
Litteris recomminiſcar. CH. eſt principium nomini,
Callicles? SY. non eſt. CH. Callipus? SY. non eſt. CH.
Callidemides?
SY. Non eſt. CH. Callinicus? SY. non eſt. CH. Calli-
marchus? SY. nil agis. [mei.
Neq; adeò edepol floccifacio, quando egomet memini
At

CH. At enim multi Leſbonici ſunt hic, niſi nomẽ patris
Dices, non monſtrare poſſum iſtos homines, quos tu quæritas.
Quod ad exemplũ eſt? coniectura ſi reperire poſſumus.
Ad hoc exemplum eſt? an Chares? an Charmides, num Charmides?
SY. Hem iſtic erit, qui iſtum di perdant. CH. dixi ego iamdudùm tibi:
Te potius bene dicere æquum'ſt homini amico, q̃ malè.
SY. Satin intra labra atq; dẽtes latuit vir minimi precij.
CH. Ne malè loquare ei præſenti amico. SY. quid ergo ille ignauiſſimus
Mihi latitabat? CH. ſi appellaſſes, reſpondiſſet nomine.
Sed ipſe vbi eſt? SI. pol illum reliqui ad Rhadamantem in Cecropia inſula.
CH. Qui homo eſt me inſipientior, qui ipſe egomet vbi ſim, quæritem.
Sed nihil diſconducit huic rei, quid ais? SY. quid? CH. hoc quod te rogo,
Quos locos adiſti? SY. nimium miris modis mirabiles.
CH. Lubet audire, niſi moleſtum'ſt. SY. quin diſcupio dicere.
Omnium primum in pontum aduecti ad Arabiam terram ſumus.
CH. Ehò an etiam Arabia'ſt in Ponto? SY. eſt, non illæc vbi tus gignitur,
Sed vbi abſintium fit, atque cunila gallinacea.
CH. Nimium graphicum hunc nugatorem: ſed ego ſum inſipientior,
Qui egomet, vnde redeam, hunc rogitem, quæ ego ſciam, atque hic neſciat:
Niſi quia lubet experiri, quò euaſuru'ſt denique.
Quod eſt tibi nomen adoleſcens? SY. pax, id eſt nomen mihi,
Hoc quotidianum'ſt. CH. edepol nomen nugatorium.
Quaſi dicas, ſi quid crediderim tibi pax, perijſſe illico,

Sed quid ais, quò inde iſti porrò? SY. ſi animum aduortas, eloquar.
Ad caput amnis, quod de cælo exoritur ſub ſolio Iouis.
CH. Sub ſolio Iouis? SY. ita dico. CH. è cœlo? SY. atq; medio quidem,
CH. Ehò an etiam in cœlum aſcendiſti? SY. imò horiola aduecti ſumus,
Vſque aqua aduorſa per amnem. CH. ehò an etiam vidiſti Iouem?
SY. Callicli iſſe ad villā aiebant ſeruis depromptū cibū.
Deinde porrò. CH. deinde porrò nolo quicq̄ prædices.
SY. Ego hercle, ſi eris moleſtus. CH. nā pudicū neminē
Eſſe oportet, qui abs terra ad cœlum peruenerit.
SY. Dimittam vt te velle video. ſed monſtra hoſce homines mihi.
Hos ego quæro, quib9 me oportet has deferre epiſtolas.
CH. Quid ais tu nunc? ſi fortè eum ipſum Charmidem conſpexeris,
Illum quem tibi iſtas dediſſe commemoras epiſtolas,
Noueris'ne hominem? SY. næ tu me edepol arbitrare beluam
Qui quidem non nouiſſe poſſim, qui cum ætatem exegerim.
An ille tam eſſet ſtultus, qui mihi mille nummûm crederet
Philippeum, quod me aurum deferre iuſſit ad gnatum ſuum,
Atq; ad amicū Calliclē, cui rē aiebat mādaſſe hic ſuam.
Mihi concrederet, niſi me ille & ego illum noſſem approbè.
CH. Enimuero ego nunc Sycophantæ huic ſycophantari volo,
Si hunc poſſim illis mille nummis Philippeis circunducere,
Quos ſibi me dediſſe dixit: quem ego qui ſit homo, neſcio.

Ne-

Neque oculis ante hunc diem vnquam vidi, ei ne aurum crederem?
Cui ſi capitis res ſiet, nummum nunquam credam plumbeum.
Aggrediundu'ſt hic homo mihi aſtu. heus pax te tribus verbis volo.
SY. Vel trecentis. CH. haben' tu id aurum, quod accepiſti à Charmide?
SY. Atq; etiã Philippeũ, numeratũ illius in mẽſa manu,
Mille nũmos. CH. nẽpe ab ipſo id accepiſti Charmide?
SY. Mirum quin ab auo eius, aut proauo acciperem, qui ſunt mortui.
CH. Adoleſcens cedò dum iſtuc aurum mihi. SY. quod ego aurum dem tibi?
CH. Quod à me te accepiſſe faſſus. SY. abs te accepiſſe? CH. ita loquor.
SY. Quis tu homo es? CH. qui mille nummûm tibi dedi, ego ſum Charmides.
SY. Neque edepol tu is es, neque hodie is vnquam eris, auro huic quidem.
Abi ſis nugator, nugari nugatori poſtulas.
CH. Charmides ego ſum. SY. necquicquam hercle es: nam nihil auri fero.
Nimis argutè obrepſiſti in eapſe occaſiuncula,
Poſtquam ego me aurum ferre dixi, pòſt tu factus Charmides.
Prius tu non eras, quàm auri feci mentionẽ. nihil agis.
Proin tu te itidem vt Charmidatus es, rurſum recharmida.
CH. Quis ego ſum igitur, ſiquidẽ is non ſum qui ſum? SY. quid id ad me attinet?
Dum ille ne ſis, quẽ ego eſſe nolo, ſis mea cauſſà quod lubet.
Prius nõ is eras qui eras, nũc is factus qui tum nõ eras.
CH. Age ſi quid agis. SY. quid ego agam? CH. aurum redde. SY. dormitas ſenex.

CH. Faſſus Charmidē dediſſe aurum tibi? SY. ſcriptum quidem.
CH. Properas, an non properas abire actutum ab his regionibus
Dormitator, priuſquā ego hic te iubeo multari malè.
SY. Quamobrem? CH. quia illum quem ementitus es, ego ſum ipſus Charmides,
Quē tibi epiſtolas dediſſe aiebas. SY. eò quæſo tu is es?
CH. Is enimuero ſum. SY. ain' tu tādem, is ipſus ne es?
CH. aio. SY. ipſus es?
CH. Ipſus inquam Charmides ſum. SY. ergo ipſus ne es? CH. Ipſiſſimus.
Abi hinc ab oculis. SY. enimuero ſeriò quoniā aduenis,
Vapulabis arbitratu meo, & nouorum ædilium.
CH. An etiam maledicis? SY. immò ſaluus quandoquidem aduenis,
Di te perdant, ſi te floccifacio, an perijſſes prius.
Ego ob hanc operam argentum accepi, te macto infortunio.
Sed enim tu qui ſis, qui non ſis, floccum nō interduim.
Ibo ad illum. renunciabo, qui mihi tris nummos dedit,
Vt ſciat ſe perdidiſſe, ego abeo. malè viue & vale,
Quod di te oēs aduenientē peregrè perdāt Charmides.
CH. Poſtquam ille hinc abijt, pòſt loquendi liberè
Videtur tempus veniſſe, atque occaſio.
Iamdudum meum ille pectus pungit aculeus,
Quid illi negocij fuerit ante ædis meas.
Nam epiſtola illa mihi concenturiat metum
In corde, & illud mille nummûm quam rem agat.
Nunquam edepol temerè tinnijt tintinabulum,
Niſi qui illud tractat aut mouet, mutus tacet.
Sed quis hic eſt, qui huc in plateam curſuram incipit?
Lubet obſeruare quid agat, huc conceſſero.

STASIMVS ſeruus. CHARMIDES ſenex.

STaſime facite properè celerem, recipe te ad dominum domum:

Ne

Neque oculis ante hunc diem vnquam vidi, ei ne aurum crederem?
Cui ſi capitis res ſiet, nummum nunquam credam plumbeum.
Aggrediundu'ſt hic homo mihi aſtu. heus pax te tribus verbis volo.
SY. Vel trecentis. CH. haben' tu id aurum, quod accepiſti à Charmide?
SY. Atq; etiã Philippeũ, numeratũ illius in mẽſa manu,
Mille nũmos. CH. nẽpe ab ipſo id accepiſti Charmide?
SY. Mirum quin ab auo eius, aut proauo acciperem, qui ſunt mortui.
CH. Adoleſcens cedò dum iſtuc aurum mihi. SY. quod ego aurum dem tibi?
CH. Quod à me te accepiſſe faſſus. SY. abs te accepiſſe? CH. ita loquor.
SY. Quis tu homo es? CH. qui mille nummûm tibi dedi, ego ſum Charmides.
SY. Neque edepol tu is es, neque hodie is vnquam eris, auro huic quidem.
Abi ſis nugator, nugari nugatori poſtulas.
CH. Charmides ego ſum. SY. necquicquam hercle es: nam nihil auri fero.
Nimis argutè obrepſiſti in eapſe occaſiuncula,
Poſtquam ego me aurum ferre dixi, pòſt tu factus Charmides.
Prius tu non eras, quàm auri feci mentionẽ. nihil agis.
Proin tu te itidem vt Charmidatus es, rurſum recharmida.
CH. Quis ego ſum igitur, ſiquidẽ is non ſum qui ſum? SY. quid id ad me attinet?
Dum ille ne ſis, quẽ ego eſſe nolo, ſis mea cauſſa quod lubet.
Prius nõ is eras qui eras, nũc is factus qui tum nõ eras.
CH. Age ſi quid agis. SY. quid ego agam? CH. aurum redde. SY. dormitas ſenex.

CH. Faſſus Charmidẽ dediſſe aurum tibi? SY. ſcriptum
quidem.
CH. Properas, an non properas abire actutum ab his
regionibus
Dormitator, priuſquã ego hic te iubeo multari malè.
SY. Quamobrem? CH. quia illum quem ementitus es,
ego ſum ipſus Charmides,
Quẽ tibi epiſtolas dediſſe aiebas. SY. eò quæſo tu is es?
CH. Is enimuero ſum. SY. ain' tu tãdem, is ipſus ne es?
CH. aio. SY. ipſus es?
CH. Ipſus inquam Charmides ſum. SY. ergo ipſus ne
es? CH. Ipſiſſimus.
Abi hinc ab oculis. SY. enimuero ſeriò quoniã aduenis,
Vapulabis arbitratu meo, & nouorum ædilium.
CH. An etiam maledicis? SY. immò ſaluus quando-
quidem aduenis,
Di te perdant, ſi te flocciſacio, an periјſſes prius.
Ego ob hanc operam argentum accepi, te macto infor-
tunio.
Sed enim tu qui ſis, qui non ſis, floccum nõ interduim.
Ibo ad illum, renunciabo, qui mihi tris nummos dedit,
Vt ſciat ſe perdidiſſe, ego abeo. malè viue & vale,
Quod di te oẽs aduenientẽ peregrè perdãt Charmides.
CH. Poſtquam ille hinc abijt, pòſt loquendi liberè
Videtur tempus veniſſe, atque occaſio.
Iamdudum meum ille pectus pungit aculeus,
Quid illi negocij fuerit ante ædis meas.
Nam epiſtola illa mihi concenturiat metum
In corde, & illud mille nummûm quam rem agat.
Nunquam edepol temerè tinnijt tintinabulum,
Niſi qui illud tractat aut mouet, mutus tacet.
Sed quis hic eſt, qui huc in plateam curſuram incipit?
Lubet obſeruare quid agat, huc conceſſero.

STASIMVS ſeruus. CHARMIDES ſenex.

STaſime facite properè celerem, recipe te ad domi-
num domum:

Ne

Ne ſubitò metus exoriatur ſcapulis ſtultitia tua.
Adde gradum, appropera, iamdudum factum'ſt, cum abiſti domo.
Caue ſis tibi, ne bubuli in te cottabi crebri crepent.
Si aberis ab heri quæſtione, ne deſtiteris currere.
Ecce hominem te Staſime nihili, ſatin in thermopolio
Condalium es oblitus,poſtquã thermopotaſti gutturẽ.
Recipe te, & recurre petere re recenti. CH. huic quiſquis eſt.
Curculio'ſt exercitor,is hũc hominem curſuram docet.
ST. Quid homo nihili,nõ pudet te?tribus ne te poterijs
Memoria eſſe oblitum? an verò, quia cum frugi hominibus
Ibi bibiſti, qui ab alieno facilè cohiberent manus?
Theruchus fuit cerconicꝰ, crinnus,cercobulꝰ,collabus,
Oculicrepidæ, cruricrepidæ, ferriteri, maſtigiæ.
Inter eos ne homines condalium te redipiſci poſtulas,
Quorum eorum vnus ſurripuit currenti curſori ſolum?
CH. Ita me di ament graphicum furem. ST. quid ego? quod perijt petam?
Niſi etiam laborem ad damnum apponam apothecam inſuper?
Quin tu quod perijt, perijſſe ducis, cape vorſoriam.
Recipe te ad herũ. CH. non fugitiuu'ſt hic homo commeminit domi.
ST. Atq; vtinam veteres mores, vetereſq; parſimoniæ,
Potius maiori honori hic eſſent, quàm mores mali.
C. Di immortales,baſilica q̃dẽ facinora inceptat loqui.
Vetera quæris,vetera amare hunc morẽ maiorum ſcias.
S. Nã nũc mores nihil faciũt quod licet,niſi quod lubet.
Ambitio iam more ſancta'ſt, libera'ſt à legibus.
Scuta iacere fugereque hoſtis, more habet licentiam.
Petere honorem pro flagitio,more fit. CH. morem improbum.
ST. Strenuos præterire more fit. CH. nequam quidem,
ST. Mores leges perduxerunt iam in poteſtatem ſuam,

Magis

Magis queis ſunt obnoxioſi quàm parentes liberis.
Eæ miſeræ etiam ad parietem ſunt fixæ clauis ferreis,
Vbi malos mores affigi nimio fuerat æquius.
CH. Lubet adire atque appellare hunc, verùm auſculto perlubens.
Sed metuo ſi compellabo, ne aliam rem occipiat loqui.
ST. Neque iſtis quicquam lege ſanctum'ſt, leges mori ſeruiunt.
Mores autē rapere properant, qua ſacrū, qua publicum.
CH. Hercle iſtis malā rem magnam moribus dignum'ſt dari.
ST. Nónne hoc publicè animum aduorti? nam id genus hominum hominibus
Vniuerſis eſt aduorſum, atq; omni populo maleſacit.
Malè fidem ſeruando: illis quoq; abrogant etiam fidem
Qui nihil meriti, quippe ex eorum ingenio ingenium horum probant.
Hoc quî in mentem venerit mihi, reipſa modò commonitus ſum.
Si quis mutuum quid dederit, fit pro proprio perditum
Cum repetas, inimicum amicum beneficio inuenis tuo.
Si mage exigere cupias, duarum rerum exoritur optio.
Vel illud quod credideris perdas, vel illum amicum amiſeris.
CH. Meus eſt hic quidem Staſimus ſeruus. ST. nam ego talentum mutuum
Quod dederam, talento inimicum mihi emi, amicum vendidi.
Sed ego ſum inſipientior, qui rebus curem publicis:
Potiusq̄ id quod proxumum'ſt meo tergo, tutelā gerā.
Eo domum. CH. heus tu ſta illico, audi, heus tu. ST. non ſto. CH. at ego te ſtare volo.
ST. Quid ſi egomet te velle nolo. CH. ha nimiū Staſime ſæuiter.
ST. Emere meliu'ſt, cui imperes. CH. pol ego emi, atque argentum dedi.

Sed ſi non dicto audiens es,quid ago? ST.damnũ malũ.
CH. Bene mones,ita facere certum eſt. ST. niſi quidem es obnoxius.
CH. Si bonus es,obnoxius ſum: ſin ſecus es, faciam vti iubes.
ST. Quid id ad me attinet, bonísne ſeruis tu vtare, an malis?
CH. Quia boni malíque in ea re pars tibi eſt. ST. partem alteram
Tibi permitto,illam alteram ad me quod boni eſt, apponito.
CH. Si eris meritus,fiet. ſed reſpice ad me huc,ego ſum Charmides.
ST. Hem quis eſt,qui mentionem facit homo hominis optimi?
CH. Ipſe homo optimus. ST. mare,terra, cœlum,di veſtram fidem,
Satin ego oculis planè video,eſt'ne ipſus,an nõ eſt?is eſt,
Certè is eſt,is eſt profectò . ô mi here exoptatiſſime
Salue. CH. ſalue Staſime. ST. ſaluum te. CH. ſcio & credo tibi.
Sed omitto alia: hoc mihi reſponde ,liberi quid agunt mei,
Quos reliqui hic filium atq; filiam? ST.viuunt,valent.
CH. Nempe vterque? ST. vterque. CH. di me ſaluum & ſeruatum volunt.
Cætera intus ocioſe præcunctabor quæ volo.
Eamus intrò,ſequere. ST. quò tu te agis? CH.quónam niſi domum?
ST. Hiccine nos habitare cenſes? CH. vbi'nam ego alibi cenſeam?
ST. Iam. CH. quid iam? ST. non ſunt noſtræ ædes iſtę. CH. quid ego ex te audio?
ST. Vẽdidit tuus natus ædis. CH. perij. ST. prȩſentarijs
Argenti minis numeratis. CH. quot? ST. quadraginta. CH. occidi.
Qui eas emit? ST. Callicles,cui tuam rem cõmẽdaueras,
Is habitatum huc cõmigrauit,noſq; exturbauit foràs.

CH.

CH. Vbi nunc filius meus habitat? ST. hic in hoc poſticulo. [fore.
CH. Malè diſperij. ST. credidi ægrè tibi id vbi audiſſes
CH. Ego miſer meis periculis ſum, per maria maxima
Vectus capitali periculo, per prædones plurimos
Me ſeruaui, ſaluus redij, nunc hic diſperij miſer,
Propter eoſdem, quorum cauſſa fui hac ętate exercitus.
Adimit animam mihi ægritudo Staſime, tene me. ST. vis'ne aquam
Tibi petam? CH. res quom animam agebat, tum eſſe offuſam oportuit.

CALLICLES, CHARMIDES, ſenes duo.
STASIMVS ſeruus.

QVid hoc hic clamoris audio ante ædis meas?
CH. O Callicles, ô Callicles, ô Callicles,
Quam'amico mea commendaui bona?
CA. Probo & fideli, & fido, & cum magna fide.
Et ſalue, & ſaluum te adueniſſe gaudeo.
CH. Omnia iſtæc tibi ſi ita'ſt vt prædicas.
Sed quis iſte eſt tuus ornatus? CA. ego dicam tibi.
Theſaurum effodiebam intus, dotem filiæ
Tuæ quæ daretur: ſed intus narrabo tibi
Et hoc & alia, ſequere. CH. Staſime. ST. hē. CH. ſtrenuè
Curre in Piræum, atque vnum curriculum face.
Videbis iam illic nauem, qua aduecti ſumus.
Iubeto Sangarionem quæ imperauerim
Curare, vt efferantur, & tu ito ſimul.
Solutum'ſt portitori iam portorium.
ST. Nihil eſt moræ. CH. nihil ambula, actutum redi.
ST. Illic ſum atq; hic ſum. CA. ſequere tu me hac intrò. CH. ſequor.
ST. Hic meo hero amico ſolus firmus reſtitit,
Neque demutauit animum de firma fide.
Quanquam labores multos *
Sed hic vnus, vt ego ſuſpicor, ſeruat fidem,
*Ob rem laborem eum ego' cepiſſe cenſeo.

a.v.c. Quanquam. l̃ bo- res multos

LYSITELES adoleſcens.

HIc homo eſt omnium hominum præcipuis voluptatibus gaudijsque anteponendus.
Ita commoda quæ cupio eueniunt, quod ago aſſequitur, ſubeſt,
Subſequitur, ita gaudijs gaudium ſuppeditat.
* Modò me Staſimus Lesbonici ſeruus conuenit, is
Mi dixit, ſuum herũ peregrè huc aduenifſe Charmidẽ.
Nũc mihi is properè cõueniẽdus eſt, vt quæ cũ eius filio
Egi, ei rei fundus pater ſit potior. eo. ſed fores
Hæ ſonitu ſuo mihi moram obijciunt incommodè.

Nota lector, in quodã codice LYSITELIS actũ incipere à verſu: Modò me Staſimus &c. & præcedẽtes tres verſus ad ſuperiorẽ actum Quid hoc &c. referri, ſed mihi nõ placet.

CHARMIDES, CALLICLES, ſenes duo.
LYSITELES, LESBONICVS, adoleſcentes.

NEque fuit, neque erit, neque eſſe quenquam hominum in terra dum arbitror,
Cui fides, fidelitaſque amicum erga æquiperet ſuum,
Nam ædificauiſſet me ex his ædibus, abſque te forer.
Si quid amicum erga benefeci, aut conſului fideliter,
Non videor meruiſſe laudem, culpa caruiſſe arbitror.
Nam beneficium homini proprium quod datur, proprium ſumſerit:
Quod datũ eſt vtendũ, id rep̃tẽdi copia'ſt, quãdo velis.
CH. Eſt ita, vt tu dicis, ſed ego hoc nequeo mirari ſatis,
Eum ſororem deſpondiſſe ſuam in tam fortem familiã,
Lyſiteli quidem Philtonis filio. LY. enim me nominat.
CH. Familiam optumam occupauit. LY. quid ego ceſſo hos colloqui?
Sed maneam etiam opinor, nanque hoc commodum orditur loqui.
CH. Vah. CA. quid eſt? CH. oblitus intus dudum tibi ſum dicere:
Modò mihi aduenieẽti nugator quidã acceſſit obuiam.
Nimis p̃graphicus ſycophãta, is mille nũmũ ſe aureũm
Meo datu tibi ferre, & gnato Leſbonico aiebat meo,
Quem ego nec qui eſſet nòram, neq; eum antè vſquam conſpexi prius.

Sed

Sed quid rides? CA. meo allegatu venit, quaſi qui aurum mihi
Ferret abs te,quod darem tuæ gnatæ dotem, vt filius
Tuus quando illi à me darem, eſſe allatum id abs te crederet,
Neu quis rem ipſam poſſet intelligere, & theſaurũ tuũ
Me eſſe penes,atq; eũ à me lege populi patriũ poſceret.
CH. Scitè edepol. CA. Megaronides cõmunis hoc meus & tuus
Beneuolens commentu'ſt. CH. quin collaudo conſilium,& probo.
LY. Quid ego ineptus, dum ſermonem vereor interrumpere,
Solus ſto, nec quod conatus ſum agere ago? homines colloquar.
CH. Quis hic eſt,qui huc ad nos incedit? LY. Charmidem ſocerum ſuum
Lyſiteles ſalutat. CA. di dent tibi Lyſiteles quæ velis.
CH. Non ego ſum ſalute dignus. LY. immò ſalue Callicles,
Hunc priorem æquum'ſt me habere, tunica propior pallio eſt.
CH. Deos volo conſilia veſtra rectè vortere,
Filiã meã tibi deſponſatã eſſe audio. LY. niſi tu ne vis.
CH. Imò haud nolo. LY. ſponden' ergo tuam gnatam vxorem mihi?
CH. Spondeo, & mille auri Philippûm dotis. LY. dotem nihil moror.
CA. Si illa tibi placet,placẽda dos quoq; eſt,q̃ dat tibi.
CH. Poſtremò quod vis non duces,niſi illud quod non vis, feres.
CH. Ius hic orat. LY. impetrabit te aduocato atq; arbitro,
Iſtac lege filiam tuam ſponden' mihi vxorẽ dari?
CH. Spondeo. CA. & ego ſpondeo idem hoc. LY. ô ſaluete affines mei.
CH. Atq; edepol ſunt res,quas ꝓpter tibi tamẽ ſuccẽſui.

CA. Quid ego feci? CH. meũ corrũpi qa perpeſſus filiũ.
CA. Si id mea volũtate factũ eſt, eſt quod mihi succẽſeas,
Sed ſine me hoc abs te impetrare, quod volo. CH. quid id eſt? CA. ſcies,
Si quid ſtultè fecit: vt ea miſſa facias omnia.
Quid quaſſas caput? CH. cruciatur cor mihi, & metuo. CA. quid'nam id eſt?
CH. Quom ille ita'ſt, vt eſſe nolo, id crucior, metuo ſi [tibi
Denegem quod me oras, ne te leuiorem erga me putes.
Non grauabor, faciam ita vt vis. CA. probus es, eo, vt illum euocem.
CH. Miſerum'ſt, male promerita, vt merita ſi mihi vlciſci non licet.
CA. Aperite hoc, aperite properè, & Leſbonicum, ſi domiſt, foras
Euocate, ita ſubito'ſt propere quod eum cõuentũ volo.
LE. Quis homo tam tumultuoſo ſonitu me exciuit ſubitò foras?
CA. Beneuolens tuus, atque amicu'ſt. LE. ſatin' ſaluæ? dic mihi.
CA. Rectè tuum patrẽ redijſſe ſaluom peregrè gaudeo.
LE. Quis id ait? CA. ego. LE. tun' vidiſti? CA. & tute idem videas licet.
LE. O pater, pater mi ſalue. CH. ſalue multũ gnate mi.
LE. Siquid tibi pater laboris. CH. nihil euenit, ne time:
Bene re geſta ſaluus redeo, ſi tu modò frugi eſſe vis,
Hæc tibi pacta'ſt Callicli filia. LE. ego ducam pater,
Etiam ſi quã aliam iubebis. CH. quanquã tibi ſuccẽſui.
CA. Miſeria vni quidem homini'ſt affatim. CH. immo huic parum'ſt.
Nam ſi pro peccatis centum ducat vxores, parum'ſt.
LE. At iam poſthac tẽperabo. CH. dicis, ſi facias modò.
CA. Num quid cauſſæ eſt, quin vxorem cras domum ducam? CH. optimum'ſt, licet.
Tu in perendinum paratus ſis vt ducas. Plaudite.

FINIS.

TRV-

TRVCVLENTVS.

DRAMATIS PERSONÆ.

DINARCHVS adoleſcens.
PHRONESIVM meretrix.
GETA ſeruus.
CALLICLES ſenex.
ASTAPHIVM ancilla.
STRATILAX ſeruus.
STRATOPHANES miles.
STRABAX adoleſcens ruſticus.
ANCILLA altera.

ARGVMENTVM.

Tres vnam pereunt adoleſcentes mulierem,
Rure vnus, alter vrbe, peregrè tertius.
Vtq́ue iſta ingenti militem tangat bolo,
Clàm ſuppoſuit ſibi clandeſtino editum.
Vi magna ſeruus eſt ac trucibus moribus,
Lupæ ne rapiant domini parſimoniam.
Et is tamen mollitur. Miles aduenit,
Natiq́ue cauſſà dat propenſa munera.
Tandem compreſſæ pater cognoſcit omnia,
Vtq́ue illam ducat, qui vitiarat, conuenit:
Suumq́ue is repetit à meretrice ſubditum.

PROLOGVS.

Perparuam partem poſtulat Plautus loci
De veſtris magnis atque amœnis mœnibus,
Athenas quo ſine architectis conferat.
Quid nunc daturin' eſtis, an non? annuunt.
Meditor equidem vobis me ablaturum ſine
Mora. Quid ſi de veſtro quippiam orem? abnuunt.
En me hercle in vobis reſident mores priſtini,
Ad denegandum vt celeri lingua vtamini.
Sed hoc agamus, huc qua ventum eſt gratia.
Athenæ iſtæ ſunto, ita vt hoc eſt proſcenium,
Tantiſper dum tranſigimus hanc comœdiam.

Hic habitat mulier, nomine quæ eſt Phroneſium,
Hæc huius ſecli mores in ſe poſſidet,
Nunquam ab amatore ſuo poſtulat id quod datum eſt.
Sed relliquum dat operam, ne ſit relliquum
Poſcendo, atque auferendo, vt mos eſt mulierum.
Nam omnes id faciunt, cum ſe amari intelligunt.
Ea ſe peperiſſe puerum ſimulat militi,
Quo citius rem ab eo auferat cum puluiſculo.
Quid multa? ætas huic ſi "ſuperet mulieri',
His cum anima ad eum habenti "erceteritur'.

S.v.c. ſupereſt mulierē, S.v.c. quidſ̃ exorserit.

DINARCHVS adoleſcens.

NOn omnis ætas ad perdiſcendum ſat eſt
Amanti, dum id perdiſcat quot pereat modis,
Neque eam rationem eapſe vnquam edocet Venus,
Quam penes amantum ſumma ſummarum redit,
Quot amans exemplis ludificetur, quot modis
Pereat, quotque exoretur exorabulis.
Quot illic blanditiæ, quot illic iracundiæ
Sunt' quotque pericla vitanda: Di voſtram fidem, hui
Quid peierandum eſt etiam præter munera,
Primum dum miros annua, is primus bolus'ſt.
Ob eam tris noctes vtor. interea loci
Aut æra, aut vinum, aut oleum, aut triticum
Tentat, benignus'ne an bonæ frugi ſies.
Quaſi in piſcinam, rete qui iacit, vim parat.
Quando abijt rete peſſum adducit
Sin iecit rete, piſcis ne effugiant, cauet.
Dum huc, dum illic reti eos impedit
Piſces vſque adeò donicum eduxit foras.
Itidem eſt amator. ſi id quod oratur, dedit,
Atque eſt benignus potius quàm frugi bonæ.
Adduntur noctes, interim ille hamum vorat.
Si ſemel amoris poculum accepit merè,
Eaque intra pectus ſe penetrauit potio,
Extemplò & ipſus perijt, & res, & fides.
Si iratum ſcortum forte eſt amatori ſuo,

Bis

Bis perijt amator ab re atque animo ſimul.
Sin alter alteri potitus eſt, itidem perit.
Si raras noctes ducit, ab animo perit:
Sin increbrauit, ipſus gaudet, res perit.
Ita eſt diſciplina in ædibus lenonijs.
Priuſquam vnum dederis, centum quæ poſcat parat.
Aut aurum perijt, aut conciſſa pallula eſt,
Aut emta ancilla, aut aliquod vaſum argenteum,
Aut vaſum aheneum aliquod, aut lectus dapſilis,
Aut armariola græca, aut aliquid ſemper eſt
Quod pereat, debeatque amans ſcorto ſuo.
Atque hæc celamus nos damna vna induſtria.
Cum rem fidemque noſque noſmet perdimus,
Ne quid parentes neu cognati ſentiant.
Quos cum celamus, ſi faximus conſcios,
Qui noſtræ ætati tempeſtiuè temperent,
Vnde anteparta demus poſtpartoribus,
Faxim lenonum & ſcortorum vt plus eſt, minus
Et minus damnoſorum hominũ quàm nunc ſunt, ſiet.
Nam nunc lenonum & ſcortorum plus eſt ferè,
Quàm olim muſcarum eſt, cum caletur maximè.
Nam nuſquam alibi ſi ſunt, circum argentarias
Scorti lenones quaſi ſedent quotidie.
Ea nimia eſt ratio, quippe qui certè ſcio,
Triplo plus ſcortorum eſſe eam quàm ponderum,
Quos quidem quam ad rem dicam in argentarijs
Referre habere, niſi pro tabulis, neſcio,
Vbi æra perſcribantur vſuraria.
Accipiat dico expenſa, neque cenſeat.
Poſtremò in magno populo in multis hominibus,
Res placida atque ocioſa victis hoſtibus,
Amare oportet omnes, qui quod dent habent.
Nam mihi hæc meretrix, quæ hic habet, Phroneſium
Suum nomen omne ex pectore exmouit meo,
Phroneſium. nam phroneſis eſt ſapientia.
Nam me fuiſſe huic fateor ſummum atque intumum.

Quod amantis multo peſſimum eſt pecuniæ.
Eadem poſtquam alium reperit qui plus daret,
Damnoſiorem me exinde amouit loco,
Quem infeſtum ac odioſum ſibi eſſe memorabat, mala,
Babylonienſem militem. Is nunc dicitur
Venturus peregrè, eo nunc commenta eſt dolum,
Peperiſſe ſimulat ſeſe, vt me extrudat foras,
Eum eſſe ſimulant militem puero patrem.
Atque vt cum ſolo pergræcetur milite,
Cum iſti ſuppoſitum puerum opus peſſimæ,
Mihi verba retur dare ſe. an me cenſuit
Celare ſe poteſſe grauida ſi foret?
Nam ego Lemno aduenio Athenas nudiuſtertius,
Legatus hinc quò cum publico imperio fui.
Sed hæc quis mulier eſt? Aſtaphium eſt ancillula,
Cum ea quoque etiam mihi fuit commercium.

ASTAPHIVM ancilla. DINARCHVS idem.

3. auſcultato, *3. aſſerua*

AD fores "auſcultate', atque "aſſeruate' has ædis,
Ne quis aduentor grauior abeat quàm adueniat,
Neu qui manus attulerit ſteriles intrò ad nos,
Grauidas foràs exportet. Noui ego hominum mores,
Ita nunc adoleſcentes morati ſunt. Quin ei
Vt ſimitu adueniunt ad ſcorta congerrones,
Conſulta ſunt conſilia, quando intrò aduenerunt,
Vnus eorum aliquis oſculum amicæ vſque aggerit,
Dum illi agant * cæteri cleptæ
Sin videant quempiam ſe aſſeruare, obludunt, dum cuſtodem
Oblectent per ioculum & ludum: de noſtro ſæpe edunt, quod
Fartores faciunt. fit pol hoc, & pars ſpectatorum ſcitis,
Pol hæc vos me haud mentiri.
Ibi eſt ibus pugnæ & virtuti, de prædonibus prædam capere.
At nos rurſum lepidè referimus gratiam furibus noſtris.

Nam

Nam ipſi vident, cum eorum aggerimus bona. Quin
etiam vltrò ipſi aggerunt ad nos.
DI. Me illis quidem hęc verberat verbis. nam ego huic
dona accongeſſi.
AS. Commemini. iam pol ego eum ipſum, ſi domi erit,
mecum adducam.
DI. Heus manedum Aſtaphium, prius quàm abis. AS.
qui reuocat? DI. ſcies,
Reſpice huc. AS. quis eſt? DI. vobis qui multa bona
eſſe vult. AS. dato, ſi eſſe
Vis, faxo erunt. DI. reſpice huc modò. AS. Io enicas
me miſeram, quiſquis es.
DI. Peſſima mane.
AS. Optime odio es.
Dinarchus'ne illic eſt? atque is eſt. it ad nos. DI. & tu
fer contra manum, & pariter
Gradere. AS. tibi ſeruio atque audiens ſum imperij.
DI. tute quid agis?
AS. Valeo, & validum teneo. peregrè cùm aduenis, cœ-
na detur.
DI. Benignè dicis. AS. at enim amabò ſine me ire quò
iuſſit ea.
DI. Sed quid ais? AS. quid vis? DI. iſtic quo iter ince-
ptas, qui eſt? quem arceſſis? AS. Archiuam
Obſtetricem. DI. mala fœmina es. AS. ſolens ſum, ea
eſt diſciplina.
DI. Manifeſtam mendacij mala te teneo. AS. quid iam
amabo?
DI. Quia te adducturam huc dixeras eum ipſum, non
eampſe.
Nunc mulier facta es ex viro, mala es. AS. prçſtigiator.
DI. Sed tandem loquere. qui is homo eſt Aſtaphium,
vnus'ne amator?
AS. Nimis ocioſum arbitror hominem eſſe te. DI. quí-
nam arbitrare?
AS. Quia tuo veſtimento & cibo alienis rebus curas.

DI. Vos me reddidiſtis ocioſum. AS. quid iam amabo? DI. expedibo,
Rem perdidi, cum te meum negotium abſtuliſtis.
Si rem ſeruaſſem, fuit vbi negotioſus eſſem.
AS. An tute bene rem publicani aut amoris alia lege
Habere ſe poſtulas? quin tu ocioſus fias.
DI. Illa, haud ego, habuit publicũ, peruorſe interpretaris.
Nam aduorſum legem, à me ob meam ſcripturam pecudem accepit.
AS. Pleriq; idẽ quod tu facis, faciunt, rei male gerentes.
Vbi non eſt ſcriptura vnde dent, incuſant publicanos.
DI. Malè vertit res pecuaria mihi, apud vos nũc viciſſim
Volo habere aratiunculam pro copia hic apud vos.
AS. Non aruus hic, ſed paſcuus eſt ager, ſi arationes
Ambituris, qui arare ſolent, ad eos verò ire melius eſt.
Hunc nos habemus publicum, illi alij ſunt publicani.
DI. Vtroſq; ꝓcognoui vtrobidẽ. AS. iſtoc pol tu ocioſꝰ,
Cum & illic & hic peruorſus es. Sed vtris cum rem eſſe mauis?
DI. Procaciores eſtis vos, ſed illi periurioſi.
Illis perit quicquid datur, neque ipſis apparet quicquã.
Vos ſaltem, ſi quid quæritis, ebibitis & comeſtis.
Poſtremò illi ſunt improbi, vos nequam & glorioſæ
Malæque. AS. quæ in nos illoſque ea omnia tibi dicis Dinarche,
Et noſtram & illorum vicem. DI. quî iſtuc? rationem dicam.
Quia qui alterum incuſat probri, eum ipſum ſe intueri oportet,
Tu à nobis ſapiens nihil habes, nos nequam abs te habemus.
DI. O Aſtaphium, haud iſtoc modo ſolita es me antè appellare,
Sed blandè, cum illuc quod apud vos nunc eſt, apud me haberem.
AS. Dũ viuit, hominẽ noueris: vbi mortuus eſt, quieſcas.

Te

Te,dum viuebas,nouerã. DI. an me mortuũ arbitrare?
AS. Quî potis es,amabo, planius ? qui antehac amator ſummus
Habitus'ſt,iſtunc ad amicã meras querimonias referre.
DI. Voſtra hercle factũ iniuria, quæ properauiſtis olim
Rapere.ocioſe oportuit,diu vt eſſem incolumis vobis.
AS. Amator ſimilis'ſt oppidi hoſtilis. DI. quo argumento eſt? AS. quàm
Primùm expugnari poti'ſt amator,optimum eſt amicę.
DI. Ego fateor.ſed longè aliter eſt amicus atq; amator.
Certè hercle q̃ veterrimus homini optimus eſt amicus,
Non hercle occiderunt mihi etiam fundiq; & ædis.
AS. Cur obſecro ergo ante oſtium pro ignoto alienoque aſtas?
I intrò,haud alienus tu quidem es. nam ecaſtor neminem hodie
Mage amat corde atque animo ſuo , ſiquidem habes fundum atque ædis.
DI. In melle ſunt linguæ ſitæ veſtræ,atque orationes,
Lacteque, corda felle ſunt ſita,atq; acerbo aceto.
E linguis dicta dulcia datis, corde amare facitis
Amantes,ſiquidẽ non danunt. AS. Non didici fabulare.
DI. Non iſthæc mea benignitas docuit te fabulari,
Sed iſti qui cum genijs ſuis belligerant parcipromi.
Mala es,atq; eadẽ quę ſoles "illecebr*". AS. vt expectatus 5. v. c. illecebra.
Peregrè adueniſti.nam obſecro,cupiebat te hera videre.
Quæ tandem te vnum ex omnibus amat. DI. euge funde & ædis
Per tempus ſubueniſtis . ſed quid ais Aſtaphium? AS. quid vis?
DI. Eſt'ne intus nunc Phroneſiũ? AS. tibi quidẽ intus *
DI. Valetne? AS. immò edepol melius credo fore , vbi te videbit.
DI. Hoc nobis vitium maximum eſt , cum amamus, tum perimus,
Si illud quod volumus dicitur. palam cum mẽtiuntur,

Verum:

Verũ eſſe inſciti credimus,ne vt in æſtu mutuamur ira.
AS. Eia haud ita eſt res. DI. Ain tute me amare? AS. immò vnicè vnum.
DI. Peperiſſe eam audiui. AS. ah obſecro tace Dinarche. DI. quid iam?
AS. Horreſco miſera,mentio quoties fit partionis.
Ita penè tibi fuit Phroneſium. i intrò iam amabò,
Viſe illam,atque opperire ibi,iam exibit,nam lauauit.
DI. Quid ais tu?quæ nunquam fuit prægnans, quî párere potuit?
Nam equidem vterum illi nunquam extumere ſenſi.
AS. Celabat,metuebatque te illa, ne ſibi perſuaderes
Vt abortioni operam daret,puerumque vt enecaret.
DI. Tum pol iſti puero quis eſt pater? AS. Babylonienſis miles,
Cuius nunc iſta aduentum expectat. immò adeò vt nunciatum'ſt,
Iam hic affuturum aiunt eum,nondũ aduenisſe miror.
DI. Ibo igitur intrò? AS. quippini?tam audacter,quàm domum ad te.
Nam tu edepol noſter es,etiam nunc Dinarche *
DI. Quàm mox te recepiſti? iam hic eras. AS. propè eſt profecta quò ſum.
DI. Redi verò actutum. ego interim te apud vos opperibor.
AS. Ha ha ha. hercle quieui,quia introiuit odium, tandem ſola ſum.
Nunc quidem meo arbitratu loquar liberè quę volam, & quæ lubebit.
Huic homini amanti mea hera apud nos dixit neniam de bonis:
Nam fundi & ædis obligatæ ſunt ob amoris prãdium. verùm
Apud hunc mea hera conſilia ſumma loquitur liberè, magiſque
Adeò ei conſiliarius hic amicus eſt, quàm auxiliarius.

Dum

Dum fuit,dedit.nunc nihil habet. quod habebat, nos
habemus.
Iſte nunc id habet quod nos habuimus: humanum fa-
cinus factu eſt.
Actutum fortunæ ſolent mutarier,varia vita eſt.
Nos diuitem eum meminimus, atq; iſte pauperes nos.
Verterunt ſeſe memoriæ, ſtultus ſit qui id admiretur.
Si eget,neceſſe eſt nos patiatur ali,ita æquum factu eſt.
Piaculum eſt, miſereri nos hominũ rei malegerentum.
Bonis eſſe oportet dentibus lænam probam:arridere,
Quiſquis veniat,blãdeq; alloqui, malè corde cõſultare,
Bene loqui lingua,meretricẽ eſſe ſimilẽ ſentis condecet,
Quenquem hominem attigerit profectò aut malum,
aut dari.
Nunquã amatoris meretricẽ oportet cauſſam noſcere,
Quin vbi nil det, pro infrequente eum mittas militia
domum.
Nec vnquam quiſquam probus erit amator,niſi qui rei
inimicu'ſt ſuæ. [beat denuò.
Nugæ ſunt,niſi quod modò cum dederit, dare iam iu-
Is amatur apud nos,qui quod dedit,id oblituſt datum.
Dum habeat,tum amet: vbi nihil habeat, alium quæ-
ſtum cœpiat.
Æquo aio ipſe ſi nihil habeat,alijs qui habent det locũ.
Probus eſt amator,qui relictis rebus rem perdit ſuam.
At nos malè agere prædicant viri ſolere ſecum,
Noſq; eſſe auaras,quæſo nunqui malè nos agim⁹ tãdẽ?
Nam ecaſtor nunquam ſatis dedit ſuæ quiſquam ami-
cæ amator:
Neque pol ſatis accepimus, neque vlla ſatis popoſcit.
Nam quando ſterilis eſt amator à datis *
Si negat ſe habere quod det,ſoli *
Nec ſatis accipimus,ſatis cum quod det, non habet.
Semper datores nouos oportet quærere,
Quid de theſauris integris demum danunt.
Velut hic agreſtis eſt adoleſcens qui hic habet,

Nimis

Nimis pol mortalis lepidus, nimiſque probus dator.
Sed is clam patre etiam hanc noctem illac
Per hortum tranſiliuit ad nos, eum volo conuenire.
Sed eſt huic vnus ſeruus violentiſſimus,
Qui vbi quanque noſtrarum videt prope ædis, hàc ſi aggredias,
Item vt de frumento anſeres,clamore abſterret, abigit.
Is item eſt agreſtis. ſed fores,quicquid eſt futurũ, feriã.
Ecquis huic tutelam ianuæ gerit,ecquis intus exit?

STRATILAX ſeruus.
ASTAPHIVM ancilla.

QVis illic eſt,qui tam proteruè noſtras ædis arietat?
AST. Ego ſum,reſpice ad me. ST. quid ego? nónne ego video? væ tibi, [eſt?
Quid tibi ad haſce acceſſio eſt ædis propè, aut pultatio
AS. Salue. ST. ſatis mihi eſt tuæ ſalutis. nihil moror, non ſalueo.
Ægrotare malim, quàm eſſe tua ſalute ſanior.
Id volo ſcire, quid debetur noſtræ tibi domi. AS. comprime.
ST. Spero meã quidẽ hercle,tu quæ ſolita es cõprimas.
Imprudens per ridiculum, vt ruſtico ſuadet ſtuprum.
AS. Iram dixi. ST. vt eſſe cœpiſti, ſi dẽ, ſi eſt vna altera.
AS. Nimis hìc quidem truculentus. ST. pergin malè loqui mulier mihi?
AS. Ecquid tibi ego autem dico? ST. quia enim truculentum nominas.
Nunc adeò niſi abis actutum,ac dicis quid quæras citò,
Iam hercle ego hic te mulier quaſi ſus catulos pedibus proteram.
AS. Rus merum hoc quidem eſt. ST. pudendum ne? tu verò clurinum pecus,
Adueniſti huc nos tentatum cum exornatis oſſibus.
Quia tibi inſuaſo infeciſti propudioſa pallulam.
An eo bella es tu?quia accepiſti arme aduenias. AS. nũc places,

Cum.

Cum me illi vel in mentiri dicis. S. quid quod te rogo?
Mancupi vin quia accipias geſta tecum henos annuos?
AS. Dignis dant. ST. lauiniæ hic ſunt, quas habes, victorias.
AS. Ne attigas me. ST. tangam'ne ego te? ita me amabis ſarculum,
Vt ego me ruri hamaxari mauelim patulum bouem,
Cumq; eo ita noctē inſtrumentis pernoctare perpetim,
Quàm tuas centum cœnatas noctes mihi dono dari.
Rus tu mihi opprobras, vt nacta es hominem quem pudeat probri?
Sed quid apud noſtras negocij mulier eſt ædis tibi?
Quid tu hoc occurſas in vrbē quotieſcunq; aduenimus?
AS. Mulieres conuenire volo voſtras. ST. quas tu mulieres
Mihi narras? vbi muſca nulla fœmina eſt in ædibus.
AS. Nulláne iſtic mulier habitat? ST. rus inquam abierunt. abi.
AS. Quid clamas inſane? ST. abire hinc ni properas grandi gradu,
Iam ego iſtos fictos, compoſitos, criſpos cicinnos tuos
Vnguentatos vſque ex cerebro expellam. AS. quánam gratia?
ST. Quia adeò fores noſtras vnguentis vncta es auſa accedere,
Quiaque iſtas buccas tam bellè purpuriſſatas habes.
AS. Erubui mecaſtor miſera, propter clamorem tuum.
ST. Itáne erubuiſti? quaſi verò corpori reliqueris
Tuo, poteſtatem coloris vlli capiendi, mala.
Buccas rubricæ, cera omne corpus intinxit tibi,
Peſſumę eſtis. A. quid eſt quod vobis peſſumę hęc via *
ST. Scio ego plus quàm me arbitrare ſcire. AS. quid id eſt obſecro
Quod ſcias? ST. herilis noſter filius apud vos Strabax
Vt pereat, vt eum illiciatis in malā fraudē & præmium.
AS. Sanus ſi videare, dicis contumeliam.

Nemo hominum hic perire ſolet apud nos, res perdunt ſuas.
Vbi perdidere res, abire hinc ſi volunt, tum illis licet.
Ego non hunc noui adoleſcentem veſtrum. ST. veron'? ſcrion'?
ST. Quin maceria illa ait in horto quæ eſt, quæ in noctes ſingulas
Latere fit minor, qua iſte ad vos damni perméſu'ſt viã.
AS. Non mirum eſt, vetus eſt maceria, lateres ſi veteres ruunt.
ST. Ain tu mala, lateres veteres ruere? nunquam edepol mihi
Quiſquam homo mortalis poſthac ſuarum rerum creduit,
Ni iſta ego veſtra hero maiori facta denarrauero.
AS. Eſt'ne ille violentus? ST. ſuam non enim ille meretriculis
Molliendis rem coegit, verùm parſimoniæ,
Duritięque quæ nunc ad vos iam exportatur peſſumæ.
Em tu es exungula, malè viuitis. egóne hic muſſitem?
Iam enim eccere ibo in forum, atque hæc facta narrabo ſeni.
Neque iſtuc in ſe geſtit, ergo coget exanimem mali.
AS. Si ecaſtor hic homo ſinapi victitet, non cenſeam
Tam eſſe triſtem poſſe. at pol hero beneuolens vt is eſt ſuo?
Verùm ego illum quanquam violentus eſt, ſpero mutari poteſt
Blandimentis, ornamentis cæteris meretricijs.
Vidi equidem ex iumentis domita fieri, atq; alias beluas.
Nunc ad heram reuidebo. ſed eccum odium progreditur meum.
Triſtis exit, haud conuenire etiã hic velim Phroneſium.

DINARCHVS adoleſcens. ASTAPHIVM ancilla.

Piſcis ego credo, qui, vſque dum viuunt, lauant,
Minus diu lauere, quàm hæc lauat Phroneſium.

Si proinde amentur mulieres, diu quàm lauant,
Omnes amantes balneatores ſient.
AS. Non quis parumper durare, opperirier?
DI. Quin hercle laſſus iam ſum durando miſer.
Mihi quoque præ laſſitudine opus eſt vt lauem.
Sed obſecro hercle Aſtaphium, i intrò, ac nuncia
Me adeſſe, tu i properè, & ſuade iam vt ſatis lauerit.
AS. Licet. DI. audin etiam? AS. quid vis? DI. di me perduint,
Qui te reuocaui, non tibi dicebam, i modò.
AS. Quid iam me reuocabas improbe, nihiliq; homo?
Quæ tibi mille paſſuum peperit moræ mora.
DI. Sed quid hæc hic autem tamdiu ante ædis ſtetit?
Neſcio quem præſtolata eſt, credo, militem.
Illud eſt, vide vt iam quaſi volturij triduo
Prius prædiuinant quo die eſuri ſient.
Illum inhiant omnes, ille eſt animus omnibus.
Me nihilo magis reſpiciet, vbi iſte huc venerit,
Quàm ſi hinc ducentos annos fuerim mortuus.
Vt rei ſeruire ſuaue eſt. væ miſero mihi,
Poſt factum flector, quia antè partum perdidi.
Verùm nunc ſi qua mihi obtigerit hæreditas
Magna atque luculenta, nunc poſtquam ſcio
Dulce atque amarum, quid ſit ex pecunia,
Ita ego illam edepol ſeruem, itaque parcè victitem,
Vt nulla faxim cis dies paucos ſiet.
Ego iſtos, qui nunc me culpant, confutauerim.
Sed eſt vocis ſat, ſentio aperiri fores,
Quæ obſorbent quicquid venit intra peſſulos.

PHRONESIVM meretrix.
DINARCHVS idem.

NVm tibi nam amabò ianua eſt mordax mea,
Quò introire metuas, mea voluptas? DI. ver vide,
Vt tota floret! vt olet! vt nitidè nitet!
PH. Qui tam infacetus Lemno adueniens, qui tuæ
Non des amicæ Dinarche ſuauium?

DI. Vah vapulo hercle ego nunc, atque adeò malè.
PH. Quò te auertiſti? DI. ſalua ſis Phroneſium.
PH. Salue, hic'ne hodie cœnas ſaluus cum aduenis?
DI. Promiſi. PH. vbi cœnabis tu? DI. vbi tu iuſſeris.
Hic. PH. me lubente facies. DI. edepol me magis.
Nempe tu eris hodie mecum mea Phroneſium.
PH. Velim, ſi fieri poſſit. DI. cedo ſoleas mihi,
Properate auferte menſam. PH. amabo ſanun' es?
DI. Non edepol bibere poſſum iam, ita animo malè eſt.
PH. Mane, aliquid fiet, ne abi. DI. ah aſperſiſti aquam.
Iam redijt animus, deme ſoleas, cedo
Vinum. PH. idem es ecaſtor qui ſoles. ſed dic mihi,
Benéne ambulauiſti? DI. huc quidem hercle ad te bene,
Quoniam tui videndi eſt copia. PH. complectere.
DI. Libens. ah hoc eſt mel melli dulci dulcius.
Hoc tuis fortunis Iuppiter præſtant meæ.
Dane ſuauium? PH. immò vel decem. DI. haud iſtoc pauper es,
Plus pollicere tu quàm ego à te poſtulo,
Vtinam à principio rei item parſiſſem meæ,
Vt nunc reparcis ſuauijs. PH. ſi quid tibi
Compendij facere poſſim, factum edepol velim.
DI. Iam lauiſti? PH. iã pol mihi quidẽ atq; oculis meis.
Num tibi ſordere videor? DI. non pol mihi quidem.
Verùm tempeſtas memini cum quondam fuit,
Cùm inter nos ſorderemus vnus alteri.
Sed quod ego facinus audiui aduenieńs tuum?
Quod tu hic abſente me noui negotij geſſeris?
Cumque bene proueniſti ſalua, gaudeo.
PH Tibi mea conſilia ſumma ſemper credidi.
Equidem nec peperi puerum, nec prægnas fui,
Verùm aſſimulaui me eſſe prægnatem.
DI. Quapropter ô mea vita? PH. propter militem
Babylonienſem, qui quaſi vxorem ſibi
Me habebat annum dum hìc fuit. DI. ego cenſeram,
Sed quid iſtuc? cui rei te aſſimulare retulit?

PH.

PH. Vt eſſet aliquis laqueus & redimiculum,
Reuerſionem vt ad me faceret denuò:
Nunc huc remiſit nuper ad me epiſtolam,
Seſe experturum quanti ſeſe penderem:
Si quod peperiſſem id educarem & tollerem;
Bona ſua me habiturum omnia. DI. auſculto lubens.
Quid denique agitis? PH. mater ancillas iubet,
Quoniam iam decimus menſis aduentat propè,
Aliam aliorſum ire, præmandare & quærere
Puerum aut puellam, qui ſupponantur mihi.
Quid multa verba facimus? tonſtricem Suram
Nouiſti noſtram, quæ modò erga ædem ſeſe habet.
DI. Noui. PH. hæc vna opera circumit per familias,
Puerum veſtigat clanculum, ad me detulit.
Datum ſibi eſſe dixit. DI. ô merces malæ.
PH. Eum nunc non illa peperit, quæ peperit prior.
DI. Sed tu poſterior. PH. omnem rem tenes.
Nunc, vt præmiſit nuncium miles mihi,
Non multo pòſt hic aderit. DI. nunc tu te interim
Quaſi pro puerpera hic procuras? PH. quippini?
Vbi ſine labore res geri pulcrè poteſt,
Ad ſuum quenque æquum eſt quæſtum eſſe callidum.
DI. Quid me futurum eſt, quando miles venerit?
Relictus'ne abs te viuam? PH. vbi illud quod volo
Habebo ab illo, facilè inuenero, quomodo
Diuortium & diſcordiam inter nos parem.
Poſtidea ego tota tecum, mea voluptas, vſque ero
Aſſiduò. DI. immò hercle verò accubuo mauelim.
PH. Quin dis ſacruficare hodie pro puero volo
Quinto die, quod fieri oportet. DI. cenſeo.
PH. Non audes aliquod dare mihi munuſculum?
DI. Lucrum hercle videor facere mihi, voluptas mea,
Vbi quippiam me poſcis. PH. at ego vbi abſtuli?
DI. Iam faxo hic aderit, ſeruolum huc mittam meum.
PH. Sic facito. DI. quicquid autem erit, boni conſulas.
PH. Ecaſtor munus te curaturum ſcio,

Vt cuius me non pœniteat, mittas mihi.
DI. Num̃ quippiã me vis aliud? PH. vt quando ocium
Tibi ſit, ad me reuiſas tu. DI. valeas. PH. vale.
DI. Prò di immortales, non amantis mulieris,
Sed ſociæ vnanimantis, fidentis fuit
Officium facere, quod modò hæc fecit mihi
Suppoſitionem pueri, quæ mihi credidit,
Germanæ quod ſorori non credit ſoror.
Oſtendit mihi iam ſeſe medullitus,
Se mihi infidelem nunquam, ſe viua, fore.
Egóne illã vt non amem? egóne illi vt non bene velim?
Me potius non amabo, quàm deſit huic amor.
Ego iſti non munus mittam? iam modò ex hoc loco
Iubebo ad iſtam quinque perferri minas.
Præterea obſonari duntaxat ad minam.
Multo illi potius bene erit, bene quæ vult mihi,
Quàm mihimet, omnia qui mihi facio mala.

PHRONESIVM meretrix.

PVero iſti date mammam: vt miſeræ matres, ſollicitæque
Ex animo ſunt, crucianturq́; edepol commẽtum malè.
Cumq́; eã rẽ in corde agito, nimio minus perhibemur
Malæ, quàm ſumus ingenio. ego prima de me modò iſta dictito.
Quanta eſt cura in animo? quantum corde capio dolorem?
Dolus ne occidat morte pueri, mater dicta quod ſum, eo magis
Studeo vitæ, quæ auſa ſum tantũ clam dolũ aggrediri.
Lucri cauſſa auara probrum ſum executa, alienos dolores
Mihi ſuppoſiui, nullam rem oportet doloſè aggrediri, niſi
Aſtutè accurateque exequare: voſmet iam videtis,
Vt ornata incedo puerperio, ego nunc me eſſe ægram aſſimulo.

Malè

Malè quod mulier facere incepit, niſi id efficere perpetrat,
Id illi morbo, id illi ſenio eſt, ea illi miſeræ miſeria eſt.
Si bene facere incepit, eius eam citò odium percipit.
Nimiſquàm paucæ ſunt defeſſæ, malè quæ facere occeperunt:
Nimiſquàm paucæ efficiunt, ſi quid occeperint benefacere.
Mulieri nimio malefacere melius eſt onus, quàm bene.
Ego, quòd mala ſum, matris opera mala ſum, & meapte malicia,
Quæ me grauidam eſſe aſſimulaui militi Babylonio,
Eam nunc maliciam accuratam miles inueniat volo.
Iſte hic haud multo pòſt credo aderit, nunc prius præcaueo ſciens:
Eumq; gero ornatũ, vt grauida quaſi puerperio cubem,
Date mihi huc ſtactam atque ignem in aram, vt Venerem Lucinam meam
Hic apponite, atque abite ab oculis. ô Pithecium
Face vt accumbam, adiutàte ſic decet puerperam.
Soleas mihi date, pallium iniice in me huc Archilis.
Vbi eſt Aſtaphium? fer huc verbenam mihi, tus & bellaria.
Date aquã manibus. Nunc ecaſtor venerit miles velim.

STRATOPHANES miles.
PHRONESIVM meretrix.
ASTAPHIVM ancilla.

NE expectetis ſpectatores meas pugnas dũ prædicem:
Manibus duellis prædicare ſoleo, haud in ſermonibus.
Scio ego multos memorauiſſe milites mendacium.
Et Homeronidam & poſt illa mille memorari poteſt,
Qui & conuicti & condemnati falſis de pugnis ſient.
Non laudandus cui plus credit qui audit, q̃ qui videt.
Non placet cùm illi plus laudant qui audiunt, quàm qui vident.

PLVRIS eſt oculatus teſtis vnus, quàm auriti decem.
Qui audiunt, audita dicunt: qui vident, planè ſciunt.
Non placet què ſcurræ laudant, manipulares muſſitant.
Neque illi, quorum lingua gladiorum aciem præſtringit domi.
Strenui nimio plus proſũt populo, quàm arguti & cati.
Facile ſibi facunditatem virtus arguta inuenit.
Sine virtute argutum ciuem mihi habeam pro præfica,
Quæ alios collaudare abſentes, ſeſe verò non poteſt.
Nunc ad amicam decimo menſe poſt Athenas Atticas
Viſo, quã grauidam reliqui meo cõpreſſu, quid ea agat.
PH. Vide quis loquitur? AS. iam propinquè miles, mea Phroneſium,
Tibi adeſt Stratophanes. Nunc tibi opu'ſt ægram vt te aſſimules. PH. tace.
ST. Peperit mulier, vt ego opinor. AS. vin adeas hominem? PH. volo.
ST. Euge Aſtaphium eccam, it mihi aduorſum. ſalue ecaſtor Stratophanes,
Venire ſaluum. ST. ſcio. ſed peperit'ne obſecro Phroneſium?
AS. Peperit puerum nimium lepidum. ST. ecquid mihi ſimili'ſt? AS. rogas?
Quin vbi natu'ſt, iam machæram & clypheum poſcebat ſibi.
ST. Meus eſt, ſcio iam de argumentis, nimium quidem ſimili'ſt. papæ
Iam magnu'ſt? iã'ne electat legiones quas ſpoliare velit?
AS. Here nudiuſquintus natus quidem ille eſt. ST. quid tum poſtea,
Inter tot dies quidè hercle iam actum aliquid oportuit.
Quid illi ex vtero exitio eſt, priuſquam poterat ire in prælium?
AS. Conſequere, atque illam ſaluta, & gratulare illi. ST. ſequor.
PH. Vbi illa obſecro eſt? quę me hic reliquit atq; abſtitit?
AS.

AS. Aſſum,adduco tibi exoptatum Stratophanem. PH.
vbi is eſt obſecro?
ST. Mars peregrè adueniens ſalutat Nerienem vxorem
ſuam.
Cùm tu rectè prouenisti, cumq́ue es aucta liberis,
Gratulor, cùm mihi tibiq́ue magnum dediſti decus.
PH. Salue, qui me interfeciſti penè vita & lumine,
Quiq́ue vim magni doloris per volùptatem tuam
Condidiſti in corpus,quo nunc etiã morbo miſera ſum.
ST. Eia haud ab re, mea voluptas, tibi obuenit iſtic la-
Filium peperiſti, qui ædis ſpolijs opplebit tuas. [bos:
P. Multo ecaſtor magis oppletis opu'ſt tritici granarijs,
Ne ille priuſquam ſpolia capiat,hic nos extinxit fames.
ST. Habe bonum animum. PH. ſauium ſis pete hinc à
me, nequeo caput
Tollere, ita dolui: itaq; ego nunc doleo,neq; etiã queo
Pedibus mea ſponte ambulare. ST. ſi planè ex medio
mari
Sauium petere tuum iubeas, petere haud pigeat me,
mel meum
Id ita eſſe experta es, nũcq; experiere,mea Phroneſium,
Me te amare. adduxi ancillas tibi eccas, ex Suria duas,
Iis te dono. adduce hoc tu iſtas. Sed iſtæ reginæ domi
Suæ fuere ambæ, verùm patriam ego excidi manu.
Iis te dono. pœnitet'ne te quod ancillas iam?
PH. Quin etiam ne inſuper adducas, quæ mihi comé-
dint cibum.
ST. Hoc quidem hercle ſi ingratum eſt donum, cedo
tu mihi iſtam puere,
Hem mea voluptas, attuli eccam pallulam ex tibi
Tene tibi. PH. hoccine mihi ob labores tantos tantil-
lum dari?
ST. Perij hercle, iam mihi auro contrà conſtat filius,
* Etiam num me vilipendit?addit purpurã exarat tibi S. nihili
Attuli * Ponto amœnas. tene tibi voluptas mea.
Accipe. huc adduce haſce in * ᵃconſpectum Suras', S. in conſpectum veſtro.

 ᵃEcquid

S.q.cod.ſic: Equidē hac ecaſter nihil merer.

'Ecquid amas me? PH. nihil ecaſtor, neque meres'. ST. nihil'ne huic ſat eſt?
Ne mihi vnum verbum quidem dixit. viginti minis
Venire illæc poſſe credo dona quæ ei dedi.
Vehementer nunc mihi eſt irata, ſentio atq; intelligo.
Verùm adibo, quid ais nunc tu? num'ne vis me voluptas mea,
Quò vocatus ſum, ire ad cœnam? mox ad te huc cubitum iuero
Quid taces? planiſſumè edepol perij. Ecquid illuc boni eſt?
Quis homo eſt qui inducit pompam tantam? certu'ſt quò ferant,
Obſeruare. huic credo fertur. Verùm iam ſcibo magis.

GETA ſeruus. PHRONESIVM meretrix. STRATOPHANES miles.

ITe ite hac ſimul mulieri, damnigeruli foras gerones,
Bonorum hamaxagogæ. Satinne qui amat, nequit quin nihili
Sit, neque improbis ſeſe artibus expoliet. Nam hoc qui ſciam, nequis
Id quærat ex me, domi eſt qui facit improba facta amator,
Qui bona ſua pro ſtercore habet. foras iubet ferri, metuit
Publicos, mundiſſimum ſit. Puras ſibi eſſe vult ædes,
Domi quicquid habet, verritur ἔξω. quandoquidem ipſus perditum ſe it,
Secreto hercle equidem illum adiutabo, neque mea ille quidem
Opera vnquam nihilominus properè q̃ poteſt peribit.
Nam iam de hoc obſonio, de mina vna deminui,
Modò quinq; numos, mihi detraxi partē Herculanam.
Nam hoc aſſimile eſt quaſi de fluuio qui aquā deriuat ſibi,
Niſi derinetur, tamen omnis ea aqua abeat in mare.

Nam

Nam hoc in mare abit, miſereque perit ſine omni bona gratia. hæc
Cum video fieri ſuffuror, ſuppilo, de præda prædam
Capio. Meretricem ego item eſſe reor mare, vt eſt, quod des deuorat, nec vnquam
Abundat. at hoc ſaltem ſeruat *** Vbi eſt ea apparet. huic des S.v.c. meũ
Quantumuis, nuſquam apparet neque datori, neque acceptrici.
Velut meretrix meum herum miſerum ſua blanditia intulit in
Pauperiem, priuauit bonis, luce, honore atque amicis.
Attat eccam adeſt propinquè, credo audijſſe hæc me loqui.
Pallida eſt vt peperit puerum, alloquar quaſi neſciam.
Iubeo vos valere. PH. noſter Geta, quid agis, vt vales?
GE. Valeo: & venio ad minus valentem, & melius qui valeat fero.
Herus meus, ocellus tuus, ad te ferre me hæc iuſſit tibi
Dona, quæ illos ferre vides, & has quinque argenti minas.
PH. Pol haud perit, quod illum tantũ. * GE. iuſſit orare vt hæc grata haberes tibi. S. * amã
PH. Grata acceptaque ecaſtor habeo, iube auferri. intrò i Cyame.
Ecquid auditis hæc quæ imperata ſunt? GE. ah? nolo, auferant:
Deſiccari lubet, immò pudet ecaſtor * S.v.c. Tu bona fide.
Tu ne ais impudentem me eſſe? quæ ſis ſtabulũ flagitij?
PH. Dic, amabo te, vbi eſt Dinarchus? GE. domi. PH. dic ob hæc dona, quæ
Ad me miſerit, me illum amare plurimum omnium hominum.
Vniq́ue honorẽ illi me habere omnium maximum. S.v.c. Erga eumq́ue honorẽ, eumq́ue habere omniũ maximũ
Atque vt huc veniat obſecra. GE. i licet. Sed quis nam illic homo eſt

Qui

Qui ipſus ſe eomeſt, oculis malis, triſtis? animo hercle homo ſuo eſt miſer,
Quiſquis eſt. PH. dignus eſt mecaſtor ille. GE. quid eſt? PH. non nouiſti obſecro?
* Qui illic apud me erat, huius pater pueri illic eſt vſq; adiectaculum
S. v. c. perna Iuſſit ali. manſi, auſcultaui, obſeruaui. GE. quem per *
Noui hominem nihili, illic quæſo eſt? PH. illic eſt. GE. me intuetur gemens.
Traxit ex intimo ventre ſuſpirium. hoc vide dentibus
Frendit. icit femur. num obſecto nam ariolus eſt? qui ipſus ſe verberat.
ST. Nunc ego meos animos violentos, meamque iram ex pectore
Iam promam. loquere, vnde es? cuius es? cur auſus inclementer
S. reſponſis Mihi dicere? GE. lubido eſt. ST. iſtuccine mihi *reſpondes'?
GE. Hoc, non ego te floccifacio. ST. quid tu? cur auſa es alium te
Dicere amare hominem? PH. lubitum eſt. ST. ain tandem? iſtuc primum experiar,
Tun' tantilli doni cauſſà, oletum atque eſcarum, & poſcarum
Mœchum malacum, cicinnatum, vmbraticolam, tympanotribam,
Amas? hominem non nauci? GE. quæſo hercle, meo
S. v. c. &c ne hero tu improbe *
Male dicere audes? fons vitij & periurij. ST. verbum vnum
Adde iſtoc, iam hercle ego te hic hac offatim offutiam. GE. tange
Modò, iam ego te hic agnum faciam, & medium diſtruncabo, ſi tu
S. aduorſores non incuſes. Ad legionem bellator clues, at ego in culina clueo.
PH. Si æquũ facias, haud * *meos incuſes, quorũ mihi

Dona

Dona accepta grataque habeo,tuaque ingrata, quæ abs
te accepi.
ST. Tum pol ego & donis priuatus ſum, & perij. GE.
plane iſtuc eſt,
*Quid nunc ergo huic odio es * buſteus'. *S.v.c. Quid nūc ergo hic odioſè es cō-feſſus omnibus te ijs.*
ST. Perij hercle hodie,niſi hunc à te abigo. GE. accede
huc modò.
Adi huc modò. ST. etiam ſcelus viri minitare,quē ego
Offatim iam iam iam concipilabo. Quid tibi huc ven-
tio eſt?
Quid tibi hanc aditio eſt?quid tibi hāc notio eſt inquā?
Amicam meam.emoriere ocyus, ſi manu niceris,
Quid manu nicerim,fac quod iuſſi: mane,iā ego te hic
Offatim conficiam. GE. occidi optimum eſt, captio
eſt,iſtam
Machæram longiorem habes quàm hæc eſt.ſed verum
Sine dum petere,ſiquidem belligerandum eſt tecum.
Ibo domum . Ego tecum bellator arbitrum æquum
cœperim.
Sed ego ceſſo me hinc amoliri, ventre dum ſaluo licet?

PHRONESIVM meretrix.
STRATOPHANES miles.

DAte ſoleas,atque me intro actutum ducite.
Nam mihi de vento miſeræ condoluit caput.
ST. Quid mihi futurum eſt, cui duæ ancillæ dolent,
Quibus te donaui?iamne abijſti? hem ſic datur,
Quo pacto excludis quæſo? *potius' planius *S. piſtus*
Quàm excluſus nunc ſum pulcrè ludificor.ſine
Quantillo mihi opere nunc perſuaderi poteſt?
Vt ego his ſuffringam talos,totis ædibus.
Num quippiam auarum mutat mores mulierum?
Poſtquam filiolum peperit, animos ſuſtulit:
Num quaſi mihi dicat,nec te iubeo,nec veto,
Introire in ædis. At ego nolo, non eo,
Ego faxo dicat me in diebus pauculis
Crudum virum eſſe, ſequere me hac,verbum ſat eſt.

STRA-

STRABAX ruſticus adoleſcens,
ASTAPHIVM ancilla.

RVs mane dudum hinc ire iuſſit pater,
Vt bubus glandem prandio depromerem.
Pòſt illuc véni quàm aduenit, ſi dis placet,
Ad villam argentum meo qui debebat patri,
Qui ouis Tarentinas erat mercatus de patre.
Quærit patrem, dico eſſe in vrbe. interrogo
Quid cum velit. homo crumenā ſibi de collo detrahit,
Minas viginti mihi dat, accipio libens,
S. v. cod. lia: properè in vrbē detuli. * Condo in crumenam. ille abijt, ego * perperaminas
Ouis in crumena hac in vrbem detuli.
Fuit edepol Mars meo periratus patri,
Nam oues illius haud longè abſunt à lupis.
Nunc ego iſtos mundulos vrbanos amaſios
Hoc ictu exponam, atque omnes eijciam foras.
Eradicare eſt certum cumprimis patrem,
Poſt id locorum matrem, nunc hodie efferam
Ad hanc argentū, quàm mage amo quàm matrē meā.
Tat ecquis eſt? nulla eſt: ecquis aperit hoc hoſtium?
AS. Quid iſtuc alienum eſt? amabo mi Strabax,
S. intres * Qui non extemplò * ire ſi anne oportuit
Ita te quidem qui es familiaris. ST. ibitur,
Ne me morari cenſeas. AS. lepidè facis.

STRATILAX ſeruus, ASTA-
PHIVM ancilla.

MIrum videtur rure herilem filium
Strabacem non rediſſe, niſi ſi clanculum
Collapſus eſt hic in corruptelam ſuam.
AS. Iam pol ille me inclamabit, ſi aſpexerit.
ST. Nimio minus ſæuus iam ſū Aſtaphium, quàm fui,
Iam non ſum truculentus, noli metuere.
Quid vis? AS. quid? tuam expecto truculentiam.
ST. Dic, impera mihi, quid tibi & quo vis modo.
Nouos omnes mores habeo, veteres perdidi.
Vel amare poſſum, vel iam ſcortum ducere.

AS. Lepidè mecaſtor nuncias. ſed dic mihi,
Habent? ST. paraſitum te fortaſſe dicere.
AS. Intellexiſti lepidè quid ego dicerem.
ST. Heus tu, iam poſtquam in vrbem crebrò commeo,
Dicax ſum factus, iam ſum cauillator probus.
AS. Quid id eſt amabo? iſtæcce ridicularia
Cauillationes vis fortaſſè dicere?
ST. Ita vt pauxillum differt à cauillulis.
AS. Sequere intrò me, amabo, mea voluptas. ST. tene
hoc tibi,
Rabonem habeto, mecum vt hanc noctem ſies.
AS. Perij, Rabonem. quam eſſè dicam hanc beluam?
Quin tu arabonem dicis? ST. at facio lucri,
Vt Prænestinis conia, eſt ciconia.
AS. Sequere obſecro. ST. Strabacem hic operiar modò,
Si rure veniat. AS. is quidem apud nos eſt hic Strabax,
Modò rure venit. ST. prius'ne quàm ad matrem ſuam?
Heu edepol hominem nihili. AS. ánne autem vt ſoles?
ST. Immò nihil dico. AS. i intrò amabo, cedo manum.
ST. Tene, in tabernam ducor diuerſoriam,
Vbi malè accipiar mea mihi pecunia.

DINARCHVS adoleſcens.

NEque gnatu'ſt, neq; progignetur neque poteſt re-
peririer,
Cui ego nũc dictum aut factũ melius q̃ Veneri'velim. S. mihi
Dij magni vt ego lætus ſum, & lætitia differor, ita
Ad me magna nunciauit Cyamus hodie gaudia,
Mea dona deamata acceptaque habita eſſe apud Phro-
neſium.
Cum hoc iam volupe'ſt, tum hoc nimio magnæ mel-
liniæ mihi,
Militis odioſa ingrataque habita. totus gaudeo,
Mea illa eſt. ſi repudiatur miles, mulier mecum erit.
* Saluus ſum, quia pereo: ſi non peream, pane vicem S. planè ſo-
qui foras' [foras ſeream.
Nunc ſpeculabor quid ibi agatur, quis eat intrò, qui
Veniat

S.v.c. quid factuꝛus fies S.q.c. vnus animus monuit

Veniat: procul hinc obſeruabo miles qd ͣfortunis fuat'
* Quia nihil habeo ͣvnum animos moui mihi', omnia agam precario.

ASTAPHIVM ancilla. DINARCHVS adoleſcẽs.

LEpidè efficiam mea hera officium, vide intus modò vt tu tuum
Itẽ efficias, ama id quod decet rem tuã, iſtũ exinaniui.
S. obſecrãdes. Nunc dum iſti lubet, dum habet, tẽpus ei ͣrei ſecunda'.
Prome venuſtatem amanti tuam, vt gaudia compares.
* Ego interim hic reſtiti tricis præſidebo, iſte, dum ſic faciat,
Domum ad te exagogam, nec quenquam interim iſtoc [ad vos,
Qui ſit odio, intromittã: tu perge vt lubet ludin iſtos.
Qui eſt iſte? DIN. eia Aſtaphium, indica qui perit. AST. amabo hiccine tu
Eras? DIN. moleſtus'ne ſum? AST. nunc magis quàm fuiſti. nam ſi qui haud
Nobis vſui eſt, nobis moleſtus. Sed obſecro da mi operam, vt
Narrem quæ volo. DIN. nam quid eſt? AST. nam ea refert non muſſet
Intus bolos quos dat. DI. quid amator nouus quiſpiã?
AST. Integrum & plenum adorta eſt theſaurum. DI. quis eſt? AST. eloquar.
Sed tu taceto. Nouiſtin tun' hunc Strabacem? DI. quid ni?
AS. Solus ſummam habet hic apud nos. nunc is eſt fundus nobis.
S.v.c.idem: Animo bono malè rem gerit. DI. perij hercle ego. * ſtultus es,
Qui facta infecta facere verbis poſtules. Thetis quoque etiam
Lamentando leſſum fecit filio. DI. Non ego nunc intro
Ad vos mittar. AS. quidum quàm miles magis?
DI. Quia enim plus dedi. AS. plus enim es intromiſſus, cum dabas.

Sine

Sine viciſſim qui dant operam ob id quod dant operis vtier.
Litteras didiciſti: quando ſis, ſine alios diſcere.
DI. Diſcant, dũ mihi argumẽtari liceat, ni oblitus ſiem,
Qui dedi. AS. interea magiſter dum tu commẽtabere,
Volt interim illa itidem commentari, quid rem accipere identidem.
DI. Dedi equidẽ hodie ei quinq; argenti deferri minas,
Præterea vnam in obſonatũ. AS. idem iſtoc delatũ ſcio.
De eo nunc bene ſumus tua virtute. DI. Illi ne vt inimici mei
Bona iſtic edant. mortuum hercle me quàm vt id patiar mauelim.
AS. Mauelim mihi inimicos inuidere, quàm me inimicis meis.
Nam inuidere alij bene eſſe, tibi malè eſſe, miſeria eſt.
Qui inuident, egent: illi quibus inuidetur, rem habent.
Stultus es. DI. quid eſt? AS. operire. DI. quid iam? AS. quia pol.
DI. Non licet de obſonio ſaltem me participem fieri?
AS. Si volebas participare, auferres dimidium domum.
Nam itidem vt Acherunti hic ratio accepti ſcribitur.
Intro accipimus: quando acceptum eſt, non poteſt ferri foras.
Bene vale. DI. reſiſte. AS. amitte, ſine. DI. amitto intrò. AS. ad te quidem.
DI. Imò iſtoc ad vos. AS. ire nõ potes tu nimium pati.
DI. Experiri ſine. AS. immò opperire. DI. meliu'ſt experirier.
Dicam adeſſe. DI. vbi eſt? AS. occupata eſt. DI. reſiſte. AS. abeo, fruſtra es. DI. redin',
An non redis? AS. ſed vocat me quæ in me plus poteſt. DI. quàm poteſt,
Vno verbo eloquere, mittin me intro? AS. mendax es,
Vnũ aiebas, "tria iam' dixti verba, atq; mendacia. [abi.
DI. Abijt intro, "hinc iuit', ego vt hæc mihi patiar fieri?

Iam hercle ego tibi illecebra ludos faciã clamare in via,
Quæ aduorſum legem accepiſti à plurimis pecuniam.
Iam hercle apud omnes magiſtratus faxo erit nomen tuum.
Poſtidea ego te manum inijciam, quadrupli venefica
Suppoſtrix puerûm. ego edepol iam tua probra aperibo omnia.
Nihili me, perdidi omne quod fuit, fio impudens.
* Nec mihi adeſt ad illũ penſi iam quos capiã calceos.
Sed quid ego hic clamo? quid ſi me iubeat intromittier?
Conceptis, me non facturum, verbis iurem, ſi velit.
Nugæ ſunt. Si ſtimulos pugnis cædis, manibus plus dolet.
De nihilo nihil eſt iraſci, quæ te non flocci facit.
Sed quid hoc eſt? pro di immortales, Calliclem video ſenem,
Alteram tonſtricem huius, alterã ancillam ſuam, meus
Qui affinis fuit, ancillas duas conſtrictas ducere.
Pertimui, poſtquam vna cura cor meum mouit modò:
Timeo ne malefacta antiqua mea nunc inueniã omnia.

CALLICLES ſenex. ANCILLAE duæ.
DINARCHVS adoleſcens.

EGóne tibi maledicam, aut tibi adeò malè velim, vt animus meu'ſt.
Propemodum expertæ eſtis, quàm ego ſim mitis tranquilluſque homo.
S. verberaret, ha Rogitaui ego vos verber * pendentes ſimul,
Commemini quo quicque pacto ſitis confeſſæ, ſcio.
Hic nunc volo ſcire eodẽ pacto ſi ſine malo fateamini.
Quanquam vos colubrino ingenio ambæ eſtis. edico prius,
Ne duplices habeatis linguas, ne ego bilingues vos necem.
Niſi ſi ad Tintinnaculos voltis vos educi viros.
AN. Vis ſubegit verum fateri, ita lora lædunt brachia.
CA. At ſi verum mihi eritis faſſæ, vinclis exoluemini.

DI.

DI. Etiam nunc quid ſit negotij, falſus incertuſq; ſum,
Niſi quia timeo tamen ego, nec quid peccaui ſcio.
CA. Omnium primũ diuerſæ ſtate. hem ſic, iſtuc volo.
Néue inter vos ſignificetis. ego ero paries, loquere tu.
AN. Quid loquar? CA. quid puerò factum eſt, mea quem peperit filia,
Meo nepoti? capita rerum mihi expedite. AN. iſtæ dedi.
CA. Iam tace. accepiſtin puerum tu ab hac? AN. accepi. CA. tace,
Nihili moror præterea. ſatis eſt faſſa. AN. inficias non eo.
CA. Iam liuorem tute ſcapulis iſtoc concinnas tuis.
Conueniũt adhuc vtriuſq; verba. DI. væ miſero mihi,
Mea nunc facinora aperiuntur, clàm quæ ſperaui fore.
CA. Loquere tu, quis dare te huic puerum iuſſit? AN. hera maior mea.
CA. Quid tu? cur eum accepiſti? AN. hera me rogauit minor,
Puer vt afferretur, eáque vt celarentur omnia.
CA. Loquere tu. Quid eo feciſti puero? AN. ad meam heram detuli.
CA. Quid eo puero tua hera fecit? AN. heræ meo extemplò dedit.
CA. Cui malum heræ? AN. Duæ ſunt iſtæ. CA. caue tu niſi quod te rogo, niſi
Ea quæ exquiro. AN. mater filiæ dono dedit inquam.
CA. Pluſquam dudum, inquam, loquere. AN. plus tu rogitas. CA. reſponde ocyus.
Quid illa, cui donatus eſt? AN. ſuppoſiuit. CA. cui. AN ſibi
Pro filiolo. CA. pro filiolo? DI. i obſecro voſtram fidem.
Vt facilius alia quàm alia vnde eſt, puerum alienum parit.
Hæc labore alieno puerum peperit ſine doloribus,

Puer quidem beatus, matres duas habet, & auias duas.
Iã metuo patres quot fuerint. vide ſis facinus muliebre.
AN. Magis pol hæc malitia pertinet ad viros, quàm ad mulieres.
Vir illam, non mulier prægnatem fecit. CA. idem ego iſtuc ſcio.
Tu bona ei cuſtos fuiſti. AN. plus poteſt qui plus valet.
Vir erat, plus volebat, vicit. quod petebat, abſtulit.
CA. Et tibi quidem hercle idem attulit magnũ malum.
AN. De iſtoc ipſa, etſi tu taceas, reapſe experta intelligo.
CA. Nunq̃ te facere hodie quiui, vt is quis eſſet diceres.
AN. Tacui, at nunc non tacebo, quando adeſt, neceſſe eſt indicem.
DI. Lapideus ſum, commouere me miſer non audeo.
Res palàm omnis eſt, meo illic nũc fiunt capiti comitia.
Meum illuc facinus, mea ſtultitia eſt. timeo quàm mox nominer.
CA. Loquere filiam meam quis integram ſtuprauerit?
AN. Video ego te propter. CA. mala * qui eſt? AN. patronus parieti.
DI. Neque viuus neq; mortuus ſum, neque quid nunc faciam ſcio,
Neque vt hinc abeam, neque vt hunc adeam ſcio, timore torpeo.
CA. Dicin an non? AN. Dinarchus. cui illam prius deſpoponderas.
CA. Vbi is homo eſt quem dicis? DI. aſſum Callicles. per tua obſecro
Genua, vt tu iſtuc inſipienter factum ſapienter feras,
Mihiq; ignoſcas, quod animi impos vini vitio fecerim.
CA. Non places. in mutum culpam confers, quod nequit loqui.
Nam vinum ſi fabulari poſſet, ſe defenderet.
Nõ vinũ hominibus moderari, ſed vino homines ſolet,
Qui quidem probi ſunt. verũ qui improbus eſt, aquam ſi bibit,

Siue

Siue adeò caret temeto, tamẽ ab ingenio eſt improbus.
DI. Scio eqdẽ quæ nolo. multa mihi audiẽda obnoxia.
Ego me tibi obnoxium eſſe fateor, culpæ compotem.
AN. Callicles, vide quæſo homini ne facias iniuriam,
Reus ſolutus cauſam dicit *
CA. Soluite iſtas. agite abite, tu domũ, & tu itẽ domũ,
Eloquere hęc heræ tuę, puerũ reddat, ſi quis eum petat.
Eamus tu in ius. DI. quid vis in ius me ire? tu es prætor mihi.
Verùm te obſecro, vt tuam gnatam des mihi vxorem Callicles.
CA. Eundem pol te iudicaſſe quidẽ iſtam rem intelligo.
Nã haud manſiſti dũ ego darẽ illam, tute ſumſiſti tibi.
Nũc habeas vt nactꝰ. verùm hoc ego te multabo bolo,
Sex talenta magna à dote demam pro iſta inſcitia.
DI. Bene agis mecum. CA. filium iſtinc tuum te meliu'ſt repetere.
Cæterùm vxorem quàmprimùm poteſt, abduces ex ædibus.
Ego adeò iam illi remittam nuncium affini meo,
Dicam vt aliam conditionem filio inueniat ſuo.
DI. At ego ab hac puerum repoſcã, ne mox inficias eat.
Nihil eſt. nam ipſa hæc vltrò vt factum eſt, fecit omnẽ rem palàm.
Sed nimium pol opportunè ecce ab ſeſe egreditur foras.
Næ illa ſtimulum longum habet, quæ vſque illinc cor pungit meum.

PHRONESIVM meretrix. DINARCHVS adoleſcens. ASTAPHIVM ancilla.

BLitea & lutea eſt meretrix, niſi quæ ſapit in vino ad rem ſuam.
Si alia membra vino madeant, cor ſit ſaltem ſobrium.
Nam mihi diuidia eſt, tõſtricem meã ſic multatã malè,
Ea dixit, eum Dinarchi puerum eſſe inuentum filium.
* Vbi id audiuit, quanquam penes eſt mea omnis res & liberi.

Video eccum qui manſuetorem me adoptauit bonis.
DI. Mulier aſſum. profectu'ſt. PH. quid agitur voluptas mea?
DI. Non voluptas. aufer nugas. nihil ego nunc de iſtac re ago.
PH. Scio mecaſtor, quid velis, & quid poſtules, & quid petas.
Me videre vis, & me te amare, puerum petis.
DI. Di immortales vt planiloqua eſt? paucis vt rem ipſam attigit.
PH. Scio equidem ſponſam tibi eſſe, & filium ex ſponſa tua.
Et tibi vxorem ducendam iam eſſe, alibi iam animum tuum.
Et me quaſi pro derelicta ſis habiturus. ſed tamen
Cogitato, mus puſillus quàm ſit ſapiens beſtia,
Ætatem qui vni cubili nunquam committit ſuam.
Quia ſi vnum oſtium obſideatur, aliud perfugiũ gerit.
DI. Ocium vbi erit de iſtis rebus, tum amplius tecum loquar.
Nunc puerum redde. PH. immò amabo vt hos dies aliquos ſinas
Eum eſſe apud me. DI. Minimè. PH. iam amabo. DI. quid opu'ſt? PH. è re mea
Triduum hoc ſaltẽ, dum aliquò miles circumducitur.
In eam rem, ſi quid habebo, tibi quoq; etiam proderit.
Si auferes puerum, à milite omnis tum mihi ſpes animum efflauerit.
DI. Factum cupio. nam te facere ſi velim, nõ eſt locus.
Nunc puero vtere & procura, quia vnde procures habes.
PH. Multum amabo te ob iſtam rem mecaſtor. vbi domi metues malum,
Fugito huc ad me, ſaltẽ amicus mihi eſto manubiarius.
DI. Bene vale Phroneſium. PH. iam me tuum oculum non vocas?

DI.

DI. Id quoq; interim furatim nomen cõmemorabitur.
PH. Nunquid vis? DI. facultas operæ vbi mihi erit, ad te venero.
P. Ille quidẽ hinc abijt, abſceſſit, dicere hic quiduis licet.
Verum eſt verbum, quod memoratur: VBI amici, ibidem ſunt opes.
Propter hunc ſpes etiam ſe hodie * militem
Quem ego ecaſtor mage amo quàm me, dum id quod cupio, inde aufero.
Quæ cum multum abſtulimus haud multum apparet quod datum eſt.
Ita ſunt gloriæ meretricum. AS. Aha tace. PH. quid eſt obſecro?
AS. Adeſt, pueri. PH. ſine eum ipſum adire huc, ſine: ſi is eſt modò,
Sine eum ipſum adire vt cupit ad me,
Næ iſtum ecaſtor hodie aſtutis confectum fallacijs.

STRATOPHANES miles. ASTAPHIVM ancilla. PHRONESIVM meretrix. STRABAX adoleſcens ruſticus.

EO mihi amare, fero ſupplicium damnis ad amicam meam.
Vt illud acceptum ſit * quod perdidi, hoc addam inſuper.
Sed quid video? heram atque ancillam ante ædis: adeunda eſt hæc mihi.
Quid hic vos agitis? PH. ne me appella. ST. nimium ſæuis. PH. ſic ſine.
Potin es vt mihi moleſtus ne ſies? ST. quid Aſtaphylium eſt?
AS. Meritò ecaſtor tibi ſuccenſet. PH. egon'? atque iſti etiam parum
Male volo. ST. ego mea voluptas, ſi quid peccaui prius
*Suppliciũ ad te hanc minã fero auri, ſi mihi *ridespice'.
Manus vetat priuſquam penes ſeſe habeat quicquam credere.

Puero opu'ſt cibũ,opus eſt matri autẽ quę puerũ lauit,
Opus nutrici autẽ vtrem vt habeat veteris vini largiter,
Vt dies noctesq; potet,opu'ſt igne,opus eſt carbonibus.
Faſcijs opus eſt puluinis, cunis,incinabulis.
Oleũ opus eſt,farina puero opus eſt, opu'ſt totũ diem.
Nunquam hoc vno die efficiatur opus,quin opus ſem-
per ſiet.
* Non enim poſſunt militares pueri & à vio educere*.
ST. Reſpice ergo,accipe hoc , qui iſtuc exefficias opus.
PH. cedo.
Quanquam parum eſt. ST. addam minam adhuc iſtic
poſtea. PH. parum eſt.
ST. Tuo arbitratu quod iubebis , id dabitur , da nunc
ſauium.
PH. Mitte me inquã,odioſus es. ST. nihil fit,non amor-
teritur dies,
Plus decem pondo amoris pauxilliſper perdidi.
PH. Accipe hoc, atq; auferto intrò. STRAB. vbi amica
mea eſt gentium,
Neque ruri neque hic operis quicquam facto, corrum-
por ſitu.
Ita miſer cubando in lecto hic expectando obdurui.
Sed eccam video . heus amica quid agis? ST. quis illic
homo?
PH. Quẽ ego mecaſtor magis amo quàm te. ST. quam
me ? quomodo?
PH. Hoc modo,vt moleſtus ne ſies. ST. iam abis poſt-
quam aurum habes.
PH. Condidi intrò quod dediſti. ST. adeſt. amica te
alloquor.
PH. At ego ad te ibam. ST. ad me delicia. hercle verò
ſeriò.
Quanquam ego tibi videor ſtultus, gaudere aliqui me
volo.
Nam quanquam es bella , malo tuo niſi tu ego aliqui
gaudeo.

PH.

PH. Vin te amplectar,& ſauium dem? STRAB. quiduis
face,gaudeam.
ST. Meos'ne ante oculos ego illam patiar alios amplexarier?
Mortuũ hercle me * ſatius. Abſtine hoc mulier manũ.
Niſi ſi te mea manu vi in machæra & hunc vis mori.
STRAB. Nihil φλυαρεῖν ſatiꝰ eſt miles,ſi te amari poſtulas.
Auro,haud ferro deterrere potes me , amet Stratophanes.
ST. Qui malum bella aut faceta es,quæ ames hominem iſtiuſmodi?
PH. Venit'ne in mentem tibi quod verbum in cauea dixit hiſtrio,
Omnes homines ad ſuum quæſtũ callent & faſtidiunt.
ST. Hunccine hominem te amplexari, tam horridum atque ſqualidum.
PH. Quanquam hic horridus eſt, quanquam hic ſqualidu'ſt,at eſt bellus mihi.
ST. Dedin ego aurum? PH. mihi?dediſti filio cibaria.
STRAB. Nunc ſi hanc tecum eſſe ſperas,alia opu'ſt auri mina.
ST. Malam rem i, & magnam. STRAB. magno opere ſerua ibi viaticum.
Quid iſta debet niſi tria? ST. quæ tria'nam? STRAB. vnguenta,noctem, ſauium.
Par pari reſpondet. verum nunc ſaltem ſi amas *
* * * * *
Clàm tu mihi de tuis delictis ſum ſuperſit
Campas dicit abaui conſultaui iſtuc.
MIL. *Mihi homo*
Caue faxis volnus, tibi iam cui ſunt dentes ferrei.
Vulgo ad ſe omnes intromittit,abſtine iſtac tu manũ.
Iam hercle iam magno tu vapula vir ſtrenuus.
ST. Dedi ego huic aurum. STRAB. at ego argentum. ST. at ego pallam & purpuram.
STRAB. At ego oues,& lanã,& alia multa quę poſcet dabo.
Melius te minis certarę mecum quàm minacijs.

S. hic q. v. & inſerit iſta mendoſa.

PH. Lepidus ecaſtor mortalis eſt. Strabax mi perge obſecro.
Stultus atque inſanus damnis certant, nos ſaluæ ſumus.
ST. Age prior tiro da aliquid. STRAB. immò tu prior perde & peri.
ST. Hem tibi talentum argenti, Philippicū eſt, tene tibi.
PH. Tanto melior. noſter eſto, ſed de veſtro viuito.
ST. Vbi eſt quod tu das? ſolue zonas. PH. prouocatur. ST. quid times?
S. v. c. meis ST. Tu peregrinus, hic habito nunc* non ego ambulo
Pecua ad hanc collo in crumena ego obligata defero.
ST. Quid dedi? vt diſtrinxi hominem. STRAB. immo ego verò qui dedi.
PH. I nunc intro amabo & tu ergo hac mecum. ST. tu eris mecum quidem.
STRAB. Quid tu quid ais? cum hoccine* ST. ego poſterior dedi.
PH. Tu dediſti, iā daturus eſt. iſtuc habeo, hoc expeto.
Verùm vtrique mos geratur, amborum ex ſententia.
ST. Fiat vt rem gratam video, hoc accipiundum eſt quod datur.
STRAB. Meum quidem te lectulum certè occupare non ſinam.
PH. Lepidè ecaſtor aucupaui, atque ex mea ſententia.
S. v. c. bene Meamque vt rem* geſtam, veſtram rurſus bene geram.
Verùm amabo, ſi quid animatum eſt facere, fac iam vt ſciam.
Veneris cauſa applaudite, eius hæc in tutela eſt fabula.
Spectatores bene valete, plaudite, atque exurgite.

FINIS.

AN.

[redacted]

quæ quidem ad lectionum veritatem conſtituendam faciunt.

ANnotabuntur à me nō omnia quidem illa quæ in noſtra editione aliter, quàm in antè euulgatis libris leguntur. nā quis eſſet modus harum annotationum futurus? Sed ea duntaxat notabimus, in quibus aut mutationē aliquam noſtram aut explicatiunculam adhibendam aut de ſcriptura veteri diſputandum putauerimus: in reliquis petimus noſtræ fidei credi, deuinctæ illi quidem ad exemplum noſtrum vetus, ita vt cum hoc illam periclitari neceſſe ſit.

AMPHITRVO.

Hiſtrioniam.) *ea vetus ſcriptura, & ſimilia ſunt, alimonia, querimonia. alij ſcripſere Hiſtrionicam, Græco more, vt* ῥητορικὴ, ἀρχιτεκτονικὴ. *Quod ſequitur, Eam hiſtriones anno: ſignificat in aliquā fabula ſingulariter Iouem fuiſſe inuocatū & fortaſſe euentu aliquo memorabili, idque ante annum. res tum erat nota. Sic in Menaechmis, Emi iſtāc anno vxori meæ.* 13, 21

natus Argis.) *Ita in veteri eſt. & Virg. dulces reminiſcitur Argos. Nonius tamen in Argis, legit. Natus Argus ex Argo patre, id eſt, Argiuus.* 29

Electri filia.) *Plautus nomen Electryonis* μετάκλασιν, *& fecit* ἤλεκτρος. 30

Dum illa.) *fort. Dum ille illa, quacum vult.* 14, 9

ſeruili ſchema.) *Ita Priſc. lib. 6. & Nonius.* 12

potiuit.) *Ita in v. l. noſtro. ſenſus; Mercurio à Ioue patre ſeruitutem impoſitam: Soſiam Daui ſerui eſſe filium eoque ſeruum, qui verna natus eſſet.* 16, 5

Sum vero verna verbo.) *In noſtro v. l. eſt, verbero: vt & mox, nunc vero: pro quo Nonius, numero.* 7

occillet.) *Ita reperi. alijs placet, oſcillet.* 11

18 vt ſalui potiremur.) *Vera lectio, ſalui potiremur domi, ita ferè noſter v.l. & Nonius.*

17,7 Abituros Argos.) *In noſtro libro legitur, Agro. non Argos. Quam ideo non improbo ſcripturam, quod Amphitruo etſi Argiuus: tunc tamen imperator fuit populi Thebani: & copias reduxiſſet Thebas, nō Argos. Niſi accipiat aliquis Argos, Argiuos, & copia tamen Thebana fuerunt.*

19,20 Virgiliæ.) *Mihi ita ſcribēdum hoc videtur, vt Virgilius, formata nempe à virga, virgula, Virgulæ & Virgulius & deinceps vſitata mutatione. in noſtro v.l. tamen eſt Verg. & Sextus Pomp. à vere vult formari.*

20,18 ſic volo.) *ea vera lectio, pro qua alij ſic colo: itē, ſic loco.*

21,1 hei numnam.) *De lituris & notis exēpli noſtri, ſubijt ſuſpicari veram eſſe lectionē: Hei mihi, quia nam ego obolus? id eſt, cur, aut quo pacto? vt, Hei quia nam tanti cinxerunt æthera nimbi?*

21,vlt. verbero.) *Poſſunt rectè hæc ita legi continuè, vt à Mercurio dicantur, vſque ad illum locum, quid eo opus?*

22,20 ſuperbum.) *Nonius interpretatur, mortuum, quod ipſe viderit quale ſit.*

23,25 ſociennum.) *Hoc ita expreſſe in veteri perſcriptum non fuit, ſed mihi tamen verum videtur.*

24,6 Tu me viuus.) *Ita quidem & in antiquo libro. Sed vera lectio haud dubiè eſt, Tu me viuo.*

25,15 hirneam.) *Ita noſter v.l. eſt autem nomen vaſis apud Catonem. In Nonio eſt, cirnea, quod nuſquam alibi reperio.*

34 conſimileſt.) *Antiqua colliſio, ſimilis eſt, mox, Naſum vel labra, hæc eſt ſcriptura in veteri libro: in Nonio tamē naſus legitur. etſi idem hoc nomen in neutro genere reperiri probat. ſic & collum eſt in noſtro vet. non in Nonio.*

26,17 omnem imag.) *Alciatus Parergis, ad imagines nobilium, quæ in funeribus præferebantur, hoc retulit.*

24 caluus capiam pil.) *Qui liberi fiebant, inquit Nonius, ea cauſſa calui erant, quod tempeſtatem ſeruitutis videbātur effugere, vt naufragio liberati ſolent.*

27,27 Atque imperce.) *Manifeſta ſcriptura in noſtro eſt, neq; obſcu-*

obſcurus ſenſus. Iubet enim vicinam Alcumenā partui, parcere ſibi, & gerere diligentem curam corporis ſui, neque quicquam laboris aut moleſtiæ illo tempore ſuſcipere.

quam lectus vbi cub.) *Hunc eſſe genitiuum, vt cubi-* 28, 10
tus, ſonitus. fructus, Priſcianus docuit lib.6.

Quem pol ego.) *Vet. qoi ego iam. nam & hæc ſcriptu-* 19
ra ex vet. l. poteſt colligi.

Luceſcat.) *In noſtro v. l. luciſcat. ſic puteſco, putiſco.* 25, 5

qualeſt.) *epiſynalœphe pro qualis eſt, ſic ſuprà ſimileſt,* 10
& infrà peneſt, pro penes eſt. In Nonio culeſt pro qualeſt mendosè legitur: & alioqui eum putat eſſe neutrū pro maſculino, fallitur: niſi id more Græcorum fiat.

die) *pro diei, nota ſynæreſi.* 26

Age, i tu ſec. *Liquida hæc ſcriptura in noſtro cod.* 33

eccere.) *Tu autem iam. Ita vet. liber. At Nonius &* vlt.
Chariſius Eccere iam tuatim facis, id eſt, tuo more.

qui verba.) *Malim vera, vel verum* 31, 10

primo cœtu.) *coitu, coitione.* 34, 6

properare ſeſe.) *Ita vet. noſter. fort. tamen duplicatione* 11
pronominis non eſt opus, & è gloſſa irrepſerit.

animam omnem intertraxero.) *Iocus feſtiuus. nam* 30
aqua de puteo extrahitur, vt in Rudente. ita dixit καθ' ὑπό-νοιαν, Niſi omnem aquam de puteo extraxero, & illum deſiccaro, quæ eſſet quaſi exanimatio putei. Non enim certe ſimpliciter anima hoc loco aquā ſignificat, ſecundū annot. Nonij.

rumificant.) *Vt ſcriptū in noſtro reperimus, ita curaui-* 35, 1
mus exarari. & eſt ἀνάλογον ad magnificare, & ſimilia. Nonius tamē legit, rumiferāt: & dicit hoc eſſe, honeſtè rumorib. ferre.

mihi, illi vt.) *Ita vetus noſter pro illic, vt ſæpe alibi.* 37, 26

pro cerita circumferri.) *id eſt, vt furioſam luſtrari.* 39, 8

Tu ſi me impud.) *Quamproximè veterem ſcripturam* 41, 6
expreſſimus, & ſenſus ſatis eſt congruus, vt & numeri.

Nec nobis præſente.) *Inferſerunt huc alij alieniſſima* 14
de Nonio, nimiū temere. Nos, etſi hoc loco deſiderabātur quædam in noſtro cod. cōfidimus tamen & verſum & ſenſum reſtitutum eſſe.

Ne

43, 1 Ne hanc incoatam.) *Ita ſcribitur omnibus literis in noſtro codice. Sext. tamē Pomp. vel is vnde ipſe hoc deſcripſit, inchoare à chao Heſiodeo deducit, nimis altè petita ab origine. Dicit autem hoc Iupiter, Ne inter initia perficiam fabulam: id eſt, relinquam inabſolutam. Etſi vt verum fatear, incoatio in lingua latina ſignificare imperfectionem videtur: nam quod Græci ἀτελὲς dixerunt, id Latinis eſt incoatum.*

18 infecta refert.) *Ita nos ex coniectura: nam in noſtro l. ſcriptura hoc loco confuſa eſt.*

44, 1 Nimis verecunda es.) *Dicuntur hæc ita, vt actio ſeu geſtus indicetur. Nam apparet inter hæc verba Iouem cœpiſſe blandius contrectare Alcumenam, atque ipſum repulſum ab ea fuiſſe. Nonius tamen ad priora ſimpliciter reſpiciens, interpretatur verecundum, audax & confidens.*

15 Id hunc.) *in noſtro vet. vel id hunc, id'que ſenſum reddit acriorem.*

45, 30 hæc dudum.) *In vet. noſtro, iam dudum me. vt dixiſſe pronuncietur, tanquam dixe.*

46, 6 Quin veni.) *Noſtro lib abeſt verſus, quem poſt hunc è Nonio ſubpingunt:*

Quando exiurauiſti te mihi hæc dixiſſe per iocum.

14 commœntus.) *Nonius, pro communitus: vt commonitus videri poſſit integrum.*

47, 4 ſic ciſpellam virum.) *Non affirmo veram hanc eſſe lectionem. In noſtro erat, Inde optimè ſciſpellam. de quo nos illud effinximus, præſertim cùm vnam adhuc ſyllabā numeri requirerent. Sunt enim Tetrametri Iambici ἀκατάληκτοι huius ſcenæ verſus omnes, præter vltimos tres, qui ſunt τρίμετροι. Fortaſſe verum ſit, ſic aſpellam, vt Mercat. Qui ad verſum eum aſpellito.*

48, 15 vlmorum Acheruns.) *Veteres dixiſſe in genere feminino Acheruntem conſtat. Et Non. annotauit adducto loco de Captiuis Plauti. Sed & Aggerunta dixerunt, & ſemper ferè noſter vet. ſcribit, aſpiratione mutata, quam priſcos Latinos non vſurpaſſe ſcimus, in quo eſt & Aggeſtionis ſignificatio.*

Sacru-

Saerufico ego tibi.) *Poſt hunc verſum multa deſunt in noſtro libro. & in impreſſis libris quæ pro Plautinis hic inculcantur, ex eo talia videri minùs poſſint, quòd quæ infra Nonius & alij ex Plauti Amphitruone adducunt, quæ de hoc loco aſſumta videntur eſſe. Vtut eſt, illos verſus quibus argumentum contexitur, ex vulgatis libris hic ſubijciemus.* 23

AM. *Tun' me mactes carnufex? niſi formam dij hodie meam perduint,*
Faxo vt bubulis corijs onuſtus ſis Saturni hoſtia:
Ita ego te certò cruce & cruciatu mactabo, exi foras
Maſtigia. ME. *larua vmbratilis, tu me minus territas?*
Niſi hinc actutum fugias, ſi denuò pultaueris:
Si minuſculo digito increpuerint fores, hac tegula
Tuum deminuam caput, vt cum dentibus linguam excreees.
AM. *Tun' furcifer meis me procul prohibeſsis ædibus?*
Tun' meas pultare fores? haſce ilico toto demoliar cardine.
ME. *Pergin'?* AM. *pergo.* ME. *accipe:* AM. *ſceleſte, in herũ? ſi te hodie apprendero,*
Ad id redigam miſeriarum, vt ſemper ſis miſer.
ME. *Bacchanal te exercuiſſe oportuit ſenex.* AM. *qui dum?*
ME. *Quando tu me tuum ſeruum cenſes.* AM. *quid cenſeo?*
ME. *Malum tibi præter Amphitruonẽ, herum noui neminẽ.*
AM. *Num formam perdidi? mirum quin me norit Soſia.*
Scrutabor, eho dic mihi, quis videor? num ſatis Amphitruo?
ME. *Amphitruo: ſanus'ne es? nónne tibi prædictum ſenex,*
Bacchanal te exercuiſſe, quom qui ſis, alium rogites?
Abſcede moneo. moleſtus ne ſies, dum Amphitruo
Cum vxore modò ex hoſtibus aduenions, voluptatem capit.
AM. *Qua vxore?* ME. *Alcmena.* AM. *quis homo?* ME. *quotiens vis dictum? Amphitruo.*
Herus meus: moleſtus ne ſies. AM. *qui cum cubat?*
ME. *Vide ne infortunium quæras, qui me ſic ludificès.*
AM. *Dic quæſo mi Soſia.* ME. *blandiue cum Alcumena.* AM. *in eodem'ne*
Cubiculo? ME. *imò vt arbitror, corpore corpus incubat.* AM. *væ miſero mihi.*

ME.

ME. *Lucriſt, quod miſeriam deputat. nam vxorẽ vſurariam*
Perinde eſt præbere, ac ſi agrum ſterilem fodiendum loces.
AM. *Soſia.* ME. *quid (malum) Soſia?* AM. *num me nouiſti*
verbero?
ME. *Noui te hominẽ moleſtũ. qui re emas litigiũ.* AM. *adhuc*
Amplius, nónne ego herus ſum tuus Amphitruo? ME. *tu*
Bacchus es,
Haud Amphitruò. quoties tibi dictum vis? num denuò?
Meus Amphitruo vno cubiculo Alcmenam complexu tenet,
Si pergas, eum hic ſiſtam, neque ſine tuo magno malo.
AM. *Cupio accerſi, vtinam pro benefactu dij patriam,*
Aedeis, vxorem, familiam, cum forma vna perduam.
ME. *Accerſam equidem: ſed de foribus tu interea ſis vide.*
Credo iam quæ volebat ſacruficia ad epulum conduxit:
Si moleſtus ſis, euades nunquam, quin te ſacruficem.

AMPHITRVO, BLEPHARO, SOSIA.

D*I veſtram fidem, quæ intemperia noſtram agunt fami-*
liam? quæ mira
Video, poſtquam aduenio peregrè? Nam veruſt quod olim eſt
Fabularier, mutatos Atticos in Arcadia homines, [*auditũ*
Et ſæuas belluas manſitaſſe, nec vnquam denuò parentibus
Cognitos. BL. *quid illuc Soſia? magna ſunt, quæ mira prædi-*
Ain tu alterũ te reperiſſe domi conſimilẽ Soſiã domi? [*cas.*
SO. *Aio. ſed heus tu, quum ego Soſiam, Amphitruonẽ Am-*
phitruo, quid ſcis an
Tu fortè alium Blepharonem paris. ô di faciant, vt tu quoq;
Conciſus pugnis, & illiſis dentibus, id impranſus credaas.
Nam ego ille alter Soſia, qui illic ſum, me malis mulctauit
modis.
BL. *Mira profectò, ſed gradus cõdecet grandire: nã vt video,*
Expectat Amphitruo. & vacuus mihi venter crepitat. AM.
ecquid aliena
Fabulor? in noſtro olim Thebano genere plùſquam mira me-
morant.
Martigenam ille aggreſſus belluam magnus Europæ quæ-
ſtor anguineo

Repentè

Repentè hoſteis peperit ſeminio: & pugnata illac pugna
Frater trudebat fratrē haſta, & galea. & noſtra autorē gētis,
Cum Veneris filia angueis repſiſſe tellus Epirotica
Vidit. de ſummo ſummus Iuppiter ſic ſtatuit, ſic fatū habet.
Optumi omnes noſtrates pro claris factis, diris agūtur malis.
Fata iſtac me premunt, pertolerarem vim tantam, cladeſq;
Exanclarem impatibiles. SO. Blepharo. BL. quid eſt? SO. neſcio quid mali ſuſpicor.
BL. Quid? SO. videſis, herus ſalutator oppeſſulatas ante fores graditur.
BL. Nihil eſt, famem expectat obambulans. SO. curioſe quidem: fores enim
Clauſit, ne prauorteretur foras. BL. oggannis. SO. nec gannio, nec latro.
Si me audias, obſerues. neſcio quid ſecum ſolus, puto
Rationes colligit: quid memoret, hinc excipiam, ne propera.
AM. Vt metuo, ne victis hoſtibus di partā expungāt gloriam:
Totam miris modis noſtram video turbatam familiam.
Tum verò uxor vitio, ſtupro, dedecore me plena enicat.
Sed de patera miruſt, erat tamen ſignum obſignatū probè.
Quid enim? pugnas pugnatas plocuta, & Pterelā oppugnatū,
Noſtris occiſum manibus fortiter. attat noui iam ludum:
Id Soſiæ factuſt opera, qui me hodie quoq; præſentem auſit
Indignè prauortier. SO. de me locutus, & quæ velim minus.
Hominē ne cōgrediamur quæſo, priuſquā ſtomachū detexerit.
BL. Vt lubet. AM. ſi illum datur hodie maſtigiam apprehendere, oſtendam quid ſit
Herum fallere minis & dolis inceſſere. SO. audin' tu illum? BL. audio.
SO. Illæc machina meas onerat ſcapulas, compellemus ſis hominē,
Scin' quid volgo dici ſolet? BL. quid dicturꝰ ſis, neſcio:
Quid tibi patiundum, ferè hariolor. SO. vetuſt adagium, FAMES & mora
Bilem in naſum conciunt. BL. verùm quidē è loco cōpellemus
Alacre. Amphitruo? AM. Blepharonem audio, mirum quid ad me veniat.

Opportunè tamen ſe offert, vt vxoris facta conuincam turpia.
Quid huc ad me Blepharo? BL. *oblitus tã citò? quàm diluculo*
Miſiſti ad nauim Soſiam, vt hodie tecum conuiuerem?
AM. *Nuſquam factum gentium. ſed vbi illic ſceleſtus?* BL. *quis?* AM. *Soſia.*
BL. *Eccum illum.* AM. *vbi?* BL. *ante oculos, non vides?* AM. *vix video præ ira. adeò me iſtic*
Hodie delirum fecit. ne te ſacruficem, nunquam euades.
Sine me Blepharo. BL. *auſculta precor.* AM. *dic auſculto, tu vapula.*
SO. *Qua de re? num ſatis tempori? non ocyus quiui, ſi me*
Dædaleis tuliſſem remigijs. BL. *abſtine quæſo, non potuimus*
Noſtros grandius grandire gradus. AM. *ſiue gralatorius, ſiue*
Teſtudineus fuerit, certumſt mihi hunc ſceleſtum perdere.
En tectũ, en tegulas, en obductas fores, en ludificatum herum,
En verborum ſcelus. BL. *quid mali fecit tibi?* AM. *rogas? ex*
Tecto excluſum foribus, me deturbauit ædib. SO. *egóne?* [*ille*
AM. *Tu, quid minitabas te facturum, ſi iſtas pepuliſſem fores?*
Negas ſceleſte? S. *quin negẽ? en teſtis ampliter, qui cum venio,*
Miſſus ſedulò, vt ad te vocatum ducerem. AM. *quis te miſit*
Furcifer? SO. *qui me rogat.* AM. *quando gentium?* SO. *dudum, iam pridem, modò,* [*rita ſit.*
Vbi cum vxore domi rediſti in gratiam. AM. *Bacchus te ir-*
SO. *Nec Bacchũ ſalutẽ hodie, nec Cererẽ. tu purgari iuſſeras*
Vaſa, vt rem diuinam faceres: & hunc me accerſitũ mittu,
Vt tecũ prãdeat. AM. *Blepharo, diſpereã, ſi aut intꝰ adhuc fui:*
Aut ſi hunc miſerim: dic, vbi me liquiſti? SO. *domi cum Alcumena coniuge.*
Ego à te abiens portum verſus volito, hunc tuis verbis voco,
Venimus, nec te niſi nunc video poſtea. AM. *ſceleſtum caput, cum vxore?*
Nunquam abis, quin vapules. SO. *Blepharo.* BL. *Amphitruo mitte hunc mea gratia,*
Et me audias. AM. *en mitto, quid vis loquere.* BL. *iſtic iam dudum mihi*
Maxuma memorauit mira præſtigiator fortè, aut veneficus

Hanc

Hanc excantat tibi familiam, inquire aliunde, vide quid ſiet.
Nec ante hunc excruciatũ miſerũ facias, quàm rẽ intelligas.
AM. *Rectè mones, eamus, te aduorſum vxori etiam aduocatum volo.*

IVPITER, AMPHITRVO, SOSIA, BLEPHARO.

QVis tam vaſto impete has fores toto conuolſit cardine?
Quis ante ædeis tantas tandiu turbas concitat? quem ſi comperero,
Teleboïs ſacruficabo manibus, nihil eſt, vt dici ſolet,
Quod hodie bene ſuccedat mihi, deſerui Blepharonẽ, & Soſiã,
Vt cognatum Naucraten conuenirem: hunc non reperi, & illos perdidi.
Sed eos video: ibo aduorſum, vt ſi quid habent, ſciſciter. SO. *Blepharo, illic qui*
Ex ædibus herus eſt, hic verò veneficus. BL. *proh Iuppiter,*
Quid intueor? hic non eſt, ſed ille Amphitruo. iſtic ſi ſuat,
Illum ſane non eſſe oportuit, niſi quidem ſit geminus.
IVP. *Eccũ cum Blepharone Soſiam: cõpellabo hos prius. Soſia,*
Tandem ad nos? eſurio. SO. *dixin' tibi hunc veneficum?*
AM. *Immò hunc ego, Thebani ciues, qui domi vxorem meam*
Impudicitia impediuit, per quem teneo theſaurum ſtupri.
SO. *Here, ſi tu nunc eſuris, ego ſatur pugnis ad te voli to.*
AM. *Pergin' maſtigia?* SO. *abi ad Acheruntem venefice.*
AM. *men' veneficum?*
Vapula. IVP. *quæ hoſpes intemperiæ, vt tu meum verberes?*
AM. *tuum?* IVP. *meum.*
AM. *Mentiris.* IVP. *Soſia, i intrò, dum hunc ſacruſico: fac paretur prandium.*
SO. *Ibo. Amphitruonem (arbitror) ita comiter Amphitruo*
Accipiet, vt dudum memet ego ille alter Soſia Soſiam.
Interea dum iſti certant, in popinam deuortundumſt mihi:
Lances detergam omneis, omneis que trullas hauriam. IVP. *tun' me*
Mentiri ais? AM. *mentiris inquam, meæ corruptor familiæ.*
IVP. *Ob iſtuc indignum dictum, te obſtricto collo hac arripiã.*

AM. Væ miſero mihi. IV. at id præcauiſſe oportuit. AM. Blepharo ſuppetias mihi.
BLE. Conſimiles ſunt adeò, vt vtri aſſim, neſciã: rixã tamen,
Vt poteſt, dirimam: Amphitruo noli Amphitruonem duello perdere.
Linque collum precor. IV. hunc tu Amphitruonem dictitas?
BLE. Quid ni? vnus olim, nunc verò partus eſt geminus,
Dum tu vis eſſe, alter quoque eſſe forma non deſinit.
Interea quæſo collum linque. IV. linquo: ſed dic mihi, videtur'ne tibi
Iſtic Amphitruo? BL. vterque quidem. AM. proh ſumme Iuppiter, vbi hodie
Mihi formam adimis, perge quærere: tun' Amphitruo? IV. tu negas?
AM. Pernego, quando Thebis, præter me, nemo ſt alter Amphitruo.
IV. Immò, præter me, nemo: atq; adeò, tu Blepharo iudex ſies.
BL. Faciã id ſi queo ſignis palàm, tu reſpõde prius. AM. Iubẽs.
BLE. Antequam cum Taphijs à te pugna ſit inita, quid mandaſti mihi?
AM. Parata naui, clauo hæreres ſedulò.
IVP. Vt ſi noſtri fugam facerent: illuc me tutò reciperem.
AM. Item aliud, vt bene nummatũ ſeruaretur marſupium.
IVP. Quæ pecuniæ? BL. tace ſis tu, meum ſt quærere, ſciſti numerum?
IVP. Talenta quinquaginta Attica. BL. hic examuſſim rem enarrat. & tu,
Quot Philippei? AM. duo milia. IVP. oboli verò bis totidem. SO. vterque
Rẽ tenet probè. intus in crumena clauſum alterũ eſſe oportuit.
IVP. Attẽde ſis, hac dextra (vt noſti) regẽ mactaui Pterelã,
Spolia ademi, & pateram, qua ille potare ſolitus eſt, in ciſtella
Pertuli: dono vxori meæ dedi, quicum hodie domi laui,
Sacruficaui, cubui. A. hei mihi, quid audio? vix apud me ſum,
Vigilãs quippe dormio: vigilãs ſomnio, viuos & ſanus intereo.
Ego idem ille ſum Amphitruo, Gorgophones nepos, imperator Thebanorum,
Et Creontis vnicus, Teleboarum perduellis, qui Acarnanes

Et

Et Taphios vi vici, & ſumma regem virtute bellica.
Illiſce præfeci Cephalum, magni Deionei filium.
IVP. *Ego idem latrones hoſtes bello & virtute contudi.*
Electryonem perdiderant, noſtra & germanos coniugis,
Achaiam, Ætoliam, Phocidem, per freta Ionium & Ægaeum, & Creticum
Vagati, vi vortebant piratica. AM. *di immortales, mihimet*
Non credo. ita omnia, quæ facta illic, examuſſim loquitur. Vide
Blepharo. BL. *vnum ſupereſt: id ſi fiat, Amphitruones ſito-te gemini.*
IVP. *Quid dicas noui: cicatricem in dextro muſculo ex illoc volnere*
Quod mihi impegit Pterela. BL. *eam quidem.* AM. *appoſitè.* IV. *viden'? en aſpice.* [*Iupiter*
BL. *Detegite, aſpiciam.* IV. *deteximus, vide.* BL. *ſupreme*
Quid intueor? vtrique in muſculo dextero, eodem in loco,
Signo eodē apparet probè, vt primum coiuit cicatrix rufula,
Sublurida. Rationes tacent, iudicium ſilet, quid agam neſcio.

Spes atque opes,) *Neſcio vnde Dapes ſurrepſerint hoc loco, pro ſpe, neque ſenſu, neque numeris patientibus.* 49,15

ſonitus, tonitrus.) *Ita Nonius. Tonuit autem ſcriptum eſt in noſtro codice. Mihi tamen verum videtur, tonit. ſicut & poſtea, Sed quid hoc? quàm validè tonit? paulo item pòſt, ita tum conſulgebant, legitur & in noſtro codice, verſu Spondaico. Quod ſi eſſet, cōfulſerāt, numeri æquabiliter procederēt.* 26

Hæc ſola ſanam mentem.) *Non eſt diſſimulādum, ita nos mutaſſe priorem ſcripturam. Sed indicandæ etiam aliæ coniecturæ fuerunt. In noſtro codice legitur ſaccam mentem. Ac, ſarcam, quod quidam fecerunt, nil planè eſt. poteſt autem eſſe ſiccā, id eſt firmā: vel ſartā, id eſt nō læſam, neq; labantē.* 50,24

angues iubati.) *Ita in noſtro libro manifeſtè ſcriptum. Sed Nonius in feminino genere poſuit: Deuolant angues iubatæ in impluuium duo. Mirum autem videtur, ſi fœmininū addidit, iubatæ, cur non & in aliis epithetis hoc ſeruarit, duo, ambo, conſpicatis: &, alterum altera apprehendit eos manu. Hoc igitur in medio relinquamus.* 51,32

ASINARIA.

53,16 caue modò ne.) *In archetypo noſtro quid hoc loco fuerit, decerni non poteſt. illud graxis neſcio quid eſſe dicã. in noſtro litteræ viſuntur, quibus comprehenſis fieret gratis. ſed quid etiam hoc ad rem? Mihi deeſſe videtur dictio πηξασύλλαβος, vt ſcreaueris, vel ſimile.*

vlt. è luſtris.) *Confuſior eſt ſcriptura hoc loco in antiquo noſtro libro, ſed omnino apparet in archetypo, unde ille deſcriptus eſt, vel hoc fuiſſe, vel, è luſtris trahit. Nobis rapit, melius viſum.*

54,22 polentam pinſitant.) *In noſtro eſt & ipſo pranſitant, ſed manifeſtè emendatum. pinſitant: id quod nos exarari curauimus, vt verba fieri de piſtrino, intelligeretur.*

55,16 prænoſcimus.) *Idem hic euenit. & quo diutius litteras conſidero, veræ proprior lectio eſſe videtur. nos tamen inde noſcimus.*

20 Obſequelam iam.) *Vox illa, iam, non eſt in vet. l. ſed vel illa, vel ſimilis omiſſa videtur. Nam ſententiam de ſpondaicis immiſtis ſenarijs iambicis non probo.*

56,1 Quum me adijt.) *Scribendum Qum, vt alibi. Sicut & qom. Mutarũt autem veteres ſæpiſſimè u in o. In hac coniunctione autem, vt & Victorinus annotauit, multi fecere diſcriminis cauſſa initialem literam q. præpoſitionem ſcribentes per c.*

21 Venari autem.) *Ita v. noſter, niſi quod prima littera neque r neque t. planè videtur. fort. ſcriptum fuit, Venari autem cete iaculo &c. quod eſt τῶν ἀδυνάτων.*

24 Perficito arg.) *Legi poſſe video, Perſicitote. nam & duorum mentionem fecerat ſenex, & in noſtro libro eſt interpolata ſcriptura. Sed hoc ſi cui minus placebit, is ante, hodie, retinebit literam m. numerorum gratia.*

58,1 manſuetam.) *legẽdum manſuetem à nominatiuo manſues, id eſt, χειροήθης quaſi aſſuetus ad manum accedere, manum patiens. Nonius.*

25 Philippeis aur.) *eodẽ modo videtur extuliſſe, quo Hor. Philippos. dicti autẽ ſunt ab imagine Philippi Macedonis.*

32 Promiſſum.) *Alij promiſſam fecerunt, ſine cauſſa.*

Vt

Vt mittam gratijs.) *Vera lectio hæc eſt. De hoc autem fit gratũ, quaſi συνῃρημένως. Sicut ingratũ, de ingratijs, quo & ipſe Plautus ſæpe vtitur.* 59, 34

abuſa.) *Ita v. liber. In Nonio: abuſa ſunt, &, nec te quicquam poſcerem.* 60, 5

Nihili coctio eſt.) *Veram eſſe lectionem puto, nomen eſt tamen hoc in noſtro minus liquidè perſcriptum. Coctionis & Nonius mentionem facit, & cuctionem veteribus fuiſſe ait. Et Gellius apud Laberium vulgare nomẽ Coctionis reperiri ſcribit pro eo, quem veteres arulatorem vocaſſent.* 13

Vinula venuſt.) *Vinnula geminata littera n, tam in noſtro eſt codice, quàm apud Nonium. Qui dicit eſſe vinnulum, ſenſiloquum, hoc eſt illecebrum: id eſt, vt opinor, animum penetrans lenitate & blandimentis.* 61, 8

Quod pereã.) *Graciſſat oratio. In noſt. quo pereã magis.* 16

Obſeruabit.) *vel obſeruait, in noſtro tamen obſeruauit.* 63, 2

maximas opim.) *Ita rectè in noſtro lib. peruerſe autem in Gellio perſcripti, vbi obnoxius interpretatur.* 12

familiare tergum.) *Ita noſter lib. Nonius in maſculino legit familiarem tergum.* 64, 23

patitur bonũ.) *Cõmodior aliorũ lectio, potitur, nam illud κακῶς πάσχειν & εὖ πάσχειν neſcio an latinè eodẽ modo efferãt.* 29

Mitto iſtud) *In mentem mihi venit fuiſſe in archetypo: Mitto iſtuc: iſtuc quod.* 65, 4

Ita hæc morata ianua eſt.) *Is ordo eſt in vet. noſtro.* 67, 6

Quiſque obuiam.) *Sic etiam quicque dixerunt. Atq; in veteri lib. prorſus illa ſcriptura eſt. mihi tamen in mentem venit fuiſſe in archetypo, quiqui obuiam, id eſt, quicunque.* 23

aranearum.) *Ita noſter l. At in Nonio eſt, araneorum.* 68, 17

Sic dedero.) *Perſpicua ſcriptura in noſtro libro hæc eſt, at miror quamobrem putarint eſſe mutandã. Nam hoc dicit, ita potius donare velle quàm vendere, cùm tã malè ſoluatur.* vlt.

Proficiſcin.) *Mendũ hoc eſt, & in noſt. ſcriptura deprauata, etiã interpolatione literarũ. quaramus ergo emẽdationẽ.* 70, 34

expeteſſis.) *vel, expetiſſis. nota enim eſt lit. e & i mutatio.* 72, 3

qua amentur.) *legendum, quod amentur.* 13

28 Indoctoreſque.) *Ita vet. l. pro quo alij, malè, tortores. Cùm autem illud vocabulum mihi ſit ignotum, multum dubito an Plautus ſcripſerit incloctores à ſtrepitu verberum, vt illud; taxtaxt ergo meo erit. clogmum ſonitum valere & ſtrepitum, manifeſtum ex illo iocoſo Luciani oraculo, μέλλω ἐπιρραχίοι κλωγμῷ.*

30 Ex nunc leg.) *Et ſenſus horum duorũ verſuum, & verba ſunt perturbata. In noſtro hi verſus ita leguntur,*

Ex nunc legiones, copiæ, exercituſque forum,
Vi pugnando periurijs noſtris euge potiti.

Quæ ſcriptura ſi eſt vera, forum pro furum poſitum eſt. atque hæc mihi ex omnibus lectio max. tolerabilis videtur.

25,22 Hinc medamantem.) *Manifeſta ſcriptura hæc eſt in noſtro libro, quam non agnoſcentes fecerunt, clamantẽ. Quod autem ſequitur, deiecit, in veteri libro planè ſcribitur, deligit, quod temere mutandum eſſe non puto. Nam deligo & diligo, mutata e littera in i, diſtractionem & diuiſionem ſignificare Nonius docet, adducens locum è Curculione, Clupeatus elephantum vbi machæra diligit.*

76,4 Ecquid eſt ſalutis?) *Ita in vet. noſtro.*

24 Procliue eſt.) *Vera lectio expreſſa de noſtro ad verbum. Iocatur autem ſeruus, alludens ad id quod antè adoleſcens dixerat, Hic iſtam colloca crumenam in collo planè. atq; id ait eſſe in procliui, quod ille in plano dixiſſet.*

29, vitellum.) *videtur à vitulo, vt ab annulus, anellus.*

77,17 videbitur, factum volo.) *Varro, videbimus. Et mox in noſtro eſt cõticinno, τετρασύλλαβον. Vtrunq; numeris ſuccinit.*

28, putillum.) *tollendum illud, etſi ſit in vet. libris: ibi enim poſitum pro puſillo.*

79,25 valete. LE. & vos.) *diſting. Valete, & vos amate.*

80,35 & votitam dicere,) *id eſt, religione prohibitam; vt interpretatur Nonius & legit; non, vetitam.*

81,17 Tot reddat ſpurcas.) *In noſtro l. & Nonio: Tot noctes reddat ſpurcas, quot puras habuerit.*

84,1 Faciendo laſſus.) *Fortaſſe verum ſit, delaſſus.*

85,31 enecauit.) *in noſtro: enicabat.* ART. Surge amator. &c.

AV-

AVLVLARIA.

Is quoniam moror.) *Ita vet. l. & Donatus in prologo Adelph.* 81,11

Cereris vigilijs:) τοῖς θεσμοφορίοις: *ſacra enim hæc à mulieribus ieiunantibus noctu fiebant: & Deæ appellantur θεσμοφόροι Ceres & Proſerpina.* 89,2

quanquam propè eſt.) *Ita vet. l. In q. verò editionibus, Nuſquam abijt quaquam prope, id eſt,* οὐδ' ἐγγύς. 91,1

Si quid agam.) *Et hæc fideliter ſecundum veterem librum expreſſa ſunt. Eſt autẽ dubitatio ſenis: qui negat ſe abiturum domo, ſi ſciat quid factu ſit optimum. Nunc in hoc hæſitat, quia metuit, ne abſentia à diuiſione ſua, in ſuſpiciones aliquas incurrat.* 6

Vt æquum eſt.) *Cogita inquit, me monere vnum quod è re vtriuſque eſſe videatur, vt æquum eſt. Alij maluerunt, Et æquum eſſe. Ita fuerit ordo verborum explicatior.* 30

demam.) *Ita v. lib. noſter. Nonius legit degam, id eſt, vt interpretatur, minuam.* 92,30

Dic mihi quæſo.) *Priſcianus lib. 13. ita, Dic mihi ſodes, quis ea eſt? Vbi docet, quis, eſſe generis communis. & alij Grammatici antiqui ſolutum vocabulum, ſi audes, Plautinum eſſe voluerunt, & ita retulerunt hunc verſum.* 35

magiſter.) *nempe curiæ.* φρατριάρχης. 93,15

onerat aliquam zamiam. *Si eſt* ζημίαν, *intelligemus benignitatem diuitum eſſe detrimentoſam pauperibus. & hoc fuerit* ποιεῖν ζημίαν. *vt Pluto,* ὅστις ἐποίησε ζημίαν. *Plinius autem in pinu nominat zamiam: lib. 15. cap. 26. Quæ ſe in arbore ipſa diuiſere, vocantur zamiæ, lædunt'que cæteras, niſi detrahantur. Qua ſignificatione vocabulum nunc accipi, non alienum alicui fortaſſe videatur.* 94,2

ex paupertate,) *id eſt, ordine ſeu numero pauperum, vt ex nobilitate.* 15

congredi.) *fortaſſe, congredier.* 95,32

Pure propera.) ἐλλειπτικῶς, *vide vt purè inundentur. aut aliquid tale. & ſequitur inſtigatio, propera atque elue. aliqui, pure, auſi fuerunt mutare in, purga.* 96,31

97,26 Obſonari.) *vel potius obſonare. & filias: quanquam vet. librum expreſſimus.*

33 Tigillo.) *Expreſſa eſt veteris libri ſcriptura: id eſt, de tigno. Sed & Nonius Tegillum dixit eſſe tectum, apud Varronem. Idem tamen hunc locum adducens, de ſuo tigello, interpretatur tigellum, tuguriolum.*

99,2 Sine gratia.) *ingratus. ſequitur enim: Tibi rectè facere, ſcilicet, aliquis auſit? aut ſimile.*

13 quippe qui.) *nam vbi quis quid ſurripiat, nihil eſt.*

21 Ceterin Strob.) *Ariſtoph. Auib.* ὥσπερ Θεσμοφορίοισι νηστεύομεν. *ad quem Græcorum ritum in palliata fabula videtur Plautus alludere.*

100,11 omnibus adij manum.) *Ita & hic & alibi ſcribitur hoc Plautinum prouerb. in vet. l. noſtro.* [*Plin. 18. 11.*

35 artopram.) *vtenſile ad torrendos panes. De hoc verſu*

102,10 Me haud pœnitet.) *fortaſſe, meûm, pro, meorum.*

104,5 quo ille nub.) *ad quos peruenient maritos. vt* κατὰ ἔκκλησιν *qoi, ſicut & mox, qoi lubeat.*

25 Caupones. *Ita l. vetus. in editis verò eſt, ciniflones, id eſt, infectores capillorum, à cinere ad colorandos crines idoneo.*

26 Carinarij.) *Ita in noſtro libro legitur. In Nonij libris, & Carinarij, in dictione Flammeus: & coriarij, in dictione Violacia. Iam quidam Earinarij fecerunt,* ἀπὸ ἐαρινῶν ἀνθῶν.

ibid. Murrobathrarij.) *Et hac ſcriptura in noſtro l. certa & liquida. Alij edider. myrobrocharij,* ἀπὸ τοῦ μύρου καὶ βρέχεσθαι.

ibid. Molochinarij.) *à colore. Molochina veſtimenta facta eſſe vult Nonius, maluæ quidem. Ea eſt* μαλάχη, *& veterib.* μολόχη. *vt Athenæus docuit.*

ibid. Limbolarij.) *In noſtro libro erat, limbuarij. In Nonio,*

105,17 edi.) *Ita vet. noſter & Nonius.* [*limborarij nunc ſunt,*

106,8 Ita cura macer.) *id eſt, macilentus eſt: vel macet, vt Nonius: nam veteris libri ſcriptura hoc loco mendoſa erat.*

107,8 Scirpea inducitur.) *In quibuſdam exemplis induitur. In Nonio, Scirpo inducitur ratis.*

12 Vt toleret ne peſſum ab.) *Hic verſus mutilus eſt, & fine deficitur, & in noſtro libro lacuna erat.*

gro-

grocibat.) *Ita vet. l. In Nonio crocibat. facilis earum lit-* 108,16
terarum permutatio.

Tam duim, quàm perduim.) *Manifeſta ſcriptura in* 110,18
noſtro libro. ſentit autem ſenex, non daturum quicquam illi
coruo quod edat, non quidem magis quàm perdere velit ali-
quid. Duo autem & duim, & perduim, ſunt veteris formæ
ſubiunctiuæ: ſicut & edit, pro dem, & edat.

vterum.) *Ita in neut. genere l. v. & Nonius.* 111,5

inde poſces.) *Plana ſcriptura l. hac noſtri. Nonius tamē* 114,21
indipeſces legit hoc loco: & interpretatur, petes, vſurpabis.

CAPTIVEI.

mendicarier.) *ſuſpicor de mendo. eſt autem* ἀποστροφὴ 117,33
ad aliquem obſtrepentem prologo de vltima cauea.

Aulidis.) *pro Aulidenſibus, durum: niſi* αὐλιδεῖς, *& La-* 118,8
tinè Aulideus, vt Atreus. [*ſtantur ſuam eſſe.*

Hiſce,) *i. iſti: vt Teren. Hiſce hoc munere Thaidē arbi-* 19

Vbi res prolatæ.) *Et pro Murena, rebus prolatis: & ad* 119,27
Atticum lib. 7. Rerum prolatio apud Ciceronem, ſignificatur
negotiorum ſuſpenſio, & iuriſdictionis ſilentium, vel iuſtitio
indicto belli temporibus, vel ferijs & vacationibus.

Tranquillaui gratijs.) *Nunquā exhilaraui illum abſq;* 121,3
præmio aut mercede. Gratijs, gratis: vt ingratijs, ingratis.

Poſteaquam.) *Ex ſcriptura noſtri libri colligitur huius* 122,2
verſus lectio talis: Cui obtigerat, poſtquam captus eſt Philo-
polemus tuus. quā, quòd vera videretur, omnino indicādam
duxi. Hoc autem ait, cuicunq; obueniſſet epulandi prouincia,
eum illam recuſare ac fugere.

Age ſis roga.) *Ita de noſtro l. Voca, inquit Paraſitus, me,* 24
ſi videtur. Niſi, inquit ſenex, alia melior coditio offeratur. Imò
hæc, inquit Paraſitus, maximè placet. At ego, inquit ſenex,
certis legibus te voco, perinde ac ſi fundum vendam. Imò tu
exultabundus, paraſitus inquit, profundum vendis: id eſt,
pluſquam fundum. Sed ſenex hæc concludens, Abi modò, in-
quit, & lautius aliquid ſequere, nunc rem tenes.

multam miſeriam additis.) *In noſtro l. ſcriptura erat* 123,13
corrupta hoc loco, nos coniecturam ſequentes hec fecimus.

Sunt

126,7 Sunt ne optumæ.) *Ita quidẽ ſcribitur hoc vocabulum in noſtro libro: ſed in mẽtem venit rectius fortaſſe eſſe, opimæ, ex eo quod ſequitur: & de noſtro fideliter expreſſum eſt, Vnde excoquat ſeuum ſenex. ſignificat enim, pingues eſſe diuitias: id eſt, illum patrem Philocratis τῶν παχέων.*

14 Theſaurochryſo.) *Luſit more veteris comœdia, in mirifica nominis compoſitione. Eſt autem huius ſignificatio, theſauri & auri, & victoriæ. Si autem ſcribatur theſaurochryſonychochryſides, vnguis erit ſignificatio in nomine.*

131,4 laudo.) *Nonio valet, nomino, Græcis αὐτέσαι tam eſt celebrare oratione, quàm promittere.*

20 Fac fidele ſis.) *Nonius pro fideliter ait poſitũ. In noſtro libro planè extat, fac fidelis ſis: & iudico eſſe verum, inq'ue eo deceptum Nonium, quòd veteres, cùm ita perſcriberẽt omnia, ſicuti pronunciatione efferebantur, corripientes hanc ſyllabam eliſa litera, s, ita protuliſſe videantur.*

132,25 Laconas plagipatidas.) *Iocatus fuit de ſolenni verberatione puerorum* Laconicorum. *Plagas autem pati ſe poſſe negat ille in Eunucho Terentij.*

133,12 Barbarica lege.) *Romana, de vetitis coitionibus.*

134,7 Neque exilium.) *i. exitio. Atque hoc aſcriptum interpretationis loco, in verſum ab imperitis inculcatum fuit.*

137,10 fit opus.) *Ita vetus liber. Hoc dicit, iam illum furore corripi.*

35 ornamenta.) *Plana ſcriptura in noſtro, & vera: id eſt, ornatus ſcenicus. Morbum autem comitialem deſpui, ſuetum eſſe Plinius etiam ſcripſit lib. 10. cap. 23.*

140,16 Facito ergo.) *Apud Nonium refertur verſus ita: Qui per virtutem perit, at non interit. docet enim, multũ intereſſe inter perire & interire. Mihi venit in mentem, poſſe ſuſpicari aliquem, legendum perbitat. ita illam διαίρεσιν adhibere non fuerit neceſſe.*

141,20 cotidianos ſeſq.) *Id eſt cotidie præter illos amplius dimidio, qui erunt 12. eſt enim hic numerus ἡμιόλιος, id eſt, ſeſqui ad 8, & paulò ante effodint, pro effoderint: vt edim, ederim.*

142,29 Maximas opimitates.) *Expreſſa ſcriptura libri noſtri. In*

Nonio

Nonio & hic locus, & alter de Aſinaria adducitur, & legitur optimitas ab optimò, corruptis lib. à librariis, vt apparet.

furfuri.) *auferendi caſus. Cic. parti miſcetur in vna.* 144,2

Subaſilicanos.) *Qui ſub baſilica verſantur.* ὃ δὲ κάτω τὴν βασιλικὴν ὑπὸ τὸ βουλευτήριον τῇ ἀγορᾷ παρέβαλε, καὶ πορκίαν ἐκάλεσεν, *ait Plutarchus Catone.* 10

Surpiculis.) *Id eſt, naſſulis de ſirpis. vt Propertius, Sirpiculus medio puluere ferre roſam. id eſt, ſportulis ſirpiis.* ibid.

in portu cibus.) *Priſcianus lib. 6. genitiuum hunc eſſe vult, vt ſit tantus commeatus cibi.* 21

mantiſcinatus.) *Ita planè in vet. noſtro.* 147,12

penum aliud.) *Priſcian. 5. Curet.* 148,9.

monedulæ.) *In vet. noſtro, monetulæ, & eas à moneta dictas volunt.* 150,22

CVRCVLIO.

à Phædromo.) *Rectius fortaſſe ita: Curculio paraſitus Phædromi it in Cariam. Vbi ea Caria ſit quærendum, quæ biduo adiri potuerit. Nam in Cariam Ioniæ neque tam breuis eſt traiectus, & is naui.* 153,12

Quo te hoc.) *In vet. l. quo ted hoc, vt alibi ſæpe.* 23

Occluſiſſ.) *Ita vet. noſter. Pompeius citat, oculiſſimum, id eſt, cariſſimum.* 154,4

Veneri à ientac.) *Minus liquida ſcriptura eſt in vet. l. fortaſſe legend, Veneri pro ient. Nonius etiam hunc verſum mutilum adducit. Puere autem vocatiuũ etiam Priſc. notat.* 155,27

ductim.) *Aduerbium hoc etiam Priſcianus annotauit ſignificare in bibendo auiditatem & copiam,* ἀπνευστί. 156,28

forum.) *ab ablatiuo fore.* 158,20

Vbi tu es.) *Hic verſus non eſt in vet. l. ſuſpicor omiſſum eſſe.* 28

Ilicet.) *vel ſcilicet. Sed ilicet eſt in noſtro. Quod ſequitur* polluctus virgis: *ita in veteri libro crebrò reperitur, non pollutus, vt vulgò legitur. Atq; hoc quidẽ ſenſum ſimplicem habet, ſed illud verius viſum, propter antiquitatẽ. dicit enim polluctum virgis, accumulatum verberibus: vt ara Herculis* 160,10

cum

cũ referta eſſet ijs quæ imponi de ritu religionis priſcæ ſolebãt, tũ pollutũ illud dicebatur, quaſi proiectũ; vt interpr. Varro.

161,25 ad præſepim ſuam.) *Scriptum eſt in veteri, ad præſepe ſuum, falſo, nam & numeri repugnant, qui ſunt verſuum huius ſcenæ Iambici Senarij. Et Nonius Plautinum hunc locum, & alterum de Rudente adducens, veteres vſos nomine in fœminino genere fuiſſe probat. Sed ibi præſepiã, & præſepias, pro præſepim & præſepis ſcripſere vt opinor. nam puto illam formam eſſe τρισύλλαβον nominis, vt & in Caſina.*

35 Chiræ,) *Ita vet. l. ſed quidnam ſit. fibræ, quidem erat aliquid. quæremus amplius. nam Chorias non recipio.*

162,2 exputeſcat.) *ſic plane vet. noſter, quanquam vtrumque dicebant, putiſc. & puteſc. vt patet ex loco Cic. 5. de fin. quem adducit Non. ſignificat verò verbum fœtorem putredinis.*

5 Dicrectus eſt.) *Vera ſcriptura expreſſa de veteri noſtro libro. Significat autem certè verbum cruciatum & diſtractionem; propriè quidem eorum, qui patibulo eſſent affixi.*

25 viderier.) *Actiuè hoc vt alia vidētur antiquè extuliſſe: niſi ſecutus raſuras libri vet. hoc in loco reponas, intuerier; aut in proximo verſu, Æſculapius.*

163,27 Hermopolio.) *puto ſignificari tabernam ſeu cauponam lautitiarum & cibi potúſque exquiſitioris: nam Mercurius à mercibus etiam dictus ἐμπολαῖος, & cauponarius: & fortaſſe ante eas tabernas ſimulacrũ illius poſitũ fuit. Quòd verò alij legũt, Thermopolio, item, Oenopolio: malui ego v. l. exprimere.*

164,23 Obſorbeam.) *Vel ἐκλειπτικῶς, vt abſorbeã: vel in futuri temporis forma, obſorbebo. Nam ſorbere fuiſſe, vt ſoluere, intelligi poteſt de Nonio, qui docet dixiſſe aliquos exorbebo, pro exorbeam. Quod quidem mirum videtur. nam verba de ſecunda coniugatione tranſeuntia in tertiam, ſolent etiam mutare terminationem. vt ferueo, feruo. oleo, olo. excelleo, excello. Sic eſſet ſorbeo, ſorbo, ſorbam.*

32 vaciuitate.) *Vera ſcriptura, quam numeri exigunt: ita & in Caſina, ædes vacuas dixit. Lactes autē ſunt γαλακτίδες. Priſc. lib. 6. loco autem dixit, Laſſus lactibus, ſicut lippire fauces. aliqui tamen maluerunt laxis.*

me morari.) *In vet. l. eſt memorari. ſenſu ſane obſcurio-re. fortaſſe vera eſt ſcriptura, remorari.* 166,8

Herculem.) *Plane hoc in noſtro libro ita ſcriptum eſt no-men. Iocatur autem Paraſitus in inuocatione nutricu, ſcurri-litatu nimirum ac paraſiticæ. Qui verò iactus Herculu baſi-lici fuerit, & vulturiorum, quæramus.* 10

panem.) *Diſſentit à vet. noſtro Nonius, qui citat, pane genere neutro, quod etiam verborum ordo requirit.* 22

Si magis me.) *potius legendum mi.* 34

incomitiis.) *à comitio, vt Pomp. docet.* 167,22

vbi machæra diſicit.) *In vet. noſtro l. deſicit legitur, de quo illud fecimus. Poterat & diſijcit ſcribi. vt traijcere dixe-runt. In Nonij editu libris, diligit legitur: & interpretatio, di-uidit. In Feſto etiã hoc, dirigere pro diſcindere reperitur apud Plautum. relinquitur igitur res dubia & incerta.* 168,10

iſtic.) *Rectè in vet. libro eſt, iſti, pro iſtic, vt ſæpe.* 20

Halophantam.) *Nonius non interpretatur nomen, hoc quidem verſu adducto. Feſtus autem ἀπὸ τῆς ἅλης deduxit, quam interpretatur πλάνην, & habere ait omnia. Itaque Ha-lapantã ille ſcripſit. Sed ſunt profectò ineptiæ iſtæ. Nam neque forma talis compoſitionis conſentanea, neque hoc nomen ἄλη craſſum eſt. Luſiſſe igitur magis puto Plautum ficto nomine de ſale, re & ipſa vili, vt alterum fictum eſſet de ficis.* 169,16

Cloacinæ.) *Cluacina Veneris, mutatione nota. Quid illud autem ſit, apud Leucadiam Oppiam, & quomodo hic verſus inculcatus hoc loco, neſcio.* 24

quas tu tabulas.) *In v. l. quas tu tabellas. fort. irrepſit è gloſſa, cùm ſcriptum eſſet κατ᾽ ἔλλειψιν, quas tú mihi?* 172,11

abierit.) *id eſt, ne abeat. ait enim ſe velle anteuertere.* 30

plurimæ obtritæ iacent.) *Sic exarandus eſt cõtinuatis verbis hic verſus. & ille ita, licet putem mutilum.* 173,11

At ita me machæra & clupeus

Bene iuuent pugnantem in acie, niſi mi &c.

Sic infrà Linteum'que exterſum, vt Ego &c.

pater meus rurſum tibi.) *Locus mendoſus in vet. lib. atque ita habet: pater uois riſum tibi.* 174,23

CASI-

180,2 Antiqua opera.) *Hunc verſum nunquã editum è vet. libro afferimus.in eodẽ,vt vides,argumentũ prologũ ſequitur.*

29 Cum lattãti nomine.) *Is erit Marcus,quod habet initialem ſyllabam eius ſoni,qui eſt canum irritatorum. Fabulæ autem nomen Latinum eſt Caſina.quod vocabulum,niſi fallor,ſignificat ſcortillum. Nam κάσα' ſcortum interpretantur: inde eſt κασίνα & duplicato ν,κασίννα. Sicut κίρη, κορίνα & κορίννα. ἦρ,ἠρίνα & ἠρίννα.*

183,10 potitor.) *In vet. lib. potior. cogitet de eo qui velit. verſu ſequẽti pro eo quod ex vet. l. ſcripſimus,ſuſpicor legendũ duas,*

24 tu eruom com.) *In noſtro veteri ſcriptura hoc loco liquida non eſt,& exaratæ ſunt hæ literæ,acer: venit igitur de acere in mentem,vt arbitraremur quærẽdum,ſcriptum'ne reliquiſſet Plautus,niſi tu ruri accra com. Locutio autẽ eſt hoc loco ἐλλειπτική,vt intelligatur,nihil eſt. Quædam autẽ in his verſibus temerè & perperam quidam mutarunt: de quorum audacia nihil dicam,cùm vera nos ediderimus. Redibo autem dixiſſe veteres pro reddam,annotauit & Nonius,teſtatus etiã hunc locum Plauti.*

184,11 Sta,tace.) *lege St.vt ſit vox ſilentium imperans.*

186,28 Vnguentad olent.) *Interpoſitum d. vt alibi. In vet. l. tamen eſt,vnguenta adolent, quod hîc non agnoſco.*

187,8 Adeſt.) *Ita in vet. lib. non diſplicet tamen; quod alij ediderunt,id eſt.*

190,18 Emiſſim titiuilitio.) *Emiſſim,id eſt,emerim. Feſtus titiuilitium ait eſſe nullius ſignificationis, vt apud Græcos σκινδαψὸς & βλίτυρι,& adducit hũc verſ paulò aliter,hoc modo, Non ego iſtud verbum emſitem titiuilitio.*

192,4 imo iſtunc.) *Deſunt duo pedes: ſed cum ſenſus vtcunq; conſtet; alij eam operam relinquimus.*

24 Iam mittam.) *in alijs ponã.neutrũ in noſtro v.l.eſt enim ibi hic verſus mutilus.*

29 Vnum.) *Vt notam hãc fuiſſe intelligamus inciſam ligno. quæ quidem ſcriptura liquidè extat in noſtro lib.& mox,alia ſortis eſt apud Priſc.lib.7.*

cancm.

canem & furcam.) *Hæc vera ſcriptura noſtri l. alij ca-* 192,20
nium, κημῶν. *Quod ſequitur ad Creſphontis fraudem reſe-*
rendum, de qua Pauſan. in Meſſen pro oblexis, quod eſt in v.
l. fortaſſe obiexis pro obieceris magis veriſimile.

lolligiunculas.) *Sic v. l. ſed lolligunculas verum eſt. Pri-* 195,35
ſcian. 3. lepidas dixit pro nomine certi generis, vt eorum qui
λιπάδωνὶ, *vel verius eſt lepadas, quæ inter cochleas nomi-*
nantur.

Sciam, nunc:) *In noſtro l. verſus mendoſi ſunt, & vt opt-* 196,23

Attate.) *Vox increpantis, liquida in noſtro l.* [*nor mutili.* 197,5

meretricum.) *ſcribendũ, vt in noſtro l. eſt, meretricium:* 198,33
quale eſt hoc νεοφ'ῖ παρὰ τοῖ συλληγιτῆς βασιλῆος.

Larua ludificatus eſt.) *Appoſitio eſt, vt, ibi illic ſcelus.* 199,5

occaſio.) *ſylleptice, etiam occaſio perit, ſeu amittitur.* 11

Niſi hæc meraclo.) *Sic enim ſcribendum. & ita in ve-* 200,19
teri noſtro libro legitur, niſi quod, vt ſæpe alibi, c, pene detor-
tum eſt in g. eſt igitur meraclum, meraculũ: vt vinclum, vin-
culum. Sed flore Libyco quid? quamuis ſcirem, florem Liberi,
eſſe vinum apud Plautum: tamen veteris libri ſcripturam cu-
rauimus exprimi. Maluimuſque de illa ſtudioſos quærere ac
cogitare.

occiſurum eum.) *Ita Agell. & Priſcian. l. 9.* 20

coruitant.) *Alij ſcripſere Corbitant, à corbita grãdiore* 204,29
naui oneraria: ſed poteſt à coruis eſſe, & ratio numerorũ me-
diam ſyllabam collidit.

Atque adeò haud ſitio.) *Inſerſerunt quidam, parum,* 205,21
ſine cauſſa. Nam ita vehementer ſe eſurire dicit villicus, vt
ſitim nullam ſentiat.

impercito.). *ſic in vet. l. & in Amphitr. Atque tibi im-* 206,25
perce. i. ne ſis erga te inclementior. pro melliculum, quod eſt in
noſtro, Priſcian. 3. legit melculum.

irridiculum.) *per appoſitionem, pro, ludibrium ſumus.* 207,33

Teuchonico.) *ſcriptura in noſtro. l. minus clara eſt.* 211,29
τειχονικὸς, *erat de mœnibus.* τευχονικὸς, *ab armis eſſe poteſt.*
Teuthonicus neſcio quid. τηθύνικος, *Tethynicus, vt propè eſt in*
noſtro, ἀπὸ τηθύος τῆς θαλάσσης, *nimis anxiè exquiſitum.*

CISTELLARIA.

212,27 creui.) *non vt Priſcian.10.interpretatur, vidi, ſed potius iudicaui, vel, vt Varro, conſtitui: vbi tamen eſt ſcriptura in editis lib.corrupta.vide plura eodem pertinentia apud eundē.*

213,8 mare.) *Ita in noſtro vet. & Ouid. de ponto 4.*

Et prius hic nobis nimium conterminus Iſter,
In caput Euxino de mare vertet iter.

34 Ex patrib.conuentus.) *Ita.vetus liber ſed cum raſura, quæ mihi ſolet ſcripturam reddere ſuſpectam. Itaque ex ductibus litterarum conijcio ſcripſiſſe Plautum, cōmenticijs: nam alienas filias illæ meretrices educauerant.*

214,6 nunquam ætate Hecata.) *Edidimus ſcripturam noſtri codicis, ſenſu euidente. Etſi Hecate ibi eſt ſcriptum. Neque tamen improbo alteram lectionem* τῆς ἑκάλης.

19 exercitum imperare.) *pro me habere exercitam, id eſt, exercere, commouere. Iocus verè Plautinus.*

216,12 nihil amare iniurium.) *In noſtro: nihil amore iniurium eſt: ſenſu nihilo euidentiore: ſequens verſus integer non eſt.*

22 erga me eſt.) *legendum ex vet. l. erga med eſt.*

217,14 quod tacito.) *Ita vet. l. fortaſſe verius ſit, Quo tacito.*

219,16 pœnas.) *Ita vet. l. Neſcio quid alij afferant ex* Nonio: *ſufferre pœnis phraſis eſt Latinis nota.*

.22 cruciabilitat.) *vt facilitas, agilitas, ita & hoc fecit Plau.*

220,11 quiſquam Culpiter.) *diſtingue, quiſquam Culpitet: Tu iam &c.*

221,6 delenis.) *idem eſt verbū cum delinio. ſignificat antiquis turbare. Amphitruone: Delinitus ſum profectò ita, vt me, qui ſim neſciam. Nonio valet, mente alienatus ſum.*

12 Dei me omnes.) *Verſus integer non eſt. ſequens expletus de conecturis.*

15 primo luci.) *Ita vet. l. & atteſtatur Nonius.*

16 perdatu.) *Malui exprimere vet. codicē, & lectorem dubium relinquere, quàm mutare. fortaſſe, perendinatu pro, perdatu tertio.*

36 me dolium.) *ſimile. Vxorem decrérat dare ſeſe mihi hodie, id eſt, daturum eſſe. expreſſi ſcripturam lib. vet.*

ſur-

ſurda eſt.) *In noſtro, non ſurda es hera. productè.* 222,4

pergo illam his.) *His duobus in verſibus deſunt aliquot* 16 *verba, pro quib. quod viſum fuit, isti euulgatores repoſuerũt, nos de iis, quæ quamuis lacera & truncata reperimus, tamen aliquid minus abhorrens exculpſiſſe nos cõfidimus. ſed de hoc etiam ipſo res in medio relinquatur. Eſt autem narratio μιμητικὴ ſeruuli, qui tali modo ſeſe ait cum puella locutũ, quam eſſe crederet expoſititiam illam & filiam herilem: & conatum fuiſſe perſuadere ei, ne fidem haberet anui. quæ diceret ipſam eſſe filiam ſuam, & vocaret ſeſe matrem eius: nam non eſſe matrem, ſed tantum eductricem.*

Talenta magna.) *Ea, vt alibi diſſeruimus, ita fuerunt* 21 *appellata, non de pluribus, ſed precioſioribus minis. Non enim vſpiam vel à me repertum, vel ab alio obſeruatum ſcio, Talentum Atticum plures habuiſſe minas 60.*

Tuſco.) *intelligendum, ex Tuſco vico, vt in Curcul.* 22

Obſipat aquilam.) *id eſt, recreat me. Nam illo mendacio* 223,3 *ſe elabi poſſe ſperat. Eſt autem expreſſum verbũ de ſcriptura veteris libri. & Feſtus interpretatur, Sipat, iacit. & inde eſſe ait diſſipat, diſiicit. obſipat, obiicit, inſipat, iniicit. Ita nunc eſt, obſipat aquilam, aſpergit. Qui autem exanimantur, ii aqua frigida recreari ſolent. Quod & in Curculione innuitur, vbi adoleſcẽs poſtulat aqualem cũ aqua, cùm ſimularet paraſitus ſe in laſſitudine animũ relinquere, & interrogat, vin aquam?*

Iam mihi monſtrare.) *In v. noſtro: Et dixit iam mon-* 7 *ſtrare, id eſt, monſtraturum eſſe, vt modò.*

priuſque.) *non priuſquam proiici, valet exponi. ingratiis,* 224,3 *velim nolim, vt ἐφ' ὧν ſit. quomodo ſæpiſſimè.*

Sileniũ.) *In noſtro Seleniũ. q. d. lunula ἀπὸ τῆς σελήνης.* 19

latus. Quid.) *Diſtingue: latus. quid tibi Eſt? &c. & tenentem ferrum.* 31

ſeuerum.) *Ita lib. vetus, & Nonius docet valere, ſæuum,* 225,2 *implacidum, vitabile.*

Omnia inficias ire.) *ea ſcriptura noſtri l. aut referenda* 27 *ad illud, quid nuncias? aut per indignantis orationem imperfectam, vt ſæpe apud Terent. explicanda.*

Dd 2 Non

226, 1 Non ecaſtor mihi falſa.) *Hoc loco vetus noſter liber mendoſus eſt, & ſcriptura euanida. nos de ductibus reliquiis litterarum, ſumus arbitrati legendũ falſa: alij fecerunt caſſa.*

14 mi homines.) *pro mei, vt Di pro Dei. locum in vet. l. mutilum è veſtigijs, vt potui, conſarſi.*

227, 2 Conſtitit.) *Hæc eſt vera lectio. Hæc autem ſunt omnia geſtus & actionis. de veſtigijs enim coniecturam facit, & qui affuiſſe, & quà abijſſe videantur.*

228, 3 quid id? quidnam eſt?) *Et in hoc, & in proximè ſequẽte verſu deeſt aliquid in noſt. l. Nos expleuimus & ſentẽtiam & numeros coniecturis de noſtris, nõ prorſum, vt ſpero, futilibus.*

13 ciſtellam hîc mihi.) *Ita vet. l. ſed fortaſſe verius ſit, ciſtella mihi hic mi adoleſcens.*

29 commoda loquelam tuam.) *Hæc non longè aberrant à veteris libri ſcriptura, & ita rectè legi puto. Atq; ante hæc præſcribi poteſt: & niſi fallor, debet, perſona Phanoſtratæ.*

229, 11 Quid qua.) *Quæ hîc alij inſerciunt ex Nonio, & Priſciano, nihil habent conſentaneum cum relliquijs litterarum vet. libri. Itaque aut mendum eſt in nomine fabulæ à Grammaticis productæ, & fortaſſe Siſenariam intelligũt. aut aliam Ciſtellariam ſcripſit Plautus, aut denique hæc inſigniter mutila ſit oportet. vide plura in farragine Fabricij.*

14 tenere.) *Inſeruimus hoc, cùm non eſſet in v. noſtro. valebit autem tacere, non ſe prodere: & nomen ancillæ ponendum erit ante verſum: Illius ego iſtanc. &c.*

EPIDICVS.

231, 14 Quid tu? agis.) *malim Eugepæ, & quid tu agis? vt vales. expreſſimus tamen quod erat in vet. noſtro.*

232, 19 prognatus Theti.) *Imò non fuerunt arma Vulcania Achillis quibus potitus fuit Hector: ſed altera, quibus hoſtes non ſunt potiti.*

vlt. legionem.) *In vet. noſtro: legationem, etſi alterum verius videatur.*

233, 8 Redde:) *Iocus: quaſi ille dixiſſet, Non hoc volo, & ipſe dediſſet aliud, quàm quæſitum fuiſſet. Numus verò ingens*

erat

erat fœnus: ſignificat enim denarium vt in Heautontim.

Detegetur.) *In Nonio eſt, degetur. id eſt, vti explicat, detrahetur.* 30

Pereunda.) *fort. perciunda, vt Græci loquuntur, περόμναν χρύσασθαι.* 234,7

adduxit.) *In vet. lib. abduxit.* 24

bono,) *In vet. l. adſcriptum fuit: vel probo: quod æquè legi poſſit.* 235,7

clamore.) *dum à ſe credita ſua creditores inclamando exigunt.* 21

ſymbolæ.) *Symbolis enim datis conuiuia inſtruebant, quorum impenſæ æqualiter ſuſtinerentur, & ſumtus eſſet communis omnium.* 28

ante ſolis occaſum.) *In veteri exemplo, ante ſolem occaſum, ſicut commodiorem hominẽ aduentum ad tempus. Sed hic verſus & ſequens mutili ſunt. In veteri ſcribebatur olo, tantum in fine, Vnde aliqui ὦ Græcum fecerunt. Sed vt dixi, finis vtriuſque verſus intercidit.* 236,10

ſexta ærumna.) *Hippolyte Amazon ſuperata & ſpoliata balteo.* 237,31

Qualis volo.) *In vet. l. lacuna eſt. vereor vt omnia rectè ſe habeant.* 238,6

quis hoc ſcit.) *De hoc etiam loco vt dubitem, facit vacuum ſpatiolum quod hîc eſt in vet. l.* vlt.

quantum.) *intellige, meretricum, & ita in vet. l.* 239,9

id adeo.) *Oratio elliptica, vt eſt in vet. l. pro, Vin dicam qua maximè re, &c.* 11

vt iſtæc facimus.) *In* Nonio, *vt iſtæ faciunt veſt. &, An regillam tuniculam induta, an..* 26

Nam telo.) *Organum requiritur ad opus efficiendũ neceſſariũ, vt telũ eſt belli. vetus ſcriptura fideliter eſt expreſſa.* 241,38

Quid illum.) *Abruptè admodũ ſodalem increpat, quòd non ſubueniret inopiæ amici. aut potius ſuſpicandum, locum eſſe mendoſum vel mutilum. nos tamen, vt in vet. libro.* 243,21

Feciſti iam.) *Abiens à ſene argento accepto, hæc ſeruus in diſceſſu loquitur; initio quidem illum ſerio compellans, mox*

in diſceſſu irridens. Illud verò, Vt facilem. ellipticè dixit, pro; Quàm facilem præbuit ſe ſenex &c.

18 perenticidâ.) *à pera fecit iocans, vt parenticida. & mox in noſtro vet. eſt, peratum & follitum. iterum iocatur, quod ſenis peræ & folles excuterentur.*

29 auctorem) *cuius auctoritate præſentis res ageretur. quod ſequitur, mihi ſuſpectum eſt, & putem legendum: Quaſi quæ vel quum emeretur: vel, quaſi qui eam emat & caueat. Cauet in contractib. qui proſpicit ſibi vel alteri ratione & via iuris.*

247,5 albis dentibus.) *effuſiore riſu, quo dentes nudantur.*

15 Caue præterb.) *Præmittit miles puerum, qui percôtetur, vbi Periphanes habitet. quem Platenium cognominat, quaſi iudicio populi, cuius ille eſſet. vt, δημοδίνης, [illegible].*

249,17 Periphani f.) *vt Archonidi filiam. ſup. in noſtro vet. erat Periphanæ, vt Anchiſes, æ.*

27 Eámne.) *elleptice, vt ſit, Eámne mihi, qui tam ſapiens videor, hanc iniuriam factam eſſe impunè feram?*

31 Atque me minoris.) *Hæc etiam lacuna eſt in noſtro v. ſuſpicor ex priorũ poet. fab. aliquã hæc à Plau. hic inſerta eſſe.*

250,34 Congrediar.) Nonius, *congredias. ſed in vet. lib. R. & S. litteræ ſimiles figuras ſæpe habent.*

251,10 fabulata es.) *Verſus imperfectus numeris & ſententia.*

34 Acropoliſtidem.) *Hoc non oportet eſſe nomen filiæ Periphanis, cùm ſit fidicina alterius amica Stratippoclis. Et ita tamen in veteri codice legebatur. Poßit aliquis ſuſpicari legendum eſſe, Huc Teleſtidem, vel Acroteleſtidem, vti & poſtea malim legere verſu idẽ flagitante. Nam verius hoc nomẽ videtur, quàm Teleſtidos. Vel neſcio quid aliud accõmodatius.*

252,19 prò deum.) *cum in vet. l. verſus eſſet mutilus, nos id ab alijs additum retinuimus.*

253,1 Auſtrum perculi.) *Ita planè eſt perſcriptum in noſtro codice, ſed cum lacunula tamẽ ante initialem litterã a. Itaq; ſuſpicor verum eſſe, plauſtrum perculi: id eſt, euerti ac perturbaui rem, falſa emtione. Nam Donatus ruſticum eſſe ait prouerbium, penè plauſtrum perculit: vbi ait in Eunucho ſeruus, Perculeris tu iam me, id eſt, impellendo proturbaueris.*

copu-

copulas ſecum.) *pro eo quod deeſt, in lib.vet. eſt, ſuam* 254,2
fortaſſe, illi iam, vt iam ſit diſſyll.

Graueſtello.) *Ita vet.l.Sext.Pomp.hunc locum in Gra-* 7
ueſtello & Rauiſtello videtur adducere. Videtur Plautus, vt iocum, ex nonunum compoſitione concinnaret, in obeſum expreßiſſe quod dicitur. ἄχθος ἀρούρης.

me auream.) *Poſt me eſt lacunula in veteri libro. itaq; ſuſpicor* vlt.
veram eſſe ſcripturam, minam auream. Hæc fuiſſet 5
inſtar aurei Luſitani, cuius precium aur.10.

Neque ille haud obijciet.) *Duæ negationes, vt & ſu-* 255,33
prà, & aliàs, ſæpe negatiuè Græciſmo. Bacchid. Neque ego haud committam.

laſſitudine me.) *Flemina planè perſcribitur in lib.vet.* 10
& verum eſt. Nominant autem ita morbos pedum, cùm ex labore viæ, inquit Feſtus, ſanguis defluit ad talos. hæc nimirũ erunt κίσματα Hippocratis. In Abſyrti etiam libro de equis, legũtur φλημίνια. ſic enim fluxus in pedes à Romanis vocari ait. hæc erunt igitur flemina.

arbitraminor.) *In vet.l. arbitramino. Infra fortaſſe leg.* 256,15
quæ hæc malum impudentia: item: neque malo neq; indigno.

BACCHIDES.

apud me, ſi quid.) *à vet.l. abeſt, ſi.* 260,20

barbaro Potitio.) *Notat imperitum & ruſticum ſacer-* 263,11
dotem priſcum. ſimplicitas enim antiquitatis eſt, & ἀρχαῖοι ſtulti. Potitiorum familia ex Virg. nota.

Pellio.) *Ita v.l. Nomen vt apparet comœdi, quem* Plau- 265,35
tus notat vt malum actorem.

copem fac.) *In veteri libro eſt ſcriptum, Quopem. Sed* 269,32
annotatur, alibi legi, Vt amanti herili opem facerem filio, vbi fortaſſe Copiam facerem, legẽdum. Copem quidem veteres copioſum vocaſſe conſtat.

geruliſigulos.) *propinquos qui ſuſtinent turpitudinem* 270,vlt.
generis contaminati peccatis adoleſcentis.

Expretus.) *Ita vet.l. ſed quid ſit hoc? & requiritur te-* 273,13
traſyllabum, veluti, exporrectus.

275,11 Amiciorem.) *In vet. l. immitiorem.*

14 ſuo meo.) *Ita vet. l. Quaſi ὑφὲν iocans fecit, ſuo meo, id eſt, ſuo & meo.*

25 Ramenta plumea.) *In Nonio eſt, plumbea: id'q; verum puto.*

34 mori me mauelim.) *In vet. l. malim. fortaſſe ita legendum, Mori mala me malim excruciatum inopia.*

276,32 ſubleſta fide.) *vt alibi, ſubleſtior fides. In vet. l. adſcripta erat emendatio, ſubuerſa. quod ipſum videtur potius interpretatio.*

278,8 Tu dudum.) *verum eſſe puto: Tu qui dudum cum illa vſque iſti puer.*

288,30 Opes.) *Verius videtur eſſe Ops, niſi, opes, per epiſynalœphen pronuncies. Paulò ante in quibuſdam eſt, exorbabo ſanguinem.*

289,31 Non Pelides tor.) *Et propter ſcripturam veteris libri, & ſenſus obſcuritatem, hic mihi locus ſuſpectus eſt, ſed quid moneam, aut ſubijciam ad emendationem, non habeo. quæratur igitur.*

290,10 Hunc ipſum.) *malim hac ipſum: vt comparatio conſtet Bacchidis & ignis.*

14 meliuſque adhuc.) *fortaſſe, meliuſculè, aut meliuſclè.*

27 Illîc eidem.) *illic ibidem.*

297,17 Thymianæ.) *In v. libro, Thymiamæ. quid ſit quæramus.*

298,28 necas.) *adſcriptum erat in vet. l. alibi legi, ne carpe.*

MOSTELLARIA.

302,26 pollucibiliter.) *opiparè. Nam de eſculentis & potulentis, Herculi decimam dabant, id'que polluceri: & conſecratum quod fuerat, polluctum dicebatur.*

303,27 Date æs. ſi non.) *Ita vet. lib. quod ſi verum; ſenſus erit vt Grumio pecuniam poſtulet, qua ipſe pabulum comparet, ſi dare ipſi recuſent.*

304,8 Periere.) *Ita in duob. vetuſt. lib. nec puto mutandum.*

29 Simul.) *Hoc loco ſpaciolum reliquimus, cùm quid de veterum librorum litteris fieri poſſet, non reperiremus. quæ ſunt tales,*

tales, gnaruriſuo. comminiſcantur igitur aliquid, & quærant
alij quoque. Venit tamen in mentem, legi poſſe. gnaros vos: aut
de antiquo verbo, gnaritos vos volo.

defæcatam.) *ſerenam & hilarã, vt in Aulular. Horno,* 306,21
pro, hoc anno, aduerbialiter. & mox, Hac fœmininum eſt, vt
alibi, etiam apud Terent.

Quom videbunt.) *De vnius exempli lituris ſuſpicor* 309,11
perfectũ non eſſe; & ita eſſe perficiendũ. gra. benemerẽti ref.

Suo quicque.) *Ita vet. l. Nonius: vide an capillum ſatu* 310,10
compoſitum ſit. in neutro nempe genere.

meruerunt.) *quarum proprij eſt is dotis cauſſa. vltima* 311,13
breuis eſt, vt ſteterunt'que coma.

Qui haſtis trium.) *Falæ, inquit Nonius, turres ligneæ,* 313, *vlt.*
& à falis falaricam factam eſſe, idem ait. de conductitijs igi-
tur militibus, qui'que caſtellorum aut oppidorũ oppugnationes
aggrediuntur, mercedes'que ex ea opera capiunt, nunc Plau-
tus, vt puto, locutus fuit. Correctiones & mutationes aliorum
nihil moror.

Clauim Laconicam.) *Manifeſta ſcriptura libri noſtri.* 316,7
& in Epitoma Stephani mentio fit κλειδὸς λακωνικῆς, *& Eu-*
ſtathius in ſecundum Iliados, ἐστὶ δὲ καὶ κλεῖς λακωνικὴ κατοτέρα
τις. *&* Θεσμοφοριαζούσαις, κλείδια λακωνικὰ κακοηθέστατα.

Saturites.) *In noſtris ſatirites. fortaſſe ſaturides verum* 320,32
ſit, id eſt, σατυρίδης.

reddetur.) *in lib. vet. redetur, antiqua forma, non ge-* 321, 11
minata muta.

externatum.) *coniectura hæc noſtra. nam in vet. lib. eſt* 26
te extentatum.

Talentis magnis.) *Paulo pòſt facit mentionem debiti* 323,8
reliqui octoginta minarũ, ad quas XL. *additæ explent* CXX.
id eſt bis LX, *vt minarũ numero talentum magnũ non fuiſſe*
diuerſum videatur, ſicut alibi diſſeruimus. Quid autem Ser-
uius dicere voluerit, & an huc reſpexerit, neſcio, vbi adducit
locũ Plau. in IX. *Æneid. & dicit talentũ habere libras* LXX.

Subdiu coli.) *Non affirmo hunc verſum emendatũ eſſe,* 326,29
vt neque multa alia, præſertim cùm hic lacunæ eſſent in no-

ſtris l. Non audacius tamen à nobis, quàm ab alijs perſcriptus eſt.

31 à mani ad veſp.) Sic & Seruius in 5. Æneid. vbi docet aduerbia, ſi nomina fiant, declinari.

329,35 aqua.) nempe mare cùm tranquillum eſt.

331,26 exſinceratum.) ſecutus ſum veſtigia litterarum in vet. l. Illud, veteri, ſuſpectum eſt.

332,9 Illi Bucedæ.) Hæc iam cum his connectenda ſunt, & huc pertinent, id quod manifeſtum eſt. Et eſt præſcripta perſona Phaniſci in veteri noſtro libro, non Daniſtæ: etſi ibi quoq; ſuo hæc loco mota ſunt librarij oſcitantia.

336,10 vocis non habeo.) ἀφασία μ' ἔχει, vt accidit repente perterritis. ſic etiam vet. noſter.

28 fores.) duriuſculè hæc cohærent. fortaſſe, foris.

341,7 Diſpudet.) plenior eſſet verſus, ſi legeretur, Diſpudet dari iſtam veniam.

MENÆCHMI.

346,36 Catamitum.) Ganymedem ita Latini vocant, quẽ poëtæ à Ioue, Homerus ab alijs Dijs, ſed Ioui raptum fingunt.

347,17 Te morare.) id eſt, tibi morem creas. Perſolum, autem penultima breui vetus eſt, & ſignificat penitus, vel prorſus, vt in Curcul. Perſola nugæ meræ.

29 collegium augurum.) In veterib. libris, augurum, non reperitur. ideóque de hoc verſu quæretur. Sentẽtia tamen ſat videtur bella eſſe, vt dicat, iam ſe de illa palla relatum eſſe velle ad collegium augurum, diuinaturo paraſito.

348,7 Vel mane.) Ita vet. libri. Ad id, quod Græci γλυκὺ videtur attuliſſe, vt ſit mille paſſum ὑφὺ. ſed relinquo in medio.

18 vt fieret.) vel, vt in altero, id fiet. pro Ilio, id eſt, pro pugnis Iliacis & Troiæ expugnatione. iocatur.

25 qui impetr.) id eſt, quibus copia ſit mei. & mox, Facere quas voui volo. Tranſlatum & hoc de re militari & imperatoria, qui re bene geſta victimas quas vouerant perſoluebant.

349,10 Sit amentorum.) id eſt illecebrarum, quibus attrahatur cibus. In altero tamen libro annotatum erat, omentorum, & mox miluinam, vehementem ἔρεξιν.

Iam

Iam gratia eſt.) *In altero libro, Tamen gratia eſt, quæ eſt formula negãdi, vt in Moſtellaria, de cœna facio gratiam.* 354,25

Iterũ Panthia.) *ita vet. libri. De his Siciliæ tyrãnis nihil habeo compertũ. Sed tyrannicã illa vult enarrare ſucceſsionẽ. Hiero quidem Priſcus filius Dinomenis fuit, & alter poſterior Hieron filius Hieroclis. Sed hæc Plau. vt alia, ὠιςοχήτως ptulit.* 355,21

ac hæres.) *In noſt. erat, heris. quanquã hæc mihi vera eſt.* 358,4

amare.) *blandientis eſt, vt in oratione directa, amabo te.* 359,2

veneant.) *Iocatur, cum referenda eſſent ex ſententia muliercule, ipſe futurum ait, vt veneant.* 27

Egone.) *ſcriptura manifeſta in noſtro vet. & vera.* 360,2

ſaluæ'ne?) *ſubaudi, res. Sciſcitatio familiaris de fortuna domeſtica.* 367,28

carpere.) *Nonius legit, carere.* 368,19

oculos virere.) *Ita vet. libri. Maluerunt alij, viere, id eſt, flecti, diſtorqueri.* 369,27

commentaui.) *A mento, vt videtur, iocans Plautus verbum hoc fecit.* 375,30

redibo hic mane.) *redibo vel redibbo, id eſt reddam. De antiqui autem libri mendoſa ſanè hoc quoque loco ſcriptura, fieri etiam potuiſſet redinbeo vel redhibebo.* 377,23

MILES GLORIOSVS.

Geſtit fratrem.) *Liquidò hæc ſcriptura in veteri noſtro libro extat, metaphora eleganti. Nam glorioſè nugatur miles, enſem ſuum geſtire cruentari in hoſtibus: id eſt cõſanguineum ſiue ὅμαιμον habere hoſtem. Dicuntur autem fratres propriè conſanguinei: etſi aliorum quoq; propinquorum eſt appellatio hæc, vt popularium, in Pœnulo. Sed illa etiam iuris eſt, vt Inſtit. lib. 3. ex eodem patre nati fratres conſanguinei vocãtur.* 384,18

Gurguſtidonijs.) *Vox per iocum confićta à poëta, vt Calchedonijs, forma gentili.* 23

ni vnum.) *Varro, qui citat hunc verſum, nihil nos adiuuat. neque item vet. l. in quo etiam eſt, non inſanè.* 35

Sycolatronidæ.) *Id collegi è veſtigijs vet. libri. Facetè alludit ad principium nominis, ſycophanta.* 385,21

edis.) *Ita vet. libri, ſed cum litura: falſum puto, vel ex ipſis numeris.* 28

Ephe-

386,31 Epheſu'ſt.) *In veteri, Epheſum, mutato genere, vt ſæpe Latini. pro, idem fort. ſcribendum, ibidem.*

389,9 Aggrediar.) *verſus mutilus in vet. libris.*

390,19 abſtitit.) *id eſt, ſeceſſit. &, cogitat. annotatio noſtri l. exponit congregat.*

24 Dexterum.) *hæc vetus ſcriptura. verſus tamen, vt & numeri indicant, corruptus eſt.*

391,3 aneuritatus.) *In v. an heriatus neſcis. tu cogita amplius. ſi correctionẽ, quam ego non poſſum, tu te ſperas poſſe cõſequi.*

12 Curre in obſ. *In veteri, Cor in obſ. ſort. coge in obſ.*

18 Magnam.) *Non longè putem abeſſe à vero: Magnam illic hanc rem incipiſſu: magna &c.*

394,26 edit.) *fortaſſ. educit.*

398,15 Heus hercle.) *Hæc vna vetus ſcriptura legitur & altera: Heus hercle præſens ſomnium.*

300,11 At iſtuc.) *verſus mendoſus: & ille mutilus, faciunt vt vtrobique.*

408,7 Deum virtute.) *Hic verſus emendari à me, neque de libro veteri, neque de Nonio potuit: qui docet, virtute hoc loco ſignificari auxilium.*

412,5 Cui facetiarum.) *Requirunt aliquid numeri. legendum ergo fortaſſe, cor corpus'que.*

413,22 Dimiſit.) *Ita cõfuſa eſt vet. librorum ſcriptura, vt nihil certi poſſim elicere.*

30 ebibit.) *Nos id repoſuimus, cùm libri ſcriptura minus eſſet liquida. ſic infra, fecimus loris excruc. eadem occaſione.*

415,15 aſſecari.) *De ſcriptura veteri deprauata, hoc quale quale effinximus: alij deartuari malunt.*

419,24 circus.) *ſenſus eſt, An locus pateat ad faciendos ludos. & fortaſſe legendum, vbi ſunt ludi faciendi mihi.*

420,34 palam rem.) *vel, patere. Nam corrupti hoc loco libri.*

427,7 ſummæ nupt.) *vel ſummè ſc. cupiens. Etſi in lib. veteri ſcriptura eſt minus liquida, vt pro, ſummè, legi poſſit, omen, vel omnino.*

430,21 Quin etiam.) *Ita vet. libri. Alij faciunt, Quin eam intro.* MIL. *Occluſa ſunt fores.* ACROT. *Effringam.*

Quæſo.

Quæſo.) *Minus hoc abductum à vet. libris, quàm ſcri-* 434, 5
*ptura vulgata. Verſus illi, Sed quid &c. mutili ſunt. aliud non
poſſum affirmare.*

Aliter hinc.) *Minantis oratio ſubaudi, non abibis.* 437, 20

antequam mittis.) *Ita noſtri l. Venuſta alluſio in mitis* 24
& mittis.

ſcelus vir.) *Ita noſter l. ſed numeri vidētur flagitare viri.* 438, 2

MERCATOR.

ad ſe ſimulans.) *tmeſis, vt inque ligatus.* 13

vt ſim implicitus.) *Ita vet. liber. Nonius ſimplicitus, id* 439, 2
*eſt ſimpliciter. illo. Et hæ parum, &c. nihil affirmo: ſcriptura
enim in l. vetere minus eſt liquida.*

vt conata.) *fortaſſis, vt inchoata.* 440, 12

interdum mihi ſe.) *In vetere l. interdum miſſa conlo-* 22
qui. inde, quod vides, emendauimus.

mutuanti.) *Vel, vt alterius libri ſcriptura indicabat, mu-* 25
tuitanti: id eſt, volenti ſumere mutuò argentum.

Vt ſpectaſſet peplum) *Vetus ſcriptura expreſſa & ve-* 441, 4
*ra eſt. Nam Panathenaicis magnis peplum, id eſt, pallam con-
ſecrabāt Mineruæ Athenis. fortaſſe hic locus Seruio in mente
fuit, cùm hæc de Plauto adduxit lib. 1. Æneid. Nunquam
venio in vrbem, niſi cùm infertur peplū. In hoc peplo intexta
erat gigantomachia. Celebrantur & alia panathenæa, quæ
parua vocabātur, ſingulis annis. Nam magnorum feriæ quin-
quennales erant. Sed paruorum dies erat prox. pòſt βενδίδεια,
feſta Dianæ, θαργηλιῶνος τῇ μετὰ τὴν εἰκάδα, quo & ipſo die in-
ferebant in templum Mineruæ peplum, in quo erat intexta
pictura Titanomachiæ, vt retulit Proclus in Timæum. Pepli
autem oblatio in templo Mineruæ & Homerica eſt, ιλ. ζ.*

cis vectatum.) *Suſpecta ſcriptura in veteri, Semper cis* 13
vectatum eſt.

Ah ne dî ſiuerint.) *Facilè potuit de ſcriptura veteris li-* 449, 19
*bri hæc lectio colligi. Fuit autem prouerbialis deprecatio hæc
veteribus, Ne di ſiuerint, vel vt Plautus ſæpe, Sirint. hoc Græ-
ci dixere, μὴ γένοιτο.*

cui

453,21 cui emitur.) *Vel, Qui mercatur. Et paulo antè, hic com modu poſcit. Plana veteris libri & vera ſcriptura. Vt in Aſinaria viginti argenti commodas minas, quæ vt opinor precioſiores fuerunt vulgaribus, vt Æginetica, déque his magnum talentum confectum, vt alibi diſputauimus.*

457,2 Generis Græci.) *Pecus quoddam Græcum dixerunt.*

458,6 Te colloces.) *hos verſus cùm confuſe ſcripti eſſent in libro vet. ita non malè, vt ſpero, emendauimus: quanquã pro poteſtur fortaſſe legas, poteſtas eſt.*

vlt. factum.) *ſi hoc factum placet.*

467,21 cupida.) *non ſum eius cupida ciuitatis. alij, cupita.*

14 vt me bene.) *Minus liquida ſcriptura vet. libri, & Nonius tutetu legit, id eſt, tutemini.*

29 Nubis ater.) *Hic verſus fine & prox. initio caret. nam etſi erat aliquid perſcriptum in veteri libro: tamen nihil conſentaneum de illo comminiſci potui.*

471,12 mentitum eſt.) *Ita vet. liber: poſſit tamen eſſe, mentituſt, pro, mentitus eſt.*

18 Zacyntho ſic.) *Id eſt. in Zacyntho: nam hæc inſula eſt: niſi fortè oppidi nomen accipiatur, vt Rhodum venimus.*

472,9 vix viuus ſum.) *Ita vet. liber, mendoſè tamen.*

19 cette.) *Ita vet. liber. & Nonius Cette, cedite, Ennius; Cette manus veſtras, meáque accipite.*

27 generc.) *mendum eſt. fortaſſe genium: ſed quæramus.*

PSEVDOLVS.

Prologus hic in vetere l. præter vltimos duos verſus deſiderabatur, apparet tamen eſſe antiquum.

482,10 præhibeo.) *vnde fit præbeo. ſed in altero exẽpl. perhibeo.*

483,26 En excetra.) *ita iracundè oleariam amicam illam cognominat, q.d. tu vipera.*

486,5 propemodò.) *Nolui ſcripturam mutare. propemodum tamen alibi legitur.* [*Trapezitæ.*

29 Heus tu.) *finem verſus non poſſum reperire, ſequitur de*

492,36 Cum apud te.) *Mendoſa hoc loco l. veteris ſcriptura ſecundum quam ſuſpicer legi poſſe; Quoniam apud te parum*

eſt

eſt fide.i.fidei.vel, Quoniam apud te parua eſt fides.

Meum amare.) *Inculcarunt hoc loco Græca quædam verba, quæ nimirum ἐπ' ἀκρὰν γλῶσσαν, vt dicitur, ἦλθεν. Ego quidem nihil tale potui de libro noſtro veteri colligere. Sed huiuſmodi potius quædam, de quibus tamen & ipſis quærendum amplius cenſeo:* 493,6

Meum amare. PS. *negare meum eſt.* SI. *liberare quã velit?*
PS. καὶ τοῦτο καὶ τοῦτο *nego.* SI. *ecquas viginti minas*
Per Syc. atque p.d.dol.
Par. vt auf. à me. PS. *abs te ego auf.*
SI. *Ita, quai meo gn. d.q.a.l.*
Fateri δεῖ καὶ τοῦτο ναί. PS. καὶ τοῦτο ναί.

in mundo.) *certum & præſens. Sic & Cariſius hunc locum adducit. In voce, diecula, intelligendum eſt ſpatium.* 22

ignorabilis. *Pompeius videtur legiſſe, ignobilis.* 496,25

Euge iam.) *Hoc loco Græca verba Latinis litteris malè ſcripta erant in veteri noſtro libro. Nos coniectura huiuſmodi quædam collegimus: Euge iam* χαίρειν, *vel* χαρίεν οἰωνὸν ποιῶ. 501,24

iam gratiam.) *in vet. libro, Tã. quod fortaſſe tamen ſit. Oratio deficiens eſt. & ſubaudiendum, habemus.* 25

vſitatus.) *vel, viſitatus fort.* 10

Peliam concoxit.) *De Æſone hoc traditur. Nam Peliam concoquendo necauit. Luſit igitur Plautus ſciens: vel eſt hoc* μνημονικὸν ἁμάρτημα. 506,34

Non prorſus verum.) *Varro, qui exit in veſtibulum, quod eſt ante domũ, ſolet prodire & procedere. quod cùm leno non faceret, ſed ſecundum parietem tranſuerſus iret, dixit, Vt tranſuerſus cedit, quaſi cancer ſolet, non prouerſus. Apparet Varroni in animo hũc locũ fuiſſe. Eſt igitur prorſus* πρόσω, *& trãſuerſus* πλάγιος. *Niſi Varro etiã proverſus accepit vt nomen.* 510,9

promiſcam.) *promiſcuè. Pompeius. In ve. libro eſt promiſca, ſed minus verum.* 513,33

abs te indeſt.) *Expreſſa veteris libri ſcriptura; id eſt, abs te inſtipulatus eſt.* 514,6

Quid hoc?) *Narratio vt ebrij, inconſentanea. Vt & in ſeq. ſc. in actione petulante numeri longius excurrunt.* 520,3

POENVLVS.

524,23 Achillem Ariſtarchi.) *Ennius ſcripſit Achillem Ariſtarchi, vt adducitur à Nonio, prolato are.*

525,34 finitor.) *penultima breui, dimenſor. & mox, Latinè Plautus patruus: fortaſſe, Plauti patruus.*

526,8 Vos iuratores.) *vel, viratores, vtrunq; de veteribus l.*

528,17 Gerræ germanæ.) *De cæteris nihil potui comminiſci. Nam quod repoſuerunt alij, ὁ δὲν περὶς τὸν ῥυθμόν, in veteribus libris extant, ſi quis fortè poſsit excogitare aliquid, hæ literæ, hæ decol lyræ lyre.*

531,10 Facere.) *Deeſt aliquid, fortaſſe, modum.*

532,24 obulo ærato.) *Alibi, cuius ego nebulæ cyatho.*

540,24 folia farfari.) *Neſcio an Seruius Æneid. 7. hunc locum, an alium adduxerit. Farfarſus autem fluuius Italiæ.*

541,22 hos procos.) *Liquidè hoc extat in noſtro libro. Et antiquum nomen procus eſt, neq; ego ſcripturam temere mutare volui.*

543,18 digitulis primor.) *Et in Bacchidibus. & hic relinquo quærendum, ſit'ne primoribus an primioribus. Hoc quidem loco numeris, primioribus, conuenit.*

544,12 commendo.) *irrepſit hoc, factum de lituris veterum l. Sed & illud, Quiqui tamen, ſuſpectum eſt.*

548,2 Coo.) *Ita vetus lib. Sed vnde prior ſyllaba breuis? an legendum? Coo, Thaſio. & mox, vnguentitiis eccheumatis, ἐκχεύμασιν vnguentorum effuſionibus.*

35 panem frang.) *Ita veteres l. & loco dictum apparet.*

550,6 id nunc hiſce.) *In altero libro veteri hoc loco lacuna eſt: in altero extant quædam literis inconſentanea. de quibus tamen coniectando fieri poſsit. Cor vritur.*

554,21 perdeam.) *peream. numerorum cauſſa interpoſitum d.*

555,15 tacitus.) *puto integrũ eſſe, tacitius, id eſt, magis tacitum.*

17 vnum calcem.) *Ita Nonius: in noſtro, vnam calcem.*

557,16 certa eſt.) *lege Creta eſt, vt per appoſitionem dicat illum ſermonem eſſe candidum & fauſtum.*

26 facies) *Deeſt finis verſus in vtroque libro.*

559,12 nos captatum.) *Neſcio quid addendum ſit, Punicum'ne quip-*

quippiam an Latinum:in noſtru eſt mcdilia, de quo magdalia fecerunt.

Sunt columnæ) *Litura eſt in vet. libris obſcuriſſima. cōminiſci poſſim additū iri non malè, Hetruſca. ſed id incertū.* 563,13

Etiam me meæ.) *De vnius libri lituris fieri potuiſſet, etiam ne me allatrant canes?* 566,17

Deglupta mænas.) *Hos tres verſus maluimus edere mutilos, quàm incertis cōiecturis explere. Si quis tamen fortè amplius cogitare voluerit, is ſciat in noſtris lib. legi poſt Sarapis, Semētiū: poſt halagora, ſamatū. Et mox initio tertij Alyulpi.* 569,10

PERSA.

Baſilicè agito.) *Hic & ſequens verſus in veteri coniunctim perſcripti erant, itáque reponendi ſunt.* 574,26

Sed legirupam.) *In vet. Llegerumpam. Iniexit, erit, inieccrit, figura ſermonis iudiciaria, vt in Trucul.* 576,9

Infuerit ne feb.) *Apud Sext. Pomp. citatur de Plauto. Inijt te nunquam febris. neſcio ex hoc ne loco, an alio. Nos ſcripturam veteris libri curauimus exprimi.* 19

In ſcutris.) *Inde ſunt, ſcutulæ & ſcutellæ: vt à culcitra, culcitula.* 32

Alecis.) *Halex ἰχθὺς τεταριχευμένος, inquit Chariſius, ſed ſignificat vocabulum & ſalſuginem atq; liquorem, in quo piſces ſeruantur. Eſt fœminini alex, & neutri, alec.* 577,13

Megaribus.) *Pro Megaris, metaplaſmo ſanè mirifico, ſi locus mendo vacat.* 578,10

Quaſi ſit.) *Melius decurreret verſus ſi legeretur, & tu gnatam. Locauerunt, penultimam contrahit, vt alias.* 32

Commorandū.) *De veſtigijs ſcripturæ veteris verſum quis ita expleat: mihi hîc apud hanc obijcem.* 580,33

tipulæ.) *Pōpeio beſtiola hæc leuiſſima, quam Gaza vocat ἀσκαρίδα. In noſtro eſt, ſtipulæ: ſed illud verius.* 582,34

boues bini.) *iuga boum.* 586,3

faciam.) *fortaſſe, faciam iam.* 592,5

facie.) *fortaſſe fa cies.* 593,27

arbitratu.) *fortaſſe arbitratu tu.* 594,19

21 intromitti.) *Addi poſſit tale quippiam, non volo, aut vetuere.*

598,3 Quoiuſmodi.) *Hoc loco de orthographia nominum, in quibus ſcribitur litera* q. *aliquid dicendum putauimus.* K *&* Q *conſtat eſſe poteſtate pares literæ* c. *& harum figuras veteres Latinos non vſurpaſſe ſcribendo. Poſtea ſequente* a. *max. breui,* K *præpoſuerunt, vt Kartago, Kalamitas, etiam Kalendæ. Sequente autem* u, *placuit vti litera* q. *non* c. *vt, Quando, quis, quare, quoniam, æquus. hoc ferè obſeruarunt, ſi eſſet* u *pro conſonante. Sed fecere tamen & in alijs. vt, Qur, qum, hircus, coqus, quius. In quæ poſtea inferſerunt alterum* u, *vt eſſet pronunciatio plenior: ita factum fuit, quur, quum, hirquus, coquus, quuius, Et antiquo more quom, coquos, quoiuſmodi: cùm in his omnibus & ſimilibus appareat ſuperfluũ eſſe alterum* u.

602,17 Accedin.) *In altero l. vet. Accede ad me, & ãplectere ſis.*

33 Bene mihi.) *Hilaritatis* εὐφημία. *vt & in Sticho, Bene nos, bene te, bene me, Faſtorum ſecundo:*
Et bene nos, bene te, patriæ pater optime Cæſar.

RVDENS.

607,16 Suipte.) *Vt ſuopte, ſuapte.*

25 Arcturo.) *propriè dicitur ad femur ſeu coxam Bootæ, quem &* ἀρκτοφύλακα *nominant, ſtella clara, tempeſtatẽ ciens occaſu ſuo, qui eſt autumnalis. Eſt & hiemalis veſpertinus.*

27 Ambulo.) *int. fortaſ. ambulo que, ob hiatum inſuauem, & mox alium quidem alia.*

608,7 Donis hoſtijs.) *Non improbo quod de veſtigijs vnius lib. vet. colligi poſſit, hecatombis hoſtijs.*

27 Ludo fidicino.) *Sic in Cic. Oratore, modi tibicini.*

610,25 Habui.) *Legendũ videtur aut, habuis, aut, eanc, & mox ſexus, etiam à Nonio notatur, vſurpatum olim fuiſſe in neutro genere. Quomodo autem infra dicit, exigiſque arund. alibi ita dixit, exagitaſque arund.*

612,8 Quique.) *ſuſpecta mihi lectio. & mox, ad ſaxum quod: alibi quo. Veſperi, eſt in antiquo, vt in Milite, qui veſperi viuat ſuo.*

Hiſce.

Hiſce hami.) *pro hice, vt alibi principium ſeq. verſus abeſt à vet.lib.fort.deeſt,cotidie,aut, Illinc vſq;aut quid tale.* 616,18

Oſtreas.) *Græci in neutro genere dixerunt oſtrea, & interdum penultima longa,vt in hoc verſu.* 22

Τὺς μῦς ἄινος ἔχει μεγάλυς, ὄςρειαδ' ἀβυδός.

Iam conchas Græci etiam genere maſculino protulerunt,Plagusias quas dicat,quærēdum. Niſi pelagias ſignificare voluit, vt ſit,pelagusias. Striatæ quidem à teſta quaſi ſcalptura nominatæ & apud Plinium ſunt.

Aggredimur.) *Ab aggrediri,penult.producta.* 23

Silanum.) *Etſi quoq; Silones ſint,vt Frontones,Naſones, reliqui tamen vet.ſcripturam.* 617,10

Ananceo. *Ita ſcriptum inuenimus. Neſcio quid velit, ſi non ad carcerem alludit,vbi damnatis venena dabantur, vt ſit, ἐν ἀναγκαίῳ datum quod biberet.* 619,2

Ad vos venio.) *Ita noſtri li. mendoſè tamen vt videtur, & mutilè.* 621,2

Præficiſſimè.) *expeditiſſimè. Et apud Lucretium, adducente Nonio,perfice. Præ autem & Per in compoſitione idem valent,niſi potius, præfiſcine, quod apud Chariſium legitur, reponendum eſt.* 622,13

Scirpe.) *Vel,ſirpe. Et ſacciperium,à ſacco & pera.* 624,5

Viſe ſi.) *Viſe intrò ſi lubet.tum pleniores eſſent numeri.* 625,18

Ciccum.) *Ciccum, nihili, ob exilitatem, qualis eſt membranula in malis punicis: ne tantillum quidem ſe ait ſeruulus impendere velle illius hoſpitis cauſſa. Et Varronem ſuſpicor hunc locum adduxiſſe, vbi interpretatur Ciccum. & eſt Plautus ſimili figura ſermonis vſus in Trinumo, Floccum non interduim.* 32

ſed quid.) *affingere poſſis mutilo verſui: intus obſecro.* 626,1

Veneris ſignū.) *Si liceret verſum ita,explerē,nunc vir audaciſſimus,vel,ſceleratiſſ. & tertiū ab hoc ita:eloquere obſecro.* 628,1

Eſt lex.) *principiū tale quis cōminiſcatur. Nō licet inquā.* 630,30

Offerumentas.) *fortaſſe à ferro fecit,offerrumentas.* 631,32

Ad portum.) *Verius eſſe puto ad portam.* 635,7

Sapiſſet.) *ſicut reſipiſſe annotat Priſcian.* 636,16

vlt. ſententiam.) *Ita in noſtris. Malim tamen ſeruitutē, aut ſeruientiam, vt ſapientiam. στρατονικὸς, victor exercitus.*

638,5 rete.) *Priſcian. legit retem. Idem'que infra, In mare communi, contrà atque noſtri l.*

640,1 Non enim.) *Secundum Homericam ſententiam*, ιλ. ψ.

——οὐδ᾽ ἄρα πως ἦν,

ἐν πάντεσσ᾽ ἔργοισι δαήμονα φῶτα γενέσθαι.

36 Fruiſci.) *Pro frui. Sed fruniſci in noſtris libris legitur, idq́ue verum puto. & mox, Reditur, antiquè pro redditur.*

644,35 Caudeam.) *Significat ciſtellā textā viminibus, aut iunco, vt Feſtus interpret. apud quē caudaca mēdoſum eſſe puto.*

645,33 Faciam ego hanc rem.) *Deeſt aliquid, vt tale quippiā, Hanc rem ex incerta planam.*

646,5 at meo her.) *Hoc in verſu finis deeſt. Et ſuſpicor perſonā interponi debere non Trachalionis, ſed Gripi, vt ὑπαντίωσις conſtet. ac ſi tale eſſet.* GR. *at meo hercle iniuriam meram. Quid ſi iſta.*

647,29 Eamus in.) *In hoc verſu ante promiſcā litura eſt in v.l.*

650,7 ſapientis mores.) *vt ſapiens conſiliū. & poplo, vt vinclū.*

652,8 Vere natū eſt verum.) *Verū, vt Cornū, genū. Vere autē naſcentia ſenectutem maximè putantur ferre. Si, Ver natum, legas, intelligemus vel caniciem, vel tāquam ſerpentinas exuuias, quas in ſenectute exuere angues conſueuerunt.*

656,16 murmur vllum.) *Nonius murmurillum legit.*

STICHVS.

662,10 ingenium.) *Deeſt aliquid: & in veteribus eſt, ingenij:*

663,12 Quam ego.) *Expreſſa eſt ſcriptura quidem veterum librorū hoc quoq; loco, ſed deeſſe aliquid ſuſpicor: vt tale quiddam verum eſſe ſuſpicari poſsimus,*

Quam ego matri meæ refero inuitiſsimus,
Neque refert quiſquā homo omnium hominum gratiam,
Neque retulit, quam ego refero meæ matri fami.

22 Audiui.) *Et hunc verſum quis ita ſuppleat, Hoc vulgò dictum dicur.*

665,25 Fuit diſertum.) *Nonius diſertim, aduerbium legit: & interpret. planè. Et mox miccotrogus. nā μικκὸς ſignif. μικρόν.*

quot

quot agnis.) *Non affirmo hanc eſſe veram ſcripturam.* *vlt.*
In noſtro libro hæ erant literæ. Quod tacnu.

exanclauit.) *Eduxit & ſubmerũ: alij maluerũt ſubmetrũ.* 666,20

Quas tu vides.) *Suſpecta hæc ſcriptura mihi eſt. Ac ſi* 668,20
ſciam quid hoc verbi ſit, ſuſpicor ſic feciſſe poëtam, qua tu id
te excolubras?

perij hercle.) *Apud Gell. lib.* VII. *ſic refertur hic ver-* 674,8
ſus, Nunc ego hercle perij planè, non obnoxiè.

oleæ interrupto.) *In veterib. ſunt hæ litteræ, interiplio.* 681,22
Quid ergo reponendum ſit, quæramus.

Nolo obcædes.) *Hæc reliquimus ita vt reperiuntur in* 683,14
exemplis vulgatis. non enim cõminiſci potui quid reponi debe-
ret, cum quidem hæc mendoſa ſint. catali erat in veteri libro.

TRINVMMVS.

cuius nubunt.) *Suſpecta quidem ſcriptura: ea tamen de* 685,21
lib. vetere emendari non poteſt.

Immune.) *In vet. libris, Immene, e longum in u veteres* 686,22
mutauerũt, vt menio munio &c. In Rhetoricis Cic. perperam
fecerunt, immane.

artes.) *ἐπιτηδεύματα. Sequẽti verſu idem verboſe & ſuo* 687,26
more Plautus repetit: quanquã non omnino male legat quis:
Siue immut.

præſenſiſſet canes.) *Ita vet. liber. & canes, vt plebes no-* 690,20
minandi caſus.

famigerator iure.) *In præcedenti verſu librum vet. ſum* 691,29
ſecutus, in hoc conjecturã, cùm in vet. libris eſſet, ire, cũ litura.

lutilant.) *Verum eſſe hoc puto, etſi eſt in antiquo lib. lat.* 694,19
Nam illud latitant, quod aliqui repoſuere, nihil eſt. & paulo
pòſt eſt vſus verbo compoſito, collutulet, & paulo antè: Quin
prius me ad pluris, de ſcriptura veterum librorum, conjectu-
ram ſequens, verum eſſe puto. Quin prius me ad patris pen.
id eſt maiores qui terris exceſſerunt.

De mendico.) *Sententia Laconici ἀποφθέγματος, quod* 696,10
extat apud Plutarchum: ἐπάιτης ἤτησι λάκωνα, ἀλλ' εἰ δοίην
σοὶ, ἔφη, μᾶλλον πτωχεύσεις, τῆς δ' ἀσχημοσύνης σοὶ ταύτης ὁ

πρῶτος μεταδοὺς ἄιτιος ἀργὸν σε ποιήσας. Sed eſt ſententia hæc immitis & inhumana, καὶ ἀσεβής.

699,15 Mille dracumarum.) *Mille drachmarum, ſicut mille hominum, mille paſſuum. Dracumarum autem, & planè exaratum eſt in veteri libro, & numeri quatuor ſyllabas requirunt. Nam trapezita κατ' ἐπισυναλοιφὴν hoc loco, vt & alibi apud Plautum, τρισύλλαβον eſt. Fit autem Dracuma, ſicut Mina, & Alcumena, interpoſita inter conſonantes litera* i, *ſeu* u. *Quæ fuerint autem drachmæ Olympicæ, quæramus. Conſtat autem alijs in locis aliud drachmarum precium fuiſſe, ſecundum quas & æſtimatio talenti varia fuit. fortaſſe verum, Philippicum, vt in Truculento.*

702,20 Interfieri.) *plana ſcriptura, & primam in fieri alicubi apud Plautum tendi, annotarunt veteres grammatici.*

703, *vlt.* Quid opus ſit facto.) *Collegi de veſtigijs veterum lib.*

706,10 Vindex.) *In altero vetere l. legebatur obſcurè & cum litura. fort. vibex.*

707,14 Tum igitur tibi aqua.) *Hæc liquidò exarata ad hunc modum ſunt in noſtro libro, itemque ſequentia. In conglíſcat ſcriptura hæret: quod vt non alienum eſſe puto, ita relinquo conſiderandum. erit autem conglíſcat, ſuſcitetur.*

709,30 Columen.) *lege columem. quod quid ſit, quæratur.*

710,19 Falſidicum.) *Ita vet. liber, etſi duriùs cohæreant.*

711,33 Actum reddam.) *De veteri ſcriptura ita verſus finis conficitur; nugæ hæ ſunt: niſi aliquid aliud addiderit, Callicles, & alter etiam verſus deſideretur.*

713,1 Quanquã domũ) *Domi alij, vt Donatus in Eunuchũ: Quanquam domi cupio, operiar tamen: id eſt, cupidus ſum.*

714,9 Coniuratori.) *ſuſpectum eſt: in veteri eſt, Cum iuratori.*

717,14 Eſſe oport.) *Huius verſus & ſequentis initium in veteri libro obliteratum eſt: & vereor vt quod verum eſt, id repoſitum ſit.*

720,35 Strenuos præterire.) *fortaſſe leg. Strennuos præterire ignauos, more fil.*

724,2 Hic homo.) *δεικτικῶς. nam ſuam felicitatem adoleſcens lætus prædicat.*

AN-

ANTIQVAE LECTIONES CAROLI LANGII, EX PLAVTI tribus exemplarib. manuſcrip.

Pag. 10. verſu 1.

PLAVTI ASINII AMPHITRIO.

Sic ſemper cognominatur in omnibus.

Fabula refertur ab Apollodoro de Dijs.

4 *In faciē vorſus Amphitruonis Ioppiter,*

5 *Thebolois hoſtibus,*

6 *Alcumenam vxorem caepit*

19 *Is aduenientem*

11.7 *voſtrorum omnium*

8 *voltis, peregrique*

10 *incaepiſtis res, quaſque incaeptabitis,*

11 *voſtroſque*

12 *voltis:*

13 *Quae maxume in rem noſtram*

16 *voltis*

20 *Nunc coius*

26 *aequomſt Iouem,*

29 *coius huc*

30 *noſtrum*

32 *aequom,*

12.7 *repuplica.*

10 *& Victoriam,*

13 *Sed mos nunquam illi fuit meo patri,*

21 *faciam Tragœdia*

22 *Comœdia & ſit omnibus iſdem vorſibus.*

23 *voltis?*

25 *Commixta ſit*

30 *Faciam proinde, vt dixi, Tragicocomœdia ſit.*

36 *Siue qui ambiſſent*

13.1 *Siue quoiquam*

6 *Victores dixit vos virtute viuere,*

26 *nunc animum*

32 *Theboloïs*

34 *Grauidam vxorem fecit ſuam Alcumenam*

36 *harunc rerum*

14.2 *occaepit*

20 *abijt*

27 *coius cupiēs maxume eſt.*

29 *Meus Alcumenae. illa*

3 *volt facit.*

36 *Et ſeruos, , coius*

15.1 *vt nos*

2 *Ego has habeo vſque*

3 *torrulus*

7 *ſeruos*

8 *laterna aduenit.*

11 *Iouem & Mercurium*

18 *obambulem.*

22 *in ero*

26 *puplicitus*

27 *Haec eri*

16.15 *Volgo*

18 *Sibi*

18 *Sibi euenturũ: id contigit, ſalui vt potiremur domum*
22 *oppidum eſt.*
23 *Imperio atq; auſpicio eri*
24 *maxumè,*
25 *adoriáque*
28 *rempublicam*
31 *Nã cũ illi pugnabãt maxumè, ego fugiebãmaxumè.*
17.4 *Thelobou*
7 *agro Argiuos*
10 *Thebolou*
12 *Superbe nimis ferociter*
13 *ſe ſuóſque*
16 *Theboloë*
21 *contra legiones ſuas*
23 *colloquutum*
24 *prælio*
32 *ex ſpiratu atq; anhelitu*
34 *vt volumus,*
18.3 *Animum omittunt demigrant*
5 *erus conſpicatus eſt, Illico*
6 *dextera*
7 *maxumo*
8 *impetu alacri*
9 *Fædant,*
15 *additus eſt.*
16 *Thebolois*
25 *atque arbitratum*
27 *eſt aurea,*
28 *potare era.*
34 *eſt hodie eludere.*
19.5 *ſi quicquamſt alıud*
7 *obdormiſſe*
19 *cæna*
30 *video hoc noctu?*
20.8 *Clara*
10 *modum morémque*
18 *ſic colo.* al. *ergo.* SO.
21 *edat.*
28 *continuo*
29 *peſſum eſt.* al. *peſſume*
31 *eſſe oportet*
35 *ne hic*
21.1 *nunquam obolus ego:*
10 *voce geſtio.*
30 *Igitur qui poſſim*
34 *Seruúsne, an*
22.1 *mentiris nunc.* ME.
7 *ſceleſte*
14 *domi*
18 *horunc ſeruos ſum.*
22 *fuſtem.* SO.
32 *quod nomen eſt tibi?*
23.13 *carnufex?*
20 *muttis?*
24.2 *quod tibi*
9 *Nec noſter*
10 *vnà ieram in*
22 *dolent. Quid*
26 *q̃q; dixti modo,*
30 *Theloboarum*
25.1 *Teloboïs*
3 *Elocutuſt.* al. *Eloquere. patera eſt?*
7 *Argumentis vicit, quærendumſt*
15 *hyrneam.* al. *cirneam.*
17 *eduxeram eri.*
18 *Factum eſt &c. Mira &c.*

18 cir-

18 *cirnea.*
19 *ebiberam meri?*
30 *forma cognoſco*
36 *naſa labra,*
26.23 *Vt ego hodie pilleum.*
25 *hoc hodie*
26 *maxumam*
30 *Amouiſſe: illic*
35 *igitur demum*
27.3 *probriū al. probri tum*
8 *ſeptumo.*
33 *domatu tædeat.*
28,17 *Carnufex meo?*
38 *muttitio?*
19 *a noli.* IVP. *muttito*
29.5 *luciſcat*
11 *dateſt.*
17 *quam ſeruus al. vt ſauus*
20 *luciſcit*
23 *lucet.*
24 *opinione hic adero; bonum animum habe. Nunc*
33 *ſecundo al. ſecundus*
36 *tuatim*
30.3 *abſcidam*
4 *commodum ſiet &*
10 *Iſtuc tibiſt*
11 *Tun me*
15 *res ita eſt*
17 *ludos facis me?*
18 *ſi non id ita*
20 *aebrius*
25 *Equidem X. deciesdixi.*
35 *rediero iam*
31.1 *quod herus*
6 *carnufex.*

7 *hodie ego*
10 *is tu verus al. is vi verū*
12 *poteſt, nam mecum argumentis puta, Fieri?*
19 *magis mirum*
23 *vt quidque al. vt quicquid*
25 *attulit*
26 *lacte lacti al. lac lactis*
32.3 *rogo te,*
5 *Soſia duci*
6 *ſeruos.*
12 *Dabo prægnatum*
26 *nunc video*
30 *quiſquam intelligere*
33.3 *ſimitu al. ſimitis al. ſimul*
4 *recte veniant tua.*
11 *Ita dis eſt*
14 *obtigit quod.*
19 *Noctem vnam modo atq;.*
23 *Sed hoc modo. At ſaltem*
26 *reuenit ſolatij eſt.*
28 *affirmato:*
30 *bellis ſe reducat,*
31 *optumum.*
33 *res & parentes,*
35 *in ſeſe*
36 *paneſt*
34.6 *inducto,*
10 *reuortitur?*
17 *Qui tibi nunc iſtuc*
21 *quam habeo.* 30. *et al. priuſquam abeo.*
27 *ſitulam ſi iam cepero,*
31 *me modo aliū allegabo,*
33 *Magis nunquam*
36 *diiudicat optimam,*

35.1. verorum mirificant
6. te pulchrè
10. Quaſi quis
20. An ne auſpicium
21 abiſti ita vt
36.1 nuſquam
3 ſi portu
5 ſcis bacche aduorſarier,
7 at pol qui?
11 quid vis rogare, roga.
12 Nunc tibi
13 in mentem eſt
17 Ecaſtor quidem heri aduen.
19 detuli
29 pragnati
35 Quid tibi?
37.3 Equidem caſtor
5 in portu
10 Hinc profecutus ſum ad Thelobodas
13 quid id eſt?
14 non de hac quidem hercle re, alijs
16 abiſti
18 vt coninis,
20 ture
26 ibi vt fuerit
29 maxumam
31 tute.
33 Audiuiſtin tu me narrare hac
36 factuſt,
38.1 aduorſus huc me
3 loqui te nolo
4 qua autumat?

6 quom me id rogas?
8 ipſos primum tecum
10 Qui nũc mulier? audin' illũ? AL. ſit, quia mihi
14 ſcio iſtac
25 ego quidem.
39.2 credis id, quae in hac ciſtula al. ciſtella
8. Pro cerrita quis facto
9 plena ſunt. quid verbũ opuſt? Em tibi pateram. eccã. ALC. crede
10 opus eſt? ALC. hem, tibi pateram. eccam. Amplius, credo
17 ea eſt
21 exſoluam? geſta res
27 culpam conferas.
31 Opus mihi eſt id exquiſito. pro
40.4 Pateram exemiſti
6 Ei mihi,
8 oſculum detuli al. tuli
9 Iam illuc
11 poſtquam
16 et non
18 modo,
21 abimus.
27 perij. Quia
33 qui iſtac
35 edicas
41.1 Qid
1 fiu? AM. Saltem
7 Pro di ſaltim
11 aſſentiant. SO. Neſcio
15 niſi ſi

16 *abſente tamen*

18 *nimis eſt. Neſcio quis*

22 *pars maxuma,*

26 *necquiquam:*

27 *qua nec*

42.7 *amittier.*

23 *collatum ſiet*

31 *commoduſt,*

34 *Nunc autem qom exemplo*

43.5 *Si id Alcumena innocēt expetat.* al. *Sed Alcumena innocenti expetat.*

7 *familia Poſt igitur*

13 *ſequi,*

13 *imperare:*

18 *infecta eſſe acclamitat* al. *infectare eſt, at clamitat* al. *infectaue acclamitat.*

23 *mihi ille, atque*

33 *Quo te auortiſti?*

44.1 *Potin' es ut*

6 *neque ego eſſe*

18 *dictuſt*

19 *peruortier.*

27 *mihi comites?*

28 *Sin: ibo comitem mihi pud.*

31 *ſi falſo,*

33 *A*

34 *aduorſum*

45.7 *ſi purgas* al. *iiſdem purgas*

14 *ludificabitur.* SOLVS. *Quum*

21 *vos duos.*

26 *voltum è voltu*

28 *Triſtis ſit, ſi eri*

30 *ſeu iam dudum* al. *hac iam*

32 ALC. *Habui*

35 *è naui huc euocabis meum*

46.9 *Iam hic*

15 *diludi illum hædum,*

16 *ſient*

18 *cum mihi ſacruficem.*

21 Non quiſquam *tam auſus fuat homo,* al. *audax fuat homo,*

24 *ſeruolo*

25 *Ille nauem*

28 *ſequor*

30 *ego ego*

32 *maximeſt.*

47.2 *deludetur,*

4 *optumè, ciſpellam.*

6 *ſupero,*

9 *fecero, hic quid mea?*

15 *voltis*

16 *potos*

17 *Deinde ſuſum* al. *Dein de ſurſum*

24 *& myropolia,*

29 *domum ibo,*

33 *ſat iuſt.*

34 *hoc ſit,*

48.3 *loquor.* MBR. *tibi Iupiter Dique*

7 *oblitum cenſeas.*

19 Pro, *dignum*

20 *ſenecta atate* al. *ſenecta atate*

29 *queſo*

29 quaſo te vt
31 quin vtri
34 Quid ego?
49.1 facta eſt eloquar.
3 peruorſe
7 Certuſt introrũpã in ædib.
11 ſi volent
12 pergam ædibus
15 iam in corde al. tia in corde quin
18 vt enicer. me miſerã. Quid agam? Ita
20 ſum, abſumta
23 Nec miſerior
27 propere, detonuit, Vbi quiſque ſteterat,
29 maxuma
30 exclamat, Alcumena,
32 meo corruiſtu
35 Exilis prævortit metus, accurro
50.3 prouidimus.
7 ſepultuſt, quaſi mortuus.
10 quidem herus
15 nec ſecus quàm
19 tu vbi
24 ſartam
27 vt aliter
29 tuam eſſe
31 primum. Alcumena
35 Eloquere.
51.3 continuò tonat
6 me hinc
8 Quid ſit
12 merita eſt. BR. mitte iſtac, atque quæ dico

14 lauare
15 puer quem ego laui, vt magn' eſt! vt multum valet?
23 ei mihi.
34 Quid ſit enicat.
52.2 hominum. Is
5 tuum dixit eſſe
16 auxilio tuo
24 qui conceptus ſemine,
28 ſubactaſt
31 facio
32 cauſſa plaudite. CLARE PLAVDITE.

ASINARIA.

53.14 vortat
15 dominus atq; al. dominus &
16 Ecce iamnũc tu proco oẽm
17 Age nunc, reſide, caue modo ne gratis
22 Græcè Onagroſt fabulæ
23 Diphilus ſcripſit, M. Accius vortit
54.6 Ita eã obteſtor,
8 erga hodie
12 fidiũ quæris video iurato
28 hat
30 exſpuas.
31 excrea. Etiã amplius. DE.
55.3 Cur hoc ex te
15 ſiet?
16 tamen in pretio ſumus.
20 obſequelam: Quippe
21 beniuolo,
23 patris ſimilem,
24 Nauclerio
28 decretuſt

29 Agy-

29 *Agyripppus*
33 *arte*
34 *conſuerunt*
35 *quominus me*
36 *decet ingenio,*
56.1 *Æquomſt*
5 *cupere nequiquam*
12 *maxumas*
14 *ego te?*
16 *defrudaueris.*
18 *promitto Non offuturum, ſi hodie*
21 *Venari rete*
29 *Eo ego ad forum, niſi quid vis?* DE. *ſi quid te volam,*
34 *nocere poſſit, quũ mihi tua*
57.5 *hoc peior*
14 AGYRIPPVS
15 *Sicine hoc fit foris*
18 *At malo tuo.*
20 *erunt capitis, te*
22 *acerrumum*
25 *at*
27 *Edepol ego te in egeſtatis termino.*
29 *& fueris,*
58,1 *manſuetem,*
4 *era es.*
14 AGYRIPPVS
20 *nos animus*
22 *te portum*
36 *Modo q̃d accepiſti : haud multo poſt*
59.7 *hoſtimentumſt,*
14 *Æquomſt. tandem vt*
18 *itidemſt*

19 *ſucum,*
24 *pediſſequæ,*
25 *volt ancillis, & quoque*
28 *aequomſt*
29 AG. *Perdidici*
31 *te eam*
33 *quidem, ad*
60.2 *gratis dono*
3 *credam illa? aliò*
9 *Cætera quæ volumus*
12 *manus ſunt noſtræ,*
13 *nihil coactu eſt. al. nihili mihi coactio eſt.*
14 *Aliam mihi nunc*
16 *me blandè*
23 *meo ſtudio*
25 *nolebam quod vetueram,*
30 *concinuit*
61.1 *vinnula,*
2 *pertractabit,*
3 *Sauium*
7 *mercedem ſi eris*
11 *tune?* XX *minas?*
13 *alius ea ad*
16 *quo peream*
18 *leges eas Dabo*
22 *Ne quenquam*
31 *niſi ego illud*
35 *certumſt* 36 *certumſt*
62.12 *récipe*
13 *item*
17 *conſidũt aues. al. admittunt aues.*
18 *Picus & cornix eſt ab læua, coruus porro ab dextera.*
25 *Saurea. Quid*

27 ob-

27 *obſeruauit, al. ob-ſcænum,*
29 *Vbi nunc*
63.5 *prægnans*
6 *peculium, omnem in tergo thenurum*
8 *indepiſcet*
13 *& gnato &*
16 *ſiet.*
20 *exemplumſt,*
25.LI.*Edepol*
27 *At properabo,*
28 *pro edeſt*
31 *quid au*
34 *ted eſſe*
36 *Sciebam ego te neſcire, verum ego qui*
64.4 *alligatus es,*
7 *dependu, nec propendu,*
8 *hoc teſtamento*
10 *certuſt*
12 *Sis amants*
16 *modo inueni ego*
17 *digniſſumi*
24 *animi obtines,*
26 *peierabo denique.*
29 *potitur bonum.*
30 *ediſſeras?*
31 *derogita,*
33 *anhelitum trahere?*
65.3 *Tum igitur tu diues es factus?*
11 *qui argentum*
12 LE. *deuorandum*
16 *attritæ*
20 *memoras*

27 *quid tu?*
29 *Ipſe*
36 *balineas*
66.2 *aduentorē Sauream'q;.*
3 *exaſſeatum.,*
5 *me ſenex ſorſum*
7 *Ni hodie Agyrippo eſſent viginti*
9 *ſeſe operam*
10 *herum, narra vt hac nos*
13 *vt iubes,*
21 *item,*
29 *tu officium*
30 *Chlamidatus. Libanus.*
31 *haſce ædis*
35 *Chlam. Nemo es?* LI.
67.5 *exemplo omnibus.*
7 *ad ſe calcitronem.*
10 *mage*
23 *huic occeſſerit:*
24 *Aeacidu minis animis'q; expletus*
26 *tetigerit, iratus*
27 *Leonida. Chlamidatus. Libanus.*
28 *Quid hoc ſit*
30 *tonſtrinam iuſſeram*
34 *manu miſſus al. manu emiſſus.*
68.10 *ira incendit.*
13 *itaque hercle*
17 *deijci*
18 *Iuſſin in*
19 *cuſtiſtiſt*
21 *dedi, Dum.*
22 *quartiet argētū in fœdus,*

25 *oſpes*
27 *vecturam*
28 *reſolui.* LE. *cui datuſt*
30 *delnire*
32 *ille ſit*
33 *Exerambo*
35 *Exerambum.*
69.1 *& ſcribit*
3 *Domo*
10 *iam ſatu, Audin'*
14 *optumuſt priuſquam incipiat*
19 *obſtit*
21 *dinumerare,*
22 *iſtoc nomine*
24 ME. *ego hoc præſente*
27 *habitam huic,*
28 *qui omnium rerum ipſus ſemper credidit.*
70.2 *perduint,*
4 *abſcede hinc,*
6 *ni iſti*
12 *diffringentur, ni iſtum*
15 *tibi fiet,*
20 *mihi ſupplicium.* LE. *vae,* vel *va.*
22 *carnufex*
23 *pro dictis veſtris maledictis*
25 *nos fugitare*
32 *res eſt. ſequere hac ergo.* LE. *proficiſci ni hoc nũc dixero*
71.4 *facis cibam. huic*
8 *mercator diues Abſente*
9 *argenti talentum ſoli Annumerauit*

12 *quod id fers?*
16 *Nequeon' te interdictis manſuetam facere*
17 *matris expers*
18 *piam*
19 *Poſtulem. placere mater*
20 *aduorſari meis te præceptis? quid eſt?*
23 *queſtus eſt mihi,*
26 *neque id* al. *neque fas eſſe id me facere exiſtimo.*
31 *partiſculum*
35 *Quotiens te vetui, Agyrippum*
72.5 *An ted*
10 *lacrumarum*
14 *occupatuſt? quid mater*
19 *Agyrippum*
26 *lamminas,*
28 *Inductoreſque acerrumos* al. *intortoreſque*
30 *copiae, exercituſque*
33 *Factuſt*
35 *poſſis* 36 *poſſum,*
73.2 *poſſunt*
4 *peiuraris.*
5 *perſpraueris.*
7 *Aſtutus,*
9 *tua facta*
11 *prenſus*
12 *peiuraris,*
14 *Vbi creditum quod ſit tibi datum*
15 *amico fueris*
25 *Nimis aegre oſpitem*
30 *Atque Agyrippus*

32 *La.*

32 *Lacrumantem*
33 *atat modò*
35 *quo verberarem*
36 *crumina.*
74.1 AGYRIPPVS,
3 *retentas?* PH.
5 *valerem, ſi hic*
7 *offers*
8 *ſupremum mihi*
9 *faciet,*
12 *oho quin*
14 *Audin' hunc? opera vt lar guſt nocturna: nūc enim eſt,*
22 *quò properas? orcum*
31 *certuſt*
35 *O Libane, vt*
75.3 *ſalue. ſed*
18 *Qui hodie*
20 *quod dem, nunquam quicquam eſt.*
23 *me ad*
24 *ipſi daturas al. daturum*
27 *perij.*
34 *autem hæc.*
36 *facias, nobis quod faciam? ſuades.*
76.4 *ecquid ſalutis?*
8 *Sed tibi viginti minæ argenti ſi proferentur*
11 *in crumina.*
18 *libera, atq; iſtam impone*
22 *preſſatam aere?*
25 *ocello, mea roſa, mi anime, mea*
30 *labella labellis.*
33 *At pol non feres, qum genua confringantur.*
77.7 *Cape hoc hoc ſis*
10 *amplexare hanc.*
17 *conticino.*
18 *iubes petere atque orare mecum?*
20 LI. *Enimuero obſecro, & tu*
27 *me tuam niticulam al. tibi auiculam*
28 *putillum, paſſerculum. Fac*
29 *eduplicem*
30 *Circundatóq; brachijs.*
33 *nequiquam dictū in me.*
35 *argentum aliter*
78.3 *edomari. Adſta igitur vt conſuetus es puer olim. ſtabin vt dico? Hem ſic,*
6 *vt incedis,*
7 *iam de ordeo. tolutim ni badizas.*
11 *cliuum, Poſtea*
14 *nunc? quom deluſiſtis nos vt eſt libitum. Amabo datis argentum?*
18 *Etiam ne here*
21 *deū nominē? obſequentē.*
23 *eſt olim homini*
32 LI. *A' me viciſſim*
34 *maxume.*
79.1 *commodes*
2 *bono face.*
4 *Ego caput fui huic argento*
8 *cenſeo, nunc rem vt eſt*
9 *Agyrippe*
10 *Ad te argentum.*
15 *iube*

15 *iube venire*
16 *compulit.* AR. *hac*
24 *De argento ſi*
80.1 *adde & ſcribas,*
2 PA. *Alienum hominem in-*
tromittat neminem.
3 *amicũ aut patronũ neminẽ*
4 *illa amica amatorẽ pradi-*
5 *ſint, niſi* [*cet,*
8 *ulla ſit*
10 *ni in quatriduo*
11 *quo abſte*
14 *neminem illa,tu*
15 *Ad forum. al. ſorum ne*
quem oculos
21 *ulli pede*
22 *neque in*
26 *Quum iaciat,*
27 *Deam inuocet ſibi*
30 *innuat.*
31 *Poſt id ſi*
32 *optumſt,*
81.5 *ut cuiq; al. cuiquam*
10 *Nec illi verbo vale*
11 *Hac multa eſto,*
12 *Vt careat.* DI. *pulchre*
ſcribis. al. ſcriptis.
13 *ungenta,*
15 *ea det,*
17 *Tot noctes*
18 *mortalia.*
26 *ſuppelles*
27 *Suſpendas potius tu me*
35 *concinnas,*
82.2 *iſtuc*
5 *Age decumbamus ſit*

6 *ita fiat.*
7 *moleſtumſt hac mecum*
una accubat?
17 *Vino ut ſermone amari*
volo
20 *video. triſtem?* DE.
25 *Hem ſpecta.*
29 *ego hercle*
31 *res me male*
33 *eſſe facile*
35 *quæ optas.*
83.5 *hilarum*
7 AGYRIPPVS,
15 *alios*
16 *Siccum, continentem,*
maxumè.
18 *mortalem*
22 *ſemper frugi ratus.*
24 *eſſe oſtendit quid eſt. cum*
25 *potat*
28 *Demoſthen,*
34 *hominem in*
84.4 *hominem opprimas.*
8 *Poſſu fortè virũ cũ corona*
10 *em tibi*
15 *corruptum oppido.*
17 *egon' domo*
21 *illum hodie*
24 *miſera*
26 *interim ſauium.*
33 *illam*
34 PA. *ecaſtor*
85.2 *vicium*
3 AGYR. *Ecquid*
5 *homo hic te.* ART.
10 *uxoris*

14 *Non mirandum eſt.in ocu-
los inuadi optimum eſt.*
17 *pollictorem arceſſere?*
23 *Poſt domum*
26 *Agyrippus*
31 *emcabit.* ART. *ſurge*
32 *ne nega,*
86. 2 *inueniſti tuam?*
4 *quid, anima fœtet vxoris*
8 *Agy. ecaſtor qui*
12 *ne te pudet? me pudet.*
14 *luſtru rapit.*
17 *vt dignum eſt,*
24 *ego vero ſequor.*
25 *ſuauium abis.* DE. *cru-
cem.*
35 *poſſe, Sic al. ſi plauſum
ſic clarum datis.*
87.32 *Lubenſque faciat,*
33 *foras.*
34 *Re omni*
88.6 *cum colo & poſsideo.*
7 *auoque huius*
9 *Theſaurum auri*
11 *Is quom al. quando*
16 *Qui cum*
18 *obſeruare, qui maiorem*
21 *impertire*
22 *nam idem*
26 *aliquis ſupplicat,*
32 *autumat pater*
89.7 *Exi, age, exi. exeundum
hercle eſt tibi. Circunſpe-
ctatrix emiſſicijs.*
14 *Nam qua me cauſſa*
16 *ſis, vide vt*

17 *modo res*
18 *Si hercle*
25 *etiam nunc Iſtic at aſta,
iſtoc loco*
27 *tranſuorſum, excedes,
al.latum Aut ſi*
35 *eſt ne ita*
90.1 Non *enim mecaſtor*
2 *Mala rei*
3 *me miſeram*
11 *litteram, Longam laqueo
al. longum laqueo*
19 *Ita inanis ſunt oppleta*
21 *Dareum,*
26 STAP. *Quid ſi quiſpiam
ignem querit?* EVCL. *ex-
tingui*
28 *tu extingue extemplo.*
29 *Tu aquam*
30 STAPH. *Cultrum,*
31 *vicini rogitant.* EVCL.
91.1 *numquam adit quan-
quam propet*
18 *poſt item al. poſt idem*
22 *rei cauſſa*
25 *multuloquaces*
92.2 *deces equidem vera al.
te quidem*
4 *eſt frater.*
5 *Aduorſari re nuquam*
6 ME. *tuaſtum tere al. tuaſt
me*
9 *facta volo.*
17 *ſi lubeat,*
22 *maxuma*
24 *ubi poſiere,*

27 *media ducit*
28 *prægnantem fecerit anum fortuitu,*
29 *Poſtumus?*
93.1 *Nouiſtin hunc*
4 *deſponſari.*
5 *Scio quod*
6 *vortant.*
13 *pecunia bene.*
24 *animus æquus*
30 *pauperiem queror.*
34 *opu'ſt,*
94.2 ζημία
3 *quicquid tetigerunt,*
8 *eſt. eam rem*
13 *fecerim*
19 *quod percontabor,*
21 *proloqui.*
22 *arbitrare me genere prenatum?*
26 *item &*
28 *edepol te*
30 *hic olet.*
34 *vxorem poſco mihi.*
35 *Eia*
95.1 *vti faceres*
6 *in Magadore mentem,*
10 *me aſellum,*
12 *natus quam nunquam*
15 *Neu vt ruri*
16 *mordicus*
17 *me ab aſinis*
22 *ne duas, ne. dum modo*
24 *theſauros*
26 *Num ego*
28 *hunc eſt homo?*

32 *malam rem*
36 *vt me cuiuis caſt. loces.*
96.9 *ita di faxint*
11 *mea adferat filia.*
12 *quomodo ſoleatis*
17 *Hodie vt faciamus, al. quin faciamus.*
18 *optuma.*
19 *fiat,*
28 *deblatrauiſti verum caſtor*
33 *ſubitum nimis.*
97.1 *quid nunc agam?*
5 *celatum atque occultatum eſt.*
7 *fient.* STROBILVS.
13 *vt diſpertirem*
14 *Me quidem*
16 *verum*
20 *ducet*
21 *Euclionis è proximo*
24 *dicis, dimidium domui?*
29 *hic ſenex.*
33 *tigillo*
36 *gutturem. Ne quid*
98.1 *Hac mihi te, vt tibi me æquom*
11 *ei eripuit miluus,*
15 *miluum*
16 *Secenta*
18 *Ego multo*
23 *tun trium*
24 *vituperas? fur. Anth. al. ras? Anth.*
27 *Face. agnum vter*
29 *ſume, Atque*

30 abi intro
34 Phrugia, tu autē Eluſium
99.1 Vbi ſiquid poſcam? quæ ad aram imponamus Vbi prius al. poſcamus, ad rauum poſcamus prius.
5 ſiquid uti
7 Hic autem apud
9 Ibi ſi perierit
21 hau facturi
27 Cœna'ue
30 Fitodicus
34 Inde coctam ſubducemus corbulis ſurſum.
36 ſunt,
100.5 haberē filiæ nuptijs.
8 Vitilinam
9 cariora, quia es al. quo
10 iratus illinc
15 ventri cordique
18 tuſculum
22 numnam ego compilor
24 parua eſt, ei mihi.
26 huc propere propero
33 Gongrum murenam exoſſata fac ſient. al. Congrū murenā, exoſſa quātū potes Ego hinc &c.
101.1 Lydius
2 quid hoc clamoris
4 quid turbæ hic itidem fiat.
8 facitote plateæ
10 bacchinal
15 à perij, bacchinal adeſt.
16 neſcio quam
21, Eu. Dedi,

23 iam perfero nomen tuum.
29 Neque qoi ego
32 Sed quod tibi tactio eſt, quæ res?
33 erat æquum
34 ſi hoc caput
102.5 coctum ego edim,
6 item ſinas
14 tibi ſeu cuiquā non velles?
15 angulos omnis
16 conclauium peruium
17 ſi adeſſes, al. ſi non adeſſes,
18 factum eſt tuo.
21 mortalis
24 populo hic differam ante
25 næ ego edepol
29 ibo, mecum erit,
33 Etiam introduce
36 huc conducta
103.4 ne ſis, aut cœnam,
10 pauper cepit rē habere aut al. pauper hom. cep: rem hab. aut
11 Velut Megadorus
14 Is ea cauſſa
15 me gallus
18 opuſt
20 edepol ego
22 Quid opuſt
34 minore nos
104.1 In maxumā illac optumum
3 audiu necne
4 ſutor capere
6 Dotatæ, illud
7 iubeant nubant,

14 Nul-

14 *Nulla igitur*
18 *quo ferar.*
19 *vt matronarum facta*
20 *hunc velim.*
23 *polcrum*
26 *Flammarij,*
27 *murobanarij,* al. *cinobatrarij,*
34 *Treceni*
35 *lymbuarij,*
36 *iam hoſce*
105.2 *ſemper crux*
6 *cedit miles,*
8 *Miles impranſus*
11 *Hæ ſunt*
19 *Tamen meo*
20 *ſis filia*
21 *& pro copia gloriam:*
22 *meminerunt*
25 *vt ſit, Plus* al. *vt ſiet, Plus*
26 *iſtuc ſoſpitent*
29 *ſolum è Senatu euocat?*
33 *in ædibus*
36 *Ioni Iuno*
106.2 *ſcateat,*
4 *autem vel leoni*
7 *Volo ego ex te*
8 *ac pellis* al. *Quia oſſa ac*
9 *ſole viuo*
12 *optumſt*
15 *quidem hercle*
18 *madidum vino probè,*
19 Te, *cui*
27 *concreditumſt,*
28 *facto eſt*

36 *erile*
107.1 *ero*
2 *erum* 4 *ero*
5 *erum*
3 *Si dormitet*
7 *non enim*
8 *Quaſi pueri qui*
11 *ero cenſeo,*
12 *Vt tollat,*
13 *vt quid in eos oculiſiant.* al. *quidnam os velit, oculi ſciant.*
22 *ego & huc*
28 *polcram*
35 *etiam nunc, ſaluam abs te aulam vt*
108.7 *erus quam*
16 *groccibat*
24 *Ego pol te*
31 *rogitas?*
34 *He equid* al. *Ecquid agis?*
36 *cauillam,*
109.1 *Quid ergo*
3 *Non hercle quicquam*
9 *fateor, maxumam,*
20 STR. *quin equidem ambas.* EV. al. *quin equidem ambas profero.*
23 *a nugas. Certe*
26 *Illud quod meum habes*
28 *panes.*
31 *ſi amitto, abierit.*
35 *dique perdant.*
110.1 *Ibo hinc intro.*
4 EV. *caueſis.* STROB.

6 *Hem mortuũ al. Hei mortuum*
6 *loeto malo*
8 *Nam hic*
9 *hoc feret iam*
13 *maxumam*
14 *ſubluit al. ſubliuit*
18 *quod edit*
22 *Certuſt*
24 *aliquam arborem*
26 *me erus*
31 *te obſecro*
32 *Reobſecroque mater quod dudum obſecraueram*
33 *Fac men. &c.*
33 *Reſecroque*
35 *confido fratre*
111.2 *Egóne te*
3 *vterum doleo,*
6 *Ei. hac intra*
7 *quod me oras, efficiam tibi impetratum.*
9 *Iam ſequor te mater mea,*
11 *Hic opperiri.*
19 *multo illuc*
21 *Indeque aſpectabam aurum vbi*
22 *ex arbore.*
25 *ego declinaui*
26 *Atat eccum*
112.1 *& voltu*
3 *hic eſſe*
5 *di igitur*
7 *perditus peniſſumè*
9 *Tantum gemiti & malae maeſtitiae*
13 *opuſt*
20 *Euclio eſt, oppido ſunt res*
25 *quid agam? edepol*
34 *ego emerui adoleſcens*
113.3 *me culpam*
4 *oratum venio,*
7 *factum eſt, fieri*
10 *enicem.*
17 *eſt, vt iſtuc*
18 *clara*
19 *prenſi ſumus,*
20 *Nos feciſſe vil ſt*
22 *ſupplicatum venio,*
26 *non tactum al. non tactã*
34 *Ne ſi ego tibi ſurrupuiſti*
36 *quidẽ hercle te ad pratore*
114.1 *Surripio ego al. Surripuin ego*
7 *Pernego immo, nam neque*
8 *illam Syluani*
10 *dimidium*
11 *mihi es moleſtus, non ego fuero, refer al. mihi es moleſtus, non ego furi,*
21 *Ab eo cuiquã eſt,*
22 *Eu. Si fallis?*
26 *Genere quo ſim*
34 *Is nunc me*
115.2 *benedice nunc, qua*
5 *audi nunc. Qui*
6 *nullus tam*
10 *filiae feciſſe*
11 *impulſum*
12 *Ei mihi, quod facinus ex te*

13 *Quem ego auom*
15 *remiſit repudium*
18 *viri*
22 *Hunc ſubſequar,*
23 *pediſequa: an vera nouit*
27 *onuſtam ego*
30 *propitij. Certò*
32 *viſus ſum. hem Herumne*
33 *video hunc Strobilum ſer-
uum meum? Ipſus*
35 *Ipſus eſt, haud alius eſt: congrediar.*
36 STR. *contollam gradum.* LY. *Credo*
116.4 *eloquor? Repperi.*
10 STR. *repperi quia here diuitias magnas.*
11 *quadrilibrem aulam*
21 *ſi non reperiſſem?*
22 *nugas, redde*
24 *a vnde?*
26 *ita loquor. at ſcin quomodo? vel her.*
117.11 *Captus eſt*
14 *gnatum reciperet.*
15 *Et mibi*
21 *hic ſtare*
24 *habitat, huius eſt pater.*
28 *ſurrupuit,*
29 *Eum hinc Alida.*
118.1 *Fugitiuos*
2 *Domo profugiens*
6 *Aſtuero di*
8 *Alidis*
9 *Vt ſit in bello,*
10 *Alide*
11 *commercari hic*
13 *Illum captiuum ſuum*
15 *captum eſſe equitē alium, al. captum eſſe equitem alterum,*
18 *Emit hoſce ambos*
28 *ſæpe in multis*
31 *dolis.*
119.5 *peiurus*
6 *glorioſus. ne*
7 *Alidis,*
9 *iniquomſt*
13 *pugnam ſpectet*
19 *conuiuium.*
23 *an non planiſſumē.*
29 *calcetur occleo*
30 *ſuco* 32 *ſuco*
33 *ligurriant.*
36 *incommodeſtici.*
120.6 *Ætoli cum alijs.*
7 *eſt hac, Alide*
8 *Egionis*
10 *aſpicio,*
12 *Inhoneſtum, & maxime*
18 PARASITVS. *Aduorte*
27 *prendere. Omnes*
29 *ſeruimus. lora noui de re. ita. tu quidem. Si non*
32 *fera vt prædixiſti.*
34 *atq; abi. Quod quidē ego*
121.5 *moribus. Ego ibo*
14 *ſum miſer à*
16 *aliquantillum quod*
28 *ego, alienus ille: à Hegio,*
30 *mihi etiam vnico*
31 *dicis*

32 bonum animum.
34 Quia remiſſius
35 nactus es
36 quem dixit,
122.4 opuſt tibi
5 primumdum opuſt piſtorenſibus.
6 piſtorenſium
7 eſt,opus palenſinis
14 eccum hic adoleſcētem aliū captiuum al. hic captiuū adoleſcentem alium
17 quò fueras
18 nuſquam quod
19 eſt natalis dies.
21 ne per pauxillum modo. Nam &c.
Age ſis roga emtum, niſi
Quæ &c.
Quaſi fundum vendam
27 PAR. Pro fundum vendis, tu quidē haud ſumū mihi.
28 temperi.
29 Immò venare leporē nūc, irim tenes. al. I modo venare leporem ithim tenes.
30 Num meus al. nom
30 commetat
36 temperi.
123.2 trapezetam
6 voluerunt
11 Eam'que & leuem
12 o ho hoh.
13 opuſt multa, oculis multa mira clitu al. multamira cudis.

17 pigebit
18 Noſtrum herum
21 fugitis ſcio,
24 nos didecet al. nos decet.
25 haud dehortor.
28 hiſce arbitris.
31 incepiſce al. incipiſce
34 quam volumus al. quæ volumus
124.3 ni aſtu
7 ſine'que arbitris
11 capite caro,
17 panes
20 tibi ſuadeam,
27 nobis di
34 quàm ego te cum
125.5 intro exquiſiuero.
8 ne queſtioni
14 æquomſt
18 ignari
20 quæ ex te
21 falſiloquum nolo.
29 frugiſt
30 ſeruos
35 Eugepe!
36 huius nimius
126.1 ſeruitium
3 eſt vnum honorantiſſimū.
5 atque ab
6 aleis
10 liquimus. Nunc
18 illic al. illi
21 vbi ſacruficat,
27 fecit officium ſuum vt
30 tua re
31 me ſcire

33 *quam volui* al. *quom*
127.5 *inſueram*
10 *fui liber*
25 *illic vbi*
32 *nunc hoc*
34 *in Alide,*
128.5 *Tam hoc tibi*
10 *dum ſcies.*
20 *nequi*
21 *tuum*
22 *vice fidem*
30 *optata ferant,*
32 *eſt iā quod collus collarto*
35 *demonſtra,*
129.5 *fideliter velit.*
9 *fuat*
11 *atq; illum pro rota me vti*
13 *tuapte plurimum*
15 *Sequere, hem*
18 *rerum agitem,*
21 *Alidem*
29 *id perſequar'q; corde atq; animo & auribus*
36 *percipias facili memoria, meminit à me non Nam &c.*
130.4 *qui memini,*
5 *huc.* PHIL. *amborū vicem meminero.*
7 *iſtuc in rem*
9 *ille ſuum deſiderat.*
12 *patri?* TY.
115 *aduerſatum mihi,*
31.8 *opera*
9 *quam volui,*
13 *quin extemplò*

15 *hic reliqueris,*
22 *atque inuentum*
27 *mandauiſti ſatis?*
29 *Et tua huc*
32 *dem à* al. *vt tibi dem à trapezeta, Eadem*
132.8 *cuſtode. ego*
11 *aduorti volo.*
13 *ipſe quod*
24 *inopes ab*
30 *Quam in tribu*
34 *atqui*
133.3 *ante epulas*
17 *illic vna*
24 *reſcitando*
32 *Alide*
36 *eum hominem*
134.2 *nemo mauolim*
8 *aſpellat. Nec*
18 *venit modo intrò.*
21 *Niſi ſi aliquam*
22 *Quà malum maxumas*
23 *incipiſſe hac reor.* al. *incepiſſe hareo.*
25 *foras dicam*
29 *aut fatebor?*
135.1 *te dicā fugitare oculos*
5 *Alide.* 9. *Alide.*
14 *ain veriuerbio*
15 *inſectatum haſtis*
17 *eſſe qui*
20 *atque ijs* al. *eis*
24 *optumuſt.*
26 *inſanum vbi*
30 *audius. di magis*
32 *Alcmaus Oreſtes*

136.3 eſſe: qui verè eſt,
15 Alidem,
27 domiſt,
137.1 Alide   4 Alide
9 illunc iubes
10 fune opuſt
17 HE. Hercle quid ſi
138.6 vllum morbum
11 Quis igitur illic
24 Theſaurochryſonicochryſi-
29 Tu ſuffultum,   [des
30 Satin' exquiſitū mihi iſtuc eſt fuiſſe ſeruū in Alide hūc?
33 nunquam inuenies
139.5 inquam
8 ſocius
11 aliquantulum
20 Nuculeum
21 vorſus ſubliuere os obfucijs
24 Ite iſtinc,
26 huic manicas
29 TYN. Occatorē dicere debebas prius.
140.13 parui æſtumo.
16 captum
20 gloriam.
22 peſſumis excruciauero,
27 & ſicut confido afforet.
35 votuint al. vetaui
141.5 ſorſum
13 hominem &
16 hanc gratiam al. iſtam gratiam.
19 effodiunt.
21 Seſcentoplago
26 Diu hunc ego vna
28 fabrum Hippolytum
35 tuo ſtat
142.5 Nam mihi
14 effrenatum
17 Ex ſeruitute exemiſſe
24 certumſt, neminē. Exau.
35 adeptus al. nactus
143.10 ſublitum os eſſe hodie mihi,
11 Hodie, neque
13 peruenero,
14 doctus, ſunt data.
28 eſt? nequeo
32 incipiſcit
144.1 factus eſt impenſior.
18 Eugepe
23 Quo homine adæque
24 qua illic latus al. quam illic
25 eſtis? Ecquis hic
34 optumorum optume,
145.6 exuam omnis mærorū maculas
7 quid gaudeam.
12 quid me volt? al. quid me volt vri?
19 trigonum cetum,
26 Quotidiani proin tu tui
29 tune? Heg.
31 quàm miſerum. quid eſt
146.7 non tibi. Tuo arbitratu facile patior. Heg. credo conſuetus puer.
15 Tuo modo Philopolemum
25 Alidenſem.
28 κόρον

31 *ne tam alatrion.*
33 *enim aſpera*
147.7 *Ain tu dubium? habebis etiam*
9 *certum ſt opus. Sume*
12 *mantiſſinatus al. mantiſcinatus*
12 *pectito al. petito.*
14 *dapinabo victum.*
15 *ſponde. Heg. al. ſponden tu iſtud?*
26 *quæ ventris victu conducunt, moraſt.*
28 *ad præfecturam*
34 *Cladis, intemperies, calamitáſque*
148.3 *decribaut*
4 *prætruncauit*
5 *confringit*
10 *adornet,*
149.17 *veruere auolo. al. veruecea volo.*
19 *Vos lauate nitro ibi.*
150.14 *Alide* 25. *Alide*
27 *vicenſimus.*
151.8 *aduleſcentiam.*
11 *Eheu quom*
19 *ibi demumſt*
21 *monerulas*
23 *dataſt.*
26 *Alide*
30 *tuendi*
36 *Vendidit patri meo ſex*
152.2 *Alide*
18 *vocarier.*
26 *Caterua.*

28 *ſubigitationes*
30 *aduleſcens ſuum patrem*
33 *fiant.*
153.12 *miſſus Phedrum it Cariam,*
26 *cupido imperat*
154.2 *plus anno*
3 *proxumum oculiſſimum.*
4 *oculiſſimum?*
9 *muttit*
15 *Nec me irriſerit*
16 *amorem*
23 *palamſt argentumſt*
27 *& pueris liberis.*
30 *etiam taces?*
32 *ancillola*
34 *Minus formidabo*
36 *nolo facere*
155.5 *pudica quàm ſi*
9 *nuculeum.*
10 *pandit ſaltum ſuauius.*
12 *cuiquam*
20 *Quid quod petas?*
25 *horunc*
33 *lagoenam ducas*
156.13 *Num muttit ? cardo eſt lepidus.*
22 *Tu crocinum ptellium.*
29 *quantillum ſitit?*
30 *vt prædicas,*
31 *hac anui non ſufficit ſoli.*
32 *quidem par*
35 *me lena. eſt?* PH. *Tibi qui*
157.4 *ergo gradum*
8 *tace modo.*
20 *ſodere te.*
25 *per-*

25 *perditiſſumus ſum.* AN.
32 *interea*
158.5 *eſſe atque*
10 *Suſſillite*
22 *fieri.mea Planeſium Ma me mane,*
28 *vadimonijs Siſto*
31 *Aſſum. ſi*
33 *procul amantem*
159.2 *immò haud*
26 *ſuumſt.*
27 *Venerin*
160.17 PA. *Flagitium probrum'que magnum*
21 *immodeſtiu hicce mode reris*
161.16 *Valitudo*
25 *eſum huc*
36 *hepatiarius.*
162.2 *exputeſcant*
5 *dieructus.*
15 *ſunt paraſito, vt ſit paraſito*
23 *magiſtro obſequens.*
31 *incubitare*
32 *auxilio in iureiurãdo fuit.*
163.13 *abite,de*
14 *capite, cubito,*
16 *ſubito & propere*
30 *exciam*
31 *iſtos*
164.22 *da hercle*
24 *ventum gaudeam.*
165.14 *optularier.*
20 *adueniſſe,*
24 *trapeζetam*

33 *Tabellas*
34 *Vt mulierem à*
166.5 *atque pots*
7 *anulum*
8 *valturios*
10 *Herculeam*
18 *num moror?*
23 *ſuppetunt.*
24 *Tu tabellas*
32 *alieni eſt.*
33 *velle*
167.1 *poſcat clarius.*
12 *quærebam. Simulabo*
14 *Vniocule*
16 *vnioculi.*
20 *illac catapul.*
21 *intus Quod*
28 *trapezetam.*
36 *face ſciam.*
168.1 *obdormiui ebrius,*
6 *trapeζeta?*
10 *deſcicit.*
30 *Synopas*
31 *Perrhebiam,perhe bleſiam*
32 *Cẽtauromachiã Claſsiam,*
33 *Conteniebromniam,*
169.3 *illo.ita nugas blattis.*
5 *qua veniſti*
17 *haud poſsim*
26 *exſtipulari*
32 *in ſe poſsit*
170.6 *nequeo*
7 *cuiquam hac*
11 *firi redditum*
14 *egone ab*
17 *ſi qui*

21 *Vt*

21 *Vt muſcae,culices,*
26 CAP. *Edepol*
27 *bibus*
31 *ſciuit populus,*
34 *legem.*
35 *mallem.* LE. *au,male meditare,*
36 *maledictum eſſe*
171.11 *Ecquod das quod bene*
27 *lucrũ eſt profecto optumũ.*
172.3 *Sed eopſe quo*
4 *Ne te* MIL. *haud*
8 LY. *qur*
9 LY. *Luſco*
11 *tu mihi*
14 *libertus vlluſt.* LY.
15 *deſerunt. Quid feci? quod*
30 *trapezeta*
35 *nihil.Ne facias*
173.5 *ne territes.*
6 *Illa abductaſt*
10 *eſſe.* MI. *mihi?*
22 *Meæ pugnæ,*
23 *argentum attulit.*
27 *præbuit.* CA. *perdidiſtin annulum?*
174.6 *audiui. pol*
13 *iſtam*
20 *negotÿſt?*
22 *geſtitauit.*
23 *pater eius*
35 *Suus tribus bolis in clamidem.*
175.1 *Cum bolis, cum bullis.*
17 *licet te*
21 *anteſtari.* MIL. *video.*

22 CVR. *Hem*
23 *tibi. O ciues*
27 *dedam.* CV.
28 *tanquam me &*
176.1 *eſt quod ille*
5 *Periplanes*
177.6 *huic dare?*
10 *incudit*
17 *Quin decem*
28 *aut.* MI. *quia ex te hodie faciam*
33 *aſtringe,*
178.8 *Animum aduorte, ſi poſſum*
14 *promiſi lingua, eadem*
26 *trapezeta.*
179.26 STALINVS *ſemper ſcriptum*
33 *facitis maximi,*
180.8 *Antiquam eius*
26 *Clarumenæ*
182.17 *mulgat*
183.12 *Ex ſterculino*
16 *Primum huic*
17 *nihil'que ſis.*
20 *aenum,*
22 *à gerunda curuum*
24 *autem ruri tu niſi Acerum mederis*
33 *mellila,*
184.21 *egreditur, Non iter mihi*
23 MVRRINVM
24 *proxumum*
30 *Ita ſolent quæ*
34 *id mihi eſt dimidia.*

185.3 *optio eſt.*
10 *educta ſumptu ſiet,*
14 *Clam virum:*
17 *aduorſum*
20 *tibi illi domi delicuum eſt.*
23 *ei foras,*
186.9 *Qui quam munditijs quam mundanti deo.*
19 *eſſe te tam*
22 *ſanin es? quom tedamo.*
24 *Potes impetrare.*
28 *vnguentad olent?*
33 *culix.*
187.21 *quos pariat. Potius*
23 *eſt plumbeus.*
25 *quid iam?*
32 *aequomſt,*
188.4 *atque hoc*
19 *ei eſſe*
20 ST. *Bona*
22 *manu?*
34 *Et ſitelam*
189.3 *Mihi attinget*
11 *inſortita ſunt mihi.*
12 *culcitam,*
13 *progreditur, optume eccu*
190.22 *Chalinus cum*
34 *imperauiſtis*
191.4 *iſtunc.* OL. *immò iſtunc qui dicit dare.*
5 *Appone*
10 *mihi, at nin*
25 *votai?*
26 *optumum*
28 *ſortem tibi*

29 CH. *vnicus eſt, quia iſte plus nunquam mihi eſt.*
31 *hanc.* CH. *cedo manum, venit*
33 *vide ſis nequa illic ſit alia ſors*
192.6 *Vxor.* OL.
10 *queſo.* STA. *aut quidem*
14 *Aut tu,*
31 *Non immò immo mihi Hercle.* ST.
193.9 *loqui qui liceret quàm*
28 CLE. *nunquid*
32 *reſti ſumtsfecerim,*
194.10 *rus eat,*
14 *maerore*
28 *res? que voluptas?*
30 *Ecquis*
33 *mel mihi*
35 *meo.* CHAL. *illuc illuc eſt,*
36 *me Pridem*
195.5 *ijs conturbabunt*
6 *barbatos ſectari*
7 ST. *Ego*
10 *abeo viros. iam amplexari*
17 *ſaltu apros.*
22 *Mea vocabit*
23 *adiutet,*
29 *aſtute?* CH. *age*
31 *marſuppium,*
35 *lepulas*
36 *Ordeias.*
196.2 *baptuatur*
6 *Conſule quid*
23 *ſpicitur,*

25 *Cu-*

25 *Curam exime, caſtigare*
26 *aliena, coaddito*
32 *dum merui aper vorſus quos cantat colas cum cibo Cum quique facito vt veniant,*
35 *nullo demum*
197.6 *doctus, dicax, viuus,*
22 *intus, ſi ſe arceſſas,*
25 *ſi occupata*
32 *illius improbi edentuli,*
198.4 *eſſet eius, eſſet*
14 *qui*
18 *Ne me nequiquam*
22 *eccam, ei*
31 *quom acceſſo,*
32 *iſtuc. blanda*
33 *meretricium.*
199.2 *Miſerrumum*
6 *ibam; commodum.*
9 *vacuas*
26 *Cum hac, cum iſtac*
29 *Nunc mihi amicus es,*
200.7 *quae ſiti*
17 *face amabo ventum*
19 *negotium quid eſt, niſi me raglosae viſpiam.*
29 *Numero dicis?*
35 *condecet*
201.6 *quid eſt?* PA.
9 *ei miſero*
10 *Cur eum habet? omnis per*
12 *ſinit accedere,*
13 *occidi, interij*
21 *an quippiam*
29 *vitam in craſtinum*

202.7 *Mihi offers*
10 *villicum.* ST.
13 *neque admit? prope.* ST.
17 *ingratijs quam*
18 *Non volt,*
203.1 *ereptu,*
3 *damno multant.*
5 *amiceque addecet ita, ero meo ire aduorſum?*
10 *Aha hodie. ei ei faetet*
14 *dabo me caecacon*
15 *Niſi reſtu.*
20 *non ſum liber?*
23 *Olympio mi,*
31 *Iam intus ero, facite caenam mihi, vt ebria ſit lepide*
34 *habito. nunquid eſt ceterum quod morae ſit Caſinam intus habere, ait, qui me atque te inuitat.*
204.10 *At pol neque Olympia,*
20 *ornant Quem*
21 *noſtra. Sed*
27 *incaenem ex*
29 *eſtrices, corbitant*
32 *uxores,*
205.10 *Abi hinc ſis*
20 *Eio hymen*
21 *haud ſpicio.*
28 *offendam hymenaeum?*
31 *aeoe hymen.* ST.
35 *ſi equus eſſes,*
206.1 STAL. *Quo argumento?* OL. *nimis*

2 OL. *Di melius*
8 *noua nupta pedes,*
9 *vt viro*
25 *huic impera cito.*
35 *mihi feciſti*
36 *moelliculum.*
207.4 *agit non cubito.*
6 *non.* OL.
8 *Paene expoſiuit*
9 *bella bellatula.*
14 *reliquomſt,*
17 *atque Hac eſt*
18 *ab nobis.*
24 *omnia hinc intus quid agant.* PAR.
25 *mone*
31 *ſuperamus,*
33 *in ridiculum ſumus ambo.*
35 *neque nunc facio:pudet'q; cuius non*
208.1 *facta hero eſt*
3 *iteratu ea ſunt qua ego intus.*
5 *deduxi via*
6 *Obduxi erant tanquam nox. decumbe inquam.*
11 *ſauium*
12 *neq; etiã dare ſibi ſauium*
13 *appropero magis in Caſinã*
16 *opprimeret.*
17 *Agedum audi hunc. &c.* STAL. *opſecro vbi noua tua eſt?*
18 *omnem in ordinem*
21 *pudet.* OL.
24 OL. *Flagitiũ audierint,* *fac hoc* STAL.*primum perdis.quin tu pergis?* OL.*papa.* ST. *quid habe,quid papa?* OL. *flagitium oh erat maxumum. gladium ne haberet metui. Id quaerere occœpi.*
30 *arripui*
31 *nam eſſe frigidius.* ST. *eloquere.* OL. *at pudet.* ST. *num radix fuit?* OL. *non fuit.* ST. *num cucumis?*
34 OL. *Profecto*
35 *at id erat.nũquã.quicquã.*
209.1 *Quid fit.* ST. *Denique ediſſerta.*
13 *Itaq; ſetis labra mihi compungit barbæ. Continuo ingenua aſtituto*
15 *ſubſiſt*
16 *proficiens exeo*
20 *addita*
23 *Stalino. Cleoſtrata.*
24 *Maxume*
26 *contrà, ita*
28 *Ita manufeſto faucibus teneor,nec quibus modis purgem Scio me mea vxori.: Qui expalliatus ſum miſer, palam clandeſtina nuptia*
34 *pro me?*
35 *niſi improbos*
210.2 *inuitus tamen.*
4 *protinam & fugiam.* OL. *heus ſta loco*
6 *audiam abibo.*

8 Nunc tu. ſi vis ſubicitare me, proba
9 periſti
11 caninam ſcaeuam
12 hoc? Quid feciſti ſcipionē?
15 Machiſſat Caſinam, credo perdidit. Occidit.
18 tibi quid
20 Bache hercle vxor, bache bache hercle vxor
24 Bacche. CL. *quid Bacchæ in id? fieri non poteſt.* OL. *Times*
26 egone? OL. *haud*
27 palam eſt. STAL. *Non taces?* OL. *non hercle verò taceo. nā tu maxume me obſecrauiſti, Caſinā vt poſcerem vxorem mihi, tui amoris cauſa.* STA. *ego iſtuc feci?* OL. *immo hectore.* ST. *feci ego iſtaec quæ vos dicitis dicta?* CLE. *Rogitas? etiam.* ST. *ſi quidem feci, feci nequiter.*
211.1 monebo,
10 vxor verberes.
18 vxorem quam ego nemo quiſquam habet.
29 Euthynico
212.13 Lemnius Lyconiam.
15 Sycioneque parit puellam,
22 Itaque lege &
Hic ſequitur Prologus.
26 Cum te ante id hac amaui,
30 Hac ſi ſoror mea

32 potueratis
35 eò vos
213.1 quidem pacto nos facile eſt
2 habere,
3 ac nitidè
6 arbitror expetunt
8 ecaſtor. A te
10 quicquam, Quin
13 Sil. amabo
15 Voſtro
16 Gym. Decet
17 Beneuolentis
33 te, ego
34 conuentitijs,
35 ne eſurirem.
36 potius. Gym. Ticia
214.3 Lugubre fame
5 Sil. ecaſtor
8 meo eris
9 Sil. ſine
16 eloquere vtrumque nobis
23 maerorem
31 ego, neque
215.1 Namq; facundiſſimus
5 ſpeculatum facit.
24 Gym. Stulte
27 Gym. Obſecro
31 Conſpicit illo. conſecutus
216.1 Gym. ò mea
12 aliam. Gym. nihil amore
17 Gym. Quanquam
25 erit in promtu,
29 immunda Ibus?
34 tibi iuuat,
217.2 Sil vt valeas.

4 Laena.
9 angiporto
11 quaſi ſum honeſta
22 Vbi poteſtas
27 Item alia
32 ſi quid
218.9 Viniolentus multa
10 ſcit meruiſſe
12 Vbi habitat.tum illa
16 Dat ea puellam:
18 ſeruus, Quò aut
20 Et eam ipſi vos
27 vxorem ſibi
35 Operam vſque aſſidue
219.1 inſidijs venerat.
2 Nunquid reliquum
15 ludeam,
25 nubilam mentem
31 laſſum animi
220.2 Nulla abeſt
12 ſcies
13 optes,tibi cupio
18 Peiurare
21 – Alceſimarche
34 quid agam? aduorte iam
221.5 patruus Iuppiteris Tame
7 Anne etiam vt
10 Saturnus,ita:
11 immò:mulier audi,vt
13 ego viuus ſenium ſeniem, Niſi ego te quoque
16 pedatu in tertio omnis effixero
26 contendis
27 formido, tota ſum miſera in metu. Taceo,muta ſum. vbi lingua? Lamp.
31 modis Sibi
34 Quot ad me niui fabricas?
46 promiſi dolium
222.4 es hera.
6 Quid id eſt?
11 ME.*horret*
14 animus audire
15 vtinam audire
16 illac te anus
20 Tu locere
22 vbi extas commodo
25 vt ſit,eloquar.
33 Seruate obſecro me di. PH. *Quoi*
36 interij. LA.
223.1 Vbi elocuta eſt,
3 obſipataculam. LA.
5 periſtine.hercle longe dediſti. Inſtare
9 – Suam
11 indicauit,
15 Ne quaſtione
16 Lampadiſce.
17 – ego
20 ſum occupatus
24 LA *Ipſipſus eſt. igitur nunc filiam Queratis*
25 deiciam tibi,
33 Medioxumam quam duxit,ex ea
35 diem iam obijt.iam ſcis?

224.5 *Ego eam proieci, alia ſuſtulit:*
8 *ſus iam calum*
9 *Et nunc*
10 LA *dis gratiam*
14 *Nunc ego potius*
15 *me indicet.*
19 *ſum ibi ſequere mea*
20 *quoiam oportet te eſſe,*
26 *pulta fores.*
27 *prodeat propere ocius.*
28 *Accipe*
30 *feram, an ad laua latus*
32 *vides tenens ferrũ? Ecquid au? Alc. ne morare,*
225.1 *ſola me*
2 *Haud voluiſti iſtuncce verũ facere?*
5 *agglutinandum*
9 *illum, vt*
11 *Eadem. Sed mihi?*
17 *mihi, quam in inficias*
22 *puerilloficum,*
24 *hinc ab nobis eſt domi?*
26 *Lamp. Super anu. ſceleſtiorem*
27 *inficiare*
34 *pergen hinc?*
226.4 *ipſo in tempore. Lamp. ſpes*
8 *expetam. Itaque*
12 *tenuit atque accepit ciſtellã hinc ante ædis, vbi*
16 *abſtulerit, Quis eam tulerit, &*
18 *atque fatigem,*
23 *Actũ eſt ilicet, me infelicẽ*
24 *Nulla eſt, atque ego ſum perdita.*
27 *homines*
30 *ago ſecius.*
32 *augura. Lam. hem era. Ph. hem. Hal. hæc eſt. Ph. quis quoi hæc excidit ciſtella. Hal. certe. eccum locus ſiquat vbi ea apparet. Sed is hanc iijt, hàc ſocci*
227.2 *turba*
3 *inijt hac,*
4 *attinet: Atat*
6 *hinc huc. hic nuſquam*
12 *Plus quam vocat, ſcit quid reuortor*
14 *quære hic,*
228.11 *filo intortam,*
29 *tuam tibi*
32 *mihi adopto te*
35 *hic intus ergo*
229.3 *–filia*
5 *mulier vbi ea eſt perge dicere, quæ*
9 *ſeptem decem.*
10 *abſtulit.*
14 *Æquom eſt per*
16 *hæc calumnia eſt tua profecto, Et reditura eſt tua tibi, &*
22 *tene tibi,*
24 *Da iſti ciſtellam; tu intro abi cum*
27 *ſequor*
230.2. *huc affinem*

4 cognoſces intus, ibidem
9 eo loci
30 ſerui atque conductam
31 ſubiecit filij
33 - mox
35 - hac
231.6 verò obſecro. TH. oh.
10 quod ſolet,
13 - ſi dabu.
16 huic ventri gratia.
17 quidē, iā diu te perdidiſſe
21 Nam apud
24 - ducto.
25 variè. Ep.
27 Caprae, non
29 vt illi reſpondeas probe.
232.2 reddetur tibi.
5 - me
7 At vnum à   abeſto
14 - hac
19 tum illa
21 vidundumſt, ſcurtarijs
23 Superſediſtis
27 qua ſimul
233.1 lenone fidicina,
2 - ei
4 quid iſtuc? quidnam eſt?
7 vilei.
8 Redigitur.   - emit
22 Videor videri vt
24 Hic me
32 iam. nam
34 Charibolum proxumum
36 ipſus.
234.3 eu
4 turbulentas

13 conueni quenquam
18 te pendent
19 irruent
21 perpoli
25 nam vbi
29 lubido
30 tu tete
32 Quid faciam? aliqua
235.1 Cheribolus
3 Cheribole,
5 edicaui
9 illo facto
13 - ſuu
14 opere iuuat
18 - non negarem.
21 diffatigor,
23 - pretioſo
35 Bene vſque
236.5 qui perdidi?
8 - te
9 - tam
19 trapezeta
20 occaſum eloces
24 paterim
29 - igitur
32 Ep. eſt Euboicus
237.8 ſubito haec obiectaſt
11 expugnare, certumſt cōſiliū
13 vſquam obuiet ſenis.
24 - te
33 maritataſt.
238.4 ſed eccos ipſos qualis.
volo ſenes duos. iam
8 exſugebo ſanguinem, ſenati
qui
10 neſcio apud

18 Ita-

18 *Itaque aſsimula,*
20 - *utinam*
23 *Per medicinas, tonſtrinas,*
- *atq;*
25 *paene*
26 *qui vocat?*
33 *maleſt.*
36 *miſsi*
239.8 *viſent.*
12 *qui maxumè*
14 *eae ſub*
15 *portam* - *ego illi*
20 *Ea praeſtolatur*
22 *aurata ornamenta*
27 *Vt impluuium*
29 *negant pendi poteſſe.*
31 *Quot iſta*
33 - *aut*
35 *garinum aut gerrinum,*
gerrae
240.2 *Laconium.*
6 *ſolens Paulum ab illis:*
9 *exaudibam,*
19 - *Hercle.*
26 - *ego*
28 *audiui eſſe*
29 *expetiſſo*
31 - *hercle*
34 *vbi id eſt*
36 - *iſtuc*
241.2 PER. *eia*
3 *vtitor Conſilium*
5 - *ea*
7 - *gnato*
8 - *Illam quam corrupit, tibi*
15 *hunc affore*

16 - *tu* APOE. *ſic*
19 - *vehementer tu*
20 - EP. *rogas?*
21 EP. *Vt enim*
27 - *tunc*
28 *grauetur. quid velis?*
APOE. *viue. ſapis, & placet.*
30 - *iam* - *es*
35 *Nam te lenoni aeque*
242.5 EP. *hic*
11 *emi poteſt?* EP. *minimo. Ad quadrag.*
18 *hoſtium Glorioſus, aurũ, iubeas. Tace modo,*
25 *abitas,*
243.6 *accipiam à donoſo*
17 - *hercle*
21 *vis tibi? maxuma*
24 *polliceor*
28 *muricide*
31 *aliquibus latis.*
244 1 *officium meum, tuum me*
3 *quiete*
5 *Ni quod tibi oppido hoc*
6 - *modo tu egerunt*
7 *Pro di*
11 *Cheribolum*
21 *Peratum ductare. at ego follitum ductitabo.*
22 *Ego ſolus,*
26 - *ego*
27 - *tu*
28 ST. *Euge.* EP. *etiam domi eſt pelia.*
35 *veniens,*

245.1 – *Mihi* – *etiam*
3 – *domum egomet, Solus*
. *eum*
9 – *amica,*
14 *Aliqua*
15 *ludificet.*
17 – *aſtutijſque*
18 *morati.*
20 – *eſt*
21 – *certò*
23 *aliquanto*
28 *foris*
246.1 *ſolida eſſent*
9 *lubens abduce.*
10 – *mulierem*
11 – SER. *quid vis?* PE.
13 *concludi ſorſum*
19 *alius viſſe filium hic*
23 *aurum*
24 – *prorſus, ſi*
25 *adduxit, ſimul Mirum hoc*
– AP.
33 *tum*
34 *geritur, et*
247.2 *actum eſt tamen quod*
velis.
8 *quod feci*
11 *Sed quis hic eſt?*
15 *præterbites*
17 *Incerto*
18 – *Adoleſcens*
24 *ſtrennuiori*
25 *illius illa*
27 *Ego ſum, quid vis?* MI. *quē*
in
33 *Quoin tu*
34 *vt quid*

248.3 *edepol,* MIL. *Scio moleſtum non eſt. Per. niſi dicis quid velis.*
13 *mihi hac iſtis legibus?*
PER. *habeas licet.*
14 *educite*
15 *introduxiſtis*
29 – *atque peccatum largiter.*
30 *ſectari*
31 – *ipſe hanc emit fidicinam.*
33 – *nihil*
36 – *iam*
249.7 *libera iam ſum*
11 – *eſſe* – *Atticis*
17 – *audiuis*
19 – *hercle*
20 *marſuppium.*
26 *quin tātis potitus ſim ſententijs, ſino me impune?*
28 – *potius*
29 – *impunè* – *eis*
30 – *mihi*
32 *fictorum*
34 *Sapiori manubrio*
250.5 – *ſimul*
17 *habet.*
22 *anteidhac*
23 – *Certe*
25 *Hacccine eſt*
27 *Pepulit?*
251.21 *tenes.* – *eſt*
27 – *& ſanam.* – *illico*
32 *Fac videā, ſine.* PER. *eho*
iſtinc Canthara, lube
252.5 *venienti*
10 *Haccinet*

12 *tune?* PE.
16 *ornatum mutabilem*
19 PE. *ab hominum*
20 *Quod ego* *alienas*
21 *proſum.*
32 *ego te*
253.1 – *mihi*
2 *ego tibi*
4 –*peſſima.*
8 – *De* – *ergo*
10 *nouiſſ obſecro?*
12 *primam*
24 *quod me*
26 – *quæ emta ex præda eſt.*
28 *amaritudine?*
30 *cruce*
32 –*ſciunt*
254.3 –*ego*
5 *ſi nanctiſſuat*
7 *ille grauaſtellus*
9 *hæccine'ſt?*
13 *Eſtne conſignum pictum*
16 *ſocio iuſſu admiror pedibus pulmunes*
21 DA. *Age.abſolue,atque*
23 – *huc inde.*
25 *argentum ad te.*
28 *natam Aſtebis,*
30 *mecum par;no.memoras meum?*
36 *Non meminiſti aureum ad*
255.10 – *quidem*
12 *dum appellas*
13 – *ſum*
23 *ſaxo,tibi*

24 – *mea*
28 *exiſtac*
30 *Magnaſt* *facto*
31 *venientes*
256.5 – *edepol*
9 *comitem te*
10 *Laſſitudine inuaſerunt miſero*
15 *propius aſtes calefiet.*
19 – *ego*
22 *me quæras, mea*
26 – *abſum*
28 *em*
33 *mancupium*
34 *mihi de præ ſicis exoras*
35 *Ecquid agis?* PE. *meon*
35 – *haud*
257.15 *obnoxio.* PER. *factũ opere arbitrario.*
21 *Nouiſſe quam negat*
29 *iſto ab ore tetigi*
30 *ludificiſti*
258.1 – *quaſi*
3 – *viſe*
5 – *eſt*
7 *Ibi modo intrò.* PE. *ei*
9 – *hercle*
11 *arto,*
18 *meritiſſimo*
21 – *hercle*
23 *Optumũ atque æquiſſimo*
26 *opuſt*
28 *Numqua*
30 *Mihi vt*
35 *lumbos ſurgite.*

EX ADRIANI TVRNEBI LIBRIS ADVERSARIORVM in Plautum obſeruationes.

AMPHITRVO.

50. *Tur.lib. 9. cap.* 11. Hæc ſola ſagam mentē &c. *tamē lectio prior ſatis placet.*

ASINARIA.

53 Age nunc reſide, caue modo ne gratijs

ibid. Vt nos itē alius pariter

54 Ita ted obteſtor per ſenectutem &c.

ib. DE. Per deū fidiū quçris,

*ibid. Lib.*4.*cap.* 13.prālitant

60 Rem ſoluit? LIB. ſoluit.

73 Artitos,aſtutos,valentes virgat.

81 Potius quàm cuiquā vel ſuauium

AVLVLARIA.

90 Lōgam, laqueo collum quando obſtrinxero

106 Corinthienſem fontē Pirenem poteſt

110 Reſecroq; mater quod dudum obſecrauerám

CAPTIVEI.

117 *Vide de hoc vocabulo, Alide Tur. Aduerſariorū lib.*23. *cap.*23.

117 Eumq; hinc profugiēs vendidit in Alide

118 Poſtquam belligerant Ætoli cum Alidis

ibid. Medicus Menarchus emit ibidem in Alide

ibid. Cœpit captiuos commercarier hic Alios,

ibid. Summoq; genere captum, etiam equitē Aliū

119 Quia bellū Aëtolis dixit eſſe cum Alidis

122 Ageſis roga *quomodo hæc diſtinguit Tur. vide ipſius Aduerſ.* 14.

ibid. hem vel iam otiū eſt aemulis. *vide Tur. ad li.*14

ibid. i, rem tenes. irim

138 aerumnatus. *legit* deruncinat9, *à runcina quæ ſerræ genus, Græc.* ῥυγχάνη

147 tergoribus. *Tur. legit* tēgoribus. *Aduerſ.lib.*22. *cap.*6.

CVRCVLIO.

154 oſtium occluſiſſimū. *lib. xi. cap.*7. ocluſſimū *ex Feſto reponit.*

153 Veneri à *leg.* veneriò ient.

CASINA.

181 Si ei ſit data. *legit* eij

186 Eho tu nihili caua culex, vix teneor, quin quæ decent,

Te dicam, ſenecta ætate vnguen-

guſtatus per vias incedis ignaue.

196 Sed facito, dum meminerimus verſus quos cantat Colax, cum cibo. *vide Turn. Aduerſ. lib. 8. cap. xi.*

Quaſi catillatũ, flagitium. *lib. 8. ca. xi. leg.* quaſi catillæ, tum flagitium.

204 Noui ego illas ambas eſtrices, coruitant, *lib. 16. cap. 3. legit* Ego noui illas æſtrices, corbitam cibi

211 Eaque nubet Teuchonico noſtro. *legit* Euthynico *lib. 8. cap xi.*

BACCHIDES.

268 Megalobuli. *lib. 18. cap. 31. legit* Megabyzi *ſacerdotes Dianae epheſiæ Megabyzi vocabantur.*

273 It magiſter quaſi lucerna vncto expretus linteo

MOSTELLARIA.

304 Simul * volo eſſe hãc rem. *Turneb. legit* Simul gnarrures volo eſſe &c.

317 Dij deæq; omnes perduaxint. perduint *vult Tur.*

321 veniſti huc externatũ? extentatum *Tur. lib. 16. cap. 10.*

323 Bene hercle factum.

Da heus, iam appetit meridies Euge ſtrenue *lib. 16. cap. 10.*

330 Vidiſti vnquam ablectas ædes. abiectas *legit Tur.*

MENÆCHMI.

354 ER. peniculo. ME. quis iſte eſt Peniculꝰ qui extergentur buxeæ? *Tur.* baxeæ. *lib. 18. cap. 15 baxea calçeamenta indutæ facilia.*

357 Qui niſi adſint cum citentur. adſunt *legit.*

376 Nam ſi abſq; te eſſem, hodie nunquã &c. *Tur.* Nam abſque te eſſet *lib. 2 cap. 28.*

MILES GLOR.

384 Ni vnum Epityrum edam apud illum. *Tur. lib. 2. cap. 28.* apud illum eſuriens inſane edam

385 PY. Dum talem facies qualẽ adhuc aſſiduo edis *Tur.* edes *lib. 2. cap. 28.*

388 Miles, quo nemo niſi ea ſe inferret pedem. *Tur.* eapſe *lib. 2. cap. 28.*

391 Tibi ego dico aneuriatus ne ſis. *Tur. lib. 2. ca. 29.* an heri ius neſcis?

392 Quæ fuerit conſeruus *leg.* quiſquis

PSEVDOLVS.

502 Sed iſtic ſeruus &c. qui ſapit?

Vſque ab incunabilis. *leg.* Quid ſapit. Hircum ab alis. *lib.2.cap xi.*

502 PS. Euge pellepide Carine, me meo ludo iam beas *leg.* lamberas. *i.ſcindis & lanias.*

513 Atq; edepol quanquã nequam homo es recte mones,

Ite hac triumphi ad cãtharum recta via.

514 Facere vt det nomẽ ad molarum coloniam? *leg.* ad molas.

POENVLVS.

525 Remigrare, æquè vt mecum ſitis gnarures.

gnarurat γνωρίζει.

gnarures γνώριμοι.

526 Latinè Plaut⁹, patruus pultiphagonides. *ſcilic. Romanus.nã olim pulte non pane veſcebantur Itali.*

526 Vos iuratores eſtis. *i. cenſores quia cenſores quem cenſebant, iureiurando adigebant.*

527 Quo genere nata, qui parentes fuerint, *leg.* fuuerint.

528 Gerræ germanæ, atque Ædepol liræ liræ

529 Vin' tu illi nequã nũc dare?

534 Primæ vt inferremus ignem. *leg.* Prima cum vt inferremus. *ſcilicet prima luce.*

537 AD. Ego faxo. MI. ſi nõ irata es nimium &c. *leg.* Ego faxo. MI. ſi non irata es, numulum pro te dabit.

ibid. Quin abire ſinis &c. bene viſitent *leg.* vis item

ibid. Atq; hic mene verberet, illud faciet, niſi te propitio, *leg.* illũ, faciat, Te propicio male formido.

537 Impie ſiccine oratorẽ verberas? *leg.* Impias here te oratorem verberas

540 Fundaſque eo proſternebant *leg.* præſternebãt.

540 Eo illo illos volentes *leg.* eos illos

542 Vinceretis ceruũ curſu, vel gralatorem gradu Clauatorem. *Tur.lib.15. cap.7.*

544 Fac modo vt conducta tibi ſint dicta *leg.* cõdocta

Quin edepol cõductior. *leg.* condoctior.

544 Hodie iuris doctiores non ſunt. *leg.* Coctiores *comicè refertur ad ius culinarium.*

ibid.

ibid. Iuges ferunt *leg.* emit. [illegible] *leg.* etiam. *lib.* [illegible] *cap.* 24.

RVDENS.

631 Vos adeo vbi ego in uenero: *leg.* innuero.

653 GR. Venus Cyrenenſis teſtem. *vide an debeat eſſe* LA.

PERSA.

575 TO. Obſecro te reſecro, operam. *leg.* TO. obſecro. SA. reſecro.

577 Cynicam eſſe gentem oportet *leg.* Cynicũ eſſe egentem. *lib.* 4. *cap.* 1.

STICHVS.

681 Oleæ interrupto lupillo cõminuto, *leg.* cum minuto.

681 Quid iſtuc eſt prouinciæ? vtrum fontali. *leg.* fontinali, *dea fontium.*

TRINVMMVS.

714 Cenſus cõiuratori. *leg.* cum iuratori.

TRVCVLENTVS.

729 Accipiat dico expenſa, *leg.* ilico *lib.* 10. *cap.* 26.

750 Vel amare poſſum vel iam ſcortum ducere.

751 Habent? paraſitum te fortaſſe dicere. *leg.* Ain paraſitũ te poteſſe dicere?

752 Ego interim hic reſtitricis præſidebo. *lib.* XI. *cap.* 21. reſtitrix his præſidebo.

752 Narrem quæ volo. DIN. nam quid eſt? AST. nam ea refert nõ muſſet, *Tur. lib.* XI. *cap.* 21. refert nummos &c. intus.

753 Volt interim illa itidẽ commentare, quid rem accipe. *Turneb. diſtinguit.* poſſe commentari. DI. quid. AS. rem accipere.

758 Video eccum qui man ſtutoré me adoptauit bonis. *Turneb. lib.* 11. med promé. *cap.* 21.

759 Supplicium ad te &c. ſi mihi rideſpice, *Tur. lib.* XI. *leg.* rides ſpice. *cap.* 21.

760 Nõ enim poſſum militares pueri & auio. a via *putat legendum Turnebus.*

HA-

OBSERVATIONES.

IN AMPHITRVONEM.

Ad illum verſum, Pro cerita circunferri. AM. edepol quin facto, *Sunt qui* fatto *legere malunt, pro libi genere quo furioſi luſtrari ſolebant.*

IN ASINARIAM.

Mulier mitteretur ad te, nunquam &c. *Vidi antiquum librum in quo erat*, nec te quicquam.

Metuo, quod illic obſcœnauit, *Non. legit*, obſcæuauit. *& exponit quaſi σκαιὸν, hoc eſt, ſiniſtrum omen attulit.*

Ætatem velim ſeruire, Libanum vt conueniã modò. *lego ex veteri codice*, Libanum qui, *& repono.* Seruire ætatem velim, Libanum qui &c.

Iuſſin columnis deicier operas aranearũ. *Nonius citat* telas araneorum.

Hominem alienumq; &c. *Vide Muretum & ex eo repone*, Abalienarit, quo ex te &c. *Nonius citat* abs te.

Ne cauſæ quid ſit, quod te *legitur &* cur

IN AVLVLARIAM.

Tua dicta ſoror, lapides loqueris. *Iunius adag. centur.* 2. lap.

Vbi manũ inijcit benignè, ibi onerat aliquã Zamiam. *Vide Iunium adag. centuria ſeptima.*

De ſuo tigillo. *Nonius* ligello *legit, ſcriptura non improbanda, vt ſit diminutiuum à ligno.*

Ita fuſtibus ſum mollior miſer. *Nonius manuſcriptus habet*, ſubmollior.

Quem quondam Ioui Iuno cuſtodem addidit. *Verſus clodicat, neque reſpondet Iambici carminis legi, proinde lego, Iöni triſyllabicè, vt dandi ſit caſus ab Iö, Iûs vel Ionis, vt Dido Didûs ſiue Didonis. alioqui quis dicat Argum additum cuſtodem Ioui, præter fabulæ rationem, quæ ab Iunone Zelotypa adhibitum fuiſſe Iönis in vaccam mutatæ Argum memorat.*

Corin-

Corinthienſem fontem & Pirenæum poteſt. *lego conſtanter*, fontem Pirenen poteſt. *eſt enim Pirene*, πειρήνη, *fons in arce Corinthi, non ſalientibus quidem promanans, ſed limpida tamen & potui gratiſſima aqua abundans, Strabonis teſtimonio & Pauſaniæ. alioqui etiam in voce Pirenæum (qui mons eſt, non fons) ſyllabam natura longam corripi neceſſe eſſet.*

Tantum gemitique mali moleſtiæque hic dico &c. *diſpungendum prius, q; exiſtimo, hoc modo*, tantum gemiti mali, *pro*, moleſtiæ, *Non. manuſcriptus habet*, mæſtitiæq;.

Tum igitur ego ærumnatus, *lego poſcente verſus lege:* deruncinatus, *à runcina, cui lectioni fauere videtur manuſcriptus Nonij codex, qui habet mutilatè* deunciatus, *pro* deruncinatus.

Cum collatiuo ventre, *vide Iunij adag. centuria* 2.

Oſtium vbi conſpexi. *Nonius manuſcr.* proſpexi.

Sopor manus caluitur. *Caluitur à caluis mimicis, quòd omnibus ſint fruſtatui. Non. Mar.*

Perij. cor lineoſum opinor habeo. *non dubium eſt, quin* tineoſum *ſcripſerit auctor, quaſi à tineis eroſum*, ἢ σητόβρωτον, *ac propterea velut erodentibus tineis quaſi per cuniculos immiſſis ſubſiliens.*

Nam ſiquidē ita eris, vt volo, nunquam ætate Hecata fies. *Eraſmus & Cælius legunt*, Hecale. *quid ſi alluſione nominis Hecates, centenariā, hoc eſt*, ἑκαταΐαν *deſignet. quæ nunquā cētesimū annū ætate ſit expletura, eſt enim* ἑκατὸν *cētum.*

De Ciſtellaria retulit lib. tertio: Cum extortis talis, cum todilis *lego*, cum exertis talis, cum tortilibus cruſculis.

Qualis volo vetulos duos, iam ego me conuortam in hirundinem. *lege* hirudinem.

Augebis ruri numerum *lege* numero.

Quid tibi malum, mea vt quid ego. *lege* me, aut quid.

Dum intereas ſic ſit, *lectio melior*, interea ſic.

Vel mane etiā mille paſſum, *lego* paſſûm, *pro* paſſuum *contractè, vt apud Nonium.*

Atque aliquid ſit amentorū. *inſcita & corrupta lectio*, *pro*

pro qua repono, ſcitamentorũ, *qua voce vſus eſt & Macrobius pro cibis ganeatu, quibus irritatur appetētia, vide Iuniũ in Nomenclatore.*

Peniculo &c. qui extergentur buxeæ; *lego*, baxeæ, *quod crepidarũ genus eſt, de quo Iunij* Nomenclatorẽ *conſule.*

Cur auſus facere, cui ego æque ac hæres hęream, *lego*, Eres, *qua voce ſignificatur erinaceus, qui propter ſpinas firmiter haret, ea vtitur & Nemeſianus in Cynegeticis*. Implicitumque ſinu ſpinoſi corporis Erem. *Vide Iun. Nomencl.*

IN MIL. GLOR.

Quemque à milite hoc videatis. *aliàs*, hîc.

Extra vnum Paleſtrionem, hunc deturbatote in via. *lege*, viam.

Dicat, diſperiſtis ni vſque ad mortem, *alia lectio*, perijſtis, niſi vſque ad mortem multatis malè.

Si albus capillus hic videtur. *In Nonio manuſcrip. legitur*: Si albet capillus, hic videtur neutiquam ab ingenio ſenex.

Ineſt in hoc emuſſitata. *Non. exponit examinata.*

Quæ improba eſt pro mercis vitio, dum pretio. *Nonij manuſcr.* dominum pretio.

Vbi lubet diſtendite hominem diuorſum & diſpendite. *Elegans ſed rari vſus vocabulum hoc loco reponendum eſt pro diſpendite*, diſpennite, *hoc eſt diſpeſſis manibus in crucem agite, ab auium pennis in volatu diductis.*

Dico eius pro meritis. *lego ex Nonio manuſc.* Dicens pro meritis. *atque ita ſenarij lex conſtat.*

Iam plenus ætatis animaque fœtida. *Nonius citat*, Ieiunitatis plenus, anima fœtidat.

Vſque à cunabulis. *vide Turnebum lib.* 20. *aduerſar. cap. x.*

Rogas? murrhinam. *vide Iunium animaduerſ. lib.* 5. *cap* 19.

Item vt Medea Peliam concoxit ſenem. *Vide Iunium adagiorum centuria* 7. *Varro fabulam perſtrinxit in Marcipore, his verbis.*

Pelian

Pelian Medeæ permiſſe vt ſe vel viuum degluberet, Dummodo puellum redderet. *quem ego locum apud Nonium primus perſanaui. Meminit Pauſanias in Arcad. & Agatharchides paulo aliter refert, Medeæ carminibus veteranum arietem nouellum fuiſſe factum, & Pelian à filiabus in cortina concoctum fuiſſe, vt iuuentæ florem recuperaret.*

Cum ſcribunt Veneri, *Eraſmus* ſcibunt.

Noctu ſum in cœlo clarus atque inter deos. *al.* Noctu ſum in cœlo clarus atq; interdius Inter mortales ambulo atque inter deos.

Is nos per gentis alium alia diſparat. *In vet. eſt,* Is nos per gentes alium in alia diſparat. *& rectius, ſic enim conſtabit trimeter, hiulcus alioqui.*

Mali res falſas qui impetrant. *al.* Malus res falſas qui impetrat.

Peculioſum eum eſſe decet ſeruum & probum. *alij libri legunt,* Peculioſum eſſe decet ſeruum & improbũ. *hoc planius, illud εἰρωνικώτερον.*

Commiſce mulſum ſtruthea colutheaque appara. *Adr. Turneb. lib. de odor. reſtituit,* ſtruthe acoluthe aquã appara, *vt στρουθὸν ἀκόλουθον vocet pediſſequum ſalacem, à paſſeru libidinoſa natura.*

Tum niſi cremore craſſo eſt ius collyricum, *vide Turnebi aduerſar. lib. 4, cap. 1.*

Fabellas tene has. *repone* Tabellas, *vt prius.*

Credo ego, *Reſtitue hanc ſcenam integram ex Antonij Mureti varijs lectionibus.*

Fuit diſertum, verum id &c. *Nonius legit* diſertim, *nec malè.*

Alij exulatum abierunt. *Nonius manuſcript. legit* exſolati, *hoc eſt, extra patrium ſolum exturbati.*

FINIS.

Digitized by Google